KÖVIZIG PÉCS

Drávától a Balatonig

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, valamint
a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi
és Vízügyi Felügyelőség időszaki lapja

DD-KTVF Pécs

2008. 1. szám július

Fejlemények a Gemencet és Béda-Karapancsát érintő tápanyag-csökkentési projekt ügyében 2

Illetékességi terület változása 6

A 2007. év meteorológiai, hidrológiai értékelése a DDKÖVIZIG területén 7

Megindult 2008. évben is a a Zöldkommandó 10

Pályázatainkról... 11

Majális 2008 15

Fejlemények a Gemencet és Béda-Karapancsát érintő tápanyag-csökkentési projekt ügyében

Márk László, DDKÖVIZIG - osztályvezető

A korábbiakban több alkalommal beszámoltunk már a Világbank által finanszírozott projekt előrehaladásáról, az előkészítés részleteiről, amelyet Igazgatóságunk koordinál. A téma felelevenítésének aktualitást ad a Világbank szakembereinek közelmúltban tett, június eleji látogatása. Ennek keretében részletesen áttekintettük a projekt állását, a szükséges intézkedéseket és aktualizáltuk a költségeket.

A Világbank közbeszerzési gyakorlata az Európai Unió ez irányú gyakorlatától több tekintetben eltér, ami nehezíti az egyes tevékenységeket majdan végző vállalkozók kiválasztását. Ugyancsak nehézségeket okoz a projekt összetettsége, mert a projekt méretéhez képest viszonylag sok vállalkozó és közreműködő munkájának koordinálása nem kis feladat.

Jelenleg még mindig a vállalkozók kiválasztása zajlik többlépcsős eljárásban, párhuzamosan szakértők kijelölésére is sor kerül, illetve a projekt végrehajtásával kapcsolatos eszközök beszerzése is folyamatban van.

Mindezek befejeztével indulhat meg a részletes tervezési munka, amely magában foglalja egy átfogó monitoring-program kidolgozását, a műszaki tervek elkészítését és a munkával érintett védett területekre való tekintettel környezeti hatástanulmány elkészítését.

Reményeink szerint a kiviteli munkák a jövő év végén elkezdődhetnek és ha az időjárás is kegyes lesz kb. 1 év alatt be is fejeződhetnek.

Végeredményként a beavatkozások hatására a szóban forgó hullámtéri területek kiszáradási folyamatai lassíthatók, esetleg megállíthatók lesznek, a területek élővilága a többlet vizek révén gazdagodik, és nem utolsó sorban a Duna vize tisztul.

Az állami tulajdonú ingatlanokkal történő vagyongazdálkodás megváltozott szabályai

Dr. Makay Gábor, DDKÖVIZIG - osztályvezető

Az idei évben lépett hatályba az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. tv, valamint annak végrehajtási rendeleteként alkalmazandó 254/2007. (X.4.) Kormányrendelet.

Az említett jogforrások az igazgatóság vagyongazdálkodását és azon belül az állami tulajdonú ingatlanokkal kapcsolatos vagyonkezelését az alábbi főbb pontokban érintik:

– Az állami vagyon (és így valamennyi állami ingatlan) feletti tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét az újonnan felállított Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) gyakorolja.

– Valamennyi érintett költségvetési szerv, így az igazgatóság is, a jogszabályi előírások szerint 2008. június 30-ig, az MNV Zrt. által elfogadásra ajánlott új vagyonkezelői szerződést fog aláírni.

– Az állami tulajdonú ingatlanokkal kapcsolatos jogügyletek széles körében a vagyonkezelők nem rendelkeznek önálló hatáskörrel, a törvényi szabályozás értelmében azokhoz majdnem minden esetben szükséges kikérni az MNV Zrt. jóváhagyását.

– Valamennyi ingatlannal kapcsolatos polgári jogi jogviszonyban általános képviseleti joggal ruházták fel az MNV Zrt.-t.

– A központi költségvetési szervek elhelyezésének biztosítása és koordinálása az MNV Zrt. feladata lett.

A fenti alapvető megállapítások az Igazgatóság gyakorlati ingatlankezelésével kapcsolatban az alábbi problémákat vetették fel:

Az új vagyonkezelői szerződés megkötéséig nem tisztázott, hogy a hatályos jogszabályi előírásokkal most már számos pontjában ellentétes, de még hatályos, jelenlegi vagyonkezelői szerződésnek az ingatlanhasznosításra vonatkozó rendelkezései a gyakorlatban alkalmazhatók-e.
Ebben az átmeneti időszakban az eddigi tapasztalatok alapján bármely ingatlant érintő jogügylettel kapcsolatos felterjesztésünkre az MNV Zrt. területi kirendeltségének nincs hatásköre dönteni, így azok jelentőségüktől függetlenül a központi szervhez kerülnek továbbításra.
Problémát jelent a korábban (még a jogszabályok hatályba lépése előtt) a jogelőd Kincstári Vagyoni Igazgatósághoz megküldött kérelmek sorsa is – tapasztalataink alapján a jogutódlás ezeket a folyamatban lévő ügyeket érintően sem történt zökkenőmentesen.

Tekintettel a törvény kimerítő jellegű, taxatív felsorolására, míg a végrehajtási rendelet nem elégséges részletező jellegére, az ingatlanokkal kapcsolatos jogügyletek túlságosan tágan értelmezhető körében kell a vagyonkezelőknek az MNV Zrt-hez fordulniuk.
Indokolatlannak tartjuk az ún. „kisebb" jelentőségű ügyekben (pl. szolgalmi ügyek, használati joggal kapcsolatos ügyek) a vagyonkezelőt önálló döntési jogától való megfosztását.
Nem tisztázott a MNV Zrt. jóváhagyása iránt vagyonkezelői felterjesztés, illetve az MNV Zrt. pontos eljárása sem (a kérelem tartalma, elintézési határidők, az esetleges „nem döntés"-nek a következményei).
Az ilyen irányú jogszabályi háttér hiányában reméljük, hogy a vagyonkezelői szerződés és még inkább az idővel kialakuló joggyakorlat, kellő és „életszerű" tartalommal fogja megtölteni e kérdésköröket.

További problémákat vet fel az MNV Zrt. polgári jogi jogviszonyokban való általános képviseleti jogának értelmezése.
Nem tisztázott ugyanis a már folyamatban lévő eljárásokban, de az újonnan indulókban úgyszintén, a perbelépés, perbevonás eljárásjogi módja.

A legnagyobb problémát azonban a Magyar Állam képviseletében eljáró MNV Zrt., mint ingatlantulajdonos hozzáállása a Magyarország Kormánya által preferált, meghirdetett Európai Uniós és egyéb pályázatokhoz (KEOP, ROP, stb.) jelenti.
Ezeknél a pályázatoknál a pályázati eredmény megvalósítása állami ingatlanvagyon bővülését eredményezi, illetve a vagyonkezelő az ingatlanon beruházást kíván eszközölni.
A vonatkozó, hivatkozott jogszabályok az ingatlan megszerzésének esetkörét – kivéve az elhelyezési célú ingatlanszerzést – részleteiben egyáltalán nem szabályozza, azonban az eddigi gyakorlat szerint az MNV Zrt. a döntés jogát szintén hatáskörében tartja.
Az eddigi átmeneti időszak tapasztalatai alapján félő, hogy a nem kellő szabályozottságú és gyorsaságú ügyintézés miatt – a területbiztosítás elmaradása, vagy elkésettsége miatt – veszélybe kerülhetnek a pályázati beruházások.
Szintén a pályázati lehetőségek előkészítése szempontjából sajnálatosnak tartjuk, hogy a jogszabályi változásokat követően nincs többé mód ingatlan vagyonkezelői jogának a központi költségvetési szervek közötti ingyenes átruházására sem, holott ezekben az esetekben a Magyar Állam tulajdona nem változna.

Az Igazgatóság humánpolitikai tevékenysége

Dr. Makay Gábor, DDKÖVIZIG - osztályvezető

Az igazgatóság egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít az emberi erőforrásban rejlő lehetőségek kiaknázására, ugyanakkor ezzel párhuzamosan nagyobb hangsúlyt fektetünk a dolgozók „jólétét” szolgáló intézkedésekre, a dolgozók rekreációs és egyéb, a munkavégzésüket megkönnyítő lehetőségek biztosítására.

Az igazgatóságnak ebbe az irányba ható törekvéseinek összehangolt megvalósítására már a tavalyi év óta évenként humánpolitikai tervet készítünk.

Ennek kereteiben alapvető elérendő célként tűztük ki az információáramlás meggyorsítását, illetve annak tényleges tartalommal való megtöltését. Ebbe az irányba ható és az eddig összegyűlt tapasztalatok alapján hasznosnak nevezhető kezdeményezésünk volt a Dolgozói fórumok tartása. Ezeknek a fórumoknak a célja az ún. „külső” egységeinken (Kaposvári Szakaszmérnökség, Pécsi Szakaszmérnökség) dolgozó munkatársak tájékoztatása az elmúlt időszakban az igazgatóságon történt változásokról, másrészt pedig az ott dolgozók munkaügyi problémáinak, kérdéseinek a megválaszolása. A fórumok tapasztalatai alapján volt „elmaradásunk” e tárgykörökben.

Hasonló cél vezetett minket az idei évben első számával megjelenő Humán Híradó elnevezésű belső kiadványunk megszerkesztésekor. Terveink szerint negyedévente fogjuk kiadni ezt a belső kiadványt, mely kizárólag az állományban történt változásokkal, belső rendezvényeinkkel, és a munkatársak érdeklődésére bizonyosan számító egyéb érdekességekkel foglalkozik.

Az igazgatóság elmúlt években megváltozott, kibővült tevékenységei kapcsán, a pályázati munkák által a dolgozóktól megkívánt többletteljesítmény ösztönzésére kialakítottuk az igazgatóság teljesítményértékelési rendszerét, melyben nevesítettük az igazgatósági szintű célokat, továbbá az azok elérésére ösztökélő motivációs eszközöket.

Ehhez kapcsolódóan, a szakember-utánpótlás biztosítása érdekében munkaerő gazdálkodási tervet készítettünk, melynek segítségével még idejében kiderül, hogy az igazgatóságon mikor és milyen szakembert kell pótolni.
Az igazgatóság célként tűzte ki, hogy egyrészt a meglévő többlet képesítések figyelembe vételével, illetve a célzott oktatási támogatásokkal, szakember-utánpótlási igényét lehetőség szerint belső pályázati lehetőségekkel biztosítsa, lehetőséget is teremtve ezzel a munkatársaknak az igazgatóságon belüli mobilitásra.

Törekedtünk ezen kívül humánpolitika jelszó alatt minél több igazán közkedvelt program házon belüli megszervezésére is. Így a munkatársak a rekreációs lehetőségek egyre szélesebb köréből választhatnak; ide tartoznak a jógázás, a masszírozás, a teremfoci, a squash, a tenisz, a gyógytorna és természetesen a korábbi években már bevált uszoda, szauna, horgászás.
A tavalyi évtől újra megrendeztük az igazgatóságon a farsangi ünnepséget, melyen a dolgozók szép számmal és még szebb jelmezötletekkel lepték meg egymást.
Új kezdeményezésként és egyben szintén motivációs szándékkal is hirdettük meg, először 2006. év végén az „Év embere” díjat. A kiírásban kerestük és jutalmaztuk azokat a kollégákat, akik a többiek szavazata alapján, az adott évben a legjobb teljesítményt nyújtották.

Fontosnak tartjuk a dolgozók egészségi állapotának a különféle szűrőprogramok keretében történő rendszeres ellenőrzését is. Ennek érdekében idén először, május 30-án, az igazgatósági majális keretében, lehetőséget biztosítottunk valamennyi munkatársunknak, hogy vérnyomását, vércukor-és koleszterinszintjét szakorvossal ellenőriztesse. Tervezzük, hogy a jövőben komplexebb szűrésen való részvételi lehetőséget is biztosítunk a dolgozóknak.

A Balkáni Nagy Kohózió – Új pályázati lehetőségek az Unióban

Tálos András, DDKÖVIZIG - vízkészlet-gazdálkodási ügyintéző

Hogy az Európai Unió mennyire nem csak egy kiváltságos klub gazdagok és szépek, valamint főleg keresztények számára, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az elmúlt időszakban megnyílt új pályázati lehetőség, a Dél-kelet Európai Program (South-East Europe Programme). Vagy már megint csak a leendő piac reményében új területek felé kacsingat vagy inkább ez is része a térség stabilizációs politikájának, ki tudja azt innét lentről? Mindenesetre a programok szemüvegén át már nem is vagyunk annyira lent, sőt a Dél-kelet Európai Programban egyenesen mi vagyunk a világ közepe, hisz Magyarország, jobban mondva a fővárosunk kaptam meg a program levezénylésének nemes feladatát. Erre mellesleg joggal lehetne büszke e nép s tán több szót kellene ejteni róla a nagy válsághangulat közepette, hogy mellesleg Magyar-

A Dél-kelet Európa Program térképe

országot Brüsszel 245 millió eurós pályázati program lebonyolításával, szebben mondva menedzselésével bízta meg, amely körülbelül 200 millió lakost érint e vidéken. A program tér ugyanis nyolc EU tagországot (Ausztria, Szlovákia, Magyarország, Szlovénia, Olaszország <nem teljes területével>, Románia, Bulgária, Görögország) és nyolc nem EU tagországot (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia <helyesen FYROM>, Moldávia, Szerbia, Montenegró, Ukrajna <nem teljes területével>) ölel fel. Ha valaki vet egy pillantást a térképre örömmel nyugtázza, hogy Európa e szabdalt (földrajzilag, országhatárokkal, kultúrával, nyelvekkel, vallással stb.) területén végre valamiféle egységet lát! És pontosan ez a burkolt célja a Dél-kelet Európai Programnak, hogy ültessünk le egymás mellé mondjuk a már-már komédiába hajló névvitában elmérgesedett szomszédokat (macedónok és görögök) vagy az a múlt setét kútjába vésző, máig életben tartott haragot szító népeket, mint a magyar és a szlovák, vagy román, vagy szerb. Hogyha ugyanis a szakemberek elkezdenek eszmét, tapasztalatokat cserélni és a találkozások alkalmával összeborulni, egymás vállát veregetni, sőt ouzóval, pálinkával, borovicskával, szlivovicával kínálgatni egymást, akkor majdcsak begyűrűzik a nagypolitikába is az a felfogás egy horvát számára, hogy hát a szlovént, sőt a szerbet is csak anyaszülte nem is kéne annyira haragudni rájuk. Mindezen örömködést és megvilágosodást 2007 és '13 között tehetjük meg e program keretén belül. És ekkor szökik némi könny a multikultiban már kevésbé de az egymásra való nyitottságban és az ehhez nélkülözhetetlen türelemben hívő ember szemében ugyanis az örök tartalékos Törökországot nem látja a térképen, még ha Brüsszel és Moszkva között libikókázó Ukrajnát viszont igen. Ugyanis a papírra vetett cél a következő: „*A kohézió, a stabilitás és a versenyképesség erősítése a transznacionális együttműködés fokozásával, az integráció növelésével, valamint a fenntartható fejlődés biztosításával.*” A programnak négy fő prioritása van: innováció, környezetvédelem, az elérhetőség javítása (infrastruktúrafejlesztés, be a vérkeringésbe!) és a térség fenntartható növekedése. A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (DDKÖVÍZIG) természetesen a környezetvédelmet megcélzó prioritásban találja meg a testhezálló pályázati lehetőségeket.

Azon belül is „*Az integrált* vízgazdálkodás fejlesztése és az árvizek megelőzése” alprioritásban. A május 5-én indult első pályázati kör két fordulós. Melyre a DDKÖVÍZIG egy a globális klímaváltozást is figyelembe vevő tározó építési lehetőségeket és igényeket feltáró projekttel indult, mint projekt gazda. A projektötlethez két görög egy macedón egy olasz és egy horvát partner csatlakozott. A pályázatnak ugyanis feltétele, hogy legalább három ország társuljon, melyek közül legalább egynek tagországnak kell lennie. A jogosul partnerek köre: közintézmények, „közjogi” intézmények, illetve a magánjog által szabályozott intézmények – bizonyos megkötésekkel. Természetesen a transznacionális projektek célja, hogy a programtér országai közösen keressenek az ország-csoport egésze vagy nagyja számára fontos problémákra megoldásokat. Az együttműködéseknek tehát olyan kérdésekkel kell foglalkozniuk, amelyek esetében a közös munka hozzáadott értékkel bír ahhoz képest, mintha az adott problémára a résztvevő országok külön-külön, nemzeti szinten keresnének megoldást. Fentiekből adódóan a projektek leginkább tervezési, kutatási, szakmai együttműködési jellegűek, melyek indokolt esetben kisebb kivitelezési elemeket is magukban foglalhatnak. A tapasztalatok alapján a transznacionális projektek átlagos teljes költségvetése 1–2 millió euró között mozog. A magyarországi partnerek a projekttel kapcsolatban felmerült költségeik 85%-át igényelhetik az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERDF). A nyertes projektek magyar partnerei a 85% támogatás mellé 10% automatikus nemzeti társfinanszírozásban fognak részesülni (ennek jogszabályi háttere: 35/2008 (II.23.) Kormány rendelet). Ezáltal a hazai partnerekre 5% önerő-teher hárul – valamint a program elszámolási rendjéből fakadóan a tervezett költségek körülbelül egy évre történő előfinanszírozásának kötelezettsége.

A South-East Europe program központi irányítási szervei:

– Irányító Hatóság (Managing Authority - MA): Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
– Igazoló Hatóság: Pénzügyminisztérium
– Audit Hatóság: Pénzügyminisztérium - Kormányzati Ellenőrzési Hivatal
– Közös Szakmai Titkárság (Joint Technical Secretariat - JTS): VÁTI Kht-n belüli funkcionálisan elkülönített szerv

A program honlapja: http://www.southeast-europe.net

A finanszírozás prioritásonkénti lebontása (euróban):

Prioritás	EU-hozzájárulás	Tagállami hozzájárulás	Támogatás összesen
1. Innováció	44 051 157	7 773 734	51 824 891
2. Környezetvédelem	53 739 828	9 483 499	63 223 327
3. Hozzáférhetőség	55 160 834	9 734 265	64 895 099
4. Fenntartható növekedési térségek	41 338 329	7 294 999	48 633 328
5. Technikai segítségnyújtás	12 401 497	4 133 832	16 535 329
ÖSSZESEN	**206 691 645**	**38 420 329**	**245 111 974**

Illetékességi terület változása

Jeszták Lajos
DdKTVF - igazgató

A Dél-dunántúli Zöldhatóság illetékességi területe 2008. április 01. hatállyal megváltozott. Korábban az ágazat területi szerveit érintő jelentős változásokat (egységes Zöldhatóságok létrehozását) kisebb, de a Felügyelőségünket érintően, komoly következményekkel járó intézkedések követték.

Az Alsó-Duna-völgyi Zöldhatóság 2006. évi megszüntetése és összevonása Felügyelőségünkkel jelentős mértékben növelte az illetékességi területünket. Bács-Kiskun megye Duna vízgyűjtőjére eső területe mellett a Paksi Atomerőmű és a KKÁT (kiégett kazetták átmeneti tárolója) üzemi területe is a DdKTVF illetékességi területe lett.

A 2008. április 01-én hatályba lépő változások következtében 347/2006. (XII.23.) Korm. rendelet módosításáról szóló 15/2008. (I.30.) Korm. rendelet alapján három Zöldhatóság illetékességi területe változott meg.

A Bács-Kiskun megyei települések a Szegedi Felügyelőséghez kerülnek, a Bajai Kirendeltségünk április 01-től a Szegedi Felügyelőség Kirendeltségeként működik tovább.

Nem változott illetékességünk a PA Zrt. és a RHK Kht. vonatkozásában, valamint a Duna monitoring feladatai és a határvízi (szerb és horvát) együttműködések területi feladatai vonatkozásában sem.

Az elmúlt évben a laboratóriumunk Pécsett új egységgel bővült. Felügyelőségünk radiológiai laboratóriuma akkreditált, modern műszerekkel, nuklidspecifikus mérésekkel ellenőrzi a PA Zrt. kibocsátásait, valamint a környezetében kijelölt ellenőrzési pontokon figyeli a vízi környezet és környezeti levegő minőségét.

Számos miniszteri elismerés a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség dolgozójának

Dr. Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter március 15-e alkalmából Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott, **Laki Zoltánnak**, a Dél-dunántúli Zöldhatóság osztályvezetőjének a környezetvédelmi, a természetvédelmi és vízügyi szakterületek egységes szakmai megjelenítése, ezek szakmai koordinációja területén végzett magas színvonalú munkájáért és eredményeiért.

Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter a Környezetvédelmi Világnap alkalmából **Emesz Tibornak**, a Dél-dunántúli KTVF levegőtisztaságvédelmi szakértőjének Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott a levegőtisztaság-védelmi szakterületen végzett hosszú idejű, magas színvonalú hatósági munkájáért, új levegővédelmi alkalmazások, terjedési modellezések gyakorlati bevezetésének és Pécs és Komló városok levegőminőségi helyzetének javítását szolgáló intézkedések kidolgozásáért.

A Magyar Köztársaság Elnöke által adományozott a 2008. évi Március 15-ei Nemzeti Ünnep alkalmából Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkeresztet adta át Dr. Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter **Gálosi Zoltánné** dr.-nak, a Dél-dunántúli Zöldhatóság hatósági osztályvezetőjének a vízügyi hatósági feladatok színvonalas ellátásáért, példamutatóan végzett vezetői munkájának elismeréseként.

Gratulálunk!

A 2007. év meteorológiai, hidrológiai értékelése a DDKÖVIZIG területén

Horváth Gábor, DDKÖVIZIG - osztályvezető-helyettes

Meteorológiai jellemzők:

– Csapadékok alakulása

A 2007. és csapadékosságának jellemzésére négy meteorológiai állomás adatait vizsgáltuk.

Az állomások évi csapadékösszege az igazgatóság területén a 2006. évihez képest kissé magasabb volt. A sokéves átlagot, mintegy 40-70 mm-el haladták meg, ami 6-12%-al volt több mint a sokéves átlag. Területi eloszlására a változékonyság volt a jellemző. A működési területünk északi részén a Balaton vízgyűjtő keleti térségében, valamint a Duna menti K-i területeken esett a legkevesebb 580 mm körüli összeg, míg a Ny-i részen 700 mm feletti volt az éves csapadék.

A csapadék időbeni eloszlását szintén a szélsőségesség jellemezte. Az átlag körüli téli csapadék mennyiségek után rendkívül száraz április következett. A csapadék havi összege sok helyen 0 mm volt, de a legtöbb eső is, ami a területünkön leesett 10 mm alatt maradt. A május, június hónapokban az 50-80 mm közötti csapadék volt a jellemző, ez az átlag értéke körüli volt. A július száraz 20 mm körüli értékek jellemzők, az augusztus csapadékban gazdag 90 mm értékű összegek jellemezték, de helyi jelleggel a 150-180 mm körüli összegek is előfordultak pl. Siófok 173 mm. A szeptember – átlagos egy-egy átlagot meghaladó értékű állomással pl. Nagykanizsa 146 mm. Az év hátralévő hónapjaiban október–december az átlagos, illetve annál nagyobb havi összegek esek.

Az éves összegek 437-760 mm között alakultak. Évek óta a Balaton DK-i vízgyűjtőjén esett a legkevesebb csapadék, tavaly az a tendencia megváltozott és a területünk K-i térsége kapta a legkevesebb csapadékot.

Az előző néhány év és a sokéves csapadékösszegek alakulását az alábbi grafikonon ábrázoltuk:

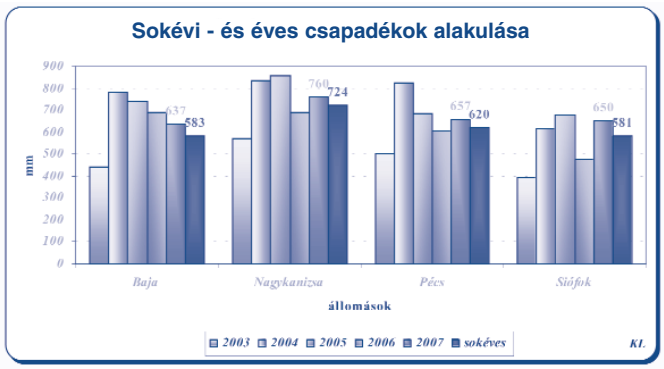

– Hőmérsékletek alakulása

A januárban a hőmérséklet 5-7 °C-al volt magasabb, mint a sokéves átlag. Ez az átlag feletti hőmérséklet lassan csökkenő tendenciával egészen augusztusig jellemezte az állomások adatait. Az értékek augusztus végére elérték az átlagot, majd az év hátralévő időszakában már végig 1-2 °C-al alatta maradtak.

Az éves hőmérsékleti adatokat a havi középhőmérsékletek alakulásával szemléltetjük.

– Napsütéses órák száma

A napsütéses órák száma az utóbbi években emelkedő tendenciát mutat. Ez a folyamat 2007-re is igaznak bizonyult. Tavaly 10-17%-al sütött többet a nap a vizsgált állomásokon.

Összességében 2007-ban Pécsett **2222 órán át sütött a nap** ez a 2025 órás sokéves átlaghoz képest **10%** növekedést jelent.

Siófokon **2344 órán át volt a napfény mérhető**. Ez **17%**-al haladta meg a sokéves átlagot.

– Felszíni vizek mennyisége

A 2007. évben a csapadék eloszlására, a szélsőségesség volt jellemző. Szárazabb tavaszt, a csapadékosabb ősz jellemezte. Ezzel párhuzamosan a hőmérsékletek az év első 8 hónapjában jelentősen meghaladták az átlagot, a napsütéses órák száma is 10-20%-al emelkedett. Ennek hatására a felszíni vizek havi vízhozam adatai jelentősen az átlag alatt maradtak. Elmondható, hogy a 2007. évi átlagok a sokéves értékekhez képest 20-50%-al csökkentek. A Dráván „csak" 20% körüli volt az eltérés, de a kisebb vízfolyásokon, amik érzékenyebbek a meteorológiai hatásokra 40-50%-os csökkenés volt a jellemző.

Néhány jelentősebb kisvízfolyásunk éves középhozamának alakulását az elmúlt években, valamint a sokéves átlagot az alábbi értékekkel mutatjuk be:

állomás neve KÖQm³/s	2003 KÖQm³/s	2004 KÖQm³/s	2005 KÖQm³/s	2006 KÖQm³/s	2007 KÖQm³/s	sokéves
Babócsai Rinya (Babócsa)	1,9	2,59	3,65	3,5	1,82	3,9
Dráva (Drávaszabolcs)	367	509	511	474	414	531
Egyesült Gyöngyös (Kétújfalu)	0,65	1,19	1,54	1,3	0,836	1,3
Nagykoppány (Törökkoppány)	0,32	0,48	0,545	0,521	0,388	0,62
Baranya csatorna (Csikostőttös)	0,85	1,68	2,23	2,00	0,773	1,47
Karasica (Szederkény)	0,36	0,457	0,771	0,647	0,226	0,469

A legnagyobb folyóinkon, a Dunán és a Dráván tavaly csak néhány alkalommal alakul ki árhullám.

A **Dráván** az év eleji hónapokban a „szokásos" kisvízi értékek voltak. Március közepétől július elejéig közepes értékek voltak két kisebb árhullámmal. Augusztusban újból kisvizek voltak, majd a hónap 2. felétől október elejéig ismét közepes értékek jellemezték a vízállást. Ekkor szeptemberben volt szintén egy kisebb árhullám. Ezen árhullámok esetén 240-250 cm között tetőzött a drávaszabolcsi vízmércén a folyó.

Az árhullámok miatt védekezési tevékenységet nem kellett elrendelni.

2007. évi Dráva-Drávaszabolcs vízállásai

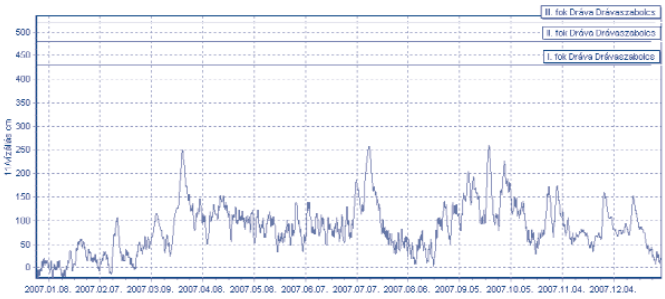

2007. évi Duna-Mohács vízállásai

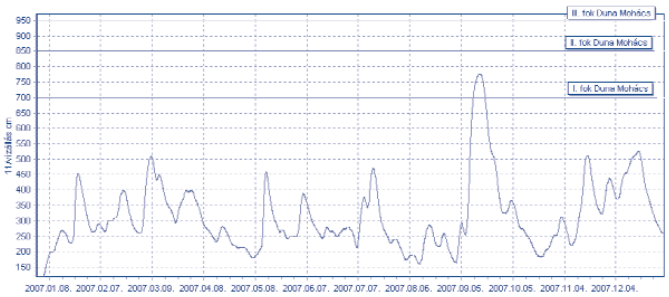

A **Dunán** az év során egy említésre méltó árhullám volt. Ekkor szeptemberben 750 cm-es szinttel tetőzött a folyó.

A vízszintek alakulása miatt védekezési tevékenységet az évben nem kellett elrendelni. Szeptember hónapot kivéve kis és középhozamok jellemezték a folyó vízjárását.

– Talajvízszintek alakulása

Az év során az átlagosnál kevesebb csapadék esett, ugyanakkor több volt a napsütéses órák száma, és a hőmérséklet is magasabb volt a sokéves átlagnál. Ezek a meteorológiai hatások fokozták a párolgást, a talaj felső rétege kiszáradt, kevesebb nedvesség tudott a talajba szivárogni. Így a 2007. év eleji „töltődés" folyamata már korán (március végén) leállt, és csak az őszi csapadék hatására november elején kezdődött újra töltődni a talajvíz szinte. Összességében a januári induló és decemberi záró szintek között a kutak többségében általában 5-10 cm-es „hiány" van, de egyes területeken a töltődés az év végére magasabb szinten zárt, mint a januári kezdeti vízszint. Ez az érték az egyes kutaknál 30-40 cm is lehetett. A legnagyobb töltődés a karádi kutunknál figyelhető meg.

Néhány jellemző talajvízszint változást grafikusan is feltüntettünk.

Talajvízszintek alakulása 2007-ben

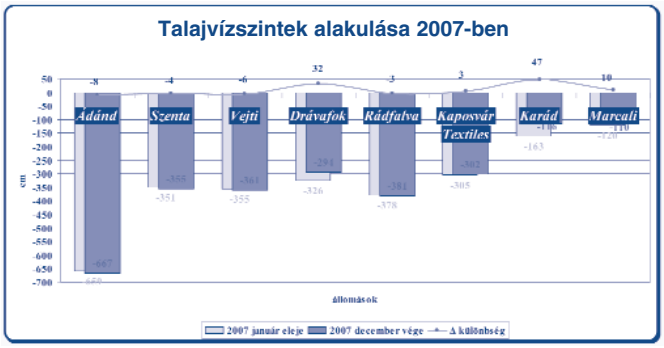

Az éven belüli talajvízállások alakulására a rádfalvai talajvízkút grafikonja ad szemléletes tájékoztatást. Az előző év végi, valamint a téli csapadék hatására a feltöltődés januárban folytatódott. A csapadékmentes április miatt azonbab ez a folyamat már áprilisra leállt és októberig a leürülés tartott és csak október végén indult el a töltődés újból.

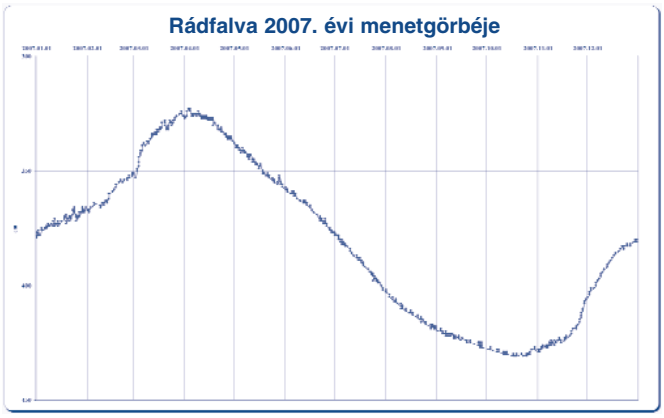

Összességében elmondható, hogy a 2007-os évben is folytatódott a hőmérséklet emelkedése. Az évi középhőmérséklet a négy vizsgált állomáson 1,3-1,9 °C-al emelkedett a sokévi átlaghoz képest. A napsütéses órák száma is 10-17%-al emelkedett.

A csapadék az átlagot kissé meghaladó 6-12%-os növekedése a párolgással, a talaj kiszáradásával nem tudott lépést tartani. Ennek eredményeként a felszíni vizek hozama jelentősen 30-50%-ban csökkent az évben.

A talajvízszintek az év elejei szintekhez képest az év végére érdembeni változást nem mutattak.

Összeállította: Vízrajzi Csoport

Sport és egészségnap

Dr. Bőhm Irén
Foglalkozás-egészségügyi orvos
DDKÖVIZIG

Sport és egészségnapot szervezett dolgozói részére a DDKÖVIZIG 2008. május 30-ra a tekeresi védelmi központba.

A jó kapcsolat révén meghívták a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást nyújtó Infra-Med Kft II. Rendelőjének dolgozóit is – mi pedig felajánlottuk, hogy a helyszínen RR mérést, vércukor és koleszterinszűrési lehetőséget biztosítunk.

Ilyen óriási érdeklődésre nem számítottunk (még jó, hogy műszerezettségben igen).

Hihetetlen volt, hogy a vért látni sem bíró, mindig húzódozó férfiak álltak elsőként sorba és ez a sor csak folytatódott, folytatódott…

Délután 1/2 2-ig 66 ember, közel 200 szűrővizsgálatát végeztük el folyamatos munkatempóban.

Az eredményeiről mindenki aláírt és lebélyegzett kártyát kapott, szóban pedig életmódi tanácsokat.

Alaposan elfáradtunk, de a hálás, köszönő szavak mindent feledtettek

„Takarítsuk együtt vízpartjainkat”

A Magyar Turizmus Zrt. és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság a Vizek Éve 2008. programsorozat keretében „Takarítsuk együtt vízpartjainkat” elnevezéssel szemétszedési akciót hirdetett.

2008. május 24. és június 6. között az Ország tizenkét Vízügyi és Környezetvédelmi Igazgatósága segítségével ezen akció keretében húsz különböző helyszínen arra hívták fel a figyelmet, hogy hazánk vízpartjainak tisztántartása közös feladatunk, közös érdekünk.

Ezúton is kérünk mindenkit, aki fontosnak érzi környezetünk és folyóink tisztaságát, hogy a szemétszedési akciókon túl egyéni aktív részvételével és példamutató magatartásával járuljon hozzá, hogy vízpartjaink tiszták és szebbek legyenek.

Megindult 2008. évben is a a Zöldkommandó

Tomity Zoltán DdKTVF - osztályvezető

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 2007. évre meghirdetett, az egész országra kiterjedő akciósorozat – az elhagyott, illegálisan lerakott és tárolt, illetve a felhalmozott hulladékok feltárása érdekében – eredményesen zárult.
Felügyelőségünk illetékességi területén 2007-ben összesen 268 esetben került sor zöldkommandós ellenőrzésre.

A területileg illetékes Zöldhatóság az akciósorozat eredményeként 153 hivatalból, 18 önkormányzati kezdeményezésre, 55 társhatóság kezdeményezésére, míg 42 közérdekű bejelentésre induló helyszíni ellenőrzést tartott.
Önálló felügyelőségi ellenőrzésre közel 200 esetben került sor. A társhatóságok, illetve a társszervezetek az ellenőrzések 40 vettek részt.

Az ellenőrzések 132 helyszínen tártak fel illegálisan elhelyezett hulladékot, ebből 83 esetben saját hatáskörben indított eljárást, míg 49 esetben környezetvédelmi hatósági jogkörében történő intézkedést kezdeményezett felügyelőségünk a település jegyzőjénél.

Az akció során 15 esetben a környezetvédelmi szabályok megsértése miatt bírságoltunk. A jogerősen kiszabott bírság megközelítette a 10 millió forintot.

A lefolytatott ellenőrzések alkalmával Németországból, illetve más országból illegálisan beszállított újabb hulladékot nem találtunk.

A Zöldkommandós akciósorozat folytatásaképp a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 2008. március 29-től az év végéig – az egész országra kiterjedően – akciósorozatot indított a színesfémlopások visszaszorítására „***Összefogással a színesfémlopások ellen***” jelszóval.
Az akciósorozat elsődleges célja az illegális fémhulladék begyűjtés visszaszorítása, a legális begyűjtők fokozott ellenőrzése, az egyre drasztikusabb méreteket öltő színesfém-lopások mérséklése, melyek már jelentős közlekedésbiztonsági, közbiztonsági (pl. árvízvédekezés) veszélyekkel is járnak.
Az akciósorozat további célja, hogy a vizsgálatok tapasztalatai alapján a szükséges jogszabályi változtatásokat is tartalmazó intézkedési csomag kerüljön kidolgozásra.

Az akciósorozat ellenőrzései egyrészt kiemelten érintik az illegális lerakatokat, az illegális hulladékkezelőket, különös tekintettel a fémhulladékot begyűjtőket (vállalkozásokat), másrészt a hulladék leadókra, az autóbontókra terjednek ki. A vizsgálat elemezni fogja az illegális hulladékkezelő tevékenység visszaszorítását elősegítő társadalmi (civil) kontrol növelésének lehetőségeit. Ezen túl sor kerül egy-egy iparág átfogó ellenőrzésére, így különösen a felületkezeléssel (galvanizálás) foglalkozó vállalkozásokra terjed ki.
A kitűzött cél eredményes és hatékony elérése érdekében a Zöldhatóságok sajátos eszközeikkel kívánnak fellépni az illegális begyűjtés felszámolása és a legális begyűjtők fokozott ellenőrzése útján.
Az egyes helyszínek bejárásán, ellenőrzésein, a közreműködő szervezetek (társszervek, társhatóságok) is aktívan részt vesznek, de számítunk a helyi civil szervezetek, valamint a polgárőr egyesületek közreműködésére is.

Pályázatainkról...

Igazgatóságunk jelenleg egy Világbanki és hat Európai Unió által támogatott, az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében benyújtott pályázattal rendelkezik, amelyek közül két pályázat esetében született már meg kedvező támogatási döntés.

Az idei év során további, elsősorban különböző együttműködési témájú pályázatok benyújtását tervezzük.

GEF a Duna szennyezettségének csökkentése
Projektmenedzser: Hádinger Britta

A projekt időtartama 2006-tól 2011-ig tart, összértéke 7.350.000 USD.
GEF a Duna szennyezettségének csökkentése, 7380/1 részfeladat „A Duna-Dráva Nemzeti Park területén a Gemenc és Béda-Karapancsa térség vizes élőhelyeinek revitalizációja”

Oldi Öblözet Projekt; KEOP-2.1.1. /1F
Projektmenedzser: Mosonyi Zoltán

A projekt 2008. márciusától 2010. szeptemberéig tart, összértéke 885 millió Ft.
Az árvízvédelmi fejlesztés elsőrendű célja a Dráva völgyében élő emberek és az ott található javaik védelme az árvizekkel szemben. A projekt célkitűzése olyan árvízvédelmi fejlesztés megvalósítása, amely esetén az elérhető haszonnak az értéke nagyobb a ráfordított költségek és a várható árvízkárok értékénél a projekt életciklusa során a jogszabályi kötelezettségek figyelembe vételével. E célkitűzést a drávaszabolcsi árvízvédelmi öblözet elkülönült alsó Oldi öblözetét védő és 10/1997.(VII.17.) KHVM rendelet 1. sz. mellékletében szereplő Dráva bal parti árvízvédelmi töltés; 05.02 számú drávaszabolcsi szakaszhoz tartozó 5,1 km hosszúságú szakasz előírt mértékre történő kiépítésével kívánja megvalósítani.
Közvetlen cél az öblözetben élők és gazdálkodók árvízi kockázatának csökkentése, a jogszabályokban előírt árvízvédelmi biztonság (mértékadó árvízszint +1,20 m magassági biztonság) elérése.

Drávaszabolcs-Kémes Öblözet Projekt; KEOP-2.1.1. /1F
Projektmenedzser: Mosonyi Zoltán

A projekt 2008. márciusától 2013. decemberéig tart, összértéke 3,363 millárd Ft.
A fejlesztés célja a kizárólagos állami tulajdonban és a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság vagyonkezelésében lévő – a 10/1997.(VII.17.) KHVM rendelet 1. sz. mellékletében szereplő – Dráva bal parti árvízvédelmi töltés és visszatöltésezett szakaszainak, a 05.02 számú drávaszabolcsi szakaszhoz tartozó cca. 20 km-es töltésszakasz, előírások szerinti kiépítése.
Közvetlen cél az öblözetben élők és gazdálkodók árvízi kockázatának csökkentése, a jogszabályokban előírt árvízvédelmi biztonság (mértékadó árvízszint +1,20 m magassági biztonság) elérése.
Érintett töltésszakaszok a Dráva bal parti töltés 5+100 - 18+159 tkm közötti a Fekete-víz bp. 0+000 - 4+618 tkm. közötti valamint a Pécsi-víz balpart 0+000 - 2+153 tkm közötti szakaszai Teljes hossz: 19,83 km.

Drávai holtágak rehabilitációja; INTERREG IV/C.
Projektmenedzser: Tálos András

A projekt 2008. júliusától 2011. decemberéig tart, összértéke 192 000 Euro.
A Dráva mindkét oldalán nagy számban találhatók holtágak, amelyek vízutánpótlás hiányában feliszapolódtak, gyakorlatilag hasznosíthatatlanok, ugyanakkor a holtágak a településekhez gyakran közel fekszenek és esetenként megfelelően nagyméretűek ahhoz, hogy gazdaságosan hasznosíthatók legyenek. A Dráva melléke az Ország egyik legelmaradottabb térsége, a természeti adottságai ugyanakkor (a holtágakat is beleértve) igen kedvezőek. A hasznosításra alkalmas holtágak felmérése és a szóba jöhető hasznosítási lehetőségek vizsgálata feltárhatja és elindíthatja ezeknek az értékes területeknek az újrahasznosítását, amely fejlesztések egy-egy település életében fontos megújulást és vonzerőt jelenthetnének. A felújított, hasznosított holtágak láncolata az egész elmaradott térség turisztikai vonzerejét növelné, és megélhetési forrássá válhatna.

Rinya vízrendszer rekonstrukciója; DDOP-2007-5.1.5-A/2F

Projektmenedzser: Urbánné Szabó Mária

A projekt tervezett időtartama 2008.-2009., összértéke 716 millió Ft.
A projekt általános célja a klímaváltozásnak az emberi tevékenységekre és a természeti folyamatokra gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése, így különösen:

– A regionális jelentőségű sík- és dombvidéki vízgyűjtő területeken az élet- és a vagyonbiztonság megteremtése, a nagycsapadékok okozta árvizek előfordulása esetén, a vizek kártételei elleni biztonság fokozása.
– A kistáji körforgáshoz illeszkedő, a megfelelő terület- és tájhasználatot lehetővé tevő, valamint a felszíni vizek védelmét szolgáló vízgyűjtő-szemléletű fejlesztés megvalósítása. Az aszályos, csapadékszegény időszakokban az ökológia igényeknek megfelelő vízellátás feltételeinek megteremtése.
– A vízfolyások medreinek rehabilitációja a „jó állapot" elérése, a vízpótlás és vízminőség javítása.

Dráva-Mura torkolati szakasz rendezése; DDOP-2007-5.1.5-A/2F

Projektmenedzser: Burián Alajos

A projekt 2008. májusától 2010. decemberéig tart, összértéke 652 millió Ft.
A projekt célkitűzése a természeti- és épített-környezet megóvása a régióban, azaz a régió egyik legfontosabb értékének tekintett környezeti állapotának megőrzése. A Dráva-Mura torkolati szakasz rendezésével a magyar és a horvát szakértők - tekintve, hogy a Dráva ezen szakasza magyar-horvát közös érdekeltségbe tartozik - már 12 évvel ezelőtt elkezdtek foglalkozni. Az akkor elkészített általános szabályozási terv a torkolat teljes körű rendezését foglalta magába beleértve a torkolat alatt és felett lévő mederszakaszok rendezését is. A tervezett megoldás hidraulikus modellezésre került, mely igazolta, hogy a jelenlegi torkolat visszahelyezése szükséges. A két ország gazdasági helyzetére tekintettel a magyar és horvát szakértők egy minimálisan szükséges megoldásban állapodtak meg, mely horvát oldalról új meder létesítését, magyar oldalról a régi meder természetközeli kialakítású elzárását, valamint terelő művek építését irányozta elő. A tervezett megoldást az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság is elfogadta.

Karasica - Vasas-belvárdi vízfolyás rekonstrukciója; DDOP-2007-5.1.5-A/2F

Projektmenedzser: Kepes Attila

A projekt 2008. májusától 2010. októberéig tart, összértéke 316 millió Ft.
A projekt a Karasica és a Vasas-belvárdi patak átfogó rendezési terv alapján még nem kiépített szakaszainak vízkárelhárítási fejlesztésére irányul. A Karasica közel 9 km hosszú rendezendő szakaszán mai állapotban a partokat, illetve részben a rézsűket szinte folyamatosan benőtte a növényzet (elsősorban bokor). A fenntartási munkák elvégzése céljából a meder géppel megközelíthetetlen. Helyenként feliszapolódás, uszadékból képződött lefolyási akadályok, parti egyenetlenség, illetve erózió okoz vízkárveszélyes helyzetet. A hajdani kotrások alkalmával kiemelt mederanyag parti felhalmozásából kialakult depóniák sok esetben a területről lefolyó vizek befogadóba jutását akadályozzák.
Az általánosan megfogalmazott elsődleges szakmai cél: a vízgyűjtőre csapadék formájában jutó víz lehetőség szerinti legalacsonyabb kártételek melletti befogadására és szabályozott elvezetésére alkalmas vízfolyás meder kialakítása.
A települési, illetve térségi fejlesztési célokhoz való illeszkedés szempontjából megfogalmazott elsődleges területi cél: az érintett települések bel- és külterületein a környezetbiztonság növelése a főbefogadók előírt kiépítési mértéknek megfelelő vízszállító-képességének folyamatos biztosításával.

Távlati vízbázisok diagnosztikai vizsgálatának elvégzése; KEOP - 2.2.3.C

Projektmenedzser: Sághiné Juhász Ildikó

A projekt 2008. januárjától 2010. júliusáig tart, összértéke 248,4 millió Ft.
A fejlesztés célja a jó vízminőség megőrzése a jövőben emberi fogyasztásra szánt vízbázisok területén, az emberi tevékenységből származó (antropogén) szennyezések megőrzése. Csurgó, Felsőszentmárton-Drávakeresztúr és Piskó - Vejti jövőbeni (jelenleg nem üzemeltetett) vízbeszerzési lehetőségeit kiszolgáló létesítmények megtervezése, kiépítése, monitoring hálózatának kialakítása, üzemeltetése, biztonságban tartásának megalapozása, diagnosztikai vizsgálatok elvégzése.

A tározók szerepének felülvizsgálata a klímaváltozás tükrében; SEE

Projektmenedzser: Márk László, Tálos András

A projekt tervezett összértéke 300.000 Euro.
A klímaváltozás következtében felértékelődnek a felszíni vízkészletek. A szárazabbá váló időjárás miatt át kell gondolni a már meglévő tározók szerepeit, funkcióit és az újabb tározók építésének lehetőségeit.
A projekt fő célja a dombvidéki tározók funkcióinak és építési lehetőségeinek feltérképezése, átgondolása a globális felmelegedés következtében. használatának komplex vizsgálata (gazdasági, társadalmi).
Beadásra váró pályázataink:

Drávai mellékágak helyreállítása, mint komplex vizes élőhely rehabilitáció; INTERREG IV/C.

Projektmenedzser: Tálos András

A projekt tervezett összértéke 50 millió Ft.
A folyó szabályozások következtében több tucatnyi mellékág helyezkedik el a Dráva mentén a hullámtéren. Ezek a mellékágat elvesztették állandó kapcsolatukat a főmederrel. A drávai medersüllyedés és a szabályozás következtében egyre kevesebbszer kapnak friss vizet ezek a mellékágak. Csupán nagyvíz (árvíz) esetén van jelentősebb kapcsolat a mellékágak és a főmeder között. A mellékágak többsége feliszapolódott és szinte teljesen elvesztették hajdani és ökológiai szempontból igen jelentős tulajdonságukat: természetes élőhelyek és ívó helyek voltak a folyóban élő halak számára.
A mellékágak rehabilitációjával javíthatnánk a terület (Magyarország egyik legelmaradottabb vidéke) lakosság megtartó erején, mind az aprófalvak, mind a folyó menti városok viszonylatában.
Egy-egy helyreállított mellékág pedig egyfajta bemutató terep lehetne, amely a mellékágak helyreállításával kapcsolatos vízügyi legjobb gyakorlatot mutatja be.

Drávai árvízi- és szennyezés előrejelzés; SEE

Projektmenedzser: Horváth Gábor, Tálos András

A projekt tervezett összértéke 150.000 Euro.
A projekt célja a Dráva menti országok (Ausztria, Szlovénia, Magyarország, Horvátország) árvízi- és szennyezés előrejelzés rendszereinek összehasonlító vizsgálata, valamint javaslattétel a módszerek összehangolására.

Balázs Béla

Szakmai látogatás Finnországban

Wéber Béla
DdKTVF - hull.gazd. szakértő

Helsinki egyik jelképe (Szenátus tér a székesegyházzal)

Felügyelőségünk két szakértője lehetőséget kapott, hogy részt vegyen egy finnországi tanulmányúton. Az utazás elsődleges célja a bioenergia termelés területén történő tapasztalatszerzés volt.

A téma aktualitását a magyarországi hulladékgazdálkodás fejlesztésének iránya adja.

Már a 2000. évi XLIII. törvény a hulladékgazdálkodásról megfogalmazta azt az irányelvet, mely szerint a lerakásra kerülő települési szilárd hulladékok biológiailag lebontható szerves anyag tartalmát fokozatosan csökkenteni kell. Ennek érdekében akár a vegyesen, akár az elkülönítetten gyűjtött hulladékok hasznosításának egyik lehetséges módja a fermentálással történő biogáz előállítás. Az így nyert gáz felhasználása fordítódhat hőtermelésre vagy villamos energia előállításra. A biogáz előállítás preferált azért is, mert a települési hulladék mellett szennyvíziszap, trágya és más magas szerves anyag tartalmú hulladék hasznosítására is alkalmas.

A finnországi tanulmányút alkalmával Köyliö településen egy üzemelő és Ilmajokiban egy most épülő – a próbaüzem indítása előtt álló – biogáz üzem megtekintésére nyílt lehetőségünk. A csodálatos környezetben lévő telephelyek látogatása során szívélyes fogadtatásban volt részünk. Részletes tájékoztatást kaptunk nem csak a biogáz előállításának technológiájáról, hanem az azokat üzemeltető szakcégek egyéb hulladékgazdálkodási tevékenységéről, valamint a beruházások település-társulási és pénzügyi hátteréről is. Érdekes álláspontokat, eszmefuttatásokat ismerhettünk meg a helyi hulladékkezelői feladatok szakmai felosztásáról, energia árak kapcsolatáról, az EU-s előírások teljesítéséről.

Élmény volt megismerni a finnországi hulladékgazdálkodás egy szeletét, a finn szakemberek gondolkodását, a számunkra néha kimondhatatlan nevű településeket és – az idő rövidsége miatt csak érintőlegesen – a finn emberek természetszeretetét, szabálytisztelő magatartását.

A közismert mondás szerint a bölcs ember más hibáiból is tanul, így különösen a tervezők, beruházók és üzemeltetők, de ugyanakkor az engedélyező, ellenőrző hatóság számára is hasznos más országok tapasztalatainak megismerése. Erre kiváló alkalom volt a Finnországban tett szakmai látogatás. Köszönet a lehetőségért.

Az épülő biogáz üzem technológiai helyisége

Majális 2008

Dr. Horváth Anita, DDKÖVIZIG - osztályvezető-helyettes

Az idei rendezvényünk újabb – hagyományteremtő szándékú – programokkal gazdagítva került megrendezésre 2008. május 30-án. Az egészség és mozgás jegyében a részt vevők sportolhattak, illetve különböző szűrővizsgálatokon vehettek részt. A kényeztető programokat a masszírozás illetve kozmetikai tanácsadás jelentette.
Az „időjárás-felelős” igazán szép, meleg nyári nappal örvendeztetett meg minket.
A nap egyik csúcspontja pedig minden bizonnyal a helyben főzött vadpörkölt tálalása volt. A majálisról készült fotókat a „T” meghajtón lehet megnézni.

Megtaláltuk a 2007-es Év Embereit!

A tavalyi év végén is kerestük – és megtaláltuk – azokat a munkatársakat, akik kollégáik megítélése szerint emberileg és szakmailag is a legkiemelkedőbb munkát végzik az Igazgatóságon.

A szavazatok alapján a 2007-es Év Emberei lettek:
– Igazgatóság központja: **Mosonyi Zoltán**
– Pécsi Szakaszmérnökség: **Major József**
– Kaposvári Szakaszmérnökség: (a verhetetlennek látszó) **Bencs Zoltán**
– Igazgatóság összevont kategória: **Fata Gyula**

Gratulálunk és munkájukat ezúton is köszönjük!

Bencs Zoltán

Fata Gyula

Major József

Mosonyi Zoltán

KÖVIZIG PÉCS

DD-KTVF
Pécs

Kiadó:
DDKÖVIZIG Pécs,
Köztársaság tér 7.
DD-KTVF Pécs,
Papnövelde utca 13.

Felelős kiadó:
György Béla, igazgató
Jeszták Lajos, igazgató

Felelős szerkesztő:
dr. Makay Gábor,
Dr. Horváth Anita

Kiadványterv, olvasószerkesztés, tördelés:
Hétfő Pr- és Reklámügynökség

Példányszám: 800 db

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Pécs, Papnövelde utca 13.
7621

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

KÖVIZIG PÉCS

Drávától a Balatonig

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, valamint a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség időszaki lapja

DD-KTVF Pécs

2008. 2. szám december

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket, és sikerekben gazdag Boldog Új Esztendőt kívánunk:

valamennyi munkatársunknak,

a társhatóságok munkatársainak,

a vízzel felelősen gazdálkodó szervezeteknek,

a területünkön működő önkormányzatoknak és szervezeteinek,

működési területünkön vízüggyel kapcsolatos munkát végző szervezeteknek,

valamint a vizek védelméért tevékenykedő szerveződéseknek!

Tisztelt Olvasók, kedves Kollégák!

Schubert József
műszaki igazgató-helyettes
DDKÖVIZIG

Közeleg az év vége, és időszerű néhány szóval elbúcsúztatni az óévet és köszönteni az újat. Nekem úgy tűnik, hogy ez az év különösen gyorsan telt el. Különös esemény ugyan nem történt, nem voltak árvizek és egyéb hasonló katasztrófák, viszont nem szűkölködtünk feladatokban a mindennapi munkát illetően.

„Végre" beindultak a pályázatok, a fejlesztési lehetőségek. Ezt most még csak egy szűkebb kör élte meg napi tevékenységként, szigorú határidők és pályázati szabályozók dzsungelében hadakozva. Jövő évben már a kivitelezők is porondra lépnek.

Érdekessége a folyamatnak, hogy ott vagyunk mindkét oldalon, pályázunk is és részt veszünk más pályázók elbírálásában is. Vannak kollégáink, akik az engedélyező hatóság szerepében élik meg ezt a folyamatot. Bármelyik pozícióban is vagyunk, a kihívás komoly szakmai megmérettetést jelent.

A legtöbb szakterületet és embert érintő feladat talán a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés volt és lesz is még, a következő években. Ebben a felügyelőség és az igazgatóság is érintett. A nehezítő körülmények ellenére együttműködésünk gyümölcsözőnek bizonyult.

Ez mondható el a vízminőségi kárelhárítás kapcsán is, amit a Nyugati övcsatornán végeztünk.

Mély együttérzéssel követtük a felügyelőség sorsának alakulását a működési területének változásait illetően.

Az idő gyorsulásának folyamatára figyelmeztet minket az új arcok megjelenése közöttünk. Egy generáció váltás küszöbén vagyunk, amellett, hogy az újszerű feladatok és keményebb feltételek is személyi változásokat generálnak.

Egyre több pályakezdő fiatal szakember kapcsolódik be a munkánkba, és reméljük, hogy nem elriasztják, hanem inspirálják őket a közeljövő kihívásai, végrehajtandó feladatai.

A vezetők nevében megköszönöm minden kollégának az eddigi munkáját, és jó, új évet kívánok nekik a privát életükben és a munkájukban.

Karácsonyi fények

Este mikor kigyúlnak a karácsonyi fények,
a gyermekkori álmok egy percre visszatérnek.
Ekkor a szemekben a szeretet fénye lángol,
s a gyertyafényénél még a csillag is táncol.

Mikor a fenyő illata megérinti szívünk,
ezen az estén, kicsit az álmokban is hiszünk.
Nem szeretnénk mást, csak boldogok lenni,
és másokért a szokottnál is többet tenni.

A rohanó világban megkoptak a fények,
halványak a hitek, és halványak a remények.
Nem szeretnénk mást, csak hinni a szóban,
őszintén szeretni, és bízni a jóban.

Őrizzük meg a karácsonyunk fényét,
S őrizzük a szeretetben való hitünk reményét.
Hisz ma este mink is gyermekek vagyunk,
s gyermeteg vágyainknak ma határt nem szabhatunk.

Ismeretlen szerző műve

A 2008. évi Magyar Tudomány ünnepe rendezvénysorozatról

dr. Horváth Anita
mb. osztályvezető-helyettes DDKÖVIZIG

A 2003. évi XCIII. Törvény november 3-át – a Magyar Tudományos Akadémia alapításának napját – a *Magyar Tudomány Ünnepévé* nyilvánította.

A „Magyar Tudomány Ünnepe (MTÜ) 2008” Rendezvénytanácsának ülését 2008. június 20-án tartották az Akadémián, amelyen megvitatásra került az idei MTÜ rendezvénysorozat koncepciója.

Az idei esztendő mottója: „A Föld éve”. A téma magában foglalja a tudomány és a felsőoktatás, valamint a tudomány és a közgondolkodás kapcsolatának teljes kérdéskörét.

A rendezvénysorozat koordinátora az MTA volt.

A Rendezvénytanács döntése szerint 2008-ban november 3-7. volt az ún. „Nagyhét”, amely azt jelenti, hogy az MTA Székházában tartották meg a „Tudomány az élhető Földért” kiemelt szakmai és széles nyilvánosságnak szóló rendezvényeket, a négy + egy elem (Föld, Tűz, Víz, Levegő + Ember és társadalom) témakörében.

Igazgatóságunk 2008. november 5-én, az MTA Pécsi Bizottságának Nagytermében, a „Víz” témakörben tartott konferencia rendezői között szerepelt, valamint előadóként is számos munkatársunk részt vett a rendezvényen. A konferencia címe Környezeti monitoring – környezetállapot volt, jelezve hogy az ember és környezete fókuszba állításának óriási jelentősége van az élhető Föld megóvásának szempontjából.

Sikeres együttműködés a Baranya megyei Rendőr-főkapitánysággal

dr. Makay Gábor mb. osztályvezető, DDKÖVIZIG

2008. november 20-án együttműködési megállapodás aláírására került sor az igazgatóság és a Baranya megyei Rendőr-főkapitányság között, az igazgatóság mohácsi védelmi központjában.

A már több éves múltra visszanyúló kölcsönös együttműködés célja, hogy a vízgazdálkodással, a környezetvédelemmel összefüggő szakmai feladatok, illetve a rendőrségi, határőrizeti munka az országos érdekek, a területi és helyi sajátosságok és igények szerint – komplex módon kapcsolódjanak.

A felek együttműködésük keretein belül konkrét tevékenységüket elsősorban a Dráva folyón, a Dráva folyó bal parti árvízvédelmi töltésén, a töltésre felvezető útszakaszokon, továbbá a Duna folyónak a Mohács alatti jobb parti árvízvédelmi töltésén, és a töltésre felvezető útszakaszokon fejtik ki.

A korábbi évek tapasztalatai alapján a rendőrség munkatársai nagy mértékben könnyítették meg a felügyelőink, gátőreink munkáját, elsősorban a töltésen való szabályszerű közlekedés, a védekezési szituációban a közrend biztosítása, a rongálási cselekmények megelőzése, illetve felderítése témakörökben.

Az igazgatóság elsősorban az államhatár rendjével összefüggő jogsértő cselekmények, a tudomására jutott vagyon elleni és egyéb bűncselekmények, illetve a lakosság biztonságát veszélyeztető környezeti bűncselekmények észlelése esetén segíti a jövőben is a rendőrség munkáját.

A két szerv közötti jövőbeni szorosabb együttműködést szolgálja az a megállapodás is, mely szerint a felek kölcsönösen biztosítják egymás szakembereinek a közös területeket érintő témájú szakmai rendezvényeken (konferenciák, munkaértekezletek) és tanfolyamokon való részvételt.

Kölcsönös szándékukat fejezték ki továbbá a felek a jövőre nézve abban is, hogy negyedévenként – előre egyeztetett időpontban és töltésszakaszokon – közös bejárás, ellenőrzés keretében végzik munkatársaik a hatáskörükbe tartozó feladatokat.

A két szerv közötti találkozó a megállapodás aláírásán túl mindkét fél számára lehetőséget teremtett az elmúlt évben a szervezetüket ért változások bemutatására, és a kollégák közötti kötetlen eszmecserére is.

Összefoglaló a települési vízkárelhárítási tervek ellenőrzése során tapasztaltakról

Matusz Dániel DDKÖVIZIG

A Baranya Megyei Védelmi Bizottság megbízása alapján a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság munkatársával – a védelmi bizottság által összeállított listának megfelelően – az ár- és belvíz által veszélyeztetett települések vízkárelhárítási terveinek ellenőrzését végeztük. Az érintett települési önkormányzatok, illetve körjegyzőségek felkeresése után, az ellenőrzés tapasztalatait az alábbiakban összegezzük.

A helyszíni ellenőrzések során a települések vízkárelhárítási tervének meglétét, illetve helyenként azok megfelelőségét vizsgáltuk. A listán szereplő 40 település mellett – a körjegyzőség érintettsége miatt – további 2 település ellenőrzését is elvégeztük. Több helyen tapasztaltuk, hogy tervvel nem rendelkeznek, és az ellenőrzés időpontjáig elkészítésével nem is foglalkoztak az önkormányzatok (16 db). Mindemellett jelentős volt azon települések száma is, ahol bár tervek (14 db) készültek, azokat igazgatóságunkhoz véleményezésre nem küldték meg, illetve a korábban előírt kiegészítéseket az ellenőrzés időpontjáig nem végezték el.

Az ellenőrzés után több település pótolta mulasztásait. Az időközben megküldött, véleményezett tervek közül igazgatóságunk többet is vízügyi-műszaki szempontból megfelelőnek talált (5 db), azonban akadtak olyanok is, melyekben a műszaki hiányosságok oly mértékűek, hogy azokat hiánypótlásra vissza kellett küldeni.

Valamennyi ellenőrzés során jegyzőkönyv készült, melyben esetenként többek között rögzítésre került, hogy a tervvel nem rendelkező önkormányzatok milyen határidővel vállalják annak elkészítését. A tervek összeállításához minden esetben az önkormányzatokat szakmai tanácsokkal láttuk el, és a dokumentáció szükséges elemeire, tartalmi vázlatára vonatkozó iránymutatásunkat átnyújtottuk.

Összességében megállapítható, hogy a települések bizonyos része még nem, vagy csak felületesen foglalkozott a vízkárelhárítási tervek elkészítésével. Az ellenőrzés végrehajtása, a személyes kapcsolatfelvétel előrelépést hozott a probléma megoldásában.

Dombvidéki vízrendezési kiértékelő értekezlet 2008

Weisz Gábor DDKÖVIZIG

Idén november 5.-én tartották meg a dombvidéki vízrendezési kiértékelő értekezlet. A felszólalók között jelen voltak többek között az FVM Baranya Megyei Földművelésügyi Hivatalából, a Baranyai Katasztrófavédelmi Igazgatóságtól, és több vízitársulattól is. György Béla megnyitója utána Pecze János számolt be a DDKÖVIZIG 2008-as tevékenységéről és a fejlesztési, pályázati elképzelésekről. A vízfolyások felülvizsgálatára Baranyában október 28.-án, míg Somogy megyében október 29.-én került sor. Idén se találtak számottevő hiányosságot. A Pécsi Szakaszmérnökség 827 ha kaszálást, 1,34 km cserjeirtást és 11,8 km mederfenntartási munkálatot, míg a Kaposvári szakaszmérnökség 1025 ha kaszálást, 11,9 km cserjézést végzett. A fenntartási munkák során igyekeznek a természet közeli állapot megtartásával elvégezni a munkálatokat. Az idei beruházások között szerepelt az Almás patak, Fekete-víz, Bükkösdivíz, Babócsai Rinya, Zsdála-patak összesen 16,1 km hosszú szakasza. Pályázatok terén a Rinya vízrendszer, a Karasica-Vasas-Belvárdi vízfolyások, valamint a Kapos vízfolyás rekonstrukciója és egy árvízcsúcs csökkentő tározó építése szerepel a tervek között. A jövőre nézve a fejlesztési elképzelések között szerepel a Rinya-rendszerek rekonstrukciója, valamint a Kapos, a Karasica és a Vasas-Belvárdi vízfolyások rendezése. György Béla hangsúlyozta, hogy a nagyvizek levezetését, és a medrek fenntarthatóságának biztosítását összhangba kell hozni a VKI ökológiai szempontú minőségi követelményeivel. Horvárt Attila a Baranya Megyei Földművelésügyi Hivatal képviseletében elmondta, hogy idén a száraz időjárásnak köszönhetően sokkal könnyebb volt elvégezni az iszapolási munkálatokat. Szintén az időjárásnak köszönhetően nem kellett védekezési munkálatokat végezni, csak karbantartást. A társulatok prevenciós támogatást kaptak, melynek összege 21 millió forint, elosztása a kezelt vízfolyások hossza alapján történt. Vidák Zoltán A Baranyai Katasztrófavédelemi Igazgatóságról elmondta, hogy a polgári védelmi kirendeltségek bevonásával február közepétől március közepéig végrehajtották az ár-és belvízi veszélyhelyzet elhárításával kapcsolatos felkészülést. Az igazgatóság a DDKÖVIZIG-gel közösen mintegy 40 település vízkár-elhárítási tervét ellenőrizte. A 40 közül 16 település nem rendelkezett tervvel. A hiányzó tervek pótlásra, valamint a meglévő, de szakmailag nem ellenőrzött tervek bemutatásra (pontosításra) az érintett települések polgármesterei (jegyzői) ígéretet tettek. Idén is okozott a hirtelen jött csapadék vízkárokat. Márok, Almamellék, Mecseknádasd, Ófalu, Mecsekpölöske, Orfű, és Vékény településekről jelentettek károkat. Az idei dunaszekcsői közös árvíz védekezési gyakorlat is erősítette a szakmai kapcsolatot és az együttműködést a katasztrófavédelem és a DDKÖVIZIG között. Vadkerti Tóth Tihamér a Rinya-Dombó menti Vízitársulat képviseletében elmondta, hogy a társulat önálló munkaszervezettel rendelkezik, az alapfeladatai elvégzéséhez kézi és gépi kapacitása biztosított. Az éves feladattervét a tagi érdekek és a műszaki szükségesség alapján állítja össze az anyagi lehetőségek függvényében. A Vízitársulat 2008. évben saját erős-, és FVM támogatott vízkár megelőzési célú fenntartási munkákat is végzett. FVM támogatásból végzett prevenciós munkák hossza összesen 21 km. Az elvégzett fenntartási munkák a biztonságos üzemeltetés feltételeit megteremtették, az ár és belvíz károkat nagyban csökkenthetik. A társulat a fenntartási munkák elvégzése mellett, a következő években, pályázatok segítségével további beruházások megvalósítását is tervezi. Kovács János a Kaposvölgyi Vízitársulat képviseletében elmondta, hogy az idei évben 110 millió forint értékű beruházást végeztek, két tározót építettek és fenntartásra mintegy 28 millió forintot fordítottak. György Béla az értekezlet végén hangsúlyozta még, hogy fontosnak tartja a további koordinációt és az egymás tájékoztatását.

Közös összehasonlító vízhozam mérések a Dráván

(2008. 05. 26.)

Horváth Gábor osztályvezető-helyettes DDKÖVIZIG

Folyóink vízmennyiségének minél pontosabb mérése állandó kihívást jelent az ezen a szakterületen dolgozó kollégák számára. A nagy hagyománnyal rendelkező „forgószárnyas sebességmérés” a nagy folyókon fárasztó, időigényes mérési mód. Szerencsére 4-5 évvel ezelőtt megjelentek hazánkban is a korszerű, mederkötél feszítése nélkül is jó eredménnyel bíró „doppler elven” mérő berendezések. Az eltelt évek alatt a teljes hazai vízrajzi szolgálat felszerelkezett ezen az elven működő berendezésekkel. Az évek során a különböző vízállásoknál történt mérések esetében végzett összehasonlítások, ellenőrzések azt a tényt állapították meg, a különböző mérőcsoportoknál, hogy a mérés ideje alatt bizonyos sebességek felett a „medervándorlásból” származó sebesség nem elhanyagolható. Ennek a hibának a kiküszöbölésére a mérési módszerben a GPS helymeghatározót lehet segítségül hívni. A magyar-horvát Dráva-Mura vízrendszeren 3 vízügyi szervezet végez méréseket. A Murán a NYUDUKÖVIZIG szombathelyi és a Meteorológiai és Hidrológiai Szolgálat zágrábi csoportja, a Dráván a DDKÖVIZIG és szintén a zágrábi csoport végez méréseket. A három mérőcsoport az évek alatt azonos rendszerű és típusú Rio Grande 1200-as mérőeszközt szerzett be. Ez a helyzet lehetővé tette a három mérőcsoport által összegyűjtött mérési tapasztalatok kölcsönös kicserélését az egységek között.

A tapasztalatok átadását még időszerűbbé tette, hogy egy éve igazgatóságunk, ha a Dráva vízsebessége miatt a medervándorlást nem elhanyagolható, GPS-el kiegészített méréseket is alkalmaz. Ilyen jellegű mérést sem a horvát, sem a szombathelyi csoport még nem végzett. A horvátok a GPS-el kiegészített mérés helyett az AGILA szoftver segítségével módosítják szükség esetén a mérési eredményüket.

A tapasztalatok cseréjére, a három egység találkozójára Barcson az igazgatóság Folyami Felmérő és Kitűző Szolgálat telepén került sor. A mérésekre is itt a Dráván biztosítottunk lehetőséget.

A találkozó célja a három mérési eljárás, a mederkövetéses (nincs medervándorlás figyelembe véve), a GPS-el kiegészített mérés, valamint a szoftverrel javított mérés összehasonlítása volt.

A barcsi vízmérce 110-111 cm-es vízállástartományában 11. 00 és 13. 00 óra között 2-2 sorozatban 8 mérést hajtottak végre csónakból a csoportok a saját eszközeikkel.

A mérések után lehetőség volt az eredmények azonnali kiértékelésére a telep kellemes környezett biztosító teraszán.

Mivel a vízállás okozta sebesség éppen a medervándorlás szempontjából kritikus 2 cm/s körül volt, ez érdemben nem „zavarta” a vízhozammérést. Ezért a mederkövetéssel, illetve a GPS-el kiegészített mérések esetében az eltérés a 700 m^3/s feletti vízhozamok esetében csak 20 m^3/s volt, ami 3 % alatti eltérést okozott. Magasabb vízállás esetén ez az eltérés már valószínű számottevőbb lett volna. A horvát mederkövetéses mérés AGILA programmal történő korrigálásával azonos mérési üzemmód esetén (WM1,M5) a mérés az igazgatóságunk értékével teljesen azonos 729 m^3/s lett. Igazgatóságunk a helymeghatározáshoz kétféle GPS-t használt az első sorozatban Garmin eMap kézi, majd a második sorozatban a pontosabb differenciál GPS-t. A kétféle eszközzel kiegészített mérések között az eltérés 4 m^3/s volt. Korábbi méréseink során is hasonlóan közeli eredményeket mértünk a 2 fajta GPS-el! A közös mérések során lehetőség adódott a másik fél mérési eljárásának és mérés feldolgozásának a megismerésére is. Ezek a kölcsönösen átadott ismeretek lehetővé teszik, az eredmények még jobb (azonos alapokon nyugvó) összehasonlíthatóságát.

A résztvevők megállapították, hogy a jövőben rendszeresen célszerű volna ilyen jellegű „összeméréseket” végezni a mérőcsoportok között, lehetőleg nagyobb medervándorlások esetén.

A jól sikerült összehasonlító mérések után a horvát fél meghívta a magyar mérőcsoportokat ősszel a Száván tartandó nemzetközi mérőgyakorlatra.

A mérőcsoportok mérési adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

Magyar - Horvát közös drávai mérések 2008. 05. 26										
	I sorozat					II. sorozat				
mérőcsoport neve	*mérés ideje*	*H*	**Q átlag m3/s*	*GPS*	*Paraméterek*	*mérés ideje*	*H*	**Q átlag m3/s*	*GPS*	*Paraméterek*
Magyar-Pécs	11-13 óra	111-110 cm	729	Gar	WM1,M5	11-13 óra	111-110 cm	725	Diff.	WM1,M5
Magyar-Szombath.	11-13 óra	111-110 cm	709	x	WM1,M5	11-13 óra	111-110 cm	697	x	WM12,M5
Horvát	11-13 óra	111-110 cm	713	x	WM1,M5	11-13 óra	111-110 cm	721	x	WM12,M5
Horvát	11-13 óra	111-110 cm	729	x	WM1, M5, AGIL	11-13 óra	111-110 cm	735	x	WM12,M5, AGILAR

** 4 mérés átlaga*

A Dráva Jövőképe

Tálos András DDKÖVIZIG

Az osztrák – szlovén „Lebensader Obere Drau” LIFE projekt, (LIFE06NAT/A/000127) keretében 2008. szeptember 23-25. között Mariborban, Szlovéniában került sor - a Dráva vízgyűjtőre eső országok részvételével – a folyó jövőjével foglalkozó szimpóziumra „Drava River Vision” címmel.

A szlovén projekt koordinátora, dr. Ales Bizjak (Szlovén Köztársaság Vízügyi Intézet) kereste meg az EU Víz Keretirányelve végrehajtásának koordinálásával is foglalkozó Duna Védelmi Egyezmény Vízgyűjtő-gazdálkodási szakértői csoportjának a Dráva vízgyűjtőre eső országok Ausztria, Szlovénia mellett Horvátország, Magyarország, valamint Olaszország képviselőit, hogy vegyenek részt a szimpóziumon és segítsenek közösen kialakítani a Dráva folyó jövőképét.

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságot György Béla igazgató, Troszt Sándor szakaszmérnök, valamint Resitcky Gergely és Tálos András ügyintézők képviselték a Szimpóziumon. Tálos András a Cún-Szaporca holtág-rendszer helyreállításáról tartott előadást.

A „Lebensader Obere Drau” elnevezésű LIFE projekt munkatársai, valamint a Dráva Jövőkép Szimpózium résztvevői, – akik a vízügy, természetvédelem, oktatás különböző területeit és a különböző civil szerveket képviselik – egy deklarációt fogalmaztak meg, azon a közös felismerés és igény alapján, amely a Dráva jó állapotának, értékeinek hosszú távú megőrzését célozza. A dokumentumban különös hangsúlyt kaptak az EU víz-, természet-, árvízvédelmi és megújuló energiaforrásokkal foglalkozó irányelvei. Mint például a Dráva-folyó part menti tájképének védelme és fenntartása, a folyó jó állapotának elérése. Az aláírók megerősítették együttműködési szándékukat a közös módszerek kidolgozását, támogatását és fejlesztését, valamint a Dráva-folyó és annak topográfiai, hidrológiai és ökológiai rendszereinek megőrzését, fenntartását és megfelelő továbbfejlesztését illetően.

Magyar részről Holló Gyula a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság (ICPDR) magyarországi szervezetének delegáció vezetője írta alá a Deklarációt. A jövő nemzedékek számára a Dráva vízgyűjtő értékeinek és ökológiai funkcióinak biztosítása érdekében az alábbi tíz, prioritásként kezelendő célkitűzésben állapodtak meg a Szimpózium résztvevői:

1. Elő kell segíteni az EU vízügyi és természetvédelmi szakpolitikáinak mintaként történő integrált megvalósítását a Dráva-folyón
2. Elő kell mozdítani az árvízvédelmet jobb árvízriasztási rendszerek alkalmazásával és fokozottabb információcserével
3. Erősíteni kell az árvízvédelmet a vízvisszatartó területek védelmével és helyreállításával a Dráva-folyó mentén
4. Folytatni kell, és tovább kell fejleszteni a Dráva és ártere helyreállítását
5. A Dráva-folyót, mint „ökológiai folyosót” fenn kell tartani, és tovább kell fejleszteni
6. Helyre kell állítani a Dráva folyó ökológiai kapcsolatrendszerét a vándorló halfajok számára
7. Létre kell hozni a Dráva folyó országhatárokon átnyúló rekreációs területét
8. Ki kell használni azokat a lehetőségeket, amelyek a Dráva-folyót különböző nemzeteket összekapcsoló „életvonallá” teszik
9. Széttagolt ágazati intézkedések helyett integrált vízgyűjtő-gazdálkodást kell megvalósítani
10. A Dráva-folyó területének továbbfejlesztését az ott él lakossággal partnerségben kell megvalósítani

A Dráva Jövőkép Deklaráció aláírói

„Térinformatikai alapú, légszennyezettségi modellező rendszer tervezése és kifejlesztése a Baranya és Somogy megyében és kiemelten Pécsen” című projekt megvalósítása.

Emesz Tibor DDKVF Környezethasználat-engedélyezési osztály helyettes vezetője

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által kiírt Környezet és Energia Operatív Program támogatási rendszeréhez nyújtott be pályázatot 2008. január hónapban. A benyújtott, "Térinformatikai alapú, légszennyezettségi modellező rendszer tervezése és kifejlesztése a Baranya és Somogy megyében és kiemelten Pécsen" című pályázatot a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatósága támogatásra érdemesnek ítélte (pályázati azonosító szám: KEOP-6.3.0/1F-2008-0006). A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség szakmai koordinátorként vesz részt a pályázati feladatok végrehajtásában.

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat részeként üzemelteti illetékességi területén a levegő szennyezettségét mérő hálózatot. A mérőhelyek elhelyezkedése és a mérőhelyek száma nem teszi lehetővé, hogy az illetékességi terület levegőszennyezettségi állapotára rendelkezzünk teljes körű méréses információkkal. E projekt keretében a mért levegőszennyezettségi adatok kiegészítéseként a közlekedési, a lakossági és az ipari légszennyezőanyag kibocsátási adatok felhasználásával, a légszennyező anyagok légköri diszperziójának modellezésével a működési területre vonatkozó szennyezettség eloszlás meghatározható. A projekt vizsgálati területe, amely azonos a felügyelőség illetékességi területével, mintegy 10000 km2-es területen 520 települést érint. A Regionális Immisszió Modellező és GIS rendszer mellékelt folyamat ábráján a rendszer működése jól követhető.

A projekt eredményeként előálló levegőszennyezettségi információk a lakosság tájékoztatása mellett a felügyelőség és a települési jegyzők levegővédelmi hatósági feladatainak ellátását is segítik, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény előírásaival összhangban.

A projekt eredményeként létrejövő informatikai rendszerben a modellezési feladatokat az úgynevezett AerMod modellező alkalmazás segítségével kívánjuk megvalósítani.

Az AerMod modell alkalmas arra, hogy az egyes kibocsátó források által kibocsátott szennyezőanyagok mennyisége és egyéb jellemzői (vonal- területi-, vagy pontforrás), valamint meteorológiai, domborzati és az útkanyon hatásra vonatkozó adatok figyelembevételével egy átlagos (éves, negyedéves) szennyezettség eloszlást (immisszió) határozzunk meg.

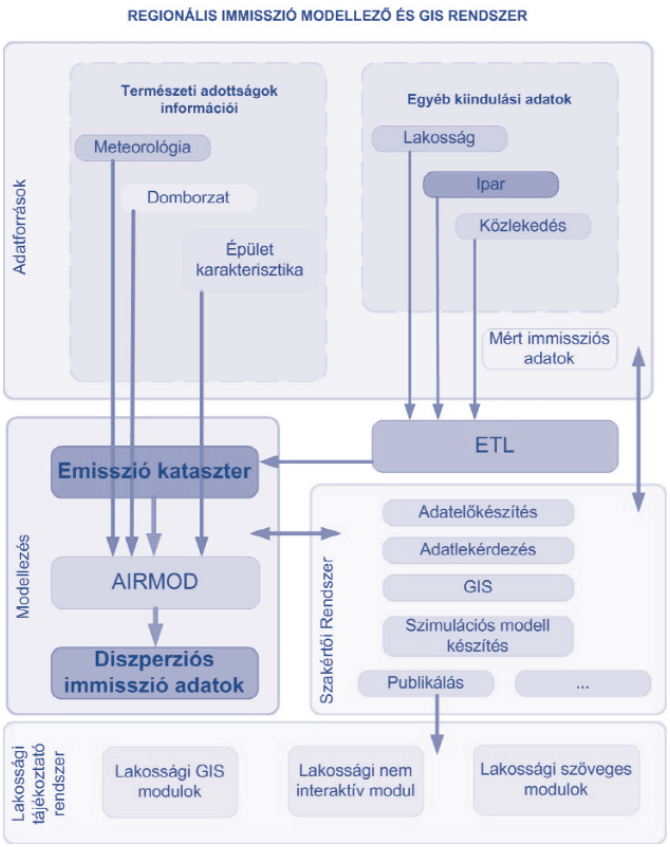

Kollegáink állami kitüntetése

A 2008. Október 23-i Állami Ünnep alkalmából a környezetvédelmi igazgatás területén végzett hosszú idejű, magas színvonalú hatósági munkájáért és eredményeiért Tóth Miklósné kolleganőnk Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült.

Az Augusztus 20-i Állami Ünnep Alkalmából a zajvédelmi szakterületen végzett hosszú idejű, magas színvonalú hatósági munkájáért és eredményeiért Miniszteri Elismerő Oklevélbe részesült Ropoliné Lázár Mária kolleganőnk.

A kiemelt és megérdemelt elismerésekhez Gratulálunk!

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. nyolcadik közép- és hosszú távú terve a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból finanszírozandó tevékenységekre.

Muck Péter DDKVF radiológus, szakértő

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 62.§-ának (1) bekezdése szerint a Központi Nukleáris pénzügyi Alap (KNPA vagy Alap) elkülönített állami pénzalapként finanszírozza a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésével, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmények leszerelésével összefüggő feladatok elvégzését. Az Alappal az Országos Atomenergia Hivatalt (OAH) felügyelő miniszter rendelkezik, az Alap kezelője az OAH. A Kormány megbízásából az OAH a feladatok ellátására megalapította a Radioaktív Hulladékokat Kezelő közhasznú Társaságot, mely 2008. január 7-től RHK Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságként működik.

Ahhoz, hogy a távoli jövőben esedékes kiadásokra reális fedezetet biztosítson a KNPA, a közép- és hosszú távú tervek (továbbiakban: terv) és a költségbecslés rendszeres felülvizsgálata szükséges. Így valósulhat meg az az alapelv, hogy az atomenergetikát felhasználó generáció fizesse meg a felhasználásból fakadó, jövőben esedékes kiadások költségeit. A KNPA-ból finanszírozandó tevékenységekre vonatkozó terv egyik legfontosabb célkitűzése az Alapba történő befizetések mértékének megalapozott, átlátható meghatározása. A következő néhány évben olyan változásokra számíthatunk, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a KNPA-ba történő befizetésekre (pl.: a Paksi Atomerőmű üzemidejének meghosszabbítása, a nagy aktivitású hulladék és kiégett üzemanyag elhelyezésére vonatkozó ország-specifikus költségtényezők figyelembevétele). Ezen változások egymástól eltérő időpontban jelentkeznek, így hatásuk az Alapba történő befizetéseket is több lépcsőben változtatná meg, mely jelentősen módosíthatná a villamos energia fogyasztói árát. Az egyes változások hatását az RHK Kft. folyamatosan elemzi, így a tervekbe megfelelően beépítve elérhető lenne, hogy az erőmű befizetési 2012-ig állandóak maradjanak, 2013-tól pedig elviselhető átmenetet biztosítana az erőmű által befizetendő összegek tekintetében, így a villamos energia fogyasztói ára sem változik meg jelentős mértékben.

A terv külön tárgyalja a költségvetési intézmények által üzemeltetett nukleáris létesítményekben (BME NTI oktatóreaktor, KFKI AEKI kutatóreaktor) képződő kiégett nukleáris üzemanyag kezelésével kapcsolatos kérdéseket, mivel az Alapba történő befizetést a központi költségvetés biztosítja.

A terv részletesen foglalkozik az atomerőművi, illetve a nem atomerőművi eredetű (kutatóintézetek, egészségügy, ipar, mezőgazdaság, laboratóriumok) kis és közepes aktivitású radioaktív hulladékok keletkezésével, tárolásával, a tárolási kapacitás várható alakulásával, az új végleges tároló kapacitásának becslésével (püspökszilágyi RHFT, bátaapáti NHRT). Hosszú távú stratégiai célokat és feladatokat határoz meg a Magyarországon keletkező nagy aktivitású és hosszú élettartamú radioaktív hulladékok végleges elhelyezése, illetve az atomerőművi és nem atomerőművi eredetű kiégett nukleáris üzemanyag kezelése vonatkozásában, továbbá foglalkozik a paksi atomerőmű, a KKÁT (kiégett kazetták átmeneti tárolója) és az egyéb nukleáris létesítmények leszerelésével kapcsolatos jövőbeni tervekkel, megvalósítandó feladatokkal.

A terv részét képezik a felsorolt célok és feladatok megvalósításához szükséges gazdasági számítások alapjául szolgáló adatok, információk és koncepciótervek bemutatása, a számítások módszere, a KNPA-ba történő befizetés mértéke és a hetedik közép- és hosszú távú tervben foglalt számításokhoz képest történt lényegesebb változások, továbbá szó esik az OAH – mint Alapkezelő – működési célra fordított költségeiről is.

A nyolcadik közép-és hosszú távú terv a Felügyelőségünkön megtekinthető.

Zöld intézmény lett a Belvárosi óvoda

Erdei Éva sajtószóvivő DDKTVF

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Zöld Óvoda programja az iskoláskor előtti intézmények zöldítését célozza. A projekt sikeres, amit jól mutat, hogy idén megduplázódott a Zöld óvoda címet viselő gyermek intézmények száma. Ezt az elismerést éppen szeptemberben vehette át hivatalosan is a pécsi Belvárosi óvoda, ahova Felügyelőségünk ellátogatott. Győri Márta óvoda vezető megjegyezte: bár a tenderkiírás feltételeinek teljesítése sok időt és munkát igényelt, a fáradozás azonban megérte.

A pécsi történelmi belváros szívében fekvő óvoda küllemében is jelzi, a hivatalos zöldesítés megtörtént. Minderről nem csak a bejáratnál kihelyezett tábla tanúskodik, de az épületen belüli környezet is. A földszinten például hatalmas szemléltető figyelmeztet a szelektív hulladék gyűjtés fontosságára, hasznosságára. Az épületbe lépve úgy folyósokon mint a meghitt hangulatú csoportszobákban szinte minden tárgy – például akvárium – vagy éppen a falakon látható, kedves mese figurákkal ábrázolt, minden tekintetben a „zöld filozófia” jelenlétét érzékeltető dekoráció egyértelműen visszaigazolja azt a pedagógiai irányt amely a környezettudatosság irányába vállalt teljes elkötelezettséget.

Ezért aztán nem csoda, ha az idejáró, 3-6 éves apróságok már világosan tudják azt, amiről sok felnőttnek nincs fogalma. A környezet védelme és a természet szeretete ugyanis az ő kicsi életüket – az elődökkel ellentétben – már más aspektusba helyezte át. Azaz: „megzöldítette”.

Zöld minősítést azok az óvodák kaphatnak, amelyek megfelelnek egy húsz pontból álló pályázati kritérium rendszernek - kezdte a bemutatkozó beszélgetést Győri Márta, a pécsi intézmény vezetője. Ezen kívül legalább ennyire fontos volt az is, hogy óvodánk valamennyi dolgozója teljes elkötelezettséget vállaljon az ügy iránt.

Ez utóbbi feltétel teljesítése persze nekünk nem okozott gondot, hiszen nem akkor váltunk zöld óvodává, amikor a minisztériumtól megkaptuk hivatalosan is ezt a címet. A helyi nevelési programunk ugyanis már évek óta a környezeti nevelésről szól. Erre jó példa, hogy a szelektív hulladékgyűjtést már jóval korábban is gyakorolták a gyerekeink.

Érdeklődésünkre, miszerint nehéz volt-e a pályázati kiírásnak megfelelni, Győri Márta elmondta: hatalmas munkát fordítottunk arra, hogy a tender minden passzusát teljesítsük, amiért cserébe megkaptuk ezt a címet, amely valójában egy erkölcsi elismerést takar. A Zöld óvodák ugyanis ezen kívül semmilyen plusz támogatásban nem részesülnek – tette hozzá a vezető.

Mindebből logikusan következik, hogy ahhoz ami nálunk ez idáig történt, illetve jelenleg is zajlik helyi pályázatok révén kapunk segítséget, de munkánkat segítik még számos hasznos ötlettel a civil zöld szervezetek is.

Így indítottuk a Biokom kezdeményezése alapján az elem gyűjtést és a műanyag flakon szelektív gyűjtését. Ekkor tanítottuk meg a gyerekeinknek, miként lehet összelapítani a flakonokat, mielőtt azt a megfelelő hulladékos edénybe bedobják. Itt jegyezném meg, ma már könnyebben megy a flakonok lapítása, hiszen időközben kaptunk e célra egy speciális prést, aminek használatát már az összes itteni gyermek ismeri. De a felsorolt zöld tevékenységen kívül az udvarunkon komposztálunk, s a kupakot is lelkesen gyűjtjük. Az ebből származó szerény bevételt pedig óvodánk csinosítására fordítjuk.

Számunkra azonban nem ez a szerény anyagi bevétel a legfontosabb. Kollegáimmal arra törekszünk, hogy az óvodánkba járó apróságok megtanuljanak környezettudatosan élni és gondolkodni. Ennek érdekében rengeteget kirándulunk, az állatkert és a terrárium „lakói” már jó ismerőseink. De a Pintérkert növényei között is otthonosan mozognak a nebulóink.

Sőt, nem csak a gyerekek részesülnek zöld nevelésben, de minket pedagógusokat is rendszeresen okítanak Legutóbb például egy komoly tudományos előadáson vettünk részt, amely a békák életét tárgyalta. Az idei év ugyanis a Békák éve.

– Igen, ez rendben is van, ám ehhez a gondolkodáshoz az óvodán kívül egyéb, fontos partnerek is kellenek, akik esetünkben a család – vetettük fel a zöld-nevelés másik fontos dilemmáját.

– Ez valóban így van, hiszen a család elengedhetetlenül fontos ahhoz, hogy az ott növekedő apróságból majd az évek során a környezetét tudatosan védő- óvó felnőtt váljék – válaszolt az igazgatónő. Azt azonban, hogy a későbbiek során a Zöld oviból „elballagó” gyerekek folytatják-e azt a szemléletbeli utat, amire mi itt megtanítottuk őket, sajnos nem tudjuk. Annyi azonban biztos: a zöld filozófia csak akkor működik tovább, ha a gyermek környezete is hasonló elvek szerint él és gondolkodik. Megnyugtatásként azonban elmondhatom, mi nem tapasztalunk ellentétes dolgokat. Azon családi közösségek számára ugyanis,ahonnan hozzánk bekerülnek a gyerekek sok esetben már természetes mindaz, amit mi nyújtani tudunk. Ezt erősíti az óvodánk pedagógiai koncepciója, amely megalapozza a környezettudatos gondolkodást, a természet védelmét, tiszteletét és szeretetét – zárta gondolatát Győri Márta, óvoda vezető.

Mobilitási Hét: sorban álltak a gyerekek

Erdei Éva sajtószóvivő DDKTVF

Hetedik éve szervezi a Környezetünkért Közalapítvány a Nemzetközi Mobilitási Hét keretén belül az Autómentes Napot, amelyen Felügyelőségünk is minden évben aktívan részt vesz. Idén különösen sikeresnek mutatkozott a Zöld Pont Irodánk által bonyolított program: a kihelyezett standunkat , illetve mérőbuszunkat valósággal körbezsongták a kíváncsi gyerekek.

Miután Pécs városa ebben az évben is csatlakozott az európai mozgalomhoz, újra programokban gazdag, mozgalmas hetet szervezett szeptember 16-22 között. A hét csúcspontját szeptember 22. jelentette, amely megegyezett az Autómentes Nap dátumával. Ezúttal a rendezvény mottója a "Tiszta levegőt mindenkinek" elnevezést kapta.

Az autóktól lezárt belváros meghitt sétáló utcává változott ezen a napon, gépjármű-veszély és kipufogógáz nélküli levegőben járkálhattak kicsik, nagyok, idősek és fiatalok. A jókedvű fesztivál hangulatot még inkább fokozta , hogy az időjárás idén kegyeibe vette a rendezvényt: a nap hétágra sütött, a felhők messzire menekültek.

Amíg a délelőtti programokat az óvodások számára állították össze a szervezők, ahol bábokat készítettek, megnézték a levegőben élő állatokat, de többen bogárkáknak öltözve énekeltek is. A délután azonban már az iskolásoké volt.

Felügyelőségünk Zöld Pont Irodájának standja a Virág cukrászda elé települt, amit szinte azonnal megszálltak a kíváncsi kisiskolások. Az érdeklődést fokozták azok az Iroda által összeállított, s könnyen kitölthető teszt-lapok, amelyek kérdéseinek helyes megválaszolásáért jutalom járt. Az idei fődíj egy kerékpár volt, melyet a város Közalapítványa ajánlotta fel, illetve sorsolt ki a nap végén.

A gyerekek érdeklődését külön fokozta a Zsolnay kút közelében lévő, a Mérőállomásunk által "leparkoltatott" és közszemlére bocsátott emissziós mérőbuszunk, ahova sokan felmásztak és tették fel a kollegáinknak a levegő mérésével kapcsolatos kérdéseiket. A kíváncsiskodók között nem csak a gyermekek voltak szép számban , de az őket kísérő pedagógusok, illetve a szülők is szorgalmasan kérdezgettek, kíváncsiskodtak.

A további színes programok sora állatsimogatással, buszfestéssel, buborékfújással illetve egy élő társas , óriási puzzle kirakásával folytatódott.

A Zöld Pont Irodánk munkatársai Kiskuti Károlyné, Julika, valamint Poszpisek Éva szerint az elmúlt időszak tapasztalatai azt mutatják, hogy évről évre nagyobb számú közösséget vonz a nemzetközi Mobilitási Hét, amelynek egy héten át tartó színes programjai már igazi fesztiválhangulatot varázsolnak a történelmi belváros szívébe.

Együtt a baranyai rendőrök és a környezetvédők

Erdei Éva sajtószóvivő DDKTVF

Együttműködési megállapodást kötött a Baranya megyei Rendőr-Főkapitányság és a Dél-dunántúli Zöldhatóság. A megállapodás célja az eddigieknél is hatékonyabb felderítés és megelőzés volt. A dokumentumot Dakos József r. dandártábornok és Jeszták Lajos igazgató írta alá.

Mindkét fél együttműködési kötelezettséget vállalt a környezeti káresetek hatékony megelőzése és felszámolása érdekében, különös tekintettel az elmúlt időszakban megszaporodott illegális tevékenységek (veszélyes és nem veszélyes hulladékok illegális elhelyezése, tárolása, szállítása, vizek szennyezése, stb.) okán bekövetkezett környezetszennyezésekre.

A megállapodás értelmében a Főkapitányság és a Környezetvédelmi hatóság az egymás hatáskörébe tartozó eseményekről rövid úton tájékoztatják egymást. A környezetvédelmi szerv tájékoztatást ad a kiemelten védendő környezeti elemekről, a védett természeti értékekről, az azokat veszélyeztető cselekményekről és jelenségekről.

A megkötött, kétoldalú együttműködés különösen az engedély nélküli hulladéklerakók feltárásában, azok létrejöttének megakadályozásában és a hulladékgazdálkodással foglalkozó gazdasági társaságok ellenőrzésében hozhat jelentős eredményeket. A kooperáció segítségével javulhat a védett természeti területeken a járművel történő engedély nélküli közlekedés felderítési aránya (quadozás, a Dráva folyón történő motorcsónak használata), valamint a természeti területeken engedély nélkül folytatott technikai és egyéb sporttevékenység is könnyebben szankcionálhatóvá válik.

A jövő tartaléka

Berényi Üveges István DDKÖVIZIG

A víz az emberiség számára mindig létkérdés volt. A települések a történelem folyamán ott alakultak ki, ahol az emberek és állataik számára elegendő, tiszta ivóvíz volt beszerezhető.

Az lakosság létszámának növekedése és az ipar erőteljes növekedése mára sok területen bizonytalanná tette a biztonságos ivóvízellátást részben a felszíni, részben a felszín alatti vizek elszennyeződése miatt. A szélsőségessé hajló klíma is kedvezőtlen hatású: a nagy intenzitású, gyors esők és a beolvadó hótakaró elmaradása a beszivárgó csapadékvíz mennyiségét csökkenti.

Világszerte egyre több gondot fordítanak a meglévő vízkészlet megőrzésére, tározására, és körültekintő felhasználására is.

A folyóvizek visszatartásának a környező országokban nagy hagyományai vannak, Magyarországon ennek – politikai okokból – kedvezőtlen a fogadtatása, annak ellenére, hogy a Tisza-tó sikertörténetnek számít.

Hazánk – ezen belül szűkebb környezetünk – ivóvízellátásának zömét a felszín alatti vizek biztosítják.

A Duna mentén és a Dráva felső szakaszán jelentős szerepet játszik a parti szűrésű víz, mint ezt a drávavölgyi távlati vízbázisok diagnosztikai vizsgálatai is igazolták.

A Mecsek és a Villányi-hegység térségében jelentős vízkivételek települtek a karsztvízre, melynek legnagyobb előnye, hogy gyakorlatilag fertőtlenítés után közvetlenül a hálózatba vezethető. A karsztos vízbázisok azonban a felszíni szennyeződésre különösen érzékenyek, ezért megóvásukra folyamatosan gondot kell fordítani.

A térség vízműveinek többsége a pannóniai rétegekben tárolt vízkészletet használja fel. Ezek a rétegvizek sok esetben az ivóvízminőség határértékein belüli oldott anyagot tartalmaznak, azonban gyakori a határérték feletti vas-, mangán-, ammónia-, arzén- és nitráttartalom. Ennek egy része (sekély kutaknál) lehet felszíni szennyeződés eredménye, de gyakori a rétegből származó káros anyag tartalom is.

A trícium izotóp vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kitermelt víz kora alapján a határérték feletti oldott anyag tartalom felszíni, vagy réteg eredetű.

Így a rétegvizes vízművek többségénél vízkezelés szükséges a kívánt vízminőség eléréséhez.

Összességében térségünk még jelentős, kiaknázható, felszín alatti víztartalékkal rendelkezik. A mennyiségi termelés az adott rétegek kapacitását a nagyobb városok környezetében használja csak ki, a térség nagyobb részében a felszín alatti víz kitermelése bővíthető. A mecseki karsztforrások közül is az orfűi Vízfő és a mánfai Kőlyuk vize a kapacitásához képest csak kis részben szolgálja az ivóvízellátást.

Az előbbieket összegezve kimondhatjuk, hogy térségünk jelentős felszín alatti vízkészlettel rendelkezik, így a kitermelés fejlesztésének vízföldtani szempontból mennyiségi akadálya nincs. A víz nagyobb távolságban lévő felhasználóhoz való eljuttatása már nem földtani, hanem gazdaságossági kérdés.

Expo Zaragoza (édesvízi világkiállítás)

Polgár Károly osztályvezető-helyettes DDKÖVIZIG

Idén nyáron, Spanyolországban került megrendezésre az édesvízi világkiállítás, ahol Magyarország is kiállítóként képviseltette magát. A szakkiállítás vezérgondolata „A víz és a fenntartható fejlődés” volt. A témában lehetőség volt felhívni a figyelmet az édesvízi vízkészletek fontosságára, végességére, gazdaságos hasznosításának lehetőségeire. A kiállító országok saját pavilonjaikban bemutatták a nemzetük vízkészletekkel kapcsolatos politikáját, egyedi sajátosságaikat ill. tudományos eredményeiket. Ezen kívül a kiállítás szervezői tematikus pavilonokat is felállítottak, melyben a „a víz az életért”, „a víz, oktatás és kultúra”, valamint „a víz és egészség” gondolatkörök kerültek bemutatásra. Igazgatóságunk néhány vezető munkatársának lehetősége adódott az expo megtekintésére – nagyon hasznos és impulzív tapasztalatokkal gazdagodtak a túra során.

Egyik fő látványosság az Ebro folyón átívelő Expo híd

Magyar delegáció az Expo bejáratánál

UTIBESZÁMOLÓ IFAT 2008 MÜNCHEN

Kanyukné Fenyvesi Ildikó osztályvezető, DDKÖVIZIG

2008. május 4.-e és 8.-a között szakmai utazáson vettünk részt, cégünktől 4 fővel, Bácskainé Baka Margit, Kanyukné Fenyvesi Ildikó, Troszt Sándor és Pecze János. A cél München volt, az IFAT 2008 Környezetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Kiállítás.

Május 4.-én, hajnalban indultunk Budapestről, és a Győrben felszálló utitársainkkal együtt 58-an utaztunk egy meglehetősen szűkös emeletes busszal, plusz idegenvezetővel. Kövizigesek, Köfe-sek és Vízművesek voltunk, az egész ország területéről.

Az első nap az utazással telt, kisebb megállókkal két szép tónál, és a melki apátságnál. Este értünk Landsberg am Lech-be, a szállásunkra, ami egy a Tulip Inn hotellánchoz tartozó modern szálloda kb. 60 km-re Münchentől. Itt laktunk a következő három éjjel.

Második nap reggel új lendülettel indultunk megnézni az IFAT kiállítást a müncheni vásárvárosba, amit az idén 14 témakörben rendeztek meg, melyek a következők:

1. Víznyerés és kezelés
2. Víz- és szennyvíz tisztítás: mechanikai-fizikai eljárások, kémiai-fizikai eljárások, biokémiai eljárások, iszap- és hulladékkezelés, tisztító telepek építése.
3. Vízelosztás, csatornázás: csövek és csőcsatlakozások, különleges szerkezetek, új csatorna konstrukciók, csatorna korszerűsítés, csatorna vizsgálat, csatorna tisztítás, szivattyúk, átemelők, szerelvények.
4. Árvíz védelem: védművek, mobil gátak, árvíz megelőzés.
5. Hulladék elhelyezés és újrahasznosítás: gyűjtés és szállítás, hulladék konténerek, radioaktív hulladékok kezelése, elhelyezése, újrahasznosító üzemek.
6. Energiatermelés hulladékból: biogáz telepek.
7. Köztisztaság, síkosság mentesítés
8. Kármentesítés
9. Füstgáz tisztítás
10. Zajcsökkentés
11. Üres palackok visszaforgatása
12. Mérés, szabályozás, laboratóriumi technikák
13. Szolgáltatások, tervezés, tanácsadás
14. K+F

A több, mint 2500 kiállító mellett kísérőprogramként szimpoziumokat rendeztek több ezer résztvevővel a kiállítási témákban, ahol az érdeklődők különböző előadásokat hallgathattak meg. Az egész napot a vásárközpontban tölthettük, és mindent megnéztünk, ami érdekes volt számunkra.

Este a buszunk visszavitt minket Landsbergbe, ahol még vacsora előtt ezt a festői kisvárost jártuk be, megnéztük a nevezetességeit és a gyönyörű Lech folyót.

Harmadik nap Geiselbullachban kezdtük a szakmai programot, itt a helyi szennyvíztisztító telepet tekintettük meg és meghallgattunk egy ismertetést az alkalmazott textilmembránós technológiáról. A délelőtt további részében újra az IFAT-ra mehetett, aki akart, mi többiek az idegenvezetőnkkel bemetróztunk München négy kapuval határolt régi városát megnézni. Megnéztük a belváros fontosabb nevezetességeit, a Régi és az Új Városházát az órajátékkal, a Theotínusok Templomát, a kétkupolás Mária templomot, a piacot, az Angolkertet a kínai toronnyal, az Isar folyót, és természetesen a sörkerteket. Persze láttuk a vásárlóutcát is a nagy márkák áruházaival, és a neves divattervezők exkluzív butikjait is. Fárasztó, de nagyon szép nap volt.

Negyedik nap reggel összecsomagoltunk, és buszunkkal elindultunk Landsbergből az ún. „Romantikus úton” a Bajor Alpok felé, és útközben a főbb látványosságok helyszínein megállva, mindent megnéztünk, megmásztunk, megcsodáltunk, majd továbbmentünk. Így láttuk a Wieskirche-t ami zarándokhely, a festői Schwangauban pedig a két – II. Lajos

által épített – lovagvárhoz (Schlos Hohenschwangau és Schlos Neuschwanstein) másztunk fel. Itt már a havas hegycsúcsok közelében voltunk, gyönyörű panoráma fogadott minket a ragyogó napsütésben.

Továbbmenve megálltunk Füssenben, egy festői kisvárosban, majd Bad Tölz fürdővároskában is eltölthettünk egy órát a festett homlokzatú házak között sétálgatva.

Szállásunk ezen az estén az osztrák-német határ közelében, Inzellben volt, ahol igazi bajor stílusú családias panzióban laktunk, a hófödte hegycsúcsok tövében. Nagyon hangulatos, otthonos kis hely volt, vacsoránál pedig meglepetésként élőzene szólt.

Utolsó – ötödik – napunkon elindultunk hazafelé Salzburgi pihenővel. Itt három órát tölthettünk, ami alatt idegenvezetéssel megcsodáltuk Mozart városának főbb nevezetességeit. Éjjelre értünk haza, fáradtan, de élményekkel telve, az alpesi naptól lebarnulva.

Nyugdíjas találkozó 2008

dr. Horváth Anita mb. osztályvezető-helyettes DDKÖVIZIG

A hagyományoknak megfelelően idén is megrendeztük a vízügyi állományból nyugdíjba vonult kollégák találkozóját, melyet ebben az évben is külső helyszínen tartottunk. 2008. szeptember 24-én igazán kellemes idővel lepett meg bennünket az időjárás, a reggeli hűvösséget hamar napos idő váltotta fel. A zengővárkonyi Míves Tojás Múzeum és Tájház megtekintése után Pécsváradra mentünk, ahol az István király alapította várban sétáltunk. Az ebédet a Gesztenyés Vendéglőben fogyasztottuk, házias babgulyás és túrós-, meggyes mákos rétes menüvel. A 36 fős jókedvű társaságot a 15 órai indulásra nehezen tudtuk feloszlatni…
Számunkra is nagy örömet jelentett a volt munkatársakkal való találkozás. Reméljük, hogy jövőre is ilyen szórakoztató és élményekben gazdag összejövetelben lesz részünk.

KÖVIZIG PÉCS

DD-KTVF
Pécs

Kiadó:
DDKÖVIZIG Pécs
Köztársaság tér 7.
DD-KTVF Pécs
Papnövelde utca 13.

Felelős kiadó:
György Béla, igazgató
Jeszták Lajos, igazgató

Felelős szerkesztő:
dr. Makay Gábor
dr. Horváth Anita

Kiadványterv, olvasószerkesztés, tördelés:
Hétfő Pr- és Reklámügynökség

Példányszám: 800 db

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Pécs, Papnövelde utca 13.
7621

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

Víz, egészség, élet

A 2008-as esztendő víz világnapi regionális rendezvényeinek lapja

„ A víz jósága az, hogy hasznára van minden létezőnek”
(Lao-ce)

TARTALOM

A Pécsi Vízmű Zrt. rendezvényei	2
A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság rendezvényei	3
A vízellátás, az ivóvízminőség-javítás aktuális kérdései Magyarországon	4
Víz, egészség, élet – az egészségügyi hatóság szemével	6
Ásványvízadó rétegek védőidom lehatárolása	7
Kaposvár Megyei Jogú Város Ivóvíz Minőség Javító Program III. ütem, Ammóniamentesítés töresponti klórozással	8
Kaposvár Megyei Jogú Város Vízminőség-javító Programja – Az alkalmazott víztisztítási technológia bemutatása	9
A Víz Keretirányelv végrehajtása Jelentős vízgazdálkodási kérdések a Dél-Dunántúlon	9
Bemutatkozik a Kaposvári Vízművek Kft.	11
Bemutatkozik a Harkányi Gyógyfürdő Zrt.	11
Bemutatkozik a DDKÖVIZIG	12
Bemutatkozik a Hidrot Kft.	12
Bemutatkozik a Komló-víz Kft.	13
Bemutatkozik a Szigetvári Gyógyfürdő	13
Bemutatkozik a Tenkesvíz Kft.	13
Bemutatkozik a VÍZ-COOP Kft.	13
A Víz Világnapjára meghirdetett pályázat eredményei	14
Bemutatkozik az Aquaprofit Zrt.	15
Támogatói lista 2008.	16

Középpontban az ivóvíz tisztelete!

A Pécsi Vízmű az elmúlt évek hagyományainak megfelelően idén is programsorozatot rendez a víz tiszteletére. A világnap megünneplésével az a célunk, hogy minél több ember figyelmét ráirányítsuk az ivóvíz értékére, vízbázisaink, környezetünk fokozott védelmének szükségességére. Azt reméljük, hogy sokakhoz eljut üzenetünk: a csapból jövő ivóvíz pótolhatatlan érték, a víz maga az élet.

A Pécsi Vízmű Zrt. víz világnapi rendezvényei

Március 19. 14.00

Ivókút-avatás a Tettye barlang előtti téren.

Az ünnep tiszteletére a Pécsi Vízmű, a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. és a PVV Zrt. évről évre ivókúttal ajándékozza meg Pécs város lakóit. Idén már a 10. ivókutat avatjuk fel, amely a Tettye barlang előtti téren kínálja majd ásványi anyagokban gazdag vizét.

Március 22. 15.00-17.00

Utcaszínház – víz világnapi jelenetek Pécs város közterein.

Egy fiatal színjátszókból álló társulat előadásában a jeles zöldnaphoz kapcsolódóan rövid jelenetek elevenednek meg a Ferencesek utcájában, a Citrom és a Király utcában, valamint a Jókai téren. Érdemes lesz a belvárosban sétálni ezen a napon, a színészek az utca emberét is bevonják a rövid történetekbe.

Március 28. 14.00

Hogyan kerül a Tettye forrás vize a fürdőkádba?

A Pécsi Vízmű makettjének átadása a Tettye barlang ünnepélyes megnyitóján. A földalatti üregrendszer kiállítóterében elhelyezett makett a tettyei víz útját szemlélteti a felhőktől egészen a fürdőszobai csapokig.

Március 29. 8.00-10.00

Víz világnapi gyalogtúra.

Mecsek túra 8 és 15 km-es távokra (Misina, Remeterét, Mandulás) a Baranya Megyei Szabadidősport Szövetség szervezésében, vetélkedővel, ajándékokkal, jó hangulattal fűszerezve. A Pécsi Vízmű víz világnapi totóját helyesen kitöltők között ajándékcsomagokat sorsolunk ki. Indulás a Bártfa Utcai Általános Iskola elől 8.00 és 10.00 óra között.

Szeretettel várjuk

Önt és családját programjainkon!

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy megyei szervezetei, a Pécsi Vízmű Zrt., és a Kaposvári Vízművek Kft. rendezvényei 2008. március 19-én, a Pécsi Kereskedelmi Központ, Zsolnay-termében (7625 Pécs, Majorossy u. 36.)

9.00 Víz Világnapi pályázatra beérkezett alkotások eredményhirdetése, díjak átadása

9.45 Sajtótájékoztató

10.00 **Ünnepi Konferencia**

Levezető elnök: György Béla igazgató,
Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Az elnökség:
Dr. Máté János fejlesztési és projekt csoportvezető,
Baranya Megyei Önkormányzat
Tasnádi Péter polgármester, Pécs MJ. Város Önkormányzata
Horváth Lászlóné osztályvezető, KvVM Vízgazdálkodási Főosztály
Dr. Király Roland mb. reg. tisztifőorvos, ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete
Nyirati István vezérigazgató, Pécsi Vízmű Zrt.
Ift Miklós ügyvezető igazgató, Kaposvári Vízművek Kft.
György Béla igazgató, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

10.00-11.20 **Bevezető**
Kamara zenekar ünnepi előadása

Köszöntőt mond:
György Béla igazgató, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
A Megyei Közgyűlések képviselői

10.20-10.50 **Horváth Lászlóné** osztályvezető
KvVM Vízgazdálkodási Főosztály
A vízellátás, az ivóvízminőség-javítás aktuális kérdései Magyarországon

10.50-11.10 **Dr. Király Roland** mb. reg. tisztifőorvos
ÁNTSZ Dél-dunántúli Regionális Intézete
Víz, egészség, élet – az egészségügyi hatóság szemével – gondolatok a víz egyéni egészségre gyakorolt valamint népegészségügyi hatásairól

11.10-11.30 **Dr. Füle László** földtani szakértő
Aquaprofit Zrt.
Ásványvízadó rétegek védőidom lehatárolása

11.30-11.50 **Boda Balázs** vízellátási főmérnök
Kaposvári Vízművek Kft.
Kaposvár Megyei Jogú Város Ivóvíz Minőség Javító Program III. ütem, Ammóniamentesítés törésponti klórozással
Degré András BITT Kft.
Kaposvár Megyei Jogú Város Vízminőség-javító Programja
Az alkalmazott víztisztítási technológia bemutatása

12.20-12.40 **Márk László** osztályvezető
Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály
A Víz Keretirányelv végrehajtása. Jelentős vízgazdálkodási kérdések a Dél-dunántúlon.

12.40 **Állófogadás**

14.00 Kútavatás

„...Az élet: egyetlen esély, vedd komolyan
Az élet: szépség, csodáld meg.
Az élet: boldogság, érezd meg
Az élet: álom, tedd valósággá
Az élet: kihívás, fogadd el
Az élet: kötelesség, teljesítsd
Az élet: játék, játszd
Az élet: érték, vigyázz rá
Az élet: vagyon, használd fel
Az élet: szeretet, add át majd
Az élet: titok, fejtsd meg
Az élet: ígéret, teljesítsd
Az élet: szomorúság, győzd le
Az élet: dal, énekeld
Az élet: küzdelem, harcold meg
Az élet: kaland, vállald
Az élet: jutalom, érdemeld ki
Az élet: élet, éljed...”

Kalkuttai Teréz anya

Víz világnapi jelmondatok:

2008	**- VÍZ, EGÉSZSÉG, ÉLET**
2007	**- Küzdelem a vízhiánnyal**
2006	***- Víz és kultúra***
2005	***- A víz az életért***
2004	***- Víz és katasztrófa***
2003	***- Víz a jövőért***
2002	***- A víz és a fejlődés***
2001	***- Víz az egészségért (WHO)***
2000	***- Tiszta vizet a jövőnek (UNESCO/WWWC)***
1999	***- A folyók nem ismernek határokat (UNEP, UN University)***
1998	***- Felszínalatti készlet, a láthatatlan kincs (UNICEF, UN/DESA)***
1997	***- A víz az élővilág bölcsője (WMO, UNESCO)***
1996	***- Élőhely (HABITAT)***
1995	***- A víz érték***
1994	***- Víz a jövőnk tükre***

A vízellátás, az ivóvízminőség-javítás aktuális kérdései Magyarországon

Dr. Horváth Lászlóné osztályvezető
Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

A 2008-as víz világnapi jelmondat, a Víz, Egészség, Élet gondolatkör magába sűríti mindazt, ami Magyarország településeinek közműves vízellátási helyzetéről napjainkban elmondható. Minden állampolgárt érintő nagy fontosságú kérdésről van szó, mely összefügg az Alkotmányban rögzített egészséghez való joggal, s befolyásolja életünk minőségét.

Első közelítésben értékelve a közműves vízellátás helyzetét európai viszonylatban is igen kedvező kép tárul elénk. Hazánk minden települése rendelkezik közüzemi vízművel, az ivóvízbekötéssel rendelkező lakások aránya pedig országos átlagban meghaladja a 94 %-ot. A lakások további 4 %-a vezetékkel ellátott területen található, bekapcsolásukra bármikor sor kerülhet. Az ellátott területen kívüli lakások aránya mindössze 1-2 %. Ezen mutatók tekintetében nincsenek komolyabb eltérések az ország egyes régiói között. A szolgáltatás további jellemző adatai a következők: az ivóvízvezetékek hossza összesen mintegy 90 ezer km, a szolgáltatott ivóvíz mennyisége 550 millió m^3/év, ebből a háztatásoknak szolgáltatott mennyiség 400 millió m^3/év, a lakosság átlagos fajlagos vízfogyasztása 110 l/fő, nap. A hazai közműves vízellátás fontos jellemzője, hogy meghatározó módon felszín alatti vízbeszerzésen alapul.

Ha közelebbről vizsgáljuk a települések közműves vízellátásának helyzetét, folyamatait, számos – egymással is összefüggő – problémával találkozunk. A vízbázisvédelmi hiányosságok a vízellátás biztonságának jelentős kockázati tényezői. A fogyasztói csapnál kifolyó szolgáltatott ivóvíz minősége a teljes mennyiség 32 %-ára vonatkozóan néhány paraméter (bór, fluorid, nitrit, arzén, ammónium, valamint vas, mangán) tekintetében nem felel meg az uniós és a hazai előírásoknak, ezen belül 7 %-ra kiterjedően csak a vas- és/vagy mangántartalom okoz gondot. Más természetű probléma, hogy a szolgáltató szervezetek egy része nem felel meg a követelményeknek. Sok településen nem megfelelően alakul a díjszínvonal, a megállapított díjak nem nyújtanak fedezetet az indokolt ráfordításokra. Ezen belül külön is kiemelendők az amortizáció elszámolásának hiányosságai. Az elmaradt beavatkozások és a korábbinál szigorúbb előírások miatt napjainkra jelentős fejlesztési és rekonstrukciós szükségesség halmozódott fel. Számos településre jellemző a csökkenő szolgáltatási biztonság, egyes esetekben a szolgáltatás összeomlása sem zárható ki.

A hazai közműves vízellátást érintő vázolt problémák kezelése különböző megoldási irányokból közelíthető, úgymint a víziközművekről és a víziközmű szolgáltatásról szóló törvényi szabályozás megalkotása, a Vízbázisvédelmi és az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása, valamint a vízbiztonsági szemlélet elterjesztése, az ún. Vízbiztonsági Terv (WSP) rendszer bevezetése. A meglévő közműves vízellátáshoz kapcsolódóan az ésszerűség határáig az ellátási hiányok felszámolása jelölhető meg további cselekvési területként.

A víziközművekről és a víziközmű szolgáltatásról szóló törvény a szektor magas szintű, átfogó, komplex szabályozását hivatott megteremteni, hatásaiban reformértékű folyamatok elindítója lehet, az Ivóvízminőség-javító Program (és a Nemzeti Szennyvízprogram) végrehajtásának szabályozási feltételeként is értelmezhető. A törvény megalkotására a közműves vízellátással és szennyvízelvezetéssel kapcsolatos alapvető feladatok, jogok és kötelezettségek meghatározása érdekében kerül sor. A törvény szellemisége szempontjából meghatározóak a következő alapelvek: ellátási felelősség elve, szolgáltatói felelősség elve, regionalitás elve, költségmegtérülés elve, költséghatékonyság elve. A Víz Világnap gondolatisága is megjelenik a törvénytervezetben, amikor kimondja, hogy a víziközmű szolgáltatást az élet, az egészség, valamint a környezet és természet védelmének érvényesülésével kell végezni. A törvény-tervezet legfontosabb szabályozási területei: a víziközművekkel kapcsolatos állami és önkormányzati feladatok, a víziközművek tulajdonjogára vonatkozó rendelkezések, a víziközművek működtetésére és üzemeltetésére vonatkozó rendelkezések, köztük a koncesszióra, a vagyonkezelésre és az üzemeltetési szerződésre vonatkozó előírások, a szolgáltató és a fogyasztó közötti jogviszony, benne a közüzemi szerződés kötelező tartalmi elemei és a víziközmű fejlesztési hozzájárulásra vonatkozó rendelkezések, a Magyar Víziközmű Felügyeletet létrehozó törvényi rendelkezések, a víziközmű működtetési engedély bevezetése, a víziközmű szolgáltatás díjának törvényi megalapozása. A vízellátás szempontjából külön kiemelendő az a részletszabály, mely szerint a tulajdonos illetőleg a vagyonkezelő a víziközmű vagyon tekintetében felújítási és rekonstrukciós tervet köteles készíteni. Összességében a törvény megalkotása és hatályba léptetése alapvető fontosságú a közműves vízellátás területén az elmúlt évtizedekben felhalmozódott problémák megoldásában, a jövőbeni biztonságos vízellátás megteremtésében.

A Vízbázisvédelmi Program napjainkban új lehetőséget kapott a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretei között, a még meg nem kezdett vízbázisvédelmi feladatok

esetében mind az alapállapot felmérés, mind a biztonságba helyezés támogatása iránt lehet indulni a pályázaton. A pályázati lehetőségek kihasználása mellett a már folyamatban lévő vízbázisvédelmi beruházások befejezését is biztosítani kell. Mindezek nagy jelentőséggel bírnak az érintett települések közműves vízellátásának biztonsága, másfelől az Ivóvízminőség-javító Program szakmai megalapozása szempontjából.

Magyarország településeinek közműves vízellátása mennyiségi szempontból alapvetően rendezettnek tekinthető, így az elmúlt években a szolgáltatott víz minősége és a szolgáltatás biztonsága került előtérbe. Hazánk az Európai Unióhoz történő csatlakozás iránti tárgyalások során - átmeneti mentességek elérésével - kötelezettséget vállalt az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv előírásainak történő megfelelésre. A 2001. évben elindított Ivóvízminőség-javító Program azon településekre terjed ki, amelyeken a fogyasztói csapon kifolyó víz minősége gondos üzemeltetés mellett sem felel meg a kiemelt paraméterek – bór, fluorid, nitrit, arzén, ammónium – valamelyike szempontjából az előírásoknak. Az érintett települések ivóvízminőség-javítását kezdetben címzett támogatás, illetőleg az első Nemzeti Fejlesztési Terv időszakában Strukturális Alapokból és Kohéziós Alapból biztosított támogatás segítette. Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása szempontjából az igazi áttörést a KEOP 1.3.0 Ivóvízminőség-javítás támogatási konstrukció meghirdetése jelenti. A két alföldi régióban a nagyprojektek előkészítése már az 1067/2005.(VI. 30.) Korm. határozat alapján zajlik, ezért a szaktárca az ország többi térségéből várja az ivóvízminőség-javításban érintett települési önkormányzatok és társulásaik jelentkezését a kétfordulós pályázat első fordulójában annak érdekében, hogy minőségi szempontból is teljesíteni tudják ellátási kötelezettségüket, másfelől az ország is eleget tudjon tenni az uniós tagságból fakadó követelményeknek. Különösen fontos a Dél-dunántúli Régió mielőbbi aktivizálódása, hiszen a két alföldi régió után ez a térség a leginkább érintett az ivóvízminőség-javítás szükségessége tekintetében.

Miközben Magyarországon a közüzemi ivóvíz szolgáltatást számos negatív jelenség terheli, az Európai Bizottság előtt folyamatban van az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló 98/83/EK irányelv megújítását célzó tevékenység, melynek keretében az eddigi határérték szemlélethez viszonyítva előtérbe kerül a vízbiztonsági kérdések kockázat alapú kezelése a fogyasztók egészségvédelme érdekében. A tervezett új irányelv hatályba lépését követően ún. Vízbiztonsági Terv készítése válik majd szükségessé, melynek segítségével megvalósulhat a megelőzés elvén alapuló üzemeltetés-irányítás. Kedvezőnek tekinthető, hogy több ivóvízszolgáltató már megkezdte a felkészülést a Vízbiztonsági Terv rendszer bevezetésére. A közegészségügyi és vízügyi szervek kezdeményezésére várhatóan rövid időn belül lehetővé válik, hogy a Vízbiztonsági Terv készítése bekerüljön a második fordulóban támogatható tevékenységek körébe a KEOP 1.3.0 Ivóvízminőség-javítás támogatási konstrukció keretében. Ez az intézkedés reményeink szerint segíteni fogja a vízbiztonsági szemlélet erősödését az ivóvízminőség-javításban érintett településeken.

A lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása szempontjából nem hagyható figyelmen kívül, hogy Magyarországon vannak még ellátási hiányok, melyek a lakások/lakosság 1-2 %-át érintik. Ezeken a területeken nem biztosított a hozzáférés a közüzemi ivóvízellátó rendszerhez. Ellátási hiányok a települések belterületének peremein, különálló belterületi településrészeken, külterületi lakott helyeken, szociális- és gyógyintézményekben fordulnak elő. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 2008. év folyamán átfogó felmérést készít a jelzett ellátási hiányokról, melyre alapozva meghatározható, hogy mely területeket lehet racionálisan bekapcsolni a közüzemi vízellátó rendszerbe, s hol marad hosszabb távon is egyedi vízellátás, melyet természetesen biztonságossá kell tenni. Az Ivóvízminőség-javítás támogatási konstrukció keretében lehetőség nyílik az ellátási hiányok egy részének felszámolására.

Településeink vízellátásának jövőképében megalapozottan szerepel az ésszerűség határáig a lakások teljes körű bekapcsolása a közműves vízellátásba. Fontos célkiűzés az egészséges ivóvízhez való hozzájutás elősegítése azon fogyasztók esetében, akik helyzetüknél fogva nem képesek a szolgáltatás ellenértékének megfizetésére. A jövőkép a mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt biztonságos ivóvíz szolgáltatásról szól, melynek elérését segíti a Vízbázisvédelmi és az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása, s melynek eszközeként bevezetésre kerül a Vízbiztonsági Terv rendszer. Egy pozitív jövőképhez vezető úton feltétlenül szükséges a víziközmű üzemeltetési struktúra továbbfejlesztése a tervezett törvényi szabályozás alapján. A vízellátás jövőjét nagyobb léptékű problémák is befolyásolhatják, mint például az éghajlatváltozás hatásai, mely kérdésre az elkövetkező években a jelentőségének megfelelő figyelmet kell fordítani.

Magyarország komolyan veszi az idén jelszóvá vált Víz, Egészség, Élet gondolatkör üzenetét, ezt jelzik múltbéli események, mint a Csatlakozási Szerződésben történt kötelezettségvállalás az ivóvíz minőségének javítására, vagy a Víz és Egészség Jegyzőkönyv aláírása és kormányrendelettel való kihirdetése. Bár halasztási kérelemmel fordultunk az Európai Bizottsághoz az ivóvízminőség-javítás elhúzódása miatt, minden törekvésünk az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtására irányul, melyhez ma már reálisnak tekinthető ütemezéssel rendelkezünk. Mindamellett a közműves vízellátás jövőjének kulcskérdése a víziközművekről és a víziközmű szolgáltatásról szóló törvényi szabályozás elfogadása.

Víz, egészség, élet - az egészségügyi hatóság szemével

- gondolatok a víz egyéni egészségre gyakorolt valamint népegészségügyi hatásairól -

Dr. Király Roland, mb reg. tisztifőorvos

A víz **alapvető szerepet játszik az élet fenntartásában,** fizikai és mentális egészségünk elengedhetetlen feltétele. Életkorunk függvényében ugyan, de testünk nagyobb részét víz alkotja, és a vízháztartásunkkal kapcsolatos bármilyen kis méretű anomália is azonnali szomatikus illetve pszichés hatásokat vált ki. A szervezetben betöltött szerepe is rendkívül sokrétű, hiszen egyszerre tölti be az oldószer, vivőközeg, hőtároló szerepét valamint sok fontos biokémiai reakció kiindulási és végterméke.

A víz nagy része ténylegesen ivóvíz formájában jut a szervezetünkbe, kisebb részben pedig az ivóvíz felhasználásával készített táplálékokkal. A **fiziológiás vízszükséglet** mellett szintén nagyon fontos szerepet játszik az ún. **„társadalmi”**, az emberiség különböző szükségleteit fedező **használati vízigény**, melyet pl. fürdésre, mosásra, mosogatásra használunk. A víz fiziológiai és társadalmi szerepét csak akkor tudja ellátni, ha bizonyos minőségi feltételeknek megfelel illetve elegendő mennyiségben rendelkezésre is áll Elmondhatjuk, hogy a fenti alapvető emberi szükségletek csak megfelelő mennyiségű és minőségű vízzel elégíthetőek ki.

A vízben levő szennyeződések lehetnek természetes eredetű szennyeződések, illetve olyanok is, melyek az emberi tevékenység nyomán keletkeznek és kerülnek a vízbe. A víz fizikai, kémiai, biológiai és bakteriológiai összetevőit, azok megengedett határértékeit szabványok rögzítik. Ha összefoglaljuk az ivóvízzel szemben támasztott egészségügyi követelményeket, azt mondhatjuk, hogy a víz ***ne tartalmazzon*** olyan anyagokat vagy élőlényeket, amelyek az emberi szervezetet bármilyen módon károsíthatják, másrészt ***tartalmazza*** mindazokat a kémiai anyagokat, amelyekre a szervezetnek szüksége van, és amelyek felvételében a víz szerepe lényeges. Elvárjuk az ivóvíztől azt is, hogy esztétikailag is megfelelő legyen, vagyis legyen idegen íztől mentes, színtelen, szagtalan, megfelelő hőmérsékletű és ne tartalmazzon szemmel látható részecskéket vagy élőlényeket.

A víz egyéni egészséggel kapcsolatos, fent vázolt hatásai társadalmi illetve globális **népegészségügyi hatások**kal is bírnak. A víz használatával kapcsolatos egyik legnagyobb veszély a mai világban is a közvetlen vagy közvetett mikrobiális szennyezés következtében kialakult ivóvíz fertőzés. Ezen problémák elsősorban a fejlődő országok lakosságát sújtják: a vízzel összefüggő megbetegedések végzetesek is lehetnek: a világon évente 2 millió ember, a WHO európai régiójában pedig emberek ezrei kapnak fertőző vízzel összefüggő megbetegedést.

A víz globális népegészségügyi fontosságát nemzetközi szinten rendkívül sok aktuális project és program hangsúlyozza és képviseli.

Ezek közül pár aktuális program (teljesség igénye nélkül):

- 2005-2015, „Víz az Életért” évtized program
- Zaragoza Expo 2008 („Víz és egészség”, „Víz az életért” valamint „A víz, az oktatás és kultúra” problémakörök körüljárása)
- WHO - International Year of Sanitation 2008 (Water Sanitation and Health)
- Magyar Turizmus Rt.- 2008. a „vizek éve”

A fentiek alapján elmondhatjuk, hogy a víz egyrészt az egészség megőrzésének, másrészt a fenntartható fejlődésnek is az előfeltétele. Előadásomban ezt a kettősséget szeretném megjeleníteni, illetve részletesebben körüljárni, főként az egészségügyi hatóság szemszögéből.

Ásványvízadó rétegek védőidom lehatárolása

Dr. Füle László – Korcsog Attila
Aquaprofit Zrt.
Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Üzletág
E-mail: laszlo.fule@aquaprofit.com, attila.korcsog@aquaprofit.com

A természetes ásványvizek a 65/2004. (IV.27.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet szerint természetes állapotukban emberi fogyasztásra alkalmas, hivatalosan elismert vizek, melyek védett felszín alatti vízadó rétegből származnak, eredendően szennyeződés mentesek, összetételüket tekintve egészségügyi szempontból előnyös tulajdonsággal rendelkeznek. A termelők és a fogyasztók érdeke, hogy a természetes ásványvizek hozama és mennyisége hosszútávon megmaradjon, melynek érdekében védelmi intézkedéseket kell bevezetni.

A védelmi intézkedések egyik legfontosabb módja a védőidom, védőterület kijelölése, melyet a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet szabályoz. A rendelet előírásai mind a hasznosított, mind pedig a lekötött, vagy távlati hasznosítás érdekében kijelölt azon vízbázisokra vonatkoznak, melyek napi átlagban legalább 50 személy vízellátását biztosítják. Fokozott védelemben kell tartani az ivó-, ásvány- és gyógyvízbázisokat.

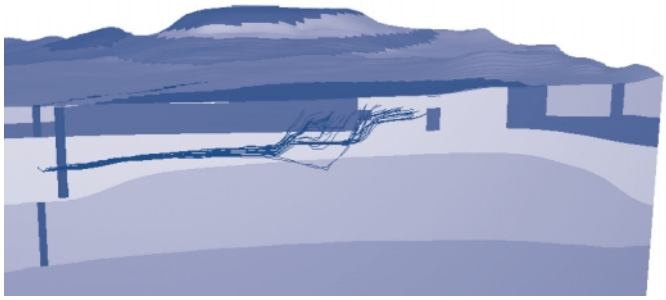

Védőidom 50 év

A fokozott védelem rendeletben előírt módja felszín alatti vízadók esetében védőidom, védőterület meghatározása, hatósági kijelölése, ezt követően a vízjogi határozatban előírtak szerinti kialakítása, majd fenntartása. A védőidom a megadott időtartamhoz tartozó utánpótlódási felszín alatti térrész, a védőterület pedig az ennek van felszínt elérő része. Van 20 napos, 6 hónapos, 5 éves és 50 éves védőidom, melyeket a határozat szerint hidrogeológiai számításokkal kell meghatározni. A kijelölt védőidomon és védőterületen területhasználati korlátozások lépnek életbe, nem végezhető olyan tevékenység, illetve felülvizsgálat után, mely ezt veszélyezteti.

A védőidom lehatárolását hidrogeológiai adatgyűjtés, terepi bejárás, adatfeldolgozás előzi meg. A vizsgálati területre össze kell gyűjteni a rendelkezésre álló földtani információkat és térképeket, vízkémiai-, vízföldtani adatokat, a vízföldtani naplókat, vízföldtani szakvéleményeket, illetve a termelő és megfigyelő kutak műszaki, termelési és megfigyelési adatait, műszeres vizsgálati adatait. Az összegyűjtött meteorológiai, vízrajzi, hidrogeológiai, földtani, geofizikai adatokat feldolgozása és kiértékelése során hasznos lehet a térinformatikai adatbázis kialakítása, melynek során a területi információk térképhez kötötten, földrajzi koordinátákhoz kapcsolódnak.

A vízbázisvédelmi munkák során a feltételezett utánpótlódási területen légifotókkal és terepi bejárásokkal azonosítani kell a potenciális veszélyforrásokat. Az utánpótlódási terület meghatározásához előzetes számításokat lehet végezni műszaki irányelvek segítségével, illetve egyszerű modellszámításokkal.

A vízföldtani modell kialakítása után szivárgáshidraulikai modellfuttatásokat kell végezni a vízbázis áramlási és utánpótlódási viszonyainak meghatározása céljából. A modellfuttatások során határolhatjuk le a védőidomokat, védőterületeket, melyeket térképen ábrázolunk.

A modell kialakítása során definiáljuk a modellezett terület geometriáját, rétegeit, szükséges peremfeltételeket, beszivárgási adatokat, kutak termelési és megfigyelési adatait. A paraméterek megadása után lefuttatjuk a modellt és vizsgáljuk a vízmérleg számítási eredményeket. Az egyensúlyi állapot szerint elvégzett kalibrációs számítások során a kutak észlelési adatainak és a modellezett értékeknek lehetőség szerint a legkevésbé szabad eltérniük.

A szimulációs futtatások alapján az elérési idők szerint határoljuk le a vízbázis védőövezeteit a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet 2. melléklet előírásainak megfelelően. Az engedélyezett kitermelés alapján 20 napra, 180 napra, 5 évre, illetve 50 évre kell meghatározni az elérési időket. Ennek érdekében a modellező szoftverrel a vízrészecske mozgásokat vizsgáljuk a termelő kutak körül. A víztermelések celláiban kiindulási pontokat definiálunk, melyből kiindulva a program kirajzolja a megadott időtartamhoz tartozó áramlási pályákat. Az áramvonalakat 20 nap, 6 hónap, 5 év, 50 év elérési időkre számított, és ábrázolt határoló vonalakkal jelenítjük meg a védőövezetek meghatározása érdekében.

Az előadás további részében a védőidom, védőterület meghatározás gyakorlati problémáit szeretnénk bemutatni a Káli-medencében található Kővágóörs Cédrus-forrás termelő kút vízbázisvédelmi munkáinak esettanulmányán keresztül. A Kékkúti Ásványvíz Zrt. megbízásából 2006-2007. év során az Aquaprofit Zrt. végezte a Kővágóörs Cédrus-forrás termelő kút vízbázisvédelmét megalapozó állapotfelmérési munkálatokat, a védőövezet rendszer lehatárolását, és a vízbázis biztonságba helyezési tervének kidolgozását.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a Kékkúti Ásványvíz Zrt. vezetőségének, hogy lehetővé teszi a vízbázisvédelmi program bemutatását.

Kaposvár Megyei Jogú Város Ivóvíz Minőség Javító Program III. ütem,

Ammóniamentesítés töréspontí klórozással

Boda Balázs vízellátási főmérnök,
Kaposvári Vízművek Kft.

I. A program elindításának indoka: a kaposvári rétegvíz vízbázisból kitermelt víz természetes eredetű vas-, mangán- és ammóniatartalma nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, fenti komponensek a vízellátást megnehezítik, ezért **a kitermelt víz vízkezelést igényel**. Az elosztóhálózati vízminőséget szabályozó 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet Kaposvár városban szolgáltatott ivóvíz tekintetében 2009. 12. 25.-éig **írta elő a szigorúbb vas-, mangán- és ammónia határértékeknek való megfelelést**. A jogszabály 47/2005. (III. 11.) Korm. rendelettel módosult, ahol a vas és mangán tekintetében megszűnt a fenti derogációs időpont, a szigorúbb határértékek 2005. 03. 26.-án léptek hatályba. A jogszabályi előírásoknak való megfelelés kényszere az érintettek előtt jól ismert volt, sőt mintegy elé-be menve a szigorúbb követelményeknek Kaposvár város 1998-ban 6 vízműtelepen vas- és mangántalanító berendezéseket helyezett üzembe, amelyek normál körülmények esetén megfelelnek a vonatkozó követelményeknek (de továbbra is kezelendő probléma maradt az ammóniatartalom). Tekintettel az ammóniamentesítési beruházás költségvonzatára, a közműtulajdonos Önkormányzat az üzemeltető Kaposvári Vízművek Kft. szakmai támogatásával többször eredménytelenül pályázott annak megvalósítására. **2005. év végén lehetőség nyílott állami támogatás igénybevételére, amelynek feltételeként érvényes vízjogi létesítési engedélyes tervdokumentáció birtoklását szabták meg.**

II. A technológia kiválasztása: az ammónia eltávolítására a gyakorlatban jelenleg két használatos technológia ismert, **a töréspontí klórozásos (kémiai) és a biológiai ammóniamentesítés** (egyéb technológiák még a fejlesztés stádiumában vannak, vagy költségvonzatuk miatt nem jöhetnek szóba a vízellátásban). Az üzemeltető és a SUEZ cégcsoport szakemberei már 1995-től, a kaposvári vízkezelés vizsgálatakor komplex (azaz a vas-, a mangán- és az ammónia tartalom eltávolítására vonatkozó) vizsgálatokat végeztek annak megállapítására, hogy a kaposvári ivóvíz tekintetében **melyik technológia adaptálása lenne kedvezőbb megoldás**. Az eredmények alapján, pusztán technológiai szempontból mind a töréspontí klórozásos, mind a biológiai eljárás alkalmazható, a végleges döntést megvalósíthatósági tanulmányok műszaki - gazdaságossági számításai alapján kellett meghozni. **Végül a döntéshozók a töréspontí klórozásos technológia telepítését támogatták, elkészültek az engedélyes tervek, rendelkezésre állt a vízjogi létesítési engedély, a beruházás megkapta az állami támogatást**. Az Önkormányzat által lefolytatott közbeszerzés nyertese a szükséges referenciák birtokában lévő BITT Kft. - OMS Hungária Kft. által alkotott konzorcium lett.

III. Az érintett vízműtelepek és projekt előrehaladása jelen előadás készítésének időpontjában: Kaposvár vízellátását közel 100%-ban biztosító II. sz. (Füredi úti), IV. sz. (Fácánosi), VI. sz. (Sántosi), VII. sz. (Szigetvári úti), Iszák utcai és a Töröcskei vízműtelepek érintettek, összesen 20300 m^3/d vízkezelési kapacitással. Jelen időpontban a Töröcskei és Iszák úti vízműtelepek rész-műszaki átadása megtörtént, a telepek üzeme problémamentes, a vízminőség minden paraméter tekintetében kielégíti a vonatkozó jogszabályi előírásokat. A IV. sz. és VII. sz. vízműtelepeken próbaüzem folyik, az ÁNTSZ engedélye után kezdődhet a hálózatra termelés. A II. sz. és a VI. sz. vízműtelepeken a vizes üzempróbák sikeresek voltak, a próbaüzem megkezdése van napirenden. Amennyiben a próbaüzemek lefolytatása a terv szerinti lesz, úgy 2008. 03. 01.-től kezdődhet a teljes rendszer együttes 1 hónapos próba-üzeme, és várhatóan, 2008. 04.01.-től a Kaposvári Vízművek Kft. üzemeltetésében biztosítják majd az új technológiák a vonatkozó vízminőségi előírásoknak való teljeskörű megfelelést.

Kaposvár Megyei Jogú Város Vízminőség-javító Programja

Az alkalmazott víztisztítási technológia bemutatása

Degré András, BITT KFT.

Előzmények

Kaposvár város ivóvízellátása a város tulajdonában lévő, felszín alatti rétegvízre telepített vízbázisból van megoldva. A termelt víz a korábbi vízminőségi előírásoknak vas- és mangántartalom szempontjából nem felelt meg. A víztisztítást kútcsoportonként, vízmű telepenként oldották meg.

Az Európai Unió egységes vízminőségi előrásait 1998-ban rögzítették. Magyarország a csatlakozási előtárgyalások során ezeket a vízminőségi előírásokat elfogadta, és ezt a 201/2001 sz. Kormányrendeletben tette közzé.

Az új előírásokban rögzített határértékek egy része szigorúbb a korábbiaknál. Ezek közé tartozik az ammónium-ion, amely a Kaposvárt ellátó vízbázisokban a 0,5 mg/L határértéket meghaladja.

A meglévő víztisztítási technológiákat ezért ki kellett egészíteni ammónium-ion mentesítő berendezésekkel. A város pályázaton nyert pénzt a beruházás megvalósításához.

Az alkalmazott technológia

A többlet ammónium-ion tartalom nagyon gyakran más vízminőségi kifogásokkal együtt fordul elő. Ez Kaposváron is így van, ahol határérték feletti vas-és mangán-ionok vannak a termelt vízben.

Az ammónium-ion- tartalom eltávolítására elvileg többféle módszer lehetséges:

- Biológiai eljárás
- Töréspont klórozásos eljárás
- Kilevegőztetés pH emeléssel

Az eljárások közül a biztonságos üzemmenet, a sok száz világszerte telepített, és Magyarországon is jól bevált töréspont klórozásos eljárást választották. A referencia berendezéseknél szerzett tapasztalatok alapján a töréspont klórozásos technológia jól kézben tartható és automatizálható.

A szükséges szűrőtöltetek inert ásványi anyagok és granulált aktív szén, melyek összeválogatása és kombinációja a kezelendő vízminőség függvényében történik.

A kivitelezés

Kaposvár Megyei Jogú Város Vízminőség Javító Programját részben a meglévő vas-mangántalanító technológiák kiegészítésével, részben teljesen új technológiai sor megvalósításával oldottuk meg.

A kezelt víz minősége mindegyik vízmű telepen megfelel a 201/2001 sz. Kormányrendeletben előírtaknak.

Kaposvár Megyei Jogú Város Vízminőség Javító Programjának kivitelezője a városban működő BITT KFT (7400 Kaposvár, Guba S. u. 87. www.bitt.hu) volt.

A Víz Keretirányelv végrehajtása

Jelentős vízgazdálkodási kérdések a Dél-Dunántúlon

Márk László
Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Az Európai Tanács és az Európai Unió Bizottsága 2000. október 23-án hagyta jóvá a **2000/60/EK** számú irányelvet, amit általában a Víz Keretirányelv elnevezéssel említünk, és ami gyakorlatilag az EU vízvédelmi politikáját foglalja össze.
Az ezzel kapcsolatos jogharmonizáció – az EU direktíva magyar jogrendbe történő integrálása – számos jogszabály kiadásával 2004-ben megtörtént és kijelölésre kerültek a hatáskörrel rendelkező hatóságok is. A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést megalapozó munka 2005-ben vette kezdetét.

2005. évben megtörtént

– A vízgyűjtő kerület magyarországi része jellemzőinek elemzése
  - A felszíni víztestek tipológiájának kidolgozása
  - Felszíni víztestek kijelölése
  - Az erősen módosított és a mesterséges felszíni víztestek előzetes kijelölése
  - Természetes felszíni víztesteknél a típusonkénti referencia feltételek megállapítása

  - Felszín alatti víztestek kijelölése, lehatárolása és jellemzése
  - Fedőképződmények jellemzése
  - Felszín alatti vizektől függő ökoszisztémákkal érintett (felszín alatti) víztestek azonosítása

- Az emberi tevékenységek felszíni és felszín alatti vizek állapotára gyakorolt hatásainak vizsgálata
  - Felszíni vizeket érintő jelentős terhelések meghatározása
  - Kockázatos felszíni víztestek kijelölése
  - Felszín alatti vizeket érintő jelentő terhelések meghatározása
  - Kockázatos felszín alatti víztestek azonosítása

- Javaslatok megtétele a monitoring fejlesztésre
  - Minőségi monitoring
  - Mennyiségi monitoring

- A vízhasználatok gazdasági elemzése
  - Társadalmi, gazdasági szempontból fontos vízhasználatok elemzése
  - Költségmegtérülés alakulásának felmérése a vízszolgáltatásokban
  - 2015-ig mutató gazdasági és vízgazdálkodási előrejelzés készítése

- Védett területek regiszterének elkészítése

2006. évben elkészült a

- Kérdéses vízfolyás víztesteknek a megfelelő KÖVIZIG-ekhez való besorolása (2006-06)
- Vízfolyás víztestek vízgyűjtő területei lehatárolásának pontosítása (2006-07)
- Mesterséges (vízfolyás és tó) víztest csoportok kialakítása és a víztestek csoportba sorolása (2006-08)

2007. évben zajlott

- A felszíni és felszín alatti vizek monitoring terveinek elkészítése, a monitoring programok elindítása
- Hidromorfológiai szempontból befolyásolt felszíni víztestek újraértékelése
- Felszín alatti víztestek határainak felülvizsgálata és pontosítása
- A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervének és munkaprogramjának társadalmi véleményezése
- Jelentős vízgazdálkodási kérdések összefoglalása és nyilvánosságra hozatala

A múlt év végén összeállított, a jelentős vízgazdálkodási kérdéseket, problémákat összefoglaló anyag több tervezési alegységre bontva készült, illetve készült egy dokumentum a Dráva vízgyűjtőjére vonatkozóan is.
A drávai anyag a Mura, a Rinyák és a Fekete-víz vízgyűjtő területét foglalta magában.

Ezek az anyagok szerkezetükben hasonlóak, hármas felépítésűek. Az első rész a tervezési egység leírását tartalmazza, a második a jelentős emberi hatásokat foglalja össze, míg a harmadik a tulajdonképpeni fontos vízgazdálkodási problémákat taglalja.
A Dél-Dunántúlra jellemző főbb problémák a felmérés szerint a teljesség igénye nélkül a következők:

Vízrendezési, hidromorfológiai kérdések
A vízfolyások túlszabályozottsága következtében előálló problémák (zonáció hiánya, kereszt- és hosszirányú átjárhatósági problémák). A tározók, tavak lefolyást módosító hatása

Vízhiány, ökológiai állapot problémái
A túlzott vízkivételek hatására jelentkező vízhiány. Komoly ökológiai problémák jelentkeznek a Drávai mellékágak és holtágak esetében is az eutrofizáció miatt. A múlt mederszabályozási munkáinak keretében több vízfolyáson mederátmetszések is történtek (Fekete-víz, Egerszegi-csatorna). Ezeken a felhagyott mederszakaszokon a vízellátottság megváltozása következtében az ökológiai állapotok jelentősen módosultak.

Jelentős vízkárok megelőzésével kapcsolatos problémák
Itt elsősorban a Dráva melletti területek árvízi biztonságának a fokozása a feladat, de problémaként jelentkeznek a kisvízfolyások kiépítetlenségéből adódó helyi vízkárok is.

Vízszennyezések
E fejezetek az általános problémákon túl (diffúz szennyezések, szennyvíztisztító telepek elfolyó vizének minőségi problémái, hulladéklerakók stb.) konkrét és jelentős szennyezőforrásokat is említ, mint pl. az egykori uránbányászati tevékenység során keletkező zagy elhelyezésére szolgáló kazetták.

Mindezen kérdések széles társadalmi rétegekkel való megismertetése, az ezzel kapcsolatos észrevételek, javaslatok összegyűjtése és hasznosítása a közeljövő feladata. Ezek ismeretében folytatható a munka, aminek a végső célja vízeink jó állapotának fenntartása, illetve a jó állapot elérése.

Kaposvári Vízművek Kft.

A Kaposvári Vízművek Kft. 1994. február 1-től koncessziós társaságként biztosítja Kaposvár, Juta, Kaposhomok és Zselickislak közműveinek üzemeltetését. A koncessziós szerződés 15 éves időtartamra biztosította a társaságnak, hogy szolgáltatását a felsorolt településeken folytassa.

Minőségbiztosítás, vízbiztonság
A társaság 2003. évtől teljeskörű minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezik. 2007. évben sikeresen megújítottuk az MSZ EN ISO 9001:2001 és az MSZ EN ISO 14001:2005 szabványok szerinti akkreditációt és 2006. évben megfeleltünk a kaposvári központi szennyvíztisztító telep tekintetében a jóval környezet specifikusabb európai uniós EMAS szabvány követelményének is. Az országban hatodikként, a szolgáltató szervezetek között elsőként kapta meg az EMAS minősítést társaságunk.

A társaság 2006. évben felépítette vízbiztonsági rendszerét. A bevezetett vízbiztonsági rendszer alapján a társaság egészére vonatkozóan sikeresen teljesítette az ISO 22000 szabvány szerinti vízbiztonsági megfelelőséget és sikeres audittal megszerezte ennek tanúsítványát is. Az ellenőrzési tevékenység tekintetében a társaságnál működő minőségvizsgáló laboratórium nemzetközi akkreditációját a NAT 2007. évben elvégezte. Az akkreditációval a minőségvizsgáló laboratórium 2010-ig rendelkezik nemzetközi akkreditációs státusszal.

A Kaposvári Vízművek Kft. működési tevékenységének és területének teljeskörű akkreditációjával rendelkezik.

Fogyasztói kapcsolatok
2007. évben továbbfejlesztettük a szervezet működési rendszerét. Kiemelt figyelmet fordítottunk a gazdasági kihívások figyelembe vételével a kinlevőség kezelési program fejlesztésére. A jogi eszközökön túlmenően a társaság élt a szerződés felmondás és a szűkítés, korlátozás lehetőségével is. Folyamatosan felmérjük a fogyasztóink elégedettség mutatóit annak érdekében, hogy információt kapjunk szolgáltatási tevékenységeinkről. A felmérések eredményeként megállapíthatjuk, hogy folyamatosan javul a társaság kapcsolata a fogyasztókkal és a megelégedettségi indexek emelkednek.

Informatika, belső kommunikáció
Az elmúlt évek fejlesztéseinek következtében kalibrálásra került a Piccoló hálózatelemző szoftver, mellyel lehetőségünk nyílik az üzemeltetési feltételek javítására, valamint a hálózat hidraulikai elemzésére és felügyeletére. Továbbra is fontos szerepet tulajdonítunk a belső kommunikációnak, a dolgozók folyamatos továbbképzésének és az ezzel összefüggő kiemelten környezet tudatos szemlélet fejlesztésére.

Víz- és csatornaszolgáltatás
Az elmúlt évben jelentős feladat volt az ISO 22000 szabvány szerinti vízbiztonsági rendszer tanúsítása. Ennek keretén belül bevezetésre került egy gyorsteszt vizsgálati módszer, mellyel 12 óra alatt információt kapunk a szolgáltatott ivóvíz bakteriológiai állapotáról.

Kaposvár városban folytatódott a vízminőség-javító program III. üteme és kiépítésre kerül hat vízműtelepen az ammónia és mangán eltávolításra alkalmas vízkezelési technológia.

Az elmúlt évben befejezésre került Kaposvár Töröcskei városrészének szennyvízcsatorna-hálózat építése és ezzel a város területének 98 %-án lehetőség nyílik a szennyvízcsatornára történő rákötésekre.

A kaposvári központi szennyvíztisztító telepen fogadjuk a város teljes szennyvízmennyiségét, valamint Somogyjád és térségéből, továbbá Taszár településről átvezetett szennyvizeket. A telep működését folyamatosan biztosítottuk, 2007. évben szennyvízbírság kivetésére várhatóan nem kerül sor.

Szolgáltatási területünkön 2007. évben folyamatos ellátást tudtunk biztosítani mind a vízellátás, mind a szennyvízelvezetés tekintetében. Jelentős üzemeltetési probléma nem merült fel.

Összegzés:

Az elmúlt évben elért eredmények jelzik, hogy a stratégiánkban rögzített akciók megvalósításával képesek leszünk elérni kitűzött céljainkat. Ezek a célok elsősorban a fogyasztóink elégedettségének a növelése, javítása, illetve a közműtulajdonos önkormányzatokkal való kölcsönös megelégedettség biztosítása.

A gyógyító víz...

Harkányfürdő az ország egyik leghíresebb, legkeresettebb fürdője. Speciális összetételű gyógy-hévize révén mozgásszervi betegségek gyógyításának egyik hazai központjává vált. A fürdő – gyógyidegenforgalma – jelentősége túlnő a megye és az ország határain.

A Harkányi Gyógy- és Strandfürdő a család fürdőhelye. A Harkányi Gyógy- és Strandfürdőt 4 db, 62 °C-os *„elismert gyógyvíz-zé”* nyilvánított pozitív termeltetésű hévízkút látja el.
A felszín alatt sasbércszerűen kiemelkedő triászkorú dolomitos mészkőrög törései mentén 52-75 méter mélységből tör fel a hévíz. A fürdő területén lévő bővizű termál kutakból nátrium-kálcium hidrogénkarbonátos kloridos, magas szulfidkén tartalmú hévízet nyerünk.
A gyógymedencék napi friss vízzel történő feltöltéssel üzemelnek, mivel a vízforgatás a kénes gyógyvíz gyógyászati szempontból értékes biológiailag aktív alkotórészeit károsítaná.
A 183 éves fürdő gyógyító vize a reumatikus megbetegedések, ízületi gyulladások, műtétek után visszamaradt mozgáskorlátozottságok, törések, baleseti utókezelések, idült bőrbántalmak, pl. psoriasis stb. gyógyítására alkalmas.
A strandfürdőben 6 medence 24-33 °C, a gyógyfürdőben 3 medence 34-38 °C, a látványfürdőben 80 m2 pezsgőmedence + 2 jakuzzi 30- 32 °C kínálják a fürdővendégeknek a gyógyulást, kikapcsolódást.
A Harkányi Gyógyfürdő kiemelt kategóriába tartozik a TB szolgáltatások biztosítása terén. Gyógyulhatnak az egész ország területéről TB beutalóval érkező vendégek.
Új szolgáltatás a megújult gyógyfürdőben a természetgyógyászat: állapotfelmérés, orvosi tanácsadás, testmasszázs- illóolajjal, mézzel, vákuummal, reflex-zóna masszázs, biorezonanciás kezelés.

Szórakoztató programok várják a kikapcsolódni vágyókat: Harkányi Fürdőfesztivál, Hosszú Hétvége Harkányban, Szüreti Fesztivál, a Harkányi Nyár rendezvény sorozata.

	Nyáron	*Télen*
Gyógyfürdő	9.00-18.00	9.00-18.00
Strandfürdő		
pénteken és szombaton	9.00-22.00	9.00-22.00
vasárnaptól csütörtökig	9.00-22.00	9.00-18.00

várja a vendégeket.

Harkányi Gyógyfürdő Zrt.
7815 Harkány, Kossuth L. u. 7.
Tel: 72/480-251, Fax: 72/480-435
E-mail: harkanyfurdo@axelero.hu
Internet: www.harkanyfurdo.hu

KÖVIZIG PÉCS

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

7623 Pécs, Köztársaság tér 7.
Telefon: 72/506-300 Fax:72/506-350
E-mail:titkarsag@ddkovizig.hu
Weblapcím:www.ddkovizig.hu

Főbb tevékenységeink:

* vízkár-elhárítás szakmai irányítása, összehangolása és a saját műveken a védekezés végrehajtása
* a kizárólagos állami tulajdonú vizek és vizilétesítmények kezelése
* folyó-és vízgyűjtő-gazdálkodás tervezése és irányítása
* hajóútkitűzés
* központi és regionális szakági pályázatok értékelése, kezelése
* vízrajzi monitoring működtetése
* regionális hulladékgazdálkodási terv készítése
* hatósági szakértői tevékenység, területi felügyelet
* határvizi együttműködés irányítása
* településrendezési tervek szakmai felülvizsgálata
* szaktanácsadás a vízgazdálkodás minden területén
* műszaki tanulmányok, tervek készítése
* folyó- és tómedrek felmérése
* a térség vízgazdálkodási és környezetvédelmi fejlesztésére pályázatok összeállítása

" A Víz jósága az, hogy hasznára van minden létezőnek" (Lao-ce)

Hidrot

Töltés, gát, közút, vasút karbantartásához, városüzemeltetési és kommunális feladatok ellátásához, vízfolyások, tavak karbantartásához szükséges téli, nyári adapterek, gyártása, forgalmazása, traktor és más univerzális eszközhordozóra, gépjárműre. Speciális gépek, úszó munkagép, kasáló csónak gyártása igény szerint.

Epoke, Dücker, Terex-Schaeff, Beilhack, VOTEX és VANDAELE cégek kizárólagos magyarországi képviselete és szervize, Gribaldi és KUHN gépek forgalmazása.

Látogassa meg honlapunkat, keressen bennünket!

7634 Pécs, Szentlőrinci út 6.; Postacím: 7615 Pécs, Pf. 7.
Telefon: +36 (72) 552-340; Fax: +36 (72) 552-341
E-mail: hidrot@hidrot.hu, Web: www.hidrot.hu

KOMLÓ-VÍZ Víziközmű Üzemeltető és Szolgáltató Kft.

7300 Komló, Kossuth L. u. 9. 7301 Pf.: 116.
Tel.: (72) 582-200 Fax.: (72) 481-064 E-mail:vizmu@komloviz.hu

Alaptevékenységeink:

- Ivóvízellátás
- Szennyvízelvezetés és -tisztítás

CERTOP ISO 9001

Egyéb tevékenységeink:

- Mélyépítési kivitelezés
- Műszaki tervezés
- Hálózati hibakeresés
- Vízmérőjavítás és -hitelesítés
- Vízminőség vizsgálat, az MSZ EN ISO/IEC 17025:2001 szerint akreditált laboratóriumunkban
- Környezetvédelmi mérés
- Közműfelmérés

CERTOP ISO 14001

Kincsünk a vízünk!

Diszpécser - hibabejelentés
0.00-tól 24.00-óráig
Tel./fax: (72) 582-225
(06-80) 201-651

KOMLÓ-VÍZ *1997*

Szigetvári Gyógyfürdő

A Szigetvári Gyógyfürdő a 2007. szeptemberében megnyitotta kapuit vendégei előtt. A régi termálfürdő helyén, Szigetvár város szívében, egy kiemelkedően impozáns, szemet gyönyörködtető létesítmény épült fel a gyógyulni vágyó látogatók igényeinek kielégítésére.

Szigetváron a gyógyfürdő legnagyobb vonzereje a kiváló minőségű gyógyvíz, mely számos kedvező tulajdonsággal rendelkezik, és már jelenleg is nagyon közkedvelt vendégeink körében. A kiemelkedően jó minőségű gyógyvízre alapozva olyan gyógyrészleg kialakítására került sor, mely komplex gyógyszolgáltatásokat nyújt a gyógyulni vágyók számára.

Látogasson el hozzánk, és tapasztalja meg a gyógyvizünkben rejlő gyógyító erőt!

www.szigetvarigyogyfurdo.hu

Szigetvári Gyógyfürdő

TENKESVÍZ KFT

TENKESVÍZ

Víz- és Csatornamű Szolgáltató és Üzemeltető Kft.

7800 Siklós, Gordisai u. 2.
Tel: 72/579-840, Fax: 72/579-849
e-mail: tenkesviz@tenkesviz.hu
www.tenkesviz.hu

- Ivóvíz termelés és szolgáltatás
- Szennyvíz elvezetés és tisztítás
- Bérüzemeltetés
- Víz- és csatornarendszerek építése
- Mélyépítési munkák
- Gépbérlet
- Gépi csatorna tisztítás
- Ingyenes szaktanácsadás

MSZ EN ISO 9001:2000
MSZ EN ISO 14001:2006
MSZ EN ISO/IEC 27001:2006
MSZ EN ISO/IEC 17025:2005

A mindennapok szolgáltatója!

VÍZCOOP KFT KAPOSVÁR

Víz- és Szennyvízmű üzemeltetés Mélyépítés

Gazdasági Társaságunk 1990 óta végez víz-, szennyvízművek, csatornahálózati rendszerek és közutak tervezését és kivitelezését az ország különböző területein.
Másik fő tevékenységünk vízművek és szennyvízművek üzemeltetése koncessziós szerződés keretében. 1994 óta 25 többségében Somogy megye területén lévő településen állunk a lakosság szolgálatában egészséges ivóvíz-szolgáltatással, mérsékelt vízdíjak kialakításával.
2000 óta rendelkezünk ISO 9001/2000 minősítéssel, melynek során a rendszer minden elemét sikeresen beépítettük szervezetünkbe.
A mélyépítési munkák szervezettségével, minőségével, határidőkkel megbízóink részéről kifogás nem merült fel, építési brigádjaink jó minőségű munkát végeznek.

TÜV Rheinland EUROQUA EN ISO 9002

VÍZ-COOP
Vízhálózat-építő és vízközmű üzemeltető Kft.
7400 Kaposvár, Széchenyi tér 8.
Dorottya Üzletház II/3.
Tel: 82/512-000, FAX: 82/512-001

A Víz Világnapjára meghirdetett pályázat eredményei

A víz rendkívül fontos természeti kincs mindannyiunk számára. A megfelelő minőségben rendelkezésre álló víz óvása és megőrzése az emberiség egyik alapvető feladata. A tiszta víz egészséget, életet jelent valamennyi élőlény számára.

Kiemelt feladatunk, hogy felhívjuk a jövő nemzedékének figyelmét a víz értékének megbecsülésére és tudatosítsuk megóvásának fontosságát. A Víz Világnapjának célja, hogy a víz fontosságára irányítsa az emberiség figyelmét.

Pályázatunkkal igyekeztünk megszólítani a „jövő nemzedékét", a gyermekeket, így az óvodás korúaktól a tinédzserekig vártuk a rajzokat.

Rengeteg gyönyörű munka érkezett – rajztól a tűzzománcig, szőttesig, igazán nehéz volt kiválasztani azokat a munkákat, melyeket végül a szakmai zsűri helyezéssel illetve különdíjjal jutalmazott.

Minden gyereknek és segítő, felkészítő pedagógusaiknak köszönjük, hogy részt vettek a pályázaton és megtisztelték rajzaikkal, kézműves munkáikkal a zsűri tagjait.

I. kategória, 1. helyezett: a Honvéd Utcai Központi Óvoda nagycsoportosai, Kaposvár

I. kategória, 2. helyezett: Jókai Mór Általános Iskola 1. c osztályának 6 tanulója, Pécs

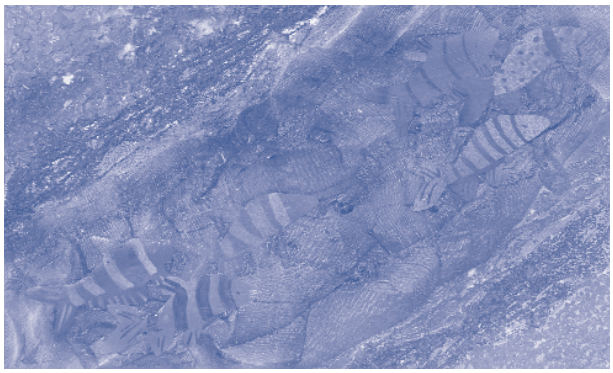

II. kategória 1. helyezett: Horváth Alexandra (6.b)
Mikszáth Kálmán Utcai Általános Iskola, Marcali

I. kategória 3. helyezett: Bajcsy-Zsilinszky Utcai Óvoda, Kisvakond csoportja, Kaposvár

II. kategória 2. helyezett: Király Katinka (5. b)
Mikszáth Kálmán Utcai Általános Iskola, Marcali

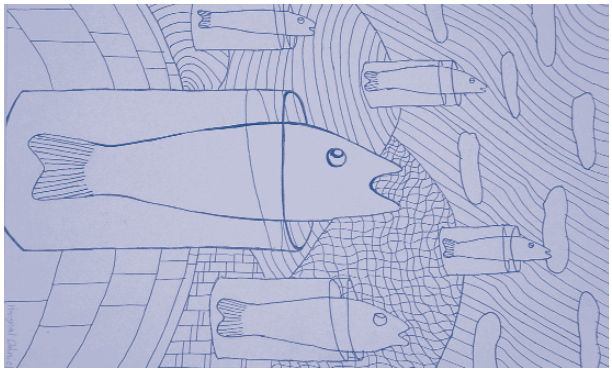

II. kategória 3. helyezett: Hajnal Dániel (6. osztály),
Sztárai Mihály Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Pécs

Különdíjasok:

Csendes Nikoletta-Molnár Médea szőttese, 6. osztály, Kisfaludy Utcai Általános Iskola

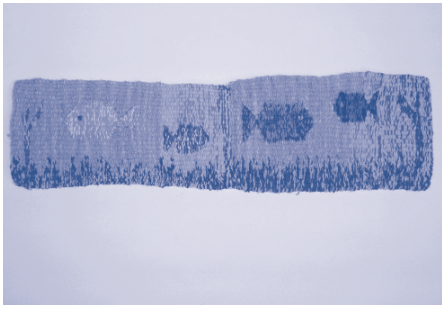

Szabadi Gábor Általános Iskola és Óvoda „Pipacs” csoportja, Mernye Címe: Csatornáznak a falunkban

Csószó Viktória, Pál András, Rumi Eszter és Horváth Dorina alsó tagozatos tanulók munkája, Mikszáth Kálmán Utcai Általános Iskola, Marcali

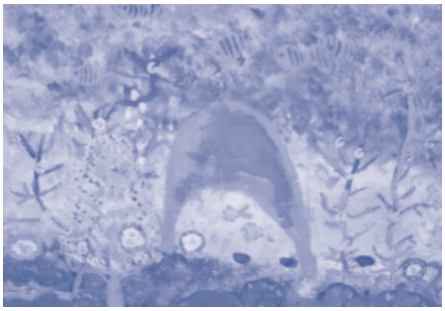

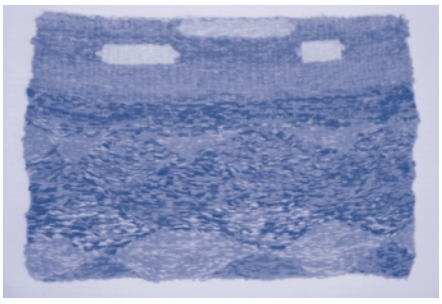

Takács Anna szőttese, 6. osztály, Kisfaludy Utcai Általános Iskola

Horváth Róza 12 éves tanuló „Hullámok sodrában” c. fonalképe, Illyés Gyula Általános Iskola, Somogyjád

Aquaprofit Zrt.

A Víz Világnapja apropóján mindig előtérbe kerül vizeink védelme, s egyre többen tisztában vannak azzal, hogy a folyamatos környezetszennyezéssel a tiszta víz mindinkább stratégiai kinccsé válik. Hazánk geológiai adottságainál fogva rendkívül gazdag vizekben, de készleteinkkel tudatosan kell gazdálkodnunk. A vízben rejlő lehetőségek kiaknázása természetes igény a lakosság, mezőgazdaság, turizmus részéről, ugyanakkor nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy e fontos természeti kincsünkben rejlő lehetőségeket csak olyan mértékben hasznosítsuk, hogy a felhasználás mértéke ne károsítsa vízbázisainkat, ne zsákmányolja ki a természetet.

Amikor a vízzel kapcsolatos problémákról hallunk, leggyakrabban a megfelelő minőségű ivóvíz hiányára gondolunk, de nem szabad megfeledkezni ásvány-, gyógy- és termálvizeinkről sem. Az Aquaprofit Zrt. mottója: „*a vízzel való törődés a természettől a fogyasztóig*”, ennek megfelelően a víz számtalan megjelenési formájával és felhasználási területével foglalkozunk a vízbázisok védelemétől kezdve, az ivóvíz-minőség-javító programokon, termál- és gyógyfürdő fejlesztéseken át, az ásványvíz palackozó üzemek létesítéséig. A szakmai segítségünkkel megvalósított fejlesztések esetében törekszünk arra, hogy a gazdasági szempontok figyelembe vétele mellett a környezetvédelmi szempontok is maximálisan érvényesüljenek. Bár egyre több önkormányzat és vállalkozás felismeri, hogy környezetünk védelmére áldozni kell, a környezettudatosságot még tanulnunk kell. Hosszú távon nem csak jogszabály által meghatározott kötelezettség, hanem alapvető belső elvárás kell, hogy legyen ez a szemlélet, minden fejlesztésnél.

Az Aquaprofit Zrt. szakmai tevékenysége mellett a vizekkel kapcsolatos ismeretek széles körben való terjesztését is fontosnak tartja, éppen ezért 2006-ban megjelentette a magyar piacon egyedülálló Ásványvizek könyvét, amely olyan kevéssé ismert kérdésekre ad választ, hogy hogyan keletkezik az ásványvíz, mi a különbség az ásványvizek, forrásvizek, ivóvíz és szikvíz között, hogyan alakultak át a fogyasztói szokások az elmúlt fél évszázadban, milyen változásokon ment át a csomagolás, valamint összegyűjti és kategorizálja a Magyarországon fellelhető palackozott vizek szinte mindegyikét.

AQUAPROFIT

www.aquaprofit.com

Akár magánszemélyként, akár egy szervezet felelős vezetőjeként, a vizeinkkel való törődés szükségességét tudatosítani kell magunkban, s az adott területen és lehetőségeinken belül mindent meg kell tennünk vízkészleteink megóvásáért.

Aquaprofit Zrt.

Víz, egészség, élet

A 2008-as esztendő víz világnapi regionális rendezvényeinek lapja

Felelős kiadó:	György Béla igazgató, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Szerkesztőbizottság:	dr. Horváth Anita mb. osztályvezető helyettes Csiszár Beáta igazgatási ügyintéző
Lapterv, tördelés:	Hétfő Pr- és Reklámügynökség www.hetfo.hu
Nyomda:	BodoPress, Pécs

Támogatói lista 2008

Pécs MJ. Város Önkormányzata
Kaposvár MJ. Város Önkormányzata
Somogy Megyei Önkormányzat
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Baranya csatorna-menti Vízitársulat
Dráva Völgye Középiskola
Dráva-menti Vízitársulat
Dráva-Tenkes Vízitársulat
Duna-Dráva Nemzeti Park
Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
Észak-somogyi Vízitársulat
Harkányi Gyógyfürdő Zrt.
Hidrot Kft.
Kaposvári Vízművek Kft.
Kaposvölgyi Vízitársulat
Kelet-baranyai Vízitársulat
Komló-Víz Kft.
Magyar Ásványvíz Szövetség és Terméktanács
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei szervezete
Magyar Hidrológiai Társaság Somogy megyei szervezete
Pécsi Vízitársulat
Pécsi Vízmű Zrt.
Pécsváradi Vízmű Kft.
Rinya-Dombó menti Vízitársulat
Szentlőrinc és térsége Vízitársulat
Szigetvár térsége Vízitársulat
Sziget-Víz Kft.
Tenkesvíz Kft.
Vízcoop Kft.
Kapos Hidro Kft.
Aquaprofit Zrt.
BITT Kft.
Mecseki Erdészeti Zrt.

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

KÖVIZIG PÉCS

Drávától a Balatonig

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, valamint a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség időszaki lapja

DD-KTVF Pécs

2009. 1. szám július

Vendégünk volt a Zöld miniszter 2

Mérföldkő a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben 4

Vésztározás a Kaposon 5

Biológiai felmérések a Víz Keretirányelv kapcsán 6

A 2008. év meteorológiai, hidrológiai értékelése a DDKÖVIZIG területén 13

Majális 2009 16

Vendégünk volt a Zöld miniszter

Erdei Éva, DDKVF Sajtószóvívő

Hivatalosra tervezett pécsi programját követően rövid tájékozódó célú látogatást tett hatóságunknál Szabó Imre, a Környezetvédelmi és Vízügyi minisztérium első embere. A tárcavezetővel a Föld Napján készítettünk interjút, melyből többek között kiderül, hogy a nemrég megalakult válságkezelést követő megszorító intézkedések egyelőre nem befolyásolják a környezetvédelmi projekteket.

Most éppen a válságkezelés időszakát éljük, így a kérdés megkerülhetetlen: a Bajnai kormány intézkedési csomagjában várhatóan mekkora figyelem marad a környezetvédelemre?

Attól, hogy most valóban a válságkezelés időszakát éljük a környezetvédelemmel összefüggő feladatok, illetve az e területhez kapcsolódó prioritások természetesen nem változtak. Mindez azt jelenti, hogy változatlan intenzitással szükséges a továbbiakban is megoldanunk a termékdíjakhoz kötődő kérdéseket, ahogy a 3. Nemzeti Környezetvédelmi Programban megfogalmazott teendőinket is. Ez utóbbi dokumentum egyébként a közeljövőben kerül beterjesztésre, sorsáról a Parlament dönt. Emellett azonban számos olyan módosító szabályzót kellett még kidolgoznunk, melyek az új, szintén benyújtásra váró erdőtörvény tervezetéhez kapcsolhatók. E fenti fontos feladat azonban csak néhány abból a sorból, amely a közeljövő teendőink sorát vázolja. A jelenlegi, megszorítással együtt járó helyzetet illetően azonban általánosságban elmondható: nem csak negatív hatások érvényesülnek, hiszen éppen most jelent kifejezett előnyt, illetve konkrét alternatívát kínál a környezetvédelem számára az energiahatékonyság, a megújuló energiafelhasználás kérdésének hangsúlyosabb felvetése.

Mire gondol?

Itt elsőként az elektronikus útdíj-fizetés régóta vitatott problémájának megoldására gondolok. Azt már régóta hangoztatjuk, hogy a jelenlegi fizetési mód (például autópálya-matricák), amellyel hozzájárulunk az autópályák, autóutak terhelésének kompenzációjához, nem igazságos. A helyzet ugyanis az, hogy a megszabott díjakat általában fizetjük és nem a tényleges terhelés függvényében. Az általunk javasolt díjtétel bevezetése viszont mindenki számára a ténylegesen megtett kilométer arányában határozná meg a fizetési kötelezettség pénzbeli összegét. Itt fontos megjegyeznem: ez a tárcánk által szorgalmazott módosításra javasolt útdíj-használati díjtétel már a szennyező elv kritériumához nagyon közelítő szabályozást jelent. A környezetvédelem számára úgyszintén hasznot hozhat a gázár támogatásának megszüntetése is. Bár tudom, hogy e kijelentésre sokan felkapják a fejüket, de azt mindenképpen tudni kell: a gázár-támogatás semmiképpen nem ösztönzött takarékoskodásra, sőt egy fajta energia-pazarlással is együtt járt. Persze tisztában vagyok azzal, hogy az önmagában még nem hoz jelentős változást, ha csupán a támogatási rendszer kerül eltörlésre. Az ideális az lenne, ha ezzel párhuzamosan olyan ösztönző program indulna, amilyen például a zöldberuházási projekt. Ebben kellő fajsúllyal szerepel az épületek szigetelésének, a nyílászárók cseréjének, illetve az alternatív fűtési energia rendszerek kiépítésének a támogatása. Csak ezt követően nyílhat majd arra reális lehetőség, hogy mindenki annyi energiával gazdálkodjon, amennyire valóban szüksége van. De a gázár-támogatáson túl szintén nem tartottuk igazságosnak a távhő-kompenzációt sem. Az igazi megoldás első lépése ebben az esetben is előbb az épületszigetelések ösztönzése lenne.

Milyen sors vár a környezetvédelmet célzó fejlesztési programokra, illetve a már uniós tenderen elnyert zöld beruházásokra?

A források továbbra is rendelkezésre állnak: a KEOP projekten belül a környezetvédelemre fordítható támogatási összegből egyetlen euró centet nem vett el senki. Így, aztán a csatornahálózatok, szennyvíztisztítók, hulladékkezelők építése, illetve a különböző fontos vízvédelmi (felszíni, felszín alatti) programok akadály nélkül elindulhatnak, a már megkezdettek pedig folytatódhatnak. Ha már Pécsett beszélgetünk fontos kiemelni azt a regionális hulladékkezelő rendszert, amely Marcalitól Mohácsig épül majd meg. A szóban forgó „Mecsek-Dráva” hulladék gazdálkodási rendszer megvalósítására – amelyen belül épülnek majd szelektív hulladékkezelőkön át korszerű lerakók – rábólintott Brüsszel, a projekt tehát a közeljövőben meg is valósul. E nagy szabású program elsődleges célja, hogy az objektumok kialakításával, illetve az adott önkormányzatok segítségével a minimálisra zsugorítsuk a hulladéklerakókba elhelyezendő anyag mennyiségét. Azaz: a lehető legtöbb anyagot próbáljunk meg újrahasznosítani, akár másodlagos nyersanyagként, akár egyéb módon komposztálva csökkentve ezzel környezetterhelést. Össze-

gezve tehát elmondható: a külső szemlélő számára első olvasatra úgy tűnhet, hogy e nehéz időszakban nem a környezetvédelem áll a fókuszban, ám erre az általam tapasztalt tények rácáfolnak.

Az eddig elmondottak szerint nincs ok elkeseredésre?

Még egyszer hangsúlyozom: a mostani kormány nem követelt tőlünk elvonást. Az persze nem tagadható, hogy nekünk is szembe kellett néznünk az előző kabinet megszorítási igényével , s ahogy azt minden szakminisztérium megtette, mi is hozzányúltunk az igazgatási költségeink lefaragásához. Ezt azonban egy képzeletbeli fordított piramis mintájára tettük meg. Azaz: minél feljebb jutottunk, annál magasabb volt a pénzügyi elvonás tétele. Amíg az igazgatóságok büdzséit igyekeztük kevésbé megkurtítani, a saját kabinetem költségvetése 45 százalékkal csökkent.

Miként értékeli a hazai zöld civilek illetve a tárca viszonyát?

Kiegyensúlyozottnak látom a civilekkel való együttműködést, s megfelelőnek ítélem a tárcával való kapcsolatukat is. Ez persze talán annak köszönhető, hogy mintegy két évtizeden keresztül magam a „másik oldalon" álltam, ezért talán érzékenyebben fogadom a civil oldalról jövő hangokat. Talán éppen ezért ügyeltem arra, hogy még ebben a szűkös esztendőben sem vontuk vissza például a civil zöld szervezetek működési támogatását célzó pályázati forrásokat. E szerint továbbra is megjelenik a „Zöld forrás" elnevezés alatt futó projektünk, továbbá támogatunk egyéb olyan kezdeményezést, amely hozzájárul, alternatívát kínál a közös „zöld" ügyeink megvalósításához. Az pedig külön öröm számomra, hogy valóban pozitívak a tapasztalataink az önkormányzatok a civilek és a minisztérium együttműködésével kapcsolatban. Éppen ezért ebben az évben is kiírjuk az illegális hulladéklerakók felszámolását célzó támogatási programunkat. Azokra a nagy és valóban jelentős ügyekre tehát, amelyeken belül közösségeket lehet mozgósítani, idén is jut pénz.

Zöld miniszterként hogyan értékeli a Dél-dunántúli Zöld hatóság tevékenységét?

Akár környezeti-természeti, akár hangulati-érzelmi szempontok alapján állítható, hogy gyönyörű ez a vidék a Mecsektől egészen a Dráva mentéig. És ezt nem azért mondom, mert éppen itt ülök most Pécsett. A Duna-Dráva Nemzeti Park az ország legjobbjai közé tartozik, ám úgyszintén példaértékű az a fajta összefogás és együttműködés, amely jellemzi ezt a térséget. Az ugyanis még a hivatali tevékenység során sem mindegy, hogy valaki valóban elkötelezetten végzi a napi munkáját, vagy mindezt csupán napi rutin szerint teszi. De a Dél-dunántúli Zöld hatóságon kívül a helyi civilekkel is jó a munkakapcsolatom.

Ha a hazai környezetvédelem hatékonyságát egy tízes képzeletbeli skálán összehasonlítjuk mondjuk az osztrák eredményekkel, hányas „osztályzatokat" adna?

A kérdés ugyan általános, de nézzünk konkrét területet. Amennyiben a megújuló energiaforrások hasznosítását nézzük, Ausztria legalább egy hetest megérdemel. Ott ugyanis akár merre megyünk azt látjuk, hogy korszerű solar-rendszerek vannak akár a lakóházak, akár a mezőgazdasági létesítmények tetején. Szomszédainknál már sikerült megvalósítani azt a szemléletet , ami tudatosult a lakosságban: ha nem bánunk óvatosan az energiafelhasználással, a kényelmünkért és a pazarlásunkért cserében a saját természeti kincseinket áldozzuk fel. Ez pedig senki számára nem lehet cél. Az osztrákok már tisztában vannak azzal, hogy a nemzeti össztermékük (GDP) jelentős része az Alpok által biztosított turizmusból származik. Igaz persze az is, hogy e környezetbarát társadalmi szemléletet az osztrákoknál sem ment egyik napról a másikra. De az biztos: amikor 1992-ben Magyarországon még sűrűn megesett hogy a Tiszában zajlott a Trabant-mosás, addig az osztrákok Linz főterén megtartott nemzetközi környezetvédelmi rendezvényen már az üvegházhatás veszélyeire hívták fel a figyelmet. Nos, azóta majd két évtized eltelt. Ma már nálunk sem mossa ugyan senki az autóját a természetes vizeinkben, de az ön által említett tízes skálán, amely a szemléletformálás hatékonyságát is mérhetné – egyelőre – véleményem szerint a 3,5 „osztályzatánál" tartunk….

Önről köztudott, hogy nem csak elkötelezett híve az alternatív energia felhasználásnak, de ezt a korszerű rendszert saját otthonába meg is valósította. Ma már az átlagemberek közül is egyre többen mondják: mi is szívesen élnénk az alternatív lehetőségekkel, ha a rendszer kiépítési költségei nem lennének meglehetősen borsosak…

Ez szerintem – mint ahogy szinten minden – csupán nézőpont kérdése. Mi például két évvel ezelőtt építettünk egy házat, miközben a tervek szerinti fűtés-melegvízrendszer korrekt kiépítéséhez szükséges hűtő-fűtő panelok elhelyezésének látványára a családom is rácsodálkozott. Éreztem a megjegyzések alapján, hogy ők is elbizonytalanodtak az eredmény kimenetelében. Mindehhez hozzátartozott még, hogy a rendszerre ráköltöttem egy jó középkategóriájú autó árát. De már akkor tudtam, hogy amíg a korszerű alternatív fűtési rendszerem öt év után nyereséges lesz, a helyette esetlegesen megvásárolt autó viszont már két év után a felét sem éri majd. Az eltelt időszak engem igazolt: a rendszer kiválóan működik, a lakásban télen-nyáron optimális a hőmérséklet. De nincs bajunk a melegvízzel sem. Nézze! Ismert emberi tulajdonság, hogy könnyen mentjük fel magunkat és próbálunk „ésszerű" magyarázkodásokat „gyártani", ha egyénileg is áldozatot kellene hoznunk a környezetvédelemért, az egészségünkért, gyerekeink jövőjéért. A környezeti szennyezés okozta betegségek miatt persze könnyebb az iparra való mutogatás, holott mi vagyunk azok, akik nem használjuk az autó helyett a tömegközlekedést, vagy a kerékpárt, mi pazaroljuk az energiát, azaz: mi, a társadalom vagyunk a legnagyobb környezetszennyezők. Ezzel kellene szembesítenünk az embereket. S csak ezután számíthatunk valóban környezettudatos gondolkodásra, illetve cselekvésre.

Mérföldkő a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben

Márk László osztályvezető - Sindler Csaba vízkészlet gazdálkodási ügyintéző, DDKÖVIZIG

Már jó ideje elkezdődött a Víz Keretirányelv végrehajtásával kapcsolatos munka, amelyről időről-időre beszámolunk. A VKI a vízügyi-környezetvédelmi problémákra kíván egységes válaszokat, megoldásokat adni előre tervezett határidők figyelembe vételével. Az eddig uralkodó vízhasználati szemléletet sok esetben korlátozó, esetenként felülíró újszerű ökológiai megközelítés módszertana sok vitát kavart a szakemberek körében is, de a tervezés megkezdődött. A jelentős vízgazdálkodási kérdéseket tárgyaló anyagok mellett május közepén elkészültek a Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés fontos állomását jelentő konzultációs anyagok, melyeket közbeszerzési eljárásban kiválasztott vállalkozói konzorcium állította össze központi (KvVM, VKKI) és helyi (KÖVÍZIG, KTVF, NPI) segítség, illetve koordináció mellett.

Mit is tartalmaznak ezek az anyagok?

Ezeknek az anyagoknak az a célja, hogy közérthető formában tárja a nyilvánosság elé a víztestek állapotát, az állapot kialakulásáért felelős okokat és ismertesse azokat az intézkedési javaslatokat, amelyekkel a Víz Keretirányelv célkitűzései elérhetők.

Ennek megfelelően az anyagok tartalmazzák a tervezési alegységek, mint vízgyűjtő területek általános természetföldrajzi adottságait, a területre jellemző jelentős vízgazdálkodási problémákat, illetve a víztestek ezen adottságok és problémák következtében kialakult állapotát. Tartalmazzák továbbá az elérendő célállapotokat, a különböző hátráltató tényezőket (derogációs okokat), valamint a célok elérését szolgáló intézkedéseket a különböző probléma-típusoknak megfelelő tagolásban.

Fontos megjegyezni, hogy az anyagok feladata nem kizárólag a tájékoztatás, hanem az érintettek megszólítása, véleményük kikérése is, hiszen alig van a társadalomnak olyan szereplője, aki ne lenne érintett ezeknek a céloknak a megvalósításában.

Mi derül ki a vizsgálatokból a Dél-dunántúl vizeinek állapotáról?

A vizsgálatok és a minősítések eredményei szerint a működési területen található 133 vízfolyás víztest közül mindössze 6 víztest éri el ökológiai szempontból a *jó állapotot* vagy *potenciált*, 117 nem, és 10 azoknak a víztesteknek a száma, melyeknél adathiány miatt nem dönthető el, hogy *jó állapotú*ak-e vagy sem. Kémiai szempontból az igen jelentős adathiány miatt mindössze három víztestről van információ, e három víztest azonban mindegyike *jó állapotú*.

A 11 állóvíz víztest esetében még jelentősebb az adathiány. Ez azt jelenti, hogy mindössze egy víztest esetében áll rendelkezésre megbízható adat, ami az egyetlen természetes állóvíz víztest, a Belső-bédai holtág kémiai állapotát sorolja a *jó* kategóriába.

A működési területet érintő 27 felszín alatti víztestnél adathiány nincs, a rendelkezésre álló adatok alapján mennyiségi szempontból mindegyik víztest *jó állapotú*, kémiai szempontból pedig 6 azoknak a víztesteknek a száma, melyek nem érik el a *jó állapot*ot.

Mik a legfontosabb teendők?

Mivel a Víz Keretirányelv alapvető célja, hogy mind a felszíni, mind a felszín alatti víztestek jó állapotot vagy potenciált érjenek el, olyan intézkedések meghatározására volt szükség, amelyek a jónál gyengébb állapotát okozó emberi tevékenységekből eredő terhelések és hatások megszűntetésére vagy mérséklésére irányulnak. Ennek megfelelően, a problémák – okok – intézkedések kapcsolatrendszert figyelembe véve lettek megfogalmazva azok a teendők, melyek közül a legfontosabbak a vízfolyás víztestek esetében a morfológiai problémák megszüntetése, a hullámtéri tevékenységek felülvizsgálata; állóvíz víztestek esetében a mesterséges tavak szervesanyag terheléseinek csökkentése; felszín alatti víztestek esetében pedig a diffúz szennyezések megakadályozása.

Mik a realitások a célok teljesülését illetően?

A terezett intézkedések révén a jó állapotot vagy potenciált elvileg minden víztest esetében 2015-re el kell érni, ez azonban különböző természeti, műszaki és gazdasági okok miatt számos víztest esetében nem lehetséges, ezért a VKI – megfelelő indoklás esetén – lehetővé teszi, az „alap” célkitűzésektől való eltérést az irányelv 6 éves tervezési ciklusainak megfelelően. Ezt alkalmazva, az intézkedések mindössze egy felszín alatti víztestnél kerültek a 2015-ös határidőt megcélozva ütemezésre, míg 12 vízfolyás és 2 felszín alatti víztestnél a 2021-es határidő, 112 vízfolyás és három felszín alatti víztestnél a 2027-es határidő került meghatározásra. Mivel az állóvíz víztestek közül az 1 természetes (kémiai szempontból) jó állapotú, a többi 10 pedig mesterséges és állapotukról nem állnak rendelkezésre megbízható adatok, esetükben nem lettek intézkedési határidők megjelölve.

Az elkészült konzultációs anyagok és a VKI végrehajtásával kapcsolatos további részletek a www.vizeink.hu weblapon találhatók.

Ki kell hangsúlyoznunk, hogy a most összeállított anyagok a szakterületen dolgozók elképzeléseit tükrözik, ezért csak alapul szolgálhatnak a további egyeztetésekhez, nem jelentenek elfogadott, végrehajtandó cselekvési programot. Az egyeztetések során az érintettek elmondhatják véleményüket az anyagokban foglaltakkal kapcsolatban. Erre egyébként mindenkit bátorítani is szeretnénk.

Vésztározás a Kaposon

Matusz Dániel DDKÖVIZIG, vízrendezési ügyintéző

A Dél-dunántúli régióban a vízrendezési, vízgazdálkodási célú fejlesztéseket igazgatóságunk az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-dunántúli Operatív Program keretében kívánja végrehajtani.

A program egyik fő pontja a természeti- és épített környezet megóvása, a felszíni vizeink minőségének javítása, valamint a településeket, értékes területeket veszélyeztető vízkár és belvíz okozta káresemények kockázatának mérséklése, valamint a további környezeti káresemények megelőzése a helyi és regionális/térségi jelentőségű vízfolyásokon és víztesteken.

Kiemelt megvalósítandó cél a regionális jelentőségű sík- és dombvidéki vízgyűjtő területeken az élet- és vagyonbiztonság megteremtése, a nagy csapadékok okozta árvizek előfordulása esetén a vizek kártételei elleni biztonság fokozása, illetve a vízfolyások medreinek rehabilitációjával a „jó állapot” elérése, a vízpótlás, és vízminőség javítása.

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság a DDOP 2009-2010 akcióterv időszakában a korábbi évek tapasztalatából – kiemelve 2005 évet – kiindulva Kaposvár, illetve a Kapos vízfolyás által érintett települések árvízi veszélyeztetettségének mérséklése érdekében pályázatot kíván benyújtani. Igazgatóságunk a vízfolyás Kaposvár város feletti szakaszán árvízcsúcs csökkentő vésztározó kialakítását tűzte ki célul. Ennek megfelelően a város belterülete felett kerülne kialakításra egy vízi létesítmény, hogy a városra érkező árhullámokat késleltetve, a városon átfolyó vízhozamot lecsökkentve növelje az árvízzel szembeni biztonságot.

A vésztározó a vízfolyás 96+440 km szelvény környezetében kerül kialakításra. Annak érdekében, hogy az árhullámok levonulását kedvezően befolyásoljuk – azaz a nagy vizeket visszatartsuk, a lefolyást késleltessük – elengedhetetlen, hogy a megfelelő szintre kiépített gát mellett az esetleges árhullám levonulásakor jelentkező vizek megfelelő visszatartásához is szükséges terület biztosítva legyen, ezért az érintett területekkel kapcsolatos jogi feladatokat a pályázat beadásáig meg kell oldani. Az épülő gát, illetve műtárgyainak helyét igazgatóságunk a projekt keretein belül meg kívánja vásárolni. A további, a nagyobb árhullámok levonulásakor visszatartott vizek által érintett területek esetén az ingatlankérdések a projekt keretein belül nem oldhatók meg. Természetesen a további érintett területekkel is foglalkozni kell, az egyes ingatlanok érintettsége miatt a tulajdonosokkal megállapodást kell kötni. Fontos megemlíteni, hogy az érintett területek egy részét nagyobb vízhozamnál a Kapos vízfolyás jelenleg is elöntené, azonban a gát megépítésével a belterület árvízi biztonsága jelentős mértékben nőne, és a vízvisszatartás, a völgy vízelvezetése szabályozottan történne. A gát megépítésével vizek visszatartására is csak abban az esetben kerülhet sor, ha a meder már nem képes megfelelő biztonsággal elvezetni a vizeket és a várost kiöntés fenyegeti, azaz a területeken árhullám vízvisszatartásán kívül nem tarható vissza víz.

A különböző kiépítettségi szintek esetén érintett területek nagysága, illetve a visszatartható vízmennyiségek az előzetes vizsgálatok szerint az alábbiak szerint alakulnak:

131,25 mBf	55,5 ha	193 ezer m^3
132,50 mBf	76,1 ha	1098 ezer m^3
133,75 mBf	121,9 ha	2420 ezer m^3

Jelenleg a projekt előkészítése folyik, melynek során az építéssel közvetlenül érintett önkormányzatokkal, illetve a hatóságokkal, közüzemi szolgáltatókkal is folyamatosan egyeztetünk, mivel a megvalósítás sikerességének feltétele a jó együttműködés. Az egyes elvégzendő feladatok az előkészítés időszakára meghatározásra kerültek, némelyik elvégzése már folyamatban van. A projekt előkészítése, a tervezés során pontosan meghatározásra kerülnek többek között a tározó pontos méretei, az esetleges „tározótér” pontos határvonala, az igénybe vett területek nagysága, stb.

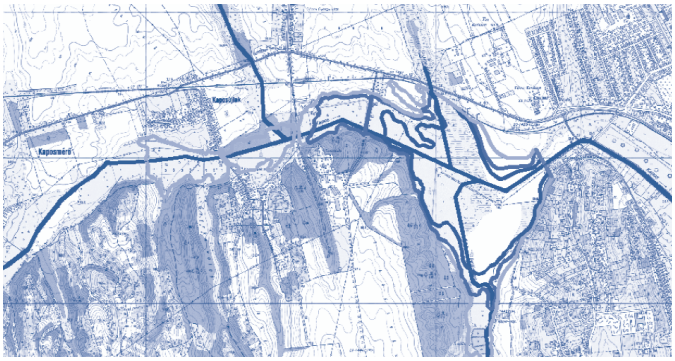

Szintén a Kapos vízfolyáshoz kapcsolódó, a DDOP akcióterv keretében megvalósítandó elképzelés a vízfolyás (kezelésünkben lévő teljes tervezett tározó alatti szakaszának, amely Dombóvárig terjed és csatlakozik a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő szakaszhoz) természetközeli rendezése, melynek során cél, hogy a vízfolyás vízszállító képessége javuljon, ezáltal is csökkentve az árvízi veszélyeztetettséget. A rendezés másik kiemelt célja a lehető legjobb ökológiai állapot elérése. Ennek érdekében olyan beavatkozásokat tervezünk, amelyek az előbbiek biztosítása mellett az utóbbi feltételek is kielégítik. További cél olyan keresztszelvény kialakítása, melyen a vízfolyás megfelelő állapotának biztosítása érdekében a (gépi) fenntartási munkák elvégezhetők

A projekt az alábbi települések közigazgatási területeit érinti (közvetlenül): Kaposvár, Sántos, Kaposhomok, Kaposkeresztúr, Attala, Kapospula, Taszár, Baté, Mosdós, Nagyberki, Szabadi, Csoma, Kercseliget, Kaposszekcső, Csikóstöttös

A felsorolásból is látható, hogy a közvetlenül érintett települések kapcsán is jelentős számú lakos, gazdálkodó élvezheti majd a tervezett beavatkozások pozitív hatását, nem beszélve arról, hogy tulajdonképpen a vízgyűjtőn ennél jóval több település található, sokkal több ember él.

Biológiai felmérések a Víz Keretirányelv kapcsán

Purger Dragica - Kertész Judit hidrobiológusok, DDKÖVIZIG

Az Európai Víz Keretirányelv (VKI) gyökeres szemléletváltást hozott a vízgazdálkodás területén. Alapgondolata, hogy a víz örökség, amit óvni, védeni kell, készleteivel óvatosan gazdálkodni, hosszú távon megőrizni. A biológiai állapotok nyomon követése érdekében a magyarországi vízfolyásokat már több mint ötven éve monitorozzák. A 1960-as évektől kezdve a kémiai mintavételezések mellett szaprobiológiai vizsgálatok egészítették ki a monitoring rendszert. A korábbi monitoring során keletkezett adatok csupán az általános felszíni vízminősítési igényeket szolgálták. A VKI új szemlélete szerint a víztestek minősítésében nemcsak a víz minőségét, hanem az ökológiai állapotát is figyelembe kell venni. Ennek megfelelően 2000 - 2004 években a biológiai monitoring jelentős kibővítése történt az alga és zooplankton, perifiton, makrogerinctelenek, gerincesek (halak), valamint a makrovegetáció vizsgálatokkal. A Dráva monitoring ezen kívül kétéltűek, madarak, emlősök vizsgálatát is magába foglalja. A VKI általános célkitűzése a vizek jó ökológiai állapotának elérése 2015-re, melynek lényege a vízi élővilág egészségének és változatosságának védelme és javítása. Ehhez a felszíni vizek aktuális biológiai állapotát kell feltárni és minősíteni?.

2008 májusától szeptemberéig több mint 40 napot dolgoztunk terepen, a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság működési területén. Elsődleges feladatunk volt az ökológiai alapadatgyűjtés, a vízgyűjtő területek jellemzőinek elemzése, az emberi tevékenység felszíni vizek állapotára gyakorolt hatásának vizsgálata, és a víztestek értékelése minőségi és mennyiségi adatok alapján. A mintavételi helyszíneken tájökológiai és hidromorfológiai adatok mellett az ún. makrofita növényzetről (magasabb rendű növényekből álló vegetáció), gyűjtöttünk adatokat. Többen megkérdezhetik, hogy miért éppen a makrofita növényzet alapján értékeljünk a vizek állapotát? Azért, mert a makrofita növényzet hosszú távú hatásokat tükröz, viszonylag konzervatív és hosszabb időn át referenciaalapként szolgálhat, valamint szoros kapcsolatot mutat a meder hidromorfológiai jellemzőivel és a kémiai hatásokkal. A növényzet, mint élőhely, alapvető meghatározója lehet a többi élőlényegyüttesnek: a megfelelő összetételű és szerkezetű növényzet megteremti az állatvilág számos képviselőjének az élethez szükséges feltételeket. Ezen szempontok mellett a szabad szemmel látható növényzet vizsgálata gyorsan kivitelezhető, könnyen általánosítható és nem utolsó sorban olcsó. A makrofita-mutatók elemzése a nyíltvíztől a szárazföldig és a környező tájra terjed ki, melyek számításához a következő adatokat gyűjtöttük: fajlista, növénytársulás összetétele és szerkezete, növényzeti zonációk épsége, mintaterület összes borítása, fajok mennyiségi előfordulásának

becslési (abundancia-dominancia) értéke. Ezekből az adatokból referenciajellemzőket képzünk származtatott adatként, úgymint a zonáció index és természetességi index (különös tekintettel a tájidegen özöngyomokra). Vizeink állapotának értékeléséhez az előbb említettek mellett a következő kritériumokat használtuk fel: vízminőség, mederállapot, az ártér és a vízgyűjtő területhasználata, antropogén hatások. Létrehoztunk, és folyamatosan bővítünk egy saját adatbázist, amely az adatokon kívül nagyon sok fényképet tartalmaz a mintavételi helyekről. A víztestek jellemzéséhez (állapot értékeléséhez) segítséget nyújt, hogy a különböző típusba besorolt vizeinket ún. referencia típusokhoz tudjuk hasonlítani. A víztestek ökológiai minősítése egy 5 fokozatú skála szerint történt. A működési területen, Drávától Balatonig található folyó vizek közül egyik sem kapott kiváló minősítést. A jó és gyenge kategóriákba néhány víztest sorolható, míg a legtöbb gyenge és közepes állapotú.

A vizeink ökológiai állapotának veszélyeztető tényezői közül, csak néhány fontosabbat említünk. A vizek állapotát alapvetően a vegyi szennyeződés és tápanyagterhelés határozza meg. A legtöbb vízfolyás mentén a mezőgazdasági területek a partélig húzódnak. A védőzóna (összefüggő fás zóna a meder és a szántóföld között) hiányában növekszik a talajerózió és a termőföldekről a tápanyag bemosódik a vizekbe, ahol károsíthatja az élővilágot. A vízfolyások közeli állattartás miatt túlzott mennyiségű tápanyag (esetenként hígtrágya) mosódik bele a vizekbe, amely bizonyos koncentrációig a hínárnövényzet burjánzását okozza, illetve túlzott szennyezés hatására eltűnhetnek a növények a mederből. A meder túlzott szabályozottsága, az élővilág mechanikai pusztítása (kotrás, fa- és cserjeirtás), a parti növényzet szegényessége is kedvezőtlen ökológiai állapothoz vezetnek. Bizonyos időszakban a vízi élőlények szárazon maradnak és az értékes területek teljesen kiszáradnak, ezek a folyamatok korábbi lecsapolások következményei. Leggyakrabban a víztestek menti árterület túl keskeny, nincs lehetőség arra, hogy az esetleges többlet víz a mocsárréten illetve az ártéri erdőkben kiöntsön. Az erős antropogén hatás és ezzel párhuzamosan a megfelelő kezelés hiánya a tájidegen özöngyomok túlzott elszaporodásához vezet. A vízfolyások mentén ún. ökológiai folyosót használva gyorsan terjednek ezek az inváziós növények, melyek teljesen kiszorítják az őshonos természetes növényzetet az élőhelyekről. A vizsgált területen sok ilyen tájidegen özöngyom faj található, pl. a magas aranyvessző, amely hatalmas tömegekben fordul elő és több helyen tiszta állományokat alkot. A kanadai átokhínár magyar neve arra utal, hogy a növény elözönli a vizeket és károsítja az őshonos vízi élővilágot. A japán keserűfű nehezen irtható, ott ahol megjelenik, természetes növényzet nem marad. Ezeken kívül gyalogakác, selyemkóró, magas kúpvirág, kisvirágú őszirózsa, fehér akác, zöld juhar, bálványfa, süntök, vadcsicsóka, kakaslábfű, parlagfű, selyemmályva és alkörmös jelentenek veszélyt a természetes növényzetre.

Az eddigi tapasztalatok alapján a jövőben számos védelmi és javító intézkedés bevezetését tartjuk szükségesnek. Egyik legfontosabb a vízminőség javítása, fenntartása, a szennyeződések megakadályozása. Ennek egyik módja a vízfolyások mentén védő sávok kialakítása rétek, legelők vagy erdők formájában. Gondoskodnunk kell a szükséges vízmennyiség biztosításáról, tehát a vizet nem kell levezetni, hanem megfelelő helyen, megfelelő állapotban kell tartani. A jobb biológiai állapot eléréséhez fontos lenne a megfelelő árnyékoltság biztosítása (főleg a kisebb vízfolyásoknál). Az elsődleges feladatok közül szerepel az özöngyomok visszaszorítása.

A korszerű vízgazdálkodás alapelve, hogy a vízgazdálkodásnak és a természeti értékek megóvásának összhangban kell lenniük. Ezt a tényt szeretnénk alátámasztani a következő adatok segítségével. Korábbi tudományos kutatások alapján (Magyarország növénytársulások vörös könyve) Magyarországon 43 vízi növénytársulás létezik, melynek több mint 50 %-a védelemre vagy fokozott védelemre javasolt. A 78 mocsári és lápi növénytársulás mintegy harmada védelmet igényel. A DDKÖVIZIG területén viszonylag sok természetes növénytársulás állományait találtuk: pl. különböző hínártársulások, patakparti nádas, sásos, békabuzogányos, vízi kásás, magaskórós. Néhány helyen védelemre javasolt, védett, aktuálisan veszélyeztetett és potenciálisan veszélyeztetett társulás állományai kerültek elő. A rendszeresen kaszált vízfolyások menti réteken még megtalálhatóak a ritka, őshonos növénytársulások és növényfajok.

A biológiai és a tájökológiai feltárások nemcsak a víztestek jellemzését és minősítését, hanem az emberi hatások értékelését is szolgálják. Ezen kívül alapot biztosítanak a későbbi monitoring programok tervezéséhez és kivitelezéséhez. Célunk, hogy a vízfolyásaink még hosszú távon használhatóak és kitűnő minőségűek legyenek a következő generációk számára.

Szeretnénk kifejezni köszönetünket a DDKÖVIZIG-on dolgozó kollégáknak*, valamint a DDNP munkatársainak (Szegvári Zoltán, Nyemcsok Tamás, Glacz Róbert, Dani Boldizsár), akik a terepi munkában nélkülözhetetlen segítséget nyújtottak. A szakmai tanácsokat a Pomogyi Piroskának, a Környezetvédelmi Felügyelőségen dolgozó biológusoknak (Czirok Attila, Horvai Valér, Sárfi Nikoletta) és Dr. Csiky János botanikus kollégának (Pécsi Tudomány Egyetem) köszönjük.

* Balogh László, Barcsi Csaba Zoltán, Bencs Zoltán, Bores János, Farkas Dezső, Horváth Gábor, Keller János, Kovács József, Kis Gyanó István, Kristóf Csaba, Kulcsár László, Kvéder László, Lukács Zoltán, Nádasi István Ede, Plecskó István, Ropoli Péter Pál, Sindler Csaba, Tálos András, Tatay László, Tiba Gábor György, Treutz Csaba, Veréb Emil, Vetró Dezső, Zadravecz Imre és Zsupán Attila.

A felszini vízek védelmét szolgáló fejlesztések regionális jelentőségű vízvédelmi területeken DDOP 5.1.5.A/2F konstrukció keretén belül igazgatóságunk 2 db pályázattal indult.

Urbánné Szabó Mária, DDKÖVIZIG, vízrendezési ügyintéző

A projekt neve:
1, Dráva-Mura torkolati szakasz rendezése és a
2, A Rinya vízrendszer rekonstrukciója

A projekt az Európai Unió támogatásával, a Kohéziós Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kedvezményezett:
Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 7623 Pécs, Köztársaság tér 7.

A kétfordulós pályázat első projekt fejlesztési szakasza 2008. április és 2009. május között, míg a megvalósítási szakasza az ezt követő 2 év alatt történik. Megvalósítás befejezési határideje 2011. októbere. A beruházás az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-dunántúli Operatív Program keretein belül valósulhat meg.

Projektek rövid bemutatása:

1, A Dráva-Mura torkolati szakasz rendezése keresztirányú szabályozási művel és sarkantyúkkal

Műszaki oldalról szükséges elemek:

– Keresztirányú szabályozási mű:

tervezett helye: Dráva bal oldali mederszakasz, jelenlegi torkolat felett 270 m-re (Dráva 236+270 fkm szelvényben). Anyaga: vízépítésre alkalmas kő. Funkciója: mellékág elzárás.

– Sarkantyúk (2 db):

tervezett helye: Dráva bal oldali mederszakasz, jelenlegi torkolat felett 635 m (Dráva 236+635 fkm szelvény) és 720 m-re (Dráva 236+720 fkm szelvény). Anyaga: vízépítésre alkalmas kő. Funkciója: vízáramlás szabályozás az új meder irányába.

– Partbiztosítás:

tervezett helye: Dráva bal oldali mederszakasz, jelenlegi torkolat felett 535 - 720 m-re Dráva 236+535 - 236+790 fkm szelvények között, a sarkantyúk térségében. Anyaga: vízépítésre alkalmas kő. Funkciója: partoldal biztosítás. Hossza: 255 m.

– Meglévő sarkantyú bontás:

helye: Dráva 236 fkm, meglévő torkoltnál a bal oldalon. Anyaga, vízépítési kő. Funkciója: már nem tölti be, erősen megrongálódott, azonban zavarja az állami vízmérce működését.

2, A Rinya vízrendszer rekonstrukciója

– A Babócsai Rinya rekonstrukciója keretében tervezett műszaki beavatkozások:

A vízfolyás medrének természetbeillő rekonstrukciója 25,303 km hosszban, szakaszos kisvízi mederbiztosításokkal és helyenként őshonos növények telepítésével

Vízépítési műtárgyak építése a mederben: 1 db hallépcső, 4 db surrantó és 8 db mederfenék stabilizáló mű

Ökológiai átjárhatóságot biztosító hallépcső

Monitoring fejlesztés, 1 db (Nagyatádi) vízmérce átépítés a meder rekonstrukciójához igazodva

– A Lábodi Rinya rekonstrukciója keretében tervezett műszaki beavatkozások:

A vízfolyás medrének természetbeillő rekonstrukciója 9,2 km hosszban, szakaszos kisvízi mederbiztosításokkal és helyenként őshonos növények telepítésével

Vízépítési műtárgyak építése a mederben: 3 db surrantó, 1 db gázló, 2 db mederfenék stabilizáló mű és 2 db átközlekedési műtárgy a mellékárkok torkolatánál

Monitoring fejlesztés: 1 db vízmérce a Lábodi Rinya és a hozzá kapcsolódó vízrendszer vízjárásának megfigyelésére

– A Szabási Rinya rekonstrukciója keretében tervezett műszaki beavatkozások:

A vízfolyás medrének természetbeillő rekonstrukciója 2,5 km hosszban, a jobbparton szakaszos kisvízi mederbiztosításokkal és helyenként őshonos növények telepítésével

Vízépítési műtárgy építése a mederben: 1 db átközlekedési műtárgy a mellékárok torkolatánál

A projekt jelenlegi állása

– Megtörtént a geodéziai és ökológiai felmérés.
– 2008. március 10-én 1. fordulóra be lett adva mindkét pályázat
– Érvényes vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik
– Projektfejlesztési szakasz során teljesítettük az előírt mérföldköveket
– 2009. május 31-én 2. fordulóra beadásra kerül

Tesztüzemben a Környezetvédelmi Információs Rendszer

Tomity Zoltán, DdKTVF - osztályvezető

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII törvény 49. § (1) bekezdése végrehajtandó feladatként definiálja a környezetvédelmi miniszter számára a környezet állapotának és használatának figyelemmel kísérésére, igénybevételi és terhelési adatainak gyűjtésére, feldolgozására és nyilvántartására létrehozandó Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (továbbiakban OKIR) létesítését és működtetését.

A törvény előírja, hogy az országos rendszer üzemeltetését, az üzemeltetéssel kapcsolatos adatkezelési, valamint tájékoztatási feladatokat a környezetvédelmi igazgatásnak kell végeznie annak érdekében, hogy a környezethasználók, a környezetvédelmi feladatokat ellátó önkormányzati és állami szervek, valamint a nyilvánosság számára elérhetővé tegyék a környezetvédelemmel kapcsolatos közérdekű adatokat.

A rendszernek képesnek kell lennie a környezet állapotára és terhelésére vonatkozó jellemzők nyilvántartására, ideértve a hatósági munkához szükséges jogi vonatkozású adatokat is, a környezethasználók és a környezetvédelmi feladatokat ellátó önkormányzati és állami szervek számára lehetőséget kell biztosítania az adatszolgáltatásra, valamint lehetőséget kell biztosítania a települési önkormányzatok számára a rendszerben tárolt adatok lekérdezésére egyaránt.

E feladat maradéktalan végrehajtása érdekében került kifejlesztésre az az országos számítógépes rendszer, amely alkalmas a különféle szakrendszerek által tárolt adatok rendszerezésére, az egyes környezeti elemek összekapcsolt adatkezelésére. A rendszer végleges formájában a térinformatikai eszközök alkalmazásával lehetővé válik az adatok térképi lekérdezése és megjelenítése. A rendszer kihasználja a korszerű adatbázis kezelő rendszerekben rejlő lehetőségeket, úgy mint például az országos hálózatban való működtetés , illetve a széleskörű, megkülönböztetett hozzáférési jogokkal biztosított elérés lehetőségét.
A rendszer a gazdálkodók, a befektetők, és más érdekcsoportok részére jól kezelhető, áttekinthető, internet-alapú adatbázis naprakész (online) adatokhoz való hozzáférését biztosítja.

Az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer egy moduláris felépítésű, a különböző környezetvédelmi szakrendszerek összességét magába foglaló internetes lekérdező rendszer, amelynek segítségével az érdeklődők elérhetik az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer nyilvános adatait.
A rendszer több modulból áll, amelyek folyamatosan bővülnek és jelennek meg. A központi magját a környezetvédelmi ügyfelek és objektumok alapadatait nyilvántartó Környezetvédelmi Alapnyilvántartó Rendszer (KAR) alkotja.
(A már tesztüzemben működtetett modulok a KvVm honlapján megtekinthetők)

A modulok áttekintése után látható, hogy az OKIR segítségével számos hasznos információhoz juthatunk környezetünk terhelésével és állapotával kapcsolatban annak érdekében, hogy jobban megértsük a környezetvédelem célját, fontosságát. Rendkívül hasznos segítséget nyújt a környezetvédelmi szempontok érvényre juttatása érdekében végzett tervezésben, állapotértékelésben.

Magas állami kitüntetés a Dél-dunántúli Zöldhatóság igazgatójának

Szabó Imre miniszter javaslatára a köztársasági elnök a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY ÉRDEMKERESZT kitüntetést adományozta JESZTÁK LAJOSNAK, a Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség igazgatójának.

A magas állami elismerés méltatásában szerepel, hogy az igazgató a környezetvédelem és a vízügy területén nyújtott több évtizedes kimagasló színvonalon végzett hatékony szakmai munkájáért, valamint eredményes vezetői tevékenységéért vehette át a kitüntetést Budapesten, 2009 március 15-én.

Gratulálunk!

Kitüntetés

Wágner Géza
DDKVF TKO
Műszaki ügyintéző

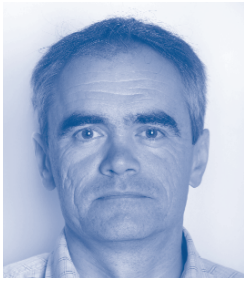

A veszélyeztetett állat és növényfajok, a természetes élőhelyek felkutatása és védelme érdekében végzett kiemelkedő színvonalú szakmai munkájáért a „Föld Napja” alkalmából miniszteri elismerő oklevélben részesült.

Gratulálunk!

A Dráva folyó közös horvát-magyar szakasz hajózási problémáinak elemzése HEC-RAS 1D hidraulikai modellel, a 70,2-198,6 fkm szelvények között

Horváth Gábor osztályvezető-helyettes
Resitcky Gergely vízkárelhárítási ügyintéző
DDKÖVIZIG

A KvVM 2009 januárjában indította HEC-RAS továbbképző tanfolyamát, melynek lebonyolítását a bajai Eötvös József Főiskola vállalta. A tanfolyam egy hét elméleti és egy hét gyakorlati foglalkozásból állt.
A képzés anyagának elsajátítása által lehetőség nyílik a folyók, kisvízfolyások 1 dimenziós hidraulikai vizsgálataira, tározók üzemirányításának modellezésére, árvizek, kisvizek hidraulikai sajátosságainak elemzésére.
A kurzus zárásaként május 21-22-én került sor a hallgatók által választott vizsgálatok bemutatására és az ünnepélyes bizonyítvány átadásra.

Horváth Gábor kollégámmal a Dráva folyó közös horvát-magyar szakasz kisvizi hajózási problémáinak elemzését választottuk a 70,2-198,6 fkm szelvények között.

A Dráva folyó a 70,2-198,6 fkm között II. osztályú hajóút. A II. osztályú hajóúthoz tartozó HKV (Hajózási kisvízszint) az a vízállás, ami az év 240 napján, vagy a hajózási szezon 60%-ban rendelkezésre áll. A II. osztályú hajóút kritériuma az 1,6+0,2 m merülési mélység, illetve a 35 m-es legkisebb hajóút szélesség biztosítása.

A rendelkezésre álló hidrológiai információk segítségével meghatároztuk azt a vízhozamot, mely a hajózási szezon 60%-ban rendelkezésre áll. Eredményként 374 m^3/s-ot kaptunk.
A továbbiakban azt vizsgáltuk, hogy ehhez a 374 m^3/s-hoz tartozó vízállás, hogyan tölti ki a Dráva folyó medrét, rendelkezésre áll-e az 1,8 m-es mélység, legalább 35 m szélességben.

A HEC-RAS szoftverrel történő futtatáshoz szükséges a meder geodéziai adatainak megléte. Ezen adatokat a Digitális Dráva Atlaszból nyertük ki. Az atlasz segítségével ArcGIS szoftverrel elkészítettük a meder 3 dimenziós, digitális modelljét. A modellre a HEC-GeoRAS kiterjesztés segítségével 100 m-ként, 800 m széles keresztszelvényeket vettünk fel, majd meghatároztuk a folyó jobb és balpartját. Az így kapott geometriát használtuk fel a HEC-RAS-ban történő modellezéshez.

A modell futtatásához szükséges megadni a keresztszelvényeket, a jobb és bal part pontos helyzetét, a Manning-féle érdességi tényezőt, a vízhozam, vízállás és mederesés adatokat, a hidak, műtárgyak adatait.

Miután minden szükséges adatot megadtunk, futtattuk a modellt.
A képen látható a futtatás egyik eredménye. A modell automatikusan számítja a vízmélységet, minden egyes keresztszelvényben és meg is jeleníti azokat.

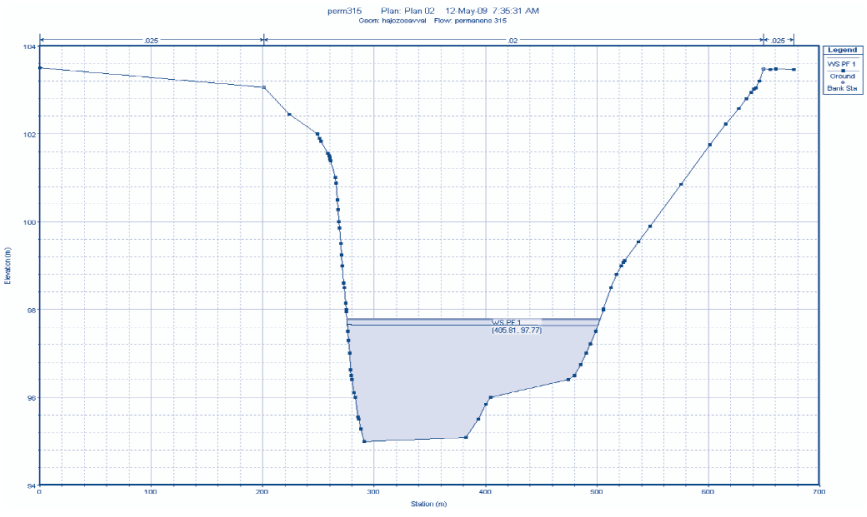

Az eredményeket ellenőrizni is szükséges. Ezt úgy végeztük el, hogy a barcsi, a szentborbási és a drávaszabolcsi vízmércéken mért adatokat összehasonlítottuk a modell által számított adatokkal. A különbség Barcsnál 18 cm, Szentborbásnál, 6 cm, Drávaszabolcsnál 1 cm. Ez alapján elmondható, hogy a modell megbízható, pontos eredményt ad, így alkalmas a további vizsgálatokra.

A HEC-RAS eredményét felhasználva HEC-GeoRAS segítségével előállítottuk a számított vízfelszín felületmodelljét. Ezt a felületmodellt kivontuk a már kész terepmodellből és így kaptunk egy újabb modellt, melynek segítségével a vízmélységet már könnyen meg tudtuk határozni. A képen látható a két modell különbségének eredménye. Sötétkékkel jelöltük azt a sávot, ahol az 1,8 m-es vízmélység rendelkezésre áll. A két sárga vonal közötti terület 35 m széles. Fentiek alapján jól látszik, hogy ebben a kiemelt szelvényben a hajózóút kritériumai teljesülnek, tehát mind az 1,8 m-es mélység, mind a 35 m-es szélesség rendelkezésre áll.

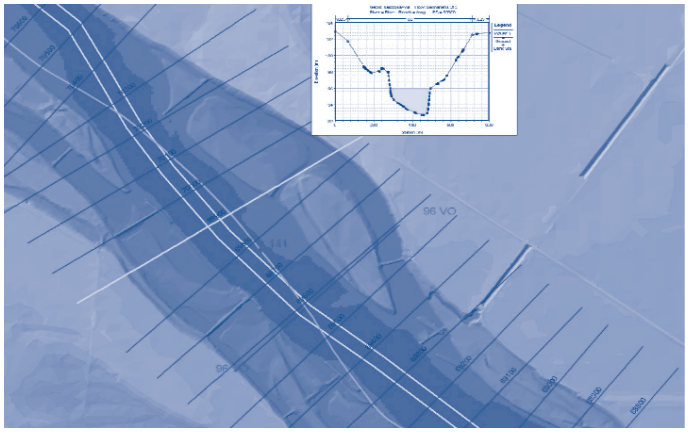

A következő képen egy olyan szelvényt emeltünk ki, ahol a hajóút kritériumai még rendelkezésre állnak, de a középzátony miatt csak a bal oldali ágon. Ez azért nagyon fontos információ, mert a beillesztett keresztszelvényen látszik, hogy mindkét ágban van víz, emiatt a kitűzésnél fokozott figyelemmel kell eljárni, hiszen a jobb oldali ágban nem elegendő a víz mélysége.

A modell segítségével az is meghatározható, hogy az egyes szelvényekben mekkora a mélységi értelemben vett hiány, de mivel jelen vizsgálat tárgyát ez nem képezi, itt most nem foglalkozunk vele.

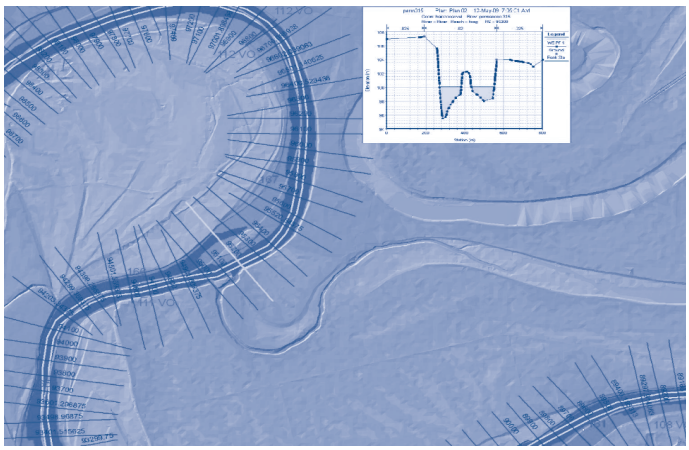

Az eredményeket 3D-s formában is megjelenítettük, ugyanis a szemléletes ábrázolás megkönnyíti a modellezés kiértékelését.

A modellből kiragadott ábrán szintén egy zátony környezete látható. Jól érzékelhető, hogy a 374 m^3/s vízhozamhoz tartozó vízállás hogyan tölti ki a medret.

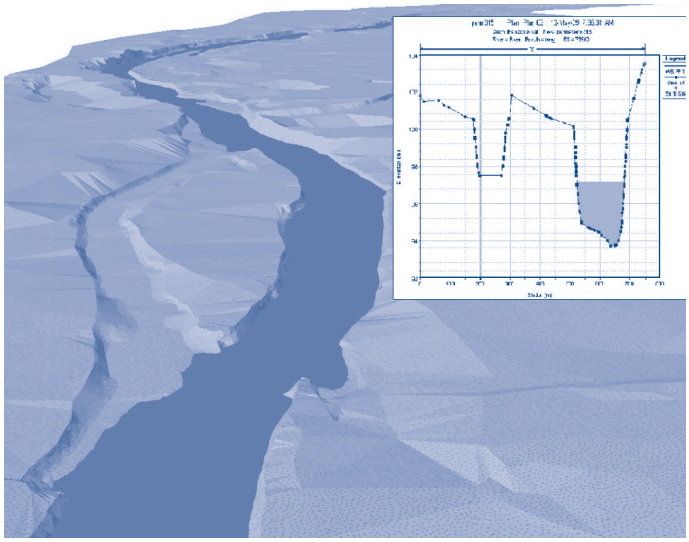

A Fent ismertetett modellt permanens módban futtattuk, ami azt jelenti, hogy időben nem változó vízhozamadatot adtunk meg. A HEC-RAS szoftver lehetőséget biztosít a nempermanens módban való futtatásra is, ami azt jelenti, hogy segítségével időben változó adatsorok is feldolgozhatóak, így a lefolyási viszonyok valósidejű elemzése is megvalósítható. Ez nagy előnyt jelent például az árvizek levonulásának elemzésénél, tározók üzemirányításának modellezésénél.

A továbbiakban szeretnénk elkészíteni a Dráva folyó nagyvizi modelljét, ami közvetlenül biztosít lehetőséget az árvizi elöntések meghatározására, az elöntéssel veszélyeztetett területek kijelölésére.

A DDKTVF részvétele a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben

Simsay Istvánné, DdKTVF - osztályvezető

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv készítésében felügyelőségünk az alegység szintű és a részvízgyűjtő szintű tervek készítésében működik közre.

Feladatunk elsősorban adatszolgáltatás, minősítés, az országos adatbázisban rendelkezésünkre bocsátott adatok ellenőrzése, kiegészítése.

Az előkészítő szakaszban megtörtént a víztesteket terhelő szennyező források számbavétele, jellemzőik, a szennyvíz terhelések adatainak megadása, a jelentős vízgazdálkodási kérdések áttekintése.

A felügyelőség feladata a felszíni és felszín alatti monitoring működtetése, a vízminőségi adatok előállítása, minősítése, szolgáltatása.

A felszíni víz monitoringja hosszú múltra tekint vissza. Az első vízminőségi mintavételek 1968-ban kezdődtek meg. A vizsgálatok rendjét egészen a Vízkeret Irányelv megjelenéséig egymást követő (pl. integrált, KGST) szabványok rögzítették. 1994-2006-ig az MSZ 12 749 szabályozta a mintavételi helyeket, a mintavétel gyakoriságát, a vizsgálandó komponensek körét. E szabvány alapján **országos, regionális** és **lokális törzshálózati szelvények**ben történtek a mintavételek. Az elemeket öt komponenscsoportba osztva, határértékhez kötötten vizsgálta, és öt vízminőségi osztályba sorolta. A vizsgált komponensek elsősorban kémiai elemek voltak, a biológiai vizsgálatok a szaprobiológiai index, a-klorofill és mikrobiológiai jellemzőként a coliform-szám meghatározására terjedtek ki.

A **Vízkeret Irányelv** teljesen új alapokra helyezte a felszíni vizek monitoringját. Már nem szabvány, hanem KvVM rendelet szabályozza, nem törzshálózati szelvényekben történik a mintavétel, hanem az egyes **víztestek** jellemzésére alkalmas mintavételi helyeken. A döntően kémiai minősítést teljesen új, **ökológiai** megközelítésen alapuló **minősítés** váltotta fel.

Az ökológiai állapot monitorozása során a biológiai, a biológiai minőségi elemeket támogató fizikai-kémiai és a hidro-morfológiai minőségi elemek állapotát kell vizsgálni.

A felszíni víztestek megfigyelése érdekében **feltáró, operatív** és **vizsgálati** monitorozó programokat alakítottunk ki.

A **feltáró** monitoring pontjait úgy kelletet kijelölni, hogy az ország felszíni vízkészletét alkotó víztestek vizsgálatához elegendő adat álljon rendelkezésre. Ezek köre állandó, KvVM rendeletben rögzített. Ebbe a körbe tartoznak pl. az országhatárt keresztező víztestek. A méréseket meghatározott paraméterekre és előírt mérési gyakorisággal kell végezni. (12 db/év-től 1 db/6 éves ciklus, minőségi elemektől függően).

Az **operatív** monitorozó helyeket és a vizsgálati gyakoriságot úgy kell meghatározni, hogy az adott víztest állapotára vonatkozó értékelést lehetővé tegye. Az operatív monitorozó program a vízgyűjtő-gazdálkodási terv végrehajtásának időtartama alatt változtatható, célszerűen úgy, hogy a 6 éves ciklus alatt valamennyi víztestre értékelhető adattal rendelkezzünk.

A **vizsgálati** monitorozó program célja a határérték-túllépések illetve az állapotváltozások ismeretlen okainak, hatásainak vizsgálata. A megfigyelés gyakoriságát egyedileg kell kidolgozni.

Az ökológiai állapot osztályozása megkülönböztet: kiváló, jó, mérsékelt, gyenge és rossz állapotot. A KvVM rendelet rögzíti az egyes víztest típusokra a biológiai, hidro-morfológiai és fiziko-kémiai minőségi elemek kritériumait, melyek alapján az osztályba sorolás történik.

Az „egy rossz, mind rossz” elve alapján minősítjük a víztestek kockázatosságát. A kockázatosság dönti el, hogy a továbbiakban milyen jellegű intézkedések szükségesek a "jó vízminőségi állapot" elérése érdekében.

Működési területünkön 133 víztest kijelölése történt meg, melyek közül mintegy 110 víztestet a 2006-2008. évi mérési eredmények alapján minősítettünk.

2009. május 20.

Kitüntetés

Simsay Istvánné
DDKVF-VVO Osztályvezető

A vízügyi és környezetvédelmi igazgatásban végzett több évtizedes, elkötelezett, odaadó szakmai munkájáért, a vízi környezetvédelemi és a vízügyi engedélyezési tevékenység integrációjának megvalósításában elért eredményeiért a Víz Világnapja Miniszteri elismerő oklevélben részesült.

Gratulálunk!

A 2008. év meteorológiai, hidrológiai értékelése a DDKÖVIZIG területén

Horváth Gábor, DDKÖVIZIG - osztályvezető-helyettes

Meteorológiai jellemzők:

– Csapadékok alakulása

A 2008. és csapadékosságának jellemzésére hét meteorológiai állomás adatait vizsgáltuk.

Az állomások évi csapadékösszege az igazgatóság területén a sokéves átlaghoz képest 12%-al kevesebb volt. Ez mintegy 30–170 mm-el volt kevesebb az egyes állomásokra vetítve. Június hónapig az egész területen minden hónapban átlag alatti csapadék esett. Ez az egy hónap volt az egyetlen üde színfolt, amikor jelentősen több eső esett. Július, szeptember, december hónapokban kissé haladta meg a csapadék értéke az átlagot. Területi eloszlására a változékonyság volt a jellemző. A működési területünk középső (Kaposvár–Pécs), illetve K-i (Baja–Mohács) térségében volt a legkisebb a hiány a sokéves átlaghoz képest kb. 30-40 mm. A Ny-i részen viszont jelentősen 100 mm feletti volt a hiányzó csapadék mennyisége az év során. Az éves összegek 494 mm (Siófok) és 618 mm (Nagykanizsa) között jellemzik a területet (lásd 2. ábra).

Évek óta a Balaton DK-i vízgyűjtőjén esik a legkevesebb csapadék, most is így volt.

A 2008. évi és a sokéves havi csapadékösszegek alakulását az alábbi grafikonon ábrázoltuk:

2008. évi havi és sokévi csapadékok a KÖVIZIG működési területén

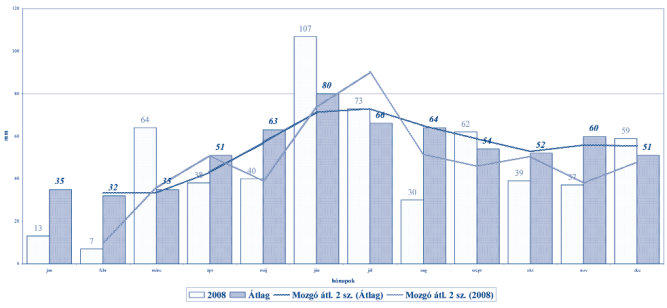

2008. évi és sokéves csapadék összegek

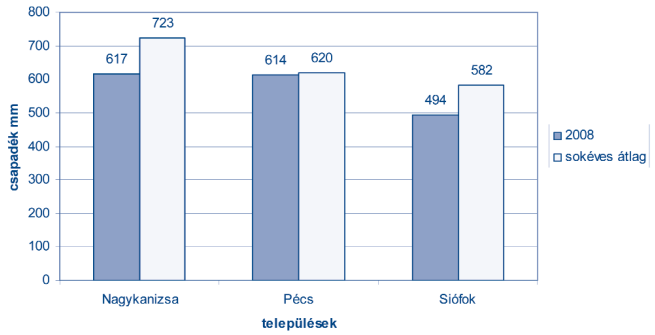

– Hőmérsékletek alakulása

A Baja–Nagykanizsa–Pécs–Siófok állomásokkal jellemzett hőmérsékleti adatok alapján az éves középhőmérséklet ebben az évben is a sokéves területi átlag felett volt. Mind a négy állomáson 1-2 fokkal haladta meg azt. Az év során egyetlen hónapban szeptemberben volt az átlag alatt a havi középhőmérséklet 1-1,5 C°-al. A többi hónapban végig meghaladta azt 1-4 C°-al. A legnagyobb ilyen irányú eltérés februárban volt, ekkor 3-4 C°-al volt magasabb a havi átlag.

Az éves középhőmérsékleti adatok alakulását 2003-tól napjainkig, azok sokéves területi átlaghoz való viszonyulásukat az alábbi ábrán szemléltetjük:

A VÍZIG működési területeinek átlaghőmérsékletei és a sokéves területi átlag

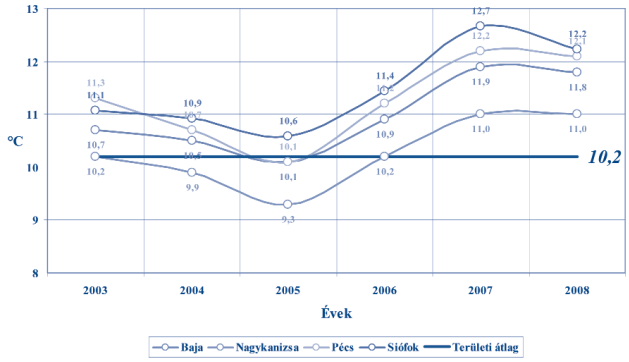

– Napsütéses órák száma

A napsütéses órák száma az utóbbi években emelkedő tendenciát mutatott. Tavaly ez a folyamat kissé megtört, bár így is a sokéves átlag felett volt az értéke 5-9,5 %-al sütött többet a nap a vizsgált állomásokon.

Összességében 2008-ban Pécsett **2219 órán át sütött a nap** ez a 2025 órás sokéves átlaghoz képest **9,5%** növekedést jelent.

Siófokon **2099 órán át volt a napfény mérhető**. Ez **5%-al** haladta meg a sokéves átlagot.

Napsütéses órák száma

– Felszíni vizek mennyiségi adatai

A 2008. év csapadékban szegény volt. Ennek hatására a felszíni vizek havi vízhozam adatai is jelentősen az átlag alatt maradtak. Elmondható, hogy a 2008. évi átlagok a sokéves értékekhez képest 15–60%-al csökkentek. A Dráván „csak” 15% körüli volt az eltérés, de a kisebb vízfolyások, amik érzékenyebbek a meteorológiai hatásokra 40–60%-os középhozam csökkenés volt a jellemző.

Néhány jelentősebb kisvízfolyásunk és a Dráva éves középhozamának alakulását az elmúlt években, valamint a sokéves átlagot az alábbi értékekkel mutatjuk be:

	2004	2005	2006	2007	2008	sokéves
állomás neve	KÖQm³/s	KÖQm³/s	KÖQm³/s	KÖQm³/s	KÖQm³/s	KÖQm³/s
Babócsai Rinya (Babócsa)	2,59	3,65	3,5	1,82	1,63	3,666
Dráva (Drávaszabolcs)	509	511	474	414	455	523
Nagykoppány (Törökkoppány)	0,48	0,545	0,521	0,388	0,391	0,586
Baranya csatorna (Csikostőttős)	1,68	2,23	2,00	0,773	0,668	1,469
Karasica (Szederkény)	0,457	0,771	0,647	0,226	0,188	0,476

A legnagyobb folyóinkon, a Dunán és a Dráván tavaly csak néhány alkalommal alakul ki árhullám.

A **Dráván** az év eleji hónapokban a „szokásos” kisvízi értékek voltak. A hóolvadásból május végén és júniusban volt két kisebb árhullám. Nyáron kis és középvízi szintek váltogatták egymást, majd az őszi kisvizek után a „szokásos” október végi mediterrán ciklonból ismét megemelkedett 1-2 métert a vízszint. Az éves maximum vízállás júniusban 322 cm volt a drávaszabolcsi vízmércén. Az árhullámok miatt védekezési tevékenységet nem kellett elrendelni.

Dráva-Drávaszabolcs 2008. évi vízállásai

A **Dunán** az év során említésre méltó árhullám nem volt. Tavaszi és nyári kisebb árhullámok tarkították a téli és őszi kisvizes időszakokat. A vízszintek alakulása miatt védekezési tevékenységet az évben nem kellett elrendelni.

Duna-Mohács 2008. évi vízállásai

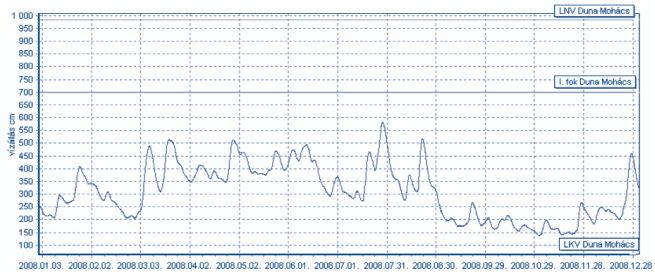

– Talajvízszintek alakulása

Az év során az átlagosnál kevesebb csapadék esett, ugyanakkor több volt a napsütéses órák száma, és a hőmérséklet is magasabb volt a sokéves átlagnál. Ezek a meteorológiai hatások fokozták a párolgást, a talaj felső rétege kiszáradt, kevesebb nedvesség tudott a talajba szivárogni. A 2008. év eleji "töltődés" folyamata nem volt erőteljes és április közepétől már beindult a vízszint süllyedése. Az újbóli töltődés folyamata csak őszi csapadék hatására november közepén kezdődött. Az év eleji eltérés a sokéves szintekhez képest 10-25 cm körül volt, ami az év végére 30- 53 cm -re is megnövekedett.

A tendenciát a görgetegi kutunk éves adatsorán láthatjuk.

Görgeteg talajvízkút 2008. évi és a többéves átlagos talajvízszint változásainak menetgörbéje

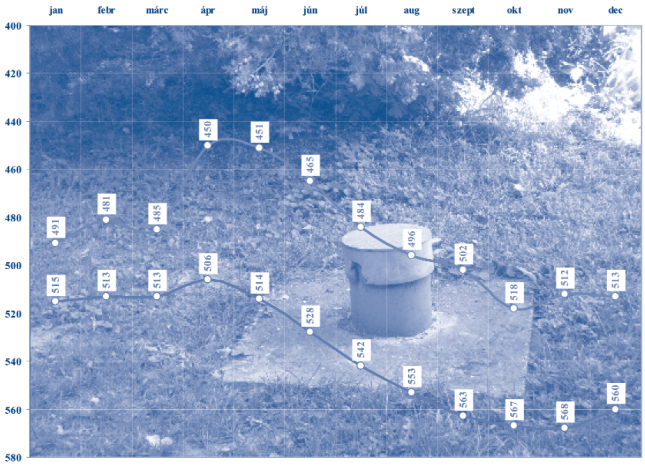

Összességében elmondható, hogy a 2008-as évben is folytatódott a csapadék csökkenése, a hőmérséklet emelkedése. Az évi középhőmérséklet a négy vizsgált állomáson 0,8-2,0 °C-al emelkedett a sokévi átlaghoz képest. A napsütéses órák száma is 5-10 %-al emelkedett.

A csapadék csökkenése, a hőmérséklet emelkedése a felszíni vizek hozamának jelentősen 30-50 %- os csökkenését idézte elő a sokéves átlaghoz képest.

A talajvízszintek a sokéves szintekhez képest szintén alacsonyabb értékkel jellemezhetők, az éves tendencia is sajnos süllyedő a kutak nagy átlagában.

WASSER - BERLIN
szakmai út

Horváth Gábor osztályvezető-helyettes - Mosonyi Zoltán vízkárelhárítási ügyintéző
DDKÖVIZIG

A szakmai utat a „MAVÍZ” szervezte, melynek célja a berlini vízgazdálkodási témájú kiállítás valamint több németországi szennyvíztelep, gyár megtekintése volt.
Az utasok a vízgazdálkodásban részt vevő szervezetek elsősorban vízművek, illetve VIZIG-ek dolgozóiból álltak. A feszített szakmai programok közé a szervezők beiktattak városnézéseket is, így kellemes, változatos utazásban volt részünk.
A busszal történő út esti prágai „villám látogatással” indult, majd másnap drezdai városnézés után este érkeztünk Berlinbe.
A kiállítást két napig látogathattuk, ahol elsősorban vízellátás – csatornázás – monitorozás témákban tevékenykedő cégek termékei voltak kiállítva. A kiállítók között több számunkra ismert gyártó is előfordult pl. a méréstechnikában a **Seba**, **Ott**, a szivattyúgyártásban ismert **Flygt**, **Grundfos**, de sok ismeretlen is bemutatta a termékeit, pl. a török **AKIM** méréstechnikai termékeket gyártó cég.

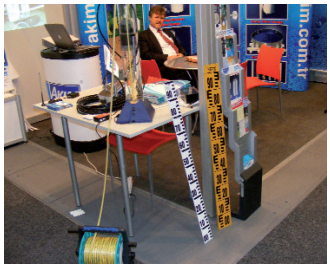

Szerencsére városnézésre is maradt idő így Berlin nevezetességeibe is sikerült betekinteni. Szembesülhettünk a közel 30 évig megosztott Berlin „vívmányaival”. A fal emlékei ma is átszövik a város számtalan pontját. A képen a „check point Charli” az egyik híres ellenőrzési pont (átlépési hely a két szektor között) látható.

A berlini napok után Lipcse mellett megtekintettük a Bad Schmiedebergi Keramo kőagyag gyárat, ahol csővezetékeket, idomokat állítanak elő a vízellátás-csatornázás számára. Ezt követően délután egy Lipcse melletti membrán technológiával üzemelő szennyvíztelep következett. Az este Hof városába ért bennünket a „régi NSZK-NDK” határán. Másnap megtekintettük a településen lévő Wilo-EMU szivattyúgyárat, mely a piac egyik egyre meghatározóbb gyártója.

A továbbiakban unaloműzés gyanánt még egy szennyvíztelep következett a felcsigázott érdeklődők számára. A program Passauban a Heilige Geisti apátság éttermében zárult. Az út során sok szakmai és turisztikai információval gazdagodtunk és a cseh és német sörök kóstolgatására is volt lehetőség.

A színvonalas programokért és a szívélyes vendéglátásáért köszönet a szervezőknek és a támogatóknak (HOBAS Hungária Kft., Becker Kft., Wilo Kft., Hawle Kft.)

Majális 2009

Dr. Horváth Anita, DDKÖVIZIG – osztályvezető-helyettes

Az idei évben is megrendeztük a hagyományos tekeresi Majálisunkat 2009. május 29-én. Az időjárás most nem fogadta kegyeibe a társaságot, szeszélyeskedett, hol eső, hol szél, hol pedig sugárzó napsütés mozgatta épületből ki, illetve be az embereket. Kicsit kreatívkodtunk (gyöngyfűzéssel, képkészítéssel), kicsit sportoltunk, összességében véve jól telt a friss levegőn az a pénteki nap.

KÖVIZIG PÉCS

DD-KTVF
Pécs

Kiadó:
DDKÖVIZIG Pécs,
Köztársaság tér 7.
DD-KTVF Pécs,
Papnövelde utca 13.

Felelős kiadó:
György Béla, igazgató
Jeszták Lajos, igazgató

Felelős szerkesztő:
Dr. Makay Gábor,
Dr. Horváth Anita

Kiadványterv, olvasószerkesztés, tördelés:
Hétfő Pr- és Reklámügynökség

Példányszám: 800 db

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Pécs, Papnövelde utca 13.
7621

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

KÖVIZIG PÉCS

Drávától a Balatonig

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, valamint a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség időszaki lapja

DD-KTVF Pécs

2009. 2. szám december

Békés Ünnepeket, és sikerekben gazdag Boldog Új Esztendőt kívánunk

valamennyi munkatársunknak,

a társhatóságok munkatársainak,

a vízzel felelősen gazdálkodó szervezeteknek,

a területünkön működő önkormányzatoknak és szervezeteinek,

működési területünkön vízüggyel kapcsolatos munkát végző szervezeteknek,

valamint a vizek védelméért tevékenykedő szerveződéseknek!

Tisztelt Olvasók, kedves Kollégák!

Schubert József műszaki igazgató-helyettes, DDKÖVIZIG

Ez az év különösen roszszul indult, hiszen a gazdasági válságnak „köszönhetően” az előző évihez képest jelentősen csökkentett központi támogatásban részesültünk. Összedugtuk a fejünket: mit lehet itt tenni? Hol lehet ennyi pénzt megtakarítani? Hamar kiderült, hogy motorizált világunkban az üzemanyag ára a legnagyobb olyan tétel a költségvetésünkben, amit meg tudunk „fogni”. Az üzemanyag takarékosság kárvallottjai természetesen elsősorban a szakaszmérnökségek voltak. A legnehezebben azt tűrték az emberek, hogy nem végezhették a megszokott fenntartási feladatokat, miközben a bért megkapták, a gép rendelkezésre állt, csak „üres” volt a tank. Állítólag volt olyan köviziges dolgozó (nem nálunk), aki saját pénzén tankolta meg a traktort, hogy kaszálhasson a töltésen. Nálunk is kaszáltak le olyan területeket, ami nem fért bele a csökkentett feladattervbe, csak azért, mert röstellték otthagyni gazosan. Ebből én azt az üzenetet olvasom ki, hogy a megszokott feladatot magukénak, egyúttal fontosnak érzik az emberek, és nehezen viselik a visszalépést.

Aztán félév után javult a helyzet. Gőzerővel beindultak a projektek, sikerült bevételekre is szert tenni, és az egyébként katasztrofális aszály elvégezte helyettünk a fenntartási munka egy részét.

A megnyugtató gazdasági háttér mellett jót tett a közérzetünknek a szakmai feladatok szaporodása is. Lassan oda jutunk, hogy nem is tudnám puska nélkül felsorolni az összes folyamatban lévő és tervezett pályázatunkat és egyéb vállalkozásainkat. Ezek a projektek szerencsére számos szakmai kihívást és emellett sajnos számos – legtöbbször adminisztratív – akadály leküzdését jelentik. Örülnünk kell ezeknek a feladatoknak, mert ezáltal gyarapodik a tudásunk, ezáltal kovácsolódnak össze és válnak ütőképesebbé „csapataink”.

A jövő év indítása tekintetében még zordabbak a kilátások, mint az idén voltak. Na, és?!

Bevezető

Erdei Éva sajtóreferens, DDKTVF

Bár az idei évben utoljára jelentkező „Drávától a Balatonig” című újság előkészítésekor szóba került szerkesztőségi ötletek, koncepciók latolgatása során a Felügyelőségünk tisztában volt azzal, hogy a karácsonyi ünnepek előtt megjelenő lapszámban talán a könnyedebb, az ünnephez is valamelyest kapcsolódó témákról olvasnának szívesebben többek között azok is, akiknek egyébként szakmai rálátásuk van a napi tevékenységünkre. E terveink azonban módosultak, hiszen az elmúlt hónapok alatt előkészített, majd levezényelt, s októbertől már a gyakorlatban is működtetett szervezeti változások alaposan felülírták az újság tartalmával kapcsolatos eredeti elképzeléseinket. A fenti okok miatt döntöttünk tehát úgy, hogy az információ átadás, illetve a megfelelő tájékoztatás céljából vázoljuk röviden a Felügyelőségünkön történt átalakítást, illetve azok indokát. Bízunk abban, hogy a következő kettő oldalon olvasható rövid összefoglalónkkal sikerül minden érdeklődő számára megfelelő betekintést nyújtanunk az új felállás szerint zajló tevékenységünkbe. De itt ragadom meg a lehetőséget arra is, hogy a Dél-dunántúli Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség nevében minden kedves olvasónknak, volt kollegánknak és családtagjainak boldog, békés karácsonyi ünnepet, sikerekben, egészségben gazdag Új esztendőt kívánjak.

Szervezeti változások a Dél-dunántúli Zöldhatóságnál

Jeszták Lajos igazgató, DDKTVF

A környezetvédelmi hatóságoknak fokozott figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy a környezethasználók a jogszabályokba foglalt előírások alapján végezzék tevékenységüket. Nem elegendő az, hogy engedélyt kérnek a különböző tevékenységek folytatására, hanem az is fontos, hogy a kiadott engedélybe foglalt előírások betartását a hatóságok ellenőrizzék, és szükség szerint ki is kényszerítsék azokat. (felügyeleti munka).
A felügyeleti tevékenység gyakorlása során fontos a környezethasználók jogkövetését segítő ellenőrzési rendszer kiépítése.

Felügyelőségünkön már évek óta működik Ellenőrzési és Felügyeleti Osztály, egy olyan szervezeti egység mely elsődleges feladata a hatósági ellenőrzések lebonyolítása, végrehajtása volt. Ezen szervezeti egység foglakozott a közérdekű bejelentések kivizsgálásával, az állampolgári bejelentésekben jelzett esetleges jogszerűtlen víz- és környezethasználatok ellenőrzése és a környezetszennyezések kivizsgálása is feladata volt.
A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium ez évben a felügyeleti tevékenység megerősítését tűzte ki általános célul a Felügyelőségek tekintetében.

Az országban működő 10 Felügyelőség az igazgatási jellegű feladatokon túl – mint elsőfokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság – hatósági tevékenysége során két eltérő típusú feladatot végez:
engedélyezés és más hatóságok eljárásaihoz kapcsolódó szakahatósági közreműködés, valamint a felügyeleti tevékenység.

A Felügyelőségek engedélyezési és szakhatósági típusú tevékenységeik során – általában – jogosító, az ügyfél számára kedvező, ugyanakkor sokszor kötelezettségeket is tartalmazó határozatokat, szakhatósági állásfoglalásokat adnak ki.

A felügyeleti tevékenység részeként megjelenő ellenőrzési feladatok végrehajtása magas színvonalú anyagi és eljárásjogi ismereteket, illetve a konkrét – ellenőrzés alá vont – engedélyek, pontos ismeretét, esetenként az engedély nélküli tevékenység azonosításához szükséges szakértelmet feltételezik. Az ellenőrzési feladatok hatékony és szakszerű ellátásához a feladatot ellátó személyek megfelelő szakmai (környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi szakterületek) ismeretei mellett, objektív, tényszerű és jogszerű hozzáállásuk is szükséges.

A Felügyelőségek feladatai közé tartoznak az úgynevezett adatfeldolgozási (regisztrációs) feladatok is. Ez a tevékenység elsősorban a felügyeleti tevékenységhez kapcsolódik, az ügyfelek által benyújtott adatszolgáltatások feldolgozása, rögzítése alapján a felügyeleti tevékenység hatékonyabban tervezhető és szervezhető.

A felügyeleti tevékenység érdemi döntései kötelezést, tiltást illetve fizetési kötelezettségeket tartalmaznak, melyek a többnyire a nem önkéntes jogkövető ügyfelek számára hátrányt jelentenek.

A modern szervezeti struktúra a főtevékenységekhez (funkciócsoportokhoz) kapcsolódó szervezési elvekre kell, hogy épüljön. Teljesen más a közigazgatási funkció az engedélyezés és a szakhatósági közreműködés, illetve a felügyeleti, ellenőrzési tevékenység során. Funkciócsoportonként mások a célok, más információkra és más módon kell tervezni és elvégezni is a feladatokat.
A funkciócsoportok előbbieknek megfelelő felosztását követően a Felügyelőségünk szervezetét úgy kellett kialakítani, hogy az egyes feladatkörök ellátása és az azzal járó felelősség egyértelműen meghatározható legyen. Az új szervezeti rendszer lehetővé teszi, hogy e feladatkörök ellátásának irányítása önállóan, nagyobb felelősséggel és hatékonyan történik.
Mindezen elvárásoknak megfelelően Felügyelőségünk 2009. október 1. napjától új szervezeti rendben működik. A változások leglényegesebb pontja az, hogy az engedélyezési és felügyeleti feladatok teljesen elkülönülnek, külön Irodák -igazgató helyettesek vezetésével- látják el a tevékenységeket.(szervezeti ábra)
Ezzel annak az elvárásnak is eleget tettünk, hogy aki az engedély kiadásában közreműködött, az csak kivételes esetben vesz részt engedélyezett tevékenység ellenőrzésében.
A Hatósági Engedélyezési Iroda maradt a Felügyelőség legnagyobb szervezeti egysége (48 fő) Legfontosabb feladata a kérelmek alapján elindított eljárások határidőre történő lezárása, a jogszerű pontos és szakszerű döntések meghozatala.

A Hatósági Felügyeleti Iroda a Felügyelőség felügyeleti tevékenységét teljes körűen lefedve végzi. Ellenőrzési, adatfeldolgozási feladatok, továbbá az ellenőrzésekhez kapcsolódó kötelezések, bírságok kiadása, illetve a kötelezések kikényszerítése a feladata. Az Iroda létszáma jelenleg 30 fő (ez 12 fővel több, mint az eddig a feladatokat ellátó osztály létszáma volt). Az ellenőrzés megerősítését Felügyelőségünk az erőforrások átcsoportosításával, a munkaszervezés hatékonyabbá tételével oldotta meg, plusz erőforrásokat (mind személy, mind anyagi téren) Felügyelőségünk nem kapott.

A felügyeleti tevékenység megerősítésétől, hatékonyabbá tételtől a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium és a Felügyelőség vezetése is azt várja el, hogy a jövőben a környezethasználók jogkövető magatartása javul és megelőzhetjük, illetve amennyiben ez nem sikerül akkor korábban felfedezhetjük és megszüntethetjük az illegális víz- és környezethasználatokat, a környezetet szennyező és károsító események száma pedig csökkeni fog.
Csökkennek a nem jogkövető ügyfelek által szerzett piaci előnyök is, így reményeink szerint Magyarországon is érdemes lesz betartani az ésszerű jogszabályi előírásokat.

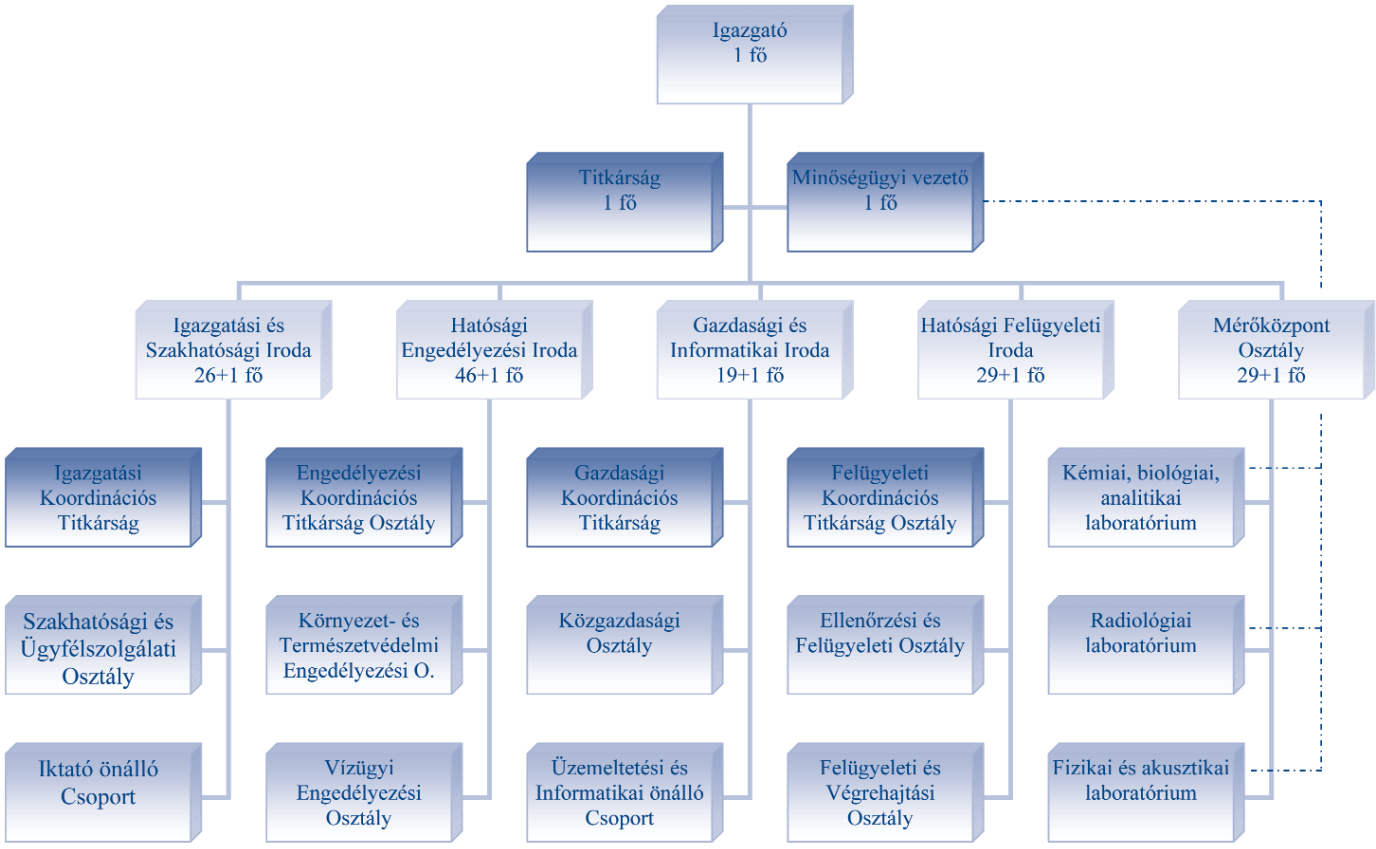

Vízrendezés a Dél-Dunántúlon

Balázs Lívia vízkárelhárítási ügyintéző, DDKÖVIZIG

Igazgatóságunk „A felszíni vizek védelmét szolgáló fejlesztések regionális jelentőségű vízvédelmi területeken" elnevezésű, DDOP-2009-5.1.5/A kódjelű pályázati kiírásának megfelelő négy pályázatot kíván benyújtani. A pályázatok alapvető célja a település- és térségfejlesztés érdekében a regionális jellegű vízfolyások, tavak, holtágak, mellékágak esetében kiemelt jelentőségű a vízkárelhárítás biztonságának növelése valamint a „jó állapot" elérése, fenntartása, a hatékony vízgazdálkodás, összhangban az EU Víz Keretirányelvével.

1. „**Felsőszentmártoni mellékág revitalizációja a Dráván**" című pályázat, melynek projektmenedzsere Burián Alajos, a Vízkárelhárítási osztály munkatársa. A Felső-szentmártoni mellékág a Dráva bal oldalán a 125+000 – 126+350 fkm között húzódik Felső-szentmárton közigazgatási területén teljes egészében magyar területen. A Felsőszentmártoni mellékág a Dráva szabályozások során véghezvitt kanyarlevágások, valamint a mellékág közepén épített mederelzárás következtében feltöltődött, Drávával történő kapcsolatát elvesztette.

A pályázat célja biztosítani a mellékág degradációjának megállítását, a mellékágban a folyamatos víz utánpótlást az év minimum 200 napján, a mellékágban a napi vízcserét, a „folyóvízi jellegű" flóra és fauna környezetét, valamint a halak ivóhely lehetőségét, melyet a Felsőszentmártoni mellékág jelenlegi szakaszán épült elzárás megnyitásával kívánunk megoldani oly módon, hogy az ne veszélyeztesse a kettős meder kialakulását. A projekt költségvetése előzetes becslés alapján mintegy 200 millió Ft.

A pályázat beadási határideje 2010. január 30.

2. „**Vésztározás a Kaposon**" című pályázat, melynek projekt-menedzsere Matusz Dániel, a Vízkárelhárítási osztály dolgozója. A projekt megvalósításával Kaposvár, illetve a Kapos vízfolyás által érintett települések árvízi veszélyeztetettségének mérséklését kívánjuk elérni. Kiemelt megvalósítandó cél a regionális jelentőségű sík- és dombvidéki vízgyűjtő területeken az élet- és vagyon-biztonság megteremtése, a nagy csapadék okozta árvizek előfordulása esetén a vizek kártételei elleni biztonság fokozása. A vésztározó – a vízfolyás 96+440 km szelvényének környezetében történő – kialakításával az árhullámok levonulását – a nagy vizek visszatartásával, a lefolyás késleltetésével – kedvezően befolyásolná. Az épülő gát, a műszaki létesítmények, illetve műtárgyaik helyét igazgatóságunk a projekt keretein belül meg kívánja vásárolni. Emellett a projekt keretein belül tervezett még a Kapos vízfolyás rekonstrukciós munkáinak elvégzése a Bárdi patak torkolatától (101+343 fkm) a 95+600 fkm-ig. A projekt költségvetése előzetes becslés alapján mintegy 500 millió Ft.

A pályázat beadási határideje 2010. január 30.

3. „**Karasica és a Vasas-Belvárdi vízfolyások vízkárelhárítási fejlesztése**" című pályázat, melynek projektmenedzsere Resitcky Gergely, a Vízkárelhárítási osztály munkatársa. A projekt keretein belül a Karasica szederkényi vízhozammérő műtárgytól a Pécsvárad-Szellő patakig tartó szakaszán, illetve a Vasas-Belvárdi vízfolyás Karasicába torkollásától a Hásságyi halastóig tartó szakaszán ökológiai rendezést kívánunk végrehajtani, melynek lényege a természetközeli állapot helyreállítása, megőrzése lenne, jelen esetben a kisvízi meder kanyargósságának megőrzése, a megfelelő árnyékolás céljából a part menti fák megőrzése, rétek, legelők bizonyos időnkénti elöntésének biztosítása.

Másik megvalósítandó elképzelésünk lenne a Vasas-Belvárdi vízfolyáson új vízhozammérő műtárgy építése. A projekt költségvetése előzetes becslés alapján mintegy 340 millió Ft.

A pályázat beadási határideje 2010. január 30.

4. „**Határtmetsző vízfolyások rendezése**” című pályázat, melynek projektmenedzsere Weisz Gábor, a Vízkárelhárítási osztály dolgozója. A pályázat keretein belül a Dombó csatorna, Bara patak, Karasica vízfolyás, Borza patak, Ilocskai csatorna, Ilocskai keleti ág, Karasica szívócsatorna, Sároki vízfolyás, Tapolca patak, Topolyás árok rendezését kívánjuk megoldani. A vízfolyások mentén nagy többségében a Délszláv háború idején aknatelepítések történtek, melyek akadályozzák a fenntartási munkákat, ezért az aknasáv felszedését elsődleges feladatunknak tartjuk. Az aknamentesítési munkák után célunk még a vízfolyás mentén liget-szerűen facsoportok érintetlenül hagyása vagy kialakítása, árnyékos élőhelyek biztosítása a vízfolyásban. A meder vonalvezetését a természeti viszonyokhoz közeli állapotba kívánjuk hozni. A medret kísérő fás-bokros zóna kialakítását részben a meglévő növényzet megkímélésével, részben telepítéssel, természetes benövéssel szeretnénk elérni. A projekt költségvetése előzetes becslés alapján mintegy 150 millió Ft.

A pályázat beadási határideje 2010. január 30.

Dombvidéki vízrendezési művek őszi kiértékelője

Weisz Gábor vízkárelhárítási ügyintéző, DDKÖVIZIG

A Vízkárelhárítási Osztály szervezésében 2009. október 30-án tartottuk meg az ez évi ***Dombvidéki vízrendezési művek kiértékelő értekezletét.*** Az értekezlet célja volt, hogy a DDKÖVIZIG működési területén vízgazdálkodással foglalkozó szervek megoszthassák egymással tapasztalataikat, beszámoljanak problémáikról, véghezvitt fejlesztéseikről, fenntartási munkáikról.

Pecze János vízkárelhárítási osztályvezető bevezetőjében ismertette a ***DDKÖVIZIG*** általános adatait, terveit és fejlesztési elképzeléseit. Beszámolt arról, hogy a január-augusztus hónapok csapadék átlaga az idei évben a szokásostól elmaradt, mely többek között a kaszálásoknak kedvezett. A fenntartási munkák finanszírozásának nehézségei miatt azonban a Pécsi Szakaszmérnökség (PSzM) területén 128 km-en egyszer, 15 km-en csak kétszer, összesen 442 ha-on, míg a Kaposvári Szakaszmérnökség (KSzM) területén 118 km-en egyszer, 75km-en csak kétszer, összesen 536 ha-on tudtak kaszálni a fenntartást végző kollégáink. Mindezekkel együtt vízfolyásainkon közel 50 %-ban még mindig legalább egyszer elvégeztük a kaszálási munkákat. A 2009. évi beruházásaink az alábbiak szerint alakultak: Baranya megyében az Egyesült-gyöngyös 9 km-es szakaszán helyenként a kettős medrek megszüntetése, padkarendezése, rézsűmegcsúszások helyreállítása, míg Somogy megyében összesen 1,5 km vízfolyásszakasz jó karba helyezése történt meg. Preventív munkákat a Karasicán Villány és Szederkény között, a Gyöngyös Nyugati ágán, valamint a Bükkösdi árapasztó kitorkollásánál végeztünk.

Pályázatok terén viszonylag gazdagnak mondható az ez évi tevékenységünk: a DDOP 2007-2008-as időszakában a ***Rinya vízrendszer rekonstrukciója*** című nyertes pályázatunk megvalósítását kezdtük meg, míg a 2009-2010-es akcióterv keretén belül a vésztározó létesítése a Kapos folyón, a Karasica és Vasas- belvárdi, valamint a határt metsző vízfolyások rendezésére, összesen három pályázat kidolgozását indítottuk el.

A pályázatok benyújtásának határideje: 2010. január 31.

Milos Attila úr a ***Baranya Megyei Területi Védelmi Iroda*** képviseletében beszámolt arról, hogy az önkormányzatok vízkárelhárítási terveinek elkészítése még mindig probléma, Baranya megyében összesen 41, míg Somogy megyében 49 település készítette el a terveket. A tervkészítés elmaradásának legfőbb oka a forráshiány mellett sajnos az önkormányzatok részéről mutatkozó motiváció hiánya. Példával alátámasztva, amennyiben a vis major támogatás megítéléséhez a tervek megléte kötelező lenne, az önkor-

mányzatok részéről mutatkozó motiváló erő is megnövekedne a vízkárelhárítási tervek elkészítésére.

Domján Gábor úr a ***Baranya Megyei Katasztrófavédelem*** képviseletében megerősítette Milos Attila úr védelmi tervekre vonatkozó megállapítását. Ezen túlmenően elmondta, hogy 3x50 fő árvízi komplex csoportot képeztek ki a civil lakosság köréből pályázati forrás felhasználásával, valamint, további 2x50 fő kiképzését tervezik a 2010. évben.

Vadkerti Tóth Tihamér úr a ***Rinya- Dombó-menti Vízitársulat*** képviseletében beszámolt arról, hogy az önkormányzatok, több alkalommal a vízitársulattól kértek segítséget a védelmi terveik elkészítéséhez. Ezen túlmenően jónak tartják a VÍZIG Rinya térségi pályázatát, mert saját beruházásuk is kapcsolódik a három rendezésre kerülő vízfolyáshoz.

Horváth Attila úr az ***FVM Baranya Megyei Földművelésügyi Hivatal*** képviseletében megemlítette, hogy az elmúlt évek során sokat javult a kisvízi medrek állapota, de számos olyan vízfolyás szakasz van még, ahol vízi munkáról nem lehet beszélni tekintve, hogy rendezési munkák nem történtek. A fenntartási munkákat fontosságuk szerint rendezik, ezt követően kaszálást és cserjézést is végeznek. Beruházási és fejlesztési tevékenységet csak a pályázatok keretében tudnak kivitelezni, saját forrásból nincs rá keret. Prevenciós munkákra csak az év elején és végén van lehetőség, azonban ezek csak „tűzoltásra” elegendőek.

Ferenczi Zoltánné asszony a ***Pécsi Vízitársulat*** képviseletében ismertette társulatuk ez évi működését és kiemelte, hogy sikeres évet zárnak, melynek keretében, és elvégezték a feladattervben foglaltakat. A kaszálásokat érdekeltségi hozzájárulásból finanszírozták. Iszapolást végeztek a Füzes árkon, és a Meszes patakon, terveik között szerepel a Lámpás patak rekonstrukciója.

Erb Pálné asszony a ***Szentlőrinc Térsége Vízitársulat*** képviseletében kifejtette, hogy a társulat igen kevés pénzből gazdálkodik, komolyabb munkákat csak beruházásból tudnának finanszírozni. Távlati terveikben szerepel a Gerde-Szabadszentkirályi árok beruházásának indítása.

Jobban Ferenc úr a ***Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság*** képviseletében elmondta, hogy a Megyei Védelmi Bizottsággal közösen Somogy megyében is megtörtént kárelhárítási tervek felülvizsgálatának ütemezése, 2009-ben 40 település tervét ellenőrizték, a benyomások azt mutatták, hogy a pénzügyi források hiánya nagy gondot jelent az önkormányzatoknak. Négy vízitársulattal közösen (Észak-Somogyi, Dél-Balatoni, Nagyatádi, Rinya - Dombómenti) kezdeményeztek együttműködési megállapodást, mely létre is jött. A Barcsi Helyi Védelmi Bizottság által szervezett Szentborbás és Tótujfalu települések parancsnokságainak, illetve az árvízvédelmi alegység felkészítése megtörtént. Jövőre tervezik Nagyberki község elméleti és gyakorlati felkészítését a vis major esetekre.

Presits Ferenc úr a **Dél-Balatoni Vízitársulat** képviseletében megerősítette, hogy ők is segítettek az önkormányzatoknak a vízkárelhárítási tervek elkészítésében. Vízitársulatuk vállalkozókkal végeztette el a fenntartási munkáikat, összesen 34 millió Ft-ot költöttek, melyből 60 %-ot cserjeirtásra, 40 %-ot kaszálásra fordítottak. Elsősorban belterületi medrek kaszálását végezték közel 30 vízfolyáson. A balatoni szivattyútelepen 2,6 M Ft értékben végeztek védekezési céllal szivattyúzást, továbbá rekonstrukciós munkálatokat terveznek a Büdösgáti vízfolyás felső, Karád külterületi szakaszán pályázati forrásból.

A kérdések között szerepelt Milos Attila úr azon kérdése, hogy a fenntartási munkák csökkenésével nőtt-e a veszélyeztetettség? György Béla úr a DDKÖVIZIG igazgatója kifejtette, hogy amíg egyszeri kaszálást tud végezni a DDKÖVIZIG a vízfolyásainkon jelentős veszélyeztetettségnövekedés nem várható. Viszont az iszapolási és cserjeírtási munkák mértéke nem éri el a kellő mennyiséget, ezek sajnos növelik a veszélyeztetettséget.

Domján Gábor úr felvetette, hogy a völgyzáró gátas felszíni vízfolyások alatti településeket veszélyeztetettség szempontjából ismét fel kellene mérni. György Béla igazgató úr válaszában elmondta, hogy a víztározók és halastavak esetében a potenciális veszély fennáll, hiszen egy felhalmozott víztömeg található a település felett, és ha ennek kezelője nem tartja rendben a műtárgyakat, akkor ez a veszély fokozódik. A felülvizsgálatot a Felügyelőségnek kell ellenőrzízni, azonban kapacitás hiányában csak bejelentés alapján járnak el.

György Béla igazgató úr a kérdésre adott válaszokat követően felajánlotta a DDKÖVIZIG segítségét a vízkárelhárítási tervek ellenőrzésében.

Fejlesztések, de miből?

Horváth Gábor vízgyűjtő-gazdálkodási és monitoring osztályvezető-helyettes, DDKÖVIZIG

Igazgatóságunk részére központi vízrajzi feladatokra már évek óta nem tud a minisztérium fedezetet biztosítani. Sajnos a vízrajzi hálózat öregedése halaszthatatlanul szükségessé teszi a tönkrement műszerek pótlását és elkerülhetetlenek alapvető fejlesztések. A hálózat szintentartására, esetleges fejlesztésére így egyetlen megoldásként a pályázatok útján történő beszerzések jöhetnek szóba.

Ilyen forrásból történt az utóbbi két év legnagyobb műszer és eszköz fejlesztése is. A GEF keretében a ***Világ Bank finanszírozásában több éve folyó a Fekete tenger tápanyag terheléscsökkentését szolgáló projektből*** tavaly és az idei évben tízmilliós beszerzéseket tudtunk lebonyolítani. A beszerzett műszereket elsősorban a Béda - Karapancsa, Gemenc térségi területek monitorozására vásároltuk. Az eszközök, műszerek, berendezések segítik a területen a vízszintek, a vízminőség, a vízhozam, a hordalék alakulásának megfigyelését.

Néhány jelentősebb a projekt keretében vásárolt eszköz:

– motorcsónak + utánfutó
– precíziós GPS műszer
– vízállás-regisztrálók műszerek
– ADCP elven működő vízhozammérő berendezés
– lebegtetett hordalék kiértékelő szoftver
– meteorológiai állomás
– adatkinyerő egységek

A beszerzett eszközökkel jelentősen felgyorsul és hatékonyabbá válik a területeken a természeti jelenségek megfigyelése.

A hálózatunk fejlesztésére a jövőben is a pályázatok útján történő beszerzések tűnnek az egyetlen lehetőségnek.

EUROTEAM - ECO Környezetvédelmi Tábor

Kaposvár (2009. 08. 04.-2009. 08. 17.)

Bencs Zoltán kaposvári szakaszmérnök, DDKÖVIZIG
Lechner Péter ifjúságsegítő, projektvezető, Compass Egyesület

Egyesületünk a Compass Európai Ifjúsági Közösségért Egyesület (Kaposvár, 7400 Kaposvár, Nyár u. 23.) évek óta fiatalok képességfejlesztésével, szabadidős tevékenységeinek irányításával foglalkozik. Kaposvár és Somogy megye több általános és középiskolájában, valamint egyesületünk ifjúsági központjában tartunk külföldi önkéntesek bevonásával képességfejlesztő, személyiségfejlesztő és környezettudatos életformára nevelő foglalkozásokat.

2009. augusztusában rendeztük meg immár hagyományos nemzetközi ifjúsági táborunkat, melynek témája a környezettudatos életforma, a tudatos fogyasztói magatartás. A Földön minden élőlény hagy valami nyomot maga után. Vajon mi is hagyunk maradandó nyomokat magunk után? E kérdés adta a csereprogramunk ötletét. Nem a tudósok

könyveire, a különleges épületekre, vagy a nagy találmányokra gondoltunk, hanem azokra a müzlis papírokra, amit eldobunk, minden, amit megeszünk, a kedvenc együttesünk CD-je, a zsömlénk zacskója, a cicánk ételének doboza, vagy az, ha sokáig nézzük este a TV-t.
A táborban résztvevő, **6 ország (portugál, olasz, spanyol, török, magyar)**, 40 fiatalja ökológiai lábnyomot mért, kidolgoztuk a korosztályunkra jellemző optimális időtervet, hulladékokból társasjátékokat készítettünk, hajóztunk a Dráván és a Berzsenyi Park körüli futással hívtuk fel a figyelmet az egészséges életmód fontosságára.

E programnapra meghívtuk **Németh Lajos meteorológust, a környezetvédelem nagykövetét**, aki saját példájával bizonyította, a sport egészségmegőrző szerepét.

Nemcsak a külföldi fiataloknak, de nekünk magyar résztvevőknek is életre szóló élményt jelentett a **Drávai hajóút, melyet a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság biztosított számunkra**.

A háborítatlan ártéri erdők és löszfalak között haladva vártuk, hogy megpillantunk egy-egy őshonos madarat. A végén már egy vadkacsával is kiegyeztünk volna, de csak partifecske és gyurgyalag fészkeket láttunk Barcsig.
Kísérőnk, Bencs Zoltán a Kaposvári szakaszmérnökség vezetője később előadást tartott a Dráva természeti adottságairól, valamint a VIZIG feladatáról. Mivel Magyarországon nem erednek csak keresztül folynak a nagy folyóink, ezért a VIZIG feladata az érkező vizek vízminőségének megőrzése, javítása.

Kérdéseinkre, hogy nem láttunk hajókat, és halakat, Zoli azt válaszolta:
Az igazgatóságunk kezelésébe tartozik a Dráva folyó 70, 2 (Matty) - 237 fkm (Őrtilos) közötti magyar-horvát közös érdekű folyószakasz 138 km hosszúságú része.
A Dráva természetes vízi út, az I. világháború után a torkolat és Barcs közötti szakaszt nemzetközi hajóútnak nyilvánították. A II. világháború után a hajózás megszűnt, illetve alkalmi járatokra és folyószabályozási munkákkal kapcsolatos anyagszállításra korlátozódott. 1975-ben a magyar és jugoszláv kormány megállapodást kötött a drávai hajózásról (0-198, 6 fkm közötti szakaszra). Tekintettel arra, hogy a drávai hajóút iránya nem esik egybe a főbb szállítási irányokkal, így a hajóút lehetséges elvi kapacitásának jelenleg csak töredéke kerül kihasználásra. A hajóút minősítése: II.
Azért, hogy nem láttunk halakat, még vannak, méghozzá 48 őshonos halfaj, és ilyenkor a Dráva homok- és kavicspadjaiba bújnak meg. Egyébként nem telepítenek újakat, az ipari méretű halászat gazdaságtalan és nem esik egybe a vízügyi, környezetvédelmi és természetvédelmi irányelvekkel.

A napot az igazi magyaros pincepörkölt zárta, mely azt hiszem mindannyiunk nevében mondhatom, hogy megkoronázta a programot.

A program során összehasonlítottuk, hogy a projektben résztvevő fiatalok saját országaikban, közvetlen környezetükben hogyan élnek az emberek, és azt, hogy ez az életmód hogyan befolyásolja környezetüket. Mindezt az elméleti ismeretek és tapasztalati tanulás ötvözésével sok játékkal, a nem-formális pedagógia eszközeivel valósítottuk meg.

A projekt végén egy 10 pontos ajánlást fogalmaztunk meg közösen, melyet minden csoport a saját országának döntéshozói felé tolmácsol.

A résztvevők visszajelzései alapján a program elérte a célját. Mi magunk is megismertük és felhívtuk a helyi lakosság figyelmét a környezettudatos életvitel fontosságára a természeti, az épített környezet, valamint saját egészségünk megőrzése érdekében.

Környezetterhelések alakulása a Dél-Dunántúlon 2004-2008. közötti időszakban

Torma Zoltán engedélyezési koordinációs titkárság osztályvezető, DDKTVF

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség – mint Zöldhatóság – a jogszabályi előírásoknak megfelelően Baranya és Somogy megye területén, valamint Tolna megye egy részén végzi a környezetterhelést okozó telephelyek szennyezőanyag kibocsátásának, környezetterhelésének ellenőrzését, illetve határértéket meghaladó kibocsátások esetén ezek szankcionálását.
A Felügyelőség a kibocsátások okozta terheléseket az üzemeltetők önbevallásai és saját hatósági ellenőrzései alapján tudja összegezni, majd értékelni. A 2008. évi kibocsátási adatok bevallása idén márciusban kezdődött és az adatrögzítő programok lezárására, egyben a 2008. évi adatok véglegesítésére 2009. augusztus végén került sor.
A bevallási időszak lezárásával lehetőség nyílt arra, hogy a 2008. évi kibocsátásokat összehasonlítsuk a korábbi időszak adataival, ezzel is képet kapva a környezetünket érő terhelésekről.

Légszennyezőanyag kibocsátások

A Felügyelőség területén működő levegőt terhelő kibocsátások közül kiemelkedők a nagy tüzelőberendezéseket üzemeltető telephelyek kibocsátásai. Ilyen meghatározó nagykibocsátók Baranya megye területén a pécsi hőerőművet üzemeltető Pannon Hőerőmű Zrt., mely kibocsátásaival meghatározóan befolyásolja a régió és Pécs város levegőminőségét, a Duna-Dráva Cement Kft. beremendi cementgyára, és a szomszédságában található Carmeuse Kft. mészüzeme, illetve Somogy megye területén a Kaposváron üzemelő Béke Füredi Fűtőmű Kft. gázmotoros fűtőműve, valamint a Magyar Cukor Zrt. cukorgyártási technológiájához kapcsolódó nagy tüzelőberendezése.

Szennyezőanyag megnevezése	Megye	Évenkénti kibocsátás (t/év)				
		2004	2005	2006	2007	2008
SO_2	B	11.537	41	65	48	40
	S	19	6	7	7	11
	Σ	11.556	47	72	55	51
CO	B	-	1.945	2.939	2.992	2.496
	S	-	402	306	269	266
	Σ	-	2.347	3.245	3.261	2.762
NO_x	B	3.365	2.512	2.389	2.429	1.710
	S	132	145	122	114	125
	Σ	3.497	2.657	2.511	2.543	1.835
Szilárd (nem toxikus)	B	1.460	446	310	223	182
	S	134	138	104	75	67
	Σ	1.594	584	414	298	249
CO_2	B	-	1.564.183	1.522.276	1.588.625	1.506.353
	S	-	142.938	120.191	120.769	142.530
	Σ	-	1.707.121	1.642.467	1.709.394	1.648.883

1. Táblázat: Légszennyező anyagok emissziója 2004.-2008. között

Az *1. táblázatban* szereplő kibocsátásokat vizsgálva megállapítható, hogy 2008. évben tovább csökkent a nagy ipari szereplők szennyezőanyag-kibocsátása. A kibocsátott szennyezőanyagok mennyiségében jelentős fordulat 2005-ben következett be, amikor a régió és Pécs levegőminőségének alakulását erősen befolyásoló Pannon Hőerőmű Zrt. tüzelőanyag-váltásának befejezésével drasztikusan csökkent a megye összes kén-dioxid-, nitrogén-oxid- és szilárd, nem mérgező szennyezőanyag-kibocsátása.

Szennyvízterhelések

A felszíni vizeket érő szennyezőanyag terheléseknél meghatározóak az úgynevezett nagykibocsátók (városok szennyvíztisztító telepei). A települési szennyvízkibocsátók körében a megyeszékhelyek és a nagyobb városok (Mohács, Komló, Barcs, stb.) szennyvízmennyiségeihez viszonyítva az egyéb vízhasználók (pl. ipari) nagyságrendekkel kisebb terhelést okoznak.

Az ipari szennyvízkibocsátók köréből kiemelhető a pécsi hőerőmű, valamint a kaposvári cukorgyár a tisztító tavaiból történő jelentős mennyiségű kibocsátott szennyvizével. A kiragadott kibocsátók egyben a megyék legnagyobb ipari szennyvízterhelő tevékenységei.

A kibocsátott szennyezőanyagok mennyisége (*2. táblázat*) 2004. évtől folyamatosan csökkent, 2007-től egyenletes képet mutat. Jól látható, hogy a szennyvíz mennyiségek csökkenésével szemben a kibocsátott szennyezőanyag mennyiségek nem csökkentek. Ennek oka a csökkenő vízfogyasztás mellett a szennyvizek "töményedése", az egyre nagyobb koncentrációjú szennyvizek keletkezése.

Szennyezőanyag megnevezése	Megye	Év				
		2004	2005	2006	2007	2008
Q (m^3/év)	B	50.005	53.507	50.811	46.498	44.832
	S	35.352	36.296	41.890	30.807	28.204
	Σ	85.357	89.803	92.701	77.305	73.036
KOI (kg/d)	B	10.407	8.673	2.937	1.801	1.845
	S	2.598	2.161	3.717	1.942	2.485
	Σ	13.005	10.834	6.654	3.743	4.330
SZOE (kg/d)	B	137	162	128	111	106
	S	82	52	56	54	47
	Σ	219	214	184	165	153
NH_4-N (kg/d)	B	314	258	815	149	171
	S	194	353	277	146	159
	Σ	508	611	1.092	295	330
össz.old.a. (kg/d)	B	52.929	63.159	63.767	56.351	49.866
	S	30.973	35.901	29.699	29.421	20.635
	Σ	83.902	99.060	93.466	85.772	70.501

2. Táblázat: Összegzett szennyvízterhelések 2004.-2008. között

Hulladék kibocsátások

A keletkező hulladékokról a tárgyévet követő év március 1-ig köteles adatszolgáltatást benyújtani minden olyan szervezet vagy természetes személy, aki vagy amely hulladékot termel, birtokol, kezel.

A vizsgált időszakban a bejelentett hulladékok mennyisége igen változó képet mutat (*3. táblázat*), az évenkénti kisebb-nagyobb ingadozásokból messzemenő következtetéseket levonni nem lehet.

A hulladék kibocsátásban jelentkező egyes kiugró értékek valamilyen tevékenység adott évben történő megugrásával magyarázható. 2004-ben Baranya megye meghatározó hulladéktermelője a bányászati meddő képződéssel járó Karolina külfejtés volt, míg 2008. évben a termelési hulladékok jelentős növekedését az EKF beruházások kapcsán bekövetkező bontási munkálatok megkezdése okozta.

A veszélyes hulladékok mennyiségét jelentősen befolyásolja, hogy az adott évben végeztek-e kármentesítési munkákat: 2008-ban a MÁV Zrt.-nél a megkezdett, illetve a már folytatott kármentesítésekből származó veszélyes föld és kövek mennyisége növelte meg jelentősen a keletkező veszélyes hulladékok mennyiségét.

A települési hulladékok idősora 2007. évben mutat kiugró mennyiségeket, melynek oka a rekultiválásra került hulladéklerakók felszámolásából eredő hulladék mennyiségek megjelenése.

Év	Veszélyes hulladék (t/év)		Nem veszélyes hulladék (t/év)			
			termelési		települési	
	Baranya	*Somogy*	*Baranya*	*Somogy*	*Baranya*	*Somogy*
2004.	10.957	14.233	2.202.111	61.833	-	-
2005.	5.829	3.066	345.118	175.259	14.185	5.457
2006.	6.644	5.143	195.176	206.055	110.225	95.190
2007.	6.405	3.072	214.133	206.829	142.993	180.769
2008.	5.784	9.298	314.612	377.326	113.176	99.569

3. Táblázat: Hulladék mennyiségek alakulása 2004.-2008. között

Zaj terhelések

A Felügyelőség működési területének zajhelyzetét meghatározó domináns forrás a közúti közlekedés, melynek zajterhelő hatása elsősorban a településeken áthaladó országos közutak nyomvonalai melletti területeken jelentkezik.

Kedvezően befolyásolják a zajhelyzet alakulását az utóbbi években tervezett és megépített, vagy jelenleg építés alatti, településeket elkerülő utak (Pl.: Nagyatád, Hosszúhetény), illetve az épülő gyorsforgalmi utak, melyek elvezetik az átmenő forgalmat a településekről, emellett a meglévő útszakaszok megerősítése, újraaszfaltozása révén csökkentik a járművek futóműve által okozott zajt. Tovább javítják a települések zajhelyzetét a kiépített, illetve építés alatti körforgalmi csomópontok, melyek a forgalom gyorsabb lefolyását segítve elősegítik a kisebb zajterhelés kialakulását.

Az ipari zaj vonatkozásában meghatározó, hogy több üzemi létesítmény megszűnt, vagy jelentősen csökkentette termelését, illetve a folyamatos három műszakról 2 műszakra, vagy 1 műszakra csökkent a termelés. Mindez önmagában a környezetük zajhelyzetének javulását is eredményezi. Több üzem az elfogadott intézkedési tervnek megfelelően, ütemezetten végzi a zajcsökkentési intézkedéseket.

Az újonnan létesülő üzemi létesítmények már nem terhelik a környezetüket a megengedettnél nagyobb mértékű zajjal, mert a követelmények teljesülését már az engedélyezési időszakban igazolni szükséges, és az üzemelés során ezek betartását az üzemeltetőknek folyamatosan, minden üzemelési körülmény mellett biztosítani kell. Kedvezően befolyásolja a zajhelyzetet, hogy az üzemek egy része eleve a meglevő Ipari Parkokba települ.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a térségben jelentkező különféle kibocsátások nagysága évről-évre, változó intenzitással csökken, amit nem csak a termelés változása okozta, hanem a szigorodó jogszabályi követelményeknek, illetve a környezettudatosabb üzemeltetői gondolkodásnak is köszönhető.

Beszámoló a 12. EWRS nemzetközi szimpóziumról

Purger Dragica biológus, DDKÖVIZIG

A különböző tudományos és szakmai konferenciák lehetőséget nyújtanak mindenki számára, hogy bemutassák kutatásaik legújabb eredményeit, vagy megismerjék a szakma újdonságait. Az idén, 2009-ben, tizenkettedik alkalommal rendezték meg az EWRS nemzetközi szimpóziumot, amely a vízi növényzetet kutatók tudományos eredményeit hivatott bemutatni. Az esemény Finnországban, az Agora központban, a Jyväskylä Egyetemen augusztus 24-28. között zajlott le.

Fő szervezők:
Európai Gyomkutató Társaság (European Weed Research Society -EWRS),
Nemzetközi Limnológiai Szövetség (International Society of Limnology SIL),
Finnországi Környezetvédelmi Intézet (Finnish Environment Institute) (SYKE),
Jyväskylä Egyetem és Waterpraxis Project.

A szimpózium fő témája: vízi özöngyomok hatása a vízi növényzetre – környezeti változások. Az egyéb szekciók témái: vízi növények elterjedése, ökológiája, indikátor értékei, kezelések és azok mellékhatásai.
Külön szekció foglalkozott a tájidegen gyomok vízi növényzetre gyakorolt ökológiai hatásaival, környezetvédelmi és természetvédelmi kezelésekkel, azok gyakorlati használatával.

13 országból több mint százan vettek részt a konferencián (mely magas részvételi aránynak számít – figyelembe véve a szűk témakört, valamint a meglehetősen drága konferencia részvételi díjat!).

A „Biológia, Ökológia és Elterjedés” szekcióban poszteren mutattunk be a magyarországi vízi növényzet új szintetikus eredményeit, különös tekintettel a féltermészetes és az özönnövényekkel fertőzött állományokra (**Csiky J., Babai D., Botta-Dukát Z., Horváth F., Lájer K., Purger D., Mesterházy A.: New synthesis of the Hungarian freshwater aquatic vegetation: semi-natural and invaded stands**). Az elmúlt tíz évben gyűjtött felvételek alapján, a legújabb tudományos módszerekkel különítettük el a hazai vízi (hínár) növényzet jellemző típusait. Meghatároztuk azokat a természet közeli vízi növényzet típusokat, amelyeket a tájidegen özöngyomok a leginkább veszélyeztetnek.

A következő, 13. EWRS Szimpóziumra 2012-ben kerül majd sor Lengyelországban, Poznan városában.

CAFETERIA: A rendszer, amivel mindenki jól jár.

Havasi Mónika igazgatási osztályvezető, DDKÖVIZIG

2009-ben változatlan törvényi feltételekkel voltak adhatók a cafetéria juttatások.

Igazgatóságunkon 103 szellemi, és 83 fizikai besorolású munkatársunk részesülhetett a választható juttatásokból egyéni döntése szerint, megállapított kerete mértékéig.

Idén 13 féle juttatás közül választhattak munkatársaink ezek a következők voltak:

- melegétel utalvány
- hidegétel utalvány
- iskolakezdési utalvány
- helyi közlekedési bérlet (egyvonalas és összvonalas)
- kultúra utalvány
- internet utalvány
- üdülési csekk
- üdülési csekk közvetlen hozzátartozónak
- pénztári befizetések (önkéntes nyugdíjpénztár és önkéntes egészségpénztár)
- maradék elv, ha valaki mégis pénzben kérné, erre is volt lehetőség.

Az alábbi diagrammon láthatjuk a választható elemek arányait:

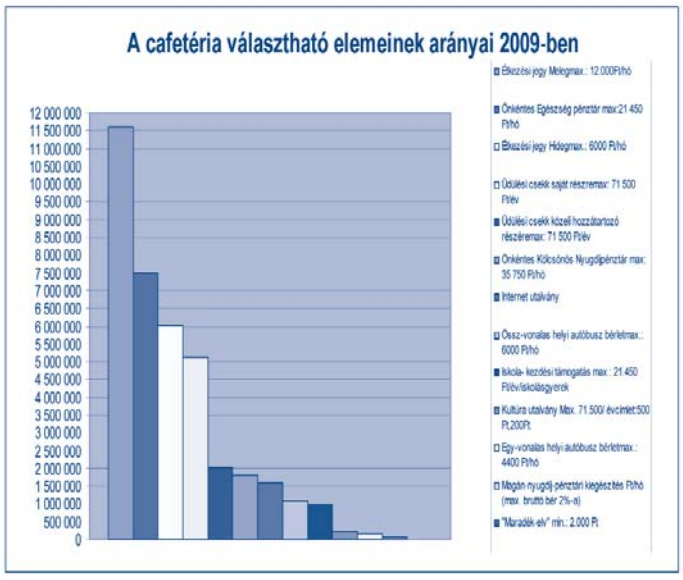

Táblázatban, százalékokkal láthatjuk az egyes elemek népszerűségét:

Étkezési jegy Meleg	30,34%
Önkéntes Egészségpénztár	19,64%
Étkezési jegy Hideg	15,71%
Üdülési csekk saját részre	13,42%
Üdülési csekk közeli hozzátartozó részére	5,32%
Önkéntes Kölcsönös Nyugdíjpénztár	4,78%
Internet utalvány	4,20%
Össz-vonalas helyi autóbusz bérlet	2,81%
Iskola- kezdési támogatás	2,61%
Kultúra utalvány	0,56%
Egy-vonalas helyi autóbusz bérlet	0,42%
Magán-nyugdíj-pénztári kiegészítés	0,19%
„Maradék-elv” min	0,00%
ÖSSZESEN	100,00%

És most nézzük, vajon mi várható 2010-ben?

A Magyar Köztársaság Parlamentje 2009. június 29-én szavazott e témában, és döntésük eredményeképpen a béren kívüli juttatások rendszerében nagymértékű változások következnek be 2010. január 1-jétől.

A törvényalkotók három kategóriába sorolják **2010-től** a béren kívüli juttatások elemeit.

1. 2010-ben is **adómentes marad az INTERNET utalvány**, melyet a felhasználók továbbra is az internet szolgáltatás havi- és forgalmi, illetve az internet-hozzáférés létesítésének díjára vehetnek igénybe.

2. A **kedvezményes adózású** körben 25 %-os adóteher hárul a következő elemekre:
   - MELEGÉTEL utalvány havi 18 ezer Ftig
   - ISKOLAKEZDÉSI utalvány és iskolarendszerű képzés díja éves szinten a minimálbér 30 %-a / gyermek
   - Helyi közlekedési bérlet közlekedési társaság tarifája szerint, korlátozás nélkül
   - Üdülési csekk éves szinten a minimálbér összegéig,

     Az Üdülési csekk felhasználási jogköreit az üdülési és művelődési szolgáltatások igénybevételére redukálják.
   - Pénztári befizetések:
     - Önkéntes nyugdíjpénztár: havonta a minimálbér 50 %-a
     - Önkéntes egészségpénztár: havonta a minimálbér 30 %-a

3. A **normál adózású** körben 95,6 %-os adóteher hárul többek között az alábbi Cafeteria elemekre:
   – HIDEG étkezési utalvány
   – AJÁNDÉK utalvány
   – KULTÚRA utalvány

A normál adózású elemek esetében 2010-ben megszűnnek a korábban érvényes értékhatárok, így azok korlátlan mértékben adhatók a megfelelő mértékű adó megfizetése mellett.

Mivel a jövő évben érvényes minimálbér összegét még nem ismerjük, ezért számszerűsíteni nem tudjuk az összegeket, ahol a minimálbér (vagy annak meghatározott %-a) jelentkezik korlátként.
Igazgatóságunk 2010 évre vonatkozó költségvetési számait, melyek a pénzügyi lehetőségeinket meghatározzák, még nem ismerjük. A Cafetéria rendszer 2010 évi működése ettől függ. Az előzetes információk alapján optimisták vagyunk, reméljük a cafetéria a jövő évben is belefér a költségvetésünkbe, ezt teljes bizonyossággal azonban csak akkor jelenthetjük ki, ha a végleges számokat megkaptuk.

A törvényi feltételek módosulása miatt, – ha a költségvetés nem szab korlátot elképzeléseinknek, – az Igazgatóság vezetőinek döntése alapján a következő változások várhatóak a cafetéria rendszerében 2010 évben:

– A 2009-ben érvényben lévő keretek módosításra kerülnek oly módon, hogy a keretösszegeket 25%- kal csökkentjük.
– A választható elemek listája oly módon szűkül, hogy a 3-as kategóriába kerülő elemek, melyek 95,6%-os adóterhet viselnek majd a jövő évben, kikerülnek a választható elemek közül. Igazgatóságunkon ez a Hideg étkezési utalvány, és a Kultúra utalvány, mivel a Kisértékű ajándék utalvány nem volt része a cafetéria választható elemeinek.

Tetszik, nem tetszik ehhez a törvényhez is kénytelenek leszünk alkalmazkodni, próbáljuk tehát kihozni belőle a legjobbat. Az elmúlt hónapokban rengeteg olyan vélemény hangzott el a sajtóban, amelyek mind azt hangsúlyozták, hogy az adómentes lehetőségek eltűnésével megszűnik a cafeteria létjogosultsága, jövőre már nem éri meg ilyen módon juttatásokat biztosítani a munkavállalók számára. Ezek a vélemények elbizonytalaníthatják azokat a cégeket is, akik már régóta alkalmazzák ezt a juttatási formát. E filozófia indíthatta a legnagyobb magyar utalványozó céget, a Sodexo Pass-t is hírlevelének – a törvény kihirdetése utáni napokban való – szétküldésére. Az ebben közzétett számítások szerint a munkáltatók a béren kívüli juttatások rendszerében még így is 31 százalék költséget tudnak majd megtakarítani a bér jellegű kifizetésekkel szemben. Számokra vetítve ez annyit tesz, hogy a havi 18 ezer forintos juttatás (pl 1 havi melegétkezési utalvány) éves szinten és adóval terhelve 270 ezer forintot jelent majd a munkáltatónak, míg ha ugyanezt bérként fizetné ki alkalmazottjának, az rögtön 393 ezer forintra rúgna. És bár a dolgozók is érezni fogják a különbséget, még mindig jóval többet vihetünk majd haza az utalványos rendszerben, mintha a járandóságunk bérként lenne kifizetve. Tehát, a számok azt mutatják, hogy semmi ok nincs pánikra, hiszen továbbra is jelentősen olcsóbb marad ez a juttatás, mint a bér.

Forrás:
adozona.hu,
cafeteriatanacsado.hu,
sodexo.com

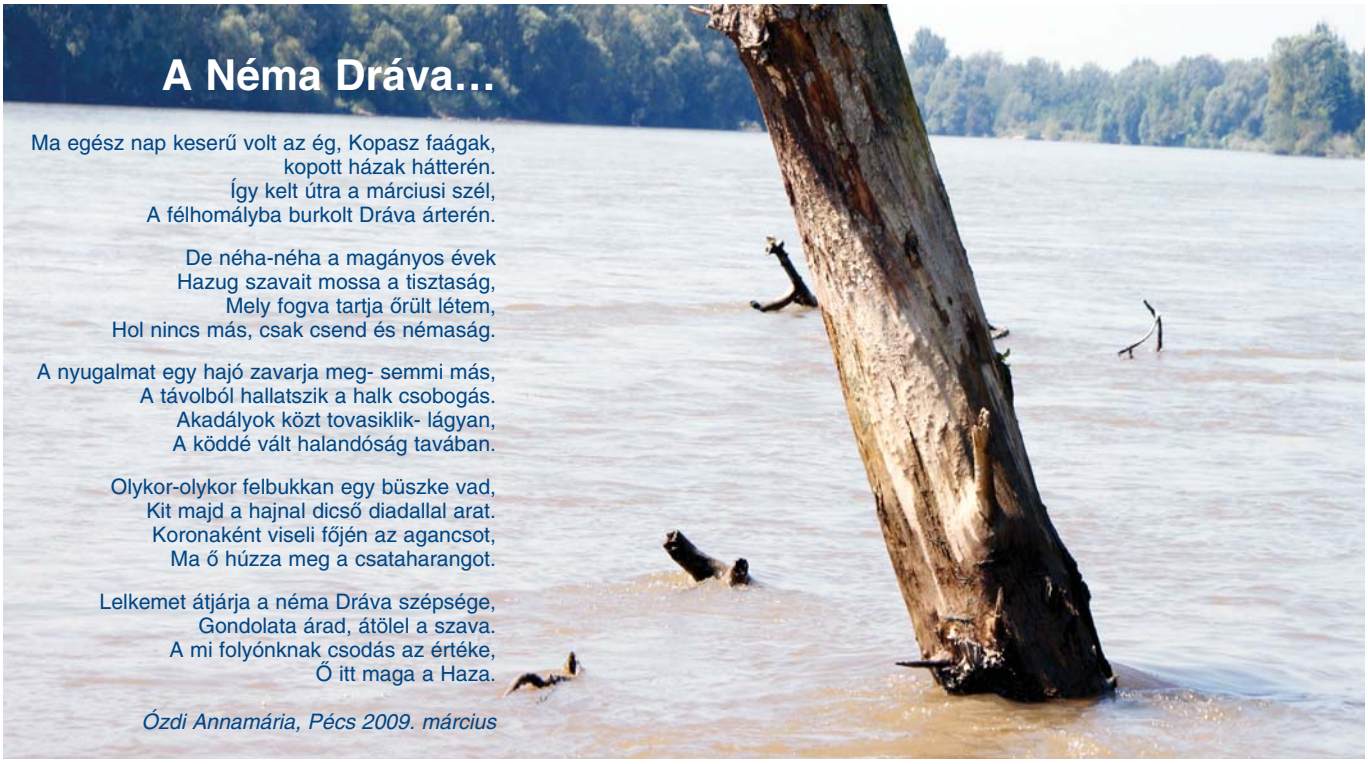

A Néma Dráva…

Ma egész nap keserű volt az ég, Kopasz faágak,
kopott házak hátterén.
Így kelt útra a márciusi szél,
A félhomályba burkolt Dráva árterén.

De néha-néha a magányos évek
Hazug szavait mossa a tisztaság,
Mely fogva tartja őrült létem,
Hol nincs más, csak csend és némaság.

A nyugalmat egy hajó zavarja meg- semmi más,
A távolból hallatszik a halk csobogás.
Akadályok közt tovasiklik- lágyan,
A ködbé vált halandóság tavában.

Olykor-olykor felbukkan egy büszke vad,
Kit majd a hajnal dicső diadallal arat.
Koronaként viseli főjén az agancsot,
Ma ő húzza meg a csataharangot.

Lelkemet átjárja a néma Dráva szépsége,
Gondolata árad, átölel a szava.
A mi folyónknak csodás az értéke,
Ő itt maga a Haza.

Ózdi Annamária, Pécs 2009. március

KÖVIZIG PÉCS

DD-KTVF
Pécs

Kiadó:
DDKÖVIZIG Pécs
Köztársaság tér 7.
DD-KTVF Pécs
Papnövelde utca 13.

Felelős kiadó:
György Béla, igazgató
Jeszták Lajos, igazgató

Felelős szerkesztő:
Heid Petra
Ózdi Annamária

Kiadványterv, olvasószerkesztés, tördelés:
Hétfő pr- és reklámügynökség

Példányszám: 600 db

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Pécs, Papnövelde utca 13.
7621

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

Határokkal osztott vizek – Határtalan lehetőségek

A 2009-es esztendő víz világnapi regionális rendezvényeinek lapja

Csapvíz – bármikor megengedhetjük magunknak!

A Pécsi Vízmű az elmúlt évek hagyományainak megfelelően 2009-ben is programsorozattal köszönti a víz világnapját. A vizet ünneplő rendezvények célja, hogy erősítse a vezetékes víz iránti tiszteletet, elősegítse társadalmi elfogadottságát. Reméljük, hogy sokakhoz eljut üzenetünk: ugyan bármikor megengedhetjük magunknak, az ivóvíz mégis egyre értékesebb kincs, amelyet együtt kell, együtt fogunk megőrizni.

TARTALOM

A Pécsi Vízmű Zrt. rendezvényei	2
A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság rendezvényei	3
Miniszteri köszöntő	4
Tervezett fejlesztések a Kapos vízdolyáson	5
Víz – természet – védelem	6
A névadó folyó szerepnövekedésének lehetőségei Kaposváron	7
Az Aqua-Ép-Szer és a Mecsekvidéke Takarékszövetkezet ajánlata	8
Bemutatkozik a DRV ZRT.	9
Bemutatkozik a Harkányi Gyógyfürdő	10
Bemutatkozik a Hidrot Kft.	10
Bemutatkozik a KAVÍZ	10
Bemutatkozik a DDKÖVIZIG	11
Bemutatkozik a Komló-Víz Kft.	11
Bemutatkozik a Tenkesvíz Kft.	11
Bemutatkozik a KAVÍZ	12
Bemutatkozik a Mecsextrém Park	13
A Víz Világnapjára meghirdetett pályázat eredményei	14
Támogatói lista 2008.	16

A Pécsi Vízmű Zrt. víz világnapi rendezvényei

Ivókút avatás a Citrom utcában

március 20. 11.00

Az ünnep tiszteletére a Pécsi Vízmű, a Pécs Holding Zrt. és a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Zrt. évről évre ivókúttal ajándékozza meg Pécs város lakóit. Idén már a 11. ivókutat avatjuk fel, amely a Citrom utcában kínálja majd friss, ásványi anyagokban gazdag vizét.

Családi nap, víz világnapi kalandok

március 22. 10.00-16.00

Felismeri a csapvizet az ízéről? Vagy mégsem? Próbálja ki! Jöjjön el március 22-én a Mecsextrém Parkba, ahol a Pécsi Vízmű sokszínű programmal és izgalmas játékokkal várja mindazokat, akik szeretnének többet megtudni ivóvizükről.

Ízelítő a programból: az internetes Vízmű Sarok játék ünnepi állomásaként lesz kalandos vetélkedő a parkban, kézműves kuckó, különleges installáció, (V)ízteszt és tudáspróba – egyszóval tengernyi szórakozás a barátokkal, családdal és a Pécsi Vízművel.

A rendezvényre a belépés ingyenes. A legügyesebbeket ajándékok várják, de senki sem megy haza üres kézzel!

Nyitott kapuk

március 24. 8.00-15.30

Az elmúlt évek egyik legnagyobb érdeklődésre számot tartó programjaként a Pécsi Vízmű ismét megnyitja az érdeklődők előtt a pellérdi szennyvíztelepet. A nyílt nap keretében a nemzetközi referenciaminősítéssel is rendelkező ivóvíz laboratóriumba és (első alkalommal) az újonnan kialakított szennyvíz laboratóriumba is ellátogathatnak az iskolás csoportok. A gyerekek betekinthetnek a kulisszák mögé, a vízmű szakembereinek a lakosság számára láthatatlan, de nagyon fontos munkájába.

A nyílt napon való részvételhez előzetes bejelentkezés szükséges.

Szeretettel várjuk

Önt és családját programjainkon!

Víz világnapi szakmai konferencia

a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy megyei szervezetei, a Pécsi Vízmű Zrt. és a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. szervezésében 2009. március 23-án 9.00 órától, Kaposvárott a Technika Házában (Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky u. 1/c.)

9:00	Víz világnapi pályázatra beérkezett alkotások eredményhirdetése, díjak átadása
9:45	Sajtótájékoztató
10:00	Ünnepi konferencia Vikár Béla Vegyeskar Kaposvár
	Levezető elnök: **Ift Miklós** ügyvezető igazgató, KAVÍZ Kft., és a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy Megyei Szervezetének elnöke
	Elnökség:
	Horváth Zoltán alelnök, BM. Közgyűlés **Juhász Tibor** alpolgármester, Kaposvár Mj.Város Önkormányzata **Sík László Lajos** kommunális bizottság elnöke, Pécs Mj. Város Önkormányzata **Korompay András** főosztályvezető, VKKI Víz- és környezeti kárelhárítási Főosztály **Nyirati István** vezérigazgató, Pécsi Vízmű Zrt. **Ift Miklós** ügyvezető igazgató, KAVÍZ Kft. és a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy M. Szerv. elnöke **György Béla** igazgató, DDKÖVIZIG **Schubert József** igazgató-helyettes, DDKÖVIZIG és a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya M. Szerv. elnöke
10:10	Köszöntő: **György Béla** igazgató, DDKÖVIZIG A Megyei Közgyűlések képviselői
10:30-10:50	**Korompay András** főosztályvezető, Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Vízkárelhárítási Főosztály „Határvizi együttműködés a Dráva mentén”
11:00-11:10	**Pecze János** osztályvezető, DDKÖVIZIG „Tervezett fejlesztések a Kapos folyón”
11:10-11:20	**Szegvári Zoltán** tájegységvezető, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság „Víz - Természet – Védelem”
11:20-11:30	**Hartner Rudolf** Városgondnokság vezető, Kaposvár Megyei Jogú Város „A névadó folyó szerepnövekedésének lehetőségei Kaposváron”
11:30-11:40	**Bognár László** szennyvízkezelő főmérnök, KAVÍZ Kft. „A Kapos folyó vízminőség-védelme egy vízszolgáltató szemszögéből”
11:40-11:50	**Zdenko Kereša** kiállításának ünnepi megnyitója
	Állófogadás

Kedves Barátaim!

Furcsa szó az édesvíz. Mert egyfelől természetesen arról szól, hogy nem tengeri, sós vízről van szó, hanem olyanról, amely az ember számára fogyasztható, mi több, egy olyan anyagról, amely nélkül élni sem vagyunk képesek. Az édesvíz testünk meghatározó anyaga, háromnegyede ebből épül föl. Az édesvíz mégis valami más. A kémiai leírása szerint ugyan színtelen, szagtalan folyadék, de számunkra azért mégis több. Édes? Olyan valami, ami hozzánk tartozik, kedves, pótolhatatlan valamennyiünknek.

Van valami meghatározatlan aromája, melynek ízét tikkadt nyári napokon, munka és túrázás közben is nagyra becsüljük. Minden okunk megvan erre, hiszen a világ édesvízi készletei végesek. Földünk hetven százalékát víz borítja, de ennek csupán csekély része, néhány százaléka alkalmas emberi fogyasztásra.

Mégis, gorombán bántunk eddig a vízzel. Csak hazai példával élve, szinte élettelenné tettük hazai folyóinkat, a Dunát, a Tiszát, a Sajót és a többit. Védekezésül persze elmondhatjuk, hogy a szennyezés java határainkon túlról érkezett, de mi is megtettük a magunkét.

S hogy alsó szomszédaink nem kaptak tőlünk sokkal rosszabbat annál, mint ami hozzánk érkezett, annak csak az az oka, hogy a folyók az öngyógyításban csodákra képesek. Bizonyította ezt a Temze is, mely a sok-sok ipari szennyezés következtében évtizedekre halott folyóvá vált, de a következetes rehabilitáció eredményeként újra feléledt, s ma már pisztrángok ficánkolnak benne.

Ezen az úton járunk mi is. Az elmúlt évtizedekben hazánk polgárai rádöbbentek, hogy milyen hatalmas érték az édesvíz. Megváltozott az emberek szemlélete. Ma már a legritkább esetben látni olyan embert, aki a Dunában mossa a kocsiját. Mozgalmak alakultak, melyek tagjai árgus szemekkel figyelik az ipari vízszennyezést, például a Rába esetében.

Hazánk hihetetlenül gazdag édesvízkészletben, egy olyan stratégiai cikkben, mely szakértők szerint a jövő kőolaja lehet. Mert világszerte nagyon kevés az egészséges, fogyasztható édesvíz. Beleborzong az ember, ha olvassa a statisztikákat arról, hogy a tiszta víz hiánya milliószámra szedi áldozatait. Az UNICEF becslése szerint naponta 4500 gyermekáldozata van a fertőzött víznek.

Becsülnünk és óvnunk kell tehát a vízvagyont. Örömömre szolgál, hogy a környezettudatos gondolkodás hazánkban is egyre népszerűbb, különösen az ifjú nemzedékek körében.

Az Egyesült Nemzetek Szervezete március 22-ét a víz világnapjává nyilvánította. Ehhez a mozgalomhoz Magyarország is csatlakozott. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium az idén is számos pályázattal, rendezvénnyel, játékos vetélkedővel ünnepli e jeles napot, és támogatja több civil szervezet kezdeményezését is.

Március 24-én tartjuk Nyíregyházán a víz világnapjának központi rendezvényét. A hely azért is szimbolikus, mert négy ország határainak találkozásánál fekszik. Csak együtt, összefogva érhetjük el, hogy megőrizzük vizeink tisztaságát, megvédhessük magunkat a pusztító árvizektől. A víz világnapja azonban nem korlátozódik erre az egy napra. Minisztériumunk önálló honlapot indított, melynek feladata, hogy mindenkiben tudatosítsa: az egészséges ivóvíz az egyik legnagyobb értékünk, s ezt a kincset, együtt kell, együtt fogjuk megőrizni.

Szabó Imre
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Tervezett fejlesztések a Kapos-vízfolyáson

Pecze János, osztályvezető

Kapos vízfolyás földrajzi helyzete

A Kapos folyó a Dél-dunántúli Régióban három megyét érintve a somogyi Kiskorpádtól eredve Tolnanémedinél torkollik a Sióba. Hossza megközelítőleg 110 km, vízgyűjtő területe több mint 3100 km^2. Fenékszint magasság a torkolatnál: 92,70 mBf, a felső határánál: 148,60 mBf, melyekből az átlagos fenékesés 0,42 m/km.

A vízgyűjtő a Dunántúli-dombság Belső-Somogy, Külső-Somogy, Tolna-Baranyai-dombság és a Baranyai-szigethegység egyes területeit foglalja magába, melyből a KDTKÖVÍZIG működési területére közel 900 km^2, a fennmaradó cca 2.200 km^2 a DÉDUKÖVÍZIG területére esik.

Vízgyűjtő ismertetése

– A Koppány felső vízgyűjtője a Somogyi-dombság tájegységhez tartozóan jellegzetes dombvidéki terület.

–A zömmel Baranyához tartozó hegyháti részvízgyűjtő domborzatilag átmenetet képez a dombvidék és a hegyvidék (Mecsek-hegység) között. A domináns vízfolyás, a Baranya-patak.

– A Dombóvártól nyugatra eső Kapos-völgy vízgyűjtője alapvetően dombvidéki. Különbség van azonban a fővölgytől délre és az ettől északra elterülő táj között.

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében a Kapos vízfolyás 65+281-101+343 km szelvények közötti 36,062 km hosszú szakasza van, amelyhez az utóbb említett, Dombóvártól nyugatra eső vízgyűjtő tarozik.

A Kapos-völgy korábbi vízrendezései

Kaposvár és környéke a 18-19. sz idején a Kapos kiterjedt mocsaras árterületén helyezkedett el. Az első számottevő vízrendezési terv Mária Terézia idején datálódott, „Kapos-berkek víztelenítése” címen.

Beszédes József 1815-ben újabb tervet készített, majd az 1900-as évek elején egységes elveken alapuló terv készült.

Az utolsó nagy „szabályozás” óta (1954-60 évek) jelentős vízrendezési munka a Kapos tározós vízrendezése volt. Az 1970-es évek megvalósult nagy tározók Desedatározó, Hársasberki-tározó az északi irányból bejövő legnagyobb vízgyűjtőjű mellékágak árhullámait csökkentik.

További rendezési munka volt az 1975. évi kaposvári belterületi szakasz rendezése, mely során a jelenlegi kiépítettség kialakult (partfalak kialakítása).

Ezek után a Kapos Kaposvár alatti szakasza 2001-ben a 66.sz.fkl. út (sántosi) hídja és a Deseda-patak közötti szakaszon rendezésre került. Az iszapolás és szelvénybővítés – padkás szelvény került kialakításra - pozitív hatása a 2005. évi árhullám során is megmutatkozott. Ennek a beruházásnak elmaradása az elöntések számát nagyságrenddel növelte volna

Jelenlegi állapot ismertetése

A Kapos medre Dombóvár és Kaposvár között középszakasz jellegű, „beállt” meder. Esésviszonyai megfelelőek, 0,4 ‰ körüliek. Szelvénye Dombóvár feletti szakaszon padkás, feljebb összetett szelvény.

A Deseda-patak torkolata 89+579 km szelvény és a 96+440 km szelvényben lévő jp-i lokalizációs töltés közötti 6,861 km hosszúságú szakaszt tekinthetjük belterületi szakasznak.

A belterületi szakasz átlagos esése 0,73 ‰, azaz 5,00 m..

A belterületi szakasz feletti a 96+026 km szelvényben lévő Kecelhegyi-híd „szabályozza” a belterületi szakaszra bejövő vizek mennyiségét. A hídnyílás keresztmetszetén csak 2005. évi árhullám idején átfolyt vízmennyiség tud lefolyni. Az ennél nagyobb vizek a környező mélyfekvésű mocsaras területen szétterülnek.

Fejlesztési elképzelések

A régióban vízrendezési, vízgazdálkodási célú fejlesztéseket – köztük az előbb említettet is - igazgatóságunk az Új Magyarország Fejlesztési Terv Dél-dunántúli Operatív Program keretében kívánja végrehajtani. Többek között Kaposvár város védelme érdekében is a Kapos vízfolyás város feletti szakaszán árvízcsúcs csökkentő vésztározó kialakítását, míg alatta a vízfolyás rendezését tűztük ki célul. Ennek megfelelően a város belterülete felett kerülne kialakításra egy vízi létesítmény, hogy a városra érkező árhullámokat késleltetve, a városon átfolyó vízhozamot lecsökkentve növelje az árvízzel szembeni biztonságot. A megvalósítást két ütemben tervezzük végrehajtani a tározó létesítményeinek kialakításával, illetve a vízfolyás rendezésével. Elképzeléseinkhez szorosan kapcsolódnak a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Kapos vízfolyáson tervezett vízrendezési célú fejlesztései is.

Víz – természet – védelem

Szegvári Zoltán

Vízkár-elhárítás – a köztudatban még egyenlő az árvízvédelemmel, az áradások elleni, folyóvölgyekben megvalósuló műszaki megoldások megvalósításával.

A víz hiánya időben és térben is kiterjedtebben jelentkező kár.

Szintén víz által okozott kár a nemzeti összvagyon harmadát kitevő termőtalaj pusztulása (talajlemosódás mértéke: ~ 30 t/ha/év!).

A vizek felgyorsított elvezetése és az ezzel együtt járó talajvízcsökkenés megváltoztatja, károsítja környezetünket.

Átgondolt, következetes tájhasználat megoldás lehet mind az emberi környezetre veszélyes nagy vizek, mind a jelentős gazdasági, természeti károkat okozó vízhiány mérséklésére.

Vízfolyásaink jelenlegi állapotukban is vázát képezik az ökológiai folyosók rendszerének. Veszélyeztetett fajok menedéke, populációk közötti összeköttetés lehetősége e hálózat.

Természeti állapotuk romlásának megállításával, ujjáélesztésükkel hatékony természetvédelmi előrelépést valósíthatunk meg.

Mindez nem önmagáért való, nem kizárólag a ritka fajok, társulások védelemről szól. Tudjuk, hogy a fajgazdagság, a sokszínűség, ökológiai stabilitás is egyben. Az ökológiai egyensúly pedig az ökonómiai biztonság alapja.

Nem mellékesen a szélsőséges vízjárások, a vízminőségi problémák megelőzésére is a természet kínálja a legjobb megoldásokat.

Azonban, ha megvizsgáljuk milyen fajok foglalnak területet, terjednek itt legeredményesebben, azt látjuk ezek komoly károkat okozó behurcolt, a természetes életközösségtől idegen özön fajok.

Hatékony védekezéshez e biológiai invázió ellen, szükség van a probléma reális megítélésére, szemléletváltásra, a gazdálkodók, területhasználók, önkormányzatok, összehangolt munkájára.

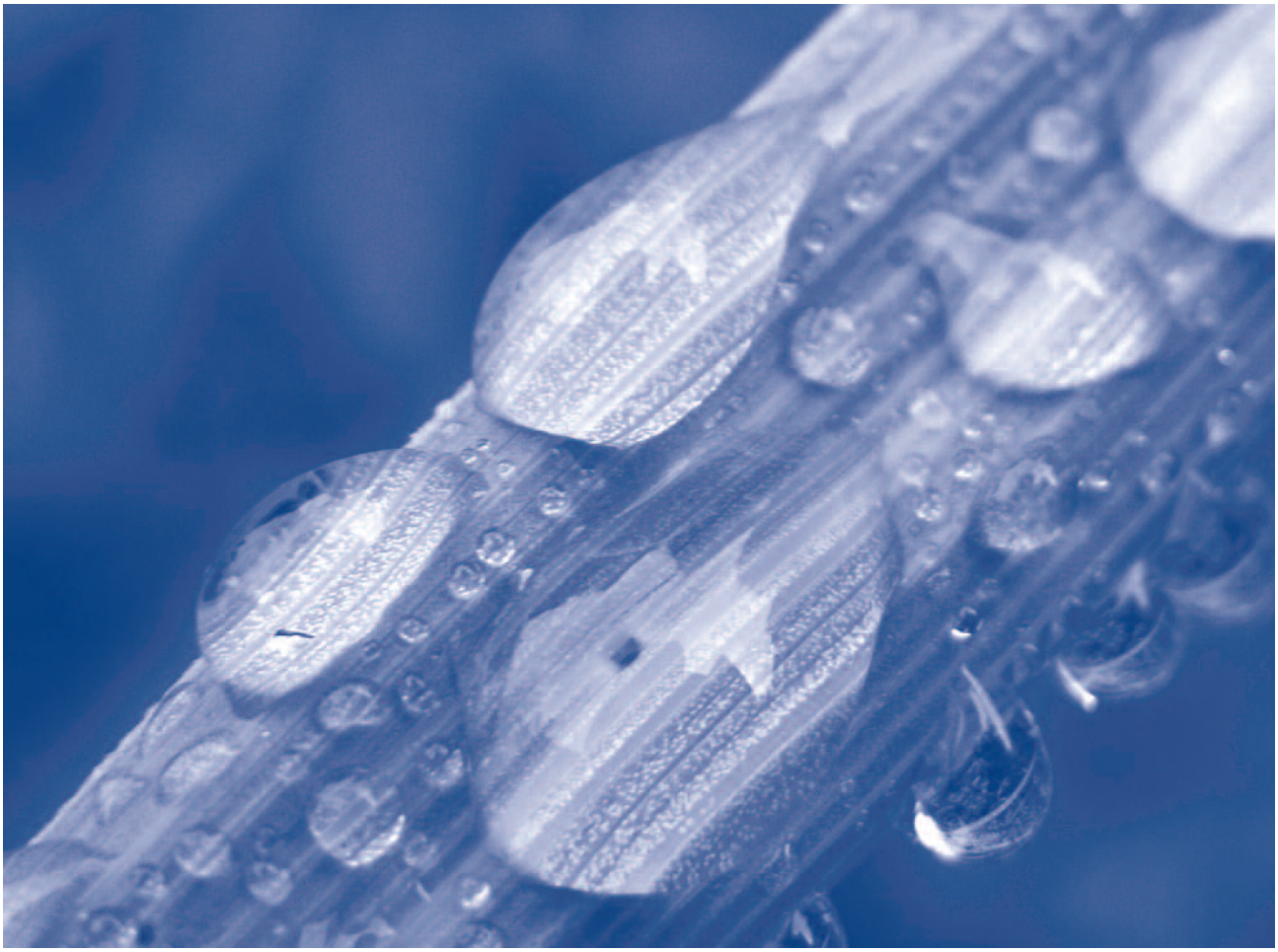

A névadó folyó szerepnövekedésének lehetőségei Kaposváron

Hartner Rudolf

Ahol a Somogyi dombság és a Zselic közötti mélyvonal összeszűkül, ott telepedett meg a mai somogyi megyeszékhely ősi lakossága és várat épített a szélesen elterülő, mocsaras folyó közepén. A stratégiailag kiváló helyszínt mindaddig nem tudta a török bevenni, amíg a város felett a folyó vizét el nem zárta, és száraz lábbal nem tudott a vár közelébe férkőzni.

A törökök, de már előbb a kelták hajóztak – legalábbis valamivel közlekedtek- a vízen a várostörténet irodalma szerint.

A folyót a XIX. szd. első felében kezdték rendezett mederbe terelni. Az első munkák Beszédes József irányításával 1836-ban fejeződtek be. Ezt követően többször próbálták a vizet kordában tartani több- kevesebb sikerrel. A folyó azonban rendszeresen kilépett, amikor a város közigazgatási területén a tíz oldalirányból belépő patak zöldár, vagy nagy nyári záporok esetén nagyobb vízhozamot produkált. Legutóbb 2005. augusztusában történt tragédia, amikor az Iszák utcában méteres vízben úsztak a lakások bútorai. A látvány és az emberek elkeseredettsége döbbenetes volt. A 120 km hosszúságú folyó – sokak szerint inkább csak patak –a 3240 km^2 vízgyűjtő területről 4,44 m^3/ sec vizet szállít középvíz és 115 m^3/ sec-ot nagyvíz esetén a dombóvári vízmércénél.

A folyó a város életében jelentős szerepet játszik és játszott az elmúlt évszázadokban is. A víz minősége a város felett általában kifogástalan volt, de a városi szennyvízvezetékek és az ipari terhelések folytán a város alatt 15-20 évvel ezelőtt annyira szennyezett volt, hogy abban gerinces állat nem fordult elő. A folyó és mellékágai illetve néhány elmocsarasodott rész ugyanakkor gazdag madárvilágot és szerény halfaunát tartott fenn. A térségben a vadászat jellemző évszázadok óta (Kaposváron a múlt század elején a leírások szerint a nádas-mocsaras területeken még nádi farkasra is vadásztak. Kiváló írónk Fekete István leánya, Edit visszaemlékezése szerint rajongással szerette. Visszaemlékezését apja riedenburgi látogatásáról így idézi: „a Boden tavon etette a hattyúkat, fényképezte a havasokat és – hazavágyott. Egy délutáni sétánkon a gyors folyású havasi folyó, az Aache partján kérdeztem: Ugye szép? - Szép – mondta elgondolkodón -, de te nem láttad a Kapost."

Mi kaposváriak azt szeretnénk, ha ez a víz nagyobb, ugyanakkor biztonságos lenne. A város szabályozási tervei a meder mentén egy zöldfolyosót javasolnak, amelynek tudatos kialakítására már évtizedek óta gondosan figyelünk. A zöldfolyosó közepén lévő víz szélesebb kiterjedésű, vagy több ponton elágazó lehetne, szervesen illeszkedve e vonal mentén kialakított parkok, zöldterületek vízfolyásaként.

Ahhoz, hogy a városra nagyobb mennyiségű víz hirtelen ne zúduljon, célszerű volna megfogni a város előtt a víztömeget gát építésével. A Szarkavár és a Kecel-hegy közötti terep morfológiája alkalmat ad arra, hogy 2,5 millió m^3 tárolókapacitás létesüljön, amelynek szabályozott leengedésével részben visszatartható lenne a kárt okozó vízmennyiség, részben szabályozható volna a belváros déli határán kialakítható szélesebb víztükör.

Az elmúlt hetekben végigjártuk a folyó töltését és szemrevételeztük azokat a mélyfekvésű területeket, ahol kisebb tó, mederszélesítés volna lehetséges, a város lakosságának rekreációs igényeit kielégítve. Így adódik lehetőség a kecelhegyi híd után a Szokola berek térségében mintegy 1 ha-os tó kialakítására, illetve a volt cukorgyári ülepítő gödrök helyén az Ivánfa patak vizével duzzasztva ugyanekkora tavacska létesítése az Ivánfa-hegy alatt.

A folyó töltésén illetve közvetlen közelében már régi elképzelés sétányok, kerékpárutak, pihenőhelyek kialakítása. Ebbe a lineáris rendszerbe illeszkedik a városi fürdő területe a maga szabadtéri és fedett medencéivel.

A folyó több szakaszán erdőtelepítések történtek, illetve kisebb erdősávok, ligetek növényzete cseperedik. Különösen fontos lenne ilyen növénytelepítések további folytatása a folyóval párhuzamos vasút, és rövidebb szakaszokon az ugyancsak párhuzamos városi közúthálózat környezetterhelése miatt.

Az oldalirányból belépő patakok völgyei mentén ugyancsak zöldfolyosók megtartását szorgalmazzuk, amelyek a zselici völgyek mélyvonalain jórészt megtartottak és a város természetes átszellőzését biztosítják.

A víz az utóbbi években szemmel láthatóan kifogástalan, a partokon ismét megjelentek a horgászok. Ugyancsak jó a minősége a befolyó patakoknak, így reményünk az, hogy a város vízrendszere alkalmas mai, degradált szerepkörének megváltoztatására.

Kaposváron a várost lényegében középtájon átszelő folyó szerepét a közeljövőben lényegesen változtatni óhajtjuk, ami a megyeszékhely lakosságának életében, a városképben, a biodiverzitásban alapvető változásokat hozna.

KÉT JÓ HÍRÜNK VAN AZ ÖN SZÁMÁRA!

MELYIKKEL KEZDJÜK?

1 Az Ön településén véget ért a csatornahálózat fejlesztése.

2 A Mecsekvidéke Takarékszövetkezet és az Aqua-Ép-Szer Kft. közös ajánlata alapján Ön egyszerűen, kedvező finanszírozással köthet rá a csatornahálózatra!

2 AZ 1-BEN!

Szennyvízbekötés és kedvező banki finanszírozás egyben! Két szervezet összefogott, hogy Önnek még kényelmesebb legyen!

Tisztelt ingatlantulajdonosok!

Mint az Önök előtt is ismert, a lakóövezetükben a szennyvízcsatorna hálózatának kiépítése befejeződött. Ezután köthető össze a belsővezeték a telekhatáron belül kiépített tisztítóaknával.

Kerülje el a várakozást a tömeges rákötések igénye miatt!

Társaságunk évek óta végzi családi házak, társasházak, lakóépületek ivóvízellátásának, szennyvízelvezetésének kivitelezési munkáit. Vállaljuk a telekhatáron belüli – a fenti házi szennyvíztisztító akna és a lakóépület között fektetendő – szennyvízcsatorna építését. A helyszíni felmérést követően árajánlatot adunk a belső szennyvízvezeték kiépítésére. A felmérés díjtalan. Megrendelés esetén a kivitelezésen felül elvégezzük még a kiépített szennyvízvezeték úgynevezett víztartási próbáját.

2 év garanciát vállalunk az elvégzett munkára!
Felelősségbiztosítással rendelkezünk!
Hatékonyan tudunk segíteni a Pécsi Vízmű Zrt. és az új fogyasztó közötti szolgáltatási szerződés megkötésében!

A tervezett fejlesztés maradéktalan megvalósulása érdekében a Mecsekvidéke Takarékszövetkezet az érintett ingatlanok tulajdonosai részére kész egy rendkívül kedvező kamatozású, egyszerűsített eljárással bonyolított, a kölcsön-igénylő teherviselő képességéhez igazított futamidejű kölcsön nyújtására. Ennek célja a telekhatáron belüli vezetékrendszer megtervezését, kialakítását és a lebonyolítás egyéb költségeit magába foglaló teljes költségvetés – akár saját erő nélküli – finanszírozása.

Futamidő	Kölcsönösszeg	100 000,-Ft	150 000,-Ft
60 hónap		2 359,-Ft/hó	3 538,-Ft/hó
120 hónap		1 597,-Ft/hó	2 395,-Ft/hó

A fenti összegek csak tájékoztató jellegűek, azoktól való eltérésre egyedi igények esetében természetesen lehetőséget biztosít a Mecsekvidéke Takarékszövetkezet.

Információk a területen működő, valamint a pécsi fiókjainkban kérhetők az alábbi elérhetőségeken:

7693 Pécs-Hird, Zengő u. 49., Tel: 72/337-310, Fax: 72/537-103
7691 Pécs-Vasas, Bethlen u. 31., Tel: 72/337-434, Fax: 72/537-133
7629 Pécs, Komlói u. 2–6., Tel: 72/239-789, Fax: 72/538-358
7623 Pécs, Teréz u. 11–13., Tel: 72/520-682, Fax: 72/520-683

Weboldal: www.mecsekvideke.hu
E-mail: takarek@mecsekvideke.hu

AQUA-ÉP-SZER Kft.
7634 Pécs, Nyugati ipari út 4.
Telefon: (72) 551-202, (30) 268-1461, Fax: (72) 551-203
E-mail: info@aquaepszer.hu
Weboldal: www.aquaepszer.hu

aqua-ép-szer
HÁLÓZATSZERELŐ, ÉPÜLETGÉPÉSZ ÉS KERESKEDELMI KFT.

MECSEKVIDÉKE
TAKARÉKSZÖVETKEZET

Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. – az ország területileg legnagyobb víziközmű-szolgáltatója – állami és önkormányzati tulajdonban lévő vízellátó- és szennyvízrendszereket üzemeltet. A társaság alaptevékenységét képezi az ivóvíztermelés és -szolgáltatás, ivóvíz-értékesítés, szennyvízelvezetés és -tisztítás, valamint az iparivíz-termelés és -szolgáltatás. Víztermelési tevékenységhez kapcsolódóan a vállalat feladataihoz tartozik többek között a csőhálózatok, vízkivételi művek, vízkezelő létesítmények és tározók üzemeltetése és fenntartása. A DRV Zrt. többféle kiegészítő tevékenységet is végez, részben a felmerülő saját igények ellátásának érdekében, részben vállalkozási tevékenység keretében. A DRV Zrt. akkreditált vizsgálólaboratóriumaiban a hatósági és jogszabályokban foglalt követelményeknek megfelelően vizsgálják a megtisztított ivóvíz minőségét, valamint külső megrendelőknek is nyújtanak szolgáltatásokat. A DRV csatornarákötéssel nem rendelkező háztartásoknál vállalja a keletkező szennyvizek szippantását, elszállítását és ártalmatlanítását. Műszaki szolgáltatásaik között említhetjük a vízmérő javítást, és -hitelesítést, a szivattyújavítást, illetve a diagnosztikai tevékenységet. A részvénytársaság ezen túlmenően folytat ipari és építőipari tevékenység – mélyépítést, vízépítést – valamint vállalja beruházások szervezését, lebonyolítását. Jelentős a vízgazdálkodási és kutatásfejlesztési tevékenységük is, melyet jelenleg 8 szabadalom fémjelez.

A DRV Zrt. a Dunántúl hat megyéjében – Baranya, Fejér, Somogy, Veszprém, Tolna és Zala megyében – 141 állami, illetve 221 önkormányzati tulajdonú vízi közművel rendelkező településen mintegy 730 ezer lakos közműves ivóvízellátásáról gondoskodik, valamint 50 állami, valamint 104 önkormányzati tulajdonú vízi közművel rendelkező település számára biztosít csatornaszolgáltatást. A DRV Zrt. vízátadóként közreműködik többek között Dunaújváros, Székesfehérvár, Ajka, Mohács, Pécs és Komló ellátásában.

A termék-minőségellenőrzési tevékenységet a DRV Zrt. centralizált laboratóriumi szervezete látja el, itt végzik a különböző eredetű vizek fizikai, kémiai, bakteriológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálatát, valamint számos telep működését követik figyelemmel folyamatos, online monitorozással.

A vízügyi ágazaton belül a DRV Zrt. az elsők között szerezte meg az ISO 14001 szabvány előírásainak megfelelő tanúsítást, ily módon számos szennyvíztisztító-telepük már a Környezetközpontú Irányítási Rendszer európai normáknak megfelelő szabványai szerint működik. A társaság Környezeti politikája értelmében az új beruházásban megvalósuló szennyvíztisztító-telepeken és a hozzájuk kapcsolódó szennyvíz-elvezetési rendszereken bevezetik és üzemeltetik a Környezetközpontú Irányítási Rendszert.

A DRV alapvető célkitűzése az ügyfélkapcsolatok folyamatos erősítése, a különféle fogyasztói célcsoportok – a lakossági és közületi fogyasztók, társasházak, társvízművek – eltérő igényeinek rugalmas és széleskörű kiszolgálása.

DRV Zrt., 8600 Siófok, Tanácsház u. 7.
Postacím: 8601 Siófok, Pf.: 59., Tel.: 84/501-250; Fax: 84/501-001,
E-mail: drv.zrt@drv.hu,
Honlap: www.drv.hu

A gyógyító víz...

Harkányfürdő az ország egyik leghíresebb, legkeresettebb fürdője. Speciális összetételű gyógy-hévize révén mozgásszervi betegségek gyógyításának egyik hazai központjává vált. A fürdő – gyógy-idegenforgalma – jelentősége túlnő a megye és az ország határain.
A Harkányi Gyógy- és Strandfürdő a család fürdőhelye.
A Harkányi Gyógy- és Strandfürdőt 4 db, 62 °C-os *„elismert gyógyvízzé”* nyilvánított pozitív termeltetésű hévízkút látja el.
A felszín alatt sasbércszerűen kiemelkedő triászkorú dolomitos mészkőrög törései mentén 52–75 méter mélységből tör fel a hévíz. A fürdő területén lévő bővizű termál kutakból nátrium-kálcium hidrogénkarbonátos kloridos, magas szulfidkén tartalmú hévízet nyerünk.
A gyógymedencék napi friss vízzel történő feltöltéssel üzemelnek, mivel a vízforgatás a kénes gyógyvíz gyógyászati szempontból értékes biológiailag aktív alkotórészeit károsítaná.
A 183 éves fürdő gyógyító vize a reumatikus megbetegedések, ízületi gyulladások, műtétek után visszamaradt mozgáskorlátozottságok, törések, baleseti utókezelések, idült bőrbántalmak, pl. psoriasis stb. gyógyítására alkalmas.
A strandfürdőben 6 medence 24–33 °C, a gyógyfürdőben 3 medence 34–38 °C, a látványfürdőben 80 m² pezsgőmedence + 2 jakuzzi 30–32 °C kínálják a fürdővendégeknek a gyógyulást, kikapcsolódást.
A Harkányi Gyógyfürdő kiemelt kategóriába tartozik a TB szolgáltatások biztosítása terén. Gyógyulhatnak az egész ország területéről TB beutalóval érkező vendégek.
Új szolgáltatás a megújult gyógyfürdőben a természetgyógyászat: állapotfelmérés, orvosi tanácsadás, testmasszázs- illóolajjal, mézzel, vákuummal, reflex-zóna masszázs, biorezonanciás kezelés.

Szórakoztató programok várják a kikapcsolódni vágyókat:
Harkányi Fürdőfesztivál, Hosszú Hétvége Harkányban, Szüreti Fesztivál, a Harkányi Nyár rendezvény sorozata.

Harkányi Gyógyfürdő Zrt.
7815 Harkány, Kossuth L. u. 7.
Tel: 72/480-251, Fax: 72/480-435
E-mail: harkanyfurdo@axelero.hu
Internet: www.harkanyfurdo.hu

GYÓGYFÜRDŐ HARKÁNY

	Nyáron	*Télen*
Gyógyfürdő	9.00–18.00	9.00–18.00
Strandfürdő		
pénteken és szombaton	9.00–22.00	9.00–22.00
vasárnaptól csütörtökig	9.00–22.00	9.00–18.00

várja a vendégeket.

KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft.
7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 1-9.

A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN

Üzemeltetési terület:
Kaposvár város, Juta, Kaposhomok, Zselickislak, Jákó települések

Ügyfélszolgálat:
7400 Kaposvár, Kossuth L. u. 1–9.
Telefon: 82/528-580

Nyitvatartás:
Hétfő-kedd-szerda: 07.45-15.00-ig;
Csüt.: 07.45–20.00-ig; Péntek: 07.45–12.00-ig

Hibabejelentés:
(éjjel-nappal) 7400 Kaposvár, Zaranyi út
Telefon: 82/316-157

KÖVIZIG PÉCS

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

7623 Pécs, Köztársaság tér 7.
Telefon: 72/506-300 Fax:72/506-350
E-mail:titkarsag@ddkovizig.hu
Weblapcím:www.ddkovizig.hu

Főbb tevékenységeink:

* vízkár-elhárítás szakmai irányítása, összehangolása és a saját műveken a védekezés végrehajtása
* a kizárólagos állami tulajdonú vizek és vizilétesítmények kezelése
* folyó-és vízgyűjtő-gazdálkodás tervezése és irányítása
* hajóútkitűzés
* központi és regionális szakági pályázatok értékelése, kezelése
* vízrajzi monitoring működtetése
* regionális hulladékgazdálkodási terv készítése
* hatósági szakértői tevékenység, területi felügyelet
* határvizi együttműködés irányítása
* településrendezési tervek szakmai felülvizsgálata
* szaktanácsadás a vízgazdálkodás minden területén
* műszaki tanulmányok, tervek készítése
* folyó- és tómedrek felmérése
* a térség vízgazdálkodási és környezetvédelmi fejlesztésére pályázatok összeállítása

"A Víz jósága az, hogy hasznára van minden létezőnek" (Lao-ce)

TENKESVÍZ KFT

TENKESVÍZ
Víz- és Csatornamű Szolgáltató és Üzemeltető Kft.

7800 Siklós, Gordisai u. 2.
Tel: 72/579-840, Fax: 72/579-849
e-mail: tenkesviz@tenkesviz.hu
www.tenkesviz.hu

- **Ivóvíz termelés és szolgáltatás**
- **Szennyvíz elvezetés és tisztítás**
- **Bérüzemeltetés**
- **Víz- és csatornarendszerek építése**
- **Mélyépítési munkák**
- **Gépbérlet**
- **Gépi csatorna tisztítás**
- **Ingyenes szaktanácsadás**

MSZ EN ISO 9001:2000
MSZ EN ISO 14001:2006
MSZ EN ISO/IEC 27001:2006
MSZ EN ISO/IEC 17025:2005

A mindennapok szolgáltatója!

KOMLÓ-VÍZ Víziközmű Üzemeltető és Szolgáltató Kft.

7300 Komló, Kossuth L. u. 9. 7301 Pf.: 116.
Tel.: +36 (72) 582-200 Fax.: +36 (72) 481-064
e-mail:vizmu@komloviz.hu honlap:www.komloviz.hu

Alaptevékenységeink:

- Ivóvízellátás
- Szennyvízelvezetés és -tisztítás

CERTOP ISO 9001

Egyéb tevékenységeink:

- Mélyépítési kivitelezés
- Hálózati hibakeresés
- Vízminőség vizsgálat akkreditált laboratóriumunkban
- Környezetvédelmi mérés
- Közműfelmérés

CERTOP ISO 14001

Kincsünk a vízünk!

Diszpécser hibabejelentés
0-tól 24-óráig
Tel./fax: +36 (72) 582-225
06 (80) 201 651

KOMLÓ-VÍZ *1997*

KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Korlátolt Felelősségű Társaság

A társaság 2009. február 1-től – mint 100 %-os önkormányzati tulajdonú szolgáltató szervezet – üzemelteti Kaposvár Megyei Jogú Város, Juta, Kaposhomok és Zselickislak víziközműveit. A Kaposvári Vízművek Kft. koncessziós szerződése 2009. január 31-én lejárt és a tulajdonos önkormányzatok döntése alapján üzemeltetés szempontjából folytonosan működteti a KAVÍZ Kft. a települések víziközműveit. Az új társaság munkavállalói és eszközei a Kaposvári Vízművek Kft-től átvételre kerültek, így a jól felkészült személyi állomány biztosítani tudja a víziközmű szolgáltatást. A KAVÍZ Kft. folytonosan teljesíti a teljeskörű minőségbiztosítási rendszer működtetését, mely az MSZ EN ISO 9100:2001 és az MSZ EN ISO 14001:2005 szabványok szerinti akkreditációt tartalmazza. Folytonosan működtetjük a 2006 évben a kaposvári központi szennyvíztisztító telepre megszerzett európai uniós EMAS szabvány szerinti akkreditációs rendszert.

Folyamatosan fejlesztjük a 2006 évben felépített vízbiztonsági rendszert. Ennek alapján a KAVÍZ Kft. egészére vonatkozóan érvényes az ISO 22000 szabvány szerinti vízbiztonsági megfelelőség. Az ellenőrzési tevékenység tekintetében a társaságnál működő minőségvizsgáló laboratórium nemzetközi akkreditációja folyamatos, és ennek megfelelően a laboratórium 2010-ig rendelkezik nemzetközi akkreditációs státusszal.

Fogyasztói kapcsolatok

A KAVÍZ Kft kiemelt figyelmet fordít a gazdasági kihívások figyelembe vételével a fogyasztóbarát szolgáltatói státusz megtartására. Az egyre nehezedő gazdasági helyzetben minden intézkedést megtesz a tekintetben, hogy a szolgáltatás díjához hozzájusson. Kiemelten foglalkozunk a szociális rászorultság alapján a családtámogatási rendszer önkormányzat által működtetett egységének további fejlesztésére és a rászorultság elvének a kiterjesztésére. Folyamatosan felmérjük fogyasztóink elégedettségét a szolgáltatás minőségéről és ezen információk alapján fejlesztjük tovább rendszerünket. A jogi eszközökön túlmenően a társaság élni fog a szolgáltatási szerződés felmondás, szűkítés és korlátozás lehetőségével is.

Víz- és csatornaszolgáltatás

Kaposvár városban 2008 évben befejeződött a vízminőség-javító program III. üteme és üzembe helyezésre kerültek a vízműtelepeken az ammónia- és mangán eltávolítására alkalmas vízkezelő berendezések. Tovább folytatódik az ivóvíz-hálózat mechanikai tisztítása megteremtve annak lehetőségét, hogy a fogyasztói csapokon mért vízminőség feleljen meg az európai uniós elvárásoknak.

2008 évben befejezésre került a város szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítési programja. Ennek keretében a város 98 %-ában lehetőség nyílik a szennyvízcsatorna-hálózatra való rákötésre. A kaposvári központi szennyvíztisztító telepen fogadjuk a város teljes szennyvíz mennyiségét valamint Somogyjád és Mernye térségéből, továbbá Taszár településről átvezetett szennyvizeket. A telep működését folyamatosan ellenőrizzük és az átfogó fejlesztésre vonatkozó elképzeléseket egyeztetjük a tulajdonos önkormányzatokkal.

Üzemeltetői stratégia

A tulajdonos önkormányzatokkal egyeztetve a társaság folyamatosan részt vesz a Kaposvár 30 km-es körzetében kiírt, illetve kiírásra kerülő koncessziós pályázatokon. Célunk, hogy ezeken a településeken olyan üzemeltetői struktúrát alakítsunk ki, amely kedvező díjakon, hosszútávon biztosítja a közüzemi víz- és szennyvízszolgáltatást. 2009. január 1-től koncessziós szerződés keretén belül Jákó településen végez vízszolgáltatást a társaság.

Összegzés

A Kaposvári Vízművek Kft. 15 éves üzemeltetői tapasztalatait felhasználva a KAVÍZ Kft. folytatni kívánja a térségben szolgáltatási tevékenységét. Az elmúlt években elért eredményeink jelzik, hogy az előzetesen megfogalmazott stratégiánkban rögzített célok jók, és ezek elérhetőek. Ezek a célok elsősorban a fogyasztóink elégedettségének növelése, javítása, a szolgáltatási színvonal emelése és a stratégiai térségben történő terjeszkedés.

MECSEXTRÉM PARK
Játsszunk Természetesen!
Nyitva tartás 2009
Március 14. – Április 30.:
P: 13h - 18h
SZ-V: 10h - 18h
(Tavaszi szünetben: 10 – 18h)
Május 1. – Június 14.:
H-V: 10h - 18h
Június 15. – Augusztus 31.:
H-V: 10h - 20h
Szeptember 1. – Október 25.:
P: 13h - 18h
SZ-V: 10h - 18h
Október 26. – November 15.:
SZ-V: 10h - 17h
Mecsextrém Park
7698 Pécs-Árpádtető
Tel.: +36 (72) 244-440
Tel./Fax: +36 (72) 515-927
info@mecsextrem.hu
www.mecsextrem.hu

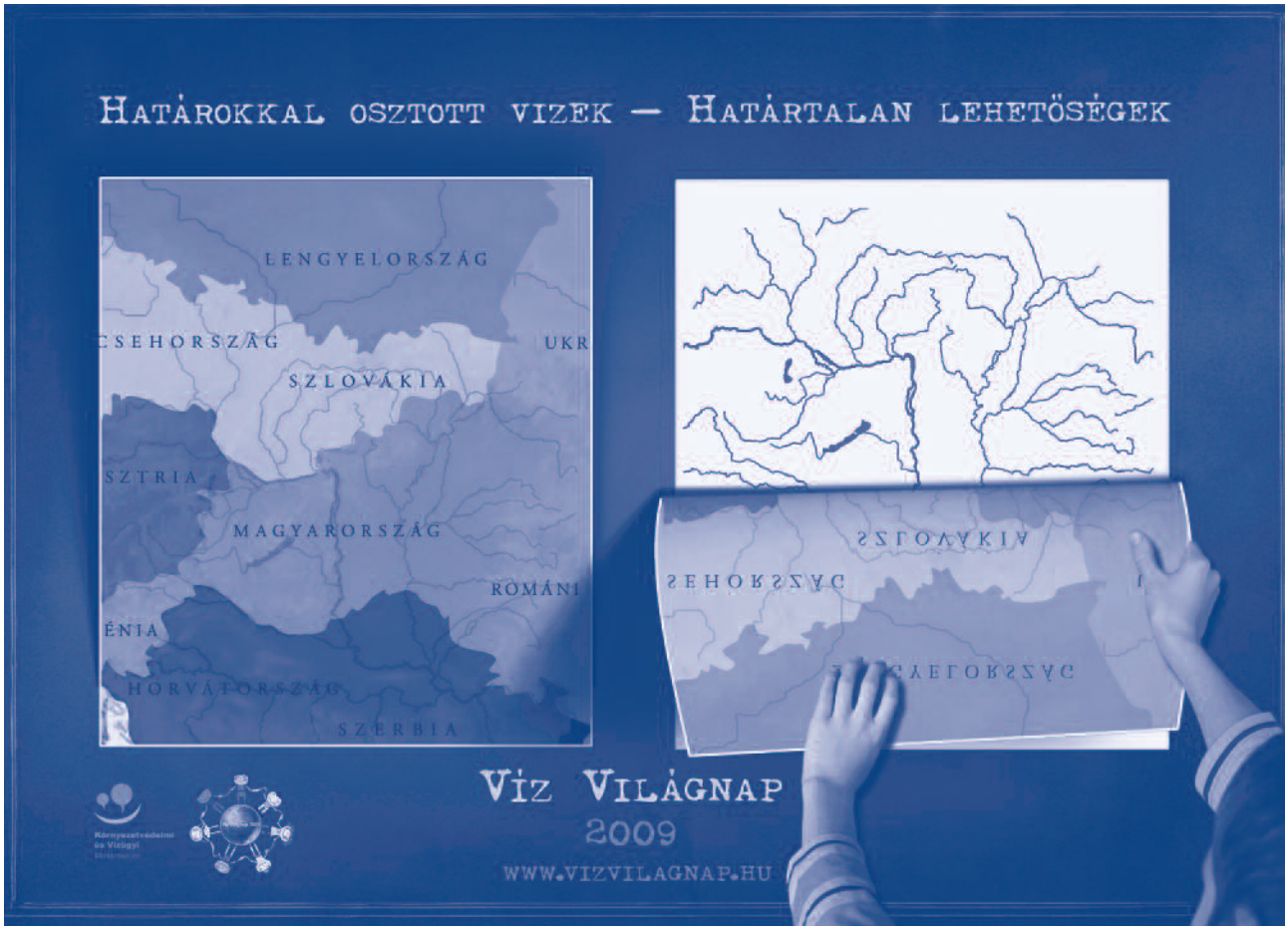
HATÁROKKAL OSZTOTT VIZEK – HATÁRTALAN LEHETŐSÉGEK
LENGYELORSZÁG
SZLOVÁKIA
MAGYARORSZÁG
ROMÁNIA
SZERBIA
VÍZ VILÁGNAP
2009
WWW.VIZVILAGNAP.HU

A Víz Világnapjára meghirdetett pályázat eredményei

A víz rendkívül fontos természeti kincs mindannyiunk számára. A megfelelő minőségben rendelkezésre álló víz óvása és megőrzése az emberiség egyik alapvető feladata. A tiszta víz egészséget, életet jelent valamennyi élőlény számára.

Kiemelt feladatunk, hogy felhívjuk a jövő nemzedékének figyelmét a víz értékének megbecsülésére és tudatosítsuk megóvásának fontosságát. A Víz Világnapjának célja, hogy a víz fontosságára irányítsa az emberiség figyelmét. Pályázatunkkal igyekeztünk megszólítani a „jövő nemzedékét", a gyermekeket, így az óvodás korúaktól a tinédzserekig vártuk a rajzokat. Rengeteg gyönyörű munka érkezett – rajztól a tűzzománcig, szőttesig, igazán nehéz volt kiválasztani azokat a munkákat, melyeket végül a szakmai zsűri helyezéssel illetve különdíjjal jutalmazott. Minden gyereknek és segítő, felkészítő pedagógusaiknak köszönjük, hogy részt vettek a pályázaton és megtisztelték rajzaikkal, kézműves munkáikkal a zsűri tagjait.

II. kategória, 1. helyezett:
Szanyi Bianka,
Mikszáth Kálmán Ált. Isk. Marcali

I. kategória, 1. helyezett: Rayman Judit-Pataki Réka Dalida,
Jókai Utcai Általános Iskola, Pécs

II. kategória, 2. helyezett:
Illés Dániel, Mágocsi Ált.Isk.

I. kategória, 2. helyezett: Csanádi Luca,
Szekszárdi Általános Iskola

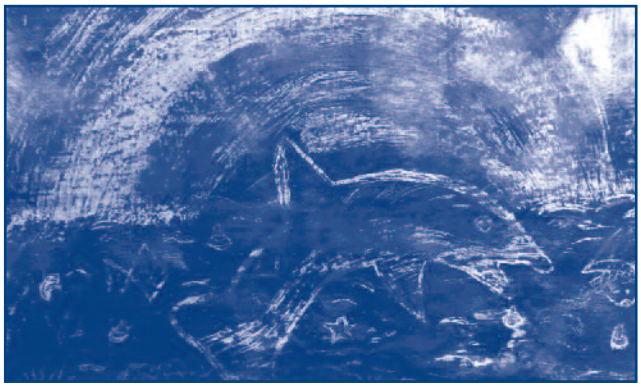

I. kategória, 3. helyezett: Róth Kinga,
Kinizsi Általános Iskola, Kaposvár

II. kategória, 3. helyezett: Horváth Alexandra,
Mikszáth Kálmán Ált. Isk., Marcali

Különdíjasok:

Különdíj 1.: Levárdy Kristóf,
Berzsenyi Dániel Ált. Isk. Kaposvár

Különdíj 2.: Oláh Viktória,
Búzavirág Óvoda, Mókus Csoport, Kaposvár

Különdíj 3.: Visnyovszky Karina,
Búzavirág Óvoda, Süni Csoport, Kaposvár

Különdíj 4.: Baksa Mercédesz,
Nagyboldogasszony Katolikus Gimn. Kaposvár

Különdíj 5.: Nyugati Városrészi Óvoda,
Radnóti M. Utcai Tagóvoda

Különdíj 6/1.: Szikszai Gábor,
Festetics Karolina Bázisóvoda Kaposvár

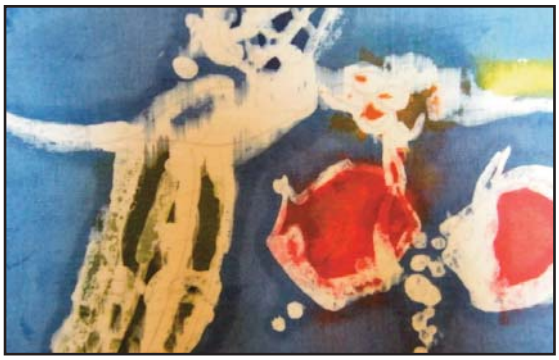

Különdíj 6/2.: Szikszai Gábor,
Festetics Karolina Bázisóvoda Kaposvár

Különdíj 7.: Schenk Gertrúd-Melegh Liliána
Jókai Utcai Általános Iskola Pécs

Támogatói lista 2009

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata
Baranya Megyei Önkormányzat
Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
Somogy Megyei Önkormányzat
Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Baranya csatorna-menti Vízitársulat
Dráva-menti Vízitársulat
Dráva-Tenkes Vízitársulat
Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.
Észak-somogyi Vízitársulat
Harkányi Gyógyfürdő Zrt.
Hidrot Kft.
Kapos Hidro Kft.
Kaposvári Víz-és Csatornamű Kft.
Kaposvölgyi Vízitársulat
Kelet-baranyai Vízitársulat
Komló-Víz Kft.
Magyar Ásványvíz Szövetség és Terméktanács
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei szervezete
Magyar Hidrológiai Társaság Somogy megyei szervezete
Mecseki Erdészeti Zrt.
Pécsi Vízitársulat
Pécsi Vízmű Zrt.
Pécsváradi Vízmű Kft.
Rinya-dombómenti Vízitársulat
Szentlőrinc és térsége Vízitársulat
Szigetvár és térsége Vízitársulat
Sziget-Víz Kft.
Tenkes-Víz Kft.
Vízcoop Kft.
BITT Kft.

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG ÉS A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG IDŐSZAKI LAPJA

2010 | I.

GYÖRGY Béla
DDKÖVIZIG, igazgató

Árvízvédelmi töltéshasználat: Engedélyek és korlátozások

Sokan ismerjük és kedveljük a Duna és Dráva mellett fekvő táj természeti szépségeit, a rendkívüli adottságokkal rendelkező dunai mellékágakat és a hullámterek utánozhatatlan egyediségét. A természet iránti érdeklődés a fizikai és szellemi – lelki felfrissülés szándéka egy alapvető emberi törekvés, érthető hát, hogy vonzódunk a folyókhoz és a hozzájuk kapcsolódó környezethez.

E rendkívül vonzó környezet megközelítésének „Achilles-pontja" a folyókat kísérő árvédelmi rendszer. A töltés, amely biztonságot nyújt a védett ártérben élők számára az árvizek ellen és lehetőséget arra, hogy védekezzünk és, hogy óvjuk az emberi életet, településeket, egyéb értékeket. Aki részt vett már védekezésben, jól tudja, milyen nagy jelentősége van a töltések és védett sávok jó állapotának, az tudja, hogy a homogén gyeptakaró, a korona jó állapota milyen fontos. Akik álltak már a töltés koronán miközben „rugózott" alatta a töltéstest, és a víz átfolyt a mentett oldalra azok számára nem lehet kérdés, hogy a lehető legjobb állapotokat kell biztosítani. A Duna Mohács alatti szakaszán és a Dráván a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság felelőssége és feladata, hogy a töltések a lehető legjobb állapotban, és védekezésre alkalmasak legyenek. Ezt szolgálják a fejlesztések, az éves fenntartási munka és az állandó őrzés, a gátőrök, a napi ellenőrzési és karbantartási tevékenységek.

A töltés természtesen nem zárhatja el az értékeket az ott élőktől és dolgozóktól amelyeket a térség rejt, de nem is feladata, hogy biztosítsa e térségek minden szempontú megközelítését, feltárását. Erre szolgálnak a térségben lévő közforgalmú utak és közcélú földutak, amelyek részben kísérik, részben keresztezik a védelmi vonalakat. Természetesen lehetnek olyan helyek és olyan helyzetek, amikor elkerülhetetlen a töltés koronájának igénybe vétele. Ennek rendezésére az Igazgatóság szabályokat alakított ki, feltételeket szabott, hogy mindez miképpen történhet. Sajnos töltéseink koronája és a kiépített burkolatok nem felelnek meg a közcélú közlekedés feltételeinek. A mégis ott közlekedők ezt saját felelősségükre tehetik az árvédelmi szempontok figyelembevételével.

Mindebből következik, hogy a töltésen való közlekedés valamilyen típusú engedélyhez vagy megállapodáshoz és felelősségteljes magatartáshoz kötött. Az ezzel kapcsolatos szabályozások teljes részletességgel megtalálhatóak a www.ddkovizig.hu/szolgáltatásaink/töltéshasználat weboldalon. A töltéseken az engedélyek meglétét és a felelősségteljes magatartást gátőreink ellenőrzik, akiknek ez kötelessége és felelőssége is egyben. Kérünk mindenkit, hogy ahol igénybe veszi a töltéskoronáját közlekedésre, igyekezzen megismerni gátőreinket. Akik nem rendelkeznek Internet elérhetőség lehetőségével, azokat tájékoztatjuk, hogy az engedélyek beszerezhetőek a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségén (7623 Pécs, Köztársaság tér 7. tel: 72/506-300), vagy korlátozottan az illetékes gátőrnél. A kerékpárral és segédmotor-kerékpárral való közlekedés száraz időszakban nem engedély köteles, de részükről is elvárjuk a felelősségteljes magatartást.

Végezetül szeretnénk felhívni a Tisztelt Érdeklődők figyelmét arra, hogy árhullámok kialakulásának minősített időszakában nevezetesen árvízvédelmi készültség idején a töltések igénybe vétele kizárólag a védelmi feladatokat ellátók számára lehetséges. Kérjük és köszönjük ennek tudomásul vételét minden érintett részéről.

Szerkesztette: Heid Petra, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Erdei Éva, Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Borító fotó: Fenyősi László, Duna-Dráva Nemzeti Park

Környezetvédelmi Világnap

Az év madara a fecske, növénye az ezüsthárs

Hagyományainkhoz híven idén is szeretettel várta Felügyelőségünk azokat az érdeklődőket - egyénektől a csoportokig, az apró gyerekektől a felnőttekig- akik aktívan kívánták ünnepelni a Környezetvédelmi Világnapot. E jeles eseményre színes programokkal készültünk, partner szervezeteink pedig gondoskodtak a kellemes és tartalmas időtöltésről.

Bár napjainkban a Világnapok, a különböző hagyományt teremtő események,illetve az évfordulók egymást érik, hiszen azokból az év szinte minden napjára jut egy-egy jeles dátum, a „Környezetvédelmi Világnap" azonban talán az összes neves évforduló közül az egyik legfontosabb értéket képviseli. Célja ugyanis egyértelmű üzenetet közvetít, amely a különböző humán közösségek felelősségtudatának felébresztésére irányul. A Környezetvédelmi Világnap tehát elsősorban arról szól, hogy felhívja a figyelmet: az egyénnek is tennie kell valamit a természetes, az épített és a belső környezet megóvásáért, a természet és az emberi élet harmonikusabb viszonya érdekében. És persze ugyanezt a hangsúlyt erősíti az ENSZ alapító határozata is, miszerint „ az embernek alapvető joga van a szabadsághoz, egyenlőséghez és a megfelelő életfeltételekhez olyan minőségű környezetben, amely emberhez méltó és egészséges életre ad lehetőséget – fogalmaz a nemzetközi érvényű határozat. Külön érdekesség, hogy a felelős nemzetközi környezetvédelmi szervezetek közös javaslata alapján minden évben olyan állatfajra, illetve különös növényre hívják fel a figyelmet, melynek populációja vészesen lecsökkent. Így lett az idei év madara a ***fecske***, az év növénye pedig az ***ezüsthárs***. Az idei Világnap – amely színvonala és a gyerekek körében rendkívül sikeres is volt - különös jelentőséggel bírt, hiszen e jeles nap éve egybeesik a regionális Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek alapításának húsz éves évfordulójával.

Kitüntetettek 2010. I. félév

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

A vízügyi és környezetvédelmi igazgatásban végzett kiemelkedően eredményes és példamutató tevékenysége elismeréséért a Környezetvédelmi és Vízügyi miniszter a „Környezetvédelmi Világnap „ alkalmából miniszteri elismerő oklevél kitüntetést adományozta **Dr. Cseh Annamária** kolleganőnknek.

A hulladékgazdálkodás területén 1984 óta a környezetvédelmi igazgatásban végzett kiváló munkájáért a Környezetvédelmi és Vízügyi miniszter a „Környezetvédelmi Világnap" alkalmából **Zombai László** kollegánknak a „Környezetünkért „ emlékplakett kitüntetést adományozta. Elismerésben részesített kollegáinknak Gratulálunk!

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Miniszteri Elismerő Oklevélben részesültek:
Balogh Tibor osztályvezető,
Környezetvédelmi és Viziközmű Osztály, Környezetvédelmi Világnap alkalmából
Csima Valéria ügyintéző, Informatikai és Hírközlési Osztály, Március 15-e alkalmából
Mosonyi Zoltán ügyintéző, Vízkárelhárítási Osztály, Víz Világnapja alkalmából

Sajó Elemér Emlékplakettet vehetett át:
Márk László osztályvezető,
Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály, Víz Világnapja alkalmából

Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkeresztben részesült:
Schubert József műszaki-igazgató helyettes, Március 15-e alkalmából

TARTALOM

GYÖRGY Béla
Árvízvédelmi töltéshasználat: Engedélyek és korlátozások 2
A töltés természetesen nem zárhatja el az értékeket az ott élőktől és dolgozóktól amelyeket a térség rejt, de nem is feladata, hogy biztosítsa e térségek minden szempontú megközelítését, feltárását.

Környezetvédelmi Világnap 3

PECZE János
Víz, víz és még több víz májusban és júniusban 4
A rendkívüli csapadék következtében a Somogy megyei vízfolyásokon jelentős, a Baranya megyei vízfolyásokon rendkívüli árhullámok alakultak ki.

PURGER Dragica
A vízfolyások, vízgyűjtők ökológiai problémáinak jelei 8
A felszíni és felszín alatti vízbőséget egy tájban alapvetően a klíma határozza meg, különösen a csapadékeloszlás.

CZIROK Attila | HORVAI Valér
ORTMANN-NÉ AJKAI Adrienne
Víz és védelem: a táji változók hatása 10
Az ökológiai szemlélet a vízi élőlények vizsgálatának előtérbe kerülését hozta magával.

PURGER Dragica
Beszámoló a 19. Európai Vegetációkutatás pécsi konferenciájáról 12
Az európai vegetációkutatásról szóló konferenciát (EVS) 19. alkalommal 2010. április 27. és május 2. között tartották Pécsett.

Zöld Iroda Verseny: megmérettünk és nyertünk 12

Nemzetközi Dunanap – 2010. június 29. 14

A Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer bevezetése 14

A Dráva-Mura torkolati szakasz vízi rendezési munkálatai 15

PECZE János
DDKÖVIZIG
Vízkárlehárítási Osztály

Víz, víz és még több víz májusban és júniusban

Májusban...

Sok helyen megdőlt a vízfolyásokon az eddig mért legnagyobb vízállás (LNV).

Az ország területén május 15. és 18. között óriási, 100-150 mm-t meghaladó csapadékmennyiség hullott. A legtöbb csapadék a dél-dunántúli régióban esett. A rendkívüli csapadék következtében a Somogy megyei vízfolyásokon jelentős, a Baranya megyei vízfolyásokon rendkívüli árhullámok alakultak ki.

Kapos vízgyűjtő

A vízgyűjtőn a lehullott csapadék hatására Kaposon május 15-én kora délután indult el a rendkívül gyors áradással járó árhullám. A főághoz hasonlóan a betorkolló vízfolyásokon is intenzív áradások alakultak ki. A tetőzések igazgatóságunk működési területén 17-18-án voltak. A ***Hábi (eddigi LNV: 320 cm), Surján (eddigi LNV: 282 cm)*** patakokon a vízállások meghaladták az állomás történetében eddig mért legnagyobb vízállást 6 cm-rel.

Depónia: A vízfolyások mederrendezése során a mederből kiemelt és közvetlenül a meder mellett (partélen) elhelyezett földmennyiség, amely korlátozott víztartási funkcióval is rendelkezik. A műszaki paramétereit tekintve nem nevezhető árvízvédelmi töltésnek.

A vízgyűjtőn a legkritikusabb helyzet ***Csikóstőttősön és Sásdon*** alakult ki. Csikóstőttős településen a **Hábi** és a **Baranya-csatorna** közötti szakasza között elöntésre került a veszélyeztetett lakosság védelme érdekében további kimenekítést végeztek.

A **Baranya-csatornán** a **Gödrei-vízfolyáson** is rendkívüli árhullám indult el, amely Sásd városát veszélyeztette. Sásd alsó részén lévő házakat (10-15 db) éjfélre elöntötte a víz, valamint a 66 főút út hídja felett 80 cm-es magassággal bukott át a víz. A főút lezárásra került csakúgy, mint a völgyet keresztező bekötő utak többsége. A **Baranya-csatorna** és a **Hábi patak** völgyelete szinte teljes egészében víz alá kerültek.

Ez idő alatt a vízgyűjtő legnagyobb tározója a **Pécsi-tó** vízszintje is az árvízi üzemvízszint fölé emelkedett. A tórendszer alsó tavainak és ***Sásd*** védelme érdekében a vízeresztést minimalizálni próbálták. A völgyzárógátas tavak, mint amilyen a Pécsi-tó is kialakításukból adódóan alkalmasak a völgyben lefolyó vízhozamok mérséklésére, hiszen a lefolyó víz egy része betározódik. Az árvízcsúcs-csökkentés mértéke arányos a rendelkezésre álló szabad (üres) tótérfogattal. A tapasztalt, szélsőséges csapadékokból kialakult heves lefolyások kártételét tehát egyértelműen mérsékelték, csökkentették a vízfolyásokra telepített tározóterek. Ezért szerepük egyértelműen pozitív, hiszen a helyi vízkárok (árvizek) elleni védekezés igen hatékony lehetőségéről van szó.

Fekete víz vízgyűjtő

A vízgyűjtő felső dombvidéki területein már 16-án kialakultak a tetőzések (Hetvehely, Szentlőrinc). A síkabb területeken lassabban csak 18-22-e között tetőztek a patakok. A Dráva kedvező vízállása nem akadályozta a víz levonulását. Az LNV-t meghaladó vízállás a Bükkösdi vizen Hetvehelynél volt, ahol 30 cm-rel meghaladta a korábban mért 148 cm-es szintet. A Mecsektől délre lévő kisvízfolyások vízszintjei is gyorsan emelkedtek.

Legkritikusabb helyzet Szentegát községben az Almás patakon, Okorágon, Vajszlón és Gilvánfán alakult ki. Pécsett a Május 1 utcában (Meszes-patak, Nagybányaréti ág) jelentős vízmennyiség rohanó vízmozgással vonult le egy eltorlaszolódott áteresz miatt. A levonult áradat a város több pontján is vízkárokat okozott (Meszes-patak). Jelentős anyagi károk keletkeztek.

Almás-patak, depónia megnyitása Szentegát

Karasica vízgyűjtő

A dombvidéki területeken már május 16-án jelentkezett az árhullám, míg a Villányi térségbe 18-án tetőztek a patakok. A vízgyűjtőn a mért vízállások közül a Villány-pogányi vízfolyáson volt az LNV-t meghaladó vízállás a korábban mért 93 cm-ről az LNV 118-cm-re módosult.

A csapadéktevékenység hatására ezen a vízgyűjtőn is jelentős árhullámok vonultak le.

Lapáncsa községben a **Karasica** magas vízállása következtében az oldalági mellékárkok nem tudtak a befogadóba ömleni, összegyülekezve a település belterületén lakóházakat veszélyeztetett. A **Vasas-belvárdi vízfolyás**

több helyen kilépett a medréből. ***Olasz*** belterületén a futballpálya és a mélyebben fekvő területek elöntésre kerültek. 2db ház került veszélybe. Itt a Hásságyi tározó a Pécsi-tóhoz hasonlóan jelentős mértékben hozzájárult a vízkárok enyhítéséhez. A **Villány-pogányi vízfolyás** ***Vokány*** alatt több helyen kilépett a medréből, legelőket öntött el. ***Palkonyánál*** 3 ház került veszélybe. ***Villánykövesden*** kertek kerültek elöntésre. A vízfolyáson keletkezett torlaszt megszüntettük.

Völgységi patak vízgyűjtője

A rendkívüli csapadéktevékenység hatására – Magyaregregyen május 15-én 95 mm, 16-án 78 mm csapadék hullott – a **Völgységi patakon** igen intenzív árhullám indult el. Rengeteg uszadékot sodort magával melyek rögtön problémákat okoztak ***Kárász*** településen ahol a patakot átszelő hidaknál torlaszok képződtek, mögöttük gyorsan megemelkedett a vízszint. Az önkormányzat a lehetőségeknek megfelelően védekezett. Kárász és Vékény települések között a mederből kilépve elöntötte a közutat, amely miatt azt le is kellett zárni. ***Szászváron*** a medréből kilépve ingatlanokat öntött el. Nagymányokon a néhány évvel ezelőtti rekonstrukció eredményes volt. A vizek a mederből nem léptek ki.

A Nagykoppány patak vízgyűjtőjén és a Kis-koppány patak vízgyűjtője

Jellemzően mezőgazdasági területek kerültek elöntés alá. Ezekre a vízgyűjtőkre az átlagosnál nagyobb csapadék hullott, ezért az árhullám völgyfenéken vonult le, a medrek nem tudták befogadni a rendkívüli vízmennyiséget. Belterületen ***Törökkoppánynál*** 2 db házat és 2 db hidat veszélyeztetett a Nagykoppány patak.

Dombó csatorna vízgyűjtő

A csatorna mentén vízkár események nem alakultak ki.

Babócsai Rinya vízgyűjtő

A működési területünk egyik legnagyobb vízgyűjtőjén a többi területhez képest valamivel kevesebb csapadék esett. Míg a baranyai, Kapos vízgyűjtő területein 100-180 mm eső esett, addig itt inkább 80-100 mm közötti volt a 3 csapadékos nap összege. A kialakuló árhullámok is kevésbé hevesen alakultak ki, mint a többi területen. A Babócsai Rinya Babócsánál mért korábbi 260 cm-es LNV szintjét 6 cm-rel meghaladta.

A bekövetkezett vízkáresemények az alábbiak voltak:

- **A Babócsai Rinya** ***Nagyatád*** felett kilépett a medréből, valamint ***Babócsán*** a Rinya utcában az önkormányzat homokzsákból épített nyúlgáttal védekezett.
- **Taranyi Rinya** ***Taranynál*** kilépett a medréből.

- A **Györgyös** patakon lévő csokonyavisontai halastavaknál és a vízfolyáson a vízitársulat védekezett. A felső 2. és 3. számú tavak töltését meghágta a rendkívüli árhullám. A víz egy részét az alattuk lévő több éve üzemen kívül lévő 4. számú tóba vezették, de ennek töltése „szitaként „viselkedve átengedte, ill. később átszakadva nem tudta megfogni a vizet. Az így elindult árhullám nagy részét viszont sikerült az előzőleg leürített alsó két tóval 8. 9. számú megfogni.

…és júniusban

A május 30-án elkezdődött többnapos intenzív csapadéktevékenység hatására a május közepén kialakult árhullámok után újabb nagy mennyiségű csapadék esett a működési területünkre. A legtöbb eső a Mecsekben illetve a D-i területeinken esett. A meteorológiai állomásaink 5 napos összegét az alábbi táblázat és grafikon mutatja:

Állomások	május 30 - június 3 Σ mm
Kölked	**102,8**
Drávaszabolcs	96,4
Drávasztára	91,7
Magyaregregy	**131,7**
Kaposvár	90,2
Nagyatád	80,2
Villány	**102,1**
Lábod	85,1
Váralja	**113,7**
Sásd	**102,9**

Kapos vízgyűjtő:

A vízgyűjtőn a lehullott csapadék mennyisége inkább a D-i oldali Baranya, Hábi, Gödrei és Orfűi patakok területén volt a nagyobb. Hatására a Kaposon a két héttel korábbihoz képest (398 cm) majdnem 1,5 m-el kisebb tetőzés volt. A jobb oldali mellékvízfolyásokon a május közepi tetőzéseket jobban megközelítő szintek alakultak ki. A Baranyán Csikostőttősnél 29 cm-el volt kisebb a tetőző víz szintje, míg a Hábin ugyan itt 17 cm volt negatív irányban az eltérés. A Vízfő forráson május közepén **LNV-t meghaladó (87 cm)** vízállás volt és most is 2 cm-re megközelítette a régit (82 cm). A Pécsi tó szintje most 35 cm-el volt alacsonyabb, mint két hete, **akkor meghaladta az LNV-t.**

A **Baranya csatornán,** a **Hábi** és a **Gödrei patakon** összesen 5 helyen történt deponia átvágás. ***Kaposszekcső*** és ***Csikóstöttös*** közti utat lezárta a rendőrség. ***Sásdon*** a honvédség is segédkezett a védelmi munkákban.

Fekete víz vízgyűjtő:

A terület d-i és mecseki részei kapták a nagyobb csapadékot. A Ny-i részeken kevesebb eső volt. A vízgyűjtő felső dombvidéki területein már 1-én kialakultak a tetőzések (***Hetvehely, Szentlőrinc***). ***Hetvehelyen*** a **Bükkösdi vízen** újabb LNV (180 cm) született, amely 2 cm –el haladta meg a májusi szintet. A síkabb területeken lassabban csak 2 - 4 -e között tetőztek a patakok. A **Fekete víz** tetőzése ***Cúnnál*** 50 cm-rel, **Pécsi víz** tetőzése ***Kémesnél*** 16 cm-rel maradt el e az LNV-től. A tetőzéseket követően mindkét vízfolyáson igen lassú apadás volt tapasztalható. A **Fekete-vízen** még a 7-én is csak 290 cm-es vízállás volt. Az **Egyesült Gyöngyösön** 60 cm-rel, az **Almás patakon** 74 cm-rel volt most kisebb a tetőző vízállás, mint május közepén. A Dráván a kedvező vízállás nem akadályozta a víz levonulását.

A vízgyűjtőn a legkritikusabb helyzet ***Gilvánfa*** térségében alakult ki, ahol a **Bükkösdi árapasztó** depóniáját több helyen meghágta a víz. Nyúlgát építéssel védekeztek, mely munkában a helyi lakosságon kívül a VPOP emberei is részt vettek. Egy másik kritikus helyszín ***Páprád*** volt. A **Bükkösdi árapasztóból** kikerült vizek a területen lefolyva megjelentek a település belterületén, mely ellen igen megfeszített védekezéssel lehetett csak sikert elérni. ***Vajszlón*** a Pajtás szivattyút ismételten telepíteni kellett. Ezen felül ***Magyartelek*** és ***Kisasszonyfa*** is igényelt szivattyúzást.

Karasica vízgyűjtő

Mint a csapadékokból látszik a mecseki és a D-i területek kapták a legtöbb esőt. Ennek hatására a Karasicán a vízrajzi állomásainkon LNV körüli értékek születtek. ***Kátolyban 14 cm – rel haladta*** meg a tetőzés az eddigi legnagyobb szintet. ***Szederkényben is csak 3 cm-el maradt el az LNV értékétől*** a tetőző vízállás. A mostani árhullám a településen 60 cm-el volt magasabb a két héttel korábbinál. A **Vasas-Belvárdi** vízfolyáson is telt szelvénnyel folyt a víz. A tetőzés alatt kb. 70 cm-el végzett vízhozammérés eredménye 11.5 m3/s volt. ***Villányban*** a **Karasica** vízszintje elmaradt az LNV-től.

Olasz belterületén kiöntött a **Vasas-Belvárdi vízfolyás**. A mélyebben fekvő területeken lakóházakat is elöntött. Embereknek el kellett hagyniuk a házaikat. A belterületi hidat is meghágta a víz.. Az 57-es útón az átfolyó víz miatt félpályás lezárásra volt szükség. ***Máriakéméndnél*** a **Karasica** kilépett a medréből, a völgyfenéken folyik és a mélyebb fekvésű szántó területeket feltöltötte a víz. A **Karasica** felső vízgyűjtőjén lévő egyes tavak töltését meghágta a víz. ***Fazekasbodán*** egy kisebb halastó töltése átszakadt.

Szederkény mélyebben fekvő részeit elöntötte a **Karasica**. ***Borjádon*** a magassági hiányos részeken védekeztek. ***Lapáncsán*** ismét szükség volt a két szivatytyúra.

Völgységi patak vízgyűjtője

A legtöbb csapadékot a Mecsek kapta. A területen a gyors árhullám kialakulása volt a jellemző. A **Völgységi patak** több helyen kilépett medréből a vízrajzi műtárgy előtt, így a tetőző vízálláskor a völgyben tározódott az árhullám egy része. Lehet, hogy ennek

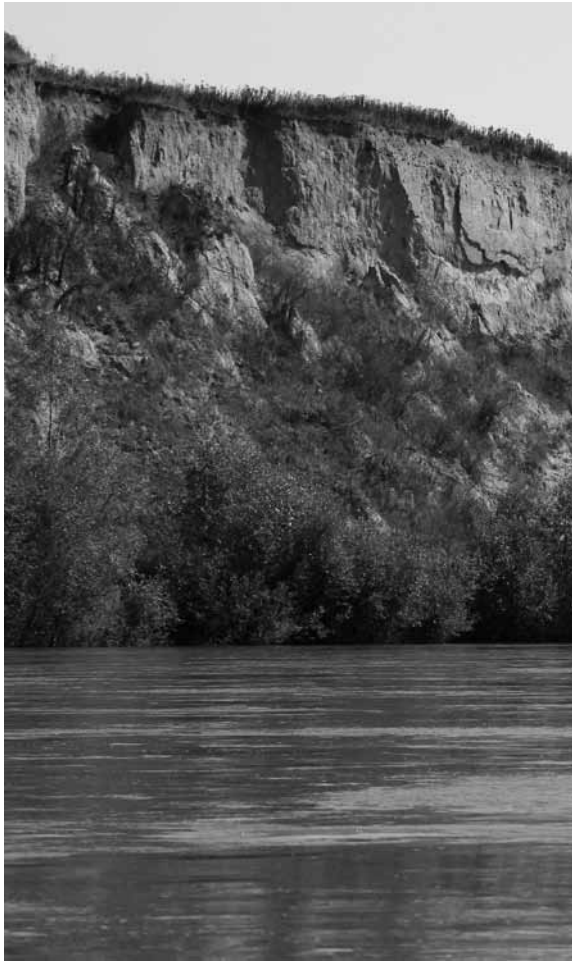

következménye az LNV-t csak megközelítő vízszintek. Május közepén a **Völgységi patakon** 11 cm-el, a **Hodácsin** 7 cm-el volt magasabb a tetőzés szintje.

A Nagykoppány patak vízgyűjtőjén és a Kis-koppány patak vízgyűjtője

Ismét jellemzően mezőgazdasági területek kerültek elöntés alá.

Dombó csatorna vízgyűjtő

Berzencénél a **Dombó csatorna** depóniáját a 11+300-11+670 km szelvények között 3 helyen kellett átvágni. A terepen levonuló vizek veszélyeztették a szociális otthont.

Babócsai Rinya vízgyűjtő

A területünk egyik legnagyobb vízgyűjtőjén a többi területhez képest valamivel kevesebb csapadék esett. Míg a baranyai vízgyűjtőkön és a Kapos vízgyűjtő területein 100-180 mm eső esett, addig itt inkább 80-100 mm közötti volt a 3 csapadékos nap összege. A kialakuló árhullámok is kevésbé hevesen alakultak ki, mint a többi területen.

A helyi vízkár védekezések során 182 ezer homokzsákot adott át a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság térítésmentesen az önkormányzatoknak. Májusban és júniusban is kb. 50-50 település esetében végeztünk szakmai segítségnyújtást. A védekezések során összesen 11 db depónia átvágás történt. Szivattyúzást végeztünk: Sásd, Lapáncsa, Vajszló, Magyartelek, Liget, Pécs településeken

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságon több olyan a kezelésében lévő vízfolyás rekonstrukciós munkái kezdődhetnek meg a közel jövőben Európai Uniós forrásból, amelyekkel tovább javítja a kisvízfolyások vízelvezető képességét. Többek között a Rinya vízfolyások rekonstrukciójával kapcsolatos támogatási szerződést az Igazgatóság májusban írta alá, valamint bírálati fázisban vannak a Kapos rekonstrukciója és a Kapos tározó építése, valamint a Vasas-Belvárdi vízfolyás és Karasica rekonstrukciója projektek.

Bővebb információ a www.ddkovizig.hu/projektek aloldalon olvasható.

PURGER Dragica
DDKÖVIZIG
Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály

A vízfolyások, vízgyűjtők ökológiai problémáinak jelei

Árvíz

A természeti katasztrófák között valószínűleg az árvíz okozza a legnagyobb gazdasági károkat. Európában csak 1998 és 2002 között több mint 100 nagyobb árvíz volt, beleértve a Duna és az Elba katasztrofális áradását 2002-ben, amikor több mint 50 ember vesztette életét, több ezer ház ment tönkre és mintegy 100 000ha mezőgazdasági területet öntött el az árvíz. Az összes felbecsült kár kb. 14 milliárd Euró volt. Az árvíz napjainkban is Európa legnagyobb környezeti problémája, amelynek kezeléséhez új irányelvet hoztak létre. A VKI célok között nem csak a víztestek „ökológiai állapot javítása", hanem „az árvíz és szárazság okozta károk csökkenése"szerepel.

Miért áradnak a vízfolyások?

A kérdés aktualitása sajnos, a napjainkban történő és a jelenlegi árvíz helyzetből adódik. Ebben a rövid szövegben, a teljesség igénye nélkül, inkább emlékeztetőként, összegyűjtöttem néhány "holisztikus" gondolatot az árvíz kockázatokról, a vízfolyások és a tájak kapcsolatairól. Lehet, hogy valakinek furcsán hangzik az „általános problémákról" beszélni most, amikor sürgős és teljesen konkrét tennivalóink vannak, de a lokális – globális összefüggéseket jó volna mindenkinek szem előtt tartani.

Mert nagyon esik…

Az egyenetlen csapadékeloszlás természetes jelenség és a földre lehulló csapadék mennyiséget az ember nem tudja lényegesen befolyásolni.

A felszíni és felszín alatti vízbőséget egy tájban alapvetően a klíma határozza meg, különösen a csapadékeloszlás. Az extrém nagy mennyiségű (a sokéves havi átlagnál többszörösen nagyobb) csapadék rövid időn belül akkora víztöbbletet okozhat, amelyeket a vízfolyás rendszerek nem tudnak gyorsan levezetni és nagyobb mennyiségű víz a mélyebben fekvő területeken gyűlik össze, ott ahol természetesen vizes élőhelyek jönnek létre: tavak, mocsarak, lápok. A vízbőség és az árvíz a természetben időnként és helyenként megjelenik. Az árvíz katasztrofális problémákat és károkat okozhat, ha az ember által alakított tájban történik (Ráadásul az ártéren létrehozott települések növelik az árvizek veszélyeit!). Az egyenetlen csapadékeloszlás természetes jelenség és a földre lehulló csapadék mennyiségét az ember nem tudja lényegesen befolyásolni, annál inkább hatása lehet a csapadékvíz további sorsára.

Mert megindul a föld…

A vízfolyás jellemzők a környező táj arculatával állnak szoros összefüggésekben: pl. a dombvidéki patak hidromorfológiai bélyegeit befolyásolja a vízgyűjtő területen lévő dombok meredeksége, a völgyek alakja és behatárolása. A táj jellege nagymértékben a növényzettől is függ. Közismert tény, hogy a természetes növényzetnek nagyon fontos szerepe van a csapadék visszatartásában. Főleg az őshonos lombos erdők, mint a szivacs, képesek hatalmas mennyiségű vizet visszatartani, a talajt megvédeni az eróziótól. A mezőgazdasági területek növelése érdekében, azonban egyre gyakrabban az őshonos erdőket tarra vágják a meredek domblejtőkön és azokat a területeket leginkább szántóföldi termelésre használják. Az erdőhöz képest, azonban a szántóföldek alig képesek befogadni és visszatartani a csapadék vizet. Intenzív szántóművelés esetén, a dombvidéki területeken, a meredek lejtőkön nagy mennyiségű csapadékvíz zúdulhat le hírtelen. Akkor rövid időn belül a csapadék többletet a táj nem tudja befogadni se a vízfolyások nem tudják elszállítani, ezért a mélyebben fekvő területeken megnövekszik az áradás kockázata. Az utóbbi időkben a meredek lejtőkön lévő földeket is mezőgazdasági nehézgépekkel művelik. Mérések bizonyították, hogy a nehézgépekkel művelt talajnak jóval kisebb a víztartó kapacitása, ezért a csapadékvíz még gyorsabban lefolyik róla, és hatalmas mennyiségű termőtalaj lemosódik. A termőtalaj évezredek során keletkezett a növényzet és más élőlények jelenlétének és működésének köszönhetően. A növények termesztéséhez nélkülözhetetlen termőtalaj a gazdálkodó számára hosszú távú nagy értékű „befektetést" jelent. A termőtalaj pusztulásával nem csak a természetet érinti pótolhatatlan veszteség, hanem a mezőgazdásságban is felbecsülhetetlen károk keletkeznek. Az esővíz okozta talajerózió sok országban az egyik legsúlyosabb ökológiai probléma. Az angol internetes oldalak Nagy Britanniai kutatásokra támaszkodva megdöbbentő adatokat közölnek „Az erózió 2.2 millió tonna termékeny talajt mos le évente és utána a szükséges tisztítások 23-50 millió fontba kerülnek évente. Angliában és Velszben 1.3 millió hektár mezőgazdasági terület fekszik ártereken, 5 millió ember pedig árvíz által veszélyeztetett területeken él" (guardian.co.uk/environment/flooding).

Tapasztalatok alapján, Magyarországon is hasonlóak a problémák. A vízfolyást kezelőknek egyre gyakrabban a vízfolyások medreiből vagy a tavakból tisztítani kell az iszapot, amely a szántóföldekről bemosódik. Ezek a munkálatok nagy munkaerőt, időt és hatalmas költségeket igényelnek. A diffúz vízszennyezés növekedése egy külön súlyos probléma, ami együtt jár a mezőgazdasági területeken lévő talajerózióval.

Mert szűk a meder, és hiányzik a mocsár…

A vizek szabályozása során olyan víztestek keletkeztek, amelyek csak nyílegyenes mederből állnak. Egyáltalán nincs árterük, vagy nagyon szűk ártérrel rendelkeznek. Csak a legritkább esetekben húzódik széles ártér a meder mentén, pedig a nyílt ártérnek kulcsszerepe van az árvízkockázat és a károk csökkenésében. Azonban a legtöbb kis- és közepes, főleg síkvidéki vízfolyás mentén az árterület túl keskeny és nincsenek természetes mocsarak, rétek, emiatt nincs lehetőség arra, hogy az esetleges többlet víz a mocsárréten illetve az ártéri erdőkbe öntsön ki. A vízfolyás mentén a legtöbb esetben a szántóföldek a mederig húzódnak, hiányzik a védő, un. puffer zóna, ami kedvezőtlen környezeti hatások: talaj erózió, talaj és benne lévő növényvédő szerek-, műtrágya bemosódást, szennyeződést, iszapolást eredményez. A parti zóna az a sáv, ahol a víz érintkezik a szárazfölddel és ahol nagy szerephez jut az árnyékolás, vízáramlás, növényzet és a többi vízi élet. A parti zónának hatalmas jelentősége és nagy hatása van a vízfolyások élőhelyeinek minőségére, mivel a vízfolyást védi a környező szennyeződésektől.

A vízfolyások rehabilitációja esetében a legnagyobb hangsúly éppen a parti zóna kezelésén van, aminek egyik leggyakoribb eleme az őshonos növények fák- és cserjék ültetése, puffer zóna kialakítása.

A legtöbb országban vannak az áradás szempontjából kockázatos vízfolyások, amelyek külön kezelést és monitoringot igényelnek. A tervezők nagy többsége szerint a hagyományos mérnöki megoldások nem elég hatékonyak-gazdaságosak. A tapasztalatok és a számítások alapján már bizonyossá vált, hogy az árvízvédelemhez nem elegendő (ráadásul drágább is!) egyre magasabb töltések és védőgátak építése, egyre intenzívebb vízlevezetési rendszerek kialakítása. Helyette, fenntartható megoldások szükségesek, amelyek a vizes élőhelyeknek természetes működést biztosítanak. A folyóknak nagyobb teret kell biztosítani, ami egyben a vizes élőhelyek rehabilitációját is jelenti. Az ilyen hozzáállás és ezek a megoldások nem csak az árvízvédelem szempontjából előnyösek, hanem hosszú távon a víztestek ökológiai állapotának javítását szolgálják. Hogy ezek a megoldások megvalósuljanak, hogy a vízfolyásokhoz a megfelelő szélességű árterek legyenek biztosítva, a mezőgazdasági ágazatban művelési ágváltás és legalább részben más tájhasználat szükséges. A nagy folyamok esetében az árvízvédelmet nemzetközi szinten is összhangba kell hozni. A gazdálkodás tervezése a vízgyűjtő szinten nem csak a jó ökológiai állapot elérését, hanem az árvíz megelőzését is szolgálja.

CZIROK Attila
DDKTV
Mérőközpont

HORVAI Valér
DDKTV
Mérőközpont

ORTMANN-NÉ AJKAI Adrienne
PTE TTK
Környezettudományi Intézet

Víz és védelem: a táji változók hatása

Hatások a Völgységi-patak makro gerinctelen-faunájára a különböző térléptékekben

Bevezetés

Az EU Víz Keretirányelv (VKI) a felszíni vizek ökológiai szemléletű tipizálását, minősítését és a jó ökológiai állapot elérését tűzi ki célul. Az ökológiai szemlélet a vízi élőlények vizsgálatának előtérbe kerülését hozta magával. Az áramló vizek jellemzésére a különböző vízi élőlény együttesek közül Európában a legszélesebb körben a vízi makroszkopikus gerinctelen társulást (makrozoobenton) használják fel. A makrozoobenton együttes olyan hosszabb életciklusú gerinctelen állati szervezetek gyűjtőneve, amelyek korlátozott helyváltoztató képességük és néhány naptól néhány évig terjedő élettartamuk folytán speciálisan alkalmasak a folyóvizek minőségének hosszabb időintervallumra vetített jellemzésére. A makrogerinctelen közösség fajösszetétele megváltozik az ismétlődő szennyezések hatására – ezzel jelzik a szennyezést. A vízi és part menti makrovegetáció fontos szerepet játszik a vizet a part felől érő hatások (pl. a tápanyag bemosódás) mérsékelésében, a tápanyagok felvevőjeként, valamint táplálékot és élőhelyet biztosít a vízi állatoknak.

A vízgyűjtő gazdálkodási tervek (VGT) készítésének kötelezettségében is tükröződik a felismerés: egy-egy víztest vízminőségét, ezen keresztül faunáját annak nemcsak közvetlen, de távolabbi környezete is befolyásolja különböző mértékben.

A vízgyűjtő természeti és társadalmi-gazdasági adottságai alapvetően meghatározzák a víztestek vízminőségét – elsősorban a diffúz és pontszerű szennyező forrásokon keresztül. A különböző léptékben vizsgált táji környezeti változók hatásának erőssége nagy szórást mutat. Az összefüggések vizsgálatának a nemzetközi szakirodalomban jellemző szintjei: lokális (méteres nagyságrend), szakasz (10-100 m nagyságrend), a vízfolyás mente (0,5-1 km nagyságrend), vízgyűjtő (akár több ezer-tízezer km^2). Az adatok forrása általában műholdfotó vagy annak interpretálásával készült felszínborítási adatbázis (Európában és hazánkban jellemzően a CORINE), a szakasz és lokális léptékben esetenként légi fotó vagy aktuális terepi felvétel, vagy mindkettő. A távérzékelt anyagok készült felszínborítási adatbázisok térinformatikai elemzése, feldolgozása nagy (több ezer km^2 feletti) területeken használható adatforrás. Kisebb területeken azonban – elsősorban tematikus felbontásának elnagyoltsága miatt pontossága egyre romlik – éppen a természet közeli területeken, és a finom térbeli mintázatot mutató vizes élőhelyek esetében nem elég finom. Ez a hiányosság enyhíthető a lokális, szakasz vagy patak menti szintről készült légi fotók felhasználásával, de igazán korrekt megoldást a forrásigényes terepi felvételezés jelent. A hazai Országos VGT 8 összevont CORINE kategóriát használ, a mezőgazdasági tájhasználat (4) és a vizes területek (2) finomabb osztályozásával. Munkánkban a fenti gyengeségek kiküszöbölésére törekedve vizsgáljuk a különböző léptékű táji környezet a Völgységi-patak makro gerinctelen faunájára gyakorolt hatását. Arra is szeretnénk rámutatni, hogy a MÉTA adatbázis hogyan használható ilyen vizsgálatokban.

A vizsgálati módszerek

A szakasz és lokális szinten terepi vegetáció felmérést készítettünk. Emellett adatforrásként egy egyedülálló hazai lehetőséget, a műholdfotó-interpretáción mellett közel teljeskörű terepi felvételezéssel készült, ezért esetenként akár 1 ha alatti térbeli és jelentős tematikus részletességet (86 élőhelyi kategória) biztosító MÉTA élőhelyi adatbázist (www.novenyzetiterkep.hu) és ennek alapján kidolgozott természetességi mutatókat használtunk. A vegetációval definiált táji környezet a fentiek szerint négy térléptékben, 3-5 mutatóval jellemzett természetességét vetettük össze a Völgységi-patak teljes hosszában 8 ponton vett makrogerinctelen minták természetességi jellemzőivel.

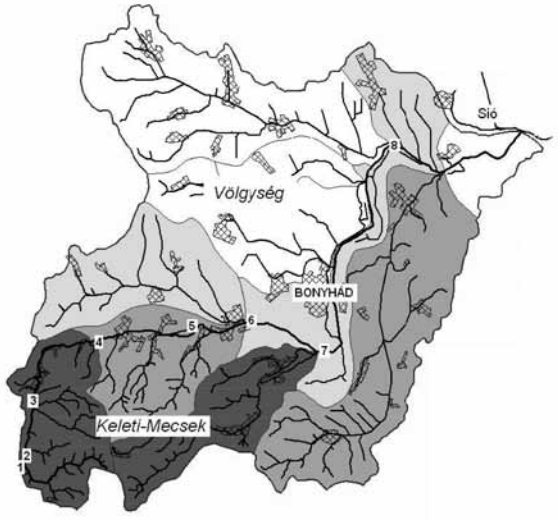

A Völgységi-patak vízgyűjtője a mintavételi helyekkel (a szürke szín intenzitása a részvízgyűjtő átlagos tájtermészetességét jelzi; a mintavételi helyek számozását lásd a szövegben)

Mind a 4 szintről rendelkezésünkre álló, hasonló tartalmú mutatók tehát: a természetközeli élőhelyek száma, azok átlagos természetessége, és az erdő- (fásszárú) borítás, a két magasabb szintről ezen felül a

természetközeli területek százalékos aránya és az átlagos tájtermészetesség. A makrogerinctelen mintavétel az MSZ EN 27828 (1998) szabvány szerint az AQEM protokol felhasználásával történt, úgy, hogy a teljes minta összetétele tükrözze a különböző élőhelyek, aljzattípusok adott patak szakaszra jellemző arányát. Az értékelés különböző biotikus indexekkel történt. A makrogerinctelen mutatók és a fenti vegetációs mutatók között páronként lineáris korrelációt számoltunk.

A vizsgált terület

A Völgységi-patak a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet területén, Zobákpuszta környékén ered. Jellege hegyvidékiről dombvidékire, majd síkságira változik, a Keleti-Mecsek, Völgység, Tolnai-hegyhát és Szekszárdi dombság vizeit gyűjti össze. Vízgyűjtőterülete 550 km^2. Táji környezete a mecseki forrásvidéktől a Sió torkolati agrártájig erős antropogén degradációt szenved, a természetközeli területek aránya (részvízgyűjtő szinten) 62-ről 7%-ra, az erdőborítás 55-ről 2%-ra csökken, így eredményeink markánsan különböző tájhasználatú területekre vonatkoznak (1.ábra). Ökológiai, biológiai és fizikai-kémiai állapota Kárász felett jó, Nagymányok alatt gyenge ill. jó állapotnál gyengébb, a Kárász-Nagymányok közti szakasz (kb. a 4.–6. mintavételi pontok között) adathiányos.

Első három mintavételi helyünk (1–3.) a Völgységi patak forrásvidéki részvízgyűjtőjén található. Amíg az első kettő a mecseki szénbányák vízigényének kielégítésére az 1960-as években épített Mézesréti tározó alatt és felett található, addig a harmadik Magyaregregy falu felett, ahol a kinyíló völgyben az erdőket felváltják a rétek és szántók, a fás vegetáció a patak partjára szorul vissza. Ez a részvízgyűjtő teljes egészében a Kelet-Mecsek területén fekszik, területének 55%-át borítja erdő (túlnyomórészt gyertyános-tölgyesek és bükkösök), 62%-át természet közeli vegetáció (az előzőeken túl elsősorban patakparti magaskórósok és mocsárrétek). Átlagos tájtermészetessége az elméletileg lehetséges maximum (a terület egésze érintetlen) 32%-a.

A következő két mintavételi hely (4–5.) a Völgységi-patak 2. számú részvízgyűjtőjén található, ami átmeneti jellegű: jobb oldalon az elsőhöz hasonló természet közeli mecseki táj, bal oldalon (jóval kisebb területen) a Völgység a patakra néző domboldalainak kis- és nagyparcellás művelésű agrártája. Természetességi mutatói ezt tükrözik: erdőborítottsága 29 százalék, a természet közeli területek részaránya 36 százalék, átlagos tájtermészetessége 17 százalék. Az utolsó három mintavételi hely (6–8.) a Völgységi-patak 3. számú részvízgyűjtőjén fekszik, teljesen sík, zömében nagytáblás művelésű agrártájban, ahol az erdőborítottság mindösszesen 2 százalék, a természet közeli vegetáció aránya 7 százalék (fasorok, cserjések, és halastavakhoz kötődő, többnyire szegényes vízi-vízparti növényzet), az átlagos tájtermészetesség 3 százalék. A tabódi mintavételi hely felett a mellékágakon és a mintavételi hely közvetlen közelében is halastavakat létesítettek, melyek befolyásolják a főág vízminőségét

Eredmények és azok értékelése

A vizsgálati eredmények értékelése során a makro gerinctelen közösség, illetve a táji környezet természetességét tükröző mutatók között erős korrelációkat találtunk. A legtöbb szignifikáns korrelációt minden makro gerinctelen index esetén a patakmente (0,5-1 km nagyságrend) és a részvízgyűjtő szint természetességi mutatóival kaptuk. A négyből 3 térléptékben szignifikáns környezeti változók az erdőborítás, az élőhelyek száma és az átlagos élőhely-természetesség. Ezen mutatók közül csak az erdőborítás becsülhető egyértelműen felszínborítási adatbázisból.

Hasonló eredményt – a távolabbi táji környezet a lokális tényezőknél erősebb hatását – mutattak ki SÁLY és munkatársai (2009) halakra a Balaton vízgyűjtőjén. Erősen átalakított tájakban több külföldi vizsgálat is ezt a trendet erősíti. Ugyanakkor, a NASH et al. eredményei alapján (2009) 85 százalékban – természet közeli tájban - a tájmetrikák közelebbi szinten jobb eredményt adtak. Mivel a MÉTA adatbázisból származtatható táji léptékű természetességi mutatók erős korrelációt mutattak a vízminőséget indikáló makro gerinctelen indexekkel, ezek a mutatók – vizsgálatunk markánsan különböző természetességű területein – a vízminőség jó prediktorainak tekinthetők.

Köszönetünket fejezzük ki az MTA ÖBKI-nek a MÉTA adatok rendelkezésünkre bocsátásáért, különösen Horváth Ferencnek az adatleválogatásban és az indexek terén nyújtott segítségért, valamint Molnár Zsoltnak a kézirathoz fűzött javaslataiért.

Beszámoló a 19. Európai Vegetáció-kutatás pécsi konferenciájáról

European Vegetation Survey - EVS

PURGER Dragica
DDKÖVIZIG
Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály

Az európai vegetációkutatásról szóló konferenciát (EVS) 19. alkalommal 2010. április 27. és május 2. között tartották Pécsett. A konferencia szervezői a Pécsi Tudományegyetem, Biológiai Intézetének Növénytani és geobotanikai tanszéke, a Magyar Tudományos Akadémia Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete valamint a Duna-Dráva Nemzeti Park voltak.

A konferencián három fő kutatási téma szerepelt. A nagyléptékű (regionális, országos, nemzetközi) flóra, vegetációkutatás, valamint a környezet és tájhasználat. Az európai nagy folyók mentén lévő erdők kutatása. Az ökológiai indikátor értékek hasznosságának megtárgyalása.

A konferenciára 160 résztvevő érkezett 16 országból. A DDKÖVIZIG támogatásának köszönhetően, Purger Dragica is részt vette a konferencia munkájában. A Duna magyarországi szakaszán és Dráva magyar oldalán végzett természet-közeli erdőfoltok kutatásának eredményeit botanikus-társszerzőivel közösen egy poszteren mutatták be.

Kevey Balázs, Csete Sándor, Tóth Imre, Lengyel Attila, Purger Dragica és Csiky János:
A nedves és üde erdők fitocönológiai kutatása a Duna és Dráva mentén (Phytocoenological investigation of hungarian hygro- and mesophilous forests along The Danube and Drava river).

A konferencia idejében a résztvevők számára szakmai kirándulásokat is szerveztek. Ellátogattak a Budai hegységbe, a Kiskunságra, a Keleti Mecsek- és a Villányi hegységre. Így nem csak a tudományos eredmények megtárgyalásnak, hanem a magyarországi tájak és az itteni növényzet megismerésének élményeivel is gazdagodtak a résztvevők.

A következő, 20. alkalommal megrendezésre kerülő EVS konferencia székhelye Róma lesz 2011-ben.

Zöld Iroda Verseny: megmérettünk és nyertünk

Felügyelőségünk februárban döntött úgy, hogy pályázat formájában benevez egy olyan országos megmérettetésbe, amelyet Zöld Iroda Verseny elnevezés alatt hirdetett meg a fővárosi székhelyű KÖVET Egyesület. E projekttel együtt természetesen vállaltuk annak a feladatsornak, illetve szigorú kritériumrendszernek a teljesítését, amely a program sikerének a záloga volt. Erőfeszítéseinket siker koronázta, hiszen elnyertük a Verseny egyik jelentősnek számító különdíját.

Mi is az a Zöld Iroda program?

Bár az irodák működésének környezeti hatásai kevésbé látványosak, illetve nyilvánvalóbbak, mint az ipari és a mezőgazdasági termelésé, ám, ha figyelembe vesszük a hazánkban is egyre nagyobb számban épülő irodaépületeket, illetve az irodai alkalmazottak növekvő létszámát,könnyen belátható: az irodai tevékenység környezeti hatásaival foglalkozni kell. A Zöld Iroda programot a KÖVET szakértői dolgozták ki 1999-ben. Ez a napjainkra már egyre népszerűbb program számos esetben nyújtott segítséget az irodáknak ahhoz, hogy azt saját maguk a gyakorlatban is alkalmazzák, illetve bevezessék.

A program és az ökotérkép

Az évenként meghirdetett projekt elsődleges célja az adott szervezet irodáinak környezetközpontú fejlesztése az ökotérképezés módszerének segítségével, a környezet és emberbarát működés feltételrendszerének a kidolgozása, a működési költségek optimalizálása, a szervezet működéséből fakadó káros környezeti hatások csökkentése, illetve a dolgozók környezettudatosságának a növelése.

Versenyben a Felügyelőség

A Dél-dunántúli Zöldhatóság 2010 február 5-én nevezett be a Zöld Iroda Versenybe. Akkor még mindannyian úgy gondoltuk: könnyű dolgunk lesz. Ezt a kezdeti elképzelést azonban gyorsan felülírta az a napi szinten is elvégzésre váró hangsúlyos feladatsor, amelyeket pontosan és persze időre kellett teljesítenünk. A pályázati ötletünk apropója az volt, hogy a Verseny által felállított ideológia mentén minél szélesebb körben népszerűsítsük azokat a kisebb odafigyeléssel is megoldható, ám mégis gyökeres szemléletváltozást eredményező célokat, amelyek többségét nem csupán az irodai munkánk során, de a hétköznapi életben is naponta gyakorolunk. A Verseny bő két hónapos időtar-

tama alatt apró lépések mentén építkeztünk, úgymint például a villany lekapcsolása, a fűtés(légkondicionálás minimalizálása, az újrahasznosított papír beszerzése. Később az egyéni ötletek alapján megvalósításra került még a helyi zöldítési projektünk. (Zöld, irodai klímát kedvelő növények vásárlása.) Emellett erősítettük az ezzel kapcsolatos belső kommunikációt, s örömmel fogadtuk be a kollegáktól érkező újabb és újabb javaslatokat. Azaz: csapatjátékot játszottunk. Miután regionális Zöldhatóságként végezzük feladatainkat, ezért azt már az irodáink kialakításánál, berendezésénél szem előtt tartottuk, hogy az ergonómiai paraméterek – amelyek nem csak a kényelmet, de az egészségmegőrzést is szolgálják- a lehető legoptimálisabbak . Bár a kollegáink számára természetes volt a hulladékok szelektív gyűjtése, az iskolák zöld suli programjainak segítése, az elem és a használt izzók elkülönített gyűjtése

A Verseny ideje alatt a korábbinál is nagyobb hangsúlyt helyeztünk például a kétoldali nyomtatásra, az energiatakarékos izzók használatára, a számítógépek és a nyomtatók környezetbarát módon való működtetésére, a fűtés és a légkondicionálás használatának minimalizálására, illetve a természetes fény maximális kihasználására. Úgyszintén fontos szempontnak tartottuk a környezet, illetve a természetvédelemhez köthető gondolataink kifelé történő közvetítését. Az egyik irodai folyosónk csinosítása céljából újrahasznált, hulladék-textíliából összeállított faliképet vásároltunk, melyet csökkent munkaképességű emberek készítettek. A megfelelő előkészítésnek és a jó szervezésnek köszönhető, hogy az idei Zöld Iroda Versenyben díjazottak lehettünk, annak ellenére is, hogy a „mezőny" rendkívül erős volt.

Díjátadás: május 18, Budapest

A Zöld Iroda Kiállításon került sor a 2010 év Zöld Iroda díjkiosztására. E díjakat azok az irodák nyerték el, akik az összes induló(pályázó) közül a legjobban teljesítettek a versenyben.

Az év „Legzöldebb" és a „Legtöbbet Zöldült" irodáinak járó díjak 4 kategóriában, ünnepélyes keretek között került átadásra. A díjátadó zártkörű rendezvény volt, melyet sajtótájékoztató követett.

Felügyelőségünk az idei megmérettetésen a KÖVET Egyesület a „Fenntartható Gazdálkodásért" által meghirdetett 2010-es Zöld Iroda Versenyben a „LEGJOBB MUNKAHELYI LÉGKÖR" címet nyerte el.

Kollegáinknak gratulálunk az aktív együttműködésért!

Nemzetközi Dunanap – 2010. június 29.

A Duna a világon az egyetlen vízfolyás, melynek vízgyűjtő területén 19 ország osztozik. A Nemzetközi Duna Nap célja az, hogy felhívja a figyelmet erre a naponta használt és sokszor kihasznált folyóra, és ezáltal egyfajta dunai szolidaritást alakítson ki. 2004. június 29-én ünnepelték először a vízgyűjtő országai ezt a napot, abból az alkalomból, hogy tíz évvel korábban írták alá a folyó és vízgyűjtője védelmében a Nemzetközi Duna Védelmi Egyezményt Szófiában.

Az esemény mára már hagyománnyá vált, így 2010-ben már hetedszer emlékezünk meg a folyóról és a mellékvízfolyásokról is a több mint 800.000 km2-es Duna-medencén belül. Ebben partner a védelmi egyezményhez tartozó 14 ország melyek több mint 2000 km2-el részesednek a vízgyűjtőn belül, így Magyarország is.

A Duna-nap minden évben valamilyen téma jegyében zajlik. Az első évi szlogen a "Duna - híd a jövőbe" a társadalmi felelősségvállalás és az összefogás szükségességét tükrözte, 2005-ben egy a teljes vízgyűjtőre kiterjedő nemzetközi társadalmi konzultációra került sor Budapesten, 2006-ban a "Duna - az élő folyam" gondolat jegyében szervezték a napot, 2007-ben a Duna és a kultúra kapcsolata, 2008-ban pedig a vízhasználatok kérdése volt a vezértéma. 2009-ben a Duna-medence központi eseménye a dunai vízgyűjtő-gazdálkodási terv társadalmi vitája volt Pozsonyban.

A hazai rendezvények általában 6-8 helyszínen zajlottak az elmúlt években az esemény a víztudatosság elterjesztése, a társadalmi figyelem felkeltése szempontjából bír komoly jelentőséggel, és jól illeszkedik a Víz Keretirányelv szellemiségéhez. A 2010. évben a Dunanap jelszava: „Cselekedj a folyókért!"

A Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer bevezetése

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megkezdte a Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer kiépítését. A projekt célja egy 5 modulból álló informatikai fejlesztés, amely eredményeként létrejövő rendszer támogatja a vízügyi szektor szervezeteit a napi munkában és részletes, aktuális információkat szolgáltat a Dél-Dunántúl területéről.

A beruházás az Új Magyarország Fejlesztési Terv Környezet- és Energia Operatív Program keretein belül valósulhat meg.

A kétfordulós pályázat első, projekt fejlesztési szakasza 2008. július és 2009. október között, míg a megvalósítási szakasza az ezt követő mintegy másfél év alatt történik, amelynek költsége közel 144 millió forint.

A modulok tartalma, előnyei

A „Víztestek Rendszeres és Eseti Beavatkozása" modul éves bontásban tartalmazza a vízfolyásokon tervezett és megvalósított karbantartási, fenntartási munkálatokat napi aktualitással (térképen, vízfolyás kategóriánként, szelvényszámtól szelvényszámig), valamint a karbantartásra vonatkozó adatokat. Ennek előnye az eddig alkalmazott rendszerrel szemben, hogy azonnali információkat képes nyújtani, amely egy-egy döntés meghozatalában fontos információkat nyújthat. Mindezt térinformatikai háttérrel jelenítjük meg.

A „Dombvidéki tavak és tározók létesítésére alkalmas területek nyilvántartása" modul a domborzat és felszíni vízkészleti adatok alapján meghatározza a tározásra alkalmas területeket, illetve a vízfolyás bármely pontjára megadja a rendelkezésre álló vízkészletet. Megjeleníti a nagyobb vízfolyások hossz-szelvényét. A DDKÖVIZIG, a hatóságok, a tervezők és a szélesebb közönség felé publikál adatokat, és a meghatározásukhoz szükséges metodológiát.

A „Prezentációs Szerkesztőségi Rendszer" modul egy egyszerűen kezelhető, prezentációk előállítását segítő szerkesztőségi rendszer, mely a Víz Keretirányelv ellenőrzött adatait és adatbázisait, illetve az adott területhez kapcsolódó fotókat, diagramokat, ábrákat használja bemenő adatként. Tájékoztatásokhoz, konzultációkhoz nyújt többek között alapanyagot, segédanyagokat. Az ebben összeállított látványos bemutatók, multimédia prezentációk webes felületen válnak elérhetővé az Interneten.

Az informatikai fejlesztést az „Archív Természeti Környezet adatbázis" modul teszi teljessé, mely a napi munkához szükséges archív információkat rendszerezi egy helyen, pl.: képek, videók, adatok korábbi árvizekről. Ennek publikus részei a honlapon keresztül mindenki számára elérhetőek lesznek.

A beruházás részeként, a tájékoztatás és aktualitás érdekében a Vízügyi Igazgatóság Web-kamerákat telepít a VKI monitoring hálózat szolgálatában. Három kamera fix telepítésű lesz: a barcsi hídon, a drávaszabolcsi hídon és a mohácsi kompkikötőnél, kettő pedig mobil: a barcsi hajóállomáson, valamint a dunaszekcsői löszpartnál. A kamerák távvezérléssel állíthatóak, képeik pedig megjelennek a www.ddkovizig.hu honlapon, valamint az Igazgatóság épületében elhelyezett monitorokon. A webkamerák képei alapján megvalósulhat a jégzajlás-, hordalékosság-, lebegő szennyeződések folyamatos megfigyelése, a jég- vagy szennyezettséggel való fedettség százalékos arányának meghatározása.

A Dráva-Mura torkolati szakasz vízi rendezési munkálatai

A környezetvédelmi előírások alapján július 1-vel megkezdődhetnek a rendezési folyamat vízen zajló munkálatai. A fejlesztés eredményeképpen a Dráva-Mura torkolata visszaáll a 30-40 évvel ezelőtti helyére és megszűnik az árvízveszély a Barcs-Nagykanizsa vasútvonal, Őrtilos vasútállomása, valamint a parti területek vonatkozásában. A fejlesztés összköltsége mintegy 637 millió forint.

A fejlesztés oka

A Dráva-Mura torkolati szakasz 30-40 évvel ezelőtt még mintegy 900 méterrel a jelenlegi torkolat felett helyezkedett el. A két folyó eróziós és építő folyamatainak eredményeképpen mára 38 méterre megközelítette egymást, így a partszakasz akár egy kevéssé jelentős árhullám hatására is átszakadhat. A romboló folyamat a torkolat eredeti helyén jelenleg is tart, éves mértéke 8-10 méter, így néhány éven belül árhullám nélkül is elkerülhetetlen a partszakadás. Amennyiben ez a szakadás bekövetkezik és a két folyó egymásba folyik, a jelenlegi Mura meder nem lesz képes a vizek károkozás nélküli levezetésére, így veszélybe kerül a Barcs-Nagykanizsa vasútvonal, Őrtilos vasútállomása és a parti területek.

Határterület révén az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság már évek óta foglalkozik a kialakult helyzettel, és a két ország gazdasági helyzetére tekintettel a minimálisan szükséges beavatkozás megvalósítását hagyta jóvá. A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság most Európai Uniós forrásból valósíthatja meg a fejlesztést, amely a jelenlegi Mura meder természetközeli elzárása, valamint a terelőművek (sarkantyúk) és partbiztosítás (mederoldalt rongáló hatást akadályozza meg, a partok állandóságát biztosítja. A sarkantyúk építésekor különös gondot kell fordítani a partba való bekötés, az ún. sarkantyúfej biztosítására; a sarkantyút megelőző és követő mederrészt, az ún. elő- és útófeneket kőszórással kell megvédeni a víz okozta alámosástól) építését jelenti. A fejlesztés 2010. február 19. - 2011. október 31. között fog megvalósulni, melynek összköltsége 637.844.715 Ft. A beavatkozás mindvégig a környezetvédelmi érdekek figyelembevételével történik, hogy a terület „ökológiai folyosó" funkciója továbbra is fennmaradjon, továbbá az egyéb mederszakaszokon a két folyó természetes építő és romboló tevékenysége továbbra is érvényesüljön

A megvalósuló műszaki fejlesztés és előnyei

A Dráva bal oldali, jelenleg Murának hívott ágában a jelenlegi torkolat felett 270 méterre épülő keresztirányú szabályozási mű (egyes mederszakaszoknak a vízszállításból való részleges vagy teljes kikapcsolására szolgál, a folyásirányra csaknem merőlegesen épített kőművel), valamint a 635 és 720 méterre épülő sarkantyúk (a folyó domború parti mederrészén alkalmazott keresztirányban, kőből épített szabályozási mű. A rendszerint sorozatban épített sarkantyúk a medret szűkítik és a sodorvonalat a homorú part irányába terelik; feliszapoló hatásukkal a domború partot is alakítják) biztosítják a vizek megfelelő áramlását. A megoldás előnye, hogy nem szükséges külön partbiztosítás építése a parti területek védelmére (kivéve a sarkantyúk környezetében 255 méteres szakaszon), mivel a keresztirányú művek együttes működésével biztosított a védelem mind a parti területek, mind a vasúti pálya irányába. Ezen túlmenően a keresztmű megfelelő kialakításával az ökológiailag minimális vízmennyiség átvezethető az elzárt mederszakaszon, így az nem válik holt mederré.

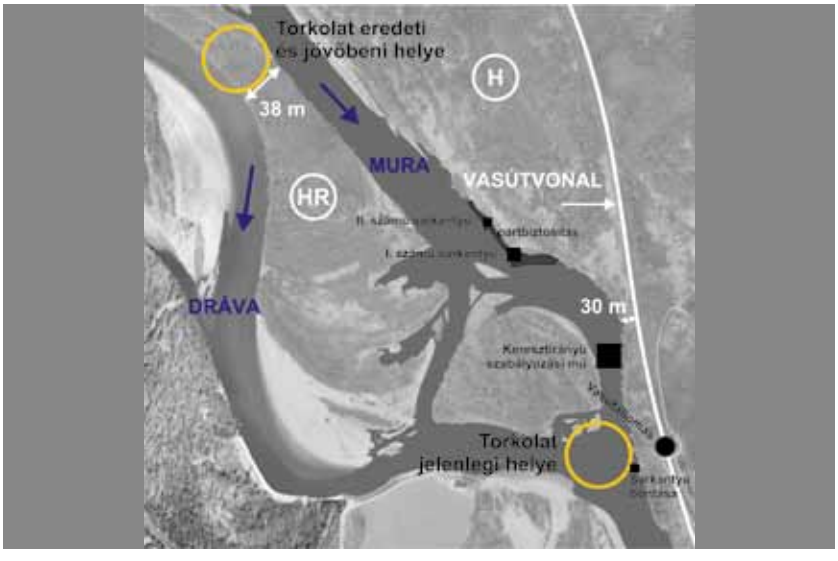

A fejlesztés eredménye

A fejlesztéssel a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság egy bekövetkező eseményre készül fel, így irányítottan történhet meg a Dráva-Mura torkolat újrarendeződése és visszaállhat a torkolat újra az eredeti helyére kb. 900 méterrel északabbra, károkozás nélkül.

Vízitúrázók számára fokozott figyelem ajánlott

A 2010 és 2011-es vízitúra szezonokban a Dráva 236-237 folyamkilométer közötti (jelenlegi Mura meder) szakaszán vízépítési, mederszabályozási munkálatok folynak. A beavatkozás a vízen közlekedőktől fokozott figyelmet követel. A vízen uszályok, munkagépek tartózkodhatnak.

Célszerű a kőgátakat nagy ívben kerülni és a jobb part közelében közlekedni. Az érintett szakaszra előjelző tábla is felhívja a figyelmet. A vízitúra táborhely új helyen található, a régi táborhelytől 100 méterrel délebbre, ahol a nyugodt pihenés és a biztonságos kikötés, illetve vízre szállás továbbra is adott. A táborhelyet a Mura torkolatban lévő zátony déli oldalának irányában, annak megkerülésével lehet biztonságosan elérni.

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postai cím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddkovizig.hu | www.ddkovizig.hu

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
7621 Pécs, Papnövelde u. 13. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 412.
Telefonszám: +36 72 567 100 | Fax: +36 72 567 103
E-mail: titkarsag@mail.ddkvf.hu | www.ddkvf.hu

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG ÉS A
DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI FELÜGYELŐSÉG IDŐSZAKI LAPJA

2010 | II.

Webkamerákkal kísérhetjük figyelemmel a Duna és Dráva folyók vízállásait

Zagytározók a Dél-Dunántúlon

Töltésfejlesztés a Dráván

GYÖRGY Béla
DDKÖVIZIG
igazgató

Árvízvédelmi fejlesztés a Dráva mentén

Baranyában adták át az első kétfordulós Európai Uniós támogatású árvízvédelmi beruházást

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság két uniós projekt keretében megerősíti és magasítja a Dráva bal parti árvízvédelmi töltését. Az Old térségében lévő első több, mint 5 km-es szakaszt 2010. szeptember 23-án vette át az Igazgatóságunk a kivitelező konzorciumtól. A projekt Magyarország első olyan kétfordulós árvízvédelmi beruházása, amely a kivitelezési fázisba jutott. A megvalósult beruházás eredményeképp jelentősen nő a hátrányos helyzetű Siklósi kistérség 7 településén élő több mint ötezer lakos árvízi biztonsága. A következő 20 km-es szakasz Drávaszabolcs és Kémes között a közeljövőben ér a kivitelezési fázisba.

A Dráva bal parti töltéseit legutóbb az 1980-as években fejlesztették, de jelenleg a Drávasztára alatti folyószakasz védvonalán csak a mértékadó árvízszint feletti 60 cm-es biztonság teljesül a 120 cm-es előírással szemben. Az árvízvédelmi töltések tehát ezen a szakaszon alacsonyabbak az előírtnál, ezért nem elég biztonságosak. A fejlesztésre azért is szükség van, mert a Dráván levonuló árvizek hevessége miatt az előrejelzés időelőnye rövid, a védekezési lehetőségek korlátozottak, a vízgyűjtő terület döntő része pedig határainkon túl helyezkedik el, ami tovább növeli a térség lakosságának kiszolgáltatottságát mind az előrejelzések, mind a közvetlen beavatkozási lehetőségek szempontjából.

Az Oldi öblözet projekt által érintett hét település – Beremend, Alsószentmárton, Kásád, Old, Matty, Egyházasharaszti és Kistapolca – a hátrányos helyzetű Siklósi kistérségben helyezkedik el. A települések többségben a lakosság nehéz gazdasági és szociális körülmények között él, így különösen fontos, hogy a lakó- és gazdasági ingatlanok nagyobb biztonságba kerüljenek, ne veszélyeztesse őket az árvíz.

A projektnek jelentős horvátországi kapcsolódásai is vannak (az érintett töltés szakasz a horvát árvízvédelmi töltéséhez kapcsolódik), mivel a Dráva bal partján egészen Eszék városa magasságáig lenyúlik az árvízi öblözet területe.

Az átadó ünnepségen vendégünk volt dr. Kling István a Vidékfejlesztési Minisztérium vízügyért felelős helyettes államtitkára, ahol elmondta, hogy a beruházás az országos szakmai szervezetek figyelmének fókuszpontjában állt, mivel Magyarországon ez az első kétfordulós árvízvédelmi beruházás, amely a Környezet és Energia Operatív Program keretén belül megvalósult.

A megvalósult projekt összköltsége több mint 866 millió forint volt. A projekt 2007-ben indult, az építési munkálatok 2009. április - 2010. július között folytak a töltés alsó szakaszán. A munkálatok alatt beépített földmennyiség kb.: 150.000 m3 volt az 5100 méter gáthosszon. A gátkorona szélessége 4,0 méter, amelyen 3,0 méter széles kőalapra épített aszfaltburkolat került.

A felső szakaszon, a Drávaszabolcs-Kémes öblözet projekt keretében mintegy 20 km hosszú árvízvédelmi töltést fejlesztünk majd, több mint 3 milliárd forintból, amely további 11 településen növeli az árvíz elleni védettséget.

Szerkesztette: Heid Petra, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Kovács Rita, Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
Borító fotó: Ózdi Annamária, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

Zöldkommandó ellenőrzési akciósorozat az építési és bontási hulladékok engedély nélküli kezelésének visszaszorítása érdekében

Hat évvel ezelőtt, 2004-ben indult útjára a Zöldkommandó akciósorozat, amely a zöldbűnözés visszaszorítását tűzte ki céljául. Négy évvel később, 2008-ban Szabó Imre környezetvédelmi és vízügyi miniszter zéró toleranciát hirdetett a zöldbűnözéssel szemben. Ennek jegyében tavaly a roncsautók és az illegális autóbontók ellen lépett fel a tárca, az idei akciósorozat az építési és bontási hulladék engedély nélküli kezelésének visszaszorítására irányult.

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek ellenőrzési-felügyeleti tevékenységük gyakorlása során, az előző években számtalan esetben tapasztalták az építési és bontási hulladékok környezetvédelmi feltételeknek nem megfelelő kezelését.

Az engedély nélküli területfeltöltések, hulladéklerakások környezeti kockázata jelentős. A természetvédelmi értékek – élőhelyek - a víz, mint nemzeti vagyon védelme sérülhet, megvalósulhat a környezet-, illetve a természet veszélyeztetése, károsítása. A kontrollálatlan körülmények közt megvalósuló, a minőségi követelményeknek nem megfelelő hulladékkal történő területfeltöltések az emberi javakra és életre is jelenthetnek potenciális veszélyt.

A jelenlegi akciósorozat célja az engedély nélküli hulladék kezelések lehető legszélesebb körű felderítése, intézkedés a jogellenes állapotok megszüntetésére és a hulladékok környezetvédelmi feltételeknek megfelelő kezelésére, a feketegazdaság esetlegesen érintett szegmensének kifehérítése, az építési és bontási hulladékot szállító cégek vizsgálatával a jogkövető magatartás kikényszerítése. A vizsgálatnak fontos szerepe lehet a szemlélet-és tudatformálás területén is.

Az akciósorozatot lefolytató tervezett résztvevők:
- Önkormányzatok jegyzői
- Rendőrség
- Polgári Védelem helyi szervei
- Nemzeti Park Igazgatóságok
- Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok
- Civil szervezetek (zöldszervezetek, természetbarátok egyesületei)

A 2010. évi akciósorozat ellenőrzéseit a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Somogy és Baranya megyében 4-4 helyszínen tervezte végrehajtani, azonban a tervezetten túl az ellenőrzés időszakában, és azt követően is a látókörébe került építési-bontási hulladékok illegális kezelését a jogszabályokban foglaltaknak megfelelően több esetben, soron kívül ellenőrizte. Az ellenőrzési tervben foglaltak teljesítését a tervnek megfelelően a helyi önkormányzatok jegyzőinek, illetve a rendőrség képviselőinek bevonásával folytatta le. A lefolytatott ellenőrzések során 5 esetben tárt fel hulladékgazdálkodási jogszabályokba ütköző tevékenységet. Ezekben az esetekben a felügyelőség további tényállás tisztázását követően eljárásokat indított.

A Zöldkommandó ellenőrzési akciósorozat során az együttműködés a társhatóságokkal, társszervekkel megfelelő volt, a helyszíni szemlék alkalmával minden esetben részt vettek, a hatáskörükbe tartozó intézkedéseket megtették.

TOMITY Zoltán
DDKTVF
Hatósági Felügyeleti Iroda

TARTALOM

GYÖRGY Béla
Árvízvédelmi fejlesztés a Dráva mentén 2
A megvalósult beruházás eredményeképp jelentősen nő a hátrányos helyzetű Siklósi kistérség 7 településén élő több mint ötezer lakos árvízi biztonsága.

TOMITY Zoltán
Zöldkommandó ellenőrzési akciósorozat 3
Az idei akciósorozat az építési és bontási hulladék engedély nélküli kezelésének visszaszorítására irányult.

TORMA Zoltán
Zagytározók ellenőrzése a Dél-Dunántúlon 4
Az Ajkán bekövetkezett rendkívüli eseményhez kapcsolódóan feladatunk volt a működési területünkön lévő hasonló rendeltetésű zagytározók ellenőrzése.

MENDER Krisztina
SUFALNET4EU
Európai Uniós projekt a felhagyott hulladéklerakók jóléti hasznosítására 5
A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság a Pécsi Hőerőmű salak és zagykazettáinak rekultivációjával és a környék (Tüskésrét) revitalizációjának ötletével pályázott.

VÁRHEGYI Zsuzsanna
Hidasi klórbenzol szennyezés állapota 7
A szennyeződés jelen állapotban nem jelent veszélyt vagy kockázatot a lakosságra nézve.

JAKAB Róbert
A 2010-es év első kilenc hónapjának időjárási összefoglalója 8
A 2010. évi rendkívüli időjárás a DDKÖVIZIG működési területén komoly árvizeket okozott.

Vízrendezési munkálatok 2010-ben a Dél-dunántúli régióban 10
A DDKÖVIZIG megtartotta a régióban található művek, vízfolyások őszi felülvizsgálatának kiértékelő értekezletét.

Korszerű technológiával az árvizek ellen 12
Határon átnyúló együttműködés a minden eddiginél több információra épülő Dráva árvízi előrejelző rendszer fejlesztéséért.

VIZHÁNYÓ Éva | RAJNAI Gábor
Egy innovatív megoldás: a Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer (DDVIR) 13
A pályázat célja az országos, egységes térinformatikai alapú vízügyi információs rendszer kifejlesztése.

TORMA Zoltán
DDKTVF
Engedélyezési
Koordinációs Titkárság

Zagytározók ellenőrzése a Dél-Dunántúlon

Magyarország eddigi legnagyobb ökológiai katasztrófája történt október 4-én, amikor a Veszprém megyei Devecser, Kolontár és Somlóvásárhely településeket mintegy egymillió köbméternyi vörösiszap árasztotta el a közeli ajkai timföldgyár zagytározójának gátszakadása miatt.

Területünkön a Pannon Hőerőmű Zrt. Tüskésréti iszaptárolója, valamint a MECSEK-ÖKO Zrt. kezelésében lévő volt uránipari zagytározók találhatóak.

A bekövetkezett rendkívüli eseményhez kapcsolódóan a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség feladatul kapta az illetékességi területén lévő, az ajkaival azonos céllal, vagy ahhoz hasonló rendeltetésű zagytározók felmérését, majd ezek helyszíni bejárással történő ellenőrzését.

Az elvégzett felmérés eredményeként megállapításra került, hogy a megadott szempontoknak két tározó felel meg: a Pannon Hőerőmű Zrt. Tüskésréti iszaptárolója, valamint a MECSEK-ÖKO Zrt. kezelésében lévő volt uránipari zagytározók.

Az erőműi salak és pernyetároló zagykazetták Pécs város belterületén, a városközponttól DK-re, az erőmű közvetlen szomszédságában lévő Tüskésrét elnevezésű városrészben találhatóak. A területen a zagyelhelyezés az erőmű 1958. évi üzembe helyezése óta egészen 2004. év végéig, a széntüzelés felhagyásáig folyt. 1992. év végéig hígzagyos, majd 1993-tól – újabb terület igénybevétel nélkül – az erőmű melletti kazetták további magasításával már sűrűzagyos technológiával. A technológiából keletkező salakot és pernyét hidromechanizációs technológiával juttatták ki a 233 ha nagyságú elhelyező területre, ahol az eltelt időszakban közel 30 millió tonna zagy került elhelyezésre. A zagykazetták területére 2005. évtől sem szilárd hulladék, sem zagy, sem hulladékvíz kihelyezés nem történt. A kazetták víztelenedési folyamata ugyan még nem teljesen fejeződött be, de ezek területe már alkalmassá vált a rekultivációs tervek szerinti földmunkák elvégzésére, mely szerint ezeket 1 m-es vastagságú talajtakaróval fedik le, és részben erdősítik, részben iparterületként hasznosítják a későbbiekben.

Az előbbiekben ismertetett kedvező körülményeknek köszönhetően a Pannon Hőerőmű Zrt. tüskésréti zagyelhelyező területén elvégzett helyszíni bejárás során a Zöldhatóság környezetet veszélyeztető állapotot nem észlelt.

Mecseki uránipari technológiából származó maradékanyagok a Pellérd község közigazgatási területén kialakított 2 db, I. és II. jelű zagytározókban kerültek elhelyezésre. A meddőzagy elhelyezés nagyobb részt az I. sz., kisebb részt a II. sz. zagytározón történt. Az uránipar 1998. évi végleges megszűnéséig a tározókba összesen közel 20 millió tonna zagy került kihelyezésre. A tározók felhagyását követően 2001. őszén megkezdődtek a tározók területének helyreállítását, veszélyeztető állapotának megszüntetését célzó tájrendezési munkák. A kiviteli munkák 2008. év végén befejeződtek, azóta a területen a MECSEK-ÖKO Zrt. a rekultivált állapot fenntartását, megőrzését, valamint – radiológiai és vízminőségi okok miatt – hosszútávú monitoringozást végez.

Az uránipari zagytározók ellenőrzésekor a Zöldhatóság az I. zagytározó DNY-i részén a tájrendezett felület rézsűjének két szakaszán a zagytestig lehatoló eróziós sérülést talált, melyek helyreállítását ellenőrzéskor a zagytározók rekultivációs feladataiért felelős Zrt. már korábban megkezdte. Az eróziós sérülések következtében az üzemi terület csapadékvízgyűjtő-elvezető rendszere részben feliszapolódott, mely tisztítását időközben ugyancsak megkezdték. Az ellenőrzés során feltárt eróziós sérülések összességében nem okoznak, okoztak környezetet veszélyeztető állapotot.

Az elvégzett felmérés és ellenőrzések eredményéről, miszerint a Dél-dunántúli Zöldhatóság illetékességi területén a kolontári katasztrófát okozó vörösiszap-zagytározóhoz hasonló, jelentős környezeti kockázatot jelentő zagytározó nem található, tájékoztattuk az érintett hatóságokat, védelmi szervezeteket.

SUSTAINABLE
USE OF
FORMER AND
ABANDONED
LANDFILLS
NETWORK
FOR YOU

SUFALNET4EU
SUSTAINABLE USE OF FORMER AND ABANDONED LANDFILLS FOR YOU

Európai Uniós projekt a felhagyott hulladéklerakók jóléti hasznosítására

„Kizöldülhet" a Tüskésrét Pécsett?

Mender Krisztina
DDKÖVIZIG
Környezetvédelmi és Víziközmű Osztály

INTERREGionális együttműködés

Európában körülbelül 150 ezer felhagyott felszíni hulladéklerakó található, amely körülbelül 300 ezer hektár területet jelent. Ez megfelel Madrid, Párizs és Róma alapterületének összegével! A legtöbb lerakó semmilyen, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő, technológiával nem rendelkezik, így azok valós veszélyt jelentenek a lakosságra és a környezetre. Ráadásul a helyzetet fokozza az is, hogy ezen lerakók nagy része lakott területek közelében helyezkedik el. A hulladék teljes eltávolítása hatalmas költségeket emésztene fel, viszont a tapasztalat azt mutatja, hogy a reális –igényekhez igazodó– célterületté alakító beruházások rövid úton megtérülnek.

2004 és 2006 között az unió fejlesztési céljainak közvetlen megvalósítására ún. INTERREG együttműködések jöttek létre, amely során az Európai Unió meghatározta a pénzkeretet és a kezdeményezések átfogó céljait-prioritásait. Az érintett EU tagállamok a programok megvalósítására és azok szabályszerű végrehajtásáért közös javaslatot nyújtottak be az Európai Bizottsághoz.

A hulladékgazdálkodás területén fejlettebb országoknál bevált gyakorlat, hogy a hajdani hulladéklerakókból hasznos és/vagy élhető környezetet alakítanak ki, úgy hogy a fejlesztés rövid úton az egész társadalom előnyére válik. A helyreállítást követően a területek felértékelődnek és végeredményként a zöld „mezők" aránya is növekszik.

Az INTERREGionális együttműködés egyik projekttípusa az INTERREG IIIC volt, amely 2005-től 2007-ig futott. Létrehoztak egy hálózatot (SufalNet), amelynek célja (környezeti kockázat csökkentése és a lakosság védelme) érdekében a legjobb gyakorlatok, módszertanok felkutatása volt a felszíni hulladéklerakók rekultivációját illetően. Eredménye egy stratégiai modell kidolgozása lett, amely a lerakók hasznosítási lehetőségeit célozza meg. A projekt záróértekezletén a partnerek, illetve az érintettek egyaránt a projekt folyatása mellett érveltek, így született meg az INTERREG.

INTERREG IV C (2007-)

- Programtere az EU 27 tagországa, valamint Norvégia és Svájc,
- célja a tapasztalatcsere támogatása az európai területfejlesztési politikák hatékonyságának növelése érdekében.
- A vezető partner elv érvényesül, azaz a projekt-partnerek egyike vállalja a vezető partner szerepét. Feladata a pályázat készítésének és a projekt végrehajtásának szakmai és pénzügyi koordinációja, illetve jogilag képviseli a projekt-partnereket a program felé (aláírja a támogatási szerződést a partnerek képviseletében).
- A projektek időtartama maximum 36 hónap,
- hivatalos nyelve az angol.
- Irányító hatósága és a pályáztatást koordináló közös szakmai titkárság a franciaországi Lille-ben található.

A SufalNet célkitűzései

A megalkotott SufalNet hálózat célja a legjobb gyakorlatok, módszertanok felkutatása a felszíni hulladéklerakók rekultivációját, jóléti hasznosítását illetően, valamint a kidolgozott modell átültetése a helyi és régiós szintű környezetgazdálkodási szemléletbe, akár konkrét megvalósítási projekteken keresztül is.

A Noord-Brabant (Hollandia) megyében lévő vezető partner célja az, hogy az INTERREG IVC Európai Uniós pályázati konstrukció (2010. január – 2011. december) segítségével összefogja és bemutassa a „Hálózat kiépítése a felhagyott felszíni hulladéklerakók fenntartható használata érdekében" projektben résztvevő partnereket egymásnak. A partnerek az Európai Unió tagállamaiból kerültek ki, nevezetesen: Hollandia, Németország, Görögország, Olaszország, Lengyelország, Egyesült Királyság, Románia, Szlovákia, Spanyolország és Magyarország. Minden partnernek a projektidőszak végéig egy felhagyott hulladéklerakó rekultivációs tervével kell előállnia a legjobb helyreállítási, újrahasznosítási gyakorlatot megtalálva. Cél, hogy a terület újra aktív használatba kerüljön.

Minden partnernek a projektidőszak végéig egy felhagyott hulladéklerakó rekultivációs tervével kell előállnia a legjobb helyreállítási, újrahasznosítási gyakorlatot megtalálva.

- Minden partnernek rögzítenie kell a hulladékgazdálkodás jelenlegi helyzetét, a lerakók állapotát. Meg kell találnia azokat a pontokat, ahol a hulladékgazdálkodási politika megerősítésre, korszerűsítésre szorul (jogi, technikai, pénzügyi helyzet). Ezen alap felmérésen alapul az ún. akció terv. A felmerülő problémákat és elképzeléseket projekt találkozók alkalmával megvitatásra kerülnek, így mindenki betekintést nyerhet a másik partner elképzeléseibe.

- A partnerek másik feladata egy, az érintettek körére vonatkozó analízis elkészítése lesz. A hulladéklerakókkal kapcsolatos legsarkalatosabb pont az érintettekkel való megfelelő és előkészített kommunikáció. Mivel a téma alapvetően negatív visszhangot vált ki az emberekben, a tervezést teljesen nyitottan, az érintetteket bevonva kell végrehajtani.
- Meg kell értetni az emberekkel, hogy a rekultivált hajdani hulladéklerakók már nem jelentenek semmiféle veszélyt, sőt újra a birtokukba vehetik ezeket az immáron „megzöldült" területeket (parkok, golfpályák, ipari parkok, erdők, ökológiai zónák).
- A projekt legfőbb célkitűzése az, hogy a partnerek egymástól hasznos információkat szerezzenek be.

Mi is a DDKÖVIZIG célterülete?

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság a Pécsi Hőerőmű salak és zagykazettáinak rekultivációjával és a környék (Tüskésrét) revitalizációjának ötletével pályázott, hangsúlyozva, hogy a terület Pécs város szívében fekszik, ezért a közcélú fejlesztések mindenképp reális célként fogalmazhatók meg. Terveink szerint a terület alkalmas lesz a lakosság rekreációs lehetőségeinek növelésére.

Ami eddig történt…

A Hollandiában megtartott projektnyitó találkozón (2010. április 26-29. ,s-Hertogenbosch) – amelynek célja a munkapartnerek megismerése és a konkrét projektötletek bemutatása, a pályázási tapasztalatok kicserélése volt – a partnerek bemutatkoztak, ismertették a választott célterületüket. A vezető partner a konferencia végén külön megjegyezte, hogy Magyarország konkrét elképzelése teljesen összhangban van a SufalNet4EU irányelveivel, így bátran terveztünk tovább.

A 2010. októberében megtartott munkacsoport találkozó témája a nemzeti tervezési rendszerek felépítése volt. A partnerek ismertették a rendezési tervek célkitűzéseit, a rekultivált zagyterek hasznosításának sajátos követelményeit, rendezésének ill. hasznosításának céljait, azt hogy a tervezett területhasználatok miképpen illeszkednek a környező területekhez.

„Hálózat kiépítése a felhagyott felszíni hulladéklerakók fenntartható használata érdekében"

Ami előttünk áll…

2011. novemberéig egy ún. akció tervet kell kialakítani, amelynek részletes műszaki tartalma a projektidőszak alatt megtartott workshop-találkozók során teljesedik ki. A partnerek egymást segítik ötleteikkel-tanácsaikkal, a tapasztalatok kicserélődnek.

Célunk, hogy terveinket a vezető partner megvalósításra alkalmasnak minősítse és ezáltal közelebb kerüljünk a lakosság részéről is élhető területhasználathoz. Ez azonban egy következő, beruházásra irányuló projekt keretében történhet meg.

Hidasi klórbenzol szennyezés állapota

Várhegyi Zsuzsanna
DDKTVF
Engedélyezési Koordinációs Titkárság

Baranya és Somogy megyében 2010. évben összesen 92 helyszínen folyik környezeti kármentesítés, ahol a kialakult környezetszennyeződés feltárása, megszüntetése, vagy monitorozása érdekében végeznek munkálatokat.

Az egyik leginkább közérdeklődésre tartott eset a Budapesti Vegyiművek Zrt. tetraklórbenzol gyártási maradékának a tárolása okozta szennyeződések, ami Garé és Hidas községek külterületén alakultak ki. A szennyezést okozó, hordókban tárolt veszélyes hulladék teljes mennyiségét 2003. évben elszállították és elégették, azonban a hosszú éveken keresztül történő tárolás a terület talaját és a talajvizét elszennyezte.

A két helyszínen a kilencvenes években aktív beavatkozás kezdődött a talajvíz szennyeződés megszüntetése érdekében. A szivattyúzást és a vízkezelést a Budapesti Vegyiművek Zrt. 2006-ig végezte, ezt követően a pénzügyi nehézségek miatt először időszakosan, majd véglegesen leállította, ezzel egyidőben a cég felszámolási eljárás alá került. A beavatkozás időszakában végzett monitoring vizsgálatok azt mutatták, hogy a hidasi területen a talajvíz szennyeződés nem terjed a vízadó rétegben, a garéi tárolótér alatt a talajból még van szennyezőanyag utánpótlódás a talajvíz irányába.

A felszámolási eljárás alatt a Zrt. elkészíttette az ország területén lévő összes telephelyére vonatkozó környezeti kárfelmérést, de nem folytatta tovább a rendszeres monitoring vizsgálatokat.

A szennyezettség folyamatos figyelemmel kísérése érdekében a Dél-dunántúli Zöldhatóság laboratóriuma évente egy-két alkalommal vizsgálta Garében és Hidason lévő figyelőkutak vízminőségét. A felszámolási eljárás várható elhúzódása, illetve a kárfelmérés hiányosságai miatt ezen felül a Dél-dunántúli Zöldhatóság szükségesnek tartotta a hidasi területen egy részletesebb állapotfelmérés elvégzését is, amelyhez a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 2009. évben támogatást adott.

A Budapesti Vegyiművek Zrt. „f.a." Hidasi Gyáregysége környezetében kialakult klórbenzolok okozta szennyeződés aktuális állapotáról a BGT Hungária Kft. – alvállalkozók bevonásával – készített felmérést. Vizsgálták a talajban, a talajvízben, a patakvízben és a levegőben a klórbenzol származékok mennyiségét, eloszlását. Laboratóriumi kísérleteket végeztek a klórbenzolok viselkedésének, lebomlásuknak a megismerésére, és a helyszínen mérték a talajbeli mozgásukat befolyásoló jellemzőket.

Az elkészült jelentés szerint a talajvíz szennyezettsége lényegesen nem változott az elmúlt években. A kialakult csóva stabil, illetve összehúzódó fázisban van, ennek egyik oka, hogy a szennyezőanyag utánpótlódása megszűnt a területen, másik, hogy a talajvízben egy nagyon lassú természetes lebomlási folyamat zajlik, amit a vízkémiai vizsgálatok is alátámasztottak. Az állapotértékelés szerint szennyeződés jelen állapotában nem jelent veszélyt vagy kockázatot a lakosságra nézve. Célként megfogalmazzák az elszennyezett területen a talajvíz minőségének a javítását, ami hatékonyan csak aktív, innovatív műszaki beavatkozással érhető el.

JAKAB Róbert
DDKÖVIZIG
Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály

A 2010-es év első kilenc hónapjának időjárási összefoglalója

Az idei évben már számos hőmérsékleti és csapadékrekord dőlt meg, valamint több vízfolyáson is mértek eddigi legmagasabb vízállást meghaladó vízszinteket. Ezen év rendkívüliségét azonnal megláthatjuk, ha megnézzük az elmúlt 100 évben január és szeptember hónapok között hányszor fordultak elő akkora csapadékmennyiségek, mint a 2010-es év hasonló időszakában. Az alábbi táblázatban három település 1901–2000 közötti csapadékadataiból mutatom be az ezen időszak január és szeptember hónapok közötti havi csapadékátlagát, a legkisebb és a legnagyobb csapadékösszegeket.

	Csapadékmennyiség / január - szeptember /			
	100 éves átlag	Legnagyobb	Legkisebb	2010
Mernye	520	876	298	**927**
Pécsvárad	530	811	306	**963**
Váralja	537	893	302	**1009**

Láthatjuk, hogy a vizsgált három állomáson a 100 év alatt sohasem esett le ennyi csapadék az év első kilenc hónapjában.

Ráadásul az adatok közötti különbség is jelentős. A vizsgált 100 év alatt októberig a három település egyikében sem érte el a csapadékösszeg az 1000, sőt a 900 mm-t sem. Hogy képet tudjunk alkotni az ilyen nagy csapadékok gyakoriságáról a fenti három település esetében kigyűjtöttem az első kilenc hónapban lehulló 700, illetve a 800 mm csapadékösszeget meghaladó évek számát.

	700 mm-t	800 mm-t
	meghaladó csapadékos évek száma / január - szeptember /	
Mernye	4	1
Pécsvárad	7	1
Váralja	8	2

A korábbi záporos, zivataros időjárásnak köszönhetően a közel telített talaj és a nagymértékű csapadék hatására az országban számos folyón, kisebb vízfolyáson intenzív áradás indult meg.

Na de lássuk röviden, hónapról hónapra milyen is volt eddig a 2010-es év meteorológiai szempontból. Az év első hónapjában a csapadék java része mediterrán ciklonokból hullott le hó formájában. Országos átlagban jelentősen de az Igazgatóság területén is meghaladta az ilyenkor megszokottakat. Februárban tovább folyatódott a csapadékos időjárás. A hónap első felében havazás, míg a második felében mindenhol eső formájában hullott a csapadék Az utolsó csapadékos napokat okozó ciklon kivételével ismét a mediterrán ciklonok domináltak. A március ellenben csapadékszegénynek és melegebbnek mutatkozott. Országosan a szokásos csapadéknak mindössze a 65–75 %-a hullott le, igaz a Dráva vonala az ország legcsapadékosabb területének bizonyult. Az április területi átlagban kicsivel átlag feletti csapadékot hozott azonban a Dél-dunántúl nyugati része meglehetősen kevés esőt kapott.

Állomás	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Σ
Bükkösd	79	62	23	74	173	187	41	47	170	854
Drávaszabolcs	64	59	35	74	**211**	124	61	34	128	790
Drávasztára	62	65	53	67	**209**	132	31	46	**214**	881
Gamás-Vadépuszta	47	79	19	79	**218**	**221**	22	151	134	**968**
Görcsöny	77	70	51	59	**227**	148	69	40	119	859
Kaposvár	47	66	27	71	199	146	46	125	190	**917**
Királyegyháza	83	71	38	76	**226**	117	44	33	190	877
Kölked	68	62	28	77	190	188	50	47	110	820
Lábod	56	66	30	67	148	132	80	140	187	**906**
Magyaregregy	68	90	28	62	**291**	**237**	105	51	**243**	***1174***
Máza	75	90	32	64	**273**	195	82	90	**239**	***1140***
Mernye	51	63	27	74	170	**230**	24	140	149	**927**
Nagyatád	70	76	31	79	138	163	81	137	**202**	**977**
Pécsvárad	65	82	34	65	**251**	196	59	60	151	**963**
Sásd	58	64	22	70	**240**	**201**	55	59	186	**954**
Szentlászló	55	63	30	72	**219**	123	34	86	185	865
Váralja	64	92	25	62	195	**211**	76	89	196	**1009**
Villány	71	59	31	63	180	109	52	53	129	746

2010. május. 15. és 17. között a Zsófiának keresztelt mediterrán ciklon okozott a Kárpát medencében rendkívüli csapadékot. A csapadék mellé, elsősorban a nyugati megyékben viharos erejű szél is társult. A közeledő ciklon gyorsan mélyült, térségünkbe érve mozgása lelassult és ezután napokig vesztegelt felettünk. A három nap alatt lehullott csapadék néhol megközelítette a 200 mm-t (pl.: Magyaregregy – 184,9 mm) is, de szinte az egész Igazgatóság területén meghaladta a 100 mm-t.

Záporos - zivataros időjárással folytatódott a május és alig két héttel a rendkívüli csapadékokat produkáló mediterrán ciklon után egy újabb pusztító légörvény érte el hazánkat. Bár a május 31-én hazánkat elérő mérsékelt égövi ciklon valamivel kevesebb csapadékkal és mérsékeltebb szelekkel járt, a vízfolyások magas vízállása valamint a teljesen telített talaj miatt elsősorban az északkeleti országrészen és a Dunántúlon komoly árvizeket okozott. A ciklon csapadékrendszere május 30-án heves zivatarokkal érkezett. A ciklon itt tartózkodásának idejének első részében a dunántúli, míg a második részében inkább az észak-kelet magyarországi régió kapott jelentősebb csapadékot. Észak-Magyarországon az áradó folyók miatt ismét kritikus helyzet alakult ki. Az Igazgatóság területén a ciklon csapadékrendszeréből leesett csapadék mennyisége mérőállomásaink nagy részén ismét meghaladta a 100 mm-t, és a legtöbb csapadék ismét Magyaregregyen hullott (135,6 mm). A június további részében gyakoriak voltak a heves olykor pusztító zivatarok, jégesőkkel, szélviharokkal. Június 20-án újra egy mediterrán ciklon tévedt térségünkbe, amely elsősorban a Dunántúlon okozott jelentős, néhol ismét 100 mm-t meghaladó csapadékösszegeket. A három ciklonból külön-külön kihullott csapadékmennyiség bár igen jelentős mennyiségű volt, néhány évente előforduló jelenség. A

2010-es év májusának, júniusának időjárásában az igazán rendkívüli az volt, hogy egymás után ilyen rövid időn belül hullottak le ezek a nagymennyiségű csapadékok. Júliusban inkább az anticiklonális időjárási helyzetek domináltak. A hónapot kánikula jellemezte, melyet időnkét egy-egy hidegfront szakított meg. A csapadék országosan valamivel átlag feletti volt, eltérő területi eloszlással. Az ország észak-keleti részén jelentős csapadéktöbblet alakult ki, míg szinte a teljes

Dunántúlon kevesebb csapadék hullott az ilyenkor megszokotthoz képest. Augusztus a heves zivatarokról, zivatarláncokról, jégesőről marad emlékezetes. Országos szinten az augusztus csapadékos volt, de a dél - baranyai Ormánság Magyarország legszárazabb vidékéke lett. A szeptember hónap is kiemelkedően csapadékosnak bizonyult. A hónap első harmadában szeptember 10-ét követően egy sekély mediterrán ciklon érte el hazánkat intenzív nagymennyiségű csapadékot okozva. A lehullott csapadék néhol meghaladta a 90 mm-t is. Egy hét múlva egy markáns, skandináviai középpontú ciklon egész Európán átnyúló hullámzó frontrendszere, illetve az általa generált ciklon okozott jelentős csapadékot a Kárpát medencében. Az Igazgatóság területén a lehullott csapadék mennyisége sok helyen megközelítette és volt ahol meg is haladta a 100 mm-t (Nagyatád).

Felszíni vizek

Természetesen ez a jelentős csapadéktöbblet meglátszik a felszíni és a felszín alatti vizek adatsoraiban is. A felszíni vizek esetében az alábbi táblázatban néhány dél-dunántúli vízrajzi állomás havi középhozamainak átlagát láthatjuk.

Vízrajzi állomás	Átlagos vízhozam / január - szeptember / (m³/s)		
	2010	Sokéves	
Babócsai Rinya - Babócsa	4,28	3,6	1951-2009
Baranya csatorna - Csikóstöttös	3,72	1,53	1935-2009
Kapos - Fészerlak	3,00	1,59	1987-2009
Duna - Mohács	2670	2521	1924-2009
Dráva - Barcs	509	531	1960-2009

Míg a kisebb folyók, és egyéb vízfolyások évi közép vízhozamának adataiban a sokévi átlaghoz képest jelentős különbséget láttunk, addig ez a Duna, illetve a Dráva esetében ez nem látható.

Vízrajzi állomás	Új LNV (cm)	Dátum	Régi LNV (cm)
Hábi csatorna - Csikóstöttös	326	2010.05.17	320
Babócsai Rinya - Babócsa	300	2010.09.22	260
Babócsai Rinya - Nagyatád	258	2010.09.20	223
Bükkösdi víz - Hetvehely	180	2010.06.01	148
Ecseny-diósi vízfolyás - Somodor	171	2010.06.17	159
Határkülvíz csatorna - Csömend	225	2010.06.18	136
Karasica - Kátoly	219	2010.06.02	198
Keleti Bozót - Pamuk	221	2010.06.17	165
Orfűi patak - Kovácsszenája	178	2010.05.17	120
Orfűi patak - Orfű	65	2010.06.01	63
Pécsi víz - ÉDU telep	224	2010.05.17	192
Surján patak - Szentbalázs	288	2010.05.17	282
Villány - Pogányi Villány	137	2010.06.03	93

A vizsgált időszakban az Igazgatóság tizenhárom vízrajzi állomásán jelentkezett LNV-t meghaladó vízállás, zömmel a május közepi csapadékos időszakot követően.

Bár a Duna, illetve Dráva esetében az átlagos vízhozamok nem voltak kiugróak, itt is voltak jelentős nagyvizek. A Dunán az Igazgatóságnak június első harmadában kellett elrendelnie a másodfokú készültséget. Szeptemberben pedig a Dráván az elmúlt évtized egyik legnagyobb áradása vonult le a folyó Szlovéniai vízgyűjtőjén lehulló rendkívüli csapadék miatt.

Felszín alatti vizek

Az alábbi grafikon három talajvízkút közel két éves vízszint adatsorát mutatja be. A grafikonon jól látható, hogy a 2010. május-június hónapokban lehullott nagymennyiségű csapadékból beszivárgó vizek hatására a kutakban regisztrált vízszintek átlagosan mintegy egy méterrel haladták meg a 2009. év azonos időszakában mért vízszint értékeket.

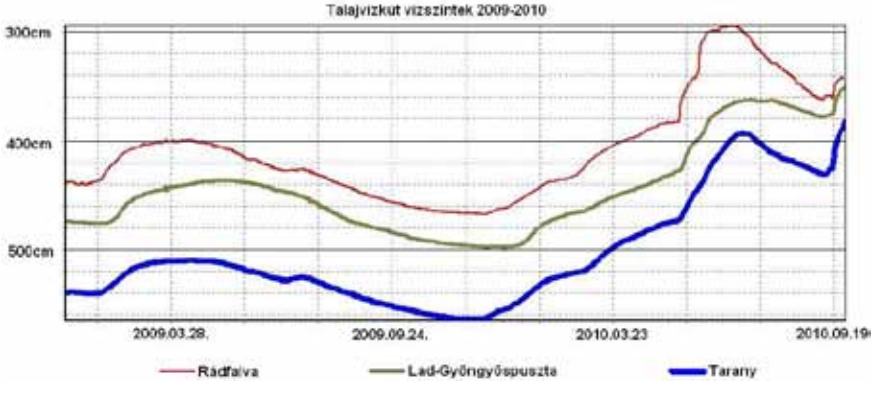

Vízrendezési munkálatok 2010-ben a Dél-dunántúli régióban

Helyi vízkárok, helyreállítások, fenntartási munkák és fejlesztések

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megtartotta a régióban található művek, vízfolyások őszi felülvizsgálatának kiértékelő értekezletét. A május-júniusi helyi vízkárok utána a helyreállítási munkálatok a vízfolyások mentén befejeződtek. Az idei évben 5,5 km vízfolyás mederrendezése valósulhatott meg. A Dél-dunántúli Operatív Program keretein belül 2013 végéig mintegy 90 km-es szakaszon valósítják meg a vízfolyások környezetbiztonságot növelő rekonstrukcióját, Európai Uniós forrásokból összesen bruttó 2,3 mrd forint (becsült összeg) értékben.

Az árvíz levonulása jelentős feladatokat hagyott maga után.

Az Igazgatóság működési területén (mintegy 10.000 km2) átlagosan 1,17 km/km2 vízfolyás található, ez az országos átlaghoz képest lényegesen magasabb, amely érték 0,3 km/km2. Kiemelten fontos régiónkban a kölcsönös tájékozottság és a vízügyi infrastruktúra koordinált működése, ezért a térségben működő egyéb szervezetekkel - katasztrófavédelem, vízitársulatok, önkormányzatok - megtartottuk a vízfolyásaink helyzetének kiértékelő értekezletet.

Az idei évi szélsőséges csapadéktevékenysége rekordot döntött, a vízállások sok helyen meghaladták az eddig mért legnagyobb vízállásokat. Az árvíz levonulása után jelentős feladatokat hagyott maga után, pl.: 22 depónia átvágás és több km depónia korona került helyreállításra, a megcsúszott rézsűket 1.615 méteren kellett visszaállítani eredeti állapotába. De megemlíthetjük a teljesség igénye nélkül a hidaknál létrejött kimosódások, valamint a vízmércék, átereszek helyreállítását is.

A vízfolyások mentén a kaszálásokat az idei évben 1.405 ha-on végeztük el, a cserjeirtást a közmunka program keretein belül bonyolítottuk le. Baranya és Somogy megyékben összesen 155 fő közmunkás volt a Vízügyi Igazgatóság alkalmazásában. Jelenleg 20 főt alkalmazunk Tarany és Gilvánfa települések külterületein.

A helyi vízkárok vonatkozásában elhangzott, hogy a 232/1996. (XII.26) kormányrendelet előírja a védekezésre kötelezettek részére, így az önkormányzatok és társulatok részére is a védelmi terv elkészítését. Baranyában 44 település készítette el, Somogyban 49, míg Tolna megyében 6 település. Ez az igazgatóság működési területén lévő önkormányzatoknak kb.: 20 %-a. A védelmi terv és annak időszakos felülvizsgálata jelentős segítséget tud nyújtani egy esetleges árvíz idején.

Fejlesztések

Az idei évben 5,5 km-en végeztünk mederrendezést a Gyöngyös Nyugati ágán, valamint a Kis-Koppány vízfolyáson. 2013 végéig mintegy 90 km-es szakaszon valósítják meg a vízfolyások környezetbiztonságot növelő rekonstrukcióját, Európai Uniós forrásokból összesen bruttó 2,3 mrd forint (becsült összeg) értékben.

2013 végéig mintegy 90 km-es szakaszon valósítja meg a DDKÖVIZIG a vízfolyások környezetbiztonságot növelő rekonstrukcióját.

Egy pályázatot már támogatásra ítéltek, a mederrendezési munkákat 2011-ig a Rinya vízrendszeren (577 millió Forint, 20.000 fő érintett) végezzük el. Továbbá 2013-ig a Vasas-Belvárdi vízfolyáson és a Karasicán (470 millió forint, 4.200 fő érintett) együtt tervezzük elvégezni a mederrendezési rekonstrukciós munkákat. A Kapos folyón egy árvízi tározó megépítését tervezzük (560 millió forint, összesen kb. 90.000 főt érint). Határt metsző vízfolyásaink közül 10 db rekonstrukcióját tervezzük szintén egy Európai Uniós pályázat kapcsán 116 millió forint értékben.

A vízfolyások rekonstrukciójával a megfelelő vízelvezető képesség biztosításával, a medrek képesek lesznek arra, hogy a mértékadó vizeket biztonságban elvezessék, ezáltal csökkentve a vízkárok, kiöntések kockázatát. A fejlesztések mindegyikére igaz, hogy kiemelt szempontként szerepel a környezet-harmonikus ökológiai szempontok figyelembe vétele a tervezés és kivitelezés munkafázisaiban. Ennek megfelelően a műtárgyak kialakításával, átépítésével is igyekszünk biztosítani a vízfolyások biológiai átjárhatóságát, ezáltal hozzájárulva az élővilág életterének optimalizálásához. A természetbeillő mederrendezések által lehetővé válik a vízhiányos területek kiegyenlítettebb vízellátása – nyilatkozta Pecze János, a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Vízkárelhárítási osztályvezetője.

Továbbá megemlítésre került, hogy készülnek az országos „Árvízi kockázatkezelési tervek a dombvidéki vízfolyásokra". A tervek metodikája már elkészült és 2013-ig kell elkészülni a vízgyűjtő szintű veszély és kockázati térképeknek.

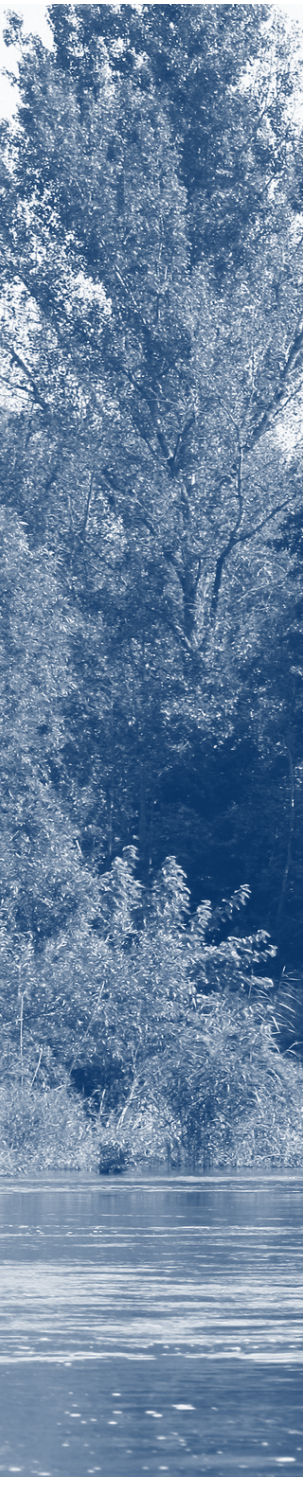

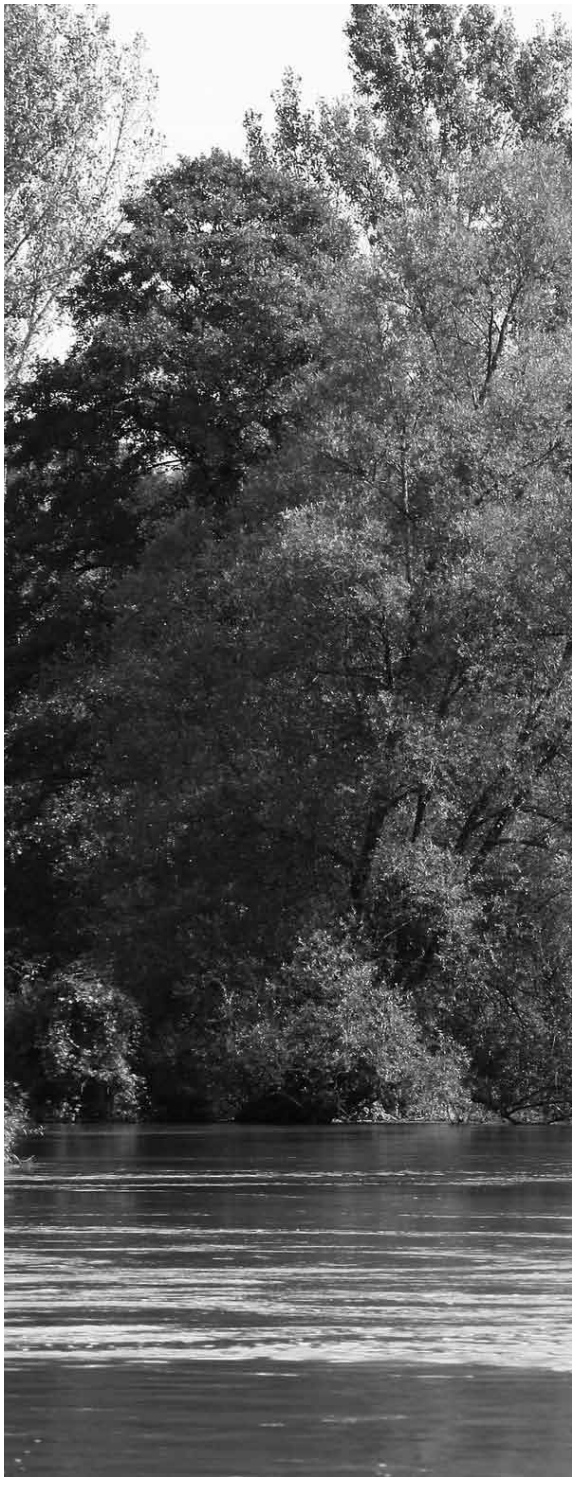

Korszerű technológiával az árvizek ellen

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság és a „Hrvatske Vode" horvát vízügyi szervezet közös fejlesztésbe kezdett, mely révén a Dráva minden eddiginél több információra épülő előrejelző rendszere valósulhat meg. A projekt nyitórendezvényét 2010. október 28-án tartották Eszéken.

A fejlesztés oka

A meglévő magyar előrejelzés alapjai a kilencvenes évek közepén készültek el. Azóta anyagi források és technikai feltételek hiánya miatt érdemi fejlesztés nem történt a rendszeren, mely a kevés bemenő információ (pl. állomásszám, a domborzati modell pontatlansága, az erőművek üzemelési (vízeresztési) adatainak hiánya) miatt nem elégíti ki a védekezés során elvárt pontosságot.

A beruházás aktualitását több tényező is kikényszerítette. Az időjárás, az éghajlati változás egyre dinamikusabban érezteti hatását, az utóbbi időben egyre hevesebb csapadéktevékenységek alakultak ki, komoly árvízi károkat okozva a lakosság, a gazdaság körében. Ezek a hatások szükségessé teszik a várhatóan kialakuló árvizek minél kisebb károkkal történő levezetését. Annak eldöntése, hogy milyen nagyságú készültséget (mekkora emberi erőt, technikát kell megmozgatni) kell elrendelni, a várhatóan levonuló víz nagysága, időtartama határozza meg. Ennek pontos előrejelzésével milliárdokat takaríthatunk meg, vagy pontatlan előrejelzés esetén veszíthetünk el. Ezért nagyon fontos a gyors, megbízható előrejelző rendszer kialakítása!

Az elmúlt évtizedben a vízgyűjtőn több az előrejelzés pontosságát segítő változás történt. Lényegesen bővült a meteorológiai, hidrológiai állomások száma, a technikai fejlődés lehetővé tette a meteorológiai előrejelzések fejlődését, időelőnyük növelését, megbízhatóságuk javulását, amely az árvízi előrejelzés egyik alapja. A térinformatika fejlődésével egyre pontosabb terepmodellek jöhettek létre, melyek tartalmazzák a terep minden lényeges változását, jellemző domborzati, emberi, növényzeti hatásait, információit. Ezekkel a modellekkel már egyre pontosabban lehet a vízgyűjtőn a lehullott csapadék útját nyomon követni, modellezni.

Egy innovatív megoldás: a Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer (DDVIR)

RAJNAI Gábor
DDKÖVIZIG
Informatikai
és Hírközlési Osztály

VIZHÁNYÓ Éva

A DDVIR a Víz Keretirányelv előkészítésében és végrehajtásában támogatja a Vízügyi Igazgatóságokat és egyéb szakmai szervezeteket. Segít komplexen, térben is látni a különböző területekről érkező információkat. Támogatást nyújt az ismeretek bővítéséhez, a tudatos környezet- és vízvédelemhez, valamint az ehhez kapcsolódó döntések és vélemények kialakításához.

A Dél-dunántúli Vízügyi Információs Rendszer (DDVIR) fejlesztése a KEOP-2.2.2/B/2F/09 pályázat elnyerésével valósulhatott meg. Célja, hogy egy országosan is egyedülálló egységes térinformatikai alapú vízügyi információs rendszer kerüljön kifejlesztésre. Integrálja ez eddig szétszórtan létező információkat, az egyes osztályokon használt szigetszerű alkalmazásokat és adattárházakat.

A megvalósuló fejlesztés

A fejlesztés során több lépcsőben történik a meglévő rendszerek felülvizsgálata és az új rendszerek kifejlesztése. A munka során kiegészítő geodéziai méréseket (pl. légifotó, terepi mérések) hajtunk végre a terepmodellek pontosítása érdekében. Elkészül a Dráva folyó a Mura betorkollásától (Őrtilos) a Dunába torkollásáig (Almás) terjedő szakaszra 236 fkm hosszban a folyó 1 dimenziós lefolyásmodellje, valamint a teljes 40000 km2 vízgyűjtő digitális terepmodellje és csapadék lefolyásmodellje. A fejlesztés részeként a horvát partnerrel közösen meghatározott vízrajzi állomásokra a 6 napos időelőnnyel számoló 12 óránkét frissülő előrejelző modult alakítunk ki. A fejlesztés a lakosság számára is elérhető lesz a horvát és magyar vízügyi honlapokon.

A teljes fejlesztés 2010. május 5. - 2011. augusztus 31. között valósul meg. A projekt összköltsége 297 635 euró, amely jelentős részben az Európai Unió Horvátország-Magyarország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Programból kerül finanszírozásra.

A fejlesztés során egy könnyen tanulható és kezelhető, egyértelmű felület jött létre, ami minden bizonnyal megkönnyíti a dolgozók munkáját. A rendszer 6 modulból tevődik össze: archívum, prezentáció, víztestek rendszeres és eseti karbantartása, dombvidéki tavak és tározók létesítésére alkalmas területek nyilvántartása, webkamerák, rendszeradminisztráció.

Az archívumban jogosultság függvényében lehet böngészni régi térképek, képek, videók és egyéb dokumentumok között, melyekhez attribútumként megadható földrajzi koordinátájuk és keletkezési évük is. A térképi felületen így különböző idősíkban van lehetőség leválogatni az objektumokat, illetve át lehet tekinteni földrajzi visszaszármaztatásuk szerint is a kapcsolódó dokumentumokat. Az archívum alaptérképei között képes megjeleníteni a Baranya Megyei Levéltár nyilvántartó rendszerében georeferenciával ellátott régi térképeket, így a felhasználók megismerhetik egy-egy területnek vagy objektumnak korábbi vonatkozásait is (pl.: Dráva lefolyásai különböző idősíkban, egy-egy vízrajzi állomás vagy létesítmény múltja). **(1. kép)** ►

1.kép: Archív modulban egyszerű keresés

A rendszer integrálja az eddig szétszórtan létező információkat, az egyes osztályokon használt szigetszerű alkalmazásokat és adattárházakat. 2011 január végétől Igazgatóságunk honlapján, a www.ddkovizig.hu oldalon lesz elérhető.

Egy igazi innovatív megoldás a prezentációs modul. Testre szabott prezentációkat lehet készíteni, melyek segítségével az igazgatóság különböző területeiről, vagy akár külső adatforrásból származó információkat egy közös felületen be lehet mutatni. A bemutatókban a klasszikus statikus elemeken kívül változó információkat is meg tud jeleníteni, mint például valós vagy archív webkamera képeket, aktuális radar időjárásképeket, vízállás táblázatokat és grafikonokat. A prezentációk testre szabott minialkalmazásokkal, úgynevezett widget-ekkel (például radar időjárásképp, kamerák valós vagy archív képei, hírfolyam, videó, térkép, vízállás táblázat és grafikon, archív kép és térképek, stb.) készíthetőek. **(2. kép)**

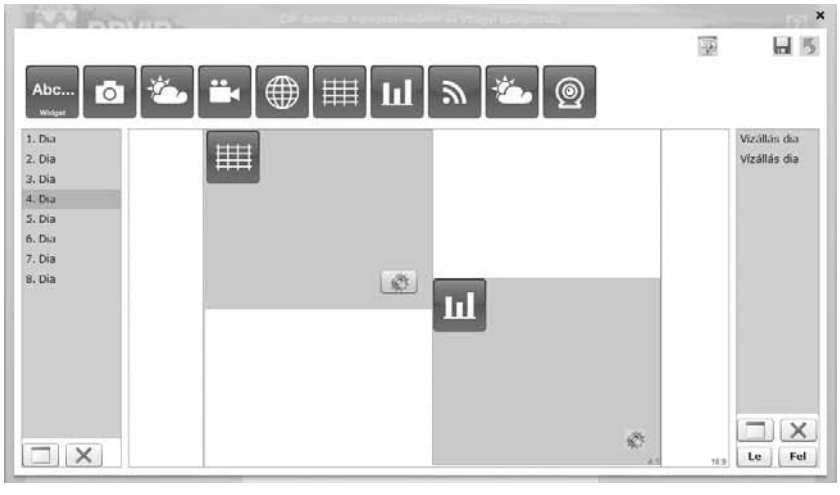

2. kép: Prezentáció készítési felülete

A DDVIR interaktív, folyamatosan frissülő információkkal dolgozó, sokrétű térinformatikai rendszer.

A szakaszmérnökségek eddigi papíralapú tervezési és adatrögzítési folyamatai elektronikusra cserélhetőek a víztestek eseti és rendszeres karbantartási modulján keresztül. Lehetőség van a létesítmények, felügyelőségek, dolgozók és gépek különböző adatainak rögzítésére. A rendszer képes beállítások alapján értesítési üzeneteket küldeni a megfelelő személyeknek (például egy dolgozó vezetői engedélye vagy egy gép műszaki vizsgájának lejárta előtt néhány nappal). Éves karbantartási tervek, elkészült rendszeres és eseti munkák, valamint a teljesített üzemórák nyilvántartására alkalmas a modul, illetve ezek tetszőlegesen kiválasztott adataiból riportok készíthetők. Így néhány percen belül akár többoldalas táblázatokat lehet nyomtatni automatikus összesítésekkel együtt. **(3. kép)**

A kiépített webkamerák segítségével a vizek állapotát lehet nyomon követni. A közvetített valós idejű, vagy a már korábban rögzített archív kamera képeket a rendszer képes feldolgozni, elemezni, és automatikusan meghatározni a szennyezettség és jégborítottság paramétereit, kiváltva ezzel a korábbi helyszíni méréseket. Az itt használt módszer alkalmazható a kockázatos árvízvédelmi töltések, gátak állapotának elemzésére, és az esetleges veszélyhelyzet előrejelzésére is (pl.: gátszakadásra utaló jelek azonosítása). Egyedülálló újdonság, hogy a vízfolyások vízgyűjtő területeinek modellezése is megvalósult a rendszerben. A DDM 10-es domborzati modellből levezetett lefolyás alapján a vízgyűjtő területek elméleti nagysága tetszőleges pontra meghatározható. A vízgyűjtő területekből, valamint a fajlagos lefolyások alapján a rendszer képes kiszámolni és megjeleníteni a különböző elméleti vízhozamokat tetszőleges víztestre. A vízhasználatokat a rendszer képes átvenni, majd ennek alapján hosszszelvényeket generálni, és ezeken megjeleníteni a rendelkezésre álló vízkészleteket. A térinformatikai rendszerben különböző fedvényeken keresztül át lehet tekinteni a vízgyűjtő területeket, a vízhasználatokat és a potenciális víztározási lehetőségek helyeit. **(4. kép)**

Minden egyes modul részét képezi a rendszer adminisztrációjával, a jogosultság és felhasználó kezeléssel, valamint a térinformatikai, térképi megjelenítéssel kapcsolatos funkciók köre. A rendszer egy része a nagyközönség számára is elérhető lesz. A publikusnak jelölt prezentációk, archív képek, térképek, videók és egyéb dokumentumok elérhetőek, kereshetőek és letölthetőek lesznek az oldal látogatói számára. Az érdeklődők megtekinthetik a webkamerák képeit, valamint a térképi kereső rendszer a publikus adatokkal is a rendelkezésükre fog állni.

A DDVIR interaktív, folyamatosan frissülő információkkal dolgozó, sokrétű térinformatikai rendszer. Használatával a korábban kézzel történő rajzolásokat, egyéni felméréseket igénylő feladatokat egyszerűen és könnyen ki lehet váltani, automatizálni. A sokféle információ egymás mellé helyezése, és térképen való

3. kép: Létesítmények adattáblája

4. kép: A vízgyűjtő terület meghatározása

megjelenítése komplex képet ad a szakemberek számára, akik ezáltal könnyebben tudnak döntéseket hozni, intézkedéseket tenni. A könnyű kezelhetőség előnye, hogy pillanatok alatt korábbi és aktuális információk állnak rendelkezésre, melyek nyomtatható formában is megjeleníthetőek. A rendszer továbbfejlesztésével további feladatok és döntési helyzetek támogatása valósítható meg.

A DDVIR üzembe helyezésének időpontja: 2011. január vége.

Téli zsúrló (Equisetum hyemale) Magyarországon védett növényfaj, a drávamenti tájban nem ritka, helyenként tömegesen fordul elő. Sötétzöld kitelelő hajtásai a hóval borított fűz- és nyár ligetek feltűnő ékessége.

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddkovizig.hu | www.ddkovizig.hu

Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
7621 Pécs, Papnövelde u. 13. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 412.
Telefonszám: +36 72 567 100 | Fax: +36 72 567 103
E-mail: titkarsag@mail.ddkvf.hu | www.ddkvf.hu

A kiadvány újrahasznosított papírra készült.

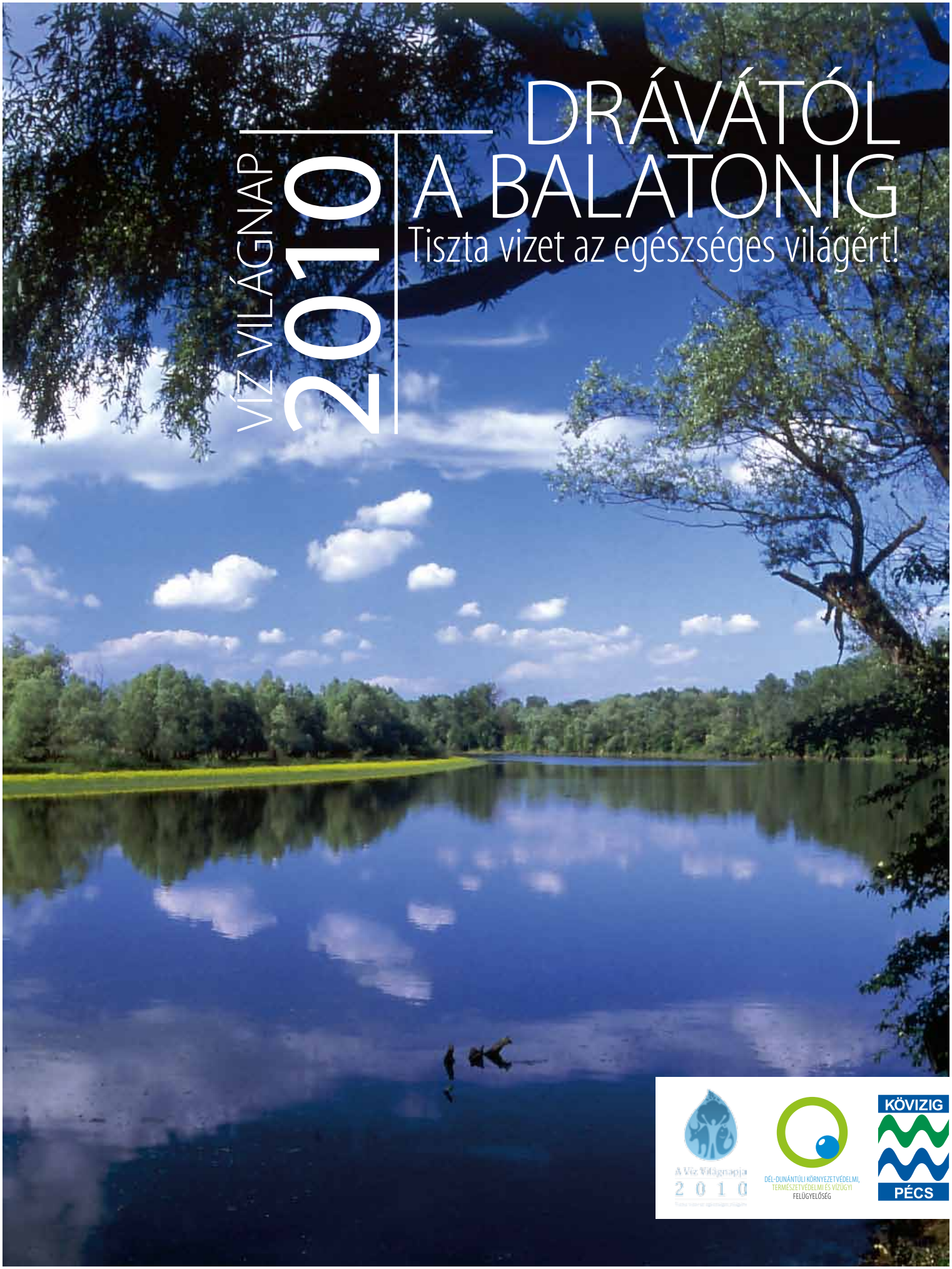
VÍZ VILÁGNAPA
2010
DRÁVÁTÓL
A BALATONIG
Tiszta vizet az egészséges világért!
A Víz Világnapja
2 0 1 0
DÉL-DUNÁNTÚLI KÖRNYEZETVÉDELMI,
TERMÉSZETVÉDELMI ÉS VÍZÜGYI
FELÜGYELŐSÉG
KÖVIZIG
PÉCS

SZABÓ Imre
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

Kedves Barátaim!

Az ENSZ 1994-ben nyilvánította március 22-ét a Víz Világnapjává, azóta világszerte ezen a napon ünneplik egyik legféltettebb kincsünket, a vizet. Magyarország is csatlakozott a nemzetközi kezdeményezéshez, amelynek egyik fontos célja, hogy a jövő generációiban tudatosítsa a víz szerepének, védelmének jelentőségét. Az idei mottó - „Tiszta vizet az egészséges világért!" - jegyében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium számos pályázatot, játékos vetélkedőt indított, de támogatja több civil szervezet kezdeményezését is.

A földi élet alapja a víz. Életünk minősége közvetlen összefüggésben van vizeink minőségével: az egészséges ökológiai rendszerek alapja a jó minőségű víz, és ez vezethet az emberi jóllét és egészség fejlődéséhez.

Amióta az ember, mint biológiai lény öntudatra ébredt, felfogta az őt körülvevő éltető elem jelentőségét. Az őskor kezdetleges kőszerszámokat használó embere is tudta, hogy a vízből táplálékot szerezhet, az ókori kultúrák legtöbbje is folyók mentén alakult ki. Az utóbbi évszázadban az ember előbb le akarta győzni a természetet, majd lassan felismerte, hogy bizony milyen nagy kincs is az. A víz, amely ugyan Földünk felületén többségben van, mára mégis kevéssé vált. Az édesvíz a Föld egyre nagyobb területein kevesebb, mint amennyi szükséges volna az ott élőknek, s ez konfliktusok, tragédiák forrása. Az emberiség egy vízválság terhével lépett be a XXI. századba, melyből kiút csak szemléletváltás útján, azonnali cselekvéssel lehetséges.

A vízhiány az emberi biztonság három alaptényezőjét fenyegeti: az élelmiszer-termelést, a környezet egészségét, valamint a társadalmi és politikai stabilitást. A világ legkülönbözőbb részeiből származó bizonyítékok arra utalnak, hogy ezek a veszélyek reálisak. Szerencsére a vízháztartás fenntartható kezelése óriási lehetőségeket nyújt az élet minőségének javítása és a társadalom biztonsága szempontjából.

Ahhoz, hogy a jövőben is mindenkinek jusson tiszta ivóvíz, hogy megmaradhassanak a folyók és tavak, erőfeszítéseket kell tennünk vizeink megóvásáért, állapotuk javításáért. Ezt célozza meg az Európai Unió Víz Keretirányelve, amely kimondja, hogy a tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot.

A hazai vizek állapota nem rossz, de nem is elég jó. Jelenleg soha nem látott mértékű, sokmilliárdos vízminőség-javítási, csatornázási, szennyvízkezelési programok zajlanak szerte Magyarországon. Ezek révén az állam igyekszik mindent megtenni, amire ereje, képessége van – azonban felszíni vizeink tisztábbá tételéért, a felszín alattiak minőségének megőrzése érdekében mindannyian tehetünk valamit. Nemcsak a Víz Világnapján, hanem mindig, amikor megnyitjuk a csapot, és mikor kihúzzuk a lefolyó dugóját.

Szerkesztette: Heid Petra | Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Borító fotó: Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság | Fenyősi László

Bemutatkozik a KAVÍZ

Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft

A KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft 2008. október 1-én alakult 100 %-ban önkormányzati tulajdonú társaságként. Tulajdonosai: Kaposvár Megyei Jogú Város, Juta község, Kaposhomok község és Zselickislak község önkormányzata. A társaság tényleges tevékenységét 2009. február 1-vel kezdte meg amikor a nem jogelőd Kaposvári Vízművek Kft-nek a koncessziós üzemeltetési szerződése befejeződött. A KAVÍZ Kft fenti társaságtól átvette a teljes szakembergárdát és a működtetéshez szükséges vagyontárgyakat. Az újonnan induló társaság 2009. március hónapban sikeresen teljesítette, illetve megújította az MSZ EN ISO 9001:2001 és az MSZ EN ISO 14001:2005, valamint az EMAS szabvány szerinti akkreditációt Kaposvár II. sz. szennyvíztisztító telepre. A vízbiztonsági akkreditációt az ISO 22000 szabvány szerint is megújította. A társaság minőségvizsgáló laboratóriumának a nemzetközi akkreditációját 2009. évben el kellett végezni, mert a NAT nem fogadta el a jogfolytonosnak a tevékenységet. A KAVÍZ Kft célkitűzései között kiemelt fontossággal szerepel az üzemeltetési terület bővítése Kaposvár 30 km-es körzetében. Ennek érdekében 2009. évben megközelítőleg 40 db pályázatot készített el a társaság, melyek közül eredményesen szerepelt Jákó, Magyaratád, Simonfa, Zselicszentpál, községek, Mernye és térsége szennyvízhálózatának üzemeltetésénél.

Víz- és csatornaszolgáltatás *2009. évben a vízműtelepekről szolgáltatott ivóvíz minősége megfelelt az európai uniós szabvány előírásainak. A kiépített monitoring rendszert a fogyasztói csapokon vett mintázással működteti a társaság. Az üzemeltetés során az ammónia-mentesítő berendezések zavartalanul működnek. Szennyvízelvezetés tekintetében komoly fennakadás nem volt az év folyamán. Az élővízbe bocsátott tisztított szennyvíz minősége megfelelt az előírásoknak. A szennyvíziszap elhelyezése az injektálási tevékenység befejezésével 2010. január 1-től külső vállalkozó által működtetett biogáz üzemben történő elhelyezéssel valósul meg.*

Fogyasztói kapcsolatok *A megváltozott gazdasági környezet hatására nagymértékű kintlevőség halmozódott fel a társaságnál. Jelentős számú fogyasztó a fizetési határidőt jóval meghaladó késéssel egyenlítette ki a közüzemi számláját. A jogszabályi környezet következtében a fizetési felszólításokat elküldeni, illetve a korlátozásokat csak az év második felében tudta a társaság végrehajtani. Magas követelményt állított az ügyfélszolgálati munkatársak elé az új fogyasztóvédelmi törvény, melynek teljes egészében történő megfelelésre 2010. februárjában kerül sor.*

Informatika, belső kommunikáció *A társaság továbbra is használja a Piccoló hálózatelemző szoftvert mellyel az üzemeltetési feltételeket lehet javítani, valamint hálózathidraulikai ellenőrzést lehet végezni. Ebben az évben is jelentős szerepet kapott a dolgozók továbbképzése. Két fő vízvezeték-szerelő mestervizsgát tett, míg két munkavállaló szakmérnöki végzettséget szerzett. A társaság továbbra is kiemelt feladatként kezeli a magas szintű szakképzettség biztosítását.*

Összegzés *A társaság elkészítette középtávú stratégiai tervét, melyben felvázolta a tulajdonosoknak a fejlesztés illetve a fejlődés fő irányvonalát. Stratégiai cél, hogy Kaposvár 30 km-es körzetében terjeszkedjen a társaság és a magas szintű szolgáltatás bevezetésével növekedjen. A tulajdonos önkormányzatok 2010. évre nem emelték a viziközmű szolgáltatás díjait, de ezzel együtt is vállalja a társaság, hogy változatlan minőségben végzi üzemeltetési, szolgáltatási feladatait.*

IFT Miklós
ügyvezető igazgató | www.kaviz.hu

TARTALOM

PURGER Dragica
Ökológia a vízügyi gyakorlatban 4
Ökológia – a biológiához tartozó tudományág, nevét a görög oikos – ház, lakóhely, háztartás és a görög logos =„tudomány" – szavakból hozták létre.

GAÁL Erzsébet | HORVÁTH Gábor
Közös feladat vizeink állapotának megőrzésében, javításában 6
A két regionális szervezet működési területén lévő vizek állapotának vizsgálatát (mennyiségi, minőségi, ökológiai állapot) a szervezetek közösen, összehangolva végzik. Az együttműködés több évtizedre nyúlik vissza.

SINDLER Csaba
Hogyan tovább a vizek jó állapotáért? 9
Ahhoz, hogy a jövőben is mindenki számára megfelelő mennyiségű és minőségű víz álljon rendelkezésre, fontos lépéseket kell tennünk a felszíni és a felszín alatti vizek megóvásáért.

Sághiné JUHÁSZ Ildikó
Felszín alatti vizektől a vízellátáson át a pályázatokig 10
A víz, az édes víz mindenesetre meghatározó jelentőséggel bír mindennapi életünkben. Víz nélkül nincs élet. A megfelelő minőségű édesvíz azonban nem mindenhol áll rendelkezésre.

TENKESVÍZ KFT.
Tenkesvíz Kft.
7800 Siklós
Gordisai u. 2.
Tel: 72-579-840
www.tenkesviz.hu
tenkesviz@tenkesviz.hu
Ivóvíztermelés és szolgáltatás
Szennyvízelvezetés és tisztítás
Bérüzemeltetés
Víz- és csatornarendszerek építése
Mélyépítési munkák
Gépbérlet
Gépi csatornatisztítás
Ingyenes szaktanácsadás
A mindennapok szolgáltatója!
MSZ EN ISO 9001:2000
MSZ EN ISO 14001:2006
MSZ EN ISO/IEC 27001:2006
MSZ EN ISO/IEC 17025:2005

Ökológia a vízügyi gyakorlatban

Ismeretterjesztő cikksorozat

PURGER Dragica
DDKÖVIZIG, Vízgyűjtőgazdálkodási és Monitoring Osztály

Bevezető gondolatok

Néhány évtizeddel ezelőtt a legtöbb ökológiai problémát nem tartatták fontosnak, és nem fordítottak rájuk kellő figyelmet. A föld ökológiai rendszereinek túlélése érdekében azonban mára e problémák kezelése és megoldása létfontosságúvá vált. A következő időszakban megjelenő cikkek segítségével szeretném felkelteni az olvasók érdeklődését az ökológia iránt. Alapfogalmakon, esettanulmányokon, kutatási eredményeken vagy egyes konkrét gyakorlati kérdéseken keresztül vizsgálnánk meg, hogy mit is jelent ez a tudomány a vízügyekkel foglalkozó szakemberek számára. Ezzel az írással nem kis feladatat vállaltam magamra, annál is inkább mert az „ökológia" szó manapság nagyon divatossá vált (szinte bármelyik szó elé odabiggyeszthető az „öko"), mindenre lehet „használni", sok mindent el lehet vele „takarni" anélkül, hogy világossá válna a szó valódi értelme és tartalma. Éppen emiatt írásomat az általános fogalmak magyarázatával szeretném elkezdeni.

Miben összegezhető az ökológiai kutatás lényege?

Ökológia – a biológiához tartozó tudományág, nevét a görög ***oikos*** – ház, lakóhely, háztartás és a görög ***logos*** =„tudomány" – szavakból hozták létre. A magyar ökológia egyik legnagyobb alakja Juhász-Nagy Pál (1935-1993), aki többek között az ökológia elméleti kérdéseivel is foglalkozott, az általa megfogalmazott definíció szerint (egy kicsit leegyszerűsítve): az ökológia azt vizsgálja, hogy melyek azok a kényszerfeltételek, amelyek az élőlények (növények, állatok) populációira és együtteseire hatnak, és hogy e kényszerfeltételek hogyan határozzák meg tér-időbeli eloszlásukat, viselkedésüket, működésüket. A kényszerfeltételek között egyre gyakrabban jelenik meg az ember átalakító, de inkább többnyire romboló hatása. Egy adott helyen egyes állat-, vagy növény faj populációinak megjelenésére, vagy eltűnésére számtalan külső tényező van közvetlen vagy közvetett hatással. Az ökológiának elsődleges feladata azon jelenségeknek és folyamatoknak a kutatása, amelyek az élőlények tér-időbeni mennyiségi eloszlását és viselkedését ténylegesen okozzák.

Más vélemények szerint az ökológia az ökoszisztémák működésével foglalkozó tudomány. Ökoszisztéma – absztrakt fogalom („nem lehet benne sétálni"), amely az élőlény együttes és környezete kapcsolatrendszerét írja le. Alkalmas arra, hogy a valóság bonyolult jelenségeiből az adott szempontból leglényegesebb folyamatokat és összefüggéseket (pl. táplálkozási kapcsolatokat, energiaáramlási folyamatokat) egyszerűsített formában tanulmányozhatóvá tegye.

Az ökológia kutatási objektumai elsősorban az egyed feletti szerveződési szintek, mint a populációk, életközösségek, biómok és a bioszféra.

Purger Dragica

Populáció: az egy fajhoz tartozó egyedek reprodukciós közössége, közös tulajdonságokkal rendelkező, egymással folyamatos kölcsönhatásban álló kellően nagyszámú egyed.
Élőhely: hasonló megjelenésű természetföldrajzi egységeknek egy olyan típusa, ill. elkülönülő része, ahol adott élőlények populációi, tartósan és rendszeresen előfordulnak, megtalálják az életük fenntartásához, szaporodásukhoz szükséges feltételeket. Számunkra kiemelt fontosságúak vizes élőhelyek pl. sekély tavak, mocsarak, lápok, holtágak, folyószakaszok, nedves rétek, valamint halastavak, víztározók.
Társulás, azaz biocönózis: egy biotópon (élőhelyen) belül és egy adott időben élő élőlények összessége.
Bioszféra: Földünk életközössége, a földi élővilágot alkotó egyedek, populációk, összessége, egyúttal egy térrészletet is kijelöl, amelyen belül a földi élet létezik.
Környezeti tényezők: fény, hő, víz, levegő, talaj, domborzat.
Ökológiai monitoring vagy monitorozás: meghatározott céllal és megfelelő módszerrel végzett terepi vizsgálatsorozat, amely bizonyos térléptékben és időintervallumban, állapotváltozásokat követ nyomon.

Az ökológia egy tudomány, nem környezet- vagy természetvédelmet jelöl, bár az eredményeit használja a természetvédelmi biológia.

A következő néhány cikkben a vízgazdálkodásban felmerülő ökológiai problémákkal foglalkozunk. Néhány témát részletesen is megtárgyalunk, mint pl. a vizes élőhelyek ökológiai problémáinak ismertető jelei, a víztestek ökológiai állapotának jellemzői és az állapot javításának lehetőségei. Több fontos kérdésre próbálunk választ keresni melyeknek gyakorlati jelentőségük van, mint például: Mitől függ a víztestek természetességi állapota és hogyan lehet természetességüket számokkal kifejezni. Milyen környezeti tényezők befolyásolják a hínárnövényzet burjánzását? Milyen tényezők idézik elő a növények fajszám csökkenését a kaszálatlan part menti sávokban? Milyen hatással van a tájidegen invazív fajoknak (özöngyomok) elszaporodása az őshonos hínárnövényzetre? Hogyan változik a Dráva zátonyainak élővilága az idő függvényében?

Nem titkolt szándékom meggyőzni a tisztelt olvasókat az ökológiai alapismeretek fontosságáról. Ezen ismeretek hatással vannak a szemléletformálásra, hozzásegítik az embereket, hogy könnyebben felismerhessék az ökológiai problémákat és szakszerű megoldásokat találjanak. Amennyiben nem ismerik fel kellő időben a problémákat, vagy azok kezelésének szükségességét, megoldását elodázzák, így az emberek visszafordíthatatlan károkat okozhatnak a természetnek és önmaguknak is.

Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. – az ország területileg legnagyobb víziközmű-szolgáltatója – állami és önkormányzati tulajdonban lévő vízellátó- és szennyvízrendszereket üzemeltet. Alaptevékenységünket képezi az ivóvíztermelés és -szolgáltatás, ivóvíz-értékesítés, szennyvízelvezetés és -tisztítás, valamint az iparivíz-termelés és -szolgáltatás. Kiegészítő tevékenységként – többek között – laboratóriumi tevékenységet végzünk, illetve műszaki szolgáltatásokat nyújtunk.

Tevékenységünket a Dunántúl hat megyéjében – Baranya, Fejér, Somogy, Veszprém, Tolna és Zala megyében – végezzük, mintegy 700 ezer lakos közműves ivóvízellátásáról gondoskodunk, és 460 ezer lakos számára biztosítjuk a csatornaszolgáltatást. A DRV Zrt. vízátadóként közreműködik többek között Dunaújváros, Székesfehérvár, Ajka, Mohács, Pécs és Komló ellátásában.

Víztermelési tevékenységünkhöz kapcsolódóan feladatunkat többek között a csőhálózatok, vízkivételi művek, vízkezelő létesítmények és tározók üzemeltetése és fenntartása is. Ellátási területünkön az ivóvíz 40%-a felszíni, 60%-a pedig felszín alatti vízbázisból származik, napi ivóvíztermelő-kapacitásunk 410 ezer m^3.

Társaságunk helyi jelentőségű, valamint regionális szennyvízelvezető- és -tisztítórendszerek, szennyvíztisztító-telepek működtetésével gondoskodik a keletkező szennyvizek elvezetéséről, szagtalanításáról, szakszerű tisztításáról, a szennyvíziszap kezeléséről és ártalommentes elhelyezéséről. A több mint 3 300 km hosszú csatornahálózatból érkező szennyvizeket mintegy 145 000 m^3/nap mechanikai, biológiai, továbbá a Balaton térségében helyenként III. fokozatú tisztítókapacitás fogadja.

Célunk, hogy társaságunk – száz éves múltjához méltóan – megújulási és fejlődési képességét megtartva, eredményes működéssel európai színvonalú víziközmű-szolgáltatást biztosítson minden ügyfele számára.

DRV

8600 Siófok, Tanácsház u. 7. Pf.: 59.
T.: +36 84 501 000
F.: +36 (84) 501 250
E-mail: drv.zrt@drv.hu
www.drv.hu

GAÁL Erzsébet
DD-KTVF | Mérőközpont

HORVÁTH Gábor
DDKÖVIZIG
Vízgyűjtőgazdálkodási
és Monitoring Osztály

Közös feladat vizeink állapotának megőrzésében, javításában

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság és a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség együttműködése

A két regionális szervezet működési területén lévő vizek állapotának vizsgálatát (mennyiségi, minőségi, ökológiai állapot) a szervezetek közösen, összehangolva végzik. Az együttműködés több évtizedre nyúlik vissza. 2007-ben a Víz-Keretirányelv (VKI) bevezetésével megújulva, az ökológia szempontokat szem előtt tartva állt fel az az új közösen „gondozott" monitoringrendszer, ami már az új elvárásokra épülve folyamatosan ellenőrzi a felszíni vizek állapotát.

Az ellenőrzőrendszer két fő területre tagozódik: feltáró és operatív monitoringra.

- A feltáró monitoring esetében cél a víztestek állapotának jellemzése, információk gyűjtése az egyéb monitorozó programok tervezéséhez, a hosszú távú változások értékelése.
- Az operatív monitoring a kockázatos helyzetű víztestek kijelölésének támogatását és állapotuk megfigyelését, továbbá a külön jogszabály szerinti védett területen lévő felszíni víztestek állapotának ellenőrzését szolgálja, ha az előzetes állapotértékelés alapján megállapítható volt a környezeti célkitűzés teljesíthetőségének kockázata.

Az illetékességi területünkön 137 víztest található. A VKI elvárása, hogy minden víztestről információval rendelkezzünk, ezért a 2007. - 2012. közötti időszakban részben változó mintavételi helyeken havi gyakorisággal a két szervezet közösen végez méréseket.

2010-ben 7 feltáró és 57 operatív monitoring ponton végzünk majd vizsgálatokat. A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság egyeztetett időpontokban a felszíni vizek mintavételi helyein a vízhozam méréseket végzi, a Dél-dunántúli Környezetvédelmi-, Természetvédelmi- és Vízügyi Felügyelőség pedig a mintavételezést és a minták kémiai-, biológiai elemzését. A mintavételi helyek kijelölésénél fontos szempont, hogy:

- a megadott víztesteken helyezkedjen el,
- a hely jól megközelíthető legyen,
- a mérésre alkalmas hidraulikai állapot legyen,
- alkalmas legyen a víztestet érő terhelések jellemzésére, nyomon követésére,
- a vízkémiai mintavételi hely környezetében legyen alkalmas terep a biológiai mintavételek elvégzéséhez

A DD-KTVF Mérőközpontja a mintákból alapkémiai (pH, vezetőképesség, oxigén-, nitrogén- és foszfor háztartás), veszélyes anyagok (szerves és szervetlen mikroszennyezők) és biológiai (bevonatlakó algák, planktonikus algák, makroszkópikus gerinctelenek és makrovegetáció felmérés) komponensek vizsgálatát végzi el.

Komponens	Mértékegység	Mérések száma	Őrtilos	Minősítés*	Barcs	Drávaszabolcs	Minősítés*
pH (labor)	-	24	7,83	2	7,85	7,87	2
Vezető képesség	µS/cm	24	296	2	289	285	2
Oldott oxigén	mg/l	24	9,3	2	9,5	9,3	2
Oxigéntelítettség	%	24	86	2	86	84	2
Biokémiai oxigénigény (BOI_5)	mg/l	24	1,52	2	1,55	1,72	2
Oxigénfogyasztás (KOld) eredeti	mg/l	24	9	2	10	9	2
Ammónium-N	mg/l	24	0,05	2	0,05	0,05	2
Nitrit-N	mg/l	24	0,014	2	0,016	0,017	2
Nitrát-N	mg/l	24	1,22	2	1,23	1,22	1
Összes nitrogén	mg/l	24	1,71	2	1,71	1,69	1
Ortofoszfát-P	µg/l	24	40	2	40	40	2
Összes P	µg/l	24	73	2	83	95	2
Klorid	mg/l	24	12	2	12	12	2

* *Őrtilosnál 7-es, Barcsnál és Drávaszabolcsnál 14-es típusba tartozik a vízfolyás. A három mintavételi helyen a mérési eredmények átlagértékeinek eltérése elhanyagolható. A két azonos típushoz tartozó víztest minősítését egy oszlopban szerepeltetjük, ezért a táblázat csak két minősítő oszlopot tartalmaz.*

***Minősítés:** 2-kiváló | 1-jó | 0-nem éri el a jó állapotot*

A DD-KTVF szakemberei a mérési eredményekből készítik el azokat a havi és éves jelentéseket, állapotértékeléseket, amelyek egy-egy víztest, vízfolyás szakasz állapotát bemutatják.

Továbbiakban a Drávának, mint a térség kiemelt jelentőségű folyójának a vízminőségét ismertetjük az Őrtilos - Drávaszabolcs közötti szakaszon 2009-es adatok alapján.

A táblázatban a VKI szerinti, a biológiai vizsgálatokat támogató kémiai komponensek minősítése látható az éves átlagértékekre vonatkoztatva. A minősítést az ÖKO Zrt. vezette konzorcium ajánlásának figyelembe vételével készült tájékoztató anyag 1.sz. függelékében szereplő határértékek alapján végeztük.

Az egyes mintavételi helyek eredményei közötti csekély eltérés a folyó egész évben fennálló nagyon magas vízállásával magyarázható.

A Dráva: Barcs- Drávaszabolcs hossz-szelvény biológiai mutatók szerinti minősége (2009)

Fitoplankton

2009 folyamán 18 alkalommal történt fitoplankton mintavétel, 15 szaprobiológiai vizsgálatot végeztünk, a bevonatmintákat pedig októberben gyűjtöttük. Az eredmények értékelésekor figyelembe kell venni, hogy egész évben magas vízállás volt jellemző a Drávára, így a különböző szennyező források hatása nem volt kimutatható, valamint a nagy vízhozammal együtt járó sok lebegő hordalékanyag árnyékoló és nyíró hatásával gátolja a fitoplankton szervezetek jelentősebb elszaporodását.

A klorofill-a koncentráció alapján a Dráva egész évben kiváló állapotú. A nyár folyamán a koncentráció egyetlen esetben haladta meg a 6 mg/m^3 értéket, de a folyó e szerint is jó állapotú (1. táblázat).

A fitoplankton alapú vízminősítésnél a vízfolyásokra javasolt Q_k indexből számolt EQR (Environmental Quality Ratio=Környezetminőségi Arány) határértékeket vettük figyelembe. A fitoplankton vizsgálat többnyire jó és kiváló minősítést eredményezett, egész évben összesen három alkalommal kapott a vízfolyás közepes minősítést, egy alkalommal pedig értékelhetetlen volt a minta hordalék miatt (1. táblázat).

Szaprobitás index

A szaprobitásindex 2,01 – 2,33 között változott. Ezen értékek alapján a Dráva a béta-mezoszapróbikus zónába tartozik, a szervesanyaggal való mérsékelt terhelés jellemzi.

Víztest	Mintavételi hely	Dátum	klo-a	Q-index	EQR
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.02.02	2,1	4,86	0,97
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.03.02	4	4,45	0,89
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.06.08	4,7	4,13	0,83
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.08.03	5,2	4,50	0,90
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.10.05	< 2	4,20	0,84
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.12.07	< 2	4,94	0,99
Dráva alsó	Barcs	2009.02.02.	< 2	4,85	0,97
Dráva alsó	Barcs	2009.03.02.	3,3	4,44	0,89
Dráva alsó	Barcs	2009.06.08.	6,4	3,72	0,74
Dráva alsó	Barcs	2009.08.03.	5,9	3,79	0,76
Dráva alsó	Barcs	2009.10.05.	< 2	3,50	0,70
Dráva alsó	Barcs	2009.12.07.	< 2	4,91	0,98
Dráva felső	Őrtilos	2009.02.02.	< 2	4,44	0,89
Dráva felső	Őrtilos	2009.03.02.	< 2	4,58	0,92
Dráva felső	Őrtilos	2009.06.08.	3,7	4,11	0,82
Dráva felső	Őrtilos	2009.08.03.	4	2,73	NA
Dráva felső	Őrtilos	2009.10.05.	< 2	3,65	0,73
Dráva felső	Őrtilos	2009.12.07.	< 2	4,96	0,99
Magyarázat	kiváló	jó	közepes		

1. táblázat: *A Dráva klorofill-a koncentráció és EQR index értékei*

Víztest	Mintavételi hely	Dátum	S-index
Dráva	Barcs	2009.02.02	2,19
Dráva	Barcs	2009.03.02	2,33
Dráva	Barcs	2009.06.08	2,1
Dráva	Barcs	2009.09.07	2,22
Dráva	Barcs	2009.12.07	2,17
Dráva	Drávaszabolcs	2009.02.02	2,33
Dráva	Drávaszabolcs	2009.03.02	2,14
Dráva	Drávaszabolcs	2009.06.08	2,18
Dráva	Drávaszabolcs	2009.09.07	2,16
Dráva	Drávaszabolcs	2009.12.07	2,21
Dráva	Őrtilos - Botovo	2009.02.02	2,29
Dráva	Őrtilos - Botovo	2009.03.02	2,12
Dráva	Őrtilos - Botovo	2009.06.08	2,17
Dráva	Őrtilos - Botovo	2009.09.07	2,13
Dráva	Őrtilos - Botovo	2009.12.07	2,01

2. táblázat: A Dráva szaprobitásindex értékei

Fitobentosz

A fitobentosz (bevonatalkotó kovaalgák) vizsgálatakor a vízfolyások esetében az IPS ***(Indice de Polluosensibilité Specifique; Coste in Cemagref 1982)***, SID és TID kovaalga indexek használatosak. Mivel a minősítés nehézkes lenne az összes index figyelembe vételével, így alapvetően a három indexből képzett, ún. **IPSITI** = (IPS+SID+TID)/3 multimetrikus indexet használjuk. Az összesített minősítés alapján, tehát a különböző indexek értékeit figyelembe véve, a Dráva jó és kiváló ökológia állapotú (3. táblázat).

karakterfajlisták még pontosításra szorulnak, ez folyamatban van. Külön ábrázoltuk a taxononkénti átlagpontszámot (TÁP), ami az MMCSP számítás részeredménye, és több publikációban a szerves szennyezésre érzékeny indexnek említik.

Mintavételi hely		Taxonszám	Qbap EQR	MMCSP osztály	ASPT
Dráva	Botovo	27	0	II.B.	3,89
Dráva	Vízvár	44	0,25	I.A.	4,36
Dráva	Barcs	19	0	II.A.	4,21
Dráva	Dráva-szabolcs	18	0,18	II.A.	4,3
	rossz	gyenge	közepes	jó	kiváló

4. táblázat: A Dráva minősítése egyes makrozoobenton indexek alapján

A kapott minősítések közül a MMCSP és a TÁP eredményeit tartjuk mérvadónak. A Qbap index alapján történő minősítéshez össze lehet vonni az évi több mintavétel fajlistáit, 2009-ben az állandóan magas vízállás miatt csak egy mintát tudtunk venni, így a minősítés kedvezőtlenebb a reálisnál. A vízvári eredmények kiemelkedően a legjobbak, ezt nagymértékben a mintavételi hely hidromorfológiai állapota, változatossága magyarázza, különösen a mellékágak jelenléte. A szabályozottság szempontjából a magyarországi szakasz két eltérő részre osztható, az Őrtilos-Barcs és Barcs-Drávaszabolcs közötti szakaszra. A felső szakaszon a folyó partjait csak lokális beavatkozásokkal szabályozták. Ezért a Vízvár feletti szakasz partjai egymástól akár 1 km-re is eltávolodhatnak, ezen a nagy területen a folyó kedvére kanyarog és rakja le hordalé-

Víztest	Mintavételi hely	Dátum	IPS	SID	TID	IPSITI	EQR	Minősítés
Dráva alsó	Drávaszabolcs	2009.10.30	14,5	11,9	5,9	10,77	0,641	jó (4)
Dráva alsó	Barcs	2009.10.27	15,5	13,3	7,4	12,07	0,705	jó (4)
Dráva felső	Őrtilos-Botovo	2009.10.28	15,6	12,4	4,5	10,83	0,852	kiváló (5)

3. táblázat: A Dráva fitobentosz indexek alapján történt minősítése

Makrogerinctelenek

Makrogerinctelen vizsgálatokat 2001 óta végzünk a Dráván a három törzshálózati mintavételi helyen illetve azok néhány km-es körzetében, Vízvárnál 2003 óta. A 2009 évi eredmények értékelésére a Magyar Makrozoobenton Család Pontrendszert (MMCSP) (Csányi, 1997) és a Típusspecifikus karakterfaj-elemzést (Qbap) használtuk a makrogerinctelenek alapján történő vízminősítésre. Előbbi előnye és korláta egyben, hogy család szintű határozást igényel, nem igényel mennyiségi mintavételt, tehát gyors, robosztus, de épp ezért nem hasznosul a faji szintű határozással, és a mennyiségi viszonyokkal nyerhető információ. Utóbbi előnye, hogy mennyiségi faji szintű információt használ, és víztesttípus-specifikus, azonban, a kát több ágra osztódva a hordalékkúpok között. (Oldal, 2006) A Barcs alatti szakaszon a közös (horvát-magyar) folyószabályozás elmúlt évtizedeinek eredményeként gyakorlatilag szabályozott lett a folyó.

Ez az eredmény is kiemeli a hidromorfológia jelentőségét egy folyó ökológiai állapota szempontjából. Az, hogy a különböző vízminőséget befolyásoló hatásokat és az időbeni hatásokat összegzik, kiemeli a makrogerinctelen élőlények szerepét a monitoringban. A hatékony együttműködés feltétele a két szervezet közötti folyamatos kapcsolat, a korrekt információcsere és kompromisszumkeresés. A két szervezet az együttműködését évtizedek óta példamutatóan végzi.

Hogyan tovább a vizek jó állapotáért?

Lezárulóban a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés

SINDLER Csaba
DDKÖVIZIG
Vízgyűjtőgazdálkodási
és Monitoring Osztály

A jelen

Több éves munka eredményeképpen ez év elején lezárul a vizek *jó állapotának* elérését célzó vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés. A vízügyi-környezetvédelmi szakterület mellett más területeket is felölelő tervezési munka számos intézmény együttműködését igényelte, hiszen olyan átfogó és összetett feltárási, elemzési és tervezési feladatok elvégzését jelentette, mely révén kerültek az ún. vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítésre. Ez természetesen nem a teljes munka, hanem csak az első ciklus tervezési szakaszának a vége, a ciklus ugyanis a tervekben megfogalmazott intézkedések végrehajtásával 2015-ben fog befejeződni, majd 6 évenként ismétlődni.

A „múlt"

De mit is jelent mindez? Mindannyian tudjuk, hogy az élővíz életünk egyik legfontosabb eleme, de mint erőforrás nem áll korlátlanul rendelkezésünkre. Ahhoz, hogy a jövőben is mindenki számára megfelelő mennyiségű és minőségű víz álljon rendelkezésre, fontos lépéseket kell tennünk a felszíni és a felszín alatti vizek megóvásáért. Ez a felismerés vezetett az Európai Unióban a 2000/60/EK számú irányelv - Víz Keretirányelv - megalkotásához, mely nevéből fakadóan egységes „keretet" kíván biztosítani a Közösség édesvízzel kapcsolatos szabályozásának azzal a céllal, hogy az európai vizek *jó állapotot* érjenek el 2015-re. Ezen állapot elérése érdekében a Keretirányelv ún. vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítését írja elő.

Ez hazánk esetében egy országos terv, valamint az ország négy fő vízgyűjtője - Duna, Tisza, Dráva, Balaton - és 42 vízgyűjtő-gazdálkodási alegysége terveinek az elkészítését jelentette, melyre a ***Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése*** címmel kiírt ***KEOP-2.5.0.A*** kódszámú projekt keretében került sor. A pályázatra a vízügyi állami igazgatási szervezet részeként a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság (VKKI) és a 12 Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (KÖVÍZIG) konzorciuma nyújtott be pályázatot. A tervezési munkák egy részét ez a konzorcium, másik részét közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott vállalkozó, az ÖKO Zrt. vezette konzorcium valósította meg. Így a tervezői munka részeként történt (többek között) meg:

- a vizek állapotának felmérését szolgáló monitoring hálózatok és programok kialakítása,
- az emberi tevékenységből eredő terhelések és hatások értékelése,
- a felszíni és felszín alatti vizek állapotának minősítése,
- a környezeti célkitűzések meghatározása,
- a célok elérését szolgáló intézkedési program összeállítása.

A jövő

A tervezés során egyértelművé vált, hogy a víztestek legnagyobb része nem ***jó állapotú***, ezért annak elérése - illetve fenntartása, fenntarthatósága - érdekében mindenképpen különböző **intézkedések** végrehajtására van szükség. Bár a terezett intézkedések révén a ***jó állapot***ot elvileg minden víztest esetében 2015-re kell elérni, ez különböző természeti, műszaki és gazdasági okok miatt számos víztestnél nem lehetséges. Ezen víztesteknél ezért az intézkedések - a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával - jelen tervezés második és harmadik ciklusának megfelelően 2021-es, illetve 2027-es határidővel kerültek meghatározásra. Igaz, ezen határidők jelenleg meglehetősen távolinak tűnnek, mégis nyilvánvaló, hogy ezeket az intézkedéseket előbb vagy utóbb végre kell hajtani, melyek realitása anyagi fedezet hiánya miatt még a távolabbi jövőben is meglehetősen bizonytalan. Akkor hogyan tovább? Megoldást a megfelelő jogi és igazgatási háttér, a 2010. év végéig bevezetendő új árpolitika, valamint a következő évek és pályázati lehetőségek jelenthetnek, mely utóbbiak révén talán lehetőség lesz olyan környezetvédelmi-vízgazdálkodási projektek megvalósítására, melyek a Víz Keretirányelv követelményeinek és újszerű ökológiai megközelítésének megfelelően segítik a vizek ***jó*** vagy legalább jobb állapotának az elérését.

Purger Dragica

Az Európai Unió megalkotta a Víz Keretirányelv-et, amelynek célja, hogy 2015-ig a vizek "jó állapot"-ot érjenek el. Jelenleg a vizek legnagyobb része nem "jó állapotú".

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
DDKÖVIZIG
Környezetvédelmi és Viziközmű Osztály

Felszín alatti vizektől a vízellátáson át a pályázatokig

Sokan nem gondolnak arra, hogy amikor ásnak egy talajvíz kutat azon keresztül közvetlenül elszennyezhetik a talajt és a talajvizet.

„Tiszta Vizet az Egészséges Világért" Ez az idei év Víz Világnapi jelmondata. Volt már „Víz az élet", „Víz, egészség, élet", „Határokkal osztott vizek, határtalan lehetőségek"
A víz, az édes víz mindenesetre meghatározó jelentőséggel bír mindennapi életünkben. Víz nélkül nincs élet. A megfelelő minőségű édesvíz azonban nem mindenhol áll rendelkezésre. Egyrészt azért, mert sós, vagy más, rétegeredetű alkotóelemet tartalmaz, másrészt azért, mert szennyezett. Sokan nem gondolnak arra, amikor állatot tartanak, és itatáshoz fúrnak, vagy ásnak egy talajvíz kutat, hogy azon keresztül közvetlenül elszennyezhetik a talajt, és azon keresztül a talaj és az azzal kapcsolatban álló rétegvizeket is.
A múlt század közepén, a 60-70-es években történt nagy mértékű vízfelhasználás hirtelen lecsökkent, jelenleg stagnál. Ekkor a csatornázatlanság hiánya a nem megfelelő állattartás, a mezőgazdasági tevékenység és a nem megfelelő csapadékvíz-elvezetés elszennyezte a felszín közeli vizeket, és az azzal kapcsolatban álló rétegvizeket is. A régió talajvizei és a Dél-dunántúli források a magas nitrát és nitrit tartalom miatt általában ivóvízként már nem használhatók.
Az ivóvízellátás közel 100 %-os egész Magyarországon, ezen belül a mi régiónkban is, és az ISPA program befejezése után Pécsett is. A szennyvíz-elvezetés helyzete az utóbbi években rohamosan javult.
A közműolló a régiónkban 98/50 %-ról 2009. évben 99/70%-ra emelkedett, ami azt jelenti, hogy kiépített hálózaton keresztül szinte minden fogyasztóhoz eljut az egészséges ivóvíz, és a használt vizek jelentős részét el tudjuk vezetni korszerű szennyvíztisztító telepre. A használt vizek újonnan épített szennyvízhálózaton keresztül egyre korszerűbb és gazdaságosabb technológiával működő szennyvíztelepekre juthatnak el, ahol tisztítás után, már nem szennyezik a befogadó vízfolyásokat, talajvizet, felszín közeli vizeket.

Pécs vízellátását szolgálják a Tettye forrás és karsztakna, a Pellérdi és Tortyogói vízbázisok, és a Mohács szigetről termelt vizek. Jelenleg a víztermelés jelentős része, kb. 70 %-a a Pellérd és Tortyogói kutakból származik. A csapadékból közvetlenül utánpótlódó Tettye forrás és karsztakna a korszerű víztározás segítségével adja a további 10-20 %-ot, és így a szárazabb időszakban is szinte teljesen ellátja az egész Mecsekoldalt, csak időszakosan és az alacsonyabb területekre van szükség Dunáról átvett vízre. A Mohács szigetről, Üszögpusztán keresztül átvett Dunavíz jelenleg a vízellátás műszaki biztonságát szolgálja. A napi vízigény 1970 óta a takarékos vízfelhasználás és az ipari vízigények csökkenése miatt a felére csökkent. A jelenleg termelt vizek (Tettye, Pellérd és Tortyogó) védőterületi határozata, - a Biztonságba Helyezési Terv alapján érvényben lévő korlátozások mellett - hosszú távon szolgálja a biztonságos ivóvízellátást. A diagnosztikai vizsgálat a MTESZ (Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége) Baranya-megyei Területi Szervezete által készített tanulmánnyal kezdődött, majd állami beruházásban folytatódott, és a Pécsi Vízmű vizsgálataival fejeződött be. Kiépítésre kerültek a szennyeződés nyomon követését szolgáló monitoring kutak, kút-párok, kút hármasok, amelyek a csapadékkal együtt beszivárgó szennyeződések nyomon-követését szolgálják 10, 20, 40, és 60 m mélyen. A minőségi vizsgálatok mellett a fenntartható víztermelés érdekében történnek a vízszintmérések, amelyek egyben a mennyiségi védelmet is szolgálják.
A további szennyeződéseket meg kell állítani, és vissza kell állítani az eredeti, jó állapotot. Ennek érdekében több intézkedés van érvényben:

- A legfontosabbak a projektek, amelyek már lezárultak, vagy folyamatban vannak.
- Elkészült a Magyarország Dunai szakaszára vonatkozó részének Vízgyűjtő-gazdálkodási terve.
- Folyamatban vannak az egyéb Környezet és Energia Operatív Programok, amelyek Európai Uniós támogatással, a Kohéziós alap társfinanszírozásával valósulnak meg. Ezek közé tartoztak a KEOP A, B, és C konstrukciók, amelyek a vízbázisok biztonságba helyezéséhez és biztonságban tartásához nyújtottak segítséget. Ezeket 2007.-ig a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium finanszírozta, állami beruházásként. A jelenlegi pályázati rendszer, szigorú előírások mellett, magas szakmai felkészültséget igénylő megvalósíthatósági tanulmány elkészítését követeli meg.
- A Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságon többféle tervezési feladatban dolgoznak a szakértőink.

Ezek között a témához kapcsolódó projekt a Távalti vízbázisok diagnosztikai vizsgálata. Az Igazgatóság több projekt előkészítéséhez is segítséget nyújt, jelenleg további nagy jelentőséggel bíró projektek a vízminőség javítását és a szennyezett területek felszámolását szolgáló projektek. Ezek a projektek arra szolgálnak, hogy hosszú távon biztosítsák a fenntartható fejlődést.

Aquaprofit Zrt.

Tiszta vizet az egészséges világért! A 2010-es év Víz Világnapi mottója napról napra aktuálisabbá válik. A vízgazdálkodási problémák világszerte egyre nagyobb kihívást jelentenek s megfelelő megoldásuk nem csak mérnöki, de ugyanolyan komoly menedzsment feladatokat is jelentenek a megoldást keresők számára.

Az Aquaprofit Zrt. küldetése olyan a természetes vizekhez kapcsolódó projektek generálása, menedzselése és megvalósítása, amelyek az emberi egészség vagy környezetünk megóvására irányulnak. Legyen szó akár a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásáról, akár egy ásványvízpalackozó létesítéséről, termálvíz hasznosításról vagy vízrendezési projektekről, a mérnöki kérdések mellett nem kerülhetők meg a pénzügyi, gazdaságossági, jogi és kommunikációs kérdések sem. Filozófiánk szerint a különböző szakterületek szoros együttműködése teremtheti meg az innováció lehetőségét, éppen ezért társaságunknál geológusok, hidrogeológusok, környezetmérnökök, víziközmű tervezők, területfejlesztési és turisztikai szakemberek, jogászok, pénzügyi és marketing szakemberek dolgoznak együtt.

Ez a fajta komplex gondolkodás teszi lehetővé azt, hogy a termálvízzel, ásványvízzel, ivóvízzel, felszíni vagy felszín alatti vizekkel kapcsolatos problémákra olyan megoldásokat találjunk, amelyek mind befektetői/üzemeltetői, mind környezetvédelmi szempontból kielégítőek.

Bár egyre több önkormányzat és vállalkozás felismeri, hogy környezetünk védelmére áldozni kell, a környezettudatosságot még tanulnunk kell. Hosszú távon nem csak jogszabály által meghatározott kötelezettség, hanem alapvető belső elvárás kell, hogy legyen ez a szemlélet minden fejlesztésnél.

Akár magánszemélyként, akár egy szervezet felelős vezetőjeként, a vizeinkkel való törődés szükségességét tudatosítani kell magunkban, s az adott területen és lehetőségeinken belül mindent meg kell tennünk vízkészleteink megóvásáért.

AQUAPROFIT

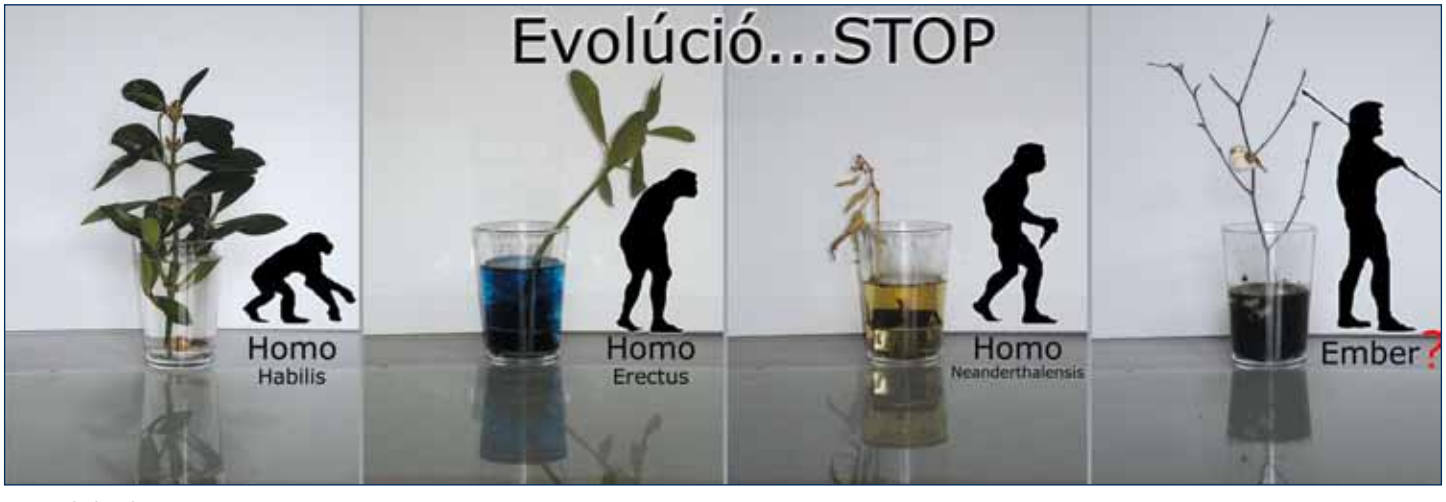

Kreatív különdíj: *Tálos Tamara, Pécs*

Kedves Pályázók!

Minden intézménynek, felkészítő tanárnak és diáknak köszönjük a munkáját, amellyel a "Tiszta vizet az egészséges világért!" szlogenhez elkészítette pályaművét! Az országos döntőbe elküldött pályázatok a www.ddkovizig.hu honlapon tekinthetők meg.

A Víz világnapjának célja, hogy a víz fontosságára irányítsa az emberiség figyelmét. A fenti alkotás önmagáért beszél, amely elnyerte a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kreatív különdíját.

KOMLÓ-VÍZ Víziközmű Üzemeltető és Szolgáltató Kft.

7300 Komló, Kossuth L. u. 9. 7301 Pf.: 116.
Tel.: +36 (72) 582-200 Fax.: +36 (72) 481-064
e-mail:vizmu@komloviz.hu honlap:www.komloviz.hu

Alaptevékenységeink:

- Ivóvízellátás
- Szennyvízelvezetés és -tisztítás

CERTOP ISO 9001

Egyéb tevékenységeink:

- Közműfelmérés
- Hálózati hibakeresés
- Mélyépítési kivitelezés, műszaki tervezés
- Vízminőség vizsgálat akkreditált laboratóriumunkban

CERTOP ISO 14001

Kincsünk a vízünk !

Ügyfélszolgálat: (72) 582-196
(72) 582-201

Diszpécser - hibabejelentés
Tel./fax.: (72) 582-225
(72) 582-210
(06-80) 201-651

KOMLÓ-VÍZ *1997*

Európai szintű szakképzés egy XXI. századi intézményben

Somogyi TISZK Közép- és Szakiskola

DRÁVA VÖLGYE KÖZÉPISKOLÁJA VÍZÜGYI TAGOZAT

DRÁVA VÖLGYE KÖZÉPISKOLA BARCS

Szerezd meg nálunk a jövő szakmáját!

VÍZÜGYI TECHNIKUS KÉPZÉS

Érettségi és szakma!
Biztos alap a műszaki irányú felsőfokú továbbtanuláshoz.

www.dravavolgye.hu

Feladó:

Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
Pécs, Köztársaság tér 7.
7623

Díj hitelezve
7602 Pécs PFÜ

NYOMTATVÁNY

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2014 | I.

Nemzetközi együttműködés a Dráva jövőjéért

Kerékpárral a töltésen

Vízkár elleni védekezés a Balatonon

Tartalom

MÁRK László
Köszöntő 3

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
Magyar Hidrológiai Társaság 4

PINTÉR Csaba
Helyi vízkár elleni védekezés a Balaton déli vízgyűjtőjén 2014. május 13-18. között 6

PÜSPÖK Ákos
A Balaton déli partján lévő települések vízkárelhárítási terveinek kiegészítése a Balaton nagyvize elleni védekezéssel 10

NÉMETH Gábor
A Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva Program keretében 11

BALATINÁCNÉ BALÁZS Lívia
Töltéskorona burkolat építése, felújítása a kerékpáros turizmus és az árvízi biztonság fejlesztése érdekében 13

SINDLER Csaba
Vízkészletek és vízhasznosítási lehetőségek felülvizsgálata a Dráva régióban 15

BURIÁN Alajos
Finisébe érkezik a SEE RIVER Projekt 17

BURIÁN Alajos
A 2014. évi magyar-horvát vízgazdálkodási kérdések egyeztetése 18

JAKAB Róbert
Vízrajzi mérőgyakorlat 19

HORVÁTH Gábor
Szakmai tanulmányút Szlovákiában és Németországban az ÁKK projekt keretében 20

Kedves Olvasó!

MÁRK László
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
igazgató

Bizonyára Önök is érzékelik, hogy manapság mozgalmas időket élünk, és ez talán fokozottan érvényes az államigazgatásra. Vegyük most Önökkel (vízügyi témák iránt érdeklődőkkel) röviden sorra – a teljesség igénye nélkül –, hogy mi minden történt ebben az évben az ágazatban és egy kicsit konkrétabban a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság „háza táján".

Vagyonkezelői feladatok: 2014 január elsejével jelentősen megnövekedett az Igazgatóság kezelésében lévő vízfolyások és viziművek mennyisége. Az egyes törvények vízgazdálkodási tárgyú módosításáról szóló 2013. évi CCXLIX. törvény gyakorlatilag minden állami tulajdonú vizet és viziművet az igazgatóságok kezelésébe adott. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az eddig kezelt vízfolyások hossza közel a hatszorosára nőtt és a szivattyútelepek száma kilenccel „szaporodott", mindez gyakorlatilag változatlan forrás és létszám mellett történt, ráadásul az átvett művek állapota lényegesen rosszabb az eddig kezeltekénél. A problémák hamar jelentkeztek, hiszen a Balaton mellett többször védekeznünk kellett a belvíz miatt.

Szervezeti és hatáskör változások: Január elsejével a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségből kivált a Vízügyi Hatóság és jelenleg az igazgatóság önálló szervezeti egységeként dolgozik.

Szaporodtak az államigazgatási, szakmai feladataink is. A Nemzeti Környezetügyi Intézet helyi szervezetétől feladatokat vettünk át, a többi között a vízgyűjtő-gazdálkodási feladatok irányítását, viziközműves és statisztikai feladatokat.

Közfoglalkoztatás: A nyári program keretében foglalkoztatott dolgozók száma a tavalyi 700-ról 1000-re emelkedett, ami az igazgatóság közalkalmazotti létszámának sokszorosa. A foglalkoztatottak irányításunk alatt jórészt fenntartási munkákat végeznek és oktatásban is részesülnek.

Fejlesztések: Az igazgatóság az elmúlt időszakban különböző pályázati források keretében jelentős fejlesztéseket hajtott végre és hajt végre folyamatosan. A folyamatban lévő projektek száma 11, a közelmúltban 18 fejeződött be. A beruházások a vízkárelhárítás alap infrastruktúrájának fejlesztését (záportározó építése, vízfolyásrendezések, árvízvédelmi töltések megerősítése stb.) és egyéb vízgazdálkodási célú fejlesztéseket valósítanak meg.

Kedves Olvasó! Remélem felkeltjük érdeklődését szerteágazó (úgy tűnik egyre bővülő) feladataink egy-egy szeletének ismertetésével és hozzájárulunk a vízgazdálkodási terület jobb megismeréséhez, az itt zajló változások nyomon követéséhez.

Sághiné Juhász Ildikó
titkár
Magyar Hidrológiai Társaság

Magyar Hidrológiai Társaság

Az Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) szakmai – társadalmi szervezet. Célja, hogy előmozdítsa és lehetővé tegye a korszerű ismeretek és tapasztalatok cseréjét a víztudományok és a technika területén dolgozó szakemberek között.

A 2014-ben 97 éves Társaság a Magyarhoni Földtani Társulat 1917-ben alakult hidrológiai szakosztályának, valamint a Magyar Mérnök és Építész Egylet Vízépítészeti tagozatának 1949-es egyesüléséből jött létre.

A Társaság kiemelt figyelmet fordít mind az utánpótlást jelentő fiatalokra, mind a jelentős szakmai múlttal rendelkező idősebb tagjaira.

Az MHT közhasznú szervezet. Tagjai a víz- és környezetügy különböző területéről egyéni szakértők (tervezés, kivitelezés, területi és központi adminisztráció, oktatás, közszolgáltatás, egyéb termelő vállalkozások szakemberei), valamint jogi szervezetek (kutatóhelyek, tervező vállalatok, oktatási intézmények, közigazgatási szervezetek, stb.). Társaságunknak mintegy 3000 egyéni és kb. 150 jogi tagja van.

Vezető szervei a közgyűlés, az elnökség és az intéző-bizottság. A társaság tevékenységének törvényességét – Ügyészségen kívül – saját választott bizottságai ellenőrzik: Felügyelő Bizottság, valamint Fegyelmi és Etikai Bizottság.

A Társaság szakmai munkáját elsősorban szakosztályok és területi szervezetek keretében végzi. A 17 szakosztály tevékenysége egyfelől felöleli a hagyományos vízügyi szakterületeket: árvízvédelemtől a balneotechnikán át a vízgazdálkodásig, másfelől a környezet- és természetvédelem szakterületeit (szennyvíztisztítástól a vizes élőhely védelemig). A tagság szakmai érdeklődése, igénye alapján jogi, közgazdasági és kommunikációs kérdésekkel foglalkozó szakosztály is tevékenykedik. Az MHT keretében - a szakosztályok mellett - 22 területi szervezet működik. A területi szervezetek a megyei, megye jogú városi, ill. egyéb városi központtal szerveződtek, továbbá létrejött két üzemi szervezet is.

Az MHT központi bizottságai a két szaklap szerkesztőbizottság, valamint a különböző szakbizottságok: a Tudományos Kitüntetések, az Oktatási és Ifjúsági, a Nemzetközi Kapcsolatok, a Vízügyi Történeti Bizottság. A Társaság kiemelt figyelmet fordít mind az utánpótlást jelentő fiatalokra, mind a jelentős szakmai múlttal rendelkező idősebb tagjaira. Ezért a központi szervezetek között tevékenykedik az Ifjúsági Csoport, ill. a Szeniorok Tanácsa.

A tudományos-szakmai ismeretterjesztés érdekében az MHT évente négy alkalommal kiadja a Hidrológiai Közlöny című szaklapot, évi egy alkalommal a Hidrológiai Tájékoztatót és kilenc alkalommal a Társaság programfüzetét.

A Társaság programja széleskörű mind a témaköröket, mind a rendezvényei jellegét illetően. A szakosztályok és a területi szervezetek évente mintegy 200 előadóülést és szakmai napot tartanak (szervezeti ülések, előadóülések, ankétok és konferenciák - akár nemzetközi méretekben is).

A Társaság kiemelt, országos szakmai programokat is szervez. Évente megrendezi az országos vándorgyűlést, 2012-ben a jubileumi, XXX. Vándorgyűlésre került sor Kaposváron. Az ifjúsági tagok részvételével egyre sikeresebbek az őszi tanévkezdéskor megrendezésre kerülő Ifjúsági Napok. 2013-ban a XX. jubileumi rendezvényt tartották meg.

Évente kerül sor a 70 éves kort betöltött, kerek évfordulós tagtársak köszöntésére. A hagyományoknak megfelelően november első hetében Hidrológus Szilveszterrel búcsúzik az évtől a Társaság.

Az MHT kapcsolatot tart több külföldi társegyesülettel (amerikai, angol, osztrák, német, szlovák, stb.), és tagja nemzetközi szakmai szövetségeknek.

Az MHT korlátozott számban díjakat, emlékérmeket adományoz a kiemelkedő társasági és szakmai tevékenységet végző tagjainak. A több évtizedes, kiemelkedő szakmai tevékenységet és odaadó társasági munkát az MHT tiszteleti tagsággal ismeri el. Jelenleg közel 100 élő és elhunyt, külföldi és hazai tiszteleti tagra tekintünk példaképül.

A Társaság szakmai tevékenységéhez kapcsolódó témakörökben pályázatokat hirdet meg középiskolások, valamint a felsőfokú tanulmányait sikeresen befejező hallgatók számára, s a legsikeresebb pályaműveket díjazza. A tudományos szakirodalom területén jelentős szerepe van az ugyancsak évente meghirdetett Vitális Sándor Szakirodalmi Nívódíjnak.

A Társaság működésének feltételeit az egyéni és jogi tagjainak tagdíjából és támogatásaiból, szerény mértékben pályázatokból nyert támogatásokból, valamint a közhasznú szervezetnek felajánlott 1%-os adóból biztosítja.

Víz világnapi ünnepélyes konferencia

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, valamint a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy Megyei Területi Szervezetei a Víz Világnapja alkalmából ünnepélyes konferenciát szerveztek 2014. március 19-ére. Az idei év jelmondata, amely egyben a konferencia témája is volt: „Víz és Energia". Az ünnepélyes szakmai konferencia előtt átadásra kerültek a Víz világnapi gyermekrajz pályázatok díjai is, melyet a Baranya és Somogy Megyei Hidrológiai Társaság elnökei adtak át a lelkes kis nyerteseknek.

A szakmai résztvevők az idei év szlogenjéhez kapcsolódóan többek között meghallgathatták a Víz és energia című előadást, valamint a Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva program keretében témájú ismertetőt, mely projekt nyitórendezvényét is megtartották.

PINTÉR Csaba
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Kaposvári Szakaszmérnökség

Helyi vízkár elleni védekezés a Balaton déli vízgyűjtőjén 2014. május 13-18. között

Napló

Időjárási viszonyok:

Május 12. – A Balaton térségében számottevő csapadék még nem esett.
Május 13. – A lehullott csapadék mennyisége 3-10 mm között alakult a térségben.
Május 14. – A Dunántúlon többfelé viharossá fokozódott az északi, északnyugati szél. A legerősebb széllökések sebessége meghaladta a 100 km/h-t. A csapadék elhanyagolható volt, 0 és 1 mm közötti értékeket mutatott.
Május 15. – Sokfelé viharossá vált az északi, északkeleti szél, a legerősebb széllökések meghaladták a 100 km/h-t, síkvidéken – a Balaton környékén – elérték a 127 km/h-t, Kab-hegyen a 148 km/h-t. A csapadék általában 4-10 mm között alakult a térségben, de a Bakony egyes mérőállomásairól 17-26 mm-es értékeket is jelentettek.

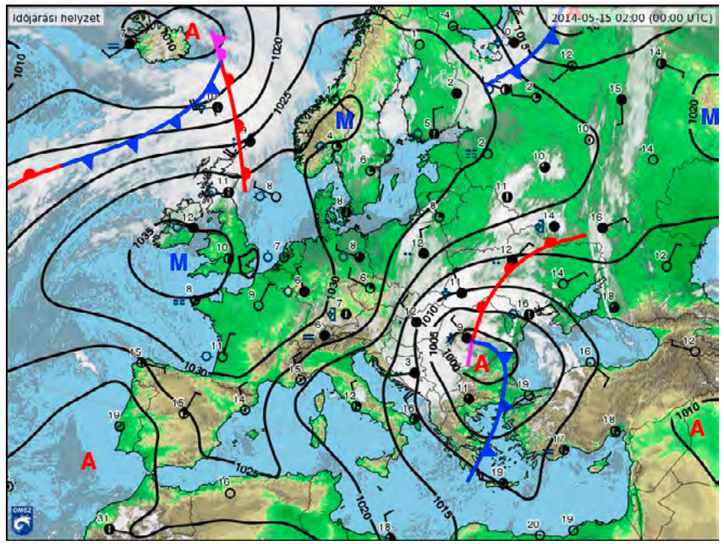

Május 16. - Nagy területen hullott jelentős vízmennyiség, az Alpok északi lejtőin, az Északi-Kárpátokban, valamint a Szudéták területén 20-30, néhol 50 mm-t is meghaladó csapadékot mértek. Az északnyugati, északi szél a Dunántúl nyugati felében viharos volt. A csapadékmérő állomásokról 2-12 mm-es napi csapadékösszeg értékeket jelentettek.

Események:

A szélerősség fokozódott, a széllökések elérték a 160 km/h-t, a szivattyúzást le kellett állítani.

Május 13-án a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén található 13 balatoni település polgármestere e-mail-ben tájékoztatást kapott az előre jelzett időjárási helyzetről (a várható csapadék mennyisége 50-70 mm, viharos északi, északnyugati szél, erős, 100 km/órás vagy erősebb széllökések) és a helyi vízkár jogszerű elrendeléséről.

Május 14-én reggel a védelemvezetői munkával megbízott szakaszmérnök eligazítást tartott az igazgatóságtól az egyes településekre rendelt műszaki szakembereknek (1 fő szakaszvédelem vezető, 8 fő műszaki irányító, 4 fő csatornaőr, 2 fő közfoglalkoztatott, 1 fő gépkocsivezető). A résztvevők a 13 település vízkár elhárítási tervkiegészítését nyomtatott formában megkapták, a feladatokat megismerték. A műszaki szakemberek személyesen is felkeresték és tájékoztatták a polgármestereket a várhatóan szükségessé váló intézkedésekről. Folyamatos jelenlétükről biztosították a települések vezetőit, átadva és átvéve az elérhetőségeket.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság dolgozói a kijelölt helyeken figyelőszolgálatot láttak el, valamint megkezdték a védekezésre való felkészülést.

Fonyód:

Fonyód Árpádparton 12 órakor megjelent a víz és folyamatosan emelkedett

Május 15-én az Árpádpart elzárásra került 8000 homokzsák, 80 m³ homok, 38 ember bevetésével.

Ezzel a beavatkozással a vízszint emelkedését a szakemberek megakadályozták és a kívül rekedt vizeket 4 darab szivattyúval visszaszivattyúzták.

Az Árpád parton ebben az időben már 50-60 cm vízborítás volt, a hullámzás tolta a víztömeget egyre hátrább, ezért a hátsó utcasor déli oldala is víz alá került.

Balatonboglár:

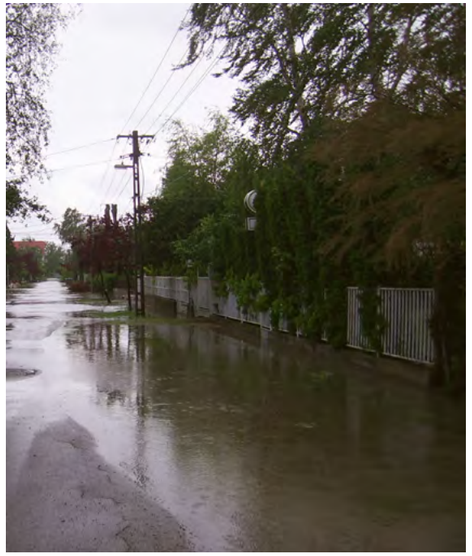

Balatonbogláron 12:50-kor a hullámzás hatására a Radnóti utca elöntése megkezdődött.

Május 15-én 10 órakor Balatonbogláron a polgármester jelenlétében a vízügy irányítása mellett 2 db szivattyú megkezdte a kárenyhítést, tekintettel arra, hogy ekkorra a Radnóti utca mindkét utcasora víz alatt állt. A szélerősség fokozódott, a széllökések elérték a 160 km/h-t, a szivattyúzást le kellett állítani. Az első utcasor felhagyásával a déli oldalt leválasztották homokzsákos elzárással. A szivattyúzást az így kialakított védmű mögül kezdték meg, ami hatásosnak bizonyult.

Balatonmáriafürdő:

A területen kiterülő vízszint emelkedése miatt egy nyaraló-lakóház valamint egy szociális épület homokzsákkal és fóliával történő bevédése vált szükségessé a közerő és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkavégzésében. A közerőt, a homokzsákokat és a fóliát az önkormányzat biztosította. A felkészülés során épített védelem ellenállt az érkező vizeknek.

Balatonmáriafürdőn a DRV Zrt. szakemberei a csatorna fedlapok terhelését, fóliázását végezték el.

A Mária Hotel nyugati részénél a 2014. márciusában épített homokzsákos bevédés még használható állapotban volt.

Balatonlelle:

Balatonlellén a Hullám, Zengő és Százszorszép utcákban a polgármester irányításával védművek kerültek kiépítésre 500 db zsák felhasználásával, melyeket műszakilag a vízügy emberei ellenőriztek. Az érintett helyszíneken tapasztalt szélerősség miatt a Hullám utcában kiépített védmű további két zsáksorral való megemelését javasolták, a védmű magasítását a Balatonlellei Városüzemeltetési Szervezet szakemberei végezték (felhasznált zsákmennyiség cca. 500 db). A Zengő utcában 1 db ingatlan homokzsákkal való bevédése valósult meg. A Százszorszép utcában a partvédőmű folytonossági hiányát közerővel, homokzsákos elzárással, bordás megtámasztással oldották meg (beépített zsákmennyiség 250 db). A kiépítés időben elkészült, bár az üzemeltetésére folyamatos jelenlétre volt szükség. A Hullám utcában 1 db szivattyú telepítése vált szükségessé, melyet a katasztrófavédelem telepített és üzemeltetett.

Zamárdi:

Zamárdiban védmű építésére került sor a Folyó utcában, 20 fő közfoglalkoztatott bevonásával, 600 homokzsák beépítésével. A vízügy kollégái folyamatos figyelőszolgálatot tartottak fenn. Az Endrédi árok természeti adottságai is segítették a munkát, hiszen az árok nem merőlegesen, hanem törésben torkollik a Balatonba, továbbá előtte nádas terül el, így a hullámzás erejét, magasságát veszítve ér be az Endrédi árokba.

Május 16-án éjszaka és hajnalban még jelentős széllökéseket lehetett észlelni, de 12 órától kezdődően csillapodott a szél ereje. A területet a szélerősség csökkenésével egyenes arányban hagyta el a víz.
Május 17-18. közötti időszakban a kívül rekedt vizek visszavezetésén dolgoztak a vízügy kollégái.
A védekezés során felhasznált homokzsák mennyisége 15600 db (egy-egy épület bevédése önálló védekezési egységként megtörtént, ahol a homokzsákok darabszáma kb. 3000).
Az extrém időjárási körülmények között végzett védekezés tapasztalatainak összegzése, kiértékelése segít abban, hogy a jövőben esetlegesen kialakuló hasonló időjárási helyzetben továbbra is hatékonyan folyjon a védekezés.
A védekezésben résztvevők megfelelően és összhangban végezték a munkájukat, melyet ezúton köszönünk nekik és a jövőben is számítunk a közreműködésükre.

PÜSPÖK Ákos
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Balaton déli partján lévő települések vízkárelhárítási terveinek kiegészítése a Balaton nagyvize elleni védekezéssel

Előzmények

2014 februárjában a lehullott nagy mennyiségű csapadék hatására a Balaton február elejei 109 cm-es vízállása a hónap végére elérte a 127 cm-t, amely majdnem 20 cm-rel haladta meg a szabályozási vízszintet. Annak ellenére, hogy a tó leeresztése megkezdődött a Sión keresztül, március 4-ig további 2 cm-rel, 129 cm-re nőtt a vízszint. A szeles időjárás hatására kialakuló víztükör kilengések nagysága Siófokon megközelítette a 30 cm-t, mely érték a Balaton más pontjain elérte az 50 cm-t, tovább fokozva a magas vízállás negatív hatásait.

Védekezés

A déli part 14 településére az ország több Vízügyi Igazgatóságáról érkeztek szakemberek. A védelmi fokozat elrendelését követően a védekezésben érintett szervek (önkormányzat, vízügy, katasztrófavédelem) együttesen járták be a településeket, hogy meghatározzák a védekezés szempontjából kritikus helyszíneket, valamint a védekezés eszköz, erőforrás és létszám igényét. A 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet rendelkezik a Balaton partjának és partvédőműveinek kialakításáról. A partvédőmű felső élét és a csatlakozó parti sáv terepszintjét végleges szabályozás esetén 190, illetve 210 cm-ben, míg ideiglenes szabályozás esetén 170 cm-ben határozza meg. 170 cm-es vízszint a víztükör kilengések hatására sem alakult ki, viszont a szél és a kilengés miatt fokozódó hullámzás hatására a víz mégis átjutott a partvédőmű felső élén, és a mögötte lévő mélyebb területeken elöntéseket okozott.

Vízkártervek kiegészítése

A tervrajzokat a későbbiekben kialakuló hasonlóan magas vízállás esetén az ott védekezők felhasználhatják a védekezés megszervezésére és a különböző vízszintekhez tartozó elöntések megbecslésére.

Az esőzés és a szél csillapodásával a készültség megszűnt. A védekezésben résztvevő vízügyi igazgatóságok a településeken tapasztaltakat összefoglalták, és lehatárolták a települések azon területeit, amelyeket érinthet a Balaton magas vízállása. A védekezés során három geodéziai csapat felmérte a partvonalat, különös tekintettel a veszélyeztetett területekre. 170 cm-es vízszint esetén érintett lehet minden 105,1 mBf-nél (Balti-tenger feletti magasság) alacsonyabban fekvő terület, valamint az itt található ingatlanok, közművek. A hullámzás hatására a partvédőműveken átcsapó víz alacsonyabb vízszint esetén is elöntést okozhat. A védekezéshez szükséges ideiglenes töltések helyei kijelölésre kerültek, a kiépítésükhöz szükséges anyagi, területi és emberi erőforrásokkal együtt. A magas vízszint esetén szükséges védekezések helyei tervrajzokon kerültek rögzítésre, amiket az önkormányzatok csatoltak a meglévő vízkárelhárítási terveikhez. A tervrajzokat a későbbiekben kialakuló hasonlóan magas vízállás esetén az ott védekezők felhasználhatják a védekezés megszervezésére és a különböző vízszintekhez tartozó elöntések megbecslésére.

A Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva Program keretében

DDOP-5.1.5/E-12-k1-2012-0001

Németh Gábor
projektmenedzser
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2012. október 5-én pályázatot nyújtott be „A Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva Program keretében" címmel az Új Széchenyi Terv – Dél-Dunántúli Operatív Program – Térségi jelentőségű vízvédelmi rendszerek fejlesztése az Ős-Dráva Program kiírás keretében. A benyújtott pályázati javaslat kedvező elbírálást kapott, így a megvalósítás a megkötött Támogatási szerződésben foglaltaknak megfelelően 2013. decemberében megkezdődött és várhatóan a 2014-es évben befejeződik. A projekt összköltsége közel 600.000.000 Ft.

A projekt területe Magyarország délnyugati részén, a horvát-magyar határfolyó, a Dráva bal oldali partvonala mentén, a Dráva, a Fekete-víz főága és egy mellékága, illetve a Kisszentmártoni árok által határolt területen belül helyezkedik el. A tervezett projekt Cún, Szaporca, Kémes és Vajszló közigazgatási területét érinti.

A Dráva szabályozása következtében holtággá vált Szaporcai Ó-Dráva medrének feltöltődése napjainkban is folytatódik. A vízutánpótlódás hiányában az állandóan, illetve időszakosan vízzel borított területek, és így a vizes élőhelyek is fokozatosan visszaszorulnak. A holtág környezetében lévő mezőgazdasági területekről a holtág rendszerbe jutó növényi tápanyagok a vízterek előrehaladott eutrofizációját eredményezik. Mindezek hatására a szukcessziós folyamatok felgyorsultak, a vízterek vízminősége és a terület természeti, ökológiai állapota romló tendenciát mutat.

A Cún-Szaporcai holtág természeti környezete – a kedvezőtlen folyamatok felerősödése ellenére – a jelenlegi állapotban is igen gazdag. A tájelemek nagy változatosságot mutatnak (legelők, rétek, erdők, vizes élőhelyek). A táj sajátos hangulatát meghatározzák a nagy számban megtalálható holtágak, amelyek a felszíni vizek egykor igen jelentős szerepét bizonyítják.

A mesterséges beavatkozások következtében kialakult kedvezőtlen folyamatok visszafordítása érdekében szükségessé vált a holtág felmérése, a megfelelő vízutánpótlás megteremtése az ökológiailag fenntartható és költséghatékony vízutánpótlás biztosítása révén.

Tervezett beavatkozások:

A Cún–Szaporcai holtág vízpótlása a Fekete-vízből fog történni, amelyhez a vízfolyás 6+420 fkm szelvényében (Pécsi víz torkolati szelvénye felett) duzzasztó építése szükséges.

A duzzasztóval egybe épített vízkivételi zsilipen keresztül jut a víz egy tápcsatornába, majd végül a holtágba. A tápcsatornán 3 db áteresz, 1 db halrács és 1 db mérőszelvény is épül.

A vízpótlás megvalósítását biztosító műszaki létesítményeken kívül, a holtág vízszintjeinek, a környező területek talajvízszintjeinek, valamint a Fekete-víz és a tápcsatorna által szállított vizek mennyiségének mérésére monitoring létesítmények épülnek.

A Cún-Szaporcai holtág természeti környezete – a kedvezőtlen folyamatok felerősödése ellenére – a jelenlegi állapotban is igen gazdag.

Tápcsatorna építésének előkészítő munkái (humuszolás)

Pályázatainkról

Igazgatóságunkon a jogszabályokban előírt feladatok elláthatósága érdekében igen erős nyomás mutatkozott az elmúlt években, és mutatkozik ma is arra, hogy folyamatosan újabb és újabb forrásbevonási lehetőségek után kutasson. Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően lehetőség nyílt az Uniós pályázati források bevonására, lehívására, mely lehetőséggel az igazgatóságunk már az elmúlt időszakban is számos esetben sikeresen élt és a későbbiekben is élni kíván. Az elmúlt programozási ciklusban, azaz 2007-2013 között 36 projektre pályáztunk sikeresen, melyek többsége már lezárult. A megítélt uniós forrás és a hazai költségvetési támogatás összértéke meghaladta a 10 milliárd forintot. Igazgatóságunk célkitűzései között szerepel, hogy a soron következő, 2014-2020 közötti programozási ciklusban is hasonlóan eredményes pályázati tevékenységet valósítson meg.

Tápcsatorna szigetelése

Tápcsatornában épülő keretelem áteresz és halrács

Elkészült talajvíz figyelő kút

A mért adatok felhasználásának elsődleges célja a vízpótló rendszer üzemirányításához szükséges adatok mérése, másodlagos cél a holtág és a Fekete-víz vízjárásának, vízháztartásának dokumentálása.

A projekt főbb célkitűzései:

- Természetes eredetű lefolyásból származó víz visszatartása, illetve tározása az időszakos elárasztásra kijelölt területeken.
- A tájkaraktert és életformát egykor meghatározó víz a térségben nyerje vissza szerepét.
- Az ökológiai/természeti értékek megóvása, a vizes élőhelyek fenntartása.
- Őshonos fajok megtartása.
- A rendszer elemei feleljenek meg a kettős hasznosítás, illetve működtetés követelményeinek, a vízpótlás mellett a kárelhárítási (árvízmentesítési, belvíz-elvezetési és vízminőség-védelmi) igényeket is elégítsék ki.
- Turisztikai, rekreációs lehetőségek fejlesztése.
- A klímaváltozás okozta kihívásokra való felkészülés (vízkészlet-gazdálkodás).

Átnézetes helyszínrajz a projektterületről

Töltéskorona burkolat építése, felújítása a kerékpáros turizmus és az árvízi biztonság fejlesztése érdekében

BALATINÁCNÉ BALÁZS Lívia
projektmenedzser
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén jelenleg három töltéskorona burkolat építésével, felújításával kapcsolatos nemzetközi pályázat megvalósítása van folyamatban, melyek közül kettő a Dráva, egy a Duna árvízvédelmi töltését érinti.

A pályázatok célja a magyar-horvát határ menti térség bekapcsolása a nemzetközi kerékpáros túraútvonalak hálózatába, ez által a turisztikai vendégforgalom növelése, illetve a helyi lakosok kerékpárral való közlekedésének elősegítése. Távlati cél a gépjárműforgalom és a kerékpárosok szétválasztása, a közlekedésbiztonság növelése. Jó lehetőséget kínál ennek megvalósítására a kerékpáros forgalom árvízvédelmi töltéseken történő vezetése. Természetesen, az így elkészült koronaburkolatok nagymértékben segítik az árvízvédelem idején a töltéseken történő közlekedést, a szükséges védelmi anyagok beszállítását, a védekezést, ezzel növelve a térség árvízi biztonságát. A tervezett munkák összesen három pályázat keretén belül zajlanak:

Cycling by the river
Kerékpározás a Dráva baranyai töltésén (HUHR/1101/1.2.2/1005)

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Hrvatske Vode horvát vízügyi szervezet 2012. márciusában nyújtotta be a közösen összeállított pályázatukat a „Magyar-Horvát Határmenti IPA Pályázati Program 2007-2013" harmadik kiírás keretén belül. A benyújtott pályázati javaslat kedvező elbírálást kapott, így a közös megvalósítás a megkötött partnerségi megállapodásban foglaltaknak megfelelően jelenleg a kivitelezési munkák fázisában tart.

A pályázat eredménye

Magyar részről:

- Révfalu – Drávasztára között 3,19 km (49+100-52+290 tkm) töltéskorona burkolatának felújítása
- Felsőszentmárton - Szentborbás között 6,424 km (58+120-64+544 tkm) töltéskorona burkolat építése

Horvát részről:

- Osijek-Baranja megye, 17,225 km töltéskorona burkolat modernizációja

A projekt tervezett időtartama:
2013. május 1. – 2014. december 31.

Bicycle route along Drava
Kerékpárút a Dráván (HUHR/1101/1.2.2/1002)

A projekt célja a Dráva árvízvédelmi töltés kerékpározásra alkalmas koronaburkolása Szentborbás és Tótújfalu között a Somogy megyei szakaszon. A beruházás keretében – a Baranya megyei szakasz folytatásaként – 5,736 km hosszban készül el a burkolat, melyhez kapcsolódik még két pihenő ház, 13 db jelző tábla, továbbá a gépjármű közlekedést korlátozó sorompók is. Horvátországban, a Dráva túloldalán a horvát partnerek 3 db árvízvédelmi szakaszt kívánnak a kerékpáros turizmus számára megfelelő állapotba hozni, ami az árvízvédelmi töltés kőszórásos burkolását jelenti. A projekt jelen pillanatban a kivitelezés szakaszában tart, azaz a koronaburkolatok elkészítése van folyamatban.

A projekt tervezett időtartama:
2013. április 1. – 2014. november 30.

Drava and Danube ecotourism growth
Duna és Dráva ökoturizmus fejlesztés (HUHR/1101/1.2.2/2010)

A közös magyar-horvát projekt során magyar oldalon a Duna jobb parti árvízvédelmi töltés államhatár szelvényétől (0+000 töltés km) 5,054 km hosszon új burkolat építése, illetve a meglévő aszfaltburkolat felújítása történik. A pályázat keretén belül továbbá a bédai szivattyútelep közvetlen szomszédságában az árvízvédelmi töltés területén kerékpártároló és kiszolgáló létesítmények épülnek, melyek szintén elősegítik a térség turisztikai sokszínűségét.

A pályázatok célja a magyar-horvát határ menti térség bekapcsolása a nemzetközi kerékpáros túraútvonalak hálózatába.

A projekt célkitűzése az ökoturizmus feltételeinek javítása, mely összhangban van az árvízvédelmi célkitűzésekkel is.

Jelenleg a projektben tervezett munkák kivitelezése van folyamatban, az aszfaltburkolat készítése befejeződött, a kiszolgáló létesítmények építése azonban még vissza van. A kerékpár tároló és a hozzá kapcsolódó kiszolgáló létesítmények építése is megkezdődött, a munkaterület átadás-átvétel megtörtént.

A projekt tervezett időtartama:
2013. április 1. – 2014. november 30.

A fenti projektek megvalósításával a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésébe tartozó dunai és drávai, összesen mintegy 107 kilométernyi árvízvédelmi töltéshosszból a Kémes-Drávasztára közötti szakasz fejlesztése marad vissza. Ezen a szakaszon a töltéskorona rendezése mellett szükséges a töltéstest fejlesztése is tekintettel arra, hogy az árvizekkel szembeni magassági biztonság ezen a szakaszon nem éri el az előírt 1,2 métert, attól mintegy 60 cm-rel marad el. Igazgatóságunk jövőbeni célja ennek a beruházásnak a megvalósítása, melyhez szükséges források előteremtésére pályázati elképzelésünket már megfogalmaztuk.

Ázsia-Európa Fenntartható Fejlődés a Vízgazdálkodás tükrében szeminárium

2014. június 2-3. között Romániában került megrendezésre a harmadik Ázsia-Európa Fenntartható Fejlődés a Vízgazdálkodás tükrében szeminárium. A Duna Régió Stratégia (DRS) és az Országos Vízügyi Főigazgatóság nevében előadást tartott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság dolgozója – Balatonyi László – „Floodrisk management in Large River Basins-living with floods" címmel.

Országos Jogi Konferencia 2014, Pécs

Sikeresen zárult a 2014. május 19-20. között a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szervezésében Pécsett megrendezett Országos Jogi Konferencia, melyen az Országos Vízügyi Főigazgatóság, valamint a 12 Vízügyi Igazgatóság jogi képviselői vettek részt. A megvitatott napirendi pontok között szerepelt többek között az állami tulajdonú vizek, vízilétesítmények vagyonkezelői jogának átvétele – vízitársulati, kormányhivatali kezelésű ingatlanok átvételének jogi lehetőségei, a nagyvízi mederkezelés új jogi szabályozása, a gátőrök státuszának erősítése, a közfoglalkoztatottak alkalmazása védekezés idején, a Natura 2000 területek szabályozása. A konferenciáról a vízügyes jogászok hasznos szakmai tapasztalatokkal térhettek haza.

Vízkészletek és vízhasznosítási lehetőségek felülvizsgálata a Dráva régióban

SINDLER Csaba
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

Az Európai Unió Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Programjának támogatásával 2013. áprilisában indult az a projekt, melynek célja egy egységes, térségfejlesztést elősegítő tervezési eszközrendszer létrehozása a Dráva régióban. A Drava Region Unified Planning Toolkit (DUPLO) nevet viselő projektben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság feladata a horvát és magyar területeket egyaránt érintő projektterület vízgazdálkodási helyzetének feltárása, a rendelkezésre álló felszíni vízkészletek felmérése, valamint erre alapozva azon vízhasznosítási lehetőségek megkeresése, melyek hozzájárulhatnak a régió fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

A projektterület

Mindezen vizsgálatok egy tanulmány keretében kerültek elvégzésre és összegzésre, melynek projektterülete a Dráva folyó 167 km hosszú magyar-horvát közös szakaszának mintegy 7000 km^2 kiterjedésű vízgyűjtő területe. Az így lehatárolt térség gazdag vízfolyás-hálózattal rendelkezik, melyek fő befogadója a Dráva. A vízzel ellátott területek számos természeti értéket képviselnek, melynek azért is van kiemelt jelentősége, mert számottevő ipari tevékenység hiányában a terület fejlődésének fontos pillérét jelentheti a vízkészletek hatékony felhasználásán alapuló mezőgazdaság mellett az ökoturizmus fejlesztése.

Vízkészletek vizsgálata

Mindehhez természetesen a felszíni vízkészletek és különösen a még rendelkezésre álló szabad vízkészletek ismerete és nyomon követése szükséges. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a vízkészletek meghatározásának módszertani kérdéseit illetően jelentős eltérések mutatkoznak a két ország gyakorlatát illetően. Ebből is adódik, hogy míg a magyar oldali vízfolyások esetében a vízkészletek jelentős, helyenként teljes mennyisége a meglévő vízhasználatok által már lekötésre került, addig a horvát oldalon a vízhasználatok vízigénye jelenleg elmarad a rendelkezésre álló vízkészletektől. Bár a folyamatban levő öntözési fejlesztések itt is jelentős vízkészlet lekötést fognak eredményezni, azok az ökológiai vízigény mennyiségét, mint a mederben hagyandó vízkészletet, nem fogják veszélyeztetni. A vízkészletek mellékvízfolyásokra ily mértékben jellemző vagy tervezett kihasználtsága ugyanakkor magára a Drávára nem jellemző, annak vízkészlete, mint közös vízkészlet a jövőben is rendelkezésre áll és védelme többek között a két fél évtizedek óta tartó együttműködése eredményeképpen továbbra is biztosított.

Vízhasznosítási lehetőségek szerepe a térségfejlesztésben

Az előzőekre alapozva évek óta léteznek olyan elképzelések, melyek egyrészt a vízigények és vízkészletek tér- és időbeli különbözőségéből adódó vízhasználati problémák megoldásával foglalkoznak, másrészt a vízhasznosítási lehetőségek térségfejlesztésben betöltött szerepét igyekeznek feltárni és a szabad vízkészletek segítségével egy-egy terület fejlődését elősegíteni.

Ilyen az Ős-Dráva Program, mely egy több projektből álló, komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő területfejlesztési program. Az Ormánság hajdani vízbőségét igyekszik helyreállítani, ezáltal pedig egyrészt a terület természeti, turisztikai vonzerejét növelni, másrészt a nagyüzemi intenzív mezőgazdasági művelés arányát csökkenteni képes alternatív művelési ágak – úgymint legelők, fás-ligetes erdők létrehozása, legeltetéses állattartás folytatása

Számottevő ipari tevékenység hiányában a terület fejlődésének fontos pillérét jelentheti a vízkészletek hatékony felhasználásán alapuló mezőgazdaság mellett az ökoturizmus fejlesztése.

Nyugdíjas igazgatók találkozója a Duna holtágánál

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2014. május 23-án, bédai szivattyútelepén tartotta meg a nyugdíjas vízügyi igazgatók szokásos éves összejövetelét. A találkozót a jelenlegi vezető Márk László nyitotta meg köszöntőjével, melyben ismertette a DDVIZIG jellegzetességeit és jelenlegi helyzetét. Láng István az Országos Vízügyi Főigazgatóság műszaki főigazgató-helyettese az országos jelentőségű aktuális vízügyi feladatokról beszélt, többek között az öntözésről, a társulati vízfolyások vagyonátvételéről, valamint a májusi balatoni védekezés tapasztalatairól. Ezt követően Szabó Mátyás a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyugdíjas igazgatója ismertette az elmúlt egy évben a nyugdíjazott vezetők körében bekövetkezett változásokat. A programot a tíz évvel ezelőtti összejövetelről készült videofilm levetítése színesítette, majd ebéd után baráti beszélgetés következett. A jövő évi találkozó a tervek szerint Gyulán kerül majd megrendezésre.

stb. – elterjedését elősegíteni. Természetesen a meglévő szántók öntözése maga is komoly gazdasági előrelépést jelenthet a terméshozam csapadékhiányos nyári időszakokban ily módon történő biztosításával.

Az öntözési fejlesztésen alapul a horvátországi NAPNAV projekt is, mely keretében elkészítették az ország és a megyék Öntözési és Vízgazdálkodási Terveit, melyek szerint Horvátország kb. 1 millió ha művelt területéből 6,5 % vagyis 65000 ha öntözésének megvalósítása reális 2020-ig.

Akár öntözésről, akár egyéb vízkivétellel járó vízhasználatról legyen szó, alapvető feltétel a megfelelő időben és mennyiségben rendelkezésre álló víz, ami a projektterület jelentős részén már komoly problémákat okoz vagy fog okozni. Ott a további vízhasználatok vízigényének kielégítése csak vízvisszatartással, víztározással lehetséges, azonban egy-egy új tározó számos más lehetőséget (öntözés, halászat, horgászat, fürdőzés, vízi sportok, árvízcsúcs-csökkentés, természetvédelem) is jelent. Ezt felismerve és figyelembe véve az Igazgatóság a igazgatási területén feltárta azon helyeket, ahol topográfiai és a hidrológiai adottságok megfelelőek egy-egy állandó felületű, közcélú igények kielégítésére alkalmas tározó kialakítására. A felmérések több ilyen helyet is azonosítottak, melyek közül a projektterület magyar oldalán 2 db tározó megvalósítása lehetséges, illetve tervezett a jövőben.

Nyilvánvaló, hogy ezek a lehetőségek nem mindenhol és minden körülmény mellett adottak, de mindenképpen egy olyan irányvonalat jelölnek, mely a vizekkel, vízkészletekkel való felelős gazdálkodást jelent nemcsak egy-egy térség gazdasági, hanem egyben környezettudatos fejlődése érdekében is. Mindennek a Dráva, mint közös vízkészlettel rendelkező határfolyó esetében különösen nagy jelentősége van, ami a magyar és a horvát vízgazdálkodási szervek kölcsönös és hatékony együttműködésén alapul a jelenben és a jövőben egyaránt.

BURIÁN Alajos
projektmenedzser
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Finisébe érkezik a SEE RIVER Projekt

A 12 ország 26 partnere által 2012. október 1-én megkezdett és 2014. november 30-án befejezésre kerülő projekt megvalósítása az utolsó negyedébe érkezett. Az öt Dráva menti, továbbá másik öt európai folyó által érintett ország célja, hogy a folyó mentén élőkkel és az ott dolgozó szervezetekkel összefogva egy olyan folyó korridor használatot valósítsanak meg, mely megőrzi a Dráva szépségét a jövő nemzedéke számára. Célja mindezt úgy megvalósítani, hogy a folyó értékei, adottságai szolgálják az ott élőket, segítse napi életüket, mozdítsa elő a térség fejlődését. A Dráva folyó folyosó jobbítását célzó projekt eredménye egy olyan, mind az öt Dráva menti országot egységesen érintő eszköztár lesz, mely iránymutatást ad a jövőbeni folyó használatra, hasznosításra, azok módjára. Az eszköztár továbbá jó alapot nyújt másik öt európai folyó – Bodrog, Neretva, Prut, Soča és Vjosa – hasonló elképzeléseinek megvalósítására, a projekt eredményeinek adaptálására.

A projekt egyik nemrég lezárult nagy fejezete az ún. érdekegyeztető tanácskozások voltak a Dráva mentén élőkkel, az ott dolgozó szervezetekkel. Magyarországon összesen hat találkozóra került sor: egy nemzeti szinten, három helyi szinten, a kettő kisebb találkozó pedig célirányos szakmai kérdéseket érintett. A sokszor heves vitákat kiváltó egyeztetések nagyon sok érdekességet hoztak elő, főleg mezőgazdasági kérdésekben voltak nézeteltérések. A tanácskozás résztvevői érintették továbbá a természetvédelem, a drávai mellékágak revitalizációs, az árvízvédelem, a folyószabályozás és medererózió, a turizmus, a horgászat, és a hajózás kérdéseit is. A tanácskozások eredményét egy ún. megállapodás tartalmazza, melynek ünnepélyes aláírására június 30-án került sor Sellyén.

Első helyi érdekegyeztető találkozó, 2013. december 4. Sellye

Az öt Dráva menti ország célja, hogy egy olyan folyó korridor használatot valósítsanak meg, mely megőrzi a Dráva szépségét a jövő nemzedéke számára.

A tanácskozások egyértelműen rávilágítottak annak fontosságára, hogy a Dráva jövőjéért az érintetteknek tenniük kell. Ezért a megállapodásban a mai problémák megfogalmazása mellett a résztvevők közösen javaslatot is tettek arra, hogy hol és milyen irányban szükséges változtatni. Megfogalmazták jövőbeni pályázati javaslataikat és kifejezték szándékukat arról, hogy a SEE RIVER Projekt után is szükséges foglalkozni a problémákkal és keresni a lehetőségeket a tényleges megvalósításra, megoldásra, immár a projekt által mind az öt Dráva menti országot érintő eszköztárban megfogalmazottak szellemében.

Az érdekegyeztető tanácskozások eredményeit összefoglaló megállapodást mindenki számára elérhetővé tettük, melynek végleges dokumentuma a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság honlapján (www.ddvizig.hu) elérhető. Mindezek mellett az érdeklődők szíves figyelmébe ajánljuk a SEE RIVER Projekt hivatalos honlapját is, melynek elérhetősége: www.see-river.net.

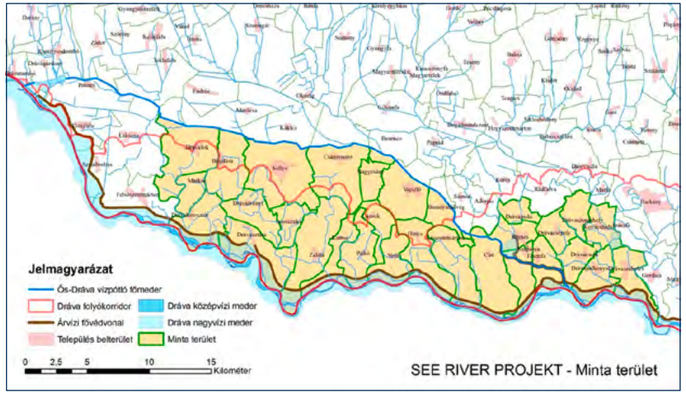

BURIÁN Alajos
osztályvezető
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A 2014. évi magyar-horvát vízgazdálkodási kérdések egyeztetése

A magyar-horvát vízgazdálkodási feladatok elvégzésére a két állam 1994-ben létrehozta az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságot (ÁMHVB). Feladatait a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között Pécsett, 1994. július 10-én aláírt ún. Vízgazdálkodási egyezmény rögzíti. A Bizottság évente egy alkalommal, albizottságai a feladatoktól függően általában egy vagy két alkalommal üléseznek. Az ÁMHVB albizottságai:

- **Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottság**
- **Mura Albizottság**
- **Vízminőség Védelmi Albizottság**
- **Integrált Vízgazdálkodási Albizottság**

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság elsősorban a Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottságában illetékes, magyar részről ennek az albizottságnak a vezetését is igazgatóságunk látja el.

A vízgazdálkodási kérdések a közös érdekű vízfolyásokat, illetve vízrendszereket érintik, azaz a közös határt képező, illetve a közös határ által metszett vízfolyások, vízgyűjtők, vízrendszerek rendezését, a felmerült problémák és feladatok egyeztetését, megoldását a vizek mennyiségi, minőségi és környezeti állapotát befolyásoló tevékenységeknél, különösen:

- felszíni és felszín alatti vízkészletnél;
- vízfolyások vízjárásánál, nagyvizek és kisvizek esetében;
- a vizek használata és ésszerűtlen használata elleni védelménél;
- a vizek szennyezés elleni védelménél;
- vízépítési beavatkozásoknál és környezetre gyakorolt hatásánál;
- fentiek esetében vélemény és információ csere, kutatás, tervezés.

Ezen túlmenően az Egyezmény hatálya alá tartozó folyók, vízfolyások, csatornák és a művek jókarban tartása, kezelése és üzemeltetése, újak építése tartoznak a témakörbe.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság elsősorban a Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottságában illetékes, magyar részről ennek az albizottságnak a vezetését is igazgatóságunk látja el. A meghatározott feladatok elvégzése érdekében az albizottság évente két alkalommal ülésezik, azonban további három, az alábbiakban bemutatott szakértői találkozók is szükségesek egyrészt a vízgazdálkodási létesítmények helyszíni ellenőrzése, másrészt a felmerült problémák szakértői szintű részletes megbeszélése érdekében:

- közös érdekű árvízvédelmi művek bejárása
- Dráva bejárás
- államhatárt képező vagy azt metsző vízfolyások bejárása.

Mindezeken túl szintén szakértői megbeszélés keretén belül évente két alkalommal egyeztetnek a magyar és a horvát szakértők a hidrológiai adatok és azok cseréjének tekintetében. Ezeken a találkozókon részletesen egyeztetik a mért vízállás és vízhozam adatokat és szükség szerint korrigálják azokat. A találkozóról magyar és horvát nyelvű jegyzőkönyv készül.

Az idei évben a tavaszi albizottsági ülés április 22-24. között zajlott, a következő találkozóra pedig június 10-12. között került sor, melyen a közös érdekű árvízvédelmi műveket tekintették meg a két ország szakértői.

Albizottsági találkozó Ilok, 2014. április 22-24.

Összességében a magyar és a horvát fél között zökkenőmentesen zajlik a határvízi együttműködés, a kapcsolat példás, az egyeztetések során a felmerült problémákra a két ország képviselői megkeresik és meg is találják a megoldást, megoldásokat. Jó példa erre, hogy a két országot érintő pályázati rendszerekben is számos közös projektet hajtunk végre, melyek megvalósítása szintén hozzájárul a közös érdekű vízrendszerek fejlesztéséhez.

Vízrajzi mérőgyakorlat

Balatonfüred, 2014. május 5-7.

JAKAB Róbert
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Vízrajzi és Adattári Osztály

Idén május első hetében ismét megrendezésre került a minden évben szokásos vízrajzi mérőgyakorlat. Ebben az évben a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vállalta a házigazda szerepét. A mérőgyakorlat ezúttal a kis és a közepes vízfolyásokra koncentrált. A mérések zöme a Balatonba befolyó vízfolyások vízhozamainak mérését célozta meg, azonban az utolsó pillanatban némileg változott a mérési program, tekintve, hogy a Kaposon éppen egy árhullám vonult végig, a Sió-csatornán pedig még tartott a Balaton vízszintjét csökkentő vízeresztés. A gyakorlaton a szokásos célokon kívül, miszerint összehasonlítjuk a különböző műszerek és módszerek által szolgáltatott eredményeket, két további célt is meghatároztak a szervezők. Az egyik legfontosabb az volt, hogy ugyanazon nap során az összes Balatonba befolyó vízfolyás (39 torkolat) vízhozamát megmérve létrehozzuk a pillanatnyi befolyó vízmennyiséget, előállítva egy becslésektől mentes, tisztán mérési adatokkal alátámasztott napi vízmérleget. A tó történetében mindezidáig nem volt példa arra, hogy ugyanazon a napon minden befolyó vízfolyás vízhozamát méréssel állapították volna meg. A harmadik cél pedig az volt, hogy a mennyiségi adatokon kívül vízminőségi adatokat is szerezzünk az összes mért szelvényből.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságot Szabó István, Bürge Zsolt, Molnár Gábor és Jakab Róbert képviselte a majd három napos gyakorlat során. Május 5-én délután érkeztünk Balatonfüredre, ahol a 12 vízügyi igazgatóság szakemberei voltak elszállásolva. A délutáni megbeszélés során ismertették a feladatot, majd ezt követte a késő estig tartó kötetlen szakmai beszélgetés. Másnap reggel kezdődött a munka, melynek során minden szelvényt legalább két mérőcsoport mért meg az adatok összehasonlíthatóságának érdekében. A mi csoportunk a Balaton északi partján 6 db vízfolyás mérését kapta feladatul Zánkától Szigligetig. A mérések jó hangulatban folytak a gyönyörű tájnak és a tökéletes időjárásnak köszönhetően. Három vízfolyást forgószárnnyal, egyet indukciós vízhozammérő műszerrel mértünk. Egy esetben a kis vízhozam és vízsebességek miatt köbözést alkalmaztunk, és végül volt egy szelvény, amelyet mérésre alkalmatlannak ítéltünk meg, ezért itt műszaki becslést végeztünk. A munka végeztével, a hazafelé tartó úton volt alkalmunk megnézni a környék néhány nevezetességét is. Délután a mérési jegyzőkönyvek kiszámítása és leadása után újra a szakmai vitáé és a beszélgetésé volt a főszerep. Az utolsó napon a szervezők jóvoltából meglátogattuk a kolontári tragédia helyszínét is. Sokkoló volt látni a zagytározó 10. kazettájának átszakadt északnyugati sarkát és elképzelni azt a több mint egymillió köbméter vörösiszapot, amely elöntötte a három érintett települést. Kolontárról visszatérve már csak az eredmények előzetes kiértékelése volt hátra. Itt megismerhettük a méréseink eredményeként kiszámított napi vízmérleget, illetve megbeszéltük a mérések tapasztalatait, valamint az eredményekben helyenként előforduló különbségek lehetséges okait.

A tó történetében mindezidáig nem volt példa arra, hogy ugyanazon a napon minden befolyó vízfolyás vízhozamát méréssel állapították volna meg.

Köszönet illeti a szervezőket, mert az idén is sikerült egy érdekes, hasznos és igen jó hangulatú szakmai gyakorlatot megszervezni. Jó volt ismét találkozni az ország különböző részein dolgozó vízrajzos kollégákkal!

Konkrét adatokkal szándékosan nem akartam terhelni az olvasót, de ha valaki további információkra is kíváncsi, az bátran keresse fel a Vízrajzi és Adattári Osztályt, ahol választ kap minden felmerülő kérdésre.

A 2014. május 6-i balatoni mérőgyakorlat mérési szelvényei

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Vízrajzi és Adattári Osztály

Szakmai tanulmányút Szlovákiában és Németországban az ÁKK projekt keretében

2014. április 7-12.

A szakmai út során az Országos Vízügyi Főigazgatóság, a magyar vízügyi igazgatóságok, a Viziterv Environ Kft. és az ukrán Tisza Vízgyűjtőgazdálkodási Igazgatóság képviselői Szlovákiában és Németországban ismerkedhettek meg az Európai Unió által kiadott Árvíz Irányelv (2007/60/EK) előírásaiban megfogalmazott ÁKK (árvízi kockázat kezelés) feladatokkal.

Az út első állomásán Pozsonyban a Slovenský Vodohospodársky Podnik š.p központjában a delegáció megismerkedett a szlovák árvízi veszély és kockázat térképezés jelenlegi helyzetével a Dunára és más Szlovákiában eredő folyóra vonatkozóan. A szlovák árvizes kolléga bemutatta a projekt állását. Az elöntéstérképeket HEC-RAS és MIKE modellekkel készítették, ezek voltak az alapjai a kockázati térképek elkészítésének. Az elkészült anyagokat a vízügyi szervezet és a minisztérium a honlapjain publikálja.

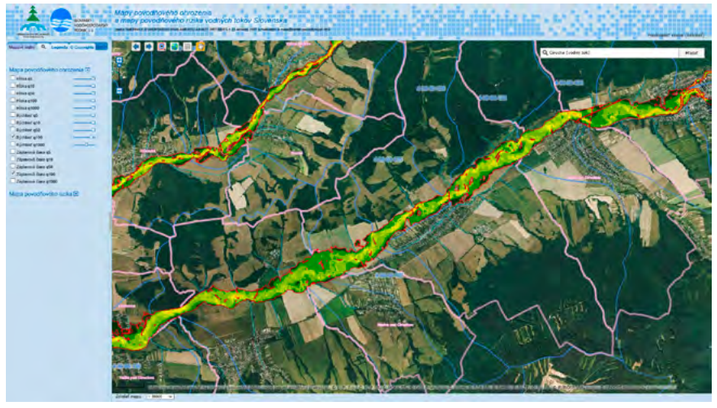

Drezdában a szászországi ÁKK projekt bemutatására került sor. A német vízügyi szervezet (Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie) vezetője ismertette az ÁKK projekt keretében az Elbán és mellékfolyóin végzett munkákat. Az előadás második felében bemutatta az elmúlt évek árvizeinek alakulását, a fejlesztéseket, majd az előrejelző és riasztó rendszerüket, monitoring hálózatukat. Az előadásokat követően megtekintettük a város újjáépített védelmi rendszereit (mobil gátak, mozgatható árvízkapuk, elzárószerkezetek).

Április 9-én két árvízcsúcs csökkentő tározót látogattunk meg. Ezek az építmények nagymértékben segítik a hegyvidéki jellegű folyószakaszokon az árvizek szabályozottabb levezetését. A tározók a Müglitz folyón Launsteinnél és Glashütténél épültek.

Augsburgban a Bavarian Environment Agency szakembereinek az előző napokéhoz hasonló színes előadásaiból ismerhettük meg a bajor tartomány ÁKK projektjét és az elmúlt évek árvízi eseményeit.

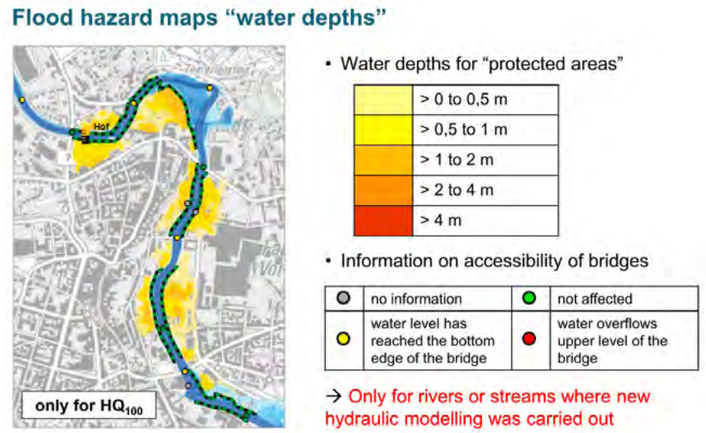

Árvízi veszélytérkép - vízmélység borítottság

Deggensdorfban a helyi vízügyi szervezet szakemberei mutatták be a területükön létesített új és felújított árvízi létesítményeiket. Megtekintettük az Isar folyó torkolati szakaszának hullámtéri rendezési munkáit. A korábbi árvizek tapasztalatai és modellezések alapján a hullámtérben jelentős, a víz levonulását segítő beavatkozásokat végeztek, pl. vízlevezető sávokat tisztítottak ki a hullámtéri erdős, bokros területeken. Szabályozták a hullámtéren végezhető mezőgazdasági munkákat, pl. megtiltották a kukorica és hasonló magasságú növények termesztését. A hullámtéri feltöltődéseket kikotorták, a víz levonulását akadályozó épületeket (lakóházakat is) lebontották. A munkák több helyen is természetvédelmi oltalom alatt álló területeken folytak, de bírósági végzések birtokában gyorsított eljárásban szereztek érvényt a tervezett megoldásoknak. Az árvízi töltéseket szivárgási szempontból megerősítették, szádfalakat készítettek a töltés hossz-tengelyében, résfalakkal növelték a szivárgási hosszakat. A közvetett árvízveszélyt okozható hódjáratok ellen a töltés hullámtéri oldalába a humuszréteg letolása után rozsdamentes acélhálót fektettek, amit humusszal újra betakartak. Az állatok így nem tudják a jövőben a töltéseket „megfúrni”.

A program végeztével még volt időnk egy kis passaui sétára. A Duna-parton megtekintettük a város egyik legrégebbi épületének oldalán az elmúlt évszázadok jelentősebb árvízszintjeit bemutató falat. A méretek könnyebb érzékelése érdekében a szolnoki igazgató úr Lovas Attila vállalta az „etalon” szerepét.

Április 12-én a delegáció Passauból hazafele indult. Útközben megtekintettük az Engelhartszelli Vízerőművet, ami a térség energiaellátásában segít.

A hatnapos szakmai program után fáradtan, de sok tapasztalattal gazdagodva érkeztünk haza. A látottakat, hallottakat reméljük, minél jobban tudjuk a hazai munkánkban is hasznosítani.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Borító fotók (Dráva, Balaton): Balatonyi László, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddvizig.hu | www.ddvizig.hu

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2015 | I.

Rendkívüli védekezés a Dráva mentén

Árvízi kockázati térképezés

A Balatonon kialakult helyzetről

Tartalom

MÁRK László
Köszöntő 3

A Magyar Hidrológiai Társaság Területi Szervezeteinek új vezetői 4

DOMÁNY András
Rendkívüli védekezés a Dráva mentén 5

VÁRADI Nelli
A Balatonon kialakult helyzetről 8

GYÖRGY Zsolt
Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítése 10

BURIÁN Alajos
Drávai mellékágak revitalizációja 11

MOSONYI Zoltán
Őszi felülvizsgálatok 12

PÜSPÖK Ákos
Töltéskorona burkolások a kerékpáros turizmusért 13

ERB Zsolt
Társulatoktól átvett vízfolyásokról és víziművekről 16

ISTVÁNDI-FEIL Nóra
Területi vízgazdálkodás a Dél-Dunántúlon 17

ILLÉNYI Dóra
Projekttörténelem - Pályázatok a kezdetektől napjainkig 18

SÁROSDI Georgina
Értékteremtő közfoglalkoztatás 20

Oroszlány István (1914-2014) emlékülés 21

dr. RÓNAY Anikó
Vízjogi szakjogász képzés a Pécsi Tudományegyetemen 21

HORVÁTH Gábor
Dr. Zsuffa István emléktábla avatás 22

Igazgatóságunkra látogatott az amerikai Szövetségi Katasztrófavédelmi Hivatal szakértője 23

Előszó

MÁRK László
igazgató

Egy szervezet vezetése számára az új év kilátásait mérlegelve a korábbi folyamatok várható alakulását, a (láthatóan) felmerülő új feladatokat, és persze a saját adottságait kell számba venni! Az év során a feladat a lehetőségek és elvárások összhangjának megteremtése az ugyancsak várható bizonytalanságok közepette.

A vízügyi igazgatóságok számára a legnagyobb bizonytalanságot a természeti körülmények szolgáltatják, meghatározóan a csapadék mennyisége, intenzitása, eloszlása stb., hiszen az alapvető feladatunk a káros víztöbbletekkel kapcsolatos kárelhárítás.

Ez az év ilyen szempontból nehézségekkel indult, hiszen a talajok az előző évi rendkívüli csapadékok miatt telítettek, újabb nagy mennyiségű csapadék komoly problémákat okozhat, ugyanakkor ez a helyzet csapadékhiány esetén előnyös is lehet.

Az év során jelentős többletfeladatokat kell megoldanunk az előző évben más vagyonkezelő szervezetektől átvett állami tulajdonú medrek, víziművek fenntartása során. A sokszorosára „duzzadt" vízfolyáshálózat megfelelősége (vízemésztő képessége) még nem is teljes mértékben ismert, hiszen hiányzik az a sokéves konkrét helyismereten alapuló tapasztalat, ami adott káresemények elhárítása során elengedhetetlen.

Tovább kell lépnünk a hatékony, értékteremtő közfoglalkoztatás területén is, ez ami a VÍZIG, de a közfoglalkoztatottak érdeke is. Minél sokrétűbb munka végeztethető a közfoglalkoztatottakkal, annál hasznosabb tudásra tesz szert a munkavállaló is, ami a munkaerő piaci esélyeit növeli.

Az év fontos feladata az induló 2014-2020. évi EU-s pályázati időszak lehetőségeinek mind jobb kihasználása, hiszen saját forrásból látványos fejlesztések nem finanszírozhatók. Jó pályázatokkal könnyíthetünk helyzetünkön.

Végül, de nem utolsó sorban én személy szerint nagyon fontosnak tartom a VÍZIG-en kialakult szervezeti kultúra és szakembergárda megőrzését, lehetőség szerinti gyarapítását, ami az eredményes munka feltétele.

Mindezen célok figyelembe vételével kezdtük meg az évet, bízunk az eredményességben és reménykedünk abban, hogy munkánkhoz hosszú távon is nyugodt körülmények fognak rendelkezésre állni. Mindenkinek - partnereinknek és kollégáinknak egyaránt - jó munkát és jelen kiadványunkhoz hasznos tanulmányozást kívánok.

A Magyar Hidrológiai Társaság Területi Szervezeteinek új vezetői

Márk László
elnök
Baranya megyei Hidrológiai Társaság

Magyar Hidrológiai Társaság ezen a néven 1949-ben önállósult, tevékenységét azonban 1917 óta tekintjük folyamatosnak, amikor is a Magyarhoni Földtani Társulat keretében Hidrológiai Szakosztályként alakult meg és működött.

Az önállóvá vált társaság első vezetősége nagy lendülettel és lelkesedéssel látott munkához, a központi szervezet kiépítése után viszonylag rövid idő alatt több megyeszékhelyen alakultak önálló csoportok.

A Baranya megyei MTESZ Pécs, Janus Pannonius utcai előadó termében 1952. november 29-én, 23 pécsi és baranyai vállalat és intézmény képviseletében, 49 szakember jött össze, és kimondta a Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Csoportjának megalakulását.

MHT szakmai - társadalmi szervezet. A központi és vidéki szervezetek alapvető célja ma is, hogy előmozdítsák és lehetővé tegyék a korszerű ismeretek és tapasztalatok cseréjét a víztudományok és a technika területén dolgozó szakemberek között.

A célok elérése érdekében a szervezetek

- előadásokat, ankétokat, kongresszusokat, szemináriumokat, vitanapokat, szakmai filmbemutatókat, élménybeszámolókat szerveznek;
- szakmai, tudományos ismeretterjesztést végeznek;
- szervezik a szakmai problémák széles körű megvitatását;
- szakmai továbbképző tanfolyamokat és tanulmányutakat szerveznek.

2014. december 2-án Pécsett vezetőségválasztás zajlott le, aminek eredményeként a társaság Baranya megyei elnökévé választottak. Ezúton is köszönöm az előző vezetőség munkáját, és köszönöm a tagság bizalmát!

A MHT Baranya megyei Területei Szervezetének jelenleg 105 fő tagja van. A tagok vízügyi szervezeteket, tervező vállalatokat, Kft.-ket képviselnek, de több aktív nyugdíjas tagunk is van. Mindannyiunkat összeköt a vízhez kapcsolódó tudományok szeretete és az e területen való tenni akarás. A szervezet célja az általános célokon túl (vízügyi-természettudományos ismeretek népszerűsítése, közös fórum biztosítása szakmai kérdések megvitatásához stb.) a megújulás, a megváltozott gazdasági-társadalmi környezethet való folyamatos alkalmazkodás, a társasági élet felpezsdítése, mert a nélkül csak kötelezően formálissá válnak a közös programok. A közeljövő talán legfontosabb feladata ezért az érdekeltség élénkítése, amihez a fiatalok megnyerése szükséges.

Igyekszünk - ahogy azt elődeink is tették - aktuális, hasznos és érdekes témákkal hozzájárulni a társasági élet, a szakmai programok színvonalának javításához, de részünkről (vezetőség) hangsúlyozottan ez csak hozzájárulás és nem kizárólagosság lehet, mert a célt, a mind hasznosabb működést csak közösen, tagtársaink aktív közreműködésével tudjuk elérni.

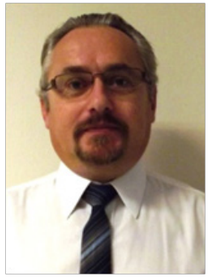

Bencs Zoltán
elnök
Somogy megyei Hidrológiai Társaság

Tisztelettel köszöntöm az olvasót a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy Megyei területi Szervezete nevében. Az országos szervezet 2017-ben ünnepli megalakulásának 100. évfordulóját. A Somogy megyei területi szervezet 1972-ben alakult.

Köztudottan a Magyar Hidrológiai Társaság Területi Csoportjai először a vízügyi igazgatóságok székhelyein alakultak meg. Kaposvárott a 70-es évek elején jöttek létre azok a feltételek, s azok az igények, melyek szervezetünk létrehozását lehetővé tették.

Az a megtiszteltetés ért, hogy a tagság január 8-án – egyhangúlag - a területi szervezet elnökévé választott. A megtiszteltetés mellett természetesen nagy felelősséget jelent a következő időszak működtetése, főleg az elődök sikerekben gazdag tevékenysége után.

Az „örökölt", jelenlegi létszámunk 40 fő, az ifjúsági csoport folyamatosan változik, jelenleg 14 tagból áll. A létszámunk alacsonynak mondható, de a tagjaink aktivitása mindig erőt ad az újabb és újabb programok szervezéséhez. A hidrológiai társaságok a vízzel kapcsolatos tudományok művelőit gyűjtik, tömörítik egy csoportba. Szerintem nincs olyan tudományág, ami vagy így, vagy úgy ne foglalkozna a vízzel, tehát MINDENKIT hívunk és várunk Társaságunkba tagnak, hallgatónak, megfigyelőnek. Programjainkat igyekszünk az aktuális eseményeknek megfelelően kialakítani, de a régmúlt sikereit is rendszeresen megünnepeljük, hogy büszkék lehessünk, okuljunk, de főként soha ne felejtsünk.

Rendkívüli védekezés a Dráva mentén

DOMÁNY András
ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársai az igazgatóság vízrajzi állomásain 2014 szeptemberében hozzávetőlegesen 85-201 mm közötti csapadékot mértek. A legtöbb eső a Balaton déli vízgyűjtőjén és a Dráva-mentén hullott. A Dráva külföldi vízgyűjtőjén is jelentős volt a csapadék. Ennek hatására szeptemberben két alkalommal is árvízvédelmi készültséget kellett elrendelni a Dráva árvízvédelmi szakaszain.

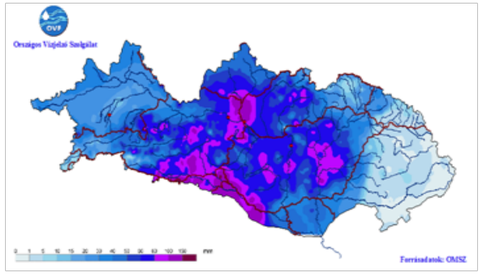

A lehullott csapadék területi eloszlása

A 2014. szeptember 4-i drávai árvízi előrejelzés I. fokú árvízszintet prognosztizált a 05.02-es számú drávaszabolcsi árvízvédelmi szakaszra. 2014. szeptember 6-án 8 órától az igazgatóság védelemvezetője II. fokú árvédelmi készültséget rendelt el tekintettel arra, hogy az árvízvédelmi szakasz részét képező Fekete-víz jobb parti töltése az ott folyó építési munkák miatt megbontott állapotban volt. A vízállás a drávaszabolcsi állami vízmércén tetőzött 2014. november 8-án 12 és 14 óra között, 478 cm-el. Műszaki beavatkozásra nem volt szükség, a teljes védelmi szakaszon megfelelőek voltak a védműveink. A készültség 2014. szeptember 10-én 18:00 órakor megszüntetésre került.

A hónap közepén, szeptember 14-24. között levonuló árhullám kialakulásában meghatározó szerepe volt a hónap elején, a Murán a III. fok közeli, a Dráván a II. fok közeli árhullámnak. Ez az árvíz még nem vonult le teljesen a folyókon, így még 50% feletti mederteltségre érkezett a szeptember közepi csapadékból kialakuló újabb víztömeg. E két tényező hatására alakult ki az utóbbi 40 év legnagyobb árhulláma a Dráván.

05.02 számú Drávaszabolcsi védelmi szakasz

Ez a szakasz összesen 45,005 km hosszú, mely tartalmazza a Dráva bal parti-, a Fekete-víz bal és jobb parti-, valamint a Pécsi-víz bal parti töltését. A szakasz négy gátőrjárásból áll (Gyűrűspuszta, Drávaszabolcs, Kémes, Majláth-puszta), a védelmi központ Drávaszabolcson található. Az árvízvédelmi öblözetben mintegy 6.000 fő él.

Drávaszabolcsi kikötő tetőzéskor

A II. fokú árvízvédelmi készültség szeptember 14-én 6 órától került elrendelésre 440 cm-es vízállásnál, az előzőekben ismertetett indokok alapján.

A kirendelt műszaki irányítók folyamatos figyelőszolgálatot láttak el a teljes védelmi szakasz mentén a négy gátőrjárásban. Az építési munkák miatt megbontott Fekete-víz töltésének ideiglenes elzárását végezték el a vízfolyás jobb partján, mivel itt is magas vízállás volt várható a Dráva visszaduzzasztása miatt.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 21 vízügyi szakembere a helyszínen irányította a védekezési munkákat. Ezen túlmenően a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságtól az Országos Műszaki Irányító Törzs átvezényelt további 18 fő műszaki szakembert az árvízi védekezési munkák segítéséhez.

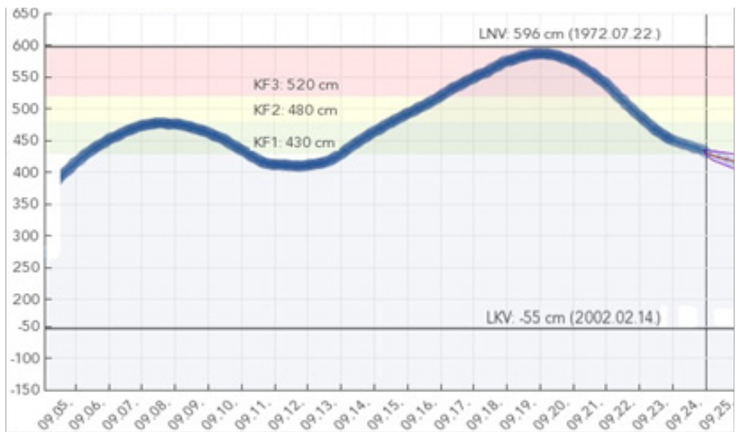

Szeptemberi árhullámok a drávaszabolcsi szakaszon

(folytatás az 5. oldalról)

Az érintett árvízvédelmi szakaszokhoz kapcsolódóan belvízvédelmi készültség került elrendelésre a Lanka, Korcsina és Gordisa szivattyútelepeken.

A drávaszabolcsi árvízvédelmi szakaszon 2014. szeptember 17-én 0 órától III. fokú árvízvédelmi készültséget rendeltünk el. A vízállás a Drávaszabolcs állami vízmércén ekkor 521 cm volt. Ezzel egy időben az I. fokú vízminőségi kárelhárítási készültség elrendelésre került a vízszennyezések megelőzése, illetve elhárítása érdekében. A drávaszabolcsi védelmi szakaszon készenléti rendőr állomány és rendőrtiszti hallgatók is segítették a védekezési munkákat. Feladatuk a káros árvízi jelenségek felderítése és jelentése, valamint a homokzsákok töltése volt. Emellett 40 fő közfoglalkoztatott került bevonásra, segédgátőri feladatokra.

A tetőzés Drávaszabolcson 586 cm-el szeptember 19-én 17 órakor kezdődött az LNV (legnagyobb víz) szintje (597 cm) alatt 11 cm-el, mely szeptember 20-án 6 óráig tartott. A tetőző szakaszokon folyamatosan végeztük a vízszintek pontos, szakszerű rögzítését. Az eddig feltárt árvízi jelenségeket folyamatosan figyeltük. A töltések védképessége megfelelő volt, épített környezet nem volt veszélyben. 2014. szeptember 22-én 8 órakor a drávaszabolcsi árvízvédelmi szakaszon 520 cm-es vízállásnál a készültséget II. fokra mérsékeltük. Másnap, 2014. szeptember 23-án 4 órakor 479 cm-es vízállásnál a készültség I. fokra csökkent, majd 2014. szeptember 24-én 18 órakor a készültség megszüntetésre került.

05.03 sz. Drávasztárai védelmi szakasz

A Drávasztárai árvízvédelmi szakasz összesen 42,386 km hosszú, mely tartalmazza a Dráva bal parti töltését és mintegy 800 méternyi magaspartot. A szakasz három gátőrjárásból áll (Vejti, Drávasztára, Felsőszentmárton), a védelmi központ Drávasztárán található. A Drávasztárai védelmi szakaszon szeptember 15-én 16 órától rendeltük el az I. fokú készültséget 459 cm-es vízállásnál.

Az árvízvédelmi öblözetben mintegy 5000 fő él. A drávasztárai árvízvédelmi szakaszon az emelkedő vízállásra tekintettel 2014. szeptember 17-én 2 órától II. fokú, 15 órától III. fokú árvízvédelmi készültséget rendeltünk el. A készültség elrendelésekor a vízállás a Szentborbás állami vízmércén 535 cm, illetve 560 cm-en volt. Igazgatóságunk 15 szakembere a helyszínen irányította a védekezési munkálatokat.

A drávasztárai árvízvédelmi szakaszon 2014. szeptember 18-án 16:00 órakor 576 cm-es vízállással tetőzött a Dráva, az LNV 634 cm-es szintje alatt 58 cm-el. A tetőzést követően megtörtént a tetőző vízszintek pontos, szakszerű rögzítése is.

A gyorsan apadó vízszintre és az előre jelzett vízállásra tekintettel 2014. szeptember 19-én 12:00 órától az árvízvédelmi készültséget II. fokra, majd 2014. szeptember 20-án 03:00 órától I. fokra mérsékeltük, ezt követően 2014. szeptember 21-én 08:00 órától ezen a szakaszon megszüntettük.

Az előzőekben említett árvízvédelmi töltéssel védett területek felett lévő ún. magasparti és nyílt ártéri részeken 14 települést érintett a levonuló árhullám. A településekre műszaki irányítókat rendeltünk ki a védelmi munkákra. Mind a 14 település rendelkezett települési védelmi tervvel, amelyek tavaly, központi keret felhasználásával, a DDVIZIG megrendelésére készültek el. Tekintettel arra, hogy ezeken a szakaszokon az LNV szintjét jelentős mértékben múlta alul az árhullám, beavatkozásokra nem volt szükség. Egyetlen esetben kellett csak beavatkozni Hereszknye településen. Itt a településtől délre az önkormányzati nyári gátba épített zsilip gyakorlatilag használhatatlan volt, ezért a Dráva vízszint emelkedése a lakott területhez közel elöntést okozott.

Drávaszabolcsi árvízvédelmi szakasz

Gordisai zsilip

Őrtilosi Dráva part az árhullám tetőzésekor

A szeptemberi rekord árvizet követően november 4-én ismét intenzív csapadéktevékenység kezdődött a Dráva folyó vízgyűjtőjén. A Felső-Dráva vízgyűjtőkön öt nap alatt 130-150 mm közötti csapadék hullott le területi átlagban, de egyes helyeken lokálisan 400 mm-t meghaladó csapadékot is mértek. A Mura és az Alsó-Dráva vízgyűjtőjére nem hullott jelentős csapadék.

A 05.02 számú drávaszabolcsi árvízvédelmi szakaszon 2014. november 11-én 6 órától az igazgatóság védelemvezetője I. fokú árvédelmi készültséget rendelt el. A készültség 2014. november 13-án 6 órakor megszüntetésre került. Műszaki beavatkozásra nem volt szükség, a teljes védelmi szakaszon megfelelőek voltak védműveink. A tetőző vízállást 454 cm-el november 11-én mértük.

Az utóbbi években több árvízvédelmi fejlesztés is történt a Dráva védvonalán. Az alsó 25 km-es szakaszon – a horvát államhatártól felfelé - az előírt magasságra épült ki a töltés.

A felsőbb szakaszokon kisebb fejlesztéseket, töltéskorona burkolásokat hajtottunk végre Drávasztára és Tótújfalu között. A gát nagyobb részén ma már aszfaltburkolaton közlekedhetünk. Ezek mellet a teljes védvonal fenntartási munkái is ütemezetten folytak az elmúlt évben.

Mindezeknek köszönhetően az árvízi védekezések sikeresen befejeződtek és a drávai védvonal megfelelő biztonsággal vezette le az árvizeket. A védekezés időszakában igazgatóságunk központjában állandó hidrológiai és árvizes ügyeletet tartottunk. Hidrológus munkatársaink folyamatosan kapcsolatban álltak az Országos Meteorológiai Szolgálattal és a külföldi kollégákkal. Hidrológiai mérőcsoportjaink az árvízhez kapcsolódóan vízhozam méréseket végeztek.

Gátőreink és műszaki szakembereink a területükön állandó, fokozott figyelőszolgálatot és folyamatos bejárást tartottak.

A szeptemberi drávai árvíz levonulása során az érintett felek összefogása, az önkormányzatok, civil szervezetek pozitív hozzáállása, a belügyi szervek kirendelése és vízügyi szakemberek felkészültsége együttesen biztosította, hogy a 40 éve nem tapasztalt nagyvizek levezetése biztonságosan, károk nélkül történt meg.

VÁRADI Nelli
ügyintéző
Kaposvári
Szakaszmérnökség

A Balatonon kialakult helyzetről

A 2014. év folyamán a Balaton magas vízállásának és az átlagot meghaladó csapadékmennyiségnek köszönhetően a Balaton déli vízgyűjtőjén a tóba torkolló vízfolyásokon és a part közeli területeken kritikus helyzet alakult ki, ami feltárta a vízelvezetési, vízrendezési problémákat.

A Balaton déli vízgyűjtőjének nagy része a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területére esik. A vízgyűjtő egymástól jól elkülöníthető sík és dombvidéki részekből áll. A síkvidéki részt, a Balaton vízszintjénél mélyebben fekvő berekterületek, míg a dombvidéki részt a déli irányban elnyúló, mikro vízgyűjtőkkel tagolt területek jelentik. A vízgyűjtő legjelentősebb, a tóba közvetlenül torkolló vízfolyásai: Nyugati-övcsatorna, Határkülvíz, Keleti-Bozót, Jamai-patak, Büdösgáti vízfolyás, Tetves-patak, Kőröshegyi-Séd, Endrédi-patak. Ezekre a vízfolyásokra jellemző, hogy a Balaton parti sávjában húzódó, esetenként több km-es alsó szakaszuk közel vízszintes mederfenékkel berekterületen halad, míg felső szakaszuk nagy esésű, mélyülő jellegű és mikro vízgyűjtőkkel szabdalt, erózióra hajlamos dombvidéki vízgyűjtővel rendelkezik. Feladatuk a vízgyűjtőkről származó csapadékvizek Balatonba juttatása a mély fekvésű berekterületeken keresztül. A vízfolyásokból a berek területek felé kilépő vagy elszivárgó vizek, illetve a csapadékból származó vizek csak szivattyúval juttathatók a Balatonba. A vízfolyások berekterületeken áthaladó alsó, gyakorlatilag esés nélküli szakaszai depóniával ellátottak, helyi tőzeges anyagból készültek, a tartós vízterhelést nem bírják.

A csapadék hatására a balatoni öblözetekben jelentős, a Balatonba befolyni nem tudó vízmennyiség halmozódott fel. Egész évben problémát jelentett a parti sávban lévő területeken huzamosabb ideig fennálló vízborítottság, a tóba közvetlenül torkolló vízfolyások magas vízállása és az ebből adódódó mederkárosodások, elöntések. A közvetlen parti sávban komoly gondot jelent a belterületek vízelvezetése, ami a topográfiai adottságok miatt igen érzékeny a befogadó Balaton mindenkori vízszintjére. A tó átlag vízszintje ez évben tartósan az üzemvízszint felett volt. A minimális esésű csatornákba, árkokba a Balaton vízszínje szinte minden településen visszajátszik, így a vízelvezetésre a magasabb vízszínt kedvezőtlenül hat.

Helyi vízkárelhárításról

2014. október 21-én 16 órától Igazgatóságunk készültséget rendelt el a várható nagy mennyiségű csapadék és erős szél miatt. Munkatársaink figyelőszolgálatot láttak el a déli part településein. Az éjszaka folyamán megerősödött északnyugati szél hatására fokozódó hullámzás elöntéseket okozott Fonyódon az Árpád-parton, Balatonbogláron a Radnóti utca alacsonyabban fekvő területein és foltokban a Balatonfenyvesi szabad strand melletti önkormányzati úton. Épületek nem voltak veszélyben. Október 24-én 16 órára a szélerősség csökkent, a vizek visszahúzódtak az elöntött területekről, ezért a készültség megszüntetésre került, kivéve a Keleti Bozót-csatornán, annak 100%-os mederteltsége miatt. A magas vízállás miatt a Keleti Bozót-csatorna depóniát a 12+225 és 12+335 km szelvényben 50, illetve 100 méter hosszan meghágta a víz, ezért ideiglenes védmű kialakítása vált szükségessé. A kiáramló víz lakóingatlanokat nem veszélyeztetett.

A vízszint emelkedése miatt október 29. és november 3. között további meghágások alakultak ki a 10+850 és 12+335 km között. A külvizek betörésének elkerülése miatt a helyi vízitársulat korábban már lezárta a Csisztapusztai bújtatót, ennek következtében a Nagyberek nyugati oldalán fekvő, vésztározóként üzemelő berekterület 80%-ban megtelt. További jelentős vízszintemelkedésre lehetett számítani a tározótérben, ami közvetlenül veszélyeztette Fonyód város közeli utcáinak lakóingatlanait.

Október 30-án a vízitársulat a Csisztapusztai bújtatót megnyitotta, a vizeket a Nagyberken átvezette, majd átemelte a Fenyvesi szivattyútelepen. A szivattyúzás költségét egyenlő arányban viselte Fonyód városa, a Hubertusz Bt. és a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság. Három részletben, összesen 9 millió m³ víz bérszivattyúzása történt meg.

November 3-án a Balaton jelentős visszaduzzasztása miatt a Keleti Bozót-csatorna jobb partjának 3+250 és 3+375 km szelvényei között a depónia mentett oldalán suvadások keletkeztek. A vízoldal felől fóliatakarással és mentett oldali megtámasztással, mintegy 120 méter hosszan került megvédésre a veszélyeztetett depónia szakasz, valamint a következő napokban további 60 méter hosszan, a 3+800 és 4+200 km között. A Csisztapusztai bújtatónál felállított ideiglenes vízmércén november 9-én tapasztaltunk először vízszint csökkenést. November 10-ig 40 fő közmunkás bevonásával történt aktív védekezés a kiépített védműveken. November 15-ére 10 cm-t csökkent a bújtatónál a vízszint. A Buzsáki-halastó leeresztését tiltó határozat lejártát követően újra kezdték ereszteni a tó vizét a Keleti Bozót-csatornába. December folyamán a vízszintek folyamatosan csökkentek (mintegy 40 cm-t), a halastavak leeresztését követően a készültséget december 19-én megszüntettük.

Igazgatóságunk helyi vízkárelhárítási tevékenysége a központi ügyeleti feladatok ellátásában, az önkormányzatok részére védelmi anyagok és műszaki segítségnyújtás biztosításában, valamint a vízfolyások mentén folyamatos figyelőszolgálat és uszadék eltávolítás tevékenységekben nyilvánult meg. A Keleti Bozót-csatorna depóniáján védművek kiépítésére került sor, illetve a nagy mennyiségű víz terelésére a Keleti-főcsatornán keresztül, bérszivattyúzás keretében.

Belvízvédekezésről

2014 őszétől a helyi vízkárelhárítás mellett, párhuzamosan belvízvédekezést is folytattunk. A Balaton déli partján Igazgatóságunk kezelésében 5 szivattyútelep (Ordacsehi, Balatonlellei, Balatonöszödi, Szántódi, Zamárdi) működik.

A Balatonőszödi szivattyútelepen szeptember 16-án I. fokú belvízvédelmi készültség került elrendelésre, mely október 17-én szűnt meg. Az eddig a napig átemelt vízmennyiség 362.880 m³. A hidrometeorológiai viszonyok következtében október 27-én 6 órával ismételten I. fokú készültség lépett érvénybe, amely december 30-án 18 órával került megszüntetésre. Az átemelt vízmennyiség 1.421.820 m³ volt.

A Szántódi szivattyútelepen október 27-én 6 órával I. fokú belvízvédelmi készültség lépett életbe, megszüntetésére szintén december 30-án 18 órával került sor. A december 30-ig átemelt vízmennyiség 341.100 m³.

A Zamárdi-Tóközi szivattyútelepen október 27-én 06 órától I. fokú belvízvédelmi készültség került elrendelésre. Az 1. és 2. számú szivattyú nyomócsővezetékének szerelésére került sor, így a korábbi állapotokhoz képest az átemelt belvizek kedvezőbb feltételekkel jutottak a befogadóba. A 2. számú gépegység nyomócsővezetékének meghosszabbítását is elvégeztük bordázott műanyag csövek felhasználásával, összesen 300 folyóméter hosszban. Elértük, hogy a korábban szakaszosan üzemeltethető szivattyútelep folyamatosan, átlagosan napi 8 órát legyen képes működni. Az I. fokú készültség december 30-án 18 órakor szűnt meg. Az átemelt vízmennyiség 302.933 m³.

Az Ordacsehi szivattyútelepen augusztus 15-én 18 órától I. fokú belvízvédelmi készültséget rendeltünk el, ami október 17-én szűnt meg. Az átemelt vízmennyiség 1.934.100 m³. A belvízcsatorna magas vízállása miatt október 27-én 6 órával ismételten I. fokú készültség került elrendelésre, a belvízhelyzet további romlása miatt 2014. december 8-án 6 órával a készültséget II. fokúra emeltük. A stabil szivattyútelepen található gépegységek közül 2db szivattyút garanciális javításra elszállítottak, ezért a szükséges szivattyúzási kapacitás biztosítása érdekében 2 db Pajtás típusú provizórium telepítése és üzemeltetése valósult meg. A II. fokú készültséget december 13-án I. fokúra mérsékeltük, majd december 30-án 18 órával megszüntettük. A december 30-ig átemelt vizek mennyisége 2.591.100 m³.

A Balatonlellei szivattyútelepen augusztus 27-én 18 órától I. fokú belvízvédelmi készültség került elrendelésre, melyet szeptember 23-án szüntettünk meg. Átemelt vízmennyiség 651.420 m³. 2014. november 14-én 6 órától ismét I. fokú belvízvédelmi készültséget vezettünk be, mely készültség szintén december 30-án került megszüntetésre. Az eddig átemelt belvíz mennyisége 669.060 m³.

Az idei év tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a Balaton tartósan magas vízállása a déli part területeinek és településeinek víztelenithetőségét nagymértékben rontja és ebben a helyzetben vízkárok jelentkezésével fokozottan számolni kell. Ezért kiemelt jelentősége van a vízi művek (vízfolyások, szivattyútelepek, tározóterek) megfelelő kiépítettségének, állapotának.

GYÖRGY Zsolt
ügyintéző
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítése

Az árvízkockázat-kezelésről szóló új irányelv célja, hogy csökkentse az árvízkockázatot és mérsékelje az árvizek káros következményeit az Európai Unióban. Az irányelv megköveteli, hogy az árvízkockázat kezeléséről az országhatárokon túlmutatóan tárgyaljanak, valamint kötelezettség vállalásra ösztönöz az átláthatóság javítása és az állampolgárok bevonása érdekében. A tagállamok kötelező feladata meghatározni a folyók vízgyűjtő medencéjét és a hozzá kapcsolódó árvízveszélyes part menti területeket, az utóbbiakra kidolgozni az árvízkockázati térképeket és kezelési terveket.

Az árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítéséhez első lépésként szükséges volt a módszertani megalapozás. Ezt támasztja alá, hogy Magyarországon még nem készült az Irányelvben megfogalmazott tartalmú, a hosszú távú fejleményeknek, beleértve a területhasználat és területrendezés előrelátható változásainak, de különösen az éghajlatváltozásnak az árvizek előfordulására gyakorolt hatását is figyelembe vevő előzetes árvízi kockázatbecslés, melynek ki kell terjednie a folyók, patakok árvizei, illetőleg a belvízi elöntés veszélyének kitett területekre egyaránt.

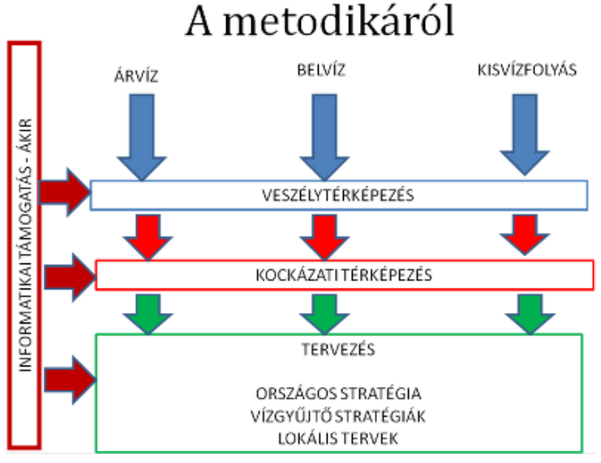

A projekt célja a szükségleteknek megfelelően, az Európai Unió Árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről szóló keretirányelvéhez igazodó árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítésének tudományos megalapozása, átfogó, közös metodika kidolgozása.

A projekt III fő ütemben kerül megvalósításra, ezekből a I. és II. ütem már lezárult.

I. ütem: Metodika kidolgozása – 2008 - 2010.

II. ütem: Előzetes kockázatbecslés, adat előállítás 2011-2014.

Szükséges adatok felmérése, meglévő adatokkal való összehangolása, az adatok közti átjárhatóság biztosítása. Elkészült a Nagyvízi Mederkezelési Tervezés.

A nagyvízi mederkezelési terv (NMT) szükségessége, célja:

A folyók nagyvízi medrének kezelése több cél összehangolását igényli. A célrendszer tartalmát a folyó tulajdonságainak a társadalom életében és jövőjében érvényesülő szerepe jelöli ki, hogy a folyó:

- ne okozzon az érintett lakosság számára vállalhatatlan élet- és vagyoni kockázatot;
- maradjon természetes élőhely és tájalkotó érhálózat;
- legyen forrása a társadalom anyagi és szociális szükségletei kielégítésének.

A nagyvízi medernek mindezekért alkalmasnak kell lennie:

- természetes hidrológiai szerepére, azaz a víz, a jég és a hordalék levezetésére;
- a tájban honos élőszervezetek fejlődésére;
- a víz és a partok emberi használatára.

Mindezen belül a nagyvízi mederkezelési terv fő feladata a folyó nagyvízi medrének kezeléséhez, használatához és hasznosításához szükséges, árvízvédelmi előírások megállapítása, azaz a természetes hidrológiai szerep biztosítása. A célokat más kezelési tervekkel és előírásokkal összhangban kell támogatni.

A Dráva vonatkozásában két NMT terv készült:

05.NMT.01 Őrtilos Államhatár, (Mura torkolat) 236+000 fkm - Barcs szakaszhatár 154+100 fkm,

05.NMT.02. Barcs szakaszhatár 154+100 fkm - Drávaszabolcs-országhatár 70+200 fkm

A nagyvízi mederkezelési tervek készítésével összhangban az év első felében kell lefolytatni előbb a szakmai, majd a társadalmi egyeztetéseket.

III. ütem: Térképezés, tervezés – 2014 - 2015.

Országos térképek létrehozása, szükséges beavatkozások tervezése és fontossági sorrendjük megállapítása. Ezek kidolgozása jelenleg is folyamatban van.

A drávai mellékágak revitalizációja

Burián Alajos
osztályvezető
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

A Dráva bal oldalán magyar, valamint részben magyar, részben horvát területeken elhelyezkedő mellékágak revitalizációját 2004 óta fontos feladatuknak tekintik a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szakemberei. Már 10 éve annak, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság és a WWF Magyarország szakembereivel közösen elkészítettük 21 drávai mellékág revitalizációs tanulmányát. A tanulmány akkor egyértelműen rávilágított arra, hogy amennyiben változás nem következik be ezen mellékágak megújításának irányába, úgy mellékáganként változó mértékben ugyan, de a jövőben ezen értékes folyóvízi ágak többsége teljesen elveszti kapcsolatát a Drávával, majd lassan megszűnik. Egyértelmű cél volt akkor, hogy a lehetőségekhez mérten tegyük ismét élővé a mellékágakat azzal, hogy visszacsatoljuk az anyamederhez, biztosítva frissvíz utánpótlásukat, mellékági szerepüket.

A tanulmány útmutatását követve az elmúlt tíz évben pályázati forrásból megújultak a:
- Drávapalkonyai,
- Tótújfalui,
- Drávatamási-alsó és
- Drávatamási-felső
- Felsőszentmártoni és
- Drávakeresztúri mellékágak.

Igazgatóságunk a fenti mellékág revitalizációkkal párhuzamosan, különböző szinten további 7 mellékág revitalizációját készítette elő, mely a geodéziai méréseket, az előzetes revitalizációs terveket, illetve három mellékág esetén az előzetes környezeti vizsgálati dokumentáció elkészítését és az ehhez szükséges határozat megszerzését jelentette. Ezen mellékágak:
- Adhini,
- Kisinci,
- Mailáthpusztai,
- Piskói,
- Lajos-tanyai,
- Drávasztárai,
- Heresznyei.

A revitalizációhoz szükséges további méréseket, terveket, engedélyeket a pályázati kiírástól és lehetőségektől függően a jövőben készítjük el, illetve szerezzük be.

Mindemellett fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a mellékág revitalizációk tervezése és kivitelezése során szerzett tapasztalatok rávilágítottak arra, hogy a természetvédelemben dolgozó szakemberekkel egyetértésben ismét egy közös munka keretében „finomítsuk" elképzeléseinket, fejlesszük technikánkat annak érdekében, hogy az eredeti cél szem előtt tartásával a revitalizációk során még kedvezőbb eredményeket érjünk el mind természeti értékeink megőrzésében, mind a vízgazdálkodás területén.

A Drávakeresztúri mellékág revitalizációja

A Dráva 123+150 és 123+950 fkm közötti bal oldalán, magyar és horvát területen elhelyezkedő Drávakeresztúri mellékág revitalizációját az elmúlt évben fejeztük be közösen a Hrvatske vode vízügyi szervezettel, pályázati partnerrel. A Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 pályázati kiírás adott lehetőséget a két ország területén elhelyezkedő mellékág megújítására. A munkák során a mellékágban megtelepedett fás szárú növényzetet és a mintegy 9680 m^3 iszapot távolítottuk el biztosítva ezzel az év legalább 200 napján történő frissvíz utánpótlást és a mellékágban történő napi vízcserét. Ehhez szükséges volt továbbá a mellékág horvát szakaszán épült elzárás megbontása, átalakítása is. A pályázat végrehajtása 2014. december 31-én sikeresen lezárult.

A pályázattal kapcsolatos további információ a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság honlapján (www.ddvizig.hu) érhető el.

Drávakeresztúri mellékág revitalizációja

Drávakeresztúri mellékág elkészül revitalizációja a felső, magyar szakaszon

MOSONYI Zoltán
osztályvezető-helyettes
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

Hábi patak, Csikóstöttös

Őszi felülvizsgálatok

Színes és élvezetes beszámolót a téma kapcsán nehéz írni, de tény, hogy 2014-ben is elvégeztük a „vízügyi" jogszabályokban, előírásokban szereplő vízkárelhárítási művek szokásos éves felülvizsgálatát. Az őszi felülvizsgálatot – bár több évtizedes vízügyi tevékenységről van szó – az első vízügyi törvényben (vízjogról szóló 1885. évi. XXIII. törvény) nevesítve ugyan még nem találjuk, de az árvízvédelmi töltések építésére, fenntartására vonatkozó előírásokat már ez a jogszabály is tartalmazza.

A felülvizsgálat menete az utóbbi években többször is változott. Az elmúlt évben ismét egy új előírás alapján hajtottuk végre a feladatot. A helyszíni bejárások sorozata az egyes szakterületek szakbizottságainak munkájával indult szeptember elején, és a Márk László igazgató úr által vezetett bizottsági felülvizsgálattal zárult október végén. 2014-ben új szakbizottságokat is létrehoztunk, a jelenlegi előírás alapján összesen hatot. Ezek: Árvízi Műtárgy Felülvizsgáló; Belvízvédelmi Művek és Gépészeti; Védelmi Anyagok, Eszközök és Telephelyek; Vízrajzi, Informatikai és Hírközlési valamint Dombvidéki Művek Szakbizottság.

Zsilip (Dráva balparti töltés), Majláth-puszta

Korcsina zsilip (Dráva balparti töltés), Révfalu

Zsilip (Dráva balparti töltés), Gordisa

A bejárások „rendhagyó" módon zajlottak, mivel a 2014. év szokatlanul csapadékos volt. Az egyik csapadékos időszak éppen egybeesett az őszi bejárásokkal. Igazgatóságunk területén a Dráva folyón szeptemberben két, majd novemberben egy alkalommal rendeltünk el árvízi készültséget. Ezekkel egyidejűleg helyi vízkár és belvízvédekezés is zajlott.

A bizottságok idén könnyebb helyzetben voltak, mivel a védelmi művek védekezési tapasztalatai alapján értékelhették a létesítményeket. A bejárásokat követő kiértékelő értekezletek és az intézkedési terv is azt mutatta, hogy jelentős probléma nem merült fel az igazgatóságunk kezelésében lévő létesítmények tekintetében.

Új elem a társulatoktól átvett művekkel kapcsolatos problémák felszámolása. Elsősorban a szivattyútelepeken szükséges jó néhány olyan munka elvégzése, amely nélkülözhetetlen a most már állami feladatként megjelenő belvízi üzem biztosításához. Ez a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság intézkedési tervében szereplő feladatokból is látszik: a belvízvédelmi művekkel kapcsolatosan 17 tételből 11 db kapcsolódik ide mindamellett, hogy az Igazgatóság működési területén a belvízvédelmi művek területének aránya lényegesen kisebb az országos átlagnál.

Összefoglalva, védelmi műveink állapota megfelelő, amelyet az elmúlt évben sikeresen végrehajtott védekezések is alátámasztanak.

Töltéskorona burkolások a kerékpáros turizmusért

PÜSPÖK Ákos
projektvezető
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG), a kerékpáros turizmus fejlődését elősegítő, árvízvédelmi töltéskorona burkolás projektjei a 2014. év végén sikeresen lezárultak. A Dráva töltésén a Drávasztára és Tótújfalu közötti 21 km-es szakaszból 12 km-re került új aszfalt burkolat, 3 km hosszan pedig a meglévő burkolat felújítását végeztük el. Az összefüggő töltésszakasz burkolat fejlesztése két IPA projekt keretében valósult meg. A harmadik projekt a Duna töltés 5 km-es szakaszán készült el az országhatár és Béda között. A projektek költségeit 85%-ban Európai Uniós forrás fedezte.

A 'Kerékpárút a Dráva mentén' (HUHR/1101/1.2.2/1002) IPA projekt keretében a Szentborbás és Tótújfalu közötti 5,7 km töltésszakasz koronaburkolása készült el. Közlekedési táblák és forgalomkorlátozó sorompók mellett két helyen kerékpáros esőbeálló is kialakításra került (1. kép). A tájékozódást információs táblák segítik. A DDVIZIG, mint vezető partner mellett a Hrvatske vode (Horvát Vizek) és a VIDRA (Virovitica-Podravia Megyei Fejlesztési Ügynökség) vett részt a projekt megvalósításában. A horvát partner 28 km-en végzett töltés modernizációt kőszórásos burkolással. Továbbá több száz jelzőtábla mellett 22 db információs tábla került kihelyezésre és három pihenőhelyet is kialakítottak. A projekt teljes költsége 1 634 192 EUR, melyből 754 058 EUR volt az Igazgatóságunk által töltésfejlesztésre fordított összeg.

A 'Kerékpározás a folyó mentén' (HUHR/1101/1.2.2/1005) IPA projektben megvalósításra került további 6,3 km töltéskorona burkolása Szentborbás és Felsőszentmárton között, valamint a már említett 3 km hosszú szakasz rekonstrukciója Drávasztára és Révfalu között. A táblák és sorompók kihelyezése mellett kialakítottunk egy ún. piknik pihenő helyet Révfalu közelében (2. kép). A horvát vezető partner (Hrvatske vode) Draž és az országhatár, valamint Eszék és a Kopácsi rét között lévő töltések modernizációját hajtotta végre, mintegy 17 km hosszan, kőszórásos technológiával. A projekt teljes költsége 1 999 176 EUR, melyből a magyar kivitelezésekre 928 347 EUR jutott.

A Duna töltésén megvalósuló korona burkolat fejlesztések a 'Dráva és Duna ökoturizmus fejlesztés' (HUHR/1101/1.2.2./2110) IPA projekt keretében készültek el. Igazgatóságunk az országhatártól indulva 5 km-nyi töltésszakasz korona modernizációját végezte el, valamint Béda térségében kialakítottunk egy kerékpáros pihenőt is a turizmus infrastruktúrájának fejlesztése érdekében (3. kép). A horvát partner 3,3 km hosszú töltésszakasz koronaburkolásával, valamint a Kopácsi rét bemutatását segítő gumikerekes vonat beszerzésével vett részt a projektben. A projekt teljes költsége 1 026 239 EUR, melyből a magyar fejlesztésekre 500 000 EUR jutott.

Kerékpáros esőbeálló Tótújfalu térségében

Piknik pihenő hely Révfalunál a Korcsina partján

Kerékpáros pihenő Bédánál

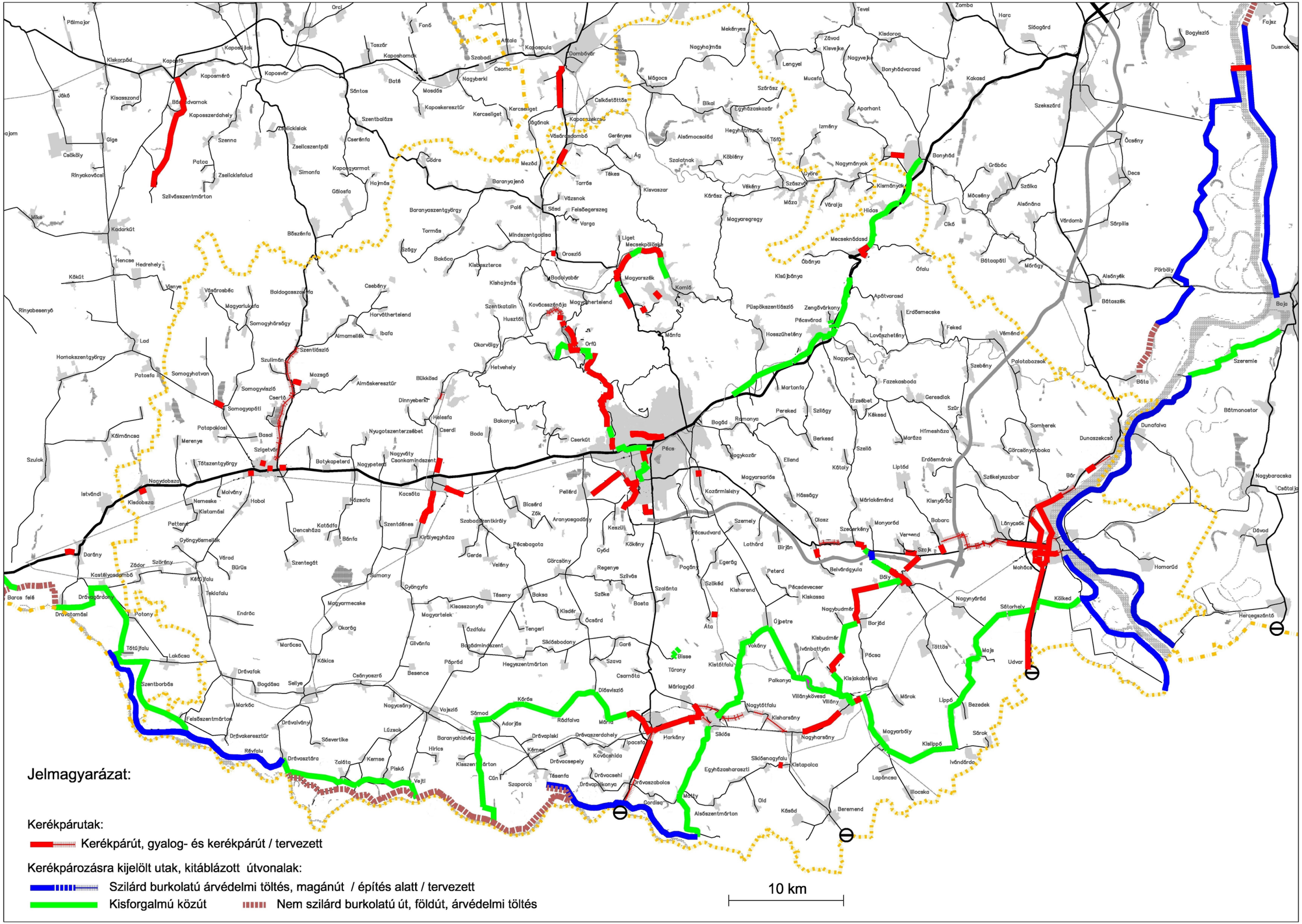
Jelmagyarázat:
Kerékpárutak:
Kerékpárút, gyalog- és kerékpárút / tervezett
Kerékpározásra kijelölt utak, kitáblázott útvonalak:
Szilárd burkolatú árvédelmi töltés, magánút / építés alatt / tervezett
Kisforgalmú közút
Nem szilárd burkolatú út, földút, árvédelmi töltés
10 km

ERB ZSOLT
társulati referens
Vízrendezési és
Öntözési Osztály

Társulatoktól átvett vízfolyásokról és víziművekről

A 2013. évi CCXLIX. törvény 2014. január 1-i hatálybalépését követően a vízgazdálkodási társulatok tevékenysége érdemben változott meg. A társulatok kezelésében lévő állami tulajdonú vizek, vízilétesítmények kezelése a területileg illetékes Vízügyi Igazgatóságokhoz került.

2014 elején a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén 11 vízgazdálkodási társulat működött (a Pécsi Vízitársulat 2012 októberében végelszámolással megszűnt).

- Balaton – Nagyberek Vízitársulat
- Baranya – csatorna menti Vízitársulat
- Dél – Balatoni Vízitársulat
- Dráva menti Vízitársulat
- Dráva – Tenkes Vízitársulat
- Észak – Somogyi Vízi Társulat
- Kaposvölgyi Vízitársulat
- Kelet – Baranyai Vízitársulat
- Rinya – Dombó menti Vízitársulat
- Szentlőrinc Térsége Vízitársulat
- Szigetvár Térsége Vízitársulat

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésébe – az előzőekben nevezett törvény értelmében – **9 db szivattyútelep, mintegy 2485 km** ún. B kategóriás meder került, **2806 db ingatlan** átvételével. Az ingatlanok döntő többségét a társulatok, kisebb részben önkormányzatok, kormányhivatalok adták át részünkre. A létesítmények átvételekor 802 db állapotfelvételt készítettünk működési területünkön, melynek során megállapítást nyert, hogy a létesítmények, vizek nagyobb része csak jelentős fejlesztések után éri el az igazgatósági kezelésben lévők szintjét. A belvízvédekezésben kulcs fontosságú szivattyútelepeken jelentős javítási, felújítási igények merültek fel. Az átlagnál csapadékosabb 2014 – es évben csak januárban, illetve áprilistól júliusig nem volt szükség belvízvédekezésre az átvett telepeken. Igazgatóságunk az üzemképesség biztosítása érdekében az alábbi – karbantartást meghaladó –feladatokat végezte el 2014 - ben:

05.01. Dráva menti Belvízvédelmi Szakasz
Gordisai szivattyútelep – inverter beszerzése;

05.02. Kölked - bédai Belvízvédelmi Szakasz
Kölked szivattyútelep – szivattyújavítás, műtárgy átépítés, villamos szekrény csere, teljes épület felújítás, vagyonvédelem kialakítás;
Gerecháti szivattyútelep – szivattyú felújítás, komplett csapágycsere, épület felújítás;
Vizslaki szivattyútelep – épület felújítás;

05.03. Balatoni – berkek Belvízvédelmi Szakasz
Ordacsehi szivattyútelep – szivattyújavítás, szerelvények cseréje, gereb felújítása, vagyonvédelem kialakítás;
Balatonőszödi szivattyútelep - szivattyújavítás, műtárgy átépítés;
Szántódi szivattyútelep - szivattyújavítás, épület felújítás, vagyonvédelem kialakítás;
Zamárdi szivattyútelep - szivattyújavítás, pótlás, szerelvények cseréje, szociális létesítmények biztosítása.

A telepek felújítására mintegy 22 M Ft forrást fordítottunk. Az elvégzett feladatok és védekezési munka eredményeként a belvízvédekezés mind a három védelmi szakaszon eredményesen zárult.

Igazgatóságunk területén a társulatoktól átvett medrek volumene országos összehasonlításban is nagy. A medrek, kis műtárgyak állapota rendkívül heterogén. A korábbi években EU forrásból felújított létesítmények jó állapotúak és fenntartottságuk megfelelő. 2015 - ben a társulatoktól átvett vízilétesítmények kötelező fenntartása mintegy 49 M Ft.

Más medrek állapota részben elhanyagolt, valószínűleg az utóbbi évek saját és állami forráshiánya miatt. Amíg az A kategóriás medrek fenntartása nagyrészt hatékony gépi munkával elvégezhető, addig az átvett medrek gépi fenntartása csak helyenként biztosítható. A medrek, műtárgyak állapotának javítása csak több év szisztematikus fejlesztésével biztosítható. Alapvető problémát jelent, hogy a társulati nyilvántartásokban az adatok nem álltak rendelkezésre hiánytalanul és teljes körűen. Az átvételre került állami tulajdonú ingatlanok bizonyos esetekben nem képeznek permanens vízfolyásokat. A szakaszosan közbeékelődő ingatlanok tulajdonosai önkormányzatok, illetve más szervezetek, magán személyek. A vegyes tulajdonosi kör nehezítheti a vízfolyások szakszerű fenntartását, fejlesztését. A közeljövőben törekedni kell arra, hogy az indokolt mederszakaszok kezelése Igazgatóságunkhoz kerüljön. Az átvett vízilétesítmények fejlesztése, későbbiek során a hatékony fenntartása, egységes kezelői viszonyok megléte esetén biztosítható. Az előzőek alapján megállapítható, hogy területünkön a vízrendszerek fejlesztésére a további években jelentős forrásokra lesz szükség.

Az átvett vízfolyások jogszerűsítése is nagy volumenű feladat lesz az elkövetkező időszakban. 2014-ben Igazgatóságunk 385 db engedély kérelmet nyújtott be a Vízügyi Hatósághoz, melyből 16 db esetében kaptuk meg az engedélyt nevünkre. Problémát okoz, hogy lejárt engedély esetében, az eljárást elölről szükséges megkezdeni. Érvényes engedély esetében a meglévő engedély megváltoztatásra szorul az eltérő műszaki tartalom, kezelői és tulajdonosi kör miatt.

2014–ben négy társulat kezdeményezte végelszámolással történő megszüntetését:
Dél – Balatoni Vt., Dráva menti Vt., Szentlőrinc Térsége Vt. és a Szigetvár Térsége Vt..
További négy társulat 2015-ben már nem rendelkezik munkaszervezettel, érdemi vízgazdálkodási tevékenységet nem folytat: Baranya – csatorna menti Vt., Dráva – Tenkes Vt., Kelet – Baranyai Vt. és a Rinya – Dombó menti Vt.

A társulatok forrás hiányában visszaadták a tulajdonosoknak az eddig kezelt – nem állami – létesítményeket. A tulajdonosok területi vízgazdálkodási szakmai szervezet hiányában nagyobb igénnyel fognak fordulni a Dél – dunántúli Vízügyi Igazgatósághoz vízgazdálkodási, vízkár elhárítási tevékenységük során.

ISTVÁNDI-FEIL Nóra
referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

Területi Vízgazdálkodás a Dél-Dunántúlon

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés 6 éves tervezési ciklusainak megfelelően 2015. év végéig szükséges a vízügyi ágazatnak az 1. vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálatát elvégezni, melyek előkészítése során, 2014 novemberében elkészültek a Jelentős Vízgazdálkodási Kérdések című dokumentumok (JVK-k). Ezek az anyagok tartalmazzák azon kérdéseket - problémákat, melyek a felszíni és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi állapotára valamilyen módon hatással vannak és mértékükből adódóan valóban fontosnak, jelentősnek tekinthetők.

A területi érintettség függvényében a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a Rinya-mente, a Fekete-víz és az Alsó-Duna jobb part tervezési alegység, valamint a három alegységet (Mura, Rinya-mente és Fekete-víz) is magába foglaló Dráva részvízgyűjtő JVK-it készítette el. Ezeken kívül érintett volt a Balaton, a Kapos és a Sió tervezési alegységek anyagainak összeállításában is.
Az összeállított dokumentumok vitaanyagok, melyek bármely érintett vagy érdeklődő részéről véleményezhetők 2015. május 30-ig.

A Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervvel (VGT2) kapcsolatos további feladatok és határidők az alábbiak:

- 2014. december 22-ig a gazdasági elemzések elkészítése megtörtént, jelenleg a Kormány jóváhagyására vár;
- a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv közreadásának legkésőbbi időpontja 2015. április 22;
- jogszabály módosítási javaslatok megtételének határideje 2015 júniusa;
- a VGT2 véleményezése 2015. októberig (rendelkezésre álló idő 6 hónap);
- társadalmasítást követő átdolgozás;
- 2015. december 22-ig a végleges felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) nyilvánosságra hozatala;
- 2016 tavaszáig az országos VGT2 kihirdetése kormányhatározattal.

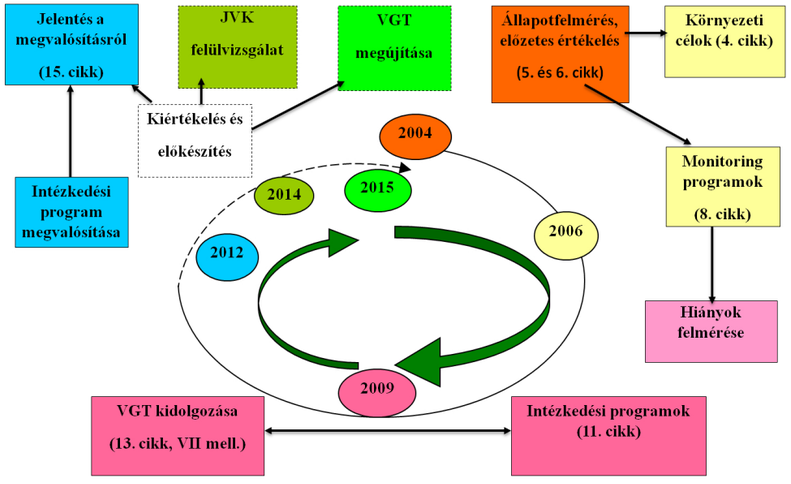

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéssel kapcsolatos dokumentumok véleményezése a Területi Vízgazdálkodási Tanácsok (TVT) egyik fontos feladata, melynek tagjai a vízgazdálkodásban érintett szervezetek képviselői. A vízgazdálkodási tanácsokról szóló 1382/2013. (VI.27.) Kormányhatározat értelmében a Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács (DDTVT) és a Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács (DRVT) titkársági feladatait a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látja el, mely korábban Nemzeti Környezetügyi Intézet Dél-dunántúli Kirendeltségének feladatkörébe tartozott.

A Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács újraalakuló ülésének összehívására 2014. május 26-án került sor, ahol a jelenlévők tájékoztatást kaptak a vízügyi ágazatban lezajlott szervezeti átalakulásokról és a Tanács működésével kapcsolatosan bekövetkezett jogszabályi változásokról. November hónapban Tiffán Zsolt úr lemondott elnöki posztjáról. A 2014. december 10-én összehívott ülésen a tagok egyhangúan megválasztották a Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács elnökének Nagy Csaba urat, a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnökét.

A Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács szintén két alkalommal ülésezett 2014-ben, augusztus 26-án és december 10-én. Az üléseken a Dráva folyóval és vízgyűjtőjével kapcsolatos aktualitások kerültek előtérbe és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéssel kapcsolatos szakmai előadások hangzottak el. A Részvízgyűjtő Tanács működési területét illetően

- véleményezi a vizek jó állapotának eléréséhez szükséges intézkedések sorrendjét,
- összehangolja a részvízgyűjtő területén működő TVT-k között a társadalmi szereplők részvételének megszervezésével járó feladatok ellátását,
- elősegíti az országos és a területi szintű vízgazdálkodási tanácsok közötti kapcsolattartást,
- ellenőrzi a civil szervezetek és egyéb érdekeltek részéről érkezett észrevételek figyelembevételét, továbbá állást foglal a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII.21.) Kormányrendelet 19. § (2) bekezdése szerinti alábbi dokumentumokról:
  - a részvízgyűjtő szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv munkaprogramja és ütemterve,
  - az érintett részvízgyűjtőre vonatkozóan feltárt jelentős vízgazdálkodási kérdések és
  - megoldandó feladatok,
  - a vízgyűjtő-gazdálkodási terv tervezete.

A társadalmi részvétel megfelelő biztosítása érdekében ezek a feladatok a Tanács 2015. évi tevékenysége során kiemelt szerepet fognak kapni.

A dokumentumok a www.ddvizig.hu, a www.ovf.hu, és a www.vizeink.hu honlapon is megtekinthetőek.

Illényi Dóra
ügyintéző
Beruházási és Vagyonkezelési Osztály

Projekttörténelem

Pályázatok a kezdetektől napjainkig

Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően Magyarország számára lehetőség nyílt az Uniós pályázati források bevonására. Ezzel a kínálkozó lehetőséggel a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) már az elmúlt időszakban is számos esetben sikeresen élt, és a későbbiekben is élni kíván.

Ezért a pályázatok kezelésére az Igazgatóság 2007 februárjában létrehozta a Beruházási, Vagyongazdálkodási és Pályázatkezelési Osztályt, (mai nevén: Beruházási és Vagyonkezelési Osztály) amely összefogja és koordinálja a DDVIZIG részvételével zajló összes projektet. A pályázatokon való részvétel folyamata így - több mint 7 év elteltével- olajozottan zajlik. Minden projekthez külön projektmenedzsment kerül kijelölésre, amelyekben a műszaki szakembereken kívül az egyéb szükséges szakterületeket képviselő dolgozók (pl.: gazdasági, jogi, kommunikációs) is részt vesznek.

Jelenleg az igazgatóságon 11 projekt van folyamatban, 2005 óta 25 projektet fejeztünk be és zártunk le pénzügyileg is. A majdnem 10 év alatt elnyert és felhasznált támogatások összege eddig meghaladja a 10 milliárd forintot. Az Igazgatóságon futott és futó 36 projektet 2 főbb csoportra oszthatjuk:

- Határon belül zajló, hazai projektek, melynek finanszírozását a Regionális Operatív Programok és a Környezetvédelmi- és Energetikai Programok biztosítják.
- Határon átnyúló, nemzetközi projektek, melyek a Magyarország-Horvátország Együttműködési Program, a Délkelet-Európai Transznacionális Együttműködési Program, az INTERREG és a Globális Környezeti Alap programjain belül valósultak meg.

A határon átnyúló pályázatokra jellemző, hogy közös céljaink megvalósítása érdekében egy vagy több, a Délkelet-Európai régióba tartozó országgal közösen viszünk egy projektet. Itt, mind a partnerek közti kommunikáció, mind a jelentési dokumentáció hivatalos nyelve az angol.

Elnyert projektjeink közül a legtöbbnek fő célja az árvízi biztonság növelése, az árvízi kockázatok csökkentése. Ez magában foglalja a veszélyeztetett területen élő emberek és az ott található javaik védelmét az árvizekkel szemben. Ezen nem csak az árvízvédelmi töltések megerősítését értjük, hanem a medrek természetbeillő kialakítását és ökológiai szempontok szerinti rekonstrukcióját egyaránt. Kiemelendő itt az Igazgatóság két, már sikeresen lezárt projektje a Drávaszabolcs-Kémes Öblözet és az Oldi Öblözet projektek, amelyekben az elnyert 4 milliárd Ft támogatást a védvonalon található töltésszakaszok 60 cm-rel való megnövelésére fordítottuk, ezzel biztonságosabbá téve az öblözetben lakó emberek életét.

Másik két műszakilag lezárult projektünk célja Kaposvár város, illetve a Kapos vízfolyás által érintett települések árvízi veszélyeztetettségének mérséklése. A Kapos vízfolyás mederrendezése és a Vésztározás a Kaposon című projekteken belül a vízfolyás Kaposvár feletti szakaszán árvízcsúcs csökkentő vésztározót alakítottunk ki, továbbá a meder kitisztításával növeltük a vízszállító képességet.

Jelenleg az Igazgatóság legnagyobb figyelmet kapó projektje a Cún-Szaporca holtág vízpótlása, amely része az Ős-Dráva Programnak, egy komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő területfejlesztési programcsomagnak, amely hosszútávon a fenntartható fejlődés feltételeit teremtheti meg hazánk egyik leghátrányosabb térségében, az Ormánságban. Az Igazgatóság feladata a projektben a Cún–Szaporcai Dráva-holtág vízpótlása a Fekete-vízből.

Projektjeink esetében ugyanakkor nem csak az árvízvédelmi célokat tartjuk kiemelkedően fontosnak, hanem a határvidék közös fejlesztését is, ezzel egy harmonikus, együttműködő, fenntartható és biztonságos környezettel rendelkező régió létrehozását. Ezen cél elérésében kimagasló szerepet játszik a turizmus fejlesztése, amely hosszú távon a foglalkoztatottság emelkedéséhez és az életszínvonal növekedéséhez járul hozzá. Igazgatóságunk esetében három, szorosan összekapcsolódó projektet kell itt megemlíteni.

Mindhárom projekt fő célja a horvát-magyar határmenti térség bekapcsolása a nemzetközi kerékpáros túraútvonalak hálózatába, ezáltal a turisztikai vendégforgalom növelése Baranya és Somogy megyében. Ezekben a projektekben több mint 20 km-en állítottuk helyre a burkolatot és aszfaltoztuk le a töltéskoronát, a kerékpárútvonalon piknik pontokat állítottunk fel, továbbá a bédai szivattyútelepnél egy korszerű közösségi teret és biciklitárolót építettünk, amelyek mind az arra látogatók kényelmét szolgálják.

Igazgatóságunk elnyert 36 projektje között volt sok olyan is, amelyeknél nem a nagy kiviteli munkákat kell megemlíteni, hanem az odáig vezető utat. Több projektünkben is készítettünk védelmi terveket, kialakítottunk egy árvízvédelmi lakosság riasztó rendszert, sőt még egy a környezetvédelmi és természetvédelmi értékekhez kapcsolódó vízgazdálkodási kétnyelvű (magyar-horvát) szótárat is készítettünk.

A 2007-2013 közötti programozási időszakban elnyert projektjeink mind sikeresnek bizonyultak, ezért természetesen készülünk az új pályázati kiírásokra is, számos fejlesztési tervünk van az elkövetkező 2014-2020-as periódusra.

Oldi Öblözet Projekt – Megemelt töltés

Vésztározás a Kaposon – Elkészült vésztározó

Cún-Szaporca - Holtág vízpótlása

Baranya Kerékpárút – Leaszfaltozott töltéskorona

Duna Kerékpárút – Kiszolgáló létesítmény

Somogy Kerékpárút – Piknik pont

Értékteremtő közfoglalkoztatás

SÁROSDI Georgina
csoportvezető
Közfoglalkoztatási Önálló Csoport

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) 2006 óta vesz részt országos közfoglalkoztatási programokban. Az elmúlt kilenc év alatt összesen kilenc program valósult meg, melyek többségében magas létszámot megmozgató, hosszú távú programok voltak. Ennek köszönhetően mára a DDVIZIG a térség legnagyobb közfoglalkoztatójává vált.

Drávatöltés - zsilipjégtelenítés

A tavalyi év során három programban vettünk részt, a 2013-2014. évi Téli, a Hatósági feladatok segítésére indított, és a 2014. évi Országos Közfoglalkoztatási programban. Ezek keretében megközelítőleg 1500 fővel kötöttünk közfoglalkoztatási jogviszonyt, az átlagos személyenkénti foglalkoztatási idő hat hónap volt, 8,5% tudott a program megvalósulása során az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni.

A tervezés során elsősorban azt tartottuk szem előtt, hogy azon ár-, és belvízvédelmi, valamint vízrendezési művek műszakilag indokolt fenntartási munkái valósuljanak meg, melyekre az Igazgatóság számára rendelkezésre álló fenntartási keretek nem biztosítottak lehetőséget. Ennek megfelelően a közfoglalkoztatási programok keretében elsősorban élőmunka-igényes, cserjézési, kiegészítő kézi-kaszálási, meder-, műtárgy fenntartási, iszapolási, töltéstartozékok és hajózási jelek karbantartási, Dráva part fenntartási, gátőrtelep karbantartási munkákra került sor. A 2014. évi program már arra is lehetőséget biztosított, hogy a társulatoktól átvett kisvízfolyások fenntartási, illetve néhány esetben jókarba-helyezési munkái is megvalósulhassanak.

Cserjeirtás a Györgyösi-patakon

A működési területünkön jelentős azon települések száma, amelyeken magas, akár 70-80% körüli a munkanélküliség aránya, sok esetben a közfoglalkoztatás nyújtja az egyetlen munkalehetőséget. Az Igazgatóság szakterülete jó lehetőséget nyújt arra, hogy ezen településekről akár nagy számban is foglalkoztassuk a lakosokat. Törekvésünk, hogy a vízfolyásokhoz legközelebb eső településekről válasszuk a dolgozókat, ezzel megkönnyítve és lerövidítve a munkába járást, továbbá elősegítve a városoktól távol eső, leszakadó településeken élők munkavállalási lehetőségeit.

A közfoglalkoztatottak között jelentős számban vannak olyanok, akik már évek óta Igazgatóságunkon dolgoznak. Helyismeretük, tapasztalatuk miatt nagymértékben javítják a munkavégzés hatékonyságát. Többek között ennek köszönhetően a 2014. szeptemberi drávai árvízvédekezés során ők is bevonásra kerülhettek. Segédőrként a védműveken láttak el járőrszolgálatot a csatornaőrök mellett. Feladatuk az árvízi jelenségek megfigyelése és szükség esetén jelentése volt.

Mára a közfoglalkoztatottak jelenléte, munkája az Igazgatóság életének szerves részévé vált. A megszerzett tapasztalatok alapján évről-évre igyekszünk bővíteni azon feladatok számát, melyeket közfoglalkoztatás keretében végezhetünk el, ezzel lehetőséget adva arra, hogy a közfoglalkoztatottként megszerzett szakmai tapasztalat az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésben segítse a munkavállalókat.

Oroszlány István (1914-2014) emlékülés

2014. november 5-én, a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Bizottság Székházában került sor az Oroszlány István emlékülésre. A konferencia a Dráva folyó példáján keresztül vizsgálta az öntözéses gazdálkodás szerepét az elmaradott térségek felvirágoztatásában.

A második világháború előtt létrehozott Magyar Királyi Országos Öntözésügyi Hivatal a vitézi földekre alapozottan, néhány kiváló stratéga, köztük Oroszlány István közreműködésével példát mutatott az öntözésre épülő térségfejlesztés megvalósításában. A Dráva vizének öntözési hasznosítása érdekében kiemelten fontos a hazai és nemzetközi vízügyi, vidékfejlesztési és természetvédelmi feltételrendszerek, illetve tevékenységek összehangolása.
A Dráva folyó vízkészletének mindössze 0,1 ezrelékét hasznosítjuk öntözéssel. Ennek a kivételes természeti erőforrásnak a szerepét, akkor tudjuk reálisan megítélni, ha összehasonlítjuk a térség foglalkoztatását, az egy főre eső nemzeti jövedelmeit, valamint az öntözéssel elérhető termésbiztonságot.
Önmagában ez is kevés, két fontos dologra van még szükség: egyrészt a közösségi beruházások megvalósítására, ill. a pallérozott munkaerő legmagasabb szintű közreműködésére. Csomagoló- és hűtő házak, valamint konzervüzemek létesítése révén valósulhatnak meg a nemzetközi áruforgalomba kapcsolódás lehetőségei. Minőségi nyersanyag előállítás nélkül elképzelhetetlen a térség életszínvonalának növelése. Közben szinte korlátlanul rendelkezésre áll az a vízkészlet, amely a magas hozzáadott értékkel rendelkező mezőgazdasági termelés alapja lehet.

Az emlékülésen elhangzott plenáris előadások:
1. Ligetvári Ferenc, az ICID tiszteletbeli alelnöke: Oroszlány István munkássága
2. Schweitzer Ferenc emeritus professzor: A Dráva és a Mura vízföldtani kialakulása és a változások folyamata
3. Schubert József osztályvezető, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság: Dráva folyó vízkészlet-gazdálkodási helyzete, hasznosítási lehetőségei
4. Tiffán Zsolt miniszteri biztos: Az elmaradott Dráva térség vidékfejlesztése, Ős-Dráva Program
5. Jáger János ügyvezető, Geokör Hungary Kft.: Az öntözéses gazdálkodás műszaki, ökológiai és vidékfejlesztési összefüggései
6. A Dráva térség öntözéses fejlesztéséről szóló „Dráva Öntözési Nyilatkozat" véleményezése, elfogadása
7. Műszaki és mezőgazdasági termelői vitafórum vitaindító előadása: A Dráva természetvédelmi területeinek vízellátási igényei
Előadó: Závoczky Szabolcs igazgató – Fodor István MTA doktora, Duna Dráva Nemzeti Park

Rendezők: MTA Agrártudományok Osztálya; MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága; Nemzeti Agrárgazdasági Kamara; Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság; Baranyai és Somogy megyei Mérnöki Kamara; TÁJÖKO Közhasznú Alapítvány; Geokör Hungary Kft.

Támogatók a MHT Somogy és Baranya megyei Szervezetei

Vízjogi szakjogász képzés a Pécsi Tudományegyetemen

dr. RÓNAY Anikó
jogász
Igazgatási és Jogi Osztály

A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara 2015 szeptemberétől – az országban elsőként – szakirányú továbbképzés keretében „Vízjogi szakjogász", illetve a nem jogász diplomával rendelkezők részére „Jogi szakokleveles vízjogi szakember" szak indítását tervezi. A képzés célja, hogy gyakorlatorientált, komplex ismeretek szervezett továbbképzés formájában történő megszerzésével elősegítse a különböző szakterületeken dolgozó szakemberek számára a vízüggyel kapcsolatos feladataik eredményesebb elvégzését.

A jelenleg akkreditációs eljárás alatt álló képzés beindításával az egyetem olyan szakembereket szeretne képezni, akik a vízgazdálkodás és vízjog szabályainak és joggyakorlatának ismeretével magasabb szakmai színvonalon lesznek képesek hivatásuk gyakorlására. A három, illetve négy féléves képzés lehetőséget biztosít a résztvevők számára e szakterület fontos jogintézményeinek a megismerésére, a vízügyi igazgatási és hatósági rendszer, a vízkárelhárítás és vízvédelem, a vízgyűjtő-gazdálkodás, a víziközmű, a nemzetközi együttműködés, valamint a hajózás és vízi fuvarozás szabályainak elsajátítására. A vízjog területén dolgozó neves elméleti és gyakorlati szakemberek részvétele biztosítja a képzés megfelelő színvonalát, akik nem csak a szakterület elméleti részében rendelkeznek kimagasló ismeretekkel, hanem a gyakorlati oldalról is komoly tapasztalatokat szereztek.

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

Dr. Zsuffa István emléktábla avatás

a magyaregregyi Lászlóffy Woldemár Hidrometriai Mérőtelepen

Az időjárás kegyes volt és a délutáni napsütésben a vállalkozó kedvű résztvevők egy kellemes Máré vári sétával adóztak a sajnos már csak lélekben velünk lévő Dr. Zsuffa István emléke előtt.

Egykori diákja, volt kollégája

Dr. Zsuffa István nemzetközi hírű hidrológusunk halálának 10. évfordulója alkalmából, egykori kedves oktatási intézménye a bajai Eötvös József Főiskola kezdeményezésére, szervezésében és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság támogatásával került sor erre a rendezvényre. A tanár úr, professzor úr, kolléga ezer szállal kötődött a magyaregregyi mérőtelephez. A felsőfokú hidrológusképzés minél gyakorlatiasabb, természet közelibb elsajátítása érdekében az ő gondolatai találtak termékeny talajra, amikor a hetvenes évek elején korábbi tanítványával Eszéky Ottóval a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén alkalmas helyet találtak Magyaregregyen hidrometriai mérőtelep létrehozására. Ebben az időben még nomád körülmények (sátortábor) között működő terepi képzés során szoros kapcsolat, barátság alakult ki az ország különböző vízügyi igazgatóságain dolgozók és a főiskola szakemberei alkotta oktatói gárdában. Ez a kapcsolat, barátság napjainkig tart a ma már sajnos egyre kisebb számban élő kollégák között. Akik megismerhették akár diákként, akár kollégaként rögtön szívükbe zárták ezt a nagy tudású, ám mérhetetlenül szerény, a szakmájával szemben mindig kellő alázattal bíró embert.

A szombati rendezvény, ebben a hetvenes években kialakult meleg, baráti légkörben folytatódott ezen a verőfényes napon. A táblaavatóra az ország szinte minden pontjáról érkeztek egykori diákjaiból lett kollégái, volt munkatársai, tisztelői és a családtagjai. A program hivatalos részében Dr. Tamás Enikő Anna az Eötvös József Főiskola Vízépítési és Vízgazdálkodási Intézet igazgatója emlékezett meg a professzor úr munkásságáról a mérőteleppel kapcsolatban, majd dr. Józsa János akadémikus, tanszékvezető sok személyes élménnyel gazdagított beszédében elevenítette fel a „tanár úr" utolsó műegyetemen töltött éveit. Ezt követően a családja nevében szintén a „vizes szakmát" választó ifj. Dr. Zsuffa István emlékezett az itt gyerekként eltöltött időszakokra. A megható emlékezések után került sor az emléktábla felavatására. Szívszorító volt látni, ahogy a fiatalon elhunyt, egykori tanítványai mellé (Eszéky Ottó, Virág Mihály), akik táblájának avatóját személyesen ő szervezte és irányította, most az ő neve is felkerült.

A táblaavatót követően a megjelentek baráti ebéden vettek részt, ahol sok régi kedves emlék, történet került felidézésre az elmúlt, több mint 40 év „tábori" életéből.

Tisztelgők egy csoportja az emléktáblák alatt

2014-ben búcsúztunk…

Keresztény Bélától

1995.10.02-től 2014.10.21-ig igazgatóságunk meghatározó egyénisége volt. Mérnökként dolgozott, a vízügy több átszervezéséhez kiválóan alkalmazkodott, a pécsi Igazgatóság életében mindig humoros, kedves, segítőkész munkatárs volt. 2014-től vízgazdálkodási referensként segítette a Víziközmű Osztály majd a Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály munkáját. Szakmai elhivatottsága mellett a Szélkáltó együttesben kiemelkedő zenészi pályafutása kapcsán sem felejtjük el.

Nagy Ferenctől

1979.11.01-től 2014.03.17-ig, nyugdíjba vonulásáig volt igazgatóságunk dolgozója. Az itt töltött 25 év alatt számtalan kút tervezésénél, engedélyezésénél és kivitelezésénél „bábáskodott" mint geológus, vízföldtani ügyintéző. Ezt a munkát folytatta nyugdíjas éveiben is, mint egyéni vállalkozó. A váratlan halála előtt 3 nappal még Budapesten járt a Földtani és Geofizikai Intézetnél vízföldtani napló ügyében. Kiváló szakembernek, mély érzésű, segítőkész embernek ismertük.

Szankai Istvántól

A nyolcvanas évek végétől 2001-es nyugdíjba vonulásáig a Pécsi Szakaszmérnökség Drávasztárai Felügyelőségén dolgozott, mint fenntartó gépkezelő, a vízfolyások, töltések mentén. Csendes, visszahúzódó személyiség volt, aki munkáját mindig alázattal, odafigyeléssel végezte.

Igazgatóságunkra látogatott az amerikai Szövetségi Katasztrófavédelmi Hivatal szakértője

A Pécsi Tudományegyetem meghívására érkezett Magyarországra az Amerikai Egyesült Államok Szövetségi Katasztrófavédelmi Hivatalának (Federal Emergency Management Agency) egyik szakértője M. E. Hodgson, aki a University of South Carolina professzora és előadást tartott a Földrajz tanszéken a GIS rendszerekről, alkalmazásukról.

2014. november 20-án látogatást tett a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon, amelyen a DDVIZIG részéről Balatonyi László mutatta be előadásában a magyarországi árvízvédelmi rendszert, továbbá a szervezet felépítését, működését.

Ezt követően Hodgson professzor úr beszámolót tartott arról, hogy az Egyesült Államokban árvíz esetén a beavatkozás szervezése milyen szempontok, illetve sorrend alapján történik. Elmondása szerint amennyiben a helyi védelem már kevésnek bizonyul, abban az esetben az állam kormányzója szükségállapotot rendelhet el és a Mérnök Hadtest (U.S. Army, Corps of Engineers) bevonása is megtörténik.

Emellett beszámolt arról, hogy az Egyesült Államokban milyen rendszerben történik a vizes élőhelyek revitalizációja. Amennyiben beépítésre kerül egy vizes élőhely, akkor a beruházónak kötelessége egy másik vizes élőhelyet kialakítani, helyrehozni. Vizes élőhelyek helyreállítására erre specializálódott profit termelő cégek léteznek, melyek a helyreállított területeket eladják a fent említett beruházónak, mellyel igazolja a revitalizáció teljesítését.

Hodgson úr a 80-as évektől kezdődően foglalkozik a térinformatikai rendszerek fejlesztésével és széleskörű felhasználásával: környezeti problémák és katasztrófahelyzetek feltárása LIDAR és GIS rendszer segítségével; gyors és pontos adatkinyerés légi felvételekből és műhold képekből. Jelenleg a Belbiztonsági Minisztérium (Department of Homeland Security) számára fejleszt térinformatikai mobil alkalmazást, mely GIS adatok felhasználásával segítségre lehet katasztrófák hatékonyabb elhárításában.

Ezt követően szakmai egyeztetésre került sor valamennyi szakterület osztályvezetőjének részvételével. Több közös elképzelés is született, melyek megvalósítására a következő, 2014-2020-as tervezési időszakban kerülhet sor, megfelelő pénzügyi források rendelkezésre állása esetén.

Víz Világnapi előzetes

UN WATER
MÁRCIUS 22.
VÍZ VILÁGNAPJA
2015
VÍZ ÉS FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

A Dél-Dunántúlon működő vízügyi szervezetek a megyei önkormányzatok támogatása mellett évente hagyományosan közös regionális rendezvény keretében tisztelegnek a Víz Világnapjának, idén 2015. március 23-án. Programunkkal a vizek értékére, racionális használatára és védelmére hívjuk fel a közvélemény figyelmét.

A 2015. évi Víz Világnapi jelmondat: „Víz és fenntartható fejlődés". A téma sokoldalú bemutatása és a széles közvélemény elé tárása a vizekkel foglalkozó, a vízhasználatokban érdekelt, a vízszolgáltatásokban résztvevő valamennyi intézmény számára a rendezvény-sorozaton keresztül is kínál lehetőséget a szakmai és szervezeti image építésére, továbbá a közös szándékú fellépés prezentálására is. A regionális ünnepség idén Kaposváron kerül megszervezésre.

Az idei évben március 22-én vasárnap a Víz Világnapján is sor kerül egy csatlakozó rendezvényre Mohács városában, mely rendezvény országos jellegére tekintettel megjelenik majd az országos médiában is. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a gátőrök tevékenységének fontosságára hívja majd fel a figyelmet a 12 vízügyi igazgatóság területén egy időben történő tiszteletfutással.

Az elmúlt évekhez hasonlóan közzétettük rajz- és fotópályázati felhívásunkat óvódások, valamint általános- és középiskolás diákok részére. 2015-ben a „Víz nélkül nincs… „ kezdetű mondat témájában várjuk a pályamunkákat. A díjazott gyermekek a „Víz Világnapi" díjkiosztó rendezvényen vehetik át jutalmukat Kaposváron, 2015. március 23-án. A legsikeresebb alkotásokat a www.ddvizig.hu oldalon osztjuk majd meg a szélesebb közönséggel.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Pukler Miklós, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddvizig.hu | www.ddvizig.hu

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2015 | II.

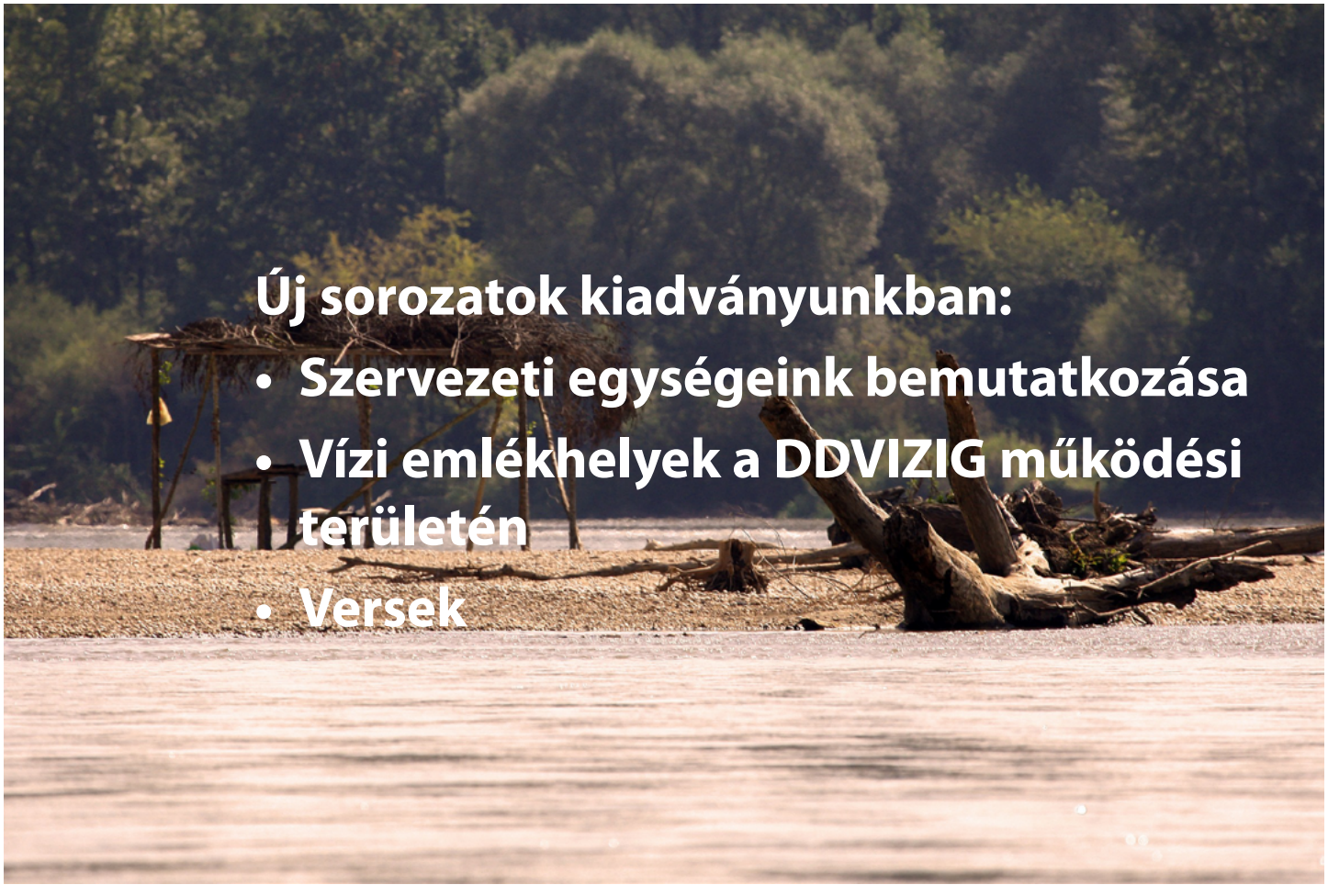

Új sorozatok kiadványunkban:

- **Szervezeti egységeink bemutatkozása**
- **Vízi emlékhelyek a DDVIZIG működési területén**
- **Versek**

Tartalom

MÁRK László
Köszöntő 3

CSOLCZ István
Átalakult Vízminőségi kárelhárítási tevékenység 4

SCHUBERT József
Vízgyűjtőgazdálkodási terv felülvizsgálata 5

CSER Valéria
Az Ős-Dráva program 6

GYÖRGY Zsolt
Nagyvízi Mederkezelési Tervezés 7

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Információk a duális építőmérnöki képzési formáról 8

JAKAB Róbert
Vízrajzi mérőgyakorlat 9

MENDER Krisztina
XXII. konferencia a felszín alatti vizekről 10

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
Szakmai tanulmányút Eszékre 11

ERB Zsolt
Bemutatkozunk: Vízrendezési és Öntözési Osztály 12

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Víz-világnapi összefoglaló 13

VÁRADI Nelli
A Nagyberek lecsapolása 14

HORVAI Valér
XII. Makroszkópikus vízigerinctelenek kutatási konferenciája 17

KOMLÓS Éva
Barcsi Dráva múzeum 18

KLEIN Judit
A Vízfő-forrás Forrásháza 20

KLEIN Judit
Kerékpártúra a töltésen 22

ÓZDI Annamária
Versek 23

MÁRK László
igazgató

Köszöntő

A szokásos rutinfeladatok mellett ebben az évben is folytatódik a vízügyi ágazat nagyléptékű feladatainak megalapozása átfogó programok keretében, jórészt Európai Uniós direktívák alapján.

A mind hatékonyabb vízkárelhárítás érdekében - az Árvízi Veszély-és Kockázatkezelési tervezés (ÁKK) stratégiai céljai figyelembe vételével - megtörtént a mértékadó árvízszinteknek (MÁSZ) az időközben bekövetkezett változások miatti újraértékelése, ami alapja a védművek megfelelő biztonságot nyújtó fejlesztésének, folyamatban van a Nagyvizi Mederkezelési Tervek (NMT) érintettekkel történő megismertetése és elfogadtatása, ami az árvízi helyzetek kezelése szempontjából döntő jelentőségű lefolyási viszonyok javítását alapozza meg.

Ezzel párhuzamosan folyik a Víz Keretirányelv céljainak elérését szolgáló Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második ütemének végrehajtása (VGT2) és elfogadtatása a vizek ökológiai állapotának javítása/megőrzése érdekében.

Ezek a tervezési feladatok és eredményeik alakítják, és hosszú távon befolyásolják az érintett szakterületek jövőjét és a napi működés meghatározóivá válnak, ezért határidőre és jó minőségben történő megvalósításuk az ágazat szempontjából létkérdés.

Fontos megemlíteni, és e kiadvány keretében is foglalkozni az Ős-Dráva program végrehajtásával, mint a terület egyetlen kiemelt kormányzati beruházásával.

Mindezen feladatok megvalósítását segítik az EU-s források felhasználásával az év során lezajló informatikai fejlesztések és egyéb eszközbeszerzések. Az év derekán tehát benne vagyunk a feladat végrehajtás sűrűjében, sok várakozással a jövőt illetően.

A most megjelenő lapszámunkban az említett folyamatban lévő feladatok állásáról adunk tájékoztatást és ezek mellett útjára indítunk három új sorozatot is: a vízi emlékhelyek ismertetését, igazgatóságunk egy-egy osztályának bemutatkozó anyagát, valamint Ózdi Annamária kolléganőnk verseit.

Kívánom, hogy kiadványunk járuljon hozzá az Ön tájékozottságához, és egyben kellemes időtöltést is jelentsen.

Csolcz István
vízkárelhárítási ügyintéző
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

Átalakult vízminőségi kárelhárítási tevékenység

Az elmúlt időszak jogszabályi változásai több ponton érintették a vízügyi szakmai tevékenységet, így a környezeti káresemények kezelésével kapcsolatos mindennemű eljárást. Ez utóbbinak a Vízügyi Igazgatóságok (továbbiakban: VIZIG) szemszögéből történő bemutatását célozzák az alábbi gondolatok.

A vízminőségi kárelhárítási tevékenység végrehajtásáról a többször módosított, a Környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) rendelkezik. Először is fontos tisztázni, hogy a kárelhárítás és a kármentesítés sokszor összemosott kifejezései közt alapvető különbségek vannak. Igaz, több ponton kapcsolódik egymáshoz a két tevékenység, de külön jogszabály és eljárásrend vonatkozik mindkettőre. Továbbiakban az azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodás kezelését, vagyis a kárelhárítást és azzal összefüggő feladatokat mutatjuk be. A témakör feldolgozása VIZIG-es szemszögből történt, elsősorban az igazgatósági vonatkozások kiemelésével.

A Rendelet nevesíti a különböző jellegű környezeti káreseményekkel kapcsolatos teendőket és az érintett szervezeteket. A Vízügyi Igazgatóságok feladatköre a felszíni és a felszín alatti vizekre, valamint a földtani közegre terjed ki, vagyis szükség esetén ezen környezeti elemek esetén végez a VIZIG különböző mértékű kárelhárítási tevékenységet.

A környezetkárosodás felderítése során a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Területi Vízügyi Hatóságával (továbbiakban: VH), a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályával, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal és az illetékes megyei népegészségügyi szakigazgatási szervvel kell együttműködnünk. A szennyezés jellegétől függően egyéb szakhatóság bevonására is szükség lehet.

A káresemények észlelésének alapja a VIZIG által működtetett figyelőhálózat, mely biztosítja a folyamatos jelenlétet az üzemeltetési területen (csatornaőrök és gátőrök). Ezen kívül a 24 órás ügyeleti elérhetőségeinkre érkező külső bejelentések alapján is rendelkezünk információval a káreseményekről. Ezek érkezhetnek közvetlenül magánszemélytől, vagy a már említett társ-szervezetektől.

A VIZIG a külső féltől érkező bejelentések esetén azok valóságtartalmának ellenőrzése, valamint a szennyezés jellegének és mértékének megállapítása céljából helyszíni ellenőrzést tart. A kivizsgálás fontos része a szennyező és a környezethasználó személyének meghatározása, mivel a káresemény felszámolása elsősorban az ő feladatuk. Azonban az ingatlan tulajdonosoknak, a Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben foglaltaknak megfelelően, kiemelt szerepük van. A környezetkárosodásért, illetve a környezetveszélyeztetésért való felelősség ugyanis – az ellenkező bizonyításáig – annak az ingatlannak a környezetkárosodás, illetve környezetveszélyeztetés bekövetkezésének időpontját követő mindenkori tulajdonosát és birtokosát (használóját) egyetemlegesen terheli, amelyen a környezetkárosítást, illetve környezetveszélyeztető magatartást folytatták. Amennyiben nem deríthető fel az érintett vagy nem akarja, ill. nem tudja kezelni a helyzetet, úgy a kárelhárítást állami szervek végzik. Fontos tudni, hogy az így felmerült költségek is előbb-utóbb fentiek figyelembe vételével átterhelésre kerülnek. Ebből adódóan a saját kezelésében, üzemeltetésében lévő rendszerek működésével összefüggésben észlelt környezetveszélyeztetés, környezetkárosodás minél hamarabb történő bejelentésében érdekelt a tulajdonos. Ellenkező esetben a késedelmes bejelentésből adódó, nagyobb mértékű beavatkozás költségén túl vízszennyezési vagy rendkívüli vízszennyezési bírságra is számíthat. Ez utóbbinál a bírság összegét növeli a kibocsátó bejelentésének elmaradása, továbbá növelő tényező az, ha a károk enyhítése érdekében nem működik közre.

A jogszabályi előírások alapján a kárelhárítás eljárásrendjében érintett szervezetek közt kölcsönös tájékoztatási kötelezettség áll fenn. Ennek köszönhetően a bejelentőnek nem kell értesítenie az általa érintettnek gondolt összes szervezetet annál is inkább, mert nem feltétlenül ismeri azokat. A Rendelet előírásai szerint a környezethasználónak a környezetveszélyeztetés, illetve környezetkárosodás helyéről, jellegéről és mértékéről a VH-t és a VIZIG-et kell értesítenie. A környezethasználónak az érintett szervezetek helyszínen történő megjelenése után együtt kell működnie azokkal.
A beavatkozások tervezéséhez és a várható környezeti hatások becsléséhez szükséges a szennyezés minősítése. Jelentősége különösen akkor nő meg, ha érzékszervvel nem azonosítható be annak jellege. Az akkreditált labort a VH vonja be és az eredmények alapján ő végzi a szennyezés minősítését is. A bejelentő által vett minták nem tekinthetőek mérvadónak, mert a későbbi hatósági eljárások, így a bírságolás alapját is csak akkreditált laborvizsgálat eredményei képezhetik.

A lehetséges káresemények által érintett közeg és annak veszélyeztetettsége, a szennyezés típusa és mértéke nagy változatosságot mutat. Ennek megfelelően a vonatkozó eljárásrend részletei és legfőképpen a beavatkozások széles skálán mozognak. Amennyiben az arra kötelezett valamilyen oknál fogva nem tudja saját hatáskörben megoldani a kárelhárítást vagy szakszerűtlenül végzi azt, úgy állami szervnek kell átvennie feladatait. Ebben az esetben a minősítés utáni kárelhárítási műveletek végrehajtása, ill. műveleti irányítása- a Rendelet vonatkozó előírásainak figyelembe vételével- a VIZIG feladata. Igazgatóságunk a rendelkezésére álló humán erőforrással és eszközkészlettel látja el feladatát. A gördülékeny beavatkozás megvalósításához elengedhetetlenek a felkészülési időszakban megtartott védelmi gyakorlatok. Itt kerül tesztelésre a rendszer minden eleme. Amennyiben a káresemény felszámolásának erőforrás-igénye túlmutat Igazgatóságunk lehetőségein, úgy egyéb szervezetek bevonása kezdeményezhető. Ez elsősorban más VIZIG-eket, szükség esetén a Katasztrófavédelem szervezetét jelenti.
A kárelhárítási tevékenység a pénzügyi rendezéssel zárul, melyben a jogalkotó szándéka szerint a „környezethasználó fizet" elvnek kell érvényesülnie. Annak ellenére, hogy a környezethasználó személye nem feltétlenül egyezik meg a károkozóval (pl.: szándékos károkozás esetén), előbbinek kell helytállnia az eljárásban. A gyakorlatban többek közt e miatt sem működik gördülékenyen a jelentkező költségek gyors érvényesítése. A kárelhárításban résztvevő szervezetek felmerült költségeiket érvényesíthetik a környezethasználóval szemben. A VIZIG-nek ily' módon jelentkező költségigénye a VH felé kerül benyújtásra, aki határozatban szólítja fel a környezethasználót annak megtérítésére.

A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a fent leírtakat nem szövegkörnyezetükből kiemelve kell értelmezni, hiszen a Rendelet összetettebben fogalmazza meg az érintett szervezetek jog- és hatáskörét. Egy általános eljárásrendet igyekeztünk bemutatni, mely a fent leírtakból következően váza minden - vizet és földtani közeget érintő - káresemény ügyintézésének.

Schubert József
osztályvezető
Vízvédelmi és
Vízgyűjtő-gazdálkodási
Osztály

Vízgyűjtő gazdálkodási terv felülvizsgálata

A Európai Unió 2000/60/EK Víz Keretirányelv előírása szerint a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket 6 évente felül kell vizsgálni, melynek célja a felszíni és a felszín alatti vizek megóvásának, védelmének és kezelésének legjobb gyakorlatának folytatása, továbbá:
2021-re (illetve 2027-re) el kell érni azon víztestek jó állapotát is, amelyek 2015-ben még nincsenek jó állapotban,
2021-re (illetve 2027-re) el kell érni azon erősen módosított és mesterséges víztesteknél a jó ökológiai potenciált és jó kémiai állapotot, amelyeknél 2015-ben ez még nem teljesül;

- meg kell akadályozni a vizek állapotának romlását;
- csökkenteni kell a vizek szennyezését;

2021-re (illetve 2027-re) el kell érni a védett területekre vonatkozó speciális célkitűzések teljesítését is, amennyiben ez 2015-ig nem teljesült.
A második Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet 2015. december 22-ig kell Magyarországnak elkészítenie.

A felülvizsgálat 2015. évre tervezett lépései:

2015. I. félév – A VGT tervezetek társadalmi vitája: az országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv-2015; az országos, alegységi és részvízgyűjtőkre írt Jelentős Vízgazdálkodási Kérdések (JVK); valamint a részvízgyűjtők (Duna, Tisza, Dráva, Balaton) VGT2 vitaanyagai elkészültek.
2015. II. félév – A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása: a vitaanyagok (a tervek és az országos Jelentős Vízgazdálkodási Problémák) 2015. 07.31-ig voltak véleményezhetők.
2015.07-08. – Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a területi igazgatóságok szakmai fórumokat szerveztek az alábbi témákban: árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése; vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata; részvízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság fórumai:

- 2015.07.21. 10.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése
- 2015.07.21. 14.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata
- 2015.08.25. 10.00 óra (Pécs, Laterum Hotel): Dráva részvízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata

2015. december 22. – A második vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) nyilvánosságra hozatala.
2016. tavasz – Az országos VGT2 tárcaegyeztetése és kormányhatározattal történő kihirdetése.

Cser Valéria
osztályvezető-helyettes
Vízrendezési és
Öntözési Osztály

Az Ős-Dráva Program

A Kormány 1242/2012. (VII. 17.) számon határozatot hozott az Ős-Dráva Program elindításáról, amelynek célja a Dráva térségének felszíni vízrendszerére alapozva a komplex, a természeti, társadalmi és gazdasági szférát egyaránt érintő, hosszú távú fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése hazánk egyik leghátrányosabb térségében, az Ormánságban.

Az Ős-Dráva Program alapötlete 2004-ben vetődött fel. Az alapozó tanulmányok 2005-2008 között készültek. A tanulmány nagyrészt a Drávából kiszivattyúzott vízre alapozta a rendszer ellátását, ami nem csak a mezőgazdaság számára biztosított volna elegendő öntöző vizet, hanem a terület ökológiai és a turisztika számára is vonzó vízterek, tavak vízigényét is megoldotta volna.

Az Ős-Dráva program ötletének felmerülése óta eltelt idő indokolta a projekt koncepciójának felülvizsgálatát, a betervezett vízügyi fejlesztések újragondolását.

Az eredeti Ős-Dráva Programban javasolt beavatkozások újragondolásával, valamint a projekt területének 43-ról 55 településre való kiterjesztésével – így az Ormánsággal határos területek vízrajzi adottságai is kihasználhatóvá váltak – körvonalazódott az aktualizált program fő célja, miszerint meg kell teremteni a felszíni vizek szükséges és lehetséges mértékű visszatartásához, illetve a tájhasználat-váltáshoz szükséges vízi infrastruktúrát. Az aktualizált program tehát az egyes vízrendszerekhez érkező vizek visszatartáshoz, illetve elosztásához szükséges vízügyi-műszaki létesítmények kiépítését tartalmazza, amelyekkel növelhető a felszíni vizek kiterjedése, a vízborítottság időtartama az időszakosan vízzel borított- és a vízjárta területeken.

Az aktualizált Ős-Dráva Program figyelembe veszi a KEHOP 2012–2020 között megvalósítandó közösségi és nemzeti céljait, a táji sokféleség és az élővilág sokféleségének megőrzését, a természeti erőforrások közül a vízkészletek, vízbázisok védelmét, mennyiségi- és minőségi megőrzését.

További cél az édesvizek fenntartható hasznosítása, a visszatartható víz mennyiségének növelése, az édesvíz többletéből, vagy hiányából származó kedvezőtlen hatások mérséklése, a vizek lehetőség szerinti visszatartását biztosító vízi létesítmények építése, a természetes vízvisszatartást biztosító ökoszisztéma alapú megközelítés, a zöld megoldások alkalmazása, vagyis az ún. „felelős vízkormányzás" megvalósítása.

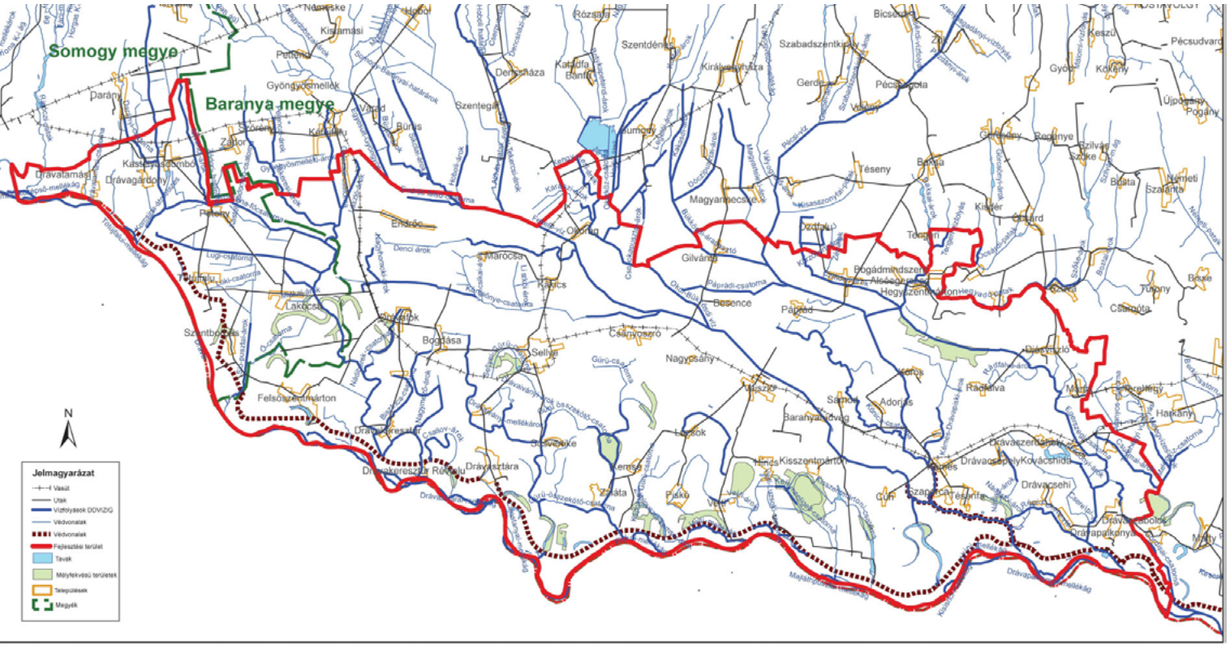

Nagyvízi Mederkezelési Tervezés

György Zsolt
ügyintéző
Árvízvédelmi és
Folyógazdálkodási Osztály

A nagyvízi mederkezelési tervek készítését a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (továbbiakban: Vgtv.) írja elő, melynek végrehajtását és a tervek tartalmi követelményeit a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet tartalmazza.
A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) működési területén:

- NMT.01. Őrtilos Államhatár, (Mura torkolat) 236 fkm - Barcs szakaszhatár 154.1 fkm
- NMT.02. Barcs szakaszhatár 154.1 fkm - Drávaszabolcs-országhatár 70.2 fkm.

A tervezés folyamata lezárult, a tervek szakmai egyeztetését 2015.07.03-án tartottuk a (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság; Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály; Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály; Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság; Baranya Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály) szakmai szervezetek bevonásával. A fórumon a tervekkel kapcsolatos észrevételek az alábbiak voltak:

1. Duna-Dráva Nemzeti Park Igazagtóság részéről:
   a. Töltésfejlesztés: elfogadható intézkedés
   b. Kanyarulatrendezés: „hoz is, visz is", alapvetően sok jó hozadék várható
   c. Parti sáv tisztítása: az elvégzett tisztítás után invazív fajok elszaporodásával kell számolni
   d. Mellékág megnyitás: támogatandó
   e. Zátonyok kotrása: abban az esetben, ha egyéb beavatkozással nem megoldható a nagyvizek biztonságos levezetése.
2. Somogy Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály részéről:
   a. Az erdőtörvény szerint
      i. A cserje és aljnövényzet irtás engedélyezhető.
      ii. A mederben gyakorlatilag bármilyen munka megengedett.
      iii. Az erdőterületek igénybevétele esetén azonban előzetes egyeztetés szükséges.
3. Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály
   a. A tervezett beavatkozások alapvetően engedélykötelesek.
4. Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
   a. Jelezte, hogy a nagyvízi meder jogi jelleg 2009-ben bejegyzésre került a DDVIZIG területén a Duna teljes szakaszán, a Dráva esetében az árvízvédelmi fővédvonallal érintett szakaszán.

A Nagyvízi Mederkezelések tervezett intézkedései az Árvízi Veszély-és Kockázatkezelési tervezés során beépítésre kerülnek.

Pályázati lehetőség helyi önkormányzatok számára

A Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében pályázati felhívás kiírása várható a települési önkormányzatok számára, a helyi vízkár veszélyeztetettség csökkentése, környezeti káresemények megelőzése érdekében. A pályázati felhívás címe, kódszáma: Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések, TOP-2.1.3-15

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás Összege: minimum 10 millió forint, maximum 400 millió forint.

A támogatás mértéke: a támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség 100%-a.

Az önállóan támogatható tevékenységek köre:

- belterület védelmét szolgáló vízelvezető-hálózat fejlesztése, rekonstrukciója;
- vízkár elhárítási célú tározók fejlesztése, rekonstrukciója;
- belterületet veszélyeztető vízfolyások lokális vízkár elhárítási fejlesztései;
- árvízvédelmi töltések lokális fejlesztése, rekonstrukciója;

A támogatási kérelmek benyújtására várhatóan 2015. szeptember 30-tól 2016. március 31-ig lesz lehetőség.
Amennyiben további információra, segítségre van szüksége a pályázati lehetőséggel kapcsolatban, úgy kérem, forduljon Polgár Károlyoz, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársához bizalommal. Elérhetőségek:72/506-357, e-mail: polgar.karoly@ddvizig.hu.

Balázs Béla
osztályvezető-helyettes
Beruházási és Vagyonkezelési Osztály

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Információk a duális építőmérnöki képzési formáról

A jövő felsőoktatása egyre inkább arra fókuszál, hogy megfelelő számú, magasan képzett, korszerű elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakembereket képezzen. Ennek érdekében 2015-ben Magyarország is bevezeti a felsőoktatásban az Európa más országaiban – különösen Németországban – már sikerrel bizonyított duális képzést.

A duális képzési forma olyan, a felsőoktatás és a gazdasági szereplők együttműködésével megvalósuló speciális gyakorlatorientált felsőoktatási képzés, amely során a hallgatók már egyetemi éveik alatt részletes ismereteket szereznek a munka világáról, képzési idejük alatt közvetlenül megismerhetik és részesévé válhatnak a munkafolyamatoknak, valamint a hagyományos képzésekhez képest jóval több időt tölthetnek a szakmai kompetenciák gyakorlásával.

A duális képzés során az elméleti képzés az iskolában, míg a gyakorlati képzés a felsőoktatási intézménnyel együttműködő vállalkozásnál folyik. A hallgatók közel ugyanannyi időt töltenek a vállalatnál, mint a felsőoktatási intézményben, és a gyakorlati időre - hallgatói munkaszerződéssel - juttatást kapnak.

A duális formában tanuló hallgatók a képzés során az egyetemi/főiskolai anyagon túl lényegesen több tapasztalatra tesznek szert, munkaerő-piaci esélyeik, ezzel kilátásaik is meghaladják a hagyományos képzési formában tanuló hallgatók lehetőségeit.
A képzéstípus koordinálására létrejött a Duális Képzési Tanács, amely a duális képzés minőségbiztosítása révén hozzájárul a minőségelvű, teljesítményen alapuló felsőoktatás kialakításához.

Az új képzési forma az Eötvös József Főiskola építőmérnöki alapszakán indul 2015 szeptemberétől, melyben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a duális képzés gyakorlati képzőhelyeként vesz részt.

A www.dulaisdiploma.hu és az www.ejf.hu honlapokon megtalálható a duális képzésre vonatkozó minden információ és dokumentum.

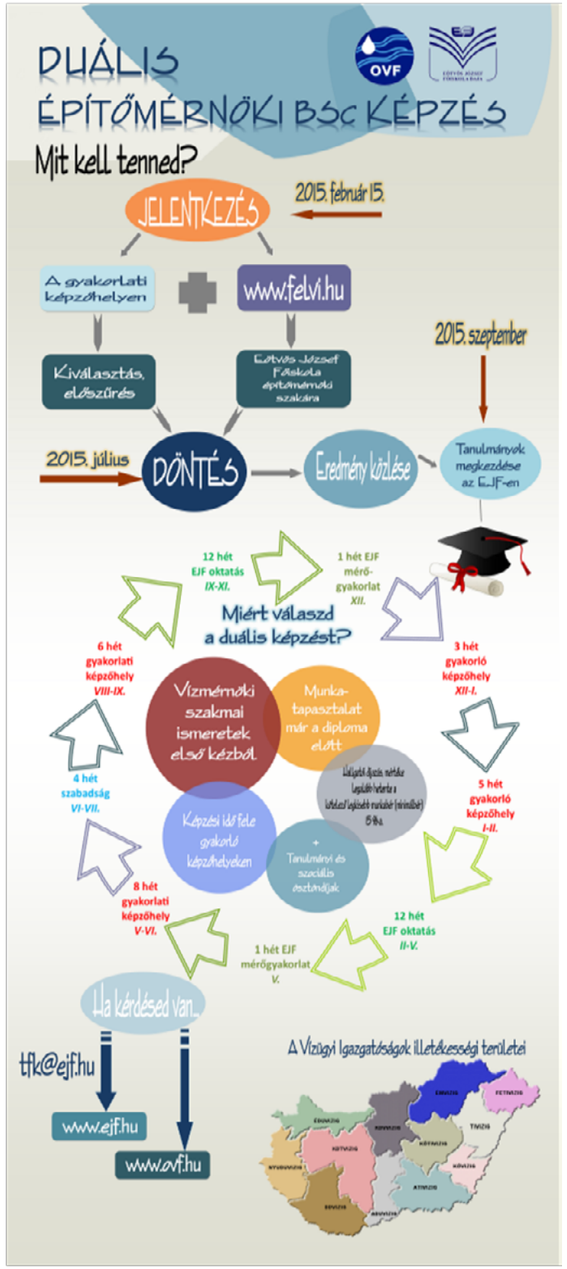

Jakab Róbert
vízrajzi referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

Vízrajzi mérőgyakorlat

Tisza-tó, 2015. május 5-7.

Az idén május 5-7. között került megrendezésre a már hagyományosnak mondható vízrajzi mérőgyakorlat. A házigazda szerepét ezúttal a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vállalta magára. A gyakorlatoknak három fő célja volt. Az első és talán legfontosabb a 12 Igazgatóságon használt különböző műszerek közel azonos körülmények közötti összemérése, különös tekintettel az ADCP vízhozammérő berendezésekre, melyek kalibrációja csak így megoldott. A

műszerek mellett fontos a módszerek és eljárások vizsgálata is, valamint az esetleges hiányosságok felismerése. Másik cél, hogy a közös mérésekkel olyan, a vízgazdálkodás vagy vízkárelhárítás szempontjából fontos vízrajzi adatokhoz jussunk, amelyek megszerzésérére egy-egy Igazgatóság önmagában nem lenne képes. A harmadik fontos cél pedig, hogy a vízrajzos kollégák találkozzanak egymással, kicseréljék tapasztalataikat, ismeretségeket, barátságokat kössenek.

A mérőcsapatok május 5-én dél körül érkeztek meg a Kiskörei vízlépcsőhöz, ahol egymás melletti szelvényekben, egy időben mérték meg a Tisza vízhozamát. Az elsődleges eredmények szerint a mérések nagyon sikeresek voltak, hiszen az összes mérőcsapat közel ugyanazt a vízhozamot mérte. Másnap a Tisza-tó aktuális vízforgalmának feltérképezése volt a feladat. Ennek érdekében a mérőcsapatok mintegy 30 mérőpontban mérték a folyót, a különböző öblítőcsatornákat, befolyó vízfolyásokat, valamint megmérték a nemrég elkészült kiskörei hallépcső vízhozamát is. A DDVIZIG csapatának négy mérési pont jutott, egy a Tiszán, a Tiszafüredi híd szelvényében, kettő az Aponyháti öblítő csatornában, egy pedig a Kisfüredi foknál.

A 2016-os évben Igazgatóságunk rendezi a mérőgyakorlatot. Reméljük nekünk is sikerül egy hasonlóan jó hangulatú, jól szervezett programot megvalósítani, mint a szolnoki kollégáknak.

Mender Krisztina
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és
Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

XXII. Konferencia a felszín alatti vizekről

2015. április 8-9. között Siófokon megrendezésre került a XXII. Konferencia a felszín alatti vizekről, mely szakmai fórumon Igazgatóságunkat - a Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály - felszín alatti vízgazdálkodással foglalkozó kollégái (Mender Krisztina és Sághiné Juhász Ildikó) képviselték.

A kétnapos konferencián előadások hangzottak el a vízügyi és vízvédelmi hatósági feladatok átszervezéséről, a felszín alatti víztestek mennyiségi és minőségi védelméről, az Európai Gazdasági Térség (EGT) Támogatási Alap támogatásával az „Alkalmazkodás az Éghajlatváltozáshoz" program keretében izlandi, lichtensteini és norvégiai finanszírozásában megvalósuló Nemzeti Térinformatikai Rendszer (NATéR) projektről, a karsztrendszerek vizsgálatairól a Dunántúli-középhegységben és a Bükki térségben, valamint a termálvíz kutak és hévíz kutak fenntartható használatáról. Az 5 témakörben elhangzott, összesen 25 előadás után kiegészítésekre és vitákra is sor került.

A tanácskozás szüneteiben a résztvevők az aktuális kérdéseket vitatták meg, valamint - a vízgyűjtő-gazdálkodási feladatokkal összefüggően - szakmai egyeztetések folytak.

Egy külön teremben került bemutatásra a Miskolci KÚTFŐ TÁMOP projekt keretében kidolgozott kutatási eredményeket összefoglaló poszterek kiállítása, és a 2015. évi IX. FOTOPOSZTER a VÍZRŐL pályázatra beküldött összeállítások kivetítése, amelyen Mender Krisztina „Aix-en-Provence, a szökőkutak városa" címen beküldött munkájával hangulati kategóriában 3. helyezést ért el.

Idén is megválasztották az év „Ezüspoharasát", (aki az elmúlt évben kiemelkedő teljesítményével sokat tett a felszín alatti vizekért) aki 2015. évben dr. Szanyi János lett, a Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékének tudományos főmunkatársa. Az 1998. óta kiadott 35 ezüstpohár díjazott között van többek között Liebe Pál, Dr. Juhász József, Kumánovics György, Simonffy Zoltán, Urbancsek János, Buzás Zsuzsa, Horváth Vera, Tahy Ágnes és Ötvös Károly.

Szakmai tanulmányút Eszékre

A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tanulmányútja

Sághiné Juhász Ildikó
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei
Területi Szervezetének titkára

A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tanulmányutat szervezett Eszékre és a Kopácsi rétre Horvátországba, 2015. május 14-én csütörtökön. Az előre jelzett sárga riasztás ellenére az egész nap kellemes időben telt.

A program szerint 9 óra előtt indultunk Beremenden keresztül Eszékre. A Mecsek hegységet és a sík területeket elhagyva a Villányi hegység vonulatai mellett érkeztünk a határra, ahol rövid ellenőrzés után folytathattuk utunkat. A Baranyai síkságon át hamarosan megérkeztünk az Eszéki vár tövébe. A vár védett műemléknek számít, mivel a barokk stílusban készült épület Európa egyik legfontosabb műemléke. A félkör alakú várat eredetileg védőerődítménynek szánták, amelynek közepén a mai Szentháromság tér áll. A vár maga valóban csodálatos és hatalmas. A Dráva partjáról visszanézve is pompázatos látványt nyújt. A régi eszéki híd feltételezett helyén értünk a partra, amely a 16. században az oszmán birodalom megszállása idején épült, és kb. 8 km-es hossza miatt az akkori idők világcsodáját jelentette. Láncokkal összekötött csónaksoros ponthíd volt, amelyhez az út a baranyai mocsáron keresztül pilléreken át vezetett.
A több mint 40 fős csoport együtt haladt a Dráva part felé. A Dráva folyón Eszéknél egy gyaloghíd, egy vasúti híd és két nagyforgalmi híd készült. A gyönyörű Dráva parton és a gyaloghídon EU-s szabványnak is megfelelő kerékpárút van, amely parkok mellett halad. Az eszéki óváros után végig sétáltunk a Dráva partján, elhaladtunk a kikötő mellett és megnéztük a Szent Péter Pál római katolikus nagytemplomot, a jellegzetes vörös téglás neogótikus épületet is.
Szakmai tanulmányutunk egyik fontos állomása volt egy új információs tábla megtekintése, amelyik minden fontos adatot tartalmaz a Dráva folyóval kapcsolatosan. A folyó hidrológiai adatai mellett mindenki számára érdekes meteorológiai adatokat is olvashatunk rajta. Az információs tábla a fontosabb városokban mutatja a Dráva folyó vízállását, azt hogy mennyit apadt vagy áradt az elmúlt nap hasonló időszakához képest, a hőmérsékletet és a páratartalmat.
A délutáni programot a Kopácsi réten töltöttük. Horvátországban rengeteg érdekes látnivaló van, itt az északi, magyarlakta részen is, ezek közül is kiemelkedik a Kopácsi rét, mely egy állatvilágban és látnivalóban gazdag, változatos élőhelyeket magába foglaló természetvédelmi terület. Határos a magyarországi Duna–Dráva Nemzeti Parkkal, és Szerbiában is találhatóak nagyobb területnyúlványai. A Kopácsi rét tehát egy három országban elterülő ártéri élőhely egyik alkotóeleme. Fontos ezen ártéri ökoszisztémák határokon átnyúló komplex természetvédelmének megoldása.
Ezen a vidéken torkollik a Dráva a Dunába. Nagyobb áradások idején hatalmas területeket áraszt el a víz, mely rendkívül fontos élő-, de legfőképp szaporodó helye a halaknak, és Európa egyik legjelentősebb vizes élőhelye. Arculata folyamatosan változik és erősen függ az áradások dinamikájától. A Kopácsi rét Természetvédelmi Területről 296 madárfaj előfordulását regisztrálták (2009) és 44 halfajt mutattak ki, de a teljes rét területén 55 halfaj is feljegyzésre került. Az itt élő lakosok egyik fontos eledele a hal, legfőképpen a ponty, amelyből a halászlé mellett csiptetős pontyot is készítenek. Ezt az ételt meg is nézhettük és meg is kóstolhattuk utunk során.

Sétálhattunk a vizenyős területeken, megnézhettük közelről a felújított gátat, a fapallóból készült új tanösvényt, a környezetbarát villanykisvonatot, amely magyar támogatással valósult meg. A főbejárat és a bejárat előtti park jelenleg is felújítás alatt áll.
Troszt Sándor szakaszmérnök ezen a területen nőtt fel. Éveken át dolgozott a volt Jugoszlávia vízügyi ágazatában. A háború miatt került Pécsre, a VIZIG-re. Az egész út során kalauzolt bennünket, megosztotta velünk élményeit és egyéb szakmával összefüggő információit Eszékről és a Kopácsi rétről. Elmondta, hogyan segítették a mezőgazdaság és az öntözés fejlődését a Kopácsi réten, hogy miért rombolták le a régi Eszéki hidat, és utána hol és hogyan építették újjá. A régi hídnak már a nyomai sem láthatók, csak egy felirat jelzi a helyét.

Ez már a második szakmai tanulmányutunk volt ezen a területen, de mindig találunk új és még újabb vízügyi vonatkozású létesítményeket, amiket érdemes megnézni.

Erb Zsolt
társulati vízfolyások referense
Vízrendezési és Öntözési Osztály

Bemutatkozunk

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Vízrendezési és Öntözési Osztály

2012-ben a Vízkárelhárítási Osztály feladatainak szétválasztásával két osztály alakult: az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály, illetve a Vízrendezési és Öntözési Osztály.

A következőkben a Vízrendezési és Öntözési Osztály tevékenysége kerül bemutatásra.

Osztályunk alapvető feladatai a síkvidéki és dombvidéki vízrendezési feladatok ellátását tartalmazza, az öntözéshez kapcsolódó tevékenységek jelenleg még csak kisebb volumenben jelentkeznek.

Az osztály tevékenységét jellemzően az alábbi főbb feladatcsoportok ellátása fedi le:

- az igazgatóság működési területén található kizárólagos állami tulajdonú és DDVIZIG kezelésű vízfolyások, belvízelvezető csatornák, vízhasznosítási művek és tározók, valamint az előbb felsorolt létesítmények műtárgyainak a fenntartása, működtetése, kezelése;

- a kezelésünkben lévő vízrendezési létesítményekkel összefüggő, vízrendezési létesítményt keresztező, megközelítő, vagy bármilyen módon érintő fejlesztések engedélyezési eljárásához szükséges vízfolyáskezelői és ingatlankezelői hozzájárulások elkészítése, kiadása;

- az önkormányzatok, társulatok, vagy egyéb gazdálkodó szervezetek, magánszemélyek által tervezett vízrendezési, belvízvédelmi és vízhasznosítási fejlesztések összhangjának megteremtése a tervezés közbeni szakvéleményezéssel, egyeztetéssel és adatszolgáltatással;

- az Európai Unió Víz-keretirányelvében foglalt feladatok területi végrehajtása a felszíni kisvízfolyások és csatornák vonatkozásában.

Az állami tulajdonú társulati kezelésű medrek 2014-től kezdődően a vízügyi igazgatóságok kezelésébe kerültek. A társulatoktól igazgatóságunk átvett több mint 2800 helyrajzi számon található, hozzávetőlegesen 2200 km csatornát és kisvízfolyást műtárgyaival, valamint 9 belvízvédekezést ellátó szivattyútelepet is. Az átvett medrekhez, műtárgyakhoz kapcsolódó feladatok ellátása jelentős mértékben növelte az Igazgatóság, ezen belül osztályunk tennivalóit. A belvízvédekezés biztonsága érdekében tavaly az átvett szivattyútelepek közül hét telepen is jelentősebb felújítást végeztettünk.

Az osztály munkatársai menedzselték a közelmúltban befejeződött alábbi projekteket:

- Vésztározás a Kaposon,
- Kapos vízfolyás mederrendezése,
- A Pécsi-víz és mellékágának jókarbahelyezése,
- Kerékpárút a Dráva töltésen.

A Vízrendezési és Öntözési Osztály jelenlegi munkatársairól: Az osztályon jelenleg tizenegy kolléga dolgozik. A kilenc főállású munkatárs felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik, két középfokú végzettségű kolléga pedig közfoglalkoztatás keretében végzi munkáját.

A felsőfokú végzettségűek közül heten rendelkeznek több diplomával. Szakértői jogosultsága két főnek, tervezői jogosultsága három munkatársnak van, műszaki ellenőri jogosultsággal egy fő rendelkezik. Dolgozóink közül nyolcan több évtizedes szakmai tapasztalattal látják el feladataikat, közülük négyen végig igazgatóságunk dolgozójaként végezték munkájukat. Bár a munkatársak széleskörű gyakorlattal – kivitelezés, tervezés, üzemeltetés, hatósági munka stb. – rendelkeznek, képzettségük fejlesztéséről folyamatosan gondoskodnak, külső és belső képzések keretében.

Víz Világnapi összefoglaló

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs

A március 22-én ünnepelt Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság több helyszínen is színes programmal várta az érdeklődőket. A programok több korosztálynak is élvezetes kikapcsolódást és ünnepi pillanatokat nyújtottak.

Március 22-én Mohácson a gátőrök áldozatos munkájára hívták fel a figyelmet a szervezők tiszteletfutással. Országosan mind a 12 vízügyi igazgatóság helyszínein egyszerre, délelőtt 10 órakor rajtolt a mezőny a "Fuss az árnál sebesebben" jelmondatú közös futóversenyen. A mohácsi 1,4 km-es gátszakaszon, 120 fős résztvevői létszámban a 6-60 éves korosztály képviseltette magát. A célnál szendvics és üdítő várta a megpihenő futókat. Minden résztvevő emléklapot kapott, és a három kategória (női/férfi/gyermek) helyezettjeinek történő díjátadó után kis játékra hívtuk a gyerekeket. Akinek kedve volt - és akadt is jelentkező szép számmal - a gátőrök bőrébe bújhatott, a gátra veszélyes állatok keresésének idejére (gátőrnek öltözve), illetve vízmércét olvashattak le az érdeklődők a gátőrök segítségével. A nagyobbak vízügyi totót tölthettek ki, az eredményesek külön díjazásban részesültek. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vízvédelmi központjában pedig az „Egy gátőr élete" és az „Árvízvédekezés" című kisfilmeket nézhették meg az érdeklődők.

Március 23-án Kaposváron a vízügyi szakmának szóltak az előadások a Víz világnapja alkalmából megrendezett ünnepi konferencián. Az ismertetőket megelőzően a "Víz nélkül nincs...." mottójú pályázathoz kapcsolódóan készült gyermekrajzok értékelésére és díjátadójára került sor. A rajzokat a Kaposvár Városháza díszterme előtti folyosón lévő kiállításon is megtekinthették a lelkes pályázók és kísérőik. A víz világnapi rendezvénysorozat sok élménnyel és a jövőbe mutató szakmai tervekkel, eszmecserével zárult.

Váradi Nelli
ügyintéző
Kaposvári Szakaszmérnökség

A Nagyberek lecsapolása

Bevezetés, elhelyezkedés

Hasonlóan a Kis-Balatonhoz, egykoron a Nagyberek is a Balaton egyik ártéri öble volt, egészen az 1850-es évekig területének jelentős részét összefüggő vízréteg borította. A part jóval délebbre húzódott, a tó hullámzása révén idesodródott homok és egyéb hordalék felhalmozódása révén keletkezett az a túlnyomórészt homokból felépülő gát, amely a déli öblöt elválasztja a tó mélyebb medrétől. Így alakult ki ez a vadvízi terület vastag nádrengetegeivel és vízi élőhelyeivel, mely rendkívül fontos szerepet töltött be a tó ökológiájában. A kor szemlélete szerint terméketlen térségnek számított, éppen ezért sorozatban születtek a tervek a Nagyberek lecsapolására és hasznosítására, de a terület nagysága, a hidrogeológiai jelleg és a tulajdonviszonyok miatt sokáig erre nem kerülhetett sor. Gyakorlatilag a Nagyberek és a Balaton között megszűnt a természetes kapcsolat, a kettőt elválasztó turzáson építették ki a déli vasutat. Ez volt az az esemény a Nagyberek történetében, ami visszafordíthatatlan változásokat idézett elő. Légi felvételen jól látható az a csatornahálózat, ami napjainkban is a felszínen összegyűlő vizeket gyűjti össze és vezeti el.

Természeti adottságok

A központi részen elhelyezkedő, mélyfekvésű Nagyberek kistáját változatos formafelszínű tájegységek határolják, mint a Balaton, Somogyi parti sík, Nyugat-Külső-Somogy, Kelet-Belső-Somogy, Marcali-hát, Keszthelyi-fennsík, és a Kis-Balaton-medence. A Nagyberek kialakulásából kifolyólag túlnyomórészt sík, de kisebb-nagyobb kiemelkedésekben viszonylag gazdag. Átlagos tengerszint feletti magassága 104-110 méter, csak a peremeken fordulnak elő magasabb részek. Egykoron a Balaton vize töltötte ki öblözetét, éppen ezért a legjelentősebb felszínformáló tényező a víz volt. Turzásgátak, lapos futóhomokformák, hosszanti és ovális vizenyős mélyedések, lápteknők váltakoznak egymással. A turzásgátak megszüntették a Balaton és a Nagyberek közötti kapcsolatot, a hosszú időn át tartó pangóvizes állapot során nagy mennyiségű tőzeg, lápi mész és különböző lápi és réti talajok keletkeztek.

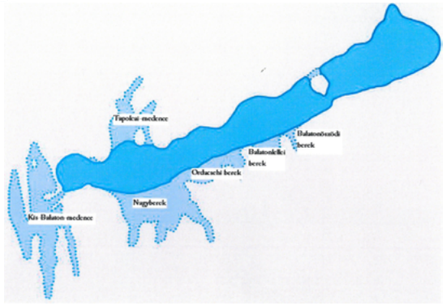

Műholdfelvételeken jól látható a Nagyberektől keletre lévő észak-déli irányú hátak rendszere, mely már a Nyugat-Külső-Somogy kistájhoz tartozik. Három jelentősebb dombhát húzódik a területen, nyugatról kelet felé haladva a Balatonföldvári-, a Karádi- és a Boglári-hát, közöttük völgyek húzódnak. A Nagyberekет déli oldalról határoló hordalékkúp síkság 80 kilométeres hosszúságával és 16-20 kilométer szélességével a Dunántúli-dombság 13%-át foglalja el. A környező kistérség természeti képét nyugati irányban a Marcali-hát uralja.

Vízrajz

A Nagyberek egykori kiterjedése többszöröse volt a mainak, s mivel mélyebben fekszik a Balatonhoz képest, többször víz alatt állt. A régi időkben a szigetekkel, a zegzugos kisebb-nagyobb patakokkal és vízfolyásokkal, valamint a tavakkal tarkított berek kitűnő védelmet jelentett a környék lakóinak, ugyanakkor a halászat megélhetést, a nád pedig építőanyagot biztosított az embereknek. A Somogyi-dombság területén egészen a 19. századig a szarvasmarhatartás jelentette a legfőbb bevételi forrást, aszályos években a fás legelőkről a Nagyberek belső, nedvesebb részeire hajtották a marhákat.
A lecsapolásokkal ez a gazdaság foszlott semmivé, ugyanakkor a Balaton egykori ártéri öbleként a Nagyberek napjainkban is ártéri területnek tekinthető.
Az ok, amiért a tél végi - tavasz eleji, illetve a nyári árhullámok nem öntik el területét, a 150 kilométeres csatornahálózatnak tudható be. A tavat övező kistájak a tó partvonalon kívüli vízgyűjtőinek mintegy háromnegyed részét teszik ki. A Nagyberek vízfolyásainak többsége közvetlenül vagy közvetve a Balatonba torkolló közepes vízgyűjtőjű, az év nagy részében kis vízhozamú patak és csatorna. A legfontosabbak nyugatról kelet felé haladva: Nyugati-övcsatorna, Imremajori-csatorna, Keleti-Bozót, Ordacsehi-árok. A kisebb-nagyobb vízfolyások számos mesterséges tavat és tórendszert táplálnak, így a Fonyód határában lévő halastavakat, vagy éppen a Marcali mellett lévő Marcali-tározót. Ezeket egyrészt vízminőség védelmi, másrészt haltenyésztés céljából létesítették. A Balaton vízgyűjtőjén szoros értelemben vett talajvíz csak a Balatonhoz csatlakozó kisebb öblözetekben, berkekben és a vízfolyások völgyeiben fordul elő. A Nagyberek homokturzásainak talajvizeinek utánpótlása a csapadékból minimális, de a mögöttes területekről is csekély, mivel a lecsapolt Berek talajvízszintje sokszor alacsonyabb a Balatonétól. A Nagyberekнek van egy kötött, valószínűleg pannon-agyag magja, amire a turzás épült. A tó felőli pótlódás csak akkor lehetséges, ha a tó vízszintje magasabb a turzások kötött magjának magasságánál: nyári hónapokban, amikor igen nagy a dús növényzetű helyeken a párologtatás, a talajvíz a Balaton vízszintje alá csökken, tavaszi hóolvadáskor viszont a víz megjelenik a felszínen.

Az 1848-as évektől napjainkig

A Balaton és a környező vízgyűjtő területek, így a Nagyberek egészen 1848-ig természetes állapotúnak tekinthető, a szabályozások ezt követően kezdődtek meg. Az ezt megelőző időszakban csupán Siófoknál, a homokturzások átvágásával próbálták meg csökkenteni a tó vízszintjét, sikertelenül. 1848-ban a Balaton Anyavízszabályozó Társulat a Balatonkilitinél lévő malmot megvette és eltávolította, majd egy másfél kilométer hosszúságú csatornát ásatott Balatonkiliti és Siófok között, ez volt a Sió-csatorna. Ezzel, és a Sió-zsilip 1863-ban történt megépítésével az akkori átlagosnak tartott vízszinthez képest jó 2,5 méterrel csökkent a vízszint, ezzel megszüntetve a kapcsolatot a Balaton és a Nagyberek között. A Nagyberek magasabb részei szárazra kerültek, ezeken fás legelők alakultak ki, a mélyebb részek pedig elkezdtek kiszáradni, növényzetük nagymértékű romlásnak indult. A korábbi kapcsolat a két rendszer (Balaton-Nagyberek) között lehetővé tette egy kiváló hal ívóhely létrejöttét a Nagyberek állóvizeiben, azonban az elgátolással és a lecsapolással megszűnt a halutánpótlás, jelentősen csökkent és leromlott az állomány.
Az 1856-1866 közötti időre tehető katonai felmérés alapján készült térképen jól látszanak az elsősorban észak-déli irányú kiépített csatornahálózatok, a középtájon húzódó magasabb turzást keleti irányban elfordulva kerülik ki és a fonyódi Bozót területén fordulnak északi irányba. A csatornahálózat jól kirajzolja a mai Nagyberek területét, egyértelműen felismerhető a Fehér-vízi láp mai körvonala. A Nagyberek mélyebb fekvésű részein továbbra is nedves élőhelyeket találunk kevés nyílt vízfelülettel, a magasabb részek, azonban már szárazra kerültek és itt már megindult a degradáció folyamata. Rendkívül fontos változás a déli vasútvonal kiépülése a Balatont a Nagyberektől elválasztó turzásrendszerén, a térképen azonban továbbra sem láthatóak újabb települések, ezek csak a későbbiek folyamán jelentek meg.
A déli berkek 1822 és 1863 között fűződtek le végleg a Balatontól. Az élőhelyek drasztikusan átalakultak, jelentősen lecsökkent a természetes növénytársulások aránya. Az 1900-as évek elejének vízszintcsökkenése nagymértékű nádasodást idézett elő a partszegély mentén, mindezt tetézte az 1950-es években megindult műtrágya kibocsátás, ami a vízfelületet szerves anyagban való dúsulását (eutrofizációját) idézte elő. Tovább terjedtek a nádasok, különösen Balatonmáriafürdő és Balatonfenyves térségében, helyenként pedig az algavirágzások hatására tömeges halpusztulások léptek fel. A Sió-csatorna megépítése mellett a másik „sorscsapást" a térségre a déli vasútvonal kiépítése jelentette az 1850-es években, ám ez sem volt elegendő a víz visszaszorítására. Az 1864-től kezdődő további lecsapolási és vízrendezési munkálatok nem vezettek eredményre, a terület egy része továbbra is vízzel borított volt.

A Nyugati övcsatornát 1908-1911 között a Balaton Nyugati Bozótlecsapoló Társulat ásatta ki. Létesítését 1903-ban javasolták a kubikmérnökök, szerintük ugyanis a terület lecsapolása és vízrendezése csak úgy oldható meg, ha a Nagyberket a Balatonnal összekötő vízfolyásokat elkülönítik a Balatontól és mentesítik a Somogyi-dombság eddig a Berekbe torkollott öt vízfolyásának külvizeitől egy megfelelő méretűre ásott övcsatorna mentén, a többi berekvizet pedig belvízcsatorna hálózattal összegyűjtve szivattyúkkal a Balatonba átemelik.

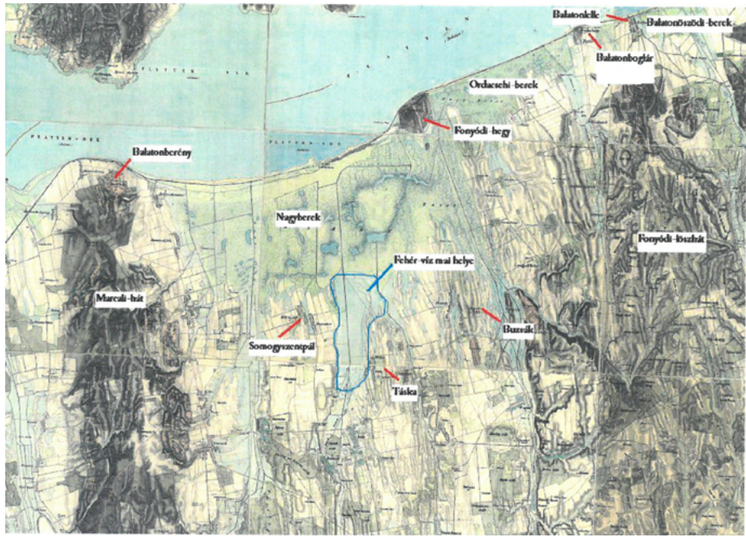

A Balaton vízháztartásával kapcsolatban egyre gyakrabban hangzik el az az elképzelés, miszerint vissza kellene állítani a Nagyberek és a Balaton közötti egykori kapcsolatot, melynek révén a berek egyfajta víztározó és vízpótló szerepet tölthetne be.

A terület vízzel való borítása lehetővé tenné a korábbi bereki gazdálkodás újjáéledését, valamint a ma már túlnyomórészt degradált, kiszáradt élőhelyek regenerálódását.

Balogh József
szakaszmérnökség-vezető helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

A Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság által üzemeltetett napelemek hatékonyságáról

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság központi irodaházának tetején egy 30 kW teljesítményű kiserőmű üzemel. Ez nagyjából 10 normál méretű családi ház egész éves villamos energia ellátására lenne alkalmas. A létesítmény műszaki átadására 2012. nyarán került sor, azóta termel áramot. A KEOP projektből megvalósult beruházás több mint 43 millió forintba került és önerő hozzáadása nélkül, teljes egészében külső forrásból lett finanszírozva.

Sajnos a rendelkezésre álló tetőfelület méretkorlátja miatt, a megépült erőmű nem alkalmas az Igazgatóság teljes villamos energia szükségletének kielégítésére még a nyári hónapokban sem, amikor a legmagasabb a napsütéses órák száma.
A megtermelt áramot az energiakereskedő (jelenleg MVM Partner Zrt.) veszi át, az elszámoláshoz egy úgynevezett „+/-„-os fogyasztásmérő szolgáltatja az adatokat.
A tervezéskor kiszámításra került a megvalósítás helyszínére a lehetséges kapacitás. Részben az Országos Meteorológiai Szolgálat pogányi meteorológiai állomásának havi, illetve egy budapesti mérőállomás órás adatai alapján elvégzett globál sugárzási elemzés szerint 51.000 kWh/év villanyáram termelhető meg a rendszerrel, ami az Igazgatóság 2009-es fogyasztásának 58,36 %-a volt.

Az üzembe helyezés óta elfogyasztott ill. megtermelt villanyáram:

Év	Fogyasztás	Termelés
2012. 08-tól	82640 kWh	8340 kWh
2013	92888 kWh	37280 kWh
2014	91741 kWh	39200 kWh

A megtermelt villamos energia pénzértéke az üzembe helyezéstől 2014. december 31-ig mintegy 3,5 millió Ft, amely csaknem teljes egészében a központi épületünk üzemeltetési költségeit csökkentette. Ha a bekerülési költségekhez viszonyítjuk ezt az összeget, az nagyon kevés. A beruházás teljes megtérülésének időpontját ma megbecsülni sem lehet, a jövőbeli energiaárak alakulása miatt bizonytalan.
Az elmúlt 2 évben, a központosított közbeszerzési eljárásnak is köszönhetően a vásárolt villamos energia ára jelentősen, mintegy 15 %-kal csökkent.
Fontos, hogy a megújuló energiák használata nagymértékben hozzájárul a szén-dioxid kibocsátás mérsékléséhez; ez az, aminek maradéktalanul örülhetünk.

Horvai Valér
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és
Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

XII. Makroszkopikus Vízi Gerinctelenek Kutatási Konferenciája

Április 9. és 11. között Csapodon rendezték meg a XII. Makroszkopikus Vízi Gerinctelenek Kutatási Konferenciát. A szakmai találkozón Horvai Valér, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztályának kollégája vett részt. A három napos összejövetelen előadások, poszter bemutatók hangzottak el, szakmai workshopokkal és vitafórumokkal kiegészítve, melyek a Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervezést, azon belül is a biológiai vízminősítést érintették. Kollégánk és kutatótársai egy előadással és egy poszterrel erősítették a konferencián való részvételüket, melyek címe:

- Inváziós Peracarida (Crustacea) fajok térhódítása a Dráván 2001-2013 között (poszter)
- A Dráva puhatestű (Mollusca) faunájának változása 2001-2013 között (előadás)

Az emberben felmerül a kérdés, hogy milyen élőlények is ezek a makroszkopikus vízi gerinctelenek, mi hasznuk van és tulajdonképpen, mi közük a VGT-hez és a biológiai vízminősítéshez?
A vízi makrogerinctelenek (makrozoobenton) tanulmányozása a hidrobiológiai vizsgálatok során azért fontos, mert ezek az állatok jelenlétük, tömegességi adataik, állományaik eloszlása révén jól jelzik (indikálják) a vízterek ökológiai állapotát, annak természetességét, illetve emberi beavatkozások hatására történő degradációs folyamatait. Ezek a vízi állatok olyan élőlény-együttest alkotnak, amelyek:

- szabad szemmel jól felismerhetők (emiatt hívják a csoportot makroszkopikus gerincteleneknek);
- rendszertani besorolásuk alapján igen széles taxonómiai skálát képviselnek vizeinkben (pl: vízibogarak, poloskák, szitakötőlárvák, vízicsigák, kagylók, kérészek, piócák, stb…);
- többé-kevésbé helyhez kötött életmódjuk miatt élőhelyeik állapotával kapcsolatban indikatív tulajdonsággal rendelkeznek;
- több éven keresztül fejlődnek, s emiatt tág időintervallumra vetített hatásokat képesek jelenlétük révén a környezet ökológiai állapotáról tükrözni.

Rendszertani határozásuk néhány csoport kivételével nem okoz nagy problémát, a fajok többségének környezeti igénye jól ismert, bioindikációs jelentőségük tehát széles körben érvényesül.

Információs táblák a Kapos vésztározónál

A 2014. év nyarán az Új Széchenyi Terv keretén belül lezárult a "Vésztározás a Kaposon" elnevezésű fejlesztés, melynek eredményeképpen lehetővé vált a vizek szabályozott visszatartása a Kapos völgyében.

A 2015. évi Víz Világnapjára a Kaposvári Önkormányzat és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 5 db tájékoztató táblát helyezett el a tározó környezetében a szélesebb körű tájékoztatás és információ átadás céljából.

Komlós Éva
belső ellenőr

A barcsi Dráva Múzeum

1972 őszén a Barcshoz tartozó Belcsapuszta térségében, a Dráva melletti homokbánya területén a régészek egy bödönhajót emeltek a felszínre. A feltárási munkálatokat követően kiderült, hogy egy nagyon régi, viszonylag jó állapotban fennmaradt drávai vízi eszközre bukkantak, melyhez hasonlókat Magyarországon egészen az őskortól a XX. század elejéig általánosan használtak és ismertek a természetes vizek közelében élő emberek. A bödönhajó néven ismertté vált, egyetlen fatörzsből kivájt, 11 m hosszú, 1,5 m széles hajótest feltehetően egy hajómalom tartópontonja volt.

Ezen időszaktól kezdve datálható a barcsi múzeum története is, hisz újult erővel indultak meg a helytörténeti és honismereti kutatások a település térségében. 1974-ben a helyi Honismereti Kör gazdag gyűjteményét bemutató, nagysikerű kiállítás megnyitására került sor, s már ekkor komoly felvetésként hangzottak el a múzeumalapításra vonatkozó ötletek.

Barcs XX. századi fejlődése az 1979. évi várossá avatásában érte el fénykorát, s a barcsi múzeum a már említett Honismereti Kör áldozatos munkája, a számtalan helyi felajánlás és a kor szellemének megfelelő társadalmi munka eredményeként december 6-án, egy régi magtár felújított épületében nyitotta meg kapuját a látogatók előtt.

A frissen alapított múzeum vezetése a Dráva mente egyedi értékeit magába foglaló, sokoldalú, magas színvonalú gyűjtemény létrehozását tartotta elsődleges feladatának: bemutatni Barcs és környéke múltját, az ásatások leleteit, a Dráva folyó élővilágát, a folyó gazdasági hatásait. A múzeum első kiállításai részben saját, illetve más intézményektől, magánszemélyektől kölcsönkért tárgyakból szerveződtek. A bemutatásra kerülő anyagok fő célja a város és környéke néprajzával, történetével, hagyományaival, a környező természeti adottságokkal kapcsolatos ismeretek elmélyítése volt a kulturális értékek gyűjtésével, őrzésével és tudományos feldolgozásával egyidejűleg. A kiállítási tárgyak bemutatása mellett a tevékenység fontos részét képezte a múzeumi kiadványok szerkesztése és megjelentetése, melyek segítségével az érdeklődők megismerkedhettek a térségben folyó kutatások legfrissebb eredményeivel.

Az évek múlásával egyre gyarapodott a múzeum gyűjteménye, szervezettebbé vált a nyilvántartási rendszer vezetése, a szakemberek elvégezték a gyűjtemények szakterületek szerinti katalogizálását. Az 1980-as években főként a német és horvát nemzetiségi kisebbségek által lakott falvakban folytak a kutatások és gyűjtések. A 89-90-es években lezajlott rendszerváltás komoly változásokat hozott a múzeum életében is, megjelentek a múzeum első saját kiadványai, megalapozták az egységes muzeológiai adattár, a saját könyvtár és fotótár alapjait. A 2000-es évek elején zajlott a barcsi palánkvár régészeti feltárása, melyben a Dráva Múzeum aktív szerepet vállalt. Ezzel egyidőben új lendületet vett a kistérség német és horvát kisebbségeinek néprajzi és történeti kutatása, valamint a cigányság tárgyi és szellemi emlékanyagainak gyűjtése és bemutatása.

2011-ben önálló költségvetési szervként megszűnt a Dráva Múzeum, de közérdekű muzeális kiállítóhelyként – a Művelődési Központtal összevonva - üzemelhetett tovább. Napjainkban a múzeum mintegy 12 ezer régészeti, néprajzi, történeti és képzőművészeti tárgyból és fotótárból álló gyűjteménye a Dráva mentén élők sokarcú kultúráját örökíti meg. A rendszerezett és feldolgozott helytörténeti tárgyi és dokumentációs gyűjtemények elsősorban a környékre vonatkozó anyagokat őriznek. A régészeti gyűjtemény megyei viszonylatban is gazdagnak mondható. A település és a régió története iránt érdeklődő kutatók számára nagy segítséget jelent a muzeológiai adattár, mely számos feldolgozatlan adatot, publikálatlan kéziratot és egyéb dokumentumot tartalmaz. A múzeumi fotótár kizárólag itt fellelhető archív felvételeket őriz, a többfunkciós múzeumi könyvtár pedig a megyére és a helyi lakosok számára meghatározó jelentőséggel bíró Dráva folyóra vonatkozó könyveket gyűjtött össze.

A város múltját és jelenét erőteljesen befolyásolta és a mai napig is meghatározza sajátos fekvése és az ebből fakadó lehetőségek. A szeszélyes és gyors folyású Dráva folyó egyedi és páratlan értékkel bír, hisz Magyarország legtisztább vízű folyója, az ország halfajtáinak kétharmada él benne, holtágai igazi horgászparadicsomnak számítanak. A Dráva Múzeum kiállításpolitikájának mindig markáns részét képezte az a célkitűzés, hogy a látogatókat megismertessék a somogyi Dráva mente természeti és kulturális értékeivel és minél változatosabb tematikával juttassák el az érdeklődőkhöz a környék élővilágával, természeti adottságaival kapcsolatos információkat.

Az 1992. évi Rio de Janeiro-i környezetvédelmi konferencia megrendezése óta március 22-én ünnepeljük egyik legféltetebb kincsünket, a vizet. A nemzetközi kezdeményezés fontos és kiemelt célja, hogy a jövő generációiban tudatosítsa a víz szerepének, védelmének jelentőségét. Minden évben más jelmondat jegyében zajlik e nélkülözhetetlen elemünk ünneplése. Az idei Víz Világnapja mottójához kapcsolódva – Víz és fenntartható fejlődés – a Dráva Közérdekű Muzeális Kiállítóhely és a Dráva Völgye Középiskola összefogásának eredményeként kiállítási tárgyakban gazdag, színes és informatív tárlat megnyitására került sor. A kiállításon a víz minden formájában – épített és természeti környezetben – megtalálható, ezért is kapta a „Minden, ami víz" címet.

A látogatók megismerhetik az erdők és vízpartok élőhelyeit - betekintést nyerhetnek például a hódok életébe -, információkat kaphatnak a vízügyi feladatok sajátosságairól, a szakemberek által használt műszerekről, sőt még az aranymosás technikájáról és hagyományairól is. A látogatókat október 31-ig váró tárlat bemutatja továbbá a Dráva Völgye Középiskolában működő tagozatok mindennapi életét és a tanulók által használt műszereken, eszközökön keresztül – egy teljesen új szemszögből – a Dráva folyó növény- és állatvilágát.

Víz Világnapi kitüntetés

Dr. Pintér Sándor miniszter a Víz Világnapja alkalmából tartott belügyminisztériumi ünnepségen MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVELET adományozott LŐRINCZ GÁBOR

kollégánknak - a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területi felügyelőjének - a vízügyi igazgatás területén huzamosabb időn keresztül végzett példamutató munkájáért. **Gratulálunk!**

Búcsúzunk

Lingl Gyuláné - vagy ahogy sokan ismerték, Zsuzsa - 1971 óta dolgozott Igazgatóságunkon egészen 2011-ben történő nyugdíjazásáig. Egyike azoknak, akik életük munkáját áldozták az Igazgatóságnak. Ez volt Zsuzsa első és utolsó munkahelye. Mindvégig az adminisztratív vonalon dolgozott, ellátta a munkaügyi adminisztrációs, úgyszintén az iktatói feladatokat is. Hihetetlen mennyiségű adatot tartott fejben, sokszor emlékezett évekkel korábban iktatott levelekre, címekre, amellyel mindig megdöbbentett bennünket. Feladatait szakszerűen, jó minőségben és a megkívánt határidőre, felelősen teljesítette, és mindvégig emberségesen állt valamennyi kollégájához. Nagyon jól lehetett vele dolgozni, igazi segítség volt a munkában. Zsuzsa, mint a DDVIZIG egyik "nagy öregje" - bár még csak 60 éves volt - nagyon hiányzik, emlékét megőrizzük.

Fájó szívvel búcsúzunk **Horváth Antal nyugdíjas** kollégánktól, akit 2015. március 25-én, 73 éves korában kísértünk végső útjára. Anti több mint 40 éven át volt Igazgatóságunk dolgozója. Az évek alatt felhalmozott tudását, tapasztalatait jó szívvel adta át az új kollégáknak. Jó kapcsolatot ápolt a tervezőkkel, üzemeltetőkkel, önkormányzatokkal. A Víziközmű Osztálytól ment nyugdíjba 2004-ben. Emlékét megőrizzük.

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

Vízi emlékhelyek a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területén

A Vízfő-forrás Forrásháza

Orfű község ma a Mecsek egyik leglátogatottabb turistaközpontja, hétvégi kirándulóhelye. Jelentős forrásáról, a Vízfőről, s különösen annak barlangjáról először Myskowszky Emil bányafelügyelő tett említést 1905-ben. A hegység legnagyobb és legbővizűbb karsztforrásának vízgyűjtő területe 15,25 km², ennek mintegy 30 %-a nem karsztosodó kőzeteken, elsősorban alsótriász vörös homokkövön helyezkedik el. Az innen érkező, koptató jellegű hordaléknak jelentős szerepe lehetett a forráshoz tartozó barlangrendszer kialakításában. Maga a forrás is egy dolomit sziklafal aljából tör elő. Két-háromezer literes percenkénti átlaghozam és 11°C-os hőmérséklet jellemzi.

A helyiek szerint a Vízfő mellett a török időkig bencés kolostor állt, és a barátok vizét a meredek fal tövében, a barlang rácsos nyílásán keresztül felszínre ömlő víz adta, majd később ez a víz működtette a közeli malmot. A forrás vize eredetileg egy szifonon keresztül buggyant ki a föld mélyéből, a karsztbarlang természetes túlfolyójaként. Ez a mélyedés földcsuszamlás következtében betömődött, így mesterséges kaput kellett nyitni a sziklafalon. Erre a forrásra épült a Forrásház, ami nem csupán esztétikai élmény, de eredetileg fontos szerepet is betöltött.

A magyar organikus építészet első, világszerte ismert építménye 1970-74 között készült, Csete György, Kossuth-, Ybl- és Prima Primissima Díjas építész tervei alapján. Az 1960-as évek végétől innen kapta a húsz kilométerre fekvő bányászváros, Komló az ivóvizet. Mégpedig úgy, hogy a barlang vízének szintjéig, a földbe kétemeletnyi mélyen hatoló torony szivattyú-gépházba torkollik, ahonnan a hegy tetejére felnyomott víz szabadesésben jutott el Komlóra.

Az épület magassága 21 méter. A földszint 4 méter magas vasbeton kb. 6 méter kiüléssel, felette és alatta nyitott tér található. A földszintre került egy transzformátor és a vezérlő helyiség, valamint a gépész számára egy tartózkodó, mosdóval, öltözővel és zuhanyzóval. Ezeket a helyiségeket vasbeton szerkezetű építmény foglalja magába.

A lépcsőről a kb. 4 méter sugarú, fából szerkesztett kétszintes, igényesen kialakított és berendezett pihenő helyiségbe jutunk, amely 2,25 méter átmérőjű acél-üveg gömbön át kapja a természetes világítást. A pihenő eredetileg a kutató barlangászok esetenkénti elszállásolására szolgált, bútorzata pécsi asztalos keze munkáját dicséri.

Miután a komlói vízellátást másképp, Duna-vízzel oldották meg, sajnos ez a műemlék kezdett feledésbe merülni, megindult lepusztulása. Az eltelt évtizedek alatt a megfelelő karbantartás hiánya miatt az épület ácsszerkezeti része többször beázott. Mára minden gépészeti berendezés elrozsdásodott, eltört.

Az épület tönkremenetelének megakadályozására az 1990-es évek közepén állagmegóvó céllal a legszükségesebb javításokat elvégezték. A vízkivétel és az egyedi víztovábbítási technika elvével együtt az épület egy olyan ipartörténet emlék, amely az egész világon egyedülálló.

A helyiek által Gombának is nevezett építményt 2002-ben ipari műemlékké nyilvánították. A Vízfőforrás és a Forrásház napjainkban ipari funkcióval már nem rendelkezik, azonban a turisztikai kínálat szerves részét képezi.

Az Orfű közvetlen közelében található, hazánk egyetlen üzemszerűen működő vízimalmától induló, kb. 1 km hosszú, önmagába visszatérő, jelzett túraútvonal bejárásával 4 állomáson ismerkedhet meg a látogató a környék természeti és kultúrtörténeti értékeivel, valamint a hagyományos tájhasználat emlékeivel. A fél óra alatt bejárható tanösvény egész évben szabadon látogatható. A malmok mellett haladva az útvonal elvezet a fokozottan védett Vízfő-barlanghoz és a Forrásházhoz. Továbbhaladva a Barlangkutató-forrás közelében a környékre jellemző élőhelyekkel (gyepek és vizes élőhelyek) ismerkedhetünk meg, míg az utolsó állomás egy égeres láperdőt és élővilágát mutatja be.

A Dél-Dunántúli Örökségturisztikai Klaszter megbízásából 2014 júniusában készült egy előmegvalósíthatósági tanulmány, a Komplex örökségturisztikai fejlesztések Orfűn - A Malomtól a Vízfő Forrásházig című projekthez. Ennek részét képezné a Forrásház külső-belső rendbetétele, a terület tereprendezése, interaktív játékok, bemutatótáblák, padok kihelyezése, valamint egy a magyar organikus építészet történetét bemutató tárlat kialakítása is. Örvendetes lenne, ha a tanulmányban foglaltak megvalósulásával ez a méltóbb sorsra érdemes, unikális építmény új funkciót kapva megmenekülne a teljes pusztulástól.

220 éve született Vásárhelyi Pál

Szepesolaszi, 1795. márc. 25. – Buda, 1846. ápr. 8.

Vásárhelyi Pál a hazai vízimérnöki tudomány egyik legkiemelkedőbb alakja, nevéhez fűződik – egyebek mellett – a Vaskapu-szabályozás és a Tisza-szabályozás tervének kidolgozása. Munkája következményeként Magyarország mai területének egynegyede vált szabaddá a mezőgazdaság számára, a lakosságot, az ipart és a közlekedést fenyegető árvíz veszélye pedig csökkent.

Nagy múltú kézdivásárhelyi nemesi családból származott. Iskoláit Miskolcon, Eperjesen, a líceum filozófia szakán végezte. Losonczy József, Borsod vármegye mérnöke mellett vállalt segédi munkát 1814-ben. A pesti egyetem ösztöndíjas hallgatója lett, a Mérnöki Intézet (Institutum Geometricum) 1816-ban jeles eredménnyel mérnöki oklevelet kapott.

1819. március 12-én a Vízi és Építészeti Főigazgatóság nagyváradi mérnöki hivatala kirendelte a Tisza és a Körösök vízrajzi térképészeti munkáihoz. A Körösöknél és a Dunánál szerzett vízrajzi tapasztalatai alapján 1827-ben kiadta a „Bevezetés a háromszögelés gyakorlatába", valamint az ahhoz kapcsolt „Adalékul a háromszögelés egyes fontos feladatainak megoldásához" című munkáit.

A Duna hajózhatóvá tételén a Széchenyi István gróf által 1825-ben alapított Első Dunai Gőzhajózási Társaság fáradozott. Vásárhelyi 1826-tól dolgozott a dunai mappáción, azaz térképészeti felvételen, melynek 1829-ben a vezetője lett. 1831-ben nagy feltűnést keltve a Tudományos Gyűjtemény hasábjain megtámadta Beszédes Józsefnek, a kor jeles mérnökének az Al-Duna-szabályozásra vonatkozó elképzeléseit. Ezzel felhívta magára Széchenyi István figyelmét, akit a nádor királyi biztosi minőségben, 1833 nyarán bízott meg az Al-Duna-szabályozás végrehajtásával.

1835-ben szeptember 14-én a nemzeti kultúra előmozdításában szerzett érdemeire tekintettel a Magyar Tudós Társaság levelező tagjai közé választotta, s ő lett az Akadémia második mérnök tagja.

Ferenc császár 1835. évi halála után azonban - a magyarellenes udvari körök hatására - a kormány beszüntette a munkálatok további támogatását, így az út építését csak nagy nehézségek árán (részben Széchenyi saját költségén), a hajóút megjavítását pedig csak a legszükségesebb munkálatokra korlátozva sikerült úgy-ahogy befejezni. A teljes megvalósítás Vásárhelyi korszerűsített tervei szerint csak 1889-96 között történt meg.

Kinevezték a Vízi és Építészeti Főigazgatóság első hajózási mérnökévé. Részt vett a Rába és mellékfolyói szabályozási terveinek kidolgozásában, a Száva szabályozásának

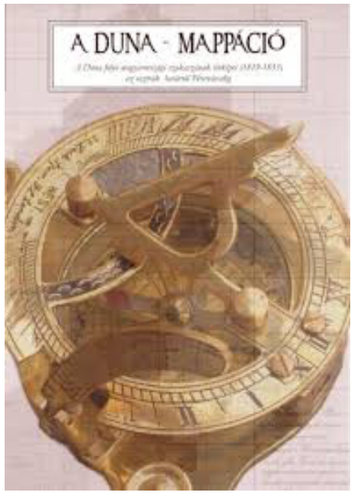

előkészítésében, később a Fertő-tó levezető csatornáját építette, mely lehetővé tette a Hanság megművelését.

Az 1838-as pesti árvíz idején munkatársaival felvételeket készített a jégtorlaszok helyzetéről. A budapesti Duna-szakasz vízviszonyait ismerve támaszkodva jelentette meg az Athenaeum 1838. évfolyamában „A budapesti állóhíd tárgyában" című tanulmányát, amely egy újabb pesti jeges árvíztől félő laikusok véleményével szemben a tudomány érveit sorakoztatta fel a Lánchíd megépítésének érdekében. 1838-ban tudományos tevékenysége elismeréseként az Akadémia rendes tagjává választotta. Székfoglaló előadását „A Berettyó vízének hajózhatóvá tételéről a Bega vízének pél-dájára" címmel 1840. június 1-jén tartotta meg.

1841-ben hivatali beosztásban is elérte azt a legmagasabb szintet, amit az "osztrák-szellemű" közigazgatásban magyar mérnök egyáltalán elérhetett. Hajózási felügyelő és igazgatósegéd lett, s e minőségben az ország területén folyó mindennemű vízi munka közvetlen felügyelője, legfőbb irányítója.

1842-ben bekapcsolódott a hazai folyók szabályozásával foglalkozó törvénytervezet kidolgozásába.

1843-ban elkészítette az akkori Magyarország vízrajzi térképét, s egyik legfontosabb munkáját, a Duna és mellékfolyóinak magassági táblázatát. Az addig önálló és relatív rendszerekben elvégzett folyómenti szintezéseket összekapcsolta, és az Adriai-tenger szintjéhez viszonyította. Az „Esetmérési Térképe Magyarországnak... az Adriatenger víztükrére alkalmazva..." c. munkájában a Lipszky-féle Magyarország térképre rávezette az új magassági adatokat, így első ízben valósította meg az egységes országos alapszintet, melynek segítségével először lehetett az ország valóságos magassági viszonyait meghatározni. Ezt követően a műszaki gyakorlatban a vízrajzi szintezéseknél nyert és az Adriai-tenger szintjére vonatkoztatott magasságokat Vásárhelyi-féle magasságoknak nevezték.

A Tisza-szabályozási terv heves vitákat váltott ki, s az egyik ilyen vita alkalmával, amely Pesten, a Tiszavölgyi Társulat választmánya előtt zajlott, terve védelmezése közben Vásárhelyit leszavazták. Felállt, és keserűen kiáltott: "Megölik a Tiszát"! " - hirtelen rosszul lett, s szívszélhűdést kapva 1846 április 8-án meghalt.

Vásárhelyi nagysága éppen abban keresendő, hogy az elmélet és a gyakorlat terén egyaránt maradandót alkotott. A reformkor kiemelkedő egyénisége, neve Széchenyié mellett az ország modernizálásának jelképe lett, nevét viseli a Tisza völgyét érintő vidékfejlesztési, árvízvédelmi és környezetvédelmi komplex program is.

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

Kerékpártúra a töltésen

Napjainkban Magyarországon és Horvátországban egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a horvát- magyar határterület természeti értékeinek megismerése iránt. A változatos szépségű tájak és a relatív alacsony szintkülönbségek jó lehetőséget kínálnak a kerékpározáshoz.

2015. május 30-án szombaton a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Hrvatske vode horvát vízügyi szervezet közreműködésével megvalósult két projekt helyszínét kereste fel az igazgatóság lelkes csapata. A jól sikerült túra során a projektek keretében megépült töltésszakaszon (oda és vissza) összesen 50 km-t tettek meg a dolgozók és családtagjaik - kis kitérővel - Drávasztára és Tótújfalu között. A kiépített kerékpáros pihenőhelyek kiváló lehetőséget adtak a rövid megállók beiktatására.

A „Kerékpározás a Dráva baranyai töltésén" című projekt keretében magyar részről Révfalu és Drávasztára között 3,19 km töltéskorona burkolat felújítása, Felsőszentmárton és Szentborbás között 6,424 km töltéskorona burkolat építése történt meg. A révfalui leágazónál egy piknikpont is kialakításra került a túrázók kényelmének biztosítása érdekében.

A Somogy-megyei szakaszt érintő, „Kerékpárút a Dráván" elnevezésű fejlesztés során pedig Szentborbás és Tótújfalu között a folyó bal parti töltésén 5,736 km hosszban valósult meg a koronaburkolás. Ezen a szakaszon 2 db pihenőház, 13 db jelzőtábla és 3 db sorompó is épült.

A pályázatok elősegítik a horvát-magyar határmenti térség bekapcsolását a nemzetközi kerékpáros túraútvonalak hálózatába, ezáltal növelve a turisztikai vendégforgalmat, illetve a helyi lakosok kerékpárral való közlekedését is támogatják.

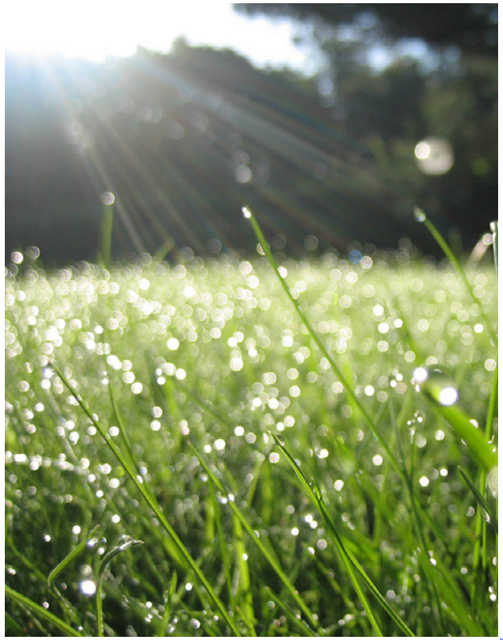

Dunai fák

(Víz világnapja alkalmából)

Mozdulatlan állnak a vén dunai fák,
árnyékukra álmokat fest a fény,
s míg ágait nem billenti madár
magányos arccal a nádasra lenéz.

A békés hullám fodor élein egy ének
nyitja meg az évszaknak kapuját,
míg a kottájukba rovó tücsökzenészek
befejezik megkomponált dalát.

Dicső természet!- mily gyönyörű vagy
a gyökerektől a méltóságos egekig,
szemeidben tengernyi szépség akad
fényes lombjaidtól a sűrű berekig.

Ékes tölgyfáid alatt a növekvő cserjék
már- már látni vélik a közelgő tavaszt,
s az öreg fűz között rezdülő téli emlék
mint egy megrettent vad, elszalad.

Ma csendes habokban fürdik a tavasz,
cseppjei gyengén cirógatják a nádat,
s még nem tudni mikor konganak
a vészharangok a meginduló árnak.

Pécs, 2015. március 10.

Délutáni zápor

Ózdi Annamária
versei

Buja fák, illatcsokrok, színek
madár- kotta, tücsök- dal,
a zengő tavasz hinti szelíden
vízcseppekkel az avart.
Táncot jár a napfény
színjátéka csüng az égen,
egy vízben alvó arckép
hintázik a fa tövében.
A viadalra kélt eső
kóboran szaladgált át
a kövek között növekvő
fűszálak külső oldalán.
Lágyan pereg egy virág
gyenge szirmain a tavasz,
fogócskára hív a világ
a búsuló felhők alatt.
Vásznat fest az égre
csillag- ecsete a Nap,
de már a Hold várja kezébe
az elkészült égi utakat.

2015. május 12.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Pukler Miklós, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350
E-mail: titkarsag@ddvizig.hu | www.ddvizig.hu

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2016 | I.

Befejeződött „A Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva Program keretében” elnevezésű beruházás

A vízgazdálkodási társulati művek átvételének tapasztalatai

Lampl Hugó halálának 40. évfordulójára emlékezünk

Tartalom

Tartalom 2

Márk László
Előszó 3

Pinczehelyi-T. Tímea
Főigazgatói látogatás a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál 4

Németh Gábor
Cún-Szaporca projekt befejezéséről 4

Domány András
Befejeződött a Dráva medertisztítása projekt 6

Horvai Valér
A DDVIZIG Mintavevő Munkacsoportjáról 7

Balogh József
Gép és eszközbeszerzés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon 8

Burián Alajos
„Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítése" (ÁKK), és „Nagyvízi mederkezelési terv" (NMT) készítése 10

Erb Zsolt
Vízgazdálkodási társulatok kezelésében lévő állami tulajdonú vizek, vízi létesítmények átadás – átvétele 16

Csolcz István
A magyar-horvát határvízi kapcsolatról 18

Schubert József
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Országos Értekezlet 19

Sághiné Juhász Ildikó
Rövid összefoglaló a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy megyei területi szervezeteinek 2015. évi tevékenységéről 20

Istvándi-Feil Nóra
Aktualitások a Területi Vízgazdálkodási Tanács életében 21

Burián Alajos
Bemutatkozik az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály 22

Ózdi Annamária
Vízi emlékhelyek - Zsolnay-kút 23

Klein Judit
Lampl Hugó halálának 40. évfordulójára 24

Klein Judit
Pályaválasztási projektnap a Berkesdi Általános Iskolában 25

Csolcz István
Duális képzés bemutatása a gyakorlatban 26

Troszt Sándor
Szabó Zoltántól búcsúzunk 26

Pinczehelyi-T. Tímea
Képzések speciális szakterületeken 27

Kvassay Jenő élete és munkássága vándorkiállítás 27

Ózdi Annamária versei 28

Előszó

MÁRK László
igazgató

Tisztelt Olvasó!

Lapunk ez évi első számában az elmúlt év főbb eseményeiről, fejlesztéseiről számolunk be és folytatjuk az Igazgatóság egységeinek bemutatását és a vízgazdálkodáshoz kapcsolódó kultúrtörténeti sorozatunkat is.

A tavalyi évvel az Igazgatóság jövője szempontjából vitathatatlanul jelentős időszakot zártunk.

Az év végén sikeresen befejeződött a 2007-2013-as Európai Uniós programozási időszak utolsó projektje is, amellyel így 7 év alatt 33 projektet valósítottunk meg 10,5 milliárd forint összértékben. A projektek keretében nem csupán az árvízvédelmi létesítmények jelentős része újult meg, de a működés infrastruktúrája is korszerűbbé vált.

A működési feltételeket tovább segítették a központi (OVF) lebonyolítású nagy projektek, így pl. az úgynevezett VízGeo projekt, amelynek keretében gyakorlatilag az Igazgatóság teljes informatikai háttere megújult mintegy 140 millió Ft összértékben, de ugyancsak jelentős előrelépést jelentett az a gép és eszközbeszerzés, amihez fogható 20 év alatt nem volt, és amelyről lapunkban részletesebben is olvashatnak. A beszerzett gépek, eszközök bruttó összértéke meghaladta a 620 millió Ft-ot.

2014-óta jelentős többletfeladataink vannak, a kezelésünkben lévő vízfolyások hossza az alig több mint 700 km-ről 3300 km-re nőtt, 3 szivattyútelep helyett ma már 12-t üzemeltetünk. Az ezzel kapcsolatos létszámgondoknak az enyhítésére 2015-ben 16 fő műszaki irányító felvételére nyílt lehetőségünk.

Mindezek a fejlesztések jó alapot teremtenek a továbblépéshez, nem megfeledkezve arról, hogy számos területen hasonló léptékű megújulásra lenne szükség. E tekintetben a legjelentősebb kihívásnak kollégáink folyamatos szakképzését, na és persze megtartását tartom!

Az előző Európai Uniós programozási időszak projektjeinek lezárása mellett megkezdtük a 2014-2020 közötti időszak projektjeinek előkészítését is, ami a nemrégiben lezárult ciklussal ugyan nem azonos léptékű, de mindenképp figyelemre méltó lehetőségekkel kecsegtet. Esetünkben ez három KEHOP pályázatot jelent.

Az Ős-Dráva programról már többször tudósítottunk. A komplex vidékfejlesztési program alapját képező területi vízgazdálkodási létesítmények kiépítésére jelenleg 9 milliárd Ft áll rendelkezésre. Ebből az összegből az Ormánság területén megújul a meglévő vízrendszer és a víz visszatartására, területen való szétosztására új létesítmények épülnek.

A térség másik fontos tervezett létesítménye a Magyarszék és Magyarhertelend határában épülő komplex tározó, ami árvízcsúcs-csökkentés mellett rekreációs lehetőségeket is kínál majd Pécs és Sásd közelében. A tározó üzemvízszinten 28 hektár, max. vízszinten 54 hektár vízfelülettel rendelkezik majd, térfogata árvízszinten 1,28 millió m^3. A projekt összköltsége bruttó 1,88 milliárd Ft.

Ugyancsak KEHOP forrásból kerül sor a Balatonnál üzemelő Ordacsehi szivattyútelepünk rekonstrukciójára, ami a szivattyúk cseréjét és a kapcsolódó gépészeti elemek felújítását jelenti 68 millió Ft értékben.
Mindhárom pályázat beadása a napokban várható.
Mindezek mellett előkészítés alatt vannak egyéb EU-s pályázatok is, a többi között horvát partnereinkkel.

Remélem felkeltettem érdeklődésüket, és velünk tartanak!

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Főigazgatói látogatás a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál

2016. február 10-én került sor igazgatóságunkon a 2015. évi éves beszámoló megtartására, melyen Somlyódy Balázs főigazgató és Láng István műszaki főigazgató-helyettes is jelen volt Pécsett a központi épületünk tárgyalótermében. Elsőként Márk László igazgató ismertette a tavalyi évi fontosabb munkákat, eredményeket, felvázolta a szakágazati problémákat és megoldásra váró feladatokat.
Főigazgató úr is értékelte az elmúlt éves munkát, megköszönte a kollégák erőfeszítéseit, majd Láng István tartott előadást a 2016. évben ránk váró ágazati szintű feladatokról.

Németh Gábor
projektmenedzser
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Cún-Szaporca projekt befejezéséről

Az Ős-Dráva Program egy közel 10 éve kezdődött koncepcionális tervezési folyamat eredménye, mely egy komplex természeti, társadalmi és gazdasági szférát érintő területfejlesztési program. Ennek egyik kiemelt eleme a „A Cún-Szaporca holtág vízpótlása az Ős-Dráva Program keretében" elnevezésű projekt. A projekt előkészítését követően 2013. decemberében megkezdődtek a kivitelezési munkálatok, amit több körülmény is nehezített. A munkálatok alatt 4 alkalommal alakult ki az átlagosnál magasabb vízállás a munkaterületen, egyik esetben, 2015. szeptember-november folyamán a Fekete-vízen a valaha mért legnagyobb vízállással kellet megküzdeni. A vis maior helyzet következtében a körülszádolt munkatérbe betört a víz és elárasztotta azt, jelentős károkat okozva a munkaterületen és környezetében. Az árhullámok levonulását követően a téli időszak szintén kedvezőtlen körülményeket hozott, és építéstechnológiailag nem volt folytatható az építkezés. Ezen nehézségek következtében a projekt teljes időbeli átütemezése vált szükségessé a sikeres megvalósíthatóság érdekében. 2015. október 30-ára elkészült a kivitelezés, jelenleg az üzemeltetési engedélyek beszerzése van folyamatban.

Megvalósult beavatkozások

A Cún–Szaporca holtág vízpótlása a Fekete-vízből történik, amelyhez a vízfolyás 6+420 fkm szelvényében duzzasztó műtárgy épült. A cúni duzzasztó alkalmas a 100 éves visszatérési idejű nagyvizek (55,8 m3/s) átvezetésére. A beruházás súlyponti létesítménye a cúni duzzasztómű, de ezen kívül a projekt keretében számos létesítmény valósult még meg (helyszínrajzon piros ponttal jelölve).

A víz a duzzasztóval egybe épített vízkivételi zsilipen keresztül jut az 1250 m hosszú tápcsatornába, végül a holtágba. A tápcsatornán az átközlekedést 4 db áteresz biztosítja, ezen kívül 1 db halrács és 1 db vízrajzi mérőszelvény épült.
A vízpótlás megvalósítását biztosító műszaki létesítményeken kívül, a holtág vízszintjének, a környező területek talajvízszintjének, valamint a Fekete-víz és a tápcsatorna által szállított vizek mennyiségének mérésére monitoring létesítmények épültek (3 db vízmérce, 5 db talajvízfigyelő kút, 1 db vízmérő műtárgy). A mért adatok felhasználásának elsődleges célja a vízpótló rendszer megfelelő üzemeltetéséhez szükséges adatok biztosítása, illetve a holtág és a Fekete-víz vízjárásának, vízháztartásának dokumentálása, nyomon követése.

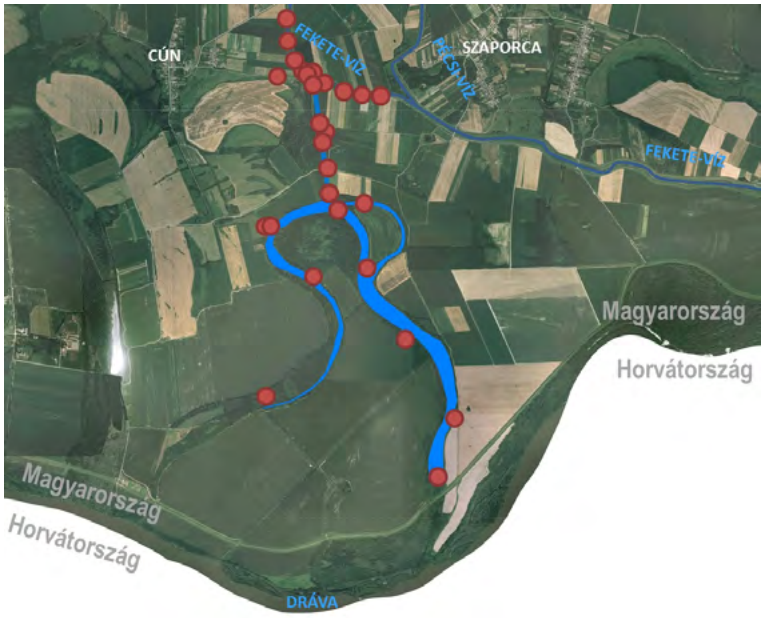

A projekt eredményei

A projekt eredményeképpen a természetes eredetű lefolyásból származó víz visszatartásával és a holtágba való vezetésével biztosíthatóvá vált a víz meghatározó szerepének visszaállítása a térségben, teljesül az ökológiai és természeti értékek megóvása, a vizes élőhelyek fenntarthatósága, az őshonos fajok megtartása. A megvalósított fejlesztések hozzájárulhatnak az elmaradott ormánsági térség felemelkedése szempontjából fontos turizmus és természeti környezet fejlődésének elősegítéséhez.

A Cún-Szaporca holtág vízgazdálkodási adatai:

Vízgyűjtő megnevezése:	Dráva
Vízhasználat jellege:	természetvédelmi célú tározás
Maximális feltöltési vízszint:	91,25 m Balti felett
Vízpótlási vízmennyiség:	1 050 000 m³/év
Vízfelület 91,25 m Balti szinten:54,5 ha	

Domány András
műszaki ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Befejeződött a Dráva medertisztítása projekt

A Dráva, mint Európa egyik legszebb folyója kezd nyitottabbá, ismertebbé, keresettebbé válni természeti és környezeti lehetőségeivel, rejtelmeivel és varázsával. A nyitottabb országhatár tette lehetővé például a vízi turizmus dinamikus növekedését a Dráván Őrtilos és Drávaszabolcs között az elmúlt években. Megjelent annak az igénye is, hogy a dunai torkolattól nagyobb hajókkal érkeznének külföldi turisták hazánkba. Ehhez kapcsolódóan igény van a folyó megfelelő hajózhatóságának biztosítására. Mindennek hatása van a kis-, közepes- és nagyvízi mederre mind a magyar, mind a horvát szakaszokon.

A Magyarország-Horvátország IPA Határokon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 pályázat keretében a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Hrvatske vode, mint a Dráváért felelős szervezetek a Dráva folyó magyar - horvát határszakaszain, a 111,0 fkm – 198,6 fkm között a biztonságos vízi közlekedés érdekében a hajózást zavaró akadályok (famaradványok, funkción kívüli kőművek maradványai) eltávolítását végezte el a 2014-2015. évben. A mederbe beágyazódott famaradványok, tuskók eltávolítása csökkenti a mederhordalék mennyiségét, valamelyest lassítja a partmenti erózió folyamatát is.

A víziúton található akadályok megszüntetése révén a jövőben megelőzhetők az esetlegesen előforduló balesetek, és annak következtében előálló környezeti szennyezések.

A munkálatok a Dráva magyar oldalán közel 10 km, míg horvát oldalán 13 km hosszban folytak a 2015. év tavaszán. Az uszályra szerelt úszókotró-markoló géppel eltávolításra került fa mennyisége mind a magyar, mind a horvát oldalon közel 500 m^3-t, míg a magyar oldalon a mederből eltávolított és a közeli partvédő műbe megerősítés céljából beépített kő mennyisége 300 tonnát tett ki.

A pályázatban vállalt kötelességeinknek eleget téve, a májusban megtartott műszaki átadás-átvételi eljárás és a 2015. szeptember 17-én, Barcson megrendezett záró rendezvény révén, sikeres határokon átnyúló projektet zártunk le.

A DDVIZIG Mintavevő Munkacsoportjáról

Horvai Valér
szakmai irányító
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A 2015. április 1-én megtartott Igazgatói értekezleten Dr. Hoffmann Imre helyettes Államtitkár Úr elfogadta, hogy minden vízügyi igazgatóság hozzon létre akkreditált mintavevő csoportot. Ez alapján döntés született, hogy a laboratóriummal nem rendelkező vízügyi igazgatóságoknál is kerüljenek kialakításra mintavételi egységek. Az egységek akkreditációja első ütemben felszíni víz és szennyvíz mintavételre és ezek fizikai és általános kémiai paramétereinek helyszíni mérésére fog kiterjedni.

Ennek következményeként 2015. június 17-én országosan megalakult 10 db VIZIG Mintavevő Munkacsoport (a KÖTIVIZIG és a NYUDUVIZIG már akkreditált laboratóriummal és mintavevőkkel rendelkezett). Az említett két igazgatóságon kívül további négy vízügy rendelkezett már laborral (ÉDUVIZIG, KDTVIZIG, ADUVIZIG, KÖVIZIG).

A munkacsoportok akkreditációra való felkészülésére Dr. Teszárné Dr. Nagy Mariann, a KÖTIVIZIG Laboratóriumának vezetőjét bízták meg. A DDVIZIG kivételével mindegyik igazgatóság rendelkezett alapvető mintavevő felszerelésekkel, helyszíni mérőműszerekkel és egyéb eszközökkel.

A DDVIZIG Mintavevő Csoportja 8 főből áll, központilag kijelölt vezetője mindegyik igazgatóságon a műszaki igazgató-helyettes. A csoportok munkáját a helyi szakmai irányítók koordinálják, a minőségirányítási vezetők segítségével. A feladat ellátásához mind a szakmai irányítóknak, mind a minőségügyi vezetőknek rendelkeznie kell „belső auditor és minőségirányítási vezető" képesítéssel. A felszíni vizek (folyó- és állóvíz)- és szennyvizek mintavételét és helyszíni méréseit a mintavevők végzik. A mi igazgatóságunkon a szakmai irányítóval együtt, összesen 6 mintavevő dolgozik. Az akkreditált státusz megszerzéséhez szükség volt jártassági vizsgálatokra és legalább 3 hónapja működő mintavételi- és minőségirányítási rendszerre.

A működéshez és a mintavételhez szükséges eszközök, helyszíni mérőműszer és berendezések beszerzése megtörtént.

A jártasság megszerzéséhez szükséges felkészítő oktatást és mintavételi gyakorlatokat, valamint az akkreditált vizsgálatokat a NYUDUVIZIG Keszthelyi Laboratóriuma végezte el, ami a munkacsoporttal leszerződött együttműködő labor is egyben. A minőségirányítási rendszer dokumentációját a szakmai irányító és a minőségügyi vezető készítette el igazgatóságunkon.

A Mintavevő Munkacsoport telephelye Pécsett, a Szentlőrinci út 6. szám alatt található.

A DDVIZIG Mintavevő Munkacsoportjának akkreditációs kérelmét december elején nyújtottuk be a Nemzeti Akkreditáló Testülethez (NAT). Az akkreditációt jelenleg felszíni- és szennyvíz mintavételezésre, valamint néhány fizikai- és kémiai paraméter helyszíni mérésére kértük meg.

A Mintavevő Munkacsoport működése nagymértékben hozzájárul az igazgatóság szakmai munkájához (üzemeltetés szempontjából hasznos mintavételekkel, helyszíni mérésekkel, szennyvizek befogadóra gyakorolt hatásának vizsgálatánál és a vízminőségi kárelhárítási tevékenységnél).

Balogh József
szakaszmérnökség vezető-helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

Gép és eszközbeszerzés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

A KEOP-2.1.1/B/15-2015-0001 **„Gép és eszközbeszerzés a vízügyi igazgatóságok árvízvédelmi és fenntartási feladatainak ellátásához”** projekt keretében 2015. év végén új munkagépek, eszközök, műszerek kerültek igazgatóságunkhoz.

2 db	földmű fenntartó gép (árokásó, rakodó és lánctalpas kotró)
6 db	John Deere traktor adapterekkel (kaszáló és meder fenntartó szerelékek)
1 db	önjáró rézsűkasza Pistenbully Allseason 100 (+ kaszafej és pótkocsi)
2 db	ágaprító gép kardános
1 db	vonatatott gréder MUMGÉP VG 400
1 db	úszó munkagép (Truxor DM 5045) önjáró, lánctalpas, kétéltű (nádvágó adapter készlettel, utánfutóval)
1 db	AGROFIL mobil szivattyú 300 l/s kapacitású
5 db	Tresz 30 l/s kapacitású hordozható szivattyú
5 db	Közúti jármű (3 db VW Amarok Pickup, 2 db 4x4 VW T6 platós tehergépkocsi
1 db	Digitális szintezőműszer Leica Sprinter 250M)
1 db	Automata mérőállomás + kiegészítő műszercsomag

CAT 328EL lánctalpas kotró

CAT428F2 árokásó, rakodó

Erdészeti szárzúzó Ventura TFVJMFD 225

Erdészeti Ventura szárzúzó traktoron

Faaprítékoló gép Peruzzo TC-15

JOHN DERE 5100M traktor

JOHN DERE 6195R traktor

JOHN DERE 6125M traktor

NOBILI TBE-S 242 3 pontra szerelt zúzó

Önjáró rézsűkasza Pistenbully Alseason 100

Önjáró rézsűkasza Pistenbully Allseason 100, kaszafej és pótkocsi

Önjáró, lánctalpas kétéltű nádvágógép adapter készlettel Truxor DM5045

Önjáró, lánctalpas kétéltű nádvágógép adapter készlettel TRUXOR

Rézsűkaszáló gépegység 6500 mm rézsűhosszig HERDER BK 180+KMU 150

Vontatott gréder MUMGÉP

A gépek üzembe helyezését követően, rendszeres használatuktól a következő eredményeket várjuk:

- A vízkárelhárítással kapcsolatos növekvő fenntartási és védekezési feladatok elvárt minőségben történő teljesítése.
- Az élet- és vagyonbiztonság maximális védelme, árvízvédelmi biztonság javítása.
- A vizek kártételeinek elhárítását szolgáló művek és létesítmények rendeltetésszerű és biztonságos fenntartásához, a védekezési feladatok hatékony végrehajtásához szükséges tárgyi feltételek megteremtése.
- Csökkenő védekezéskori reagálási idő.
- Költséghatékonyabb fenntartási és védekezési feladat ellátás.
- A védvonalak előírásokban meghatározott állapotának fenntartása, ezáltal a védvonalak és védekezési helyszínek jobb megközelítése.

Burián Alajos
osztályvezető
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

„Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítése" (ÁKK), és „Nagyvízi mederkezelési terv" (NMT) készítése

A 2008-ban megkezdett Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítés – amit mi vízügyesek röviden csak ÁKK-nak hívunk – III. ütemének befejezése és ezzel az országos projekt lezárása a 2015. év második felében megtörtént. Az elkészült kockázat és kezelési tervek, intézkedések – a teljesség igénye nélkül néhány fő részt kiemelve – az alábbiak voltak:

- Országos elöntési veszélytérképek,
- Országos elöntési kockázati térképek,
- Országos stratégiai kockázat kezelési tervek,
- Országos kockázatkezelés végrehajtás előkészítése,
- Informatikai támogatás (ÁKIR térinformatikai rendszer).

A teljes dokumentáció a https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=145 linken tekinthető meg. A munka azonban nem zárult le tekintettel arra, hogy szükséges az állományokat hatévente felülvizsgálni, az új állapotokat felmérni és értékelni, az időközben beérkező véleményeket, javaslatokat a következő felülvizsgálatkor a programba beépíteni. Ennek megfelelően az árvízi kockázatok jövőbeni figyelemmel kísérése gyakorlatilag folyamatos munkát biztosít a vízügyi igazgatóságok, köztük a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság számára is.

Nagyvízi mederkezelési tervezés

A nagyvízi mederkezelési tervezés folyamata, maga a projekt végrehajtása – karöltve az ÁKK programmal – szintén lezárult. A feladat végrehajtásának alapját a Nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet határozta meg. A kormányrendelet a tervkészítés folyamata mellett számos további, különösen a nagyvízi meder területén ingatlannal rendelkező állampolgárok számára fontos információt ad az ingatlanok használatára vonatkozóan, amelyeket az alábbi táblázatban ismertetünk:

Levezető sáv neve	**Építmény műszaki követelményei**	**Épület, illetve terepszint fölé emelkedő építmény**		**Intézkedések**
		Új elhelyezése	**Meglevő felújítása, átalakítása, bővítése**	
Elsődleges	Akadálymentes hozamátbocsátás minden időszakban, nincs a terepszint fölé emelkedő akadály. Az elsődleges lefolyási sávot lehetőleg a parti sávhoz illeszkedve kell kijelölni.	Nem megengedett.	Nem megengedett.	Engedély nélküli építmények bontása. Nem megfelelő használatból származó lefolyási akadályok felszámolása.
Másodlagos	A nagyvízi mederkezelési tervben meghatározott átbocsátó-képességnek megfelelő levezetésre alkalmas állapotban tartás.	Az 5. § (4) bekezdés a)-c) pontja szerinti építmények. Rendezvények ideiglenes építményei legfeljebb 15 napig kihelyezhetők.	Érvényes építési, illetve létesítési engedéllyel rendelkező építmény esetén lehetséges, alapterület növelése nélkül. Épület a nagyvízi mederkezelési tervben előírt, biztonsági szintet is magában foglaló magasságú padlószint alatt nem lehet körbe épített (lábakon álljon).	Parti sávban a magán üdülőépületek és a nem megfelelő használatból származó lefolyási akadályok megszüntetése. Nem megfelelő használatból származó lefolyási akadályok felszámolása.
Átmeneti	A 2. és 3. pont szerint, továbbá: Időszakonként elöntésre kerülő terület, a szabályozott és elégséges mértékű (áteresz, hullámtéri hidak stb.) hozamátbocsátás megtartásával.	A 2. és 3. pont szerint, továbbá: Rendezvények ideiglenes építményei legfeljebb 90 napig kihelyezhetők. Meglévő üdülőterületen a beépítettség növelése nélkül (pl. egyidejű bontással) üdülőépület vagy a vízpartot használókat kiszolgáló kereskedelmi, szolgáltató létesítmény. A nagyvízi mederkezelési tervben előírt, biztonsági szintet is magában foglaló magasságú padlószinttel, lábakon álló építmény.	A 2. és 3. pont szerint, de a földszint körbeépíthető, továbbá: Építési előírásoknak és kezelői hozzájárulásnak megfelelő, 10 éven belül létesült épület használatba vétele, bővítése megengedett.	A 2. és 3. pont szerint, továbbá: Beépítésre nem szánt területen a nem megfelelő használatból származó lefolyási akadályok felszámolása. Építési övezetben az építési engedély és kezelői hozzájárulás nélkül épült létesítmények felszámolása.
Áramlási holttér	Nem vesz részt a nagyvízi hozamok vízszállításában. A hozzájárulást megelőző vizsgálatot ez esetben is el kell végezni, annak ki kell terjednie különösen arra, hogy a holttérből igénybe vett teljes térfogat nem csökkenti a terület víztározó térfogatát az árvízszintet károsan növelő mértékben.	A 2-4. pont szerint, továbbá Meglevő üdülőterület beépítetlen telkén új épület helyezhető el, a vonatkozó övezeti előírások keretei között. Az itt elhelyezkedő létesítmények árvíz elleni védettségét biztosítani kell.	A 2-4. pont szerint, továbbá: Építési engedélynek és kezelői hozzájárulásnak megfelelő, 10 éven túl létesült épület legfeljebb 25 m2 alapterülettel történő bővítése.	Építési övezetben az építési engedély és kezelői hozzájárulás nélkül épült létesítmények szükség szerinti felszámolása.

A fenti táblázatban látható, hogy a magyarországi folyók, így az Igazgatóságunk kezelésébe tartozó Dráva folyó mentén kijelölt nagyvízi meder sávján belül összesen négy különböző levezető sáv került meghatározásra attól függően, hogy az adott árvízzel érintett terület milyen mértékben vesz rész az árvizek levezetésében. A Dráva esetében a nagyvízi meder határát és a levezető sávokat az a kétdimenziós modell mutatta meg, amelyben a 100 évenként visszatérő és 3000 m^3/s nagyságú vízhozam került modellezésre. Ezen túlmenően a belterületeket érintő ingatlanok esetében a folyó nagyvízi szintjének ismeretében helyszíni geodéziai méréssel határoztuk meg a nagyvízi meder pontos határát.

Az elkészült tervekben szereplő nagyvízi medrek határának az ingatlan nyilvántartásba történő bejegyzés előkészítése folyamatban van, ezzel párhuzamosan megkezdődött a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet ez irányú módosítás előkészítése is. A nagyvízi meder jogi jelleg bejegyzése és a kormányrendelet módosítása ez év végéig várhatóan meg fog történni.

Az ÁKK és NMT projektek megvalósításával, a vízkárok hatásainak részletes megállapításával, a tervezett intézkedések megvalósításával, valamint a területi változások nyomon követésével várhatóan az árvízi kockázatok csökkenése, a nagyvízi meder és vízlevezetés biztonságának növelése valósul meg a jövőben.

DRÁVÁTÓL A BALATONIG |

"Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése"

(2007/60/EK Irányelv alapján)

KEOP-2.5.0/B/09-12-2013-0001

SZÉCHENYI 2020 | OVF | Európai Unió

ÁKK 2014 KONZORCIUM

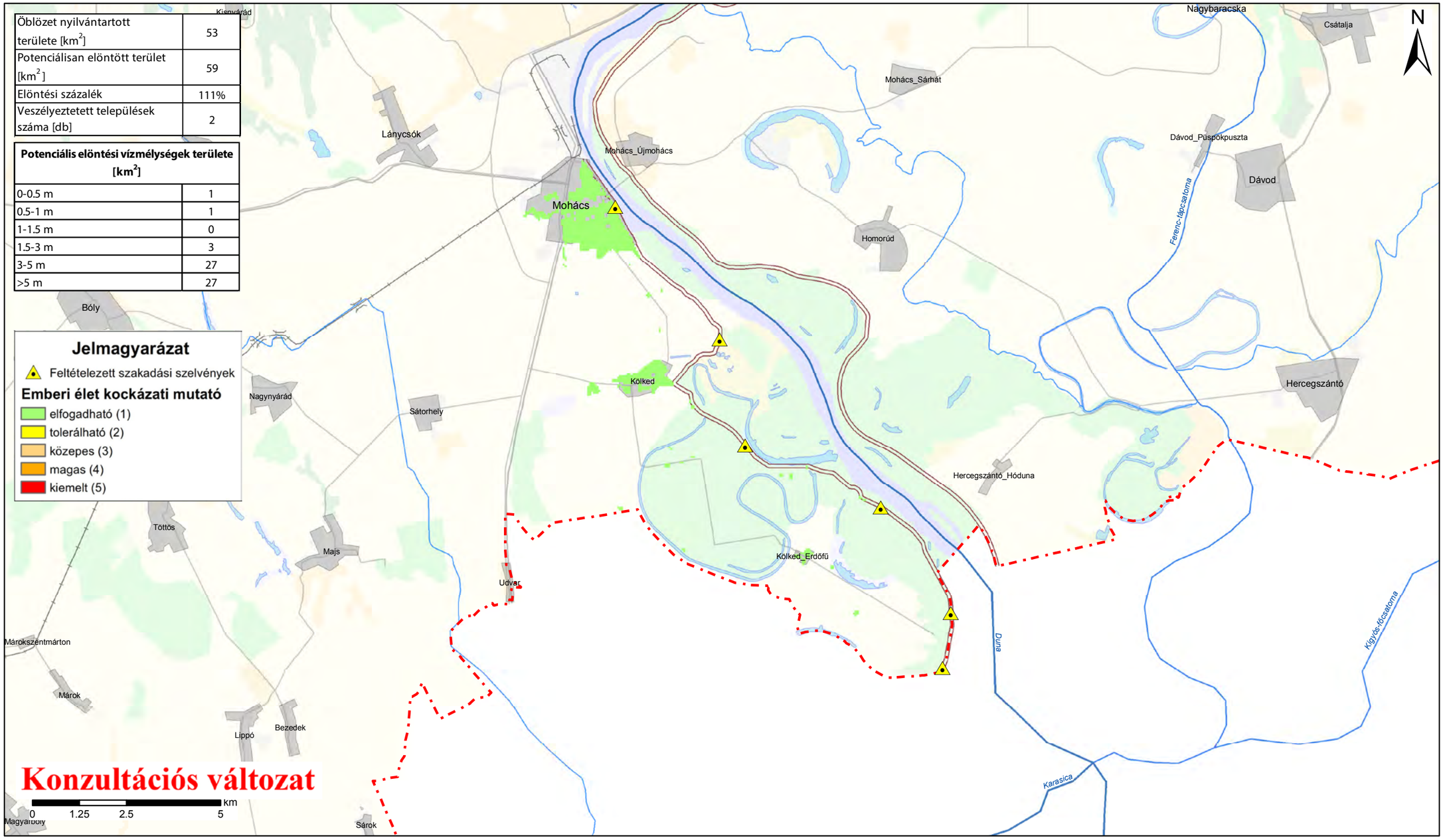

Öblözet nyilvántartott területe [km^2]	53
Potenciálisan elöntött terület [km^2]	59
Elöntési százalék	111%
Veszélyeztetett települések száma [db]	2

Potenciális elöntési vízmélységek területe [km^2]	
0-0.5 m	1
0.5-1 m	1
1-1.5 m	0
1.5-3 m	3
3-5 m	27
>5 m	27

Jelmagyarázat

Feltételezett szakadási szelvények

Emberi élet kockázati mutató

- elfogadható (1)
- tolerálható (2)
- közepes (3)
- magas (4)
- kiemelt (5)

Konzultációs változat

Dráva részvízgyűjtő

ÁKK tervezési egység: Dráva

1.32 Mohácsi ártéri öblözet emberi élettel kapcsolatos kockázati térképe

A terhelés – elöntési vízmélység és valószínűség – és a beépítés mértékének függvényében mutatja az élet, egészség és élhetőség veszélyeztetettségének mértékét. Az ábrázolt öt kategória az *elfogadható – tolerálható – közepes – magas – kiemelt* besorolást fedi. Az emberi életet veszélyeztető vízmélységek a *közepes – magas – kiemelt* kategóriában fordulnak elő. *Kiemelt* kockázatok jelentkeznek a nagy valószínűséggel, nagy vízmélységgel veszélyeztetett és sűrűn lakott területen.

DRÁVÁTÓL A BALATONIG |

"Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése"
(2007/60/EK Irányelv alapján)
KEOP-2.5.0/B/09-12-2013-0001

SZÉCHENYI 2020 | OVF | Európai Unió

ÁKK 2014 KONZORCIUM

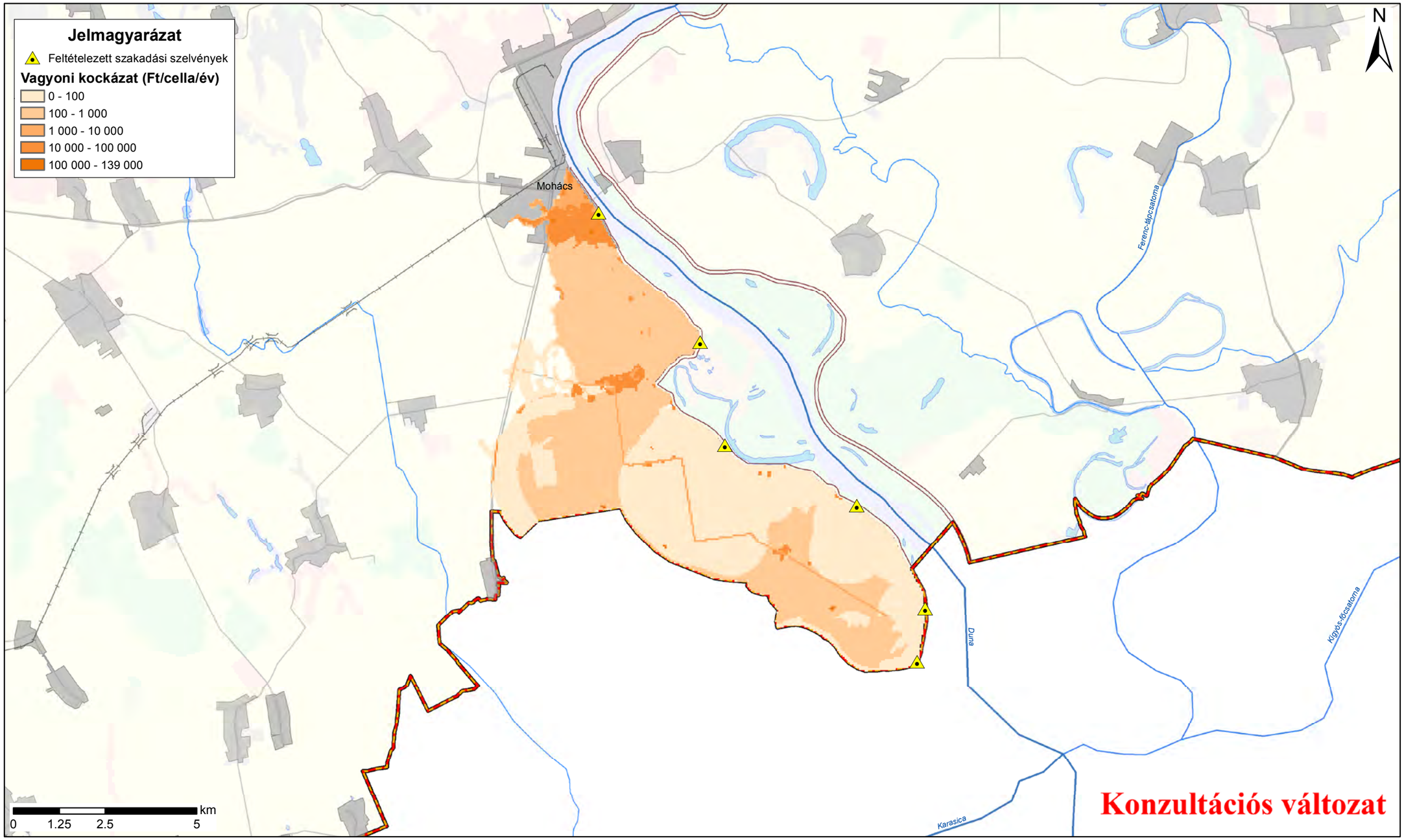

Dráva részvízgyűjtő	**1.32 Mohácsi ártéri öblözet intézkedést követő kockázati térképe** **Jogszabálykövető változat - Vagyoni kockázat**
ÁKK tervezési egység: Alsó-Duna	A térkép az ártéri öblözet területén az árvízi elöntés okozta vagyoni kockázat évesített fajlagos értékeit tartalmazza.

Erb Zsolt
társulati vízfolyások referense
Vízrendezési és Öntözési Osztály

Vízgazdálkodási társulatok kezelésében lévő állami tulajdonú vizek, vízi létesítmények átadás – átvétele

Társulati működés jogi környezetének megváltozása 2014.-től

A vízitársulatok működését a 2009. évi CXLIV. törvény, illetve az azt módosító 2011. évi XXII. törvény szabályozta. Ezeket a törvényeket módosította az „Egyes törvények vízgazdálkodási tárgyú módosításáról szóló 2013. évi CCXLIX. törvény". Ennek értelmében „Azon állami tulajdonban lévő vizek és vízi létesítmények, amelyek vonatkozásában vízitársulat vagyonkezelői joga vagy kezelői joga van bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásba, vagy egyébként vízitársulat üzemeltetésében állnak, e törvény erejénél fogva a működési terület szerinti vízügyi igazgatási szerv vagyonkezelésébe kerülnek." A törvény 2014. január 1-i hatálybalépését követően a vízgazdálkodási társulatok tevékenysége érdemben változott meg, a társulatok kezelésében lévő állami tulajdonú vizek, vízi létesítmények kezelése a területileg illetékes vízügyi igazgatóságokhoz került.

Társulati művek átadás – átvételi eljárása

2014 elején igazgatóságunk az illetékességi területén működő társulatokkal egyeztetést kezdeményezett. Az egyeztetésen kialakított együttműködés alapján az elmúlt időszakban társulatonként összeállításra került:

- társulati vagyonkataszter,
- vízi létesítmények állapot felvétele,
- a vízi létesítményekhez kapcsolódó engedélyek, szolgalmak és egyéb használati hasznosítási dokumentumok jegyzéke,
- átadásra kerülő létesítményekhez kapcsolódó tervdokumentációk jegyzéke,
- az átadásra kerülő vízi létesítmények, tárgyi eszközök nyilvántartott vagyoni értékének listája,
- folyamatban lévő EU – s fejlesztések dokumentációi,
- a társulat térítési igénye az átadás - átvétellel kapcsolatosan.

Fenti dokumentációkra alapozva a vagyonátadás – átvételi megállapodás megkötésre került. A területünkön működő tizenegy vízgazdálkodási társulatból kilenccel a megállapodás megkötésével sikeresen lezárult a törvény értelmében előírt vagyonátadás.

A Balaton – Nagyberek Vízitársulat speciális, multilaterális jogi helyzete miatt Igazgatóságunk saját hatáskörben a megállapodást megkötni nem tudta. A Rinya – Dombó menti Vízitársulat menetközben felszámolás alá került, illetve az adminisztrációja megszűnt, a megállapodás megkötése ellehetetlenült.

Gerecháti szvtp. átvételkor 2014.01.

Gerecháti szvtp. épület

VT-tól átvett Gerecháti szvtp. felújítva

Általános állapotú volt társulati meder
(Vályogvető - árok)

Kölked szvtp. felújított szivattyú

Társulattól átvett Gordisai szivattyú telep

VT-tól átvett Vizslaki szvtp. felújított gépészet

Ordacsehi szvtp.- épület átvételkor

Ordacsehi szvtp. - épülete

Átvett társulati vízi művek

2014 előtt Igazgatóságunk vagyonkezelésében levő 723 km hosszúságú csatornák és vízfolyások hossza, a törvénymódosítás következtében kiegészült még mintegy 2550 km társulati vízfolyással. Az átvett medrek mellett kilenc belvízvédelmi szivattyútelep is a kezelésünkbe került. Az átvételi eljárások során mostanáig a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnak 2828 db ingatlan került birtokába. A törvény lehetőséget biztosított az önkormányzatok számára, hogy üzemeltetésre felajánlják a vízügyi igazgatóságoknak az öntözési célú csatornákat, vízfolyásokat. Igazgatóságunknál ez kb. 18 km vízfolyás szakaszt érintett, melyet üzemeltetésre átvettünk. Jelenleg folyamatban van még az MNV Zrt. és az NFA Szervezettől átveendő vízfolyásszakaszok vagyonkezelői jogának átvétele.

Az átvett társulati víziművek állapotáról

A létesítmények átvételekor működési területünkön 802 állapotfelvételt készítettünk az átadóval. Az állapotfelvételek készítése során megállapítást nyert, hogy a létesítmények, vizek nagyobb része csak jelentős fejlesztések után éri el az igazgatósági kezelésben lévőknek a szintjét. A belvízvédekezésben kulcs fontosságú volt a szivattyútelepek átvétele és felújítása, ami 2014. évben haladéktalanul megkezdődött. A felújításoknak is köszönhetően a 2014-2015-ös belvízvédekezések eredményesen valósultak meg, nagyobb elöntés nem történt. 2015-ben a felújítások a rendelkezésre álló források függvényében tovább folytatódtak az Ordacsehi-, Balatonőszödi-, Szántódi-, Zamárdi – szivattyútelepeken a Balaton partján, illetve a Kölkedi – szivattyútelepen a Dunánál. A továbbiakban átfogó fejlesztést tervezünk az ordacsehi belvízvédelmi szivattyútelepen KEHOP támogatással, míg a többi átvett telepen viszonylag kisebb fejlesztések állnak előttünk. Az átvett vízi létesítmények, vízrendszerek fejlesztésére a további években jelentős munkákra, forrásokra lesz szükség.

Átvett Kölkedi szvtp. hullámtéri oldal - felújítva

Átvett Ordacsehi szvtp. - nyomóoldal

Csolcz István
vízkárelhárítási referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A magyar-horvát határvízi kapcsolatról

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területének déli-délnyugati részét a Horvát Köztársasággal közös országhatár szegélyezi. Ennek az adottságnak köszönhetően az ott található vízfolyások közös kezelést, gazdálkodást igényelnek, amelynek formális megvalósítása érdekében kétoldalú, kormányközi egyezménnyel szabályozták a kapcsolattartás rendjét. A két ország közti vízgazdálkodási együttműködés alapja a 127/1996. (VII. 25.) Kormányrendelet, amely a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között Pécsett, 1994. július 10-én aláírt, a vízgazdálkodási együttműködés kérdéseiről szóló Egyezmény kihirdetése. Az Egyezményben foglaltak értelmében a vízgazdálkodási feladatok ellátására felek létrehozták az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságot. Az Egyezmény rendelkezései kiterjednek a közös határt képező és a közös határ által metszett vízfolyásokon és azok vízgyűjtő területén felmerülő összes vízgazdálkodási kérdésre, intézkedésre és munkálatra, amelyek vízgazdálkodási szempontból hatással lehetnek az érintett vizekre.

Az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságban az együttműködő feleket a kormány által kinevezett meghatalmazottak és meghatalmazott-helyettesek képviselik. Munkájukat a határvízi titkárok és az albizottságok segítik. Magyar-Horvát viszonylatban az alábbi négy albizottság került létrehozásra:

- Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottság,
- Mura Albizottság,
- Vízminőség-védelmi Albizottság,
- Integrált Vízgazdálkodási Albizottság.

A Bizottság rendes üléseire évente kerül sor. A Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottság és a Vízminőség-védelmi Albizottság jelenleg évente egyszer, míg az Integrált Vízgazdálkodási Albizottság évente kétszer ülésezik. Igazgatóságunk mind a Bizottság, mind az említett albizottságok munkájában érintett. A Mura Albizottság munkáját magyar részről a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság koordinálja.

Az albizottságok szakmai előkészítést végeznek a Bizottság számára, megfogalmazzák és előkészítik a két állam hatáskörébe tartozó, közös érdekeltségű vízi művekkel kapcsolatos feladatokat, fejlesztési igényeket. A teljesség igénye nélkül az alábbiakban foglaljuk össze az albizottságok döntés előkészítő tevékenységének főbb területeit:

- árvízvédelmi művek fejlesztése és felülvizsgálata;
- a Dráva folyó létesítményeinek fenntartása, fejlesztése, felülvizsgálata;
- vízrendezési és belvízvédelmi művek fejlesztése, használata és felülvizsgálata;
- hidrológiai és hidrogeológiai munkák és tevékenységek, adatcserék;
- vízkészletek, vízhasználatok;
- vízgazdálkodási távlati tervek egyeztetése;
- monitoring tevékenységek összehangolása;
- vízminőség-védelmi mintavételezések, mérések, elemzések, egyeztetések;
- nemzetközi előírásokhoz kapcsolódó nemzeti programok megvalósítása;
- pályázati tevékenységek egyeztetése, összehangolása és közös végrehajtása.

A 2015. évben a Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottság többek között egyeztetéseket folytatott az árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázat kezelési terv, valamint a nagyvízi mederkezelési terv kapcsán. Konzultációk, bejárások történtek a közös érdekeltségű vízfolyásokkal kapcsolatosan azok fenntartása, vízkészleteik hasznosítása és az árvízvédekezéssel kapcsolatos fejlesztési lehetőségek kapcsán. Kiemelt jelentőséggel bír igazgatóságunknak a Dráva folyó kezelésével kapcsolatos tevékenysége. Ennek keretein belül adatcserét folytatunk a Horvát Vizek szervezetével, mely többek közt az árvízi védekezések alapjául is szolgál. Ugyan nem a már fent említett Vízgazdálkodási Egyezmény alapján, de fontos feladatunk a Dráva, mint II. osztályú hajóút hajózási feltételek folyamatos biztosítása. Ezzel kapcsolatosan a hajóút kitűzése, majd ennek ellenőrzése évről évre jelentkező kötelezettség. A rendszeresen jelentkező feladatok mellett megfogalmazásra kerülnek a hajóút fejlesztését célzó közös projektek is. Az albizottság fenti tevékenységeivel összefüggésben több szabályzat kidolgozása és átdolgozása jelenleg is folyamatban van.

A Vízminőség-védelmi Albizottság 2015. évben folytatta a Mura, a Dráva és a Duna közös vízminőség-vizsgálatait és a vizsgálati eredmények elemzését. Az Albizottság információcserét folytatott az új jogszabályokról és más, a vízminőség-védelem témakörébe tartozó tevékenységekről. Folytatódott az Európai Uniós előírásokhoz illeszkedő nemzeti előírások harmonizálása.

Az Integrált Vízgazdálkodási Albizottság 2015-ben folytatta az EU VKI alkalmazásával kapcsolatban nemzeti szinten megfogalmazott programok egyeztetését. Felek kölcsönösen tájékoztatták egymást a vízgyűjtő-gazdálkodási terveik aktuális állapotáról. Az Albizottság továbbra is támogatja és koordinálja a Víz Keretirányelv végrehajtását segítő közös projektek előkészítését, valamint az EU Duna régió stratégia végrehajtását az érintett vízgyűjtő területek vonatkozásában.

A két ország jó viszonyát jelzi, hogy az elmúlt időszakban is több közös, Európai Unió által támogatott projekt valósulhatott meg. A Magyar-Horvát Határmenti IPA Pályázati Program 2007-2013 harmadik kiírás keretén belül a horvát féllel öt vízgazdálkodási kérdésekhez kapcsolódó pályázatot bonyolítottunk le. A 2014-2020-as Uniós programozási időszakra vonatkozóan több, határon átnyúló pályázati elképzelés került egyeztetésre.

A magyar-horvát, több mint 20 éves kapcsolatról elmondható, hogy a közös munka példaértékű, az elvégzett munkák, egyeztetések, fejlesztések mind-mind segítik a két ország vízgazdálkodási kérdéseinek megoldását, megválaszolását, a két ország közötti jó kapcsolat megtartását.

Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Országos Értekezlet

2015. november 10-12.

Schubert József
osztályvezető
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

2015-ben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságot érte az a megtiszteltetés, hogy a klasszikusan „vízgazdálkodásinak" nevezett szakágazat országos értekezletének helyszínt adjon. Érdemes a szakági elnevezésnél egy kicsit elidőzni, mivel egy sok szakmát integráló és összetételét tekintve gyakran változó szakterületről van szó. A jelenlegi név sem ad igazán támpontot a tevékenységek sorát illetően, hiszen ez a csapat foglalkozik a vízi közművekkel, a vízkészlet-gazdálkodással, a vízbázis védelemmel is, hogy csak a fontosabbakat említsük. Volt idő - nem is olyan régen – mikor a vízrajz is ide tartozott.

A konferencia helyszínének kiválasztása és a megfelelő körülmények biztosítása igazgatóságunk feladata volt, míg a szakmai tartalmat az Országos Vízügyi Főigazgatóság szervezte meg. A helyszín kiválasztásánál fontos szempont volt a viszonylag nagy, 60-70 fős létszám elhelyezése, de behatárolta a lehetőségeket az is, hogy kis távolságon belül színvonalas terepi programot is nyújthassunk. Ideális helynek mutatkozott Harkány és környéke, ahol a térség és az Igazgatóság fejlesztési terveiben meghatározó Ormánság és az Ős-Dráva program bemutatható. Ezt azért is fontosnak tartottuk, mert az ország minden részéből érkező kollégák általában vajmi keveset tudnak erről a vidékről.

Nem kis gondot okozott a szervezőknek a két napba besűríteni a konferencia előadásait. Ezért már a rendezvény előestéjén is két órás eszmecserére került sor a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés egyes speciális témáival kapcsolatban.
November 11-én Jakus-Tóth Erika főosztályvezető asszony elnökletével és Márk László igazgató úr köszöntőjével kezdődött a konferencia. Az előadások fő témája a vízkészlet-gazdálkodás mennyiségi és minőségi kérdései voltak. A programozó vállalkozó által bemutatásra került a VÍZGEO rendszerben a DDVIR adaptálásával készülő vízkészlet-gazdálkodási modul is. A munkánkat lényegesen befolyásoló jogszabályi környezet várható változásairól Kovács Péter minisztériumi főosztályvezető tartott előadást. A délutáni terepi program előkészítéseként a záró előadást Polgár Károly osztályvezető tartotta az Ős-Dráva projektről.

Délután megtekintettük az éppen elkészült cúni Fekete-víz duzzasztót, majd kis körutat téve az Ormánságban a Duna Dráva Nemzeti Park Ős-Dráva Látogatóközpontjában ismerkedtünk a térség élővilágával.
A harmadik nap fő témája a víziközmű tevékenység volt, de ekkor is hallottunk az informatikai fejlesztésekről és jogszabályváltozásokról. A Belügyminisztériumból Domahidi László főosztályvezető-helyettes tartott részletekbe menő tájékoztatást a főosztály munkájáról.
Az értekezlet jó hangulatban eredményes konzultációkkal telt. Legközelebb 12 év múlva ismét Pécs várja a vízgazdálkodókat, ki tudja milyen szakági összetételben.

Első esti eszmecsere a Thermal Hotelben

Márk László igazgató úr köszöntötte a konferencia résztvevőit

A Fekete-víz cúni duzzasztójának megtekintése

Sághiné Juhász Ildikó
MHT Baranya Megyei Területi Szervezet Titkára

Rövid összefoglaló a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy megyei területi szervezeteinek 2015. évi tevékenységéről

2015. év március 23-án a Somogy megyei területi szervezettel közös szervezésben került megrendezésre egy nagyszabású konferencia a Víz Világnap tiszteletére Kaposváron a városházán, melynek szlogenje a „Víz és Fenntartható fejlődés" volt. Az elhangzott előadások témája a vizes élőhelyek, a vízbiztonság, a vízügyi értékek, valamint az öntözés fejlesztése. Ezt követően április 14-én a DDVIZIG hivatalos helyiségében a Dráva Nagyvízi Mederkezelési Tervének bemutatását és a Kis-vízfolyások 2014. évi árvizeiről szóló prezentációt hallgathattuk meg.
Május 14-én Eszék, a Kopácsi rét és a Dráva part volt a helyszíne egy nagysikerű szakmai tanulmányútnak.
Június 10-én előadásokkal ünnepeltük meg a Víziközművek Napját. Előadóink az ivóvízminőség javító programról, és a vízi közmű törvény térinformatikai kihívásairól beszéltek.
Október 20-án nyílt napot tartottunk a Tettye Forrásház Zrt. központi épületében, ahol Dr. Solti Dezső levezető elnök előadást tartott a hőre lágyuló műanyagcsövek a víziközművek rehabilitációja témakörében és összefoglalta a rekonstrukciók során alkalmazott technológiák fejlődését is. Ezután 3 előadást hallhattunk a szennyvíz beemelőkről, a csatornahálózatban tapasztalt metánjelenségekről és a pécsi szennyvíztisztító telep technológiai fejlesztéséről. A mellékvízmérők kiválasztásának és beépítésének szabályozása című előadással, és a témához kapcsolódóan kialakított mérőfal megtekintésével zárult a program.
Október 21-én a települési csapadékvíz-gazdálkodás és klímaváltozás aktuális kihívásai, és a városi hidrológia időszerű kérdései, azaz „Megoldások városok részére a csapadékvíz gondok hosszú távú enyhítésére" címmel nagy sikerű konferenciát, szakmai napot tartottunk. A klíma változás időszerű kérdései mellett, a racionális méretezési módszerekről, víziközmű rendszerek modellezéséről, és a csapadékvíz elöntésekről a Budapesti Műszaki Egyetem szakemberei - dr. Buzás Kálmán és dr. Nagy Zsuzsanna - tartottak színvonalas előadásokat.
November 24-én „ A mérnöknek mindent tudnia kell" címmel a bajai Eötvös József Főiskolán indult vízügyi közgazdászképzésről Dr. Póla Péter EJF intézetigazgató, a téma szakfelelőse tartott bemutatót és a DRV Zrt. képviseletében Simon Zsolt vezető, mint közgazdász hallgató mondta el, hogy a gazdaságos üzemeltetést hogyan segítheti ez a képzés.

A centenáriumról

A Magyar Hidrológiai Társaság a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályaként 1917. február 7-én alakult meg és 1949. január 26-án lett önálló tudományos társadalmi szervezet. A centenáriumi dátum 2017. február ugyan, de a több mint fél éven keresztül zajlott szakosztályi szervezés miatt a centenáriumi év ünnepi rendezvényeire 2016-2017. évben kerül sor.
Társaságunk, mint a vízzel foglalkozó szakemberek legrégibb, ma is működő hazai szervezete, jubileumi rendezvényeit a 2016. év májusi közgyűléstől a 2017. év júliusi vándorgyűlésig terjedő időszakra tervezi.

A Magyar Hidrológiai Társaság az alábbi szakosztályokkal működik:
Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Szakosztály
Balneotechnikai Szakosztály
Csatornázási és Szennyvíz Szakosztály
Hidraulikai és Műszaki Hidrológiai Szakosztály
Hidrogeológiai Szakosztály
Ipari Környezet és Vízgazdálkodási Szakosztály
Jogi és Közgazdasági Szakosztály
Kommunikációs és PR Szakosztály
Környezetvédelmi Szakosztály
Limnológiai Szakosztály
Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Szakosztály
Vízellátási Szakosztály
Vízépítési Szakosztály
Vizes Élőhely-védelmi Szakosztály
Vízgazdálkodási Szakosztály
Vízmikrobiológiai Szakosztály
Vízminőségi és Víztechnológiai Szakosztály

Minden megyében egy-egy tagegyesület, a DDVIZIG működési területén két, egymás programjait összehangoló tagegyesület, Területi Szervezet működik.

A 2016. évben tervezett programjaink:

Baranya Megyei Területi Szervezet

Hónap	**Tervezett program címe**
Január 20.	ÁKK Árvízi Kockázatkezelés a DDVIZIG területén; 2013. évi Dunai és 2014. évi Drávai árvízi Tapasztalatok; Dráva Piskói mellékág revitalizációja
Február 24.	Vízminőségi kárelhárítás; Jogszabályi háttér; 2015. évi vízminőségi kárelhárítási esetek, tapasztalatok
Március 23.	Víz Világnap 2016. Somogy megyei szervezettel, A víz és a művészet kapcsolata - rajz, vers, zene, origami, makett
Április 20.	VGT Víztestek minősítése, vizes élőhelyek változása
Május 10.	RHK Bátaapáti Szakmai Tanulmányút
Június 02.	Megemlékező ülés a szakma történetéről; Vízi közmű nap Ivóvízminőség javítás DRV
Szeptember 21.	Az elmúlt évtizedek meteorológiai és hidrológiai jellemzői a Dráván
Október 12.	Gördülő Fejlesztési Terv 2015-től Tettye Forrásház Zrt. Rekonstrukciós program
November 17.	Vízhez kapcsolódó stratégiai tervek Éghajlat-, Víz-, Aszály-stratégia

Somogy Megyei Területi Szervezet

Hónap	Tervezett program címe
Február	ÁKK (Árvízi Kockázat kezelés) a DDVIZIG területén; Vízminőségi Kárelhárítás jogszabályi háttér és tapasztalatok, különös tekintettel a kaposvári vízkárelhárító mű működtetésére
Március	Víz Világnap a Baranya megyei Területi szervezettel közösen
Április	Az öntözés szerepe a megváltozott gazdasági- és klíma viszonyok között
Május	Drávaszentes, Duna-Dráva Nemzeti Park, bemutató tér megtekintése
Június	Víziközművek Napja, közös program a Baranyai Megyei Területi Szervezettel és a DRV üzemi szervezetével
Szeptember	a Desedai Fekete István Bemutatóközpont megtekintése
Október	Gyógyforrások a Dél-Dunántúlon
November	Közös program a Kaposvári Szakképző Centrum Dráva Völgye Középiskolájával (Barcs)

A centenáriumi év előzetes tervei:

- emlékülések (központi, szakosztályi, területi),
- megemlékezések a hagyományos rendezvényeinken,
- kiadványok megjelentetése (HK emlékszám, HT emlékszám, kitüntetettek lexikona),
- rövidfilm/ek készítése,
- vándorkiállítás,
- emléktábla avatás,
- koszorúzási ünnepségek,
- emlékérem kiadása,
- emlékbélyeg kiadásának kezdeményezése,
- emlékbélyegző készítése,
- az MHT honlapján külön centenáriumi aloldal nyitása.

A Társaság honlapján további részletekről olvashatnak: www.hidrologia.hu/mht/

Aktualitások a Területi Vízgazdálkodási Tanács életében

Istvándi-Feil Nóra
DDTVT titkár
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács szakmai munkájában az elmúlt időszakban kiemelten fontos szerepet kapott a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés társadalmasítása és a Tanács vízügyi stratégiákkal kapcsolatos véleményének megfogalmazása.
A Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács (DDTVT) taglétszáma jelenleg 23 fő, elnöke Nagy Csaba, a Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke.
2015. évben két tanácsülés összehívására került sor.
A Tanács megfogalmazta szakmai véleményét a Jelentős Vízgazdálkodási Kérdések (JVK), a Kvassay Jenő Terv (KJT), a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv felülvizsgálata (VGT2), és az Árvízi Kockázatkezelési Tervek (ÁKK) vitaanyagaival kapcsolatosan. A tanácsüléseken a jelenlévők értékes szakmai előadások keretében kaptak tájékoztatást a vízügyi stratégiákról. Lehetőségük nyílt észrevételeik megtételére, és a témákhoz kapcsolódóan megrendezésre került területi szakmai fórumokon való részvételre. Sor került a Tanács Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítására, valamint a 2016. évi munkaterv jóváhagyására.
A DDTVT a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés során a társadalmi részvétel biztosítása érdekében létrehozta a Dél-dunántúli Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervezési Bizottságot.
A 18 tagú Bizottság 2015. évben egy alkalommal ülésezett, ahol a tagok a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés és az árvízi kockázatkezelési tervezés összehangolását tárgyalták meg, továbbá elnökválasztásra került sor.

Az elnöki posztot Schubert József, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízvédelmi- és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztályának osztályvezetője tölti be.
A Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács (DRVT) 2015. évben szintén két alkalommal ülésezett. A májusi ülésen a tagok a Tanács elnöki posztjára Szabó Tamást, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei szervezetének általános alelnökét választották meg. A Tanács megfogalmazta véleményét a Dráva Részvízgyűjtő Jelentős Vízgazdálkodási Kérdések (JVK) vitaanyagáról, a tagok tájékoztatást kaptak a „Nagyvízi mederkezelési tervek" és az „Árvízi kockázatkezelési tervek" társadalmasításáról. A Tanács novemberi ülésén jóváhagyta a Dráva Részvízgyűjtő Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervének felülvizsgálatát és ismertette következő évi munkatervét.
Titkárságunk 2016. évben is a vízügyi ágazat szempontjából fontos témák megtárgyalását tervezi, többek között a KEHOP projektek, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programok és a Vidékfejlesztési Program vízügyi vonatkozásaival, a térség víziközmű fejlesztéseivel kapcsolatos tájékoztatást, a jóváhagyott VGT2 bemutatását és az új Vízügyi Információs Rendszer működésének ismertetését.
Bízunk benne, hogy a Tanács munkájával az idei évben is sikeresen hozzájárul működési területén a vízgazdálkodás szakmai feladatainak eredményes végrehajtásához, a vízügyi tervezés és a szolgáltató tevékenység összehangolt működéséhez.

Burián Alajos
osztályvezető
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Bemutatkozik az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Egységünk az elmúlt pár évben háromszor megváltoztatott, de feladatainkat jól tükröző osztálynevekkel működött, csak azok mielőbbi megtanulása okozott némi nehézséget. Ezek közül legtöbben talán a Vízkárelhárítási Osztályra emlékezhetnek, amely annak idején többek között a vizek kártétele elleni védekezési feladatok mellett foglalkozott még a vízfolyásokkal, azok problematikájával is. Ezt a feladatot azonban ma egy erre szakosodott külön osztály végzi igazgatóságunknál.

Aztán következett az Árvízvédelmi, Folyamgazdálkodás és Vízminőség-kárelhárítási Osztály, amely már a fent említett vízfolyások nélkül kezdte meg, illetve folytatta elődje tevékenységét. Majd egy gyors névváltás után ma Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály néven látjuk el feladatainkat a jogszabályokban, a belső utasításokban, egyéb iránymutatásokban foglaltaknak megfelelően, nem feledve mérnöki eskünket, használva szakmai képzettségünket, fejlesztve tudásunkat és nem feledve lelkiismeretünket.

Az osztály múltbeli és mai neveiből is látszik, hogy sok izgalmas feladatot látunk el. Ezek közül a legfelelősségteljesebb az árvizek elleni védekezés, tágabb értelemben a vizek kártétele elleni védekezés, hiszen a Duna és a Dráva működési területünket érintő szakaszán kiépült árvízvédelmi rendszereken történő védekezési tevékenység mellett felelősek vagyunk a vízfolyásokon kialakuló helyi vízkárok, és a vizeket és talajt ért szennyezések elhárításáért - természetesen a jogszabályi kötelezettségek és feladatkörök betartása mellett - az ezzel a tevékenységgel érintett más szervezetekkel karöltve.

A vizek kártételének elhárítása mellett ki kell még emelnünk folyógazdálkodási tevékenységünket. A Dráva számos területen ad lehetőségeket, hiszen egy Európában is ismert, nagy természeti értéket képviselő folyóról van szó. Számos hazai és nemzetközi vonalon indított tervezési és kivitelezési programunk kapcsolódik a Drávához, amely szinte kivétel nélkül a folyó természeti, környezeti és vízi állapotának javítását célozza meg. Az egyik legfontosabb jövőbeni törekvésünk a medersüllyedés problémájának feltárása és lehetőségeink határain belül ennek a minél nagyobb mértékű csökkentése.

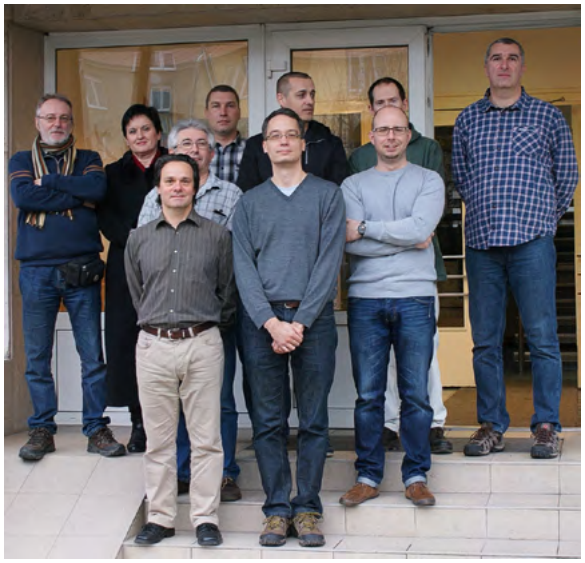

Mind szakmai, mind nemzetközi-kapcsolati oldalról fontos megemlítenünk a magyar-horvát nemzetközi tevékenységünket, amelyet házon belül mi csak „határvízi feladatnak" nevezünk. Ez tényleg az a szakterület, ahol az elvártnál is nagyobb pontossággal kell dolgoznunk, ahol mindenben precízebben kell eljárnunk, akár levélírásról, akár szakmai anyag vagy terv elkészítéséről van szó. Nem szabad elfelejtenünk, hogy noha a technikai lehetőségeink mind segítségünkre vannak a kommunikáció területén, ezen a területen mindenhez egy picit több idő és türelem szükséges a megszokottnál.

Számtalan apróbb, de sokszor meghatározó munkáink mellett szeretném kiemelni az osztály geodéziai, valamint projekt tevékenységeit. Geodézia nélkül nincs vízépítés, hiszen e nélkül csapadékmentes időszakban még azt sem lehet meghatározni, merre folyik a víz a területen. A vízgyűjtőn, vagy éppen a folyó vagy vízfolyás mentén nem járhatunk vízmértékkel a kezünkben és méregethetünk több kilométer hosszban a pontos értékek meghatározása miatt. A mérésekhez elengedhetetlen a jó technikai eszközpark, amelynek fejlesztését időről-időre meg is tesszük. Azonban önmagában ez még nem lenne elegendő, szükséges még egy olyan geodéziai csoport, akinek a „vérében" van a vízépítési szakterület geodéziai specialitása, mert ez koránt sem ugyan az, mint az egyetemes földmérés.
Talán nem szerénytelenség tőlünk azzal dicsekedni, hogy az elmúlt években szép számmal vezettünk pályázatot osztályunkon. Nem volt ez mindig így, de a lehetőségek kihasználásához meg kellett tanulnunk a projektek elkészítését, összeállítását és vezetését, amely azon túl, hogy új ismereteket hozott, egy picit tágította is gondolkodásunkat, fejlesztette ötlethozó és nyelvi képességeinket egyaránt.

Végül, de nem utolsó sorban pár mondat az osztály munkatársairól. Létszámunk összesen tíz fő, amelyből nyolc mérnök, közülük többen több diplomával rendelkeznek. Az igyekezet, szorgalom és a szakmai tudás garancia arra, hogy feladatainkat a meghatározott szinten tudjuk elvégezni, kapcsolatainkat mind házon belül, mind házon kívül az elvárható szinten tudjuk tartani. Talán ennek is köszönhető, hogy a sokszor szoros határidővel érkező feladataink ellátása mellett kötetlenebb megbeszélésekre is sor kerülhet.
Köszönöm az osztályon dolgozó munkatársaim munkáját, hozzáállását.

Vízi emlékhelyek - Zsolnay-kút

Ózdi Annamária
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Zsolnay név hallatán mindenki valami különlegesre, valami egyedire gondol. Mindannyiunk szeme előtt gyönyörű kézzel festett porcelánok, a szivárvány színeiben pompázó eozin tárgyak, és a hazánk leghíresebb épületeit díszítő szobrok és homlokzatdíszek jelennek meg.
Mostani kiadványunkban a Zsolnay-kút egy hosszabb időszakra visszanyúló történetét szeretnénk bemutatni.

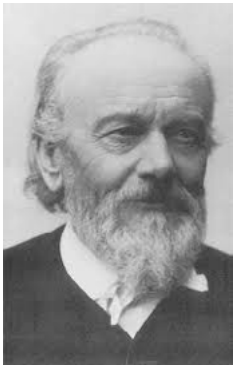

A feljegyzések szerint Pécs városában egykoron közel félszáz csorgókút működött. Ezekre is emlékeztet az eozinmázas, pirogránitból készített Zsolnay-kút. Jellegzetessége a négy darab, sárgás-zöld eozinmázzal burkolt ökörfejes vízköpő, melyek az úgynevezett „nagyszentmiklósi" aranylelet egyik ivóedényének mintájára készültek. Ugyancsak az eozin teszi ragyogóvá a plasztikus rátéteket: az északi és déli oldalon a város címerével, keleti és nyugati oldalon pedig a Zsolnay-gyár öttornyos emblémájával. A négy méter magas kút négy oldalán egy-egy ökörfej-csorgóból folyik a víz az íves medencébe. A kutat a város és a Zsolnay-gyár címere díszíti.
A kerámiagyártás alapjait Pécsen Zsolnay Vilmos (1800-1880) helyi kereskedő teremtette meg, aki 1851-ben megvásárolta és Pécsre szállította a lukafai keménycserépgyár felszerelését és erre alapozva 1853-ban megalapította a Zsolnay Keménycserép Manufaktúrát. Ezt 1854-ben örökrészként legidősebb fia, Zsolnay Ignác (1826-1900) kapta meg. Ő 10 évig vezette a kezdetleges eszközökkel működő, kézi erőre berendezett kis üzemet. A csupán helyi piacra termelő, nyolc-tíz, a kereskedelmi tömegáruk versenyétől elszegényedett fazekast foglalkoztató üzem kőedényeket, épületkerámiákat és vízvezetékcsöveket gyártott. A tőkehiánnyal küszködő, fejlesztést és gépesítést nélkülöző műhely nem bírta a piaci versenyt. Az elárverezéstől Zsolnay Vilmos (1828-1900) mentette meg az üzemet, amikor 1865-ben átvette a vezetést Ignác bátyjától. Majd az 1870-es évekre már az ország egyik legjelentősebb kerámiaüzemévé emelte.
Zsolnay Vilmos festőművésznek készült, keramikusművész lett, művészi képessége magasan az átlag fölé emelte, újításai némelyikével a modern kerámia úttörője lett. Ilyen volt az eozin (magyarul hajnalpírt jelent) kerámiamáz, színező anyag alkalmazása, amelyet a pécsi Zsolnay-gyár tett világhírűvé. Összetétele sokáig ismeretlen, pontosabban az olaszországi Gubbióban gyártott kerámiák titka volt. Wartha Vince (1844-1914) műegyetemi professzor, miután - Zsolnay Vilmossal együttműködve - meghatározta az anyag összetételét, kidolgozta a kerámiagyártásban való felhasználásának eljárását. Az 1890-es évek elejének szenzációjaként tartják számon, amikor bevezették a kémikus Wartha Vince és Petrik Lajos (1851-1932), valamint Zsolnay Vilmos által kikísérletezett eozinmázas technikát. Eredetileg csak a vörös színű mázat hívták eozinnak, később azonban már minden színnek megfelelő árnyalatot elő tudtak állítani ezzel a technikával.
A kút története 1908-ig nyúlik vissza: Zsolnay Miklós (1857-1922) ekkor ajánlotta fel, hogy édesapja, Zsolnay Vilmos emlékére díszkutat ajándékoz a városnak. Zsolnay Vilmosnak nagy szerepe volt a pécsi kerámiagyár felvirágoztatásában. Az első sikert az 1873-as bécsi világkiállítás hozta meg számára. A világkiállításon Zsolnay Vilmost az uralkodó Ferenc József- renddel tüntette ki, emellett bronzérmet és elismerő oklevelet is nyert. A Zsolnay porcelánokra szép számú külföldi megrendelés érkezett – például Angliából, Franciaországból, Oroszországból, Amerikából- mely mind nagyobb teret biztosított a művészi színvonal emeléséhez. Az 1870-es évek közepén a 15-20 munkást foglalkoztató gyár fejlődésében a külföldi szakembereken kívül a Zsolnay család tagjainak is része volt. Mind Vilmos, mind gyermekei: Teréz, Júlia, Miklós folyamatosan részt vettek a termékek minőségének javításában, a kínálat bővítésében, tartották a kapcsolatot vevőikkel. (Az üzem annyira a család életének részévé vált, hogy a gyár területén építették fel lakóházaikat is- ezek ma raktárak, illetve műhelyek.) Zsolnay Vilmos szívós kitartásának eredményeként az elefántcsontszínű máz és a magastüzű díszítés tökéletes technikájával a gyár felzárkózott az európai kerámiagyártó üzemek élvonalához. 1874-től az 1880-as évek végéig a Zsolnay Teréz és Zsolnay Júlia által tervezett magyaros és perzsa stílusú díszítmények voltak a Zsolnay kerámiák legjellegzetesebb mintái. 1878-ban már egy európai színvonalú gyár képviseltette magát a párizsi világkiállításon. A millenniumi tárlaton már tökéletes szépségű, gazdag kollekcióval szerepeltek a Zsolnay eozinok, míg az 1900-as párizsi kiállítás végre meghozta a világsikert a gyár számára. A siker hatalmas volt: a Zsolnay kerámiák elnyerték a kiállítás aranyérmét, a „Grand Prix"-t, Zsolnay Vilmos pedig megkapta a Francia Becsületrendet. A kiállításnak köszönheti a gyár, első rendszeressé vált külföldi üzleti kapcsolatát. Itthon a korszak legkiválóbb építészeivel dolgoztak együtt: időtálló, olcsó és nemes anyagot az úgynevezett pirogránit kerámiát szállították a legjelentősebb építkezések épületdíszítéséhez, tetőfedéshez (mint például a budavári Mátyás templom, az Iparművészeti Múzeum, a Magyar Állami Földtani Intézet, a kecskeméti Városháza, az Országház, az új Műcsarnok). A jó üzleti érzékkel rendelkező Zsolnay Miklós, édesapjának halála után (1900 márciusában) vette át a gyár irányítását, és egészen az I. világháború végéig fenntartotta a cég hírnevét. A második világháború után a gyárat 1948-ban államosították. Az önállóság elvesztése és több névváltozás után az üzem 1974-től vehette fel újból a Zsolnay nevet és márkát, majd 1982-ben ismét visszanyerte szuverenitását. A gyár jelenleg egy Magyarországon élő, szír származású és svájci állampolgárságú üzletember többségi tulajdonában van.
A kút elkészítésével 1909-ben bízták meg Pilch Andor (1877-1936) műépítészt, aki addigra már- számos pécsi épület tervezésével- a hazai szecesszsziós építészeti stílus egyik kiemelkedő alkotójává vált. 1912-re készült el a zömök oszlopokkal alátámasztott, négylevelű lóherére emlékeztető elrendezésű, négy vízmedencés alkotás. Különböző városrendezési okok, illetve az első világháború utáni pénztelenség miatt mégsem állították fel a kutat, hanem 18 éven keresztül egy raktárépületben tárolták. 1930 májusában került jelenlegi helyére, a Széchényi tér déli részén, az Irgalmasok temploma előtti kis térre. Ugyanoda állították fel a díszkutat, ahol a törökök idején, az 1892-ben lebontott „kádi csorgója" állt. A teret 2003 óta Zsolnay térnek hívják.

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

Lampl Hugó halálának 40. évfordulójára

1883. április 10. – 1976. június 14. Budapest

Lampl Hugó munkássága a magyar vízügy történetének azt a több mint fél évszázadát öleli fel, amely a történelmi jelentőségű folyamszabályozási, ármentesítési munkáktól a korszerű vízhasznosítás, vízgazdálkodás megalapozásáig terjedt. Egyszerre volt kutató és gyakorlati szakember. Olyan munkák kapcsolódnak a nevéhez, mint a soroksári Duna-ág rendezése, a budapesti kereskedelmi kikötő, a Kvassay- és a tassi zsilip, a békésszentandrási vízlépcső, a tiszafüredi és a hódmezővásárhelyi öntözőrendszer létrehozása.

1883. április 10-én született Budapesten. Apja, Lampl Hugó a főváros főszámvevője volt. A Deák téri evangélikus főgimnáziumban, majd a József Nádor Műegyetemen tanult.
Már itt megmutatkozott szorgalma, rendszeretete, művészetek iránti érdeklődése. Hagyatékában néhány akvarell is található. Vallotta, az építménynek nem csak rendeltetésének kell megfelelnie, hanem a környezetébe is harmonikusan kell illeszkednie.
Tanulmányai befejeztével a Csepel-szigeti Ármentesítő Társulat napidíjas mérnöke lett.

Az itteni anyagvizsgálati kutatások tapasztalatain alapuló, Sajó Elemérrel közösen írt, A beton című könyve 1915-ben a Magyar Mérnök- és Építészegylet aranyérmét nyerte el.
1907. májusától a Földművelésügyi Minisztérium szolgálatában állt, a soroksári Duna-ág rendezésénél dolgozott. Ezen munkálatok, valamint a Kvassay-zsilip és a budapesti Vámmentes Kereskedelmi Kikötő építése során fontos szerepet vállalt a korszerű hazai műtárgyépítés megalapozásában. Az 1920-as évek végére az alapozás tárgykörében elismert szakember lett, akinek szakvéleményei lényeges megtakarításokat eredményező megoldásokat tettek lehetővé.

1931-től a Földművelésügyi Minisztérium Vízügyi Műszaki Főosztályának Duna-Tisza Csatorna és Öntözési Tervezési Csoportjában tevékenykedett.

Amikor 1937-től az öntözéses gazdálkodás az érdeklődés előterébe került, a létrehozott Öntözésügyi Hivatal műszaki vezetője, érdemi irányítója, majd elnöke lett.
Előadásaival, újságcikkeivel igyekezett változtatni az ellenséges közhangulaton, mely a mérnököket vádolta az Alföld elszikesítésével. Öntöző mintatelepek létrehozásával, felvilágosító munkával igyekezett a gazdák öntözés ellenes hozzáállásán változtatni. Az 1937-től 1948-ig fennálló Öntözésügyi Hivatal élén létrehozta a tiszafüredi, a hódmezővásárhelyi és a körösvölgyi öntözőrendszert, a békésszentandrási vízlépcsőt, a hortobágyi árvízkaput és a Keleti főcsatorna 25 km-es szakaszát.

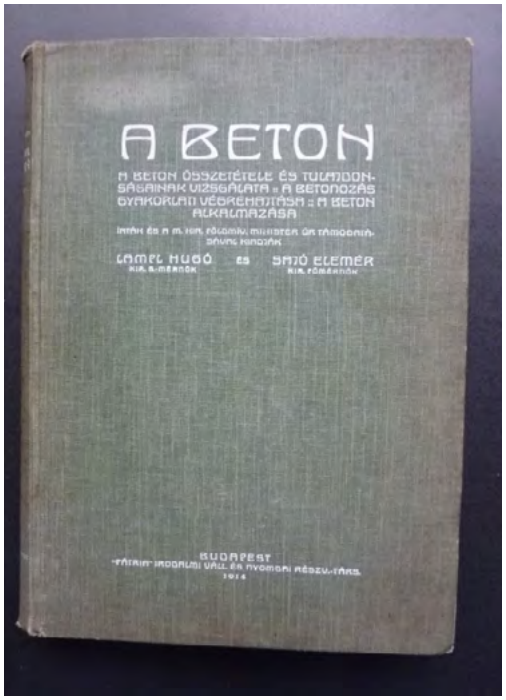

Nevéhez fűződik a Tiszalöki vízlépcső tervezése. Az építési munkálatok tapasztalatai kapcsán írt, a „Munkagödrök víztelenítése talajvízszint-süllyesztéssel" című disszertációjáért a Magyar Tudományos Akadémia a műszaki tudományok doktorává avatta.
1948-ban, 65 éves korában - nyugállományba helyezés helyett – felmentették elnöki tiszte alól és az ekkor alakuló Országos Vízgazdálkodási Hivatal tervezési osztályán mélyépítési szakértő lett.

Kivételes képességű szakértője volt a vízi építmények hibaforrásai feltárásának, a felmerült problémákat mindig tudományos alapossággal végzett kutatómunkával igyekezett megoldani, minek köszönhetően számos sérült műtárgyat sikerült megmenteni.

1955-ben, mint az Országos Vízügyi Főigazgatóság főmérnöke, végleges nyugállományba vonult, de továbbra is az OVF, a VITUKI és a MÉLYÉPTERV tudományos szakértője maradt. Még 82 éves korában, az 1965-ös nagy dunai árvíz idején is segítette útmutatásaival az árvédekezést. Ekkor kapta meg először a „Munka Érdemrend arany fokozata" kitüntetést. A Budapesti Műszaki Egyetemen 1955-ben arany, 1965-ben gyémánt, 1970-ben pedig vas diplomát vehetett át.
1976. június 14-én, életének 94. évében hunyt el. Gazdag életpályája mérnökgenerációk számára jelent példaképet. Hagyatékát az Országos Vízügyi Levéltár gondozza.
A Belügyminisztérium által alapított Lampl Hugó emlékplakett minden évben a Víz Világnapján kerül átadásra. A díjat tervezési, kivitelezési, technológiai szempontból kimagasló, gazdaságosan megvalósított és üzemeltethető vízi létesítmények tervezéséért, kivitelezéséért felelős természetes személynek ítélik oda. 1994-ben a Dél-dunántúli

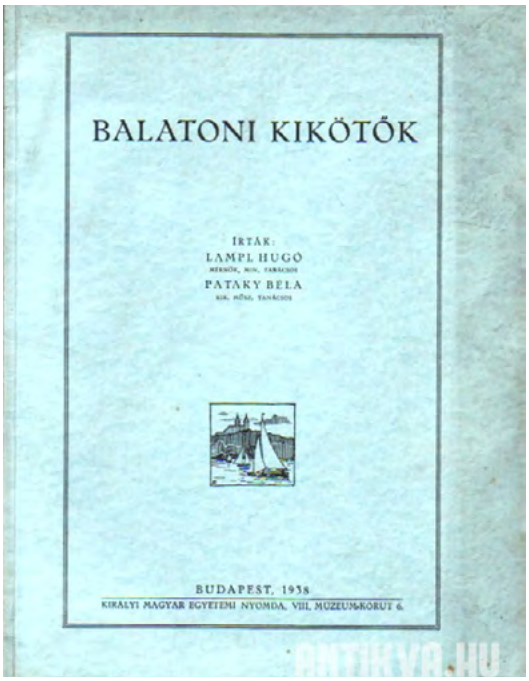

Vízügyi Igazgatóság működési területén található Mohácsi partfal nyerte el a díjat, amely a város árvízvédelmének kulcsfontosságú létesítménye. Az igen esztétikus mű mintaszerű példája annak, hogy a vízkár-elhárító és urbanista szakemberek együttműködésével nagyszerű alkotások születhetnek a beruházásokban szerény időszakokban is.

Pályaválasztási projektnap a Berkesdi Általános Iskolában

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is részt vett a Berkesdi Fekete István Általános Iskola 2015. október 19-én szervezett pályaválasztási projektnapján. A hatodik, hetedik és nyolcadik osztályos diákok három szakmába nyerhettek bepillantást. Igazgatóságunkat Csolcz István képviselte, aki a földmérő-térinformatikus munka rejtelmeibe avatta be az érdeklődőket. A gyerekek néhány műszert is kipróbálhattak az előadás után.

Németh Gábor
vízkárelhárítási ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Duális képzés bemutatása a gyakorlatban

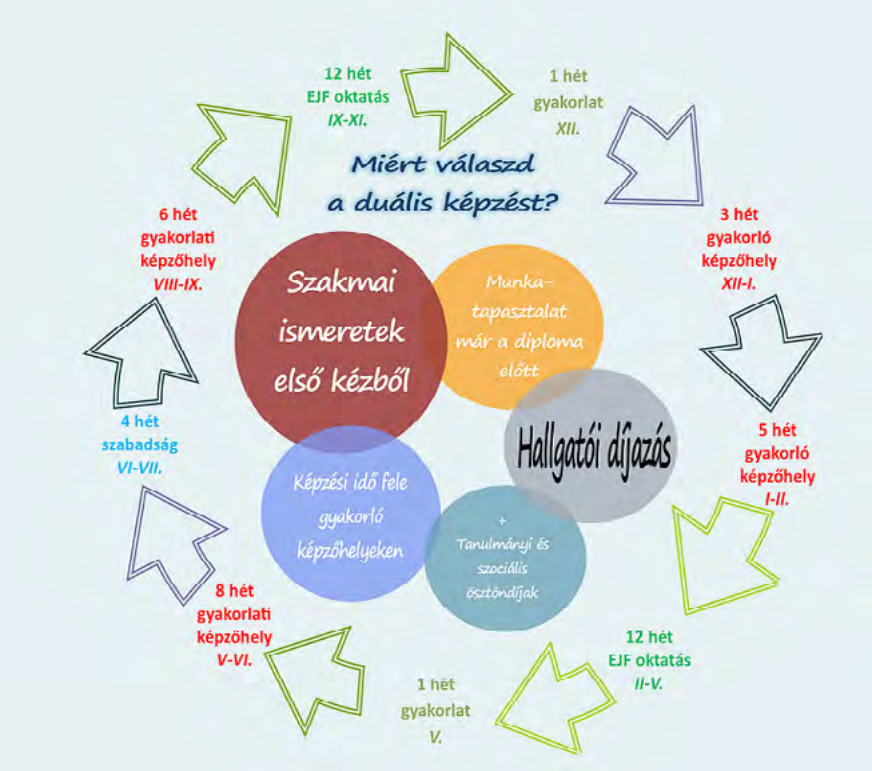

A duális képzés egy olyan újszerű felsőoktatási képzési forma, amely során megvalósulhat az álláskeresők számára eddig teljesíthetetlennek tűnő kritérium, a „friss diploma, több éves szakmai gyakorlattal". Az oktatás megújításának egyik fontos feltétele, hogy az elméleti képzés gyakorlati oktatással egészüljön ki. 2015. évtől a vízügyi ágazatban is bevezetésre került ezen képzési forma. Igazgatóságunk esetében a hallgató az elméleti tudást a bajai Eötvös József Főiskola falai között szerzi meg, de a gyakorlati ismereteire valós munkakörnyezetben, valós problémákat megoldva tesz szert.
A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon jelenleg 1 fő vesz részt a duális képzésben, amely a gyakorlatban úgy valósul meg, hogy egy adott félév egyik részét az iskolában, másik részét Igazgatóságunkon tölti. A tervezett gyakorlati képzési tematika igazodik az elméleti tárgyakéhoz.
Ebben a félévben a Geoinformatika, Mérnöki ábrázolás és Építőanyagok tantárgyakhoz kapcsolódó gyakorlati ismeretekkel bővítjük a hallgató tudását.
Az első héten a vízügyi ágazat és az Igazgatóság szervezeti felépítését, irányítási rendszerét, az Igazgatóság feladatait és társ-szervezetekkel való kapcsolódásait ismerte meg. Az utána következő 4 héten egy drávai mellékág geodéziai felmérését és annak feldolgozását, majd térinformatikai módszerekkel történő térképezését és dokumentálását végezte. Ezt követően megismerkedett a DDVIZIG árvízvédelmi rendszerének tagozódásával és a nyilvántartási tervek tartalmával.
A hallgató munkáját és gyakorlati oktatását a mentor felügyeli, 2 fő mérnök kolléga segítségével. Az első 8 héten az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályon töltötte a gyakorlati idejét, de a későbbiekben a tantárgyaihoz igazodva a többi szakági osztály munkájával is meg fog ismerkedni.
A gyakorlati képzőhely a hallgatóval hallgatói munkaszerződést köt a főiskolai tanulmányok megkezdésétől annak befejezéséig tartó 4 évre, és tanulmányainak megfelelő szakterületen foglalkoztatja őt, mentor és mérnök szakemberek biztosításával. A munkaidő heti 40 óra, a képzőhely munkarendjéhez igazodóan, amiért a hallgató díjazás kap.
Ezen sajátos képzési formának köszönhetően bízunk a szakember utánpótlás színvonalának pozitív hatásaiban.

Troszt Sándor
szakaszmérnök
Pécsi Szakaszmérnökség

Szabó Zoltántól búcsúzunk

Szabó Zoltán 1946. november 6-án született Peterden.
Gépjármű vezetőként kezdte pályafutását, majd logisztikai képesítést szerzett. Gépjármű ügyintézői tevékenysége a Volán szállító cégnél kezdődött, majd 1986-ban került a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra, ugyanilyen beosztásban.
Munkáját a szolgálatkészség és az elhivatottság jellemezte, 21 évet dolgozott az Igazgatóságon a Pécsi Szakaszmérnökség kötelékében. Szabadidejében szőlészkedett, szerette a bort, társasági ember volt, jól érezte magát a kollektívában. Élete 69. évében hunyt el.

Béke poraira!

Képzések speciális szakterületeken

A PTE Közgazdaságtudományi Karán éppen egy éve kezdte meg működését a Pécsiközgáz Továbbképző Központ. A Központ a piaci igényekre alapozva olyan képzéseket indít, melyek új kompetenciák megszerzését, vagy már meglévő ismeretek kiegészítését, tökéletesítését kínálják a jelentkezők számára, hozzájárulva ezzel a résztvevők sikeresebb munkaerőpiaci érvényesüléséhez.

Szakirányú továbbképzéseink már megszerzett végzettségre épülnek, és speciális képzettséget biztosítanak egy-egy szakterületen – fejlődési, továbbtanulási lehetőséget kínálva a már diplomával rendelkezőknek, messzemenően építkezve saját szakterületükön szerzett szakmai tapasztalataikra.

A gazdaság által keresett és elismert OKJ képzések elősegítik a piac által támasztott szakmai igények kielégítését, egyúttal akár a könnyebb munkavállalást a résztvevők számára.

Számos szakterületen elvárás, sőt követelmény, hogy a meglévő ismereteket rendszeresen felújítsák, modernizálják a szakma művelői. A Központ az ilyen típusú továbbképzésekben részt vállal a képzési tematikák összeállítása és az oktatási tevékenység megszervezése révén.

A Pécsiközgáz vállalati partnerei számára egyedi igényekhez illesztett képzéseket, tréningeket dolgoz ki, melyek célzott kompetenciafejlesztéssel, a szakmai ismeretek bővítésével járulnak hozzá a kollégák felkészültségéhez. A képzés mind időbeli ütemezését, mind tartalmi felépítését tekintve rugalmasan alakítható a partner igényei szerint. Kis létszámú csoportokban hatékony megoldás azon vállalatok számára, akik kiemelt figyelmet fordítanak a közép- és felső vezetés szakmai ismereteinek fejlesztésére, az aktuális trendek megismertetésére. Különösen jól illeszkednek nem üzleti diplomával rendelkező munkatársak kompetenciáinak fejlesztését célzó tehetségprogramokba.

Az oktatási kínálat minden eleménél elsődleges szempont, hogy a Pécsiközgáz kiváló oktatói nem csak magas minőségű, de azonnal használható, gyakorlatias tudásanyagot adjanak át a jelentkezőknek.

Aktuális képzéskínálatunk és jelentkezési határidők:

Az új közbeszerzési törvény – egynapos továbbképzés: 2016. február 17.
Vállalkozási mérlegképes könyvelői vizsga (Bologna rendszerben végzett hallgatóknak): 2016. február 15.
IFRS mérlegképes könyvelői képzés: 2016. március 11.

Szakirányú továbbképzéseink budapesti helyszínnel: 2016. február 8.

- Felszámolási és vagyonfelügyeleti specialista
- Felszámolási és vagyonfelügyeleti szakközgazdász
- Humán erőforrás szak
- Pénzintézeti kockázatelemző szakközgazdász

További információ:
Pécsiközgáz Továbbképző Központ
7622 Pécs, Rákóczi út 80.
tovabbkepzes@ktk.pte.hu
http://ktk.pte.hu/tovabbkepzes/oktatas

TOVÁBBKÉPZŐ KÖZPONT PÉCSIKÖZGÁZ

Kvassay Jenő élete és munkássága vándorkiállítás

2016. január 15-29-ig a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén ismerkedhettek meg az érdeklődők azzal a tíz plakátból álló kiállítással és ismeretanyaggal, melyet a Duna Múzeum jóvoltából az ország 12 vízügyi igazgatósága is a széles közönség elé tárhatott az elmúlt év során. A Vándorkiállítás elsőként Pécsett, a Köztársaság téri központi épületben, majd a barcsi Dráva Völgye Középiskola aulájában volt látható az érdeklődők számára.

Ózdi Annamária versei

Magányos Szirén

Ott áll. Egyedül. Lobogójával incselkedik a szél,
sokéves ablaka a Drávából visszanéz.
Békésen ringatózik, csak a kavicsok szólnak
időnként megálljt az áradó folyónak.

Mellette a hídon a csendes kikötő felett,
szüntelen vigyázzák őt szúrós őrszemek.
Mintha csillámot szórna, úgy ragyog a nap
sugarával árnyjátékot űz a hajóorr alatt.

Hintázó árbocán méláznak a nyáresti fények
ujjongva keringőznek a hajó fedélzetének.

Pacsirtaszó hallik az ünnepélyes csendben,
melyre néhol egy őz felel a sűrű berekben.
Olyan, mint egy mese, s ha lefesthetném én
édes lenne, mint a legszebbik lányregény.

Háromszínű zászlóból van összetűzött haja,
most is díszruhában tiszteleg a folyó csillaga.

Drávaszabolcsi kikötő
2015. június 25.

Parti-éj

Huncutul játszanak a vízcseppek a stégen,
s mielőtt még alkonyodna a nap,
finoman cirógatják a parti növények
az éjszakára készülő halakat.
A nyikorgó deszkák közt megül a csend,
réseiben hintázik az álom,
S a víztükörben felcsillanó Hold szeme
sarkában a Nap mosolyát találom.
Aludni készül a természet, mosakszik a szélben
s bár pizsamába bújva nyújtózkodik még,
behúzza lábát, hogy ne fázzon, s kezében
szunnyad a csillagfátylas ég.

Orfű
2015. március 18.

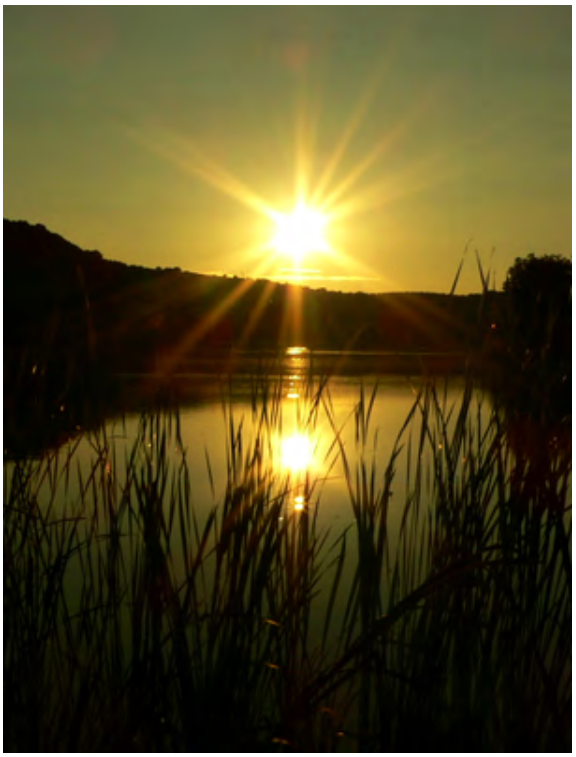

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: IHO, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2016 | II.

Vízügyi gyakorlatokról
INTERREG és KEHOP pályázatainkról
Mintavevő Munkacsoportunk sikeres akkreditációja
230 éve született Beszédes József
Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács

TARTALOM

MÁRK László
Előszó 3

Cser Valéria
Ős-Dráva Program 4

Hegedüs Gergely
Pályázataink az Interreg Magyarország-Horvátország Együttműködési Programban 5

Cser Valéria
KEHOP keretből történő várható vízgazdálkodási fejlesztések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon 6

Burián Alajos
Szakmai látogatás Szarajevóban 8

Sindler Csaba
A vízkészlet-gazdálkodási érdekek hatósági eljárásokban való képviseletének változása 9

Sindler Csaba
Osztályok bemutatkozása: Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály 10

Domány András
Külföldi partnerek is érdeklődnek a hazai tározók iránt 11

Horvai Valér
Mintavevő Munkacsoportunk sikeres akkreditációja 12

Balogh József
A nagymunkagép beszerzés tapasztalatai 13

Mosonyi Zoltán
Árvíz/vízkár esemény/vízminőségi kárelhárítás igazgatóságunkon 14

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Duna Nap a Tiszán 15

Balogh József
Védelmi osztag gyakorlat Balatonőszödön 16

Pál Irina
Magyar-horvát hordalékmérési találkozó Barcson 17

Horváth Gábor
Országos vízrajzi mérőgyakorlat 18

Kulcsár László
Vízrajzi műszerek beszerzése 19

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Szakmai elismerés a Víz Világnapján 20

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Víz Világnapi ünnepség 21

Madarász Zsuzsanna
Vízügyi képzés Barcson 22

Klein Judit
Vízügyi középiskolások a Duna Múzeumban 22

Klein Judit
230 éve született Beszédes József vízépítő mérnök 23

Klein Judit
Vízügyi nyári gyakorlat igazgatóságunknál 24

Klein Judit
Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács 25

Klein Judit
Kerékpártúra a Kis-Balatonnál 26

Klein Judit
Terepbejárás új kollégák számára 26

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Egy volt „vízügyes” művészeti törekvései 27

Búcsúzunk 28

Ózdi Annamária versei 29

Előszó

MÁRK László
igazgató

Tisztelt Olvasó!

Előző – márciusban megjelent – kiadványunkban részletesen foglalkoztunk a 2007-2013 közötti Európai Uniós programozási időszak projektjeinek lezárásával, azokkal az eredményekkel, amelyek hatásai a jövőre nézve hosszabb távon is meghatározóak.

A projektek lezárása bizonyos esetekben természetesen nem jelenti a munka befejezését, hiszen a projektek egy részénél olyan nagy horderejű feladatok elindítására, megalapozására került sor, amelyek folytatása szükségszerű. Gondoljunk csak a VízGeo projektre, ami az ágazati informatika alapjait érinti és további folyamatos fejlesztést igényel, vagy az elkészült Nagyvízi Mederkezelési Tervre, amelyben sok, a jövőben végrehajtandó feladat került meghatározásra. Mindezek előrehaladásáról is igyekszünk alkalomról-alkalomra beszámolni.

Ez évben megkezdtük a 2014-2020 közötti időszak projektjeinek ütemes előkészítését is, ami esetünkben jelenleg három KEHOP pályázat beruházói feladatainak ellátását jelenti 13 milliárd Ft-ot meghaladó összértékben.

Tekintettel arra, hogy a felzárkóztatást szolgáló EU-s strukturális alapok által biztosított források 2020-szal bezárulnak, nagyon fontos, hogy ezeket a forrásokat hatékonyan használjuk fel a fejlesztésekhez. A KEHOP-os forrásokon felül lehetőséget látunk egyéb EU-s pályázati programok kiaknázásában is, amelyek további fejlesztési forrásokkal kecsegtetnek.

A sikeres pályázás alapfeltétele a többi között a kiterjedt és szoros partnerkapcsolat, amelyre változatlanul nagy hangsúlyt fektetünk. Ennek érdekében gyakran egyeztetünk „hagyományos" partnereinkkel (horvát kollégák), de igyekszünk új kapcsolatokat is kialakítani (bosnyák kollégák).

A közelmúltban a társulati vízfolyások döntő többségének átvételével kezelői feladataink bizonyos körzetekben jelentősen megnőttek, ezen feladatok ellátását segítendő új felügyelői körzeteket alakítottunk ki, besűrítettük területi egységeink hálózatát, növeltük a területi jelenlétet.
Aktuális eseményként beszámolhatunk arról is, hogy megtörtént a vízminőségi mintavevő csoportunk akkreditálása.
Ettől fogva lehetőségünk lesz a vízminőségi káresemények gyors kivizsgálására, elősegítve a még gyorsabb és hatékonyabb kárelhárítást. A csoport tevékenysége a jövőben lehetőséget biztosít majd a kezelésünkben lévő vízfolyások vízminőségi állapotának mind teljesebb megismeréséhez is.

Jelenleg is kiemelt feladatunk a Balaton megemelt vízszintjének károkozás nélkül tartásához szükséges beavatkozások megtervezése, kivitelezése. Működési területünkön ez alapvetően a déli parti vízfolyások vízszállító képességének fokozását, a művek biztonságos kiépítését jelenti.

Az előttünk álló aktuális feladatok között még kiemelném a kezelésünkben lévő művek (vízfolyások, vízi létesítmények) közelgő felülvizsgálatát, ami rendszeres éves feladatként jelentkezik és alapvető célja az állapotértékelés, valamint a szükséges beavatkozások (fenntartási munkák, fejlesztési munkák) meghatározása.

Röviden tájékoztatjuk továbbá kedves olvasóinkat a napi munkavégzés egyéb eseményeiről, így mérő- és védelmi gyakorlatainkról, szakmai találkozókról, de igyekszünk a szakmai feladatokon túl a „vízügyes létformához" lazábban kötődő tevékenységekről is beszámolni (kirándulások, hobbi stb.).

Mindezekről, és még sok másról olvashatnak kiadványunkban, bízom benne, hogy nem haszon nélkül!

Ős-Dráva Program

Cser Valéria
vízrendezési ügyintéző
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat 2. mellékletében, a 41. sorban nevesített, „Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban" című projekt kiemelt projektként szerepel.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma által kidolgozott pályázat 2016.03.18-án került benyújtásra.
A projekt kapcsán megjelent az Ős-Dráva Programmal összefüggő feladatokról és azok finanszírozásáról szóló 1321/2016. (VII. 1.) Korm. határozat.

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program 1. prioritása keretében megvalósuló egyes árvízvédelmi és vízgazdálkodási célú projektek tekintetében a költségek ingatlanvásárlásra történő átcsoportosításáról, valamint a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozat módosításáról szóló 1323/2016. (VII. 1.) Korm. határozatban a projekt indikatív támogatási kerete 11 220 000 000 Ft.

A projekt kapcsán eddig elvégzett feladatok:

- A kommunikációs terv elfogadása az Irányító Hatóság és a Nemzeti Kommunikációs Hatóság által.
- Felelős akkreditált közbeszerző kiválasztása, szerződés megkötése.
- „Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban" című KEHOP-1.3.0-15-2016-00014 azonosító számú projekt előkészítési feladatainak végrehajtása tárgyában vállalkozási szerződés megkötése.

Projekt bemutatása:

A fejlesztés célja az Ős-Dráva Programban tervezett területen a fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása, a vízvisszatartást, vízkészlet megőrzést támogató és a vizek mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló, a tájhasználat-váltást, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő vízgazdálkodási rendszer megvalósítása érdekében.

A felmért- és a távlati vízigények, valamint a rendelkezésre álló vízkészletek alapján a térségben az alábbi vízgazdálkodási beavatkozások megvalósítását tervezzük:

- A belvízvédelmi- és helyi vízkár-elhárítást biztosító medrek és egyéb vízilétesítmények felújítása, építése. A vízelvezető rendszerek egymással összhangban történő vízkormányzását javító lokális beavatkozások végrehajtása.
- A nyári aszályos időszak vízpótlását biztosító víztározók, medertározások létesítése.
- A rendelkezésre álló felszíni vízkészletek szétosztását, vízátvezetését biztosító vízkormányzási rendszerek létesítése.
- Duzzasztók építése, oldalműtárgyak felújítása, létesítése.
- A holtágak, mellékágak és egyéb vízterek vízpótlási lehetőségének megteremtése.
- Szivattyús vízkivételi hely kialakítása, szivattyúállások létesítése. A meglevő üzemi árkok működőképességének javítása mobil szivattyúállások kiépítésével.
- A mélyterületi vízvisszatartási lehetőségek megvalósítása.

A fejlesztés eredményeként a felújított és épített új létesítményekkel megvalósítható a területen a vízvisszatartás, hatékonyabb, rugalmasabb vízgazdálkodási rendszer működtethető, az aszályos időszakokban is a tájhasználat váltást figyelembevevő többcélú vízellátás biztosítása lehetővé válik, mérsékelhetők a belvíz és helyi vízkárok.

Ős-Dráva Program

Pályázataink az Interreg Magyarország-Horvátország Együttműködési Programban

Hegedüs Gergely
vízkárelhárítási referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Az Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program 2014-2020 között zajló európai uniós program, amely az EU-s tagországok határ menti, régiók közötti gazdasági együttműködésének előmozdítását, az oktatás fejlesztését, a természeti és környezeti értékek megőrzését, a turizmus fejlesztését támogatja. A nyertes projektek megvalósítását 85%-ban az Európai Unió finanszírozza. Jelen program gyakorlatilag a korábbi IPA 2007-2013 program utódának tekinthető.

Az első pályázati felhívás 2016. május 31-ével zárult le, melyre a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 7 projekttel pályázott a horvát és magyar partnerekkel közösen. A Vízügyi Igazgatóság a pályázatok révén fontos célként kezeli a vízügyi szempontokkal párhuzamosan a Dráva, illetve Duna térségének fejlesztését, lehetőségeinek kiaknázását, ezzel együtt a természet védelmét, megőrzését.

A benyújtott pályázatok többek között nagy hangsúlyt helyeznek a turizmus fejlesztésére. A kerékpáros turizmus fejlesztését segíti elő a töltések koronaburkolása, illetve felújítása a Fekete-víz és a Duna töltésen, valamint egy fahíd építése a Fekete-vízen.

A Fekete-víz töltése, jelenleg még burkolat nélkül

Az EuroVelo kerékpárút rendszerhez való csatlakozás eredményeként a Duna és Dráva menti árterek nyújtotta természeti szépségek a kerékpáros turisták számára is kényelmesen elérhetővé válnak. Turisztikai információs táblákat helyezünk el a drávai mellékágak környezetében és két madármegfigyelő hely is létesül. Horgászhelyek megújításával és őshonos halfajok telepítése révén növelhetjük a térség horgászturisztikai vonzerejét is. A turisztikai fejlesztések segítségével a térség gazdasági lehetőségeinek növekedését is elő kívánjuk segíteni.

Meglévő hídpillérek a Fekete-vízen

A természeti környezet megőrzését, valamint ahol szükséges, ott beavatkozásokkal a jó ökológiai állapot elérését és megtartását tűztük ki célul, mely szintén több pályázatunk fontos eleme. Erre példa a Boros-Dráva mellékágban lerakódott iszap eltávolításával a jobb vízminőség elérésének terve, illetve a Dráva többi mellékágának részletes vizsgálata, amely megalapozza a jövőbeni fejlesztési, ökológiai állapot javítási lehetőségét.

Célunk a hajózási lehetőségek növelése, melynek érdekében vizsgálni tervezzük a drávai hajóút későbbi fejlesztési lehetőségeit, pl. információs táblákkal és digitálisan elérhető térképekkel segítve annak turisztikai attrakciójának növelését a Dráva magyarországi, természeti szépségekben bővelkedő szakaszán.

A Völgységi-patakon és a Karasica vízgyűjtőjén tervezett hidrometeorológiai hálózat fejlesztése új méréműszerekkel járul hozzá az árvízi biztonság növeléséhez az áradások előrejelzésével, ezáltal csökkentve, illetve megelőzve az esetleges károkat.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság részvételével beadott pályázatok:

- A Dráva hajóútjának turisztikai célú fejlesztése
- A kerékpáros turizmus fejlesztése a Duna-Dráva régióban
- Boros-Dráva magyarországi szakaszának revitalizációja
- Duna-Dráva terület ökológiai használatának komplex elemzése
- Az alig kihasznált határon átnyúló turistalátványosságok és azok elérhetőségének fejlesztése
- A Dráva-menti holtágak felderítése és rekonstrukciója
- Az áradás-előrejelző rendszer hidrometeorológiai hálózatának fejlesztése a Völgységi-patak és a Karasica-vízfolyás vízgyűjtőjén

A program első felhívásának eredményhirdetése 2016. év végére várható. Bízunk abban, hogy a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság részvételével beadott pályázatok közül minél többet bírálnak el pozitívan és részesülnek támogatásban, ezáltal lehetőséget adva a régió fejlődésének, előrehaladásának, természeti értékei gyarapodásának és nem utolsó sorban turizmusa fejlesztésének.

A Dráva

KEHOP keretből történő várható vízgazdálkodási fejlesztések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

Cser Valéria
vízrendezési ügyintéző
Vízrendezési és Öntözési Osztály

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciumában a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozatban nevesített két kiemelt projekt valósul meg:

- ***„Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban"*** című projekt KEHOP-1.3.0.)
- ***„Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén"*** című projekt (KEHOP-1.5.0.)

- Ezen túl szintén a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1084/2016. (II. 29.) Korm. határozatban ***„Belvízi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója"*** projekt címen nevesített kiemelt projekt megvalósítására az Országos Vízügyi Főigazgatóság és kilenc Vízügyi Igazgatóság konzorciumában kerül sor.

A ***„Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban"*** című projekt célja, az Ős-Dráva Programban tervezett területen a fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek a javítása, a vízvisszatartást, vízkészlet megőrzést támogató és a vizek mennyiségi és minőségi védelmét szolgáló, a tájhasználat-váltást, az ökológiai szempontokat figyelembe vevő vízgazdálkodási rendszer megvalósítása érdekében.
A projekt indikatív támogatási kerete 11 220 000 000 Ft. A pályázat 2016.03.18-án került beadásra, aláírt támogatási szerződése még nincs, előkészítő munkái megkezdődtek (kommunikációs terv elfogadtatása, beszerzések).

A ***„Záportározó építése a Baranya csatorna vízgyűjtőjén"*** című projekt célja a Baranya-csatorna vízgyűjtő területén a Magyarszéki-tározó megvalósításával mérsékelni az árvízveszélyt. A Magyarszéki tározó megépítésével nő a visszatartható víz mennyisége, mérséklődnek a vizek többletéből, vagy hiányából származó

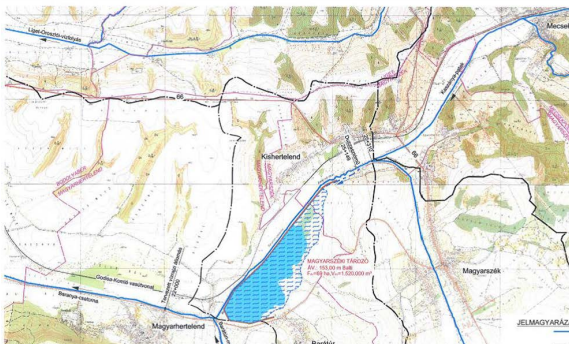

Magyarszéki tározó

kedvezőtlen hatások a közvetett és közvetlen hatásterületen. A tározó a komplex hasznosíthatósága miatt további gazdasági lehetőségeket teremt a térségben (mezőgazdasági, jóléti stb.).

A projekt indikatív támogatási kerete 1 907 000 000 Ft. A pályázatot a konzorcium 2016. február hónapban nyújtotta be. A támogatási szerződés 2016.07.21-én került aláírásra. Beszerzések történtek a felelős akkreditált közbeszerzési szakértő kiválasztására, a megvalósíthatósági tanulmány és 2 db ajánlati terv elkészítésére, valamint a területszerzési feladatok és az ingatlanforgalmi értékbecslési feladatok elvégzésére. A megvalósíthatósági tanulmány az Irányító Hatóság részére minőségbiztosítás céljából megküldésre került. A FIDIC (Federation International des Ingenieures Conseils, jelentése: Tanácsadó Mérnökök Nemzetközi Szövetsége) mérnök-műszaki ellenőr ajánlati felhívás kiküldésre került. A Nemzeti Kommunikációs Hatóság és az Irányító Hatóság jóváhagyta a Kommunikációs tervet. A kiviteli munkák előreláthatólag 2017 őszén fognak megkezdődni és várhatóan 2019 őszén fejeződnek be.

A ***„Belvízi szivattyútelepek fejlesztése és rekonstrukciója”*** című projekt részeként fog megvalósulni az Ordacsehi szivattyútelep rekonstrukciója.
A Ordacsehi szivattyútelepen jelenleg az 1970-es évek elején gyártott 2 db CLW 350 és ugyancsak 2 db CLW 500 típusú gépegység biztosítja a 2,1 m^3/s -os maximális kapacitást. A rekonstrukció megvalósítása alapvetően a 4 db gépegység korszerűbb, azonos kapacitású egységekre történő cseréjét, a hozzájuk tartozó elektromos vezérlés és automata üzemmód kiépítését, meglévő csővezeték felújítását, az uszadék-fogó felújítását és a kezelőépület felújítását tartalmazza az engedélyben foglalt értékek keretében. A tervezett beruházás megvalósítását követően azonos lekötött teljesítmény mellett mintegy 20%-os vízszállítási kapacitásnövekedés és 20%-ot elérő illetve meghaladó energia megtakarítás érhető el. A kapacitás növekedése esetén azonos vízmennyiség átemelése a befogadóba rövidebb idő alatt kivitelezhető, így a felhasználásra kerülő villamos energia mennyisége csökken, a telep fajlagos energia hatékonysága növekszik.

Ordacsehi szivattyútelep - kezelőépület

Ordacsehi szivattyútelep - szivattyúk

Ordai árok - szivattyútelep szívócsatornája

A projekt indikatív támogatási kerete 68 000 000 Ft. A pályázatot a konzorcium 2016. február 17-én nyújtotta be. A támogatási szerződés 2016. július 27-én került aláírásra. A projekt kapcsán a felelős akkreditált közbeszerző kiválasztása megtörtént. Jelenleg a Megvalósíthatósági Tanulmány készítése van folyamatban. A mérnöki munkára és a kivitelezésre az ajánlati terv készül jelenleg.

Szakmai látogatás Szarajevóban

Burián Alajos
osztályvezető
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Bosznia és Hercegovina Államszövetségnél, ezen belül a Szarajevói Kantonba Dr. Muharem Šabić gazdasági miniszter úr meghívására 2016. június 29-30. között vízgazdálkodási szakmai látogatást tettünk.

A miniszter úrral, valamint az egyes „vizes" szakterületekért felelős intézmények vezetőivel és képviselőivel kölcsönösen egyeztettük a közös vízgazdálkodási kérdéseket, ezen belül is kitértünk a(z):

- szervezetek bemutatására, felépítésére és a felelősségi körökre;
- vízügyi szektor finanszírozására, az EU-s alapok bevonásának lehetőségére;
- Szarajevó vízellátására, szennyvíz elvezetésére és tisztítására, ezek problémáira;
- vízbázis védelemre;
- vízügyes laborvizsgálatokra, vízminőségi kárelhárításra és monitoringra;
- árvízvédekezésre és a Vízügyi Információs Rendszerre;
- folyószabályozási kérdésekre.

Látogatásunk során sok érdekes információt kaptunk a térség „vizes" dolgairól, eredményeiről és problémáiról. Ezek közül ki kell emelnünk, hogy Szarajevó vízellátása és szennyvíz elvezetése rekonstrukcióra szorul, hiszen az átlagosan több, mint 50 éves hálózat mintegy 75 %-os veszteséggel „dolgozik" a rendszerbe betáplált és a mérőórákon regisztrált értékeket figyelembe véve. Jó hír viszont, hogy a természeti adottságok miatt víztisztításra gyakorlatilag nincs szükség, a víz mind mennyiségében, mind minőségben rendelkezésre áll. A város dinamikus fejlődése miatt azonban további tározók építésével lehetne a vízellátás biztonságát növelni.
A szennyvíztisztítás területén is nagy előrelépést tapasztaltunk. A délszláv háborúban megsemmisített szennyvíztisztító telep újraépítése után a teszt üzem most zajlik, s bár anyagi források miatt még nem a teljes rendszer épült ki, azonban végleges formában mintegy 400.000 lakosra tervezett telep mindenképpen biztosítani fogja Szarajevó szennyvíztisztítását.
Nagyon fontos megemlíteni az állami labor működését. Gyakorlatilag minden paraméter vizsgálatára alkalmas labor a legkorszerűbb berendezésekkel van felszerelve, amely nem csak a szükséges vizsgálatokat végzi, hanem a kisebb laborok ellenőrzése is itt folyik. Mind a szennyvíztisztító telepet, mind a labort volt alkalmunk megtekinteni Butilában.
Az árvizes kérdésekről is volt alkalmunk részletes tájékoztatást kapni és adni. A magyarországi rendszerek ismertetése után meghallgathattuk a szarajevói állapotokat, problémákat. Elmondhatjuk, hogy a nagyvízi meder tekintetében hasonló „cipőben járnak", mint mi. Az elmúlt évtizedekben beépített nagyvízi meder bizony veszélyezteti a lakosságot és az ott lévő értékeket, melyek megvédése nem könnyű feladat. Gyakorlatilag a kisebb település részeket külön kell védeni az árvizektől. Ez mellett folyószabályozási eszközökkel is próbálják csökkenteni a veszélyeztetést, két munkát is volt alkalmunk megtekinteni e témában.
A vízügyi Információs Rendszerük sokkal előrehaladottabb, mint a miénk. Érdemes kiemelni azt a lakosság számára is elérhető alkalmazást, mely pontosan, helyrajzi szám szerint, térképen ábrázolva megmutatja az árterületen történő elhelyezkedést és veszélyeztetettség mértékét. Emellet egyértelműen látszott, hogy a rendszer sokkal több bemenő adattal van feltöltve, mint a magyarországi hasonló program.

Összességében a látogatás nagyon hasznos volt. Megállapodtunk, hogy keresni fogjuk az EU-s források bevonásának lehetőségeit a problémák kölcsönös megoldására. A magyarországi gyakorlatok átadása céljából pedig meghívtuk Magyarországra, Pécsre miniszter urat és a vízügyi szektorban érintett kollégáit egy hasonló látogatásra, ismeretszerzésre, információ átadásra és nem utolsó sorban egy baráti találkozóra.

A vízkészlet-gazdálkodási érdekek hatósági eljárásokban való képviseletének változása

- A 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet módosítása kapcsán -

Sindler Csaba
osztályvezető
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A téma aktualitásának és fontosságának megértéséhez több mint 10 évet kell visszamennünk az időben. **2005. március 1-i határidővel** ment ugyanis végbe a közigazgatás azon átszervezése, mely eredményeképpen került a **vízügyi hatósági jogkör az (akkor) Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságoktól elvételre**, egyúttal az (ugyancsak akkor) Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek – mint zöld hatóságok – kezében összpontosításra.

Ez a változás a vízgazdálkodás, vízkészlet-gazdálkodás területén érdekes kettősséget eredményezett. Bár egyes jogszabályok – úgymint ***a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény***, illetve ***a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet*** – egyértelműen megfogalmazták, hogy a **vízügyi igazgatóságok gondoskodnak az állami tulajdonban levő felszíni és felszín alatti vizek vagyonkezeléséről, ezen belül a vízkészletek számbavételéről, elosztásáról és hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről,** a vízkészletek védelmét érintő vízügyi szakmai érdekek hatósági eljárásban való érvényesítésének jogszabályi megalapozottsága hiányzott. Vagyis a vagyonkezelői és az engedélyezési feladatok ily' módon való teljes különválasztása a gyakorlatban azt jelentette, hogy bár a rendelkezésre álló vízkészleteket a vízügyi igazgatóságok tartották nyilván és kellett volna gondoskodniuk a vízkészletek fenntartásáról, hosszútávon fenntartható használatáról, az új vízhasználatokra az engedélyt a területi vízügyi hatóságok – 2014 ősze óta a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok – adták ki, rendszerint a vízügyi igazgatóságok vízkészletek megőrzésére és védelmére irányuló szakmai véleményének, álláspontjának kikérése nélkül.

A probléma átmeneti megoldását jelentette a ***vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet*** azon előírásának 2015. év végétől történő gyakorlati alkalmazása, mely szerint, ha a vízhasználat állami tulajdonban lévő vizeket érint, a működési területével érintett vízügyi igazgatóság a vízügyi hatósági eljárásban ügyfélnek minősül. Az **ügyféli jogosultságok** közül (többek között) az eljárási cselekményben való részvételi és a nyilatkozattételi jogosultság volt az, amelyek lehetőséget kínáltak az igazgatóságnak a vízkészlet-gazdálkodási érdekek vízjogi engedélyezési eljárásokban való érvényesítésére, ez azonban több hiányosságra is felhívta a figyelmet. A legfontosabb közülük az volt, hogy egyrészt az engedélyt kérő **ügyfeleknek a hatósági engedély iránti kérelemhez nem volt kötelező az igazgatóság tervezett vízigény rendelkezésre állására vonatkozó szakmai véleményének, hozzájárulásának kikérése, másrészt hogy az igazgatóság** – hatósági értesítés útján – már csak a vízjogi engedély kérelmek vízügyi hatósághoz való benyújtását, azaz **az engedélyezési eljárás megindítását követően szerzett tudomást az engedélyt kérő ügyfelek új vízhasználati igényéről.** Ez különösen akkor okozott jelentős feszültséget, amikor az ügyfelek a beruházás megtervezése és az engedély iránti kérelem hatósághoz való benyújtása, így a tervezési munka elvégzése, valamint a tervezéshez és az engedélyezéshez szükséges nem csekély összegű költségek kifizetése után, az igazgatóság engedélyezési eljárás alatt tett ügyféli nyilatkozata alapján szembesültek azzal, hogy a tervezett beruházás a vízkészletek hiánya miatt nem vagy csak részben engedélyezhető.

Többéves szakmai és jogi előkészítő munka eredményeként végül 2016. június 13-tól vált hatályossá ***a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet*** azon módosítása, mely értelmében, ha a tervezett vízhasználat állami tulajdonban lévő vízkészletet érint vagy arra közvetlen hatással van, akkor az ügyfélnek már a hatósági engedély iránti kérelemhez mellékelni kell a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv **vagyonkezelői hozzájárulását**. A jogszabály e módosítását nyilvánvalóan nagy örömmel üdvözölte a vízügyi szakigazgatás, hiszen nem csak a **jogszabályi biztosítékai teremtődtek meg a vízkészletek hatékony** és így már a hatósági eljárásokban is kötelező érvénnyel képviselt **megőrzésének és fenntartásának**, hanem az ügyfeleket is kellőképpen ösztönzi a vízkészletek rendelkezésre állásával kapcsolatban az igazgatósággal történő előzetes szakmai egyeztetésre, elkerülve ráadásul ezzel a korábbi eljárásból eredő, fent említett tervezési és anyagi kockázatokat.

Osztályok bemutatkozása: Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

Sindler Csaba
osztályvezető
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A szakmai egység **2014. év eleje óta** működik a jelenlegi nevén, hiszen akkor vált külön az (akkori nevén) Vízgazdálkodási és Vízrajzi Monitoring Osztály a **Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási**, valamint a Vízrajzi és Adattári **Osztállyá**.

A műszaki igazgató-helyettes irányítása és felügyelete alatt álló egység **feladatköre és tevékenysége rendkívül széles körű**. Foglalkozik – többek között – a Víz Keretirányelvvel és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéssel; a felszíni és felszín alatti vízkészletek és vízhasználatok nyilvántartásával, vízmérlegek készítésével és vagyonkezelői hozzájárulások kiadásával; víziközmű tevékenységgel; a vizek minőségének védelmével; távlati ivóvízbázisok fenntartásával; környezeti kármentesítéssel; a különböző szakmai tevékenységek határvízi egyeztetésével, valamint a Dél-dunántúli és a Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács és szakmai bizottságai titkársági teendőivel.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítését az Európai Bizottság által elfogadott 2000/60/EK Irányelv, röviden a **Víz Keretirányelv** (VKI) írja elő, melynek legfőbb célja az európai felszíni és felszín alatti vizek úgynevezett *jó állapotának* az elérése. E célkitűzés érdekében először 2009 decemberére kellett országos szinten, valamint az Igazgatóság működési területével érintett tervezési alegységek és a Dráva részvízgyűjtő vonatkozásában a **vízgyűjtő-gazdálkodási tervek** elkészítésében részt vennünk (VGT1), majd azokat a 6 éves tervezési ciklusoknak megfelelően 2015. év végéig felülvizsgálnunk (VGT2). Jelenleg a harmadik tervezési ciklus (VGT3) előkészítése történik.

Mint az állami tulajdonban levő felszíni és felszín alatti vízkészletek vagyonkezelőjének, a vízügyi igazgatóságoknak kell gondoskodnia a **vízkészletek** számbavételéről, elosztásáról, hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről. E feladatkör keretében tartja nyilván az osztály a felszíni és felszín alatti vízkészleteket, valamint **vízhasználatokat**. **Vízmérlegek** készítésével állapítja meg a még rendelkezésre álló természetes készleteket, melyekre alapozva **vagyonkezelői hozzájárulás**okat ad ki az új vízhasználatok hatósági engedélyezéséhez.

Külön említést érdemelnek a **víziközműves feladatok**, melyek közé sorolandók a működési területen található ivóvízellátó, szennyvízkezelő rendszerek és beruházások nyilvántartása, a települési szennyvízkezelési agglomerációk kijelölése és módosítása kapcsán végzett szakértői tevékenység, a víziközmű társulatok működésének szakmai felügyelete és természetesen az ezekhez kapcsolódó adatbázisok folyamatos frissítése és karbantartása.

A vízminőségi kérdések és feladatok egyre inkább előtérbe kerülésével a tavalyi évben Igazgatóságunk is felállította a több szervezeti egység dolgozóiból álló **Mintavevő Munkacsoport**ját, mely szakmai és minőségügyi irányítását is az osztályunk szakemberei látják el. A felszíni vizekből és szennyvizekből történő mintavételek és a vizsgálati eredmények értékelésének célja a vizek állapotának nyomon követése és ellenőrzése, valamint az esetlegesen kialakuló szennyezések mielőbbi feltárása és elhárításának szakmai támogatása.

Tekintettel arra, hogy Magyarország közműves ivóvízellátása több mint 90 %-ban felszín alatti vízbázisok készleteinek a felhasználásával történik, rendkívül fontos – egyben kötelezettség is – a jövőbeni igények kielégítése céljából kijelölt **távlati ivóvízbázisok** Igazgatóság általi üzemeltetése, fenntartása, állapotuk nyomon követése érdekében történő monitorozása. A működési területen, a Dráva mentén 11 db távlati vízbázis 34 db kútja található, melyek által megcsapolt vízkészletek minőségének rendszeres vizsgálata és értékelése szintén az osztály feladatkörébe tartozik.

Igazgatóságunk Horvát Köztársasággal való szomszédos elhelyezkedéséből, ugyanakkor a vizek határok nélküliségéből adódóan, számos tekintetben van

szükség egyes vízgazdálkodási tevékenységek, kérdések **határon túli egyeztetésére**. Ennek intézményes kereteit az 1996-ban létrehozott Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottság működése teremti meg, mely Vízminőség-védelmi, illetve Integrált Vízgazdálkodási Albizottságának a munkájában vagyunk érdekeltek. Ezen albizottságok munkája eredményeként történnek például a közös dunai és drávai mintavételek, vagy kerülnek kétoldali egyeztetésre a Víz Keretirányelv végrehajtása érdekében készített és felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási tervek.

Az Igazgatóság működési területével megegyező területi lefedettséggel működik a **Dél-dunántúli,** a Dráva részvízgyűjtő területével megegyező lehatárolással pedig a **Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács**, melyek titkársági és szakmai feladatainak ellátásában ugyancsak részt veszünk. A tanácsok – és az azon belül létrehozott szakmai bizottságok – működésének célja, hogy véleményezéssel, javaslatok megfogalmazásával a területi szintű vízgazdálkodási feladatok egységes végrehajtását, valamint a vízügyi tervezés, vízépítés és szolgáltató tevékenység összehangolt működését biztosítsák, segítsék elő.

E fentiekből is látszik, hogy teendő számos területen akad bőven, de **12 fős csapat**unkkal igyekszünk mindenben helytállni, minden kihívásnak eleget tenni. Ehhez megfelelő alapot nyújt a kollégák szakirányú végzettsége – hiszen van közöttünk **építőmérnök, környezetmérnök, hidrogeológus, biológus, vegyész és közgazdász** – melyhez párosul a több éves, nem egy esetben a több évtizedes szakmai tapasztalat. Mivel mindkettő fejleszthető, sőt fejlesztendő, dolgozóink időről időre olyan szakmai fórumokon, előadásokon, tanfolyamokon vesznek részt, melyek szintén hozzájárulnak tudásuk, szemléletük, szakmai nyitottságuk további fejlődéséhez.

Külföldi partnerek is érdeklődnek a hazai tározók iránt

Domány András
műszaki ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szervezésében 2016. július 14- én Budapesten, az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) épületében került megrendezésre a „A magyarországi tiszai tározó építés tapasztalatairól" szóló szakmai rendezvény.
Az összejövetel célja az volt, hogy megismertessük a horvát vízügyi partnereinkkel a tiszai tározóink üzemi irányítási rendszerét, a létesítési és üzemeltetési tapasztalatokat. Idén májusban, az Állandó Magyar - Horvát Vízgazdálkodási Bizottság ülésén fogalmazódott meg vezetőink és a horvát partnerek fejében az ötlet, hogy ismereteink átadása érdekében érdemes lenne egy, a tiszai tározókról szóló előadást szervezni.
A magyarországi tározóépítési tapasztalatairól az OVF és a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (KÖTIVIZIG) több kollégája tartott előadást a magyar és a horvát vízügyi vezetőség számára. Láng István főigazgató-helyettes úr a hazai árvízvédelemről, a magyarországi árvízvédelmi stratégiáról, míg dr. Váradi József elnök úr a Vásárhelyi Terv továbbfejlesztésének előzményeiről, szakmai alapjairól tartott érdekes prezentációt. Dr. Kovács Sándor úr, a KÖTIVIZIG vízrajzi osztályvezetője a tározó rendszerek méretezését, hidrológiai és hidraulikai alapjait ismertette, Csibrán Zoltán osztályvezető úr a tározók gyakorlati alkalmazásáról tartott előadást a tiszaroffi tározó példáján keresztül bemutatva.

Emellett a VTT (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztés) rendszerének jogszabályi megalapozásáról és engedélyezési eljárásáról is hallhattunk Dr. Varga Lilla jogi osztályvezető asszony előadásában.
A Horvát Vizek-től Zoran Đuroković vezérigazgató úr mellett Dinko Polić vezérigazgató-helyettes és minden horvát igazgató részt vett a rendezvényen, mely jól mutatja, hogy milyen nagy érdeklődés övezi a magyarországi tározási mintákat külföldi partnereink körében is. Horvát partnereink a szerb vízügyi ágazattal karöltve a jövőben kiemelt figyelmet fordítanak a Száva folyón történő tározási megoldásokra, mert a 2014-es szávai árvíz - mely 300 millió Eurós kárt okozott és 2 emberéletet is követelt - rámutatott az árvízvédelmi gyengeségekre, így a töltésfejlesztések mellett az árvizek szintjének csökkentését szolgáló tározók építését is előirányozták.

Mintavevő Munkacsoportunk sikeres akkreditációja

Horvai Valér
szakmai irányító
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

Több mint egy évvel a megalakulása után a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Mintavevő Munkacsoportja, mint „mintavevő szervezet" 2016. augusztus 24-én megkapta a Nemzeti Akkreditáló Hatóság akkreditált státuszát, az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabvány szerinti helyszíni vizsgálati és mintavételi tevékenységre. A munkacsoport működését a minőségirányítási kézikönyv, tizennyolc minőségirányítási eljárás és négy munkautasítás szabályozza. A feladat ellátásához harminchét féle formanyomtatványt használunk.

A DDVIZIG Mintavevő Csoportja nyolc főből áll, központilag kijelölt vezetője mindegyik igazgatóságon a műszaki igazgató-helyettes. A csoport munkáját a szakmai irányító koordinálja, a minőségirányítási vezető segítségével. A felszíni vizek (folyó- és állóvíz) és szennyvizek mintavételét valamint helyszíni méréseit a mintavevők végzik. Igazgatóságunkon a szakmai irányítóval együtt, összesen hat mintavevő dolgozik.

A csoport tagjai:
Pecze János munkacsoport vezető
Horvai Valér szakmai irányító
Istvándi-Feil Nóra minőségirányítási vezető
Püspök Ákos, Csolcz István, Pehr Nándor, Fonód András, Németh Norbert mintavevők

A Mintavevő Munkacsoport állandó, 24 órás ügyeletet tart fent. Telephelye Pécsen, a 54003/1 helyrajzi szám (Pécsi Szakaszmérnökség ÁKSZ telephelye) alatt található. A minták vizsgálatát a velünk kötött együttműködési megállapodás alapján a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály Vízvédelmi Laboratóriuma, a Mecsekérc Zrt. Környezetvédelmi Igazgatóság Vizsgálólaboratóriuma és a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi Mérőközpont Laboratóriuma végzik.

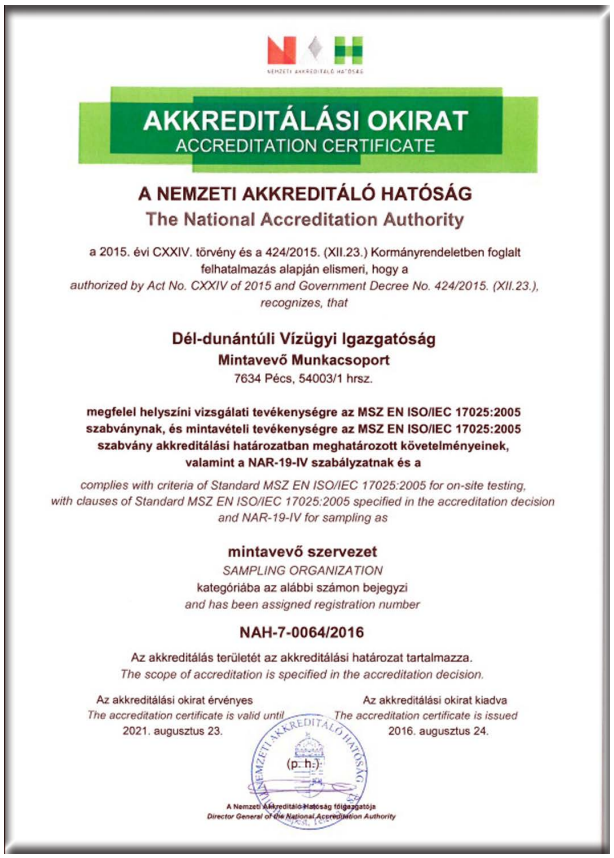

AKKREDITÁLÁSI OKIRAT
ACCREDITATION CERTIFICATE

A NEMZETI AKKREDITÁLÓ HATÓSÁG
The National Accreditation Authority

a 2015. évi CXXIV. törvény és a 424/2015. (XII.23.) Kormányrendeletben foglalt felhatalmazás alapján elismeri, hogy a
authorized by Act No. CXXIV of 2015 and Government Decree No. 424/2015. (XII.23.), recognizes, that

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Mintavevő Munkacsoport
7634 Pécs, 54003/1 hrsz.

megfelel helyszíni vizsgálati tevékenységre az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabványnak, és mintavételi tevékenységre az MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 szabvány akkreditálási határozatban meghatározott követelményeinek, valamint a NAR-19-IV szabályzatnak és a

complies with criteria of Standard MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 for on-site testing, with clauses of Standard MSZ EN ISO/IEC 17025:2005 specified in the accreditation decision and NAR-19-IV for sampling as

mintavevő szervezet
SAMPLING ORGANIZATION
kategóriába az alábbi számon bejegyzi
and has been assigned registration number

NAH-7-0064/2016

Az akkreditálás területét az akkreditálási határozat tartalmazza.
The scope of accreditation is specified in the accreditation decision.

Az akkreditálási okirat érvényes
The accreditation certificate is valid until
2021. augusztus 23.

Az akkreditálási okirat kiadva
The accreditation certificate is issued
2016. augusztus 24.

(p. h.)

A Nemzeti Akkreditáló Hatóság főigazgatója
Director General of the National Accreditation Authority

A Mintavevő Munkacsoport működése nagymértékben hozzájárul az Igazgatóság szakmai munkájához (pl. üzemeltetés szempontjából hasznos mintavételek, helyszíni mérések, szennyvizek befogadóra gyakorolt hatása és vízminőségi kárelhárítási tevékenységéhez). A DDVIZIG Mintavevő Munkacsoport a NAH-7-0064/2016 számon lett bejegyezve.

A nagymunkagép beszerzés tapasztalatai

Balogh József
szakaszmérnökség vezető-helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

2015-ben a vízügyi ágazatban még soha nem látott méretű gép és eszköz beszerzésre került sor, állítják egybehangzóan a 30-40 éve a szakmában dolgozó „öreg motoros" gépészek.

Egy KEOP forrásból megvalósult projekt keretében több száz korszerű, nagy értékű, árvíz védekezési célt szolgáló, illetve fenntartó gép, berendezés, műszer került a területi igazgatóságokhoz, csaknem 10 milliárd Ft értékben. A beszerzés lebonyolítására szakbizottságok alakultak, amelyek igyekeztek a Vízügyi Igazgatóságok egyedi igényeit felmérni és figyelembe venni, azonban a rövid határidő, a közbeszerzés nehézségei miatt, végül mindössze 11 eszközcsoportban került sor pályázat kiírásra. Ebből sajnos 2 pályázat eredménytelenül zárult.

A gépek egyenlően kerültek elosztásra az igazgatóságok között, kis mértékben figyelembe véve a beadott igényeket, nem differenciálva az igazgatóságok méretével. Ez az elosztás a kis igazgatóságokat kedvezően érintette (pl. bennünket), ugyanannyi gépet kaptak, mint a nagyok, hátránya volt azonban a szétosztásnak, hogy olyan eszközöket is kaptak az egyes igazgatóságok, amelyeket nem, vagy csak ritkán tudnak használni. Ez sajnos a használatba vételt követően gyorsan ki is derült, az a kezdeményezés pedig, hogy az igazgatóságok a beszerzett gépeket igényeiknek megfelelően egymás között kicserélhessék eredménytelenül zárult.

A kezdeti használat tapasztalatai, hogy maradéktalanul elégedettek vagyunk a terepjáró gépkocsikkal (VW AMAROK, FORD), az új korszerű szivattyúkkal, a mozgékony gumikerekes kotróval, a nagy gém kinyúlású Caterpillar gépünkkel. Bár ez utóbbi sajnos máris meghibásodott és garanciális javítása nagyon elhúzódik, ami a jövőre nézve nem túlságosan biztató.

Nagy fejtörést okoz az MTZ kaszáló gépek kiváltására beszerzett John Deere-ek hasznosítása. Nem a számunkra megszokott, eddig kizárólagosan használt adapterekkel kerültek leszállításra, használatuk pl. Hidrot gémmel csak átalakítást követően lehetséges. Túlságosan nagyok, nehezek a szűk csatornáinkon való munkálatokhoz. Bízunk abban, hogy átalakítást, pótlólagos eszköz beszerzést követően, kihasználtságuk növelhető lesz.

A Truxor úszónádvágó, a Pistenbully önjáró kasza csak speciális területeken használhatóak, ilyen kevés van működési területünkön, jó lenne bérbe adni ezeket azokban az időszakokban, amikor mi nem használjuk, de a projekt természetéből fakadóan ez nem lehetséges, még ha találnánk is bérbevevőt.

A fenti nehézségek ellenére mégis a legnagyobb gond a gépkezelők, szakemberek hiánya. Sajnos a meglévő nagy értékű gépek egy részéhez nem tudunk megfelelő kezelőt biztosítani.

Árvíz/vízkár esemény/vízminőségi kárelhárítás igazgatóságunkon
(OMIT – DDVIZIG közös törzsvezetési gyakorlat)

Mosonyi Zoltán
osztályvezető helyettes
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) együttműködésével az Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT) gyakorlatot tartott 2016. június 21-én.
(Az Országos Műszaki Irányító Törzs az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) védelmi szerve, amely akkor áll fel, ha több vízügyi igazgatóság egyidejű védekezése esetén szükségessé válik az országos koordináció, a hatékonyabb eszköz és létszám átcsoportosítás, információáramlás.)

A gyakorlatot előre meghatározott forgatókönyv alapján hajtottuk végre, melynek során a védekezést támogató kommunikációs rendszerünket az új Védekezési Információs Rendszer (VIR) modulok tesztelését és készség szintű begyakorlását láttuk el.

A három címbeli szimulált esemény műveleti időben 2016. június 14. 7:00 órakor kezdődött a DDVIZIG működési területén:

A Dráván levonuló árhullám a védelmi szakaszokon meghaladta az eddig mért legnagyobb vízszintet. A folyón Drávaszabolcsnál prognosztizált 640 cm-re tekintettel a DDVIZIG I. fokú árvízvédelmi készültséget rendelt el 2016. június 15-én 6:00 órakor a Dráva bal parti árvízvédelmi töltésein. A készültségi szintet az esti órákban II. fokú szintre emelte. A készültség elrendelésével megkezdődött az előre jelzett rekord magasságú árhullámra való felkészülés. A felkészülés során kisebb magassági biztonsággal rendelkező szakaszokon megkezdődött a nyúlgát kiépítése, mely elsősorban a Majláth-pusztai gátőrjárást érintette. A védekezésben a DDVIZIG szakemberei mellett az ország egyéb részeiről átvezényelt szakemberek is közreműködtek. A III. fokú készültségi szintet 2016. június 17-én 12:00 órakor értük el.

Az elképzelt szituációban az árvíz elleni védekezés mellett helyi vízkár esemény is történt:
A heves esőzések hatására a Bükkösdi vízfolyás Bükkösd településen elöntéseket okozott. A bükkösdi árapasztó műtárgyon az uszadékból torlasz keletkezett, ezért azonnali beavatkozásra volt szükség. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a torlaszt sikeresen eltávolította. A vízfolyás tovább áradt, ezért a DDVIZIG Szentlőrinc település polgármesterével közösen megszervezte a 24 órás figyelőszolgálatot a bal parti szakaszra. Az esetleges depóniamagasításra a homokzsákok előkészítésre kerültek, melyek szükség esetén bármikor felhasználhatók. Királyegyháza külterületén (a településtől északnyugati irányban) a Bükkösdi víz bal parti depónia átszakadása miatt a DDVIZIG javaslatot tett a királyegyházai polgármester részére a szükséges beavatkozásokra. Gilvánfánál a Bükkösdi-árapasztó kisvízi meder telítettsége 100%, az oldalműtárgyakon a mentett oldalra a víz nem folyt ki. Állandó figyelőszolgálat itt is felállt. Az Okor-vízen és a Pécsi-vízen a kisvízi medrek szintén 100%-os telítettségűek lettek, a csatornaőrök folyamatos figyelőszolgálatot teljesítettek, felvették a kapcsolatot az érintett települések polgármestereivel.

A vízminőségi kárelhárítási gyakorlat szerint:
A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra érkezett bejelentés alapján Kölked település közigazgatási területén lévő Bédai-holtágon halpusztulást tapasztaltak. A csatornaőr az előzetes vizsgálat során megállapította a bejelentés tényszerűségét. A káresemény kivizsgálása érdekében a DDVIZIG tájékoztatta a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságot, a Baranya Megyei Kormányhivatal illetékes főosztályait. Az értesítésekkel egy időben I. fokú vízminőségi kárelhárítási készültség került elrendelésre. Az igazgatóság Mintavevő Munkacsoportjának munkatársa a helyszíni vizsgálat során megállapította, hogy az oldott oxigén mennyisége kritikusan alacsony. A halpusztulás okának felderítése céljából laboratóriumi vizsgálat elvégzéséhez mintavétel történt, III. fokú vízminőségi kárelhárítási készültség került elrendelésre.
Az érintett szervek bevonásával megtörtént a káresemény kivizsgálása. A Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság mintavételezést rendelt a Baranya Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályának Környezetvédelmi Mérőközpontjának akkreditált laborjától.
A kivizsgálást követően megkezdődött az elpusztult halak kiemelése és ártalommentes elhelyezése. A haltetemek elszállítása a mohácsi szennyvíztisztító telep mellett kialakított állati hulladék begyűjtőhelyre történt. Csónakmotorok üzemeltetésével, valamint a Bédai szivattyútelep szivornyás üzemű vízpótlásával a holtág oldott oxigén tartalmának emelését célzó oxigénbevitel megtörtént.

A védelmi gyakorlaton a szimulált eseményekre DDVIZIG és OVF védelmi törzse intézkedett és dokumentált. A műszaki ügyeletesek és védelmi egységek vezetői intézkedtek. DDVIZIG részéről 24 fő vett részt a gyakorlaton és további 10 fő (egyes szakcsoportok

tagjai) állt készenlétben egy esetleges azonnali intézkedés megoldására.
A gyakorlat során DDVIZIG részéről elküldésre került (VIR –ben) az alábbi dokumentum-mennyiség:

- Árvízvédelmi készültség elrendelés - 9 db
- Árvízvédekezési adatbázis (jelentés) - 16 db
- Távmondat - 27 db
- Tájékoztató - 4 db
- SZVK (Szakasz Védelmi Központ) Távmondat - 41 db
- SZVK (Szakasz Védelmi Központ) Tájékoztató - 86 db
- Helyi vízkár készültség elrendelés - 15 db
- Helyi vízkár napi jelentés - 3 db
- Környezeti káresemény (új káresemény) - 3 db
- Környezeti káresemény (elrendelés, napi jelentés) 10 db

VIR modulon kívül társ-szervek, külföldi partnerek felé készített egyéb dokumentumok száma 13 db volt.
A viszonylag gyors adatforgalmat (percenként volt forgalmazás) jól bírta a rendszer. Minden üzenet, jelentés célba érkezett. A gyakorlatot eredményesnek ítéltük.

Duna Nap a Tiszán

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Idén először, rendhagyó módon, a vízügyi szervezetek úgy döntöttek, - tekintve, hogy a Tisza is a Duna vízgyűjtőjéhez tartozik - ebben az évben a Tisza partját választják a Duna Napi ünnepség fő színhelyéül.
Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság főszervezésében levezényelt rendezvény üzenete a Dunához csatlakozó Tisza folyó vízgyűjtőjének védelmére való figyelemfelhívás. 2016. június 28-án a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Tiszakóródon, a Túr-bukónál került sor a nagyszabású rendezvényre, melyen az ukrán vízügyi szervezetek és szomszédos önkormányzatok is részt vettek.
Magyar részről az Országos Vízügyi Főigazgatóság, a 12 vízügyi igazgatóság, a rendőrség, katasztrófavédelem és a határ menti települések is kivették részüket a vendéglátásból. A Tiszán úszó uszályon megtartott ünnepélyes megnyitó után a magyar és ukrán oldalon egyaránt szakmai előadások, főzőverseny, kulturális programok várták a meghívott résztvevőket. A rendezvényen a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is részt vett, a többi csapathoz hasonlóan különleges halételekkel várva a hozzájuk betérő vendégeket.

Védelmi osztag gyakorlat Balatonőszödön

Balogh József
szakaszmérnökség vezető-helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

A 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 8.§. (1) e. pontja a Vízügyi Igazgatóságok részére védelmi osztag gyakorlat tartását írja elő.
Igazgatóságunk ebben az évben a kötelező gyakorlatot Balatonőszödi szivattyútelepén tartotta meg május 10-11. között.
A gyakorlaton az osztag állományából összesen 17 fő vett rész, 5 fő műszaki irányító és 12 fő gépkezelő. Megfigyelőként megtekintették a gyakorlatot a szakaszvédelem vezetők valamint árvízvédekezésre beosztott műszaki ügyeletesek is.
A kijelölt feladat a szivattyútelep szívócsatornájának mindkét partján szádfal sor elkészítése volt.

Összesen 41 db CS2M típusú lemez került leverésre vízpartról autódaru, VR3 légkalapács, légkompresszor igénybevételével.
A gyakorlat első napján az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság 3 műszaki szakembere is jelen volt, a második napon pedig vízminőség kárelhárítási feladatokat (merülő fal telepítés, olajleszedés) is végeztek a részleg szakemberei.
A feladatok kiváló alkalmat adtak arra, hogy az osztagtagok elsajátítsák, begyakorolják a szádfalverési munkákat, a gyakorlat eredményes volt.

Boros Bálint műszaki ügyintéző először vett részt a védelmi osztag gyakorlatán, tapasztalatairól így nyilatkozott:
„Csaknem egy éve dolgozom a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségén műszaki ügyintézőként. Tanulmányaim során elméletben már elsajátítottam a szakmámhoz kapcsolódó ismereteket, de úgy éreztem, hogy igazán a gyakorlati végrehajtás közben tudom ezt kamatoztatni. Május közepén lehetőségem nyílt arra, hogy Balatonőszödön, a védelmi osztag vezetőjének irányításával részt vehettem egy olyan gyakorlati tevékenységben, amelyben az elméleti ismereteimet tovább gyarapíthattam. A szádfalverés mellett önálló feladatot is kaptam, a vezetésemmel vízkárelhárítási gyakorlatot végeztünk, egy feltételezett olajszennyezés megszüntetésére. A pécsi, nagyatádi, barcsi és kaposvári kollégák közreműködésével, együttesen nekifogtunk a feladat végrehajtásának. Úgy érzem, hogy sikeresen megoldottuk, amely abban erősít meg bennünket, hogy tényleges szennyeződés esetén is képesek lennénk helytállni.

A gyakorlat bebizonyította, hogy az összefogás és a szakmai felkészültség elengedhetetlen feltétele a hasonló helyzetek kezelésének. Továbbá lehetőséget biztosított számomra, hogy találkozhattam a működési területünkön dolgozó más kollégákkal is.
Úgy gondolom, hogy a terepen történő gyakorlatok, és az így szerzett helyismeret elengedhetetlenül fontosak ahhoz, hogy eredményesen végezzem a munkámat."

A munkálatokat a második napon, a helyszínen ellenőrizte az Igazgatóság főmérnöke. Értékelőjében elismeréssel szólt a gyakorlat szervezettségéről, elégedettségét fejezte ki az elvégzett munka minőségével és gyorsaságával kapcsolatban, megdicsérte a résztvevők hozzáállását, szakértelmét.

Pecze János főmérnök úr és a jelenlévő műszaki irányítók teljes mértékben egyetértettek abban, hogy:
Rendszeresen kell ilyen szintű gyakorlatokat tartani a védelmi osztag részére (minimum 2 évente szükségszerű).

Célszerű közös gyakorlatokat szervezni a szomszédos igazgatóságok védelmi osztagaival.
Növelni kell a védelmi osztag létszámát új gépész szakemberek felvételével, illetve be kell vonni az őri állományból is a gépész végzettségűeket.
Kisebb eszközbeszerzések, fejlesztések szükségesek: lemez megfogó, védőfelszerelések.

Magyar-horvát hordalékmérési találkozó Barcson

Pál Irina
vízrajzi referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

Ez év tavaszán elfogadásra került a „Magyarország és Horvát Köztársaság között a meteorológiai és hidrológiai adatok kölcsönös megküldéséről a Duna, a Dráva, és a Mura vízgyűjtők tekintetében" című nemzetközi adatforgalmi szabályzat. A szabályzat megújította és aktualizálta az évtizedek óta működő adatforgalmat a két ország vízügyi szervezetei között.

A víztestek morfológiai vizsgálatának jelentősége az EU Víz-Keretirányelv előírásai szerint jelentősen felértékelődött. Ennek megfelelően a Dráva esetében is megnőtt a közös hordalékmérések szerepe. A szabályzat előírása szerint évi 6 alkalommal közös lebegtetett hordalékmérést kell végezni a Dráva közös érdekű szakaszán.
A mérések eredményeit ki kell értékelni, elfogadni és kicserélni a két ország között, a későbbi felhasználásukat megelőzően.
A pontosabb, könnyebb kiértékelés érdekében került sor a barcsi hordalékmérési találkozóra a közös mérés napján. A mérés és feldolgozás módszertanának egyeztetése volt a találkozó célja.

A folyó lebegtetett hordalékának mérését már évtizedek óta végzik a horvát és magyar szakemberek. A Dráva barcsi és drávaszabolcsi szelvényében 1961 óta vannak rendszeres lebegtetett hordalékmérések, kezdetben a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet (VITUKI), a nyolcvanas évek közepétől a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) mérőcsoportjai által. Horvát részről a Terezino-Polje, Donji-Miholjac, Botovo állomásokon történt korábban hordalékmérés, a Horvát Meteorológiai és Hidrológiai Szolgálat (Državni hidrometeorološki zavod – DHMZ) zágrábi intézete végezte ezeket.
Az elmúlt évek fejlesztései lehetővé tették mind a két ország szakemberei számára új mérőeszközök, kiértékelő szoftverek beszerzését a vízhozam és hordalékmérések végzése és feldolgozása számára. Ezek, különösen az akusztikus elven vízsebességet mérő és egyidejűleg a keresztszelvény felmérését is megoldó műszer (ADCP) alkalmazása lényeges változás hozott a vízhozam mérés tekintetében. Az elmúlt években a vízhozam mérés korszerűsödéséhez hasonlóan, a lebegtetett hordalékmérés módszertana is sokat fejlődött. Horvát és magyar oldalon beszerzésre került új ViSea DAS Office szoftver. E szoftver segítségével az ADCP mérések adataira támaszkodva lehetőség adódik a hordalékhozam és hordalék koncentráció számítására.

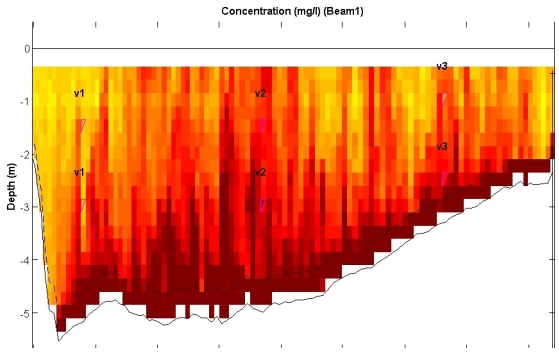

A kiértékelő program a vizsgált keresztszelvényben képes a mélység függvényében a hordalék koncentráció szelvény menti eloszlásának meghatározására.

A magyar és horvát lebegtetett hordalékmérések összehasonlíthatósága érdekében fontos, hogy a mérési hely, idő, műszerek, technológia és a kiértékelés módszertana azonos legyen. Ennek érdekében június 8-án a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Folyami Felmérő és Kitűző Szolgálat barcsi telephelyén közös gyakorlati mérésre és elméleti konzultációra került sor a munkát végző egységek (DHMZ Zágráb) és a DDVIZIG között. A találkozón egy időben, azonos pontokon szivattyús lebegtetett vízmintavételre került sor. Ezt követően a két szervezet új beszerzéseként kapott ViSea DAS Office programot tekintették át a kollégák, átadva egymásnak tapasztalataikat. A találkozón a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (NYUDUVIZIG) kollégái is részt vettek, akik a Murán azonos eszközökkel dolgoznak.

A mérési tervnek megfelelően, a jövőben végzett mérések eredményeinek kiértékelése a most egyeztetett módon történik. Az adatok kicserélésére és adatbázisba helyezésére ezt követően kerülhet sor.

Országos vízrajzi mérőgyakorlat

Csokonyavisonta - 2016. május 23-25.

Horváth Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

Igazgatóságunkat érte az a megtiszteltetés, hogy az idei országos mérőgyakorlatot megszervezhette. Az 1984-től tartandó rendezvényt minden évben egy-egy igazgatóság szervezi. A több mint 30 éves hagyománnyal bíró eseményt igazgatóságunk már a 3. alkalommal rendezte meg.

A gyakorlatok általános célja: az igazgatóságokon azonos módszerekkel, műszerekkel történő mérések összehasonlítása mellett, a lehetőségek függvényében, a rendező igazgatóság számára hasznosítható mérési eredmények előállítása egy-egy nagy mérési munkát igénylő feladat elvégzésével. Ilyen gyakorlatok keretében történtek már mérések például a Balaton, Tisza tó pillanatnyi vízforgalmának mérésére is.

A „hagyományosan" a 12 vízügyi igazgatóság vízrajzi mérőcsoportja számára megtartott rendezvényen részt vettek külön meghívottként, a Budapesti Műszaki Egyetem (Budapest), az Eötvös József Főiskola (Baja) mérőcsoportjai, illetve a Horvát Meteorológiai és Hidrológiai Szolgálat (Državni hidrometeorološki zavod – DHMZ) 3 mérőegysége is.

A konkrét feladat az igazgatóságunk kezelésében lévő Dráva folyó pillanatnyi vízhozam hossz-szelvényének felvétele volt.

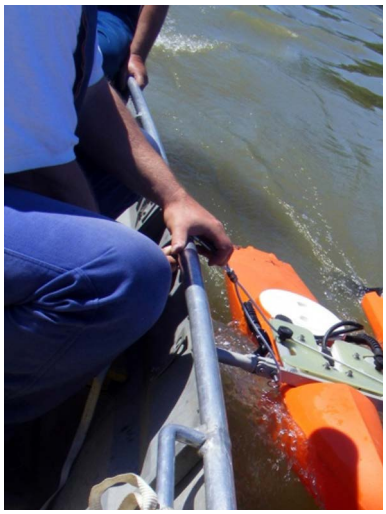

A vízhozam hossz-szelvény felvétele a Dráva Őrtilos - Drávaszabolcs közötti, közel 170 km hosszú, közös érdekű szakaszán 18 keresztszelvényben (8-10 kilométerenként) egy időben történt. Ezekben a szelvényekben mérték a csoportok a folyó vízhozamát. A mérések csónakból, illetve a folyó feletti hidakról történtek. A méréssel egy időben vízszintrögzítésre is sor került. A rögzített pontok 3-5 kilométerenként kerültek kijelölésre. Az elvégzett munkával a Dráva középvízi vízfelszín görbéjét is sikerült előállítanunk. Ez az információ a folyó medrének, vízszállító képesség modellezéséhez ad hasznos információkat, pontosításokat.

A gyakorlat során az igazgatósági kollégákon (50 fő) kívül 60 társ igazgatósági és oktatási intézménybeli „vízrajzos" kolléga dolgozott a folyón.

A rendezvényen új műszerek bemutatására is sor került. Az ágazatban az év elején átadásra került lebegtetett hordalékelemző műszerek (Lisst-Portable XR) és az US-P-61-A1 pontintegráló lebegőanyag mintavevő terepi használatát láthattuk a BME (Budapest) dr. Baranya Sándor vezette mérőcsoportja által. A kollégák az igazgatóság barcsi telephelyén terepi körülmények között mutatták be az eszközöket, illetve annak elméleti alapjait a másnapi, csokonyavisontai előadáson ismertették.

A gyakorlaton a csoportok gördülékenyen, profi hozzáállással végezték az ismeretlen helyszíneken a mérési feladataikat. A vízhozam eredmények jó egyezőséget mutattak az egymáshoz közeli szelvényekben. A mérést végző igazgatósági csoportok ismét bizonyították, felkészültek és bárhol, bármikor bevethetőek, ha a hidrológiai helyzet ezt indokolja.

A rendezvény záróaktusaként átadásra került a „vándor vízmérce" a jövő évi gyakorlatot szervező debreceni kollégáknak.

Vízrajzi műszerek beszerzése

Kulcsár László
vízrajzi ügyintéző
Vízrajzi és Adattári Osztály

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság az **„Állami tulajdonú árvízvédelmi konstrukció KEOP-2.1.1/B/15 számú, A vizek kártételeinek elhárítását szolgáló létesítmények fenntartását és az azokon történő védekezések végrehajtását szolgáló eszköz, gép és műszer beszerzés”** tárgyú közbeszerzési eljárásban egyebek mellett valamennyi vízügyi igazgatóság vízrajzi egysége részére hidrometriai mérőeszközöket szerzett be. A mérőeszközöket ez év elején, Budapesten a Vízrajzi Mérőközpontban vettük át.

A beszerzésre került műszerek három csoportba sorolhatók:
- geodéziai,
- vízsebesség- és vízhozam mérő,
- lebegtetett hordalék- és szemösszetétel elemző eszközök.

A vízrajzi mérések végrehajtásának szempontjából a vízsebesség- és vízhozam mérő, illetve a hordalékelemző készülékeket érdemes kiemelni.
Vízhozam mérésére a meglévők mellett két további úszótesttel ellátott korszerű ADCP (TELEDYNE StreamPro 2000, TELEDYNE RiverRay 600) műszert – kis és nagyvízi mérésekhez valamint egy rögzített (beépített) TELEDYNE ChannelMaster típusú készüléket kaptunk.
Az ADCP műszereket már több éve sikeresen használjuk.

Vízsebesség mérésére egy számunkra még új, Sontek FlowTracker típusú ultrahangos műszert kaptunk,

FlowTracker 4206

rúdkészlettel.
Az eszköz használatának módja hasonló a forgóműves, illetve indukciós vízsebességmérő készülékhez. A mérőfejet a szondarúdon mozgatva engedjük a mért függély vízmélységtől függő darabszámú, megfelelő mérési pontjába.
A készülék elsősorban kis vízfolyásokon és kis vízmélységek mellett alkalmazható.

Szondarúd

A hazai hordalékvizsgálatok során igazi újdonságnak számít az alábbi két, amerikai gyártmányú lézeres elven működő lebegtetett hordalék- és szemösszetétel elemző eszköz.

LISST-100X

LISST-100X

Ilyen készüléket az IPA ***„Dráva morfológiai monitoring”*** című projekt keretében 2012-ben a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítési és Vízgazdálkodási Tanszéke jóvoltából már kísérleti jelleggel használtunk a lebegtetett hordalékmérések során. Akkor csupán ez az egy eszköz volt az országban.
A műszer működési elve a kibocsátott lézerjel szóródásának és átvitelének helyszíni mérésén alapul, amiből a lebegetett hordalék szemösszetételére és

töménységére adhatunk becslést. Mivel a készülék mintavételi zónája közvetlenül a műszerfejnél helyezkedik el, így a szivattyús lebegtetett hordalék mintavételhez hasonlóan az eszköz adott mérési pontokra juttatása csörlő és egy megfelelő tömegű súly segítségével történik.
A hordalékmérő eszközt számítógéphez csatlakoztatva tudjuk az adatokat gyűjteni, így a mért jellemzők azonnal láthatóvá válnak annak kijelzőjén.

A LISST-Portable egy hordozható lebegtetett hordalékelemző műszer. Hasonlóan a fenti készülékhez, a műszer működési elve az általa kibocsátott lézernyaláb vízben lebegő szilárd hordalékszemcsékről történő elhajlásának mérésén alapszik.
A kibocsátott lézernyaláb elhajlása függ a lebegő szilárd hordalékszemcse méretétől, a kibocsátott és az érzékelő gyűrűk mögött mért fényerősség arányából pedig a vízminta hordalék-koncentrációjára lehet következtetni. Ennek megfelelően, az érzékelő gyűrűkkel detektált lézernyalábok alapján a vízminta szemeloszlási göbéje, a fényerősségmérő műszer segítségével pedig a hordalék-koncentráció határozható meg.

Az alapvető különbséget a két műszer között az jelenti, hogy míg a LISST-100X típusú eszköz közvetlenül a vízbe merülve végzi a hordalék elemzését, addig a LISST-Portable külön az erre a célra kialakított mintavevő eszközzel vett zavartalan mintákból határozza meg a lebegtetett hordalék töménységét és szemösszetételét.

LISST-PORTABLE

Mindkét készülék nagy előnye, hogy alkalmazásukkal csökkenthetők a laboratóriumi költségek, mivel meghatározott időközönként, mérési kampányonként (LISST-Portable esetében ajánlott minimum három minta) szükséges a laboratóriumi kiértékelés, mely által igazolható a műszerekkel történő elemzés megbízhatósága.

Szakmai elismerés a Víz Világnapján

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

2016. március 22-én a Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségének vezetője - Troszt Sándor szakaszmérnök - a Vízügyi Szakmai Kuratórium javaslata alapján Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült.

Elismeréséhez nagy szeretettel gratulálunk!

Víz Világnapi ünnepség

2016. március 23.

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

2016. március 23-án a Víz Világnapja alkalmából a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy Megyei Területi Szervezetei ünnepséget tartottak Pécsett, a Baranya Megyei Önkormányzat Papnövelde utcai dísztermében.

A rendezvény reggel 9 órakor a „Vizek és mesterségek" jelmondathoz kötődő gyermekeknek kiírt alkotó pályázat díjátadójával kezdődött.

A pályázaton mozaik technikával készített pályaművek vehettek részt.

Kiegészítő programként a részvevő diákok origami bemutatót és víz témában makett kiállítást tekinthettek meg, kipróbálhatták a hajtogatás művészetét.

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is méltóképpen ünnepelhették a „vizes" szakemberek és nem szakemberek együttesen a Víz Világnapját

Az ünnepi konferencián az alábbi programon vehettek részt a meghívott vendégek:

Köszöntők:

- Márk László igazgató, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság/elnök, Baranya Megyei Hidrológiai Társaság

- Nagy Csaba elnök, Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése
- Bencs Zoltán elnök, Somogy Megyei Hidrológiai Társaság
- Silvio Brezak a Duna- Dráva Vízgyűjtő Albizottság vezetője

Bacskó Tünde színművésznő szavalata

A Magyar Örökség-díjas Pécsi Kamara Kórus műsora

Előadások:

- Ember és víz - Szemelvények a víz kultúrtörténetéből – Dr. Szlávik Lajos Professor emeritus, Magyar Hidrológia Társaság elnöke
- „Az 56-os jeges ár" - Burián Alajos osztályvezető, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
- Húsz éves a magyar-horvát vízgazdálkodási egyezmény – Pecze János műszaki igazgató-helyettes, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és Silvio Brezak, a Duna- Dráva Vízgyűjtő Albizottság vezetője
- Élet az ártéren- a dunai fokok – Kövesi Sándor osztályvezető, Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
- Évszázadok óta Pécs szolgálatában a tettyei karsztforrás – Szabadi Dóra hidrogeológus, Tettye Forrásház Zrt.

Filmvetítés a Hydrológia Hungarica Alapítvány digitalizált filmvagyonából

Vízügyi képzés Barcson

Madarász Zsuzsanna
igazgató
Dráva Völgye Középiskola

Áldás, vagy átok?

Sokszor elhangzó kérdés ez, ha a vízről van szó. Intézményünk, a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma vízügyi tagozata - itt Barcson - a szakmai oktatás keretében már 45 éve az erre a kérdésre adható válaszokra készíti fel a hozzánk járó diákokat.

Sok évtizedes szakmai kapcsolat fűzi iskolánkat a Vízügyi Igazgatósághoz. Jó példa erre, hogy ebben az évben a nyári gyakorlatukat diákjaink egy része a Vízügyi Igazgatóságnál töltötte. A tagozatnak fejlődése során komoly kihívásokkal kellett szembenéznie az ismeretanyag kor követelményeinek megfelelő átalakításánál, a környezetvédelem, a természetvédelem oktatásba való beépülésénél. Ebben a munkában is mindig számíthattunk az Igazgatóság segítségére. Ugyanakkor a szakmai hagyományok tisztelete is fontos szempont volt.

Jelenleg a Dunántúl egyetlen olyan középfokú intézménye a Dráva Völgye Barcson, ahol az érettségi vizsga után egy éves szakmai képzést követően vízügyi ágazathoz tartozó technikusként végezhetnek diákjaink. Jól felszerelt, elméleti és gyakorlati képzést is nyújtó szaktantermekben, tanpályán folyik a képzés. Remek szakmai gyakorlati oktatási lehetőségeket jelent a Dráva folyó és a Rinya patak közelsége.

Büszkék vagyunk diákjaink sikeres szakmai versenyeredményeire, így Országos Szakmai Tanulmányi Versenyen való kiváló helytállásra, de arra is, hogy tanulóinkról - munkába állásuk után - kedvező visszajelzéseket kapunk az őket alkalmazó cégektől.

A víz – kincs! A régi bölcsesség igazát napjaink történései bizonyítják: tagozatunk mind szakmailag, mind emberileg mindent elkövet, hogy vizeiket óvó, azokkal bánni tudó szakembereket adjunk a szakmának.

Vízügyi középiskolások a Duna Múzeumban

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság támogatásával a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Középiskola vízügyi technikus képzésben résztvevő tanulói látogatást tettek az esztergomi Duna Múzeumban, a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum kiállításán.
A múzeum a vizes szakma történetét mutatja be napjainkig. A tárgyi eszközök, fényképek, filmek, interaktív bemutatók, makettek megtekintése után egy rövid városnézés is belefért a diákok programjába.

230 éve született Beszédes József vízépítő mérnök

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

1786. február 12. Magyarkanizsa – 1852. február 29. Dunaföldvár

A Tisza melletti Magyarkanizsán született szegény szülők harmadik fiaként. Apja, Beszédes Mátyás, szántó-vető, írástudatlan ember, anyja istenfélő asszony, aki szerette volna, ha hét fia közül egyik pap lenne. Így a szegedi algimnázium és a temesvári főgimnázium után, anyja kérésére a csanádi püspökségre majd az egri érseki papnevelőbe került. Azonban, mint írta „A papi állapot természeti és törvényes szabadságom elleni némely korlátaival ki nem békülhettem..", ezért többszöri kérésére 1806-ban a papi hatóság elbocsátotta. Ezután a pesti tudományegyetemen filozófiát, matematikát, mérnöki tudományokat és mezőgazdaságot hallgatott.

Tanárai ajánlására 1811-től a Sárvíz Társulat rajzoló mérnökévé nevezték ki. 1813-ban megszerezte mérnöki oklevelét, 1814-től pedig az Eszterházy-uradalom mérnöke lett. Itt számos vízszabályozást hajtott végre Tolna, Komárom, Veszprém, Pozsony, Nyitra és Vas megyékben. Mocsarakat szárított ki, patakokat szabályozott és malmokat épített. 1816-19 között kidolgozta a Sárvíz - Sió - Kapos vidék vízrendezési tervét. Munkaerejét egyetlen terv sem tudta lekötni, mindig több folyó szabályozásának gondolatával foglalkozott egy időben. Így közben a Rába, Ikva, Gyöngyös, Fertő, Hanság szabályozásának tervein is dolgozott. Nagy területre kiterjedő tevékenységével hamar jó hírnevet szerzett, ezért 1817-ben őt választották meg a Sárvíz Nádor - Csatorna Társulat igazgató főmérnökévé. 1819-ben a szépművészetek és filozófia doktorává avatták a pesti egyetemen, de ezzel a címével sosem élt. 1820-ban kezdett hozzá a Sárvíz-csatorna építéséhez, mely még ma is eredeti formájában látható.

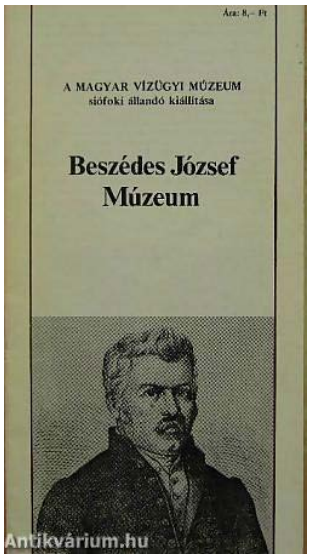

Bár legfőbb munkaterülete a csatornaépítés volt, nagyszerű vízrendezési eredményeire Ausztriában is felfigyeltek és 1827-28 között meghívták a Linz-Budweis közötti vasút egyik szakaszának építéséhez, valamint a Leopoldberg és Lert közti vonalat keresztező vízfolyások rendezéséhez.

1828-ban a Balaton sorsát döntően meghatározó rendezési tervet dolgozott ki a tó vízszintjének csökkentésére. Nevéhez fűződik a Sió első szabályozása is, aminek köszönhetően a Zala völgyében 40.000 kataszteri holdnyi terület vált hasznavehetővé.

1830 táján kezdődött nagyszabású műszaki írói tevékenysége. Művei korabeli folyóiratokban jelentek meg. A „Határszók" című munkájával megteremtette a magyar műszaki nyelvet. 1831-ben a Magyar Tudományos Akadémia első mérnök tagjává választották. Műszaki tekintély volt, így Széchenyi figyelme is ráterelődött. Együtt indultak a veszedelmes al-dunai folyószakasz tanulmányozására a Desdemona nevű hajó fedélzetén. A két nagy lélek az úton nem értette meg egymást, a megkezdett szabályozási munkák vezetője Vásárhelyi Pál lett. Beszédes munkássága azonban a gyakorlatban mégis elősegítette a dunai gőzhajózást, a fadd –bajai szakasz négy átmetszéssel való szabályozásával.

1830 márciusában hatalmas árvíz pusztított az Alföld folyói mentén. Arad megye hiába várt segítséget a kormánytól, ezért 1832-től alkalmazta Beszédest, aki elkészítette a Fehér-Körös és mellékpatakjainak szabályozási, valamint a József nádor-malomcsatorna tervét. Ez utóbbi nagy anyagi és erkölcsi sikert hozott Beszédes számára, akinek Arad megye hálából nemesi cím adományozását kérte a királytól, ezt azonban nem kapta meg. Ennek ellenére megválasztották a megye táblabírájának.

Ezután egymást érték a megbízások az Egyesített és a Nagy-Körös, a Sebes-Körös, a Berettyó és a Maros szabályozására. Az Ipoly, a Bodrog, a Felső-Tisza mentén is voltak kisebb munkái. Alig folyt olyan vízimunka, melyet nem ő irányított. Olyan pontos szintezési munkákat végzett, hogy fixpontjait több, mint száz évig használták a vízügyes szakemberek.

Széchenyi István kezdeményezésére az országgyűlés 1840-ben törvényt hozott a Beszédes által elképzelt Duna-Tisza-csatorna építéséről. Bár a kivitelezésre egy részvénytársaság alakult, a tervet ért támadások miatt

a tőke megvonta támogatását, így a csatorna építése lekerült a napirendről. Ez a kudarc összetörte az erőslelkű embert. Közben egyéb vízügyi tervei is háttérbe szorultak, mivel az országban rohamosan haladt a vasútépítés. 1848-ig ő vezette a bécs-pesti vasúépítést, mint a Magyar Középponti Vasút műszaki igazgatója. Ekkor szervezte meg a vasút járműjavító műhelyét, a későbbi MÁVAG elődjét.

1849-ben visszavonult dunaföldvári házába, de még ekkor is dolgozott. 1851-ben a Paksi Vízitársulat megbízásából a paks-bátai dunai töltéseket vizsgálta, miközben a hideg esőzésben megfázott. Rövid lázas betegség után 1852. február 29-én Dunaföldváron elhunyt. Felesége és tizenegy gyermeke közül hét maradt utána. Beszédes mélyről indult, sok nehézség árán jutott magasra munkássága során. Síkra szállt a jobbágyság felszabadításáért, a földművelés fejlesztését az öntözéses gazdálkodás térhódításától várta. Az ország iparosítása érdekében a vízierő kihasználását, olcsó vízimalmok építését tekintette fő feladatának. A lecsapolások, hajózható csatornák építésében látta a kereskedelem fellendülésének lehetőségét. Nem tudta minden tervét megvalósítani, de amit sikerült elérnie példa nélküli és elképzeléseinek helyességét az utókor igazolta.

A Magyar Mérnök és Építész Egylet 1879-ben síremléket emeltetett tiszteletére a dunaföldvári temetőben. Siófokon róla nevezték el a Vízgazdálkodási Múzeumot. Szarvason, Dunaföldváron és Magyarkanizsán szobor őrzi emlékét. Nevét viseli a szülőfalujában található Mezőgazdasági és Műszaki Iskolaközpont, egy siófoki általános iskola, valamint az 1930-ban átadott dunaföldvári híd.

Vízügyi nyári gyakorlat igazgatóságunknál

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Kaposvári Szakképzési Centrum Dráva Völgye Középiskola között létrejött együttműködési megállapodás keretében az intézmény vízügyi technikus képzésben résztvevő diákjai közül hatan igazgatóságunkon töltötték nyári gyakorlatukat. A tizedik és tizenegyedik évfolyamos tanulók három illetve négy hetet dolgoztak szakmai kollégák irányítás mellett. Különböző vízállás-, vízhozam- és vízsebesség mérési, mederszelvény ábrázolási feladatok mellett időjárási és éghajlati elemek és adatok feldolgozásával, elemzésével, állomástípusokkal, műszerekkel és műtárgyakkal is megismerkedtek munkájuk során. A Dráva töltés tartalékdepóniáinak mérésekor betekintést nyertek a GPS technika alkalmazásába is. Bemutatásra került számukra a Magyar Hidrológiai Adatbázis, a beszélgetések során átfogó képet kaptak a vízrajzi, valamint az árvízvédelmi munkák céljairól. Így a tanév folyamán elméletben elsajátított geodéziai és hidrológiai ismereteket gyakorlati tapasztalattal is alá tudják támasztani a jövőben.

Vízi emlékhelyek – Dunai partfal, Mohács

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A közel 20.000 lakosú Mohács Magyarország legdélebbi Duna-parti települése, a folyó torkolatától 1447 km távolságra fekszik. A város nevének hallatán elsősorban a törökök ellen vívott történelmi jelentőségű 1526-os csata vagy a télűző sokác népszokás, a busójárás jut az eszünkbe. Most azonban vízügyi vonatkozásból emlékezünk meg róla.

A Duna útja Bajánál két ágra szakad. A szélesebb Duna-ág délnyugati irányt vesz, majd derékszögben délkeletre fordul. A keskenyebb dél felé folytatja útját. A két ág a horvát–szerb határon találkozik ismét. Ahol a szélesebb, az „öreg" Duna elfordul, ott fekszik Mohács. A város területének nagyobbik része a jobb parton terül el, itt él a lakosság 95%-a. A bal parti városrész Újmohács. A várost és Újmohácsot fél óránként közlekedő kompjárat köti össze.

Itt található az EU egyetlen folyami határkikötője, melyet 2007 októberében adták át rendeltetésének. 340 méter hosszú partszakasz, valamint iparvágány is tartozik hozzá. 2017-ben egy új kereskedelmi kikötő építési munkálatai kezdődnek. A tervek szerint a két hajóállásos kikötőhöz közúti és vasúti csatlakozás és darurendszer is kapcsolódik majd.

A Duna jobb partjának védelmét a mohácsi árvízvédelmi vonal biztosítja, melynek része 1515 méter hosszon a város belterületét védő árvízvédelmi partfal. Ennek kiépítése előtt emlékezetes árvizek pusztítottak itt. 1956 tavaszán a jeges ár tarolta le a Mohácsi-szigetet, 1965-ben pedig a csapadékos nyár következtében létrejött árhullám miatt kellett hónapokon át homokzsákokkal megemelni a töltést. A védelmi szakasz fejlesztése az 1965-ös ár levonulása után kezdődött és 1973-ban fejeződött be. A munkálatok során új nyomvonalon, 424 méter hosszú szakaszon, résfalas technológiával épült fel az új árvízvédelmi fal. A város beépítettsége miatt azonban ezt a módszert nem lehetett a városi partfal teljes hosszában alkalmazni, részben ezért halasztódott későbbre a teljes rekonstrukció, amely végül 1989-92 között valósult meg. A síkalapozású talpas vasbeton támfal tervezési és kivitelezési munkálatait a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság látta el. A tervező Szentesi Flóriánné, az építésvezető Csordás Tibor, a műszaki ellenőr Szomolányi Tibor voltak. A létesítményekbe 6.900 m^3 betont építettek be. Az árvízvédelmi fal alsó és felső sétányain díszítőelemek és világítótestek is helyet kaptak, elősegítve a városképhez való esztétikus illeszkedést.

A védművön elhelyezett informatív bronztábla tanúsága szerint, az a mértékadó árvízszintnél 1,2 méterrel magasabbra épült, hiszen sosem lehet tudni, mikor érkezik egy minden eddigit meghaladó árhullám.

Az elkészítését követő évben újabb emléktáblával gazdagodott a partfal. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság által alapított, Lampl Hugó (1883-1976) vízépítő mérnökről elnevezett vízügyi építészeti nívódíjat 1994-ben ítélték oda az alkotóknak.

A védelmi rendszer jól vizsgázott a 2013-as árvíz során is, feladatát azonban csak megfelelő műszaki állapotban láthatja el.

Ennek érdekében az igazgatóság szakemberei rendszeresen karbantartják a létesítményt, mint tették azt például 2013 őszén a beton támfal mentett oldali részén a vakolat javításával.

Kerékpártúra a Kis-Balatonnál

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

2016. június 4-én szombaton a Dél-dunántúli és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságok lelkes csapata kerékpártúrán vett részt a Kis-Balaton mellett. A két társigazgatóság közösen szervezett programja során 33 km-t kerékpároztak gyönyörű természeti környezetben.

A Zalavárról induló kör során felkeresték a Kányavári-szigetet és néhány kilátóból is megcsodálták a páratlan tájat. Végül a környék történelmét és élővilágát bemutató Kis-Balaton Ház megtekintésére került sor. A több éve megrendezésre kerülő, immáron hagyománnyá vált kerékpártúrák sorát folytatjuk, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság segítségét és részvételét ezúton is hálásan köszönjük!

Terepbejárás új kollégák számára

Klein Judit
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság terepbejárást szervezett a közelmúltban érkezett kollégák részére annak érdekében, hogy amivel az íróasztal mögött munkájuk során találkoznak, azt ne csak papírról ismerjék.

A szakmai tartalmú csapatépítő program során a munkatársak először az igazgatóság működési területének somogyi, majd baranyai helyszíneit keresték fel. Meglátogatták a felügyelőségeket, a műtárgyakat, valamint az elmúlt évek projektberuházásainak eredményeként született létesítményeket is.

Egy volt „vízügyes” művészeti törekvései

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Igazgatóságunk pécsi központi épületében május 31-től június 9-ig volt látható nyugdíjba vonult kolléganőnk - Erb Pálné Judit - festményeinek kiállítása.

Rajz iránti szeretetét édesapjától örökölte, aki kedvtelésből festegetett.

Nyugdíjba vonulását követően vált lehetővé számára a természet – ebben a táj, az ember és a tárgyak - szépségeinek elmélyülten történő megfigyelése. A család biztatására kezdte el élményeit rajzban, festményben rögzíteni. A gyakorlat során igénye támadt képességei fejlesztésére, művészeti elméleti és gyakorlati oktatásba való részvételre. 2004 óta rendszeresen vesz részt különböző művészeti oktatásokban. A tanultakat a festőtáborok alkalmával végzett festéssel igyekezett fejleszteni, ahol biztosított volt az elkészített munkák bírálata, a jobb gyakorlat elsajátítása. A rajzolás mellett a festészetet kedveli, festményei a realista látásmódot tükrözik. Aqvarellt, akril vízfestést, valamint olajfestést alkalmaz, legújabban a pasztell technika keltette fel érdeklődését.

Évről évre rendszeresen vesz részt a pécsi Képzőművészeti Kör, az Abaligeti Festőkör, valamint a Pécs-Abaliget Festőkör foglalkozásain, azok tagjaként. Alkotótársaival művészeti kapcsolatot hozott létre a horvátországi, hlebinye-i naiv festők „nyomdokain” működő Molvei Képzőművész Körrel, ahol kiállították képeit is. Minden évben pár alkalommal, több festménnyel is részt vesz a művészeti kör által rendezett kiállításokon Elekes Lutti néven. Az elmúlt években többször is kiállított Pécsett, Abaligeten, Sárváron, Nagykanizsán, Szentlőrincen, Harkányban és a horvátországi Molvén is. Első díjat nyert a Baranya megyei amatőr művészeknek kiírt pályázaton.

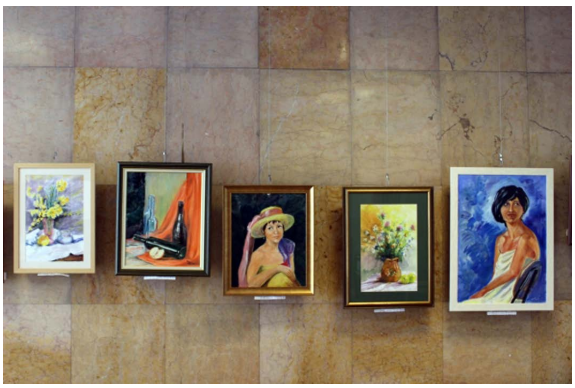

A rajzolás és festés számára nagyon jó kikapcsolódást jelent, amely egészséges izgalommal”, kellő fáradtsággal és jó kép készítésekor megelégedettséggel, boldogsággal jár. A rajz és a festészet számára olyan eszköz, amely alkalmas a múló pillanatok megörökítésére, mert az élet csodálatos és az idő drága kincs. Műveihez szeretettel gratulálunk!

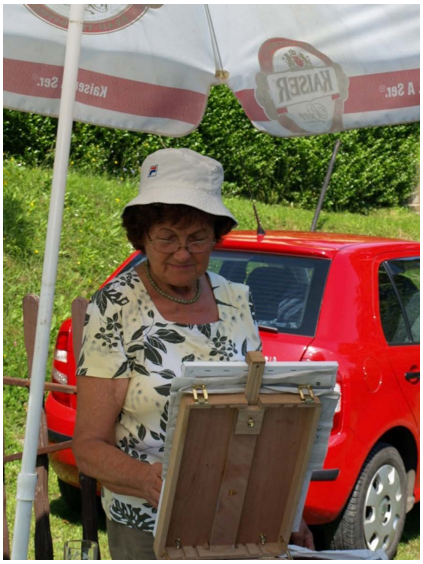

Búcsúzunk

Horváth István

1935 - 2016

A Műszaki Egyetemen végzett vízépítő mérnök szakon, majd később folyami vízgazdálkodási szakon szakmérnök oklevelet szerzett. Munkaviszonya először a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon és a Fehérvári Vízügyi Igazgatóságon kezdődött alkalmi, rövid ideig tartó munkákkal. Tartósan 1968. február 10. óta dolgozott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál, végig kaposvári székhellyel. Építésvezető, főépítés-vezető, szakaszmérnök. Az 1972. évi drávai nagy árvíz szakaszvédelem vezetője volt. Munkavégzésének ideje alatt döntő részben Somogy megye területén tevékenykedett. Nyugdíjba vonulása után aktívan részt vett a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy megyei Területi Szervezetének munkájában, melynek 1962-től volt tagja. A társaságban végzett kiemelkedő munkájáért, 2013-ban PRO AQUA díjban részesült.
Igazi vízügyi szakember volt, munkájában igényes, szakmaiságban korrekt, kiváló kollega és mindig segítő barát. Úgy hagyta itt a világot, hogy nem volt haragosa.

Törő Attila

1972 - 2016

Fájó szívvel búcsúzunk Törő Attila kollégánktól, aki 2016. július 4-én, igen fiatalon, 44. életévében hunyt el. Attila 2003 májusától, mint kémesi gátőr, 2011-től pedig csatornaőrként dolgozott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Pécsi Szakaszmérnökségénél. Emellett lelkiismeretesen látta el a közmunka irányításával kapcsolatos adminisztrációs feladatokat is. Emlékét megőrizzük.

Ózdi Annamária versei

Dráva

Gyönyörködöm bennetek, ti ékes habok,
lágyan simogató, csendes dallamok.

Te mindig érkezel, s távozol messze
hangoddal válaszolsz a parti szelekre.

Csókot lehelsz a ringatózó fákra
cseppjeid tűzöd őszülő hajába.

Midőn aranyló ruhába öltözött a Nap
megbújt a természet a pipacsszín alatt.

Takaróba fonva szendergett az ég,
csupán egy tücsökúr húzta a zenét.

S míg az estet hegedűdal járta át
magamba szívtam az ártér illatát.

A békés nádasok csak nesztelen álltak
a tücsökúr egyre halkuló szavának.

Pusztán a csillagok tükröződő fénye
kacsintott vissza a folyó szemére.

Már alszik minden, elcsendesül az éj,
még a vén tölgy is lehajtja fejét.

A bokrok is ölelkezve aludtak el,
szuszogásukra már csak az idő felelt.

2015. május 21.

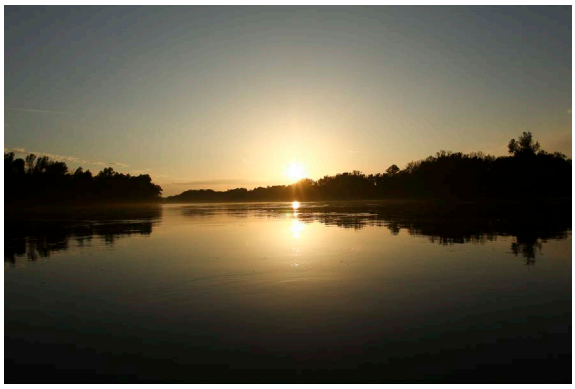

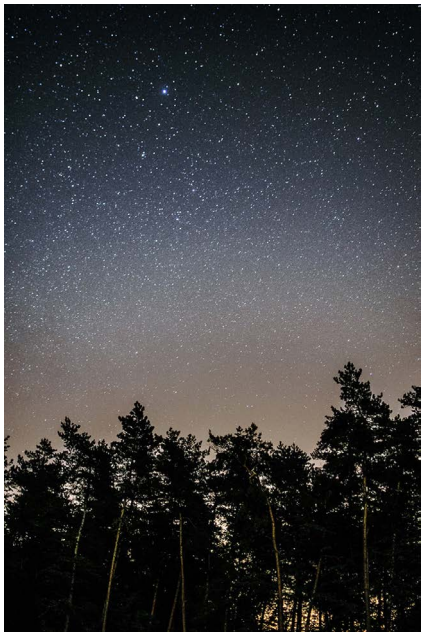

Nyári est

Aranyhajú nyári este. Még a felhő is remeg,
midőn a nap karcsú asszonya
meghajlik a föld felett.

A halványuló sugarak még beragyogják az eget,
de alattuk a kuncogó hold már
csillagjaival nevet.

Az álomszuszék kocsány is bálruhába öltözött,
égig érő ágaira
kakukkmadár költözött.

Lágy dallamát felissza a sűrű erdők mélye
s a felbukkanó rókaszemek
megcsillanó fénye.

Már alszik az erdő. Békésen szendereg,
csupán a fütyülő szél játszik
balladát az ég felett.

2015. június 14.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Lieber Zoltán, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2017 | I.

100 ÉVE A MAGYAR VÍZGAZDÁLKODÁSÉRT
MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG
PRO AQUA
1917-2017

100 éves a Magyar Hidrológiai Társaság

100 éves a Magyar Hidrológiai Társaság

Országos vízügyi konferenciáink

Vízügyi oktatás a gyakorlatban

TARTALOM

MÁRK László
Köszöntő 3

DEGRÉ András
A Magyar Hidrológiai Társaság története röviden 4

Dr. SOLTI Dezső
Anekdoták a Magyar Hidrológiai Társaság elmúlt 100 évéből 6

DEGRÉ András, SÁGHINÉ Juhász Ildikó
Kettős jubileum az MHT Baranya Megyei Területi Szervezeténél 8

VÁRADI Nelli
45 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy Megyei Területi Szervezete 9

MOSONYI Zoltán
Völgységi-patak helyreállítása Kárász belterületén 10

PÜSPÖK Ákos
Kerékpáros és vízi turisztikai elemek kapcsolódása a vízügyi érdekekhez 11

DOMÁNY András
Védekezésre történő felkészülés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon 12

HORVÁTH Gábor
A Cún-Szaporca tórendszer 2016. évi őszi vízpótlása 14

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
I. Országos Vízügyi Gazdasági Konferencia 16

BALOGH Tibor
Vízügyi előírások érvényesítése a településfejlesztés és területrendezés területén 17

KLEIN Judit
140 éves a Hrvatske vode 19

SÁROSDI Georgina
IV. Országos Vízügyi Közfoglalkoztatási Értekezlet 20

ÓZDI Annamária
Nyugdíjasaink a duzzasztóműnél 20

ISTVÁNDI-FEIL Nóra
Tájékoztatás a Vízgazdálkodási Tanácsok 2016. évi tevékenységéről 21

Nádasi Istvántól búcsúzunk 21

MOSONYI Zoltán
45 éve történt: A nagy drávai árvíz 22

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Víz Világtalálkozó 2016 24

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Köztársasági elnöki kitüntetés 24

HORVÁTH Gábor
Osztályok bemutatkozása Vízrajzi és Adattári Osztály 25

CSOLCZ István
Közép- és felsőfokú intézmények diákjai a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon 26

HORVAI Valér
Mintavevő Munkacsoportok 2016. évi mérőgyakorlata 28

KOVÁCS István
Duális oktatás a gyakorlatban 28

KOVÁCS István
Vízi emlékhelyek - Tettye-forrás és Forrásház 29

KOVÁCS István
40 éve hunyt el Dégen Imre 30

Jégzajlás a Dráván képekben 30

Ózdi Annamária versei 31

Köszöntő

MÁRK László
igazgató

Tisztelt Olvasó!

Az idei év kiemelten fontos a vízügyi ágazat, és úgyszintén a Dél-dunántúli régióban működő vizes szakma szempontjából.
Idén ünnepeljük a Magyar Hidrológiai Társaság alapításának 100 éves, a Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének 65 éves, míg a Somogy Megyei Területi Szervezet 45 éves évfordulóját.
Lapunk ez évi első számában ezért kiemelten foglalkozunk e jeles évfordulókkal, röviden bemutatjuk a Társaság történetét, valamint az elmúlt évtizedekben a Társaság életét színesítő anekdotákat is felelevenítjük.
Ugyancsak megemlékezünk a térség egyik szintén kiemelten jelentős eseményéről, a 45 éve történt nagy Drávai árvízről.

Az idei évben is kiemelt feladatként kezeljük a 2014-2020-as Európai uniós programozási időszak tavaly megkezdett előkészítését, valamint a munka eredményeként az elnyert pályázatokhoz kapcsolódóan már jelenleg is tervezési szakaszba kerültek egyes konkrét kivitelezési munkák.
Az igazgatóság legnagyobb volumenű és komplex célok megvalósítását biztosító, az Ős-Dráva programhoz kapcsolódó fejlesztéseinkre is már aláírt támogatási szerződéssel bírunk, a kapcsolódó közbeszerzési eljárásokat már ebben az évben elindítottuk.

Tekintettel az elmúlt hetekben mind a Dunán, mind a Tiszán kialakult helyzetre, külön is foglalkozunk a jeges ár kialakulásának lehetőségével, és az ellene történő védekezési felkészüléssel.
Annak ellenére, hogy a működési területünk által érintett Dráva szakaszokon a jeges ár kialakulásának valószínűsége csekély, az élet- és vagyonbiztonság szempontjainak prioritása miatt feltétlenül szükségesnek tartjuk a kapcsolódó feladatokra való maximális felkészülést.

A kiemelt projektfejlesztések tervezése során figyelemmel voltunk arra, hogy azok jól kapcsolódjanak az alaptevékenységünket jelentő egyéb fenntartási és beruházási munkáinkhoz. Ezek ütemezett és folyamatos végzése szerencsére a tavalyi évben is biztosított volt és reményeink szerint 2017. évben is a terveink szerint fogjuk tudni azokat elvégezni. Lapunk e számában, egy kicsit a kiviteli munkák technológiáját is bemutatva írunk egy konkrét helyreállítási munkáról a Völgységi patakon.

Örömmel számolhatok be arról, hogy igazgatóságunk duális képzőhelyként a tavalyi évhez hasonlóan idén is fogad felsőfokú szakirányú képzésben részt vevő diákokat. Emellett a középfokú szakképző intézmények közül a Barcsi Erdészeti, Vízépítési, és Vízgazdálkodási Szakközépiskolával alakult ki már évtizedekkel ezelőtt szorosabb szakmai kapcsolatunk.
A vízgazdálkodási szakember utánpótlás érdekében fontosnak tartjuk és támogatjuk már a képzési időszak ideje alatt a diákoknak a gyakorlati tudással való megismertetését.

A vízügyi ágazat jelentőségének és jövőjének szempontjából fontosnak tartjuk, hogy hazánk a tavalyi évben második alkalommal is megrendezhette a Víz Világtalálkozót.
A világ minden részéről érkező szakemberek és politikusok részvételével zajló Világtalálkozó meggyőződésünk szerint eredményesen szolgálta az ENSZ által elfogadott Fenntartható Fejlődési Célok, továbbá a Párizsi Klíma Megállapodás vizes aspektusait.

Remélem felkeltettem érdeklődésüket, és velünk tartanak!

A Magyar Hidrológiai Társaság története röviden

DEGRÉ András
Magyar Hidrológiai Társaság
Baranya Megyei Területi Szervezetének egykori elnöke

Vízgazdálkodás a XX. század előtt Magyarországon

A víz az ember számára nélkülözhetetlen. Az élet nem tartható fenn víz nélkül. Az ellentmondások jegyében a víz ugyanakkor gyakran a pusztítás és a halál hordozója. A víz körüli gondok és élmények az emberi élethez kapcsolódnak. A sokirányú kapcsolódás tudományaként különböző, egymástól eltérő szakterületek határterületein fejlődött a mai napig a hidrológia. A hidrológiának, mint tudományágnak a művelői között lehetnek mérnökök, orvosok, geológusok, vegyészek, meteorológusok, agrár- és számos más szakemberek. A társadalom bármely tagja érintett lehet a hidrológiában. Elég csak rápillantanunk a vízszabályozások előtti természeti viszonyokat bemutató térképre, hogy megértsük a folyó- és állóvizek mindenkori állapotának meghatározó jelentőségét a Kárpát-medence népeinek történetében, a terület gazdasági fejlődésében.

Az első nagyobb szabású lecsapolási és folyószabályozási feladatot a Délvidéken végezték el. Az első hajózási útvonal létesítési céllal megépített hajócsatorna a ***Kiss József és Gábor*** által tervezett ***Ferenc-csatorna***, melyet a XIX. század első évtizedeiben építettek. Az eddig csak katonai szempontból felmért folyók vízrajzi felvétele hatalmas feladatot jelentett. A feladat elvégzéséhez a szükséges szakembereket 1782-től a budai egyetem mérnöki intézete, az ***Institutum Geometricum*** képezte ki. A reformkor híressé vált mérnöknemzedékének legtöbb képviselője (***Vedres István, Beszédes József, Huszár Mátyás, Vásárhelyi Pál, Lányi Sámuel, Keczkés Károly*** és társaik) itt szerezte mérnöki oklevelét.

A XIX. század első évtizedeiben elkezdett, s csaknem egy negyedszázadon át (1822—1845) végzett ***Duna-felmérés*** az úgynevezett „***Duna Mappáció***" nemcsak hazai, hanem nemzetközi szemmel is kimagasló műszaki alkotás volt.

A Tisza-szabályozás érdekében ***Széchenyi*** fáradhatatlan agitációba kezdett, s munkájának eredményeképpen a Tisza csaknem teljes hosszában megalakultak a különféle Tisza-szabályozási társulatok, amelyek azután 1845-ben a központi ***Tiszavölgyi Társulat***ban tömörültek.

Megtörténtek az első lépések az Alföld aszály sújtotta vidékeinek öntözésére. Ezen a téren lényeges eredményt csak a ***Kvassay Jenő*** által megszervezett kultúrmérnöki hivatalok (1879) szívós munkája hozott.

A szakmai-társadalmi kapcsolatok rendszere a XIX. század elején természetesen egész kezdetleges volt, jóformán személyi kapcsolatokra korlátozódott, de végül is a határtudományokat képviselő kis szakmai „magok"-ból alakult ki a mai, a tudományágak egész sorára kiterjedő szervezett együttműködés. 1841-ben megalakult a ***Természettudományi Társulat***, 1848-ban a ***Magyarhoni Földtani Társulat***, később annak különböző bizottságai, szakosztályai. A ***Magyarhoni Földtani Társulat (MFT)*** lett Társaságunk „bölcsője". 1870-ben megjelent a Földtani Közlöny első száma, majd 1879-ben a Kvassay Jenő által életre hívott Vízügyi Közlemények.

A Hidrológiai Szakosztály megalakítása és működése

A „hadigeológiával és hidrológiával" is foglalkozó korábbi tábornok, Marenzi Károly őrgróf Eötvös Loránd báróval közösen fordult a Magyarhoni Földtani Társulat választmányához 1916 novemberében, hidrológiai társaság megalakításának javaslatával. A háborús években önálló társaság létrehozásának nem voltak kedvező feltételei, de 1917. február 7-én az MFT közgyűlése kimondta a Hidrológiai Szakosztály megalakítását.

Az ügyrend jóváhagyása után 1917. június 16-án megválasztották a szakosztály első vezetőségét:
Elnök: Kovács Sebestyén Aladár
Társelnökök: Kövesligethy Radó és Schafarzik Ferenc
Titkár: Bogdánfy Ödön (a szakosztály működési szabályzatának kidolgozója)

A Bogdánfy által megalkotott ügyrend tartalmazta a Hidrológiai szakosztály működésének célját:
„A hidrológiának és geológiával összefüggő rokontudományainak művelése és terjesztése. Egyik feladata a hidrológiának, mint tudománynak az ápolása, másik feladata pedig a tudományos kutatás eredményeit a gyakorlati élet számára megközelíthetővé tenni."

A Szakosztály munkájának eredményei 1918-1920 között a ***Földtani Közlöny*** függelékeként a ***Hidrológiai Közlemények***ben jelentek meg. 1921-ben Hidrológiai Közlöny címmel megalapították a Hidrológiai Szakosztály szakmai folyóiratát. Az első évtizedben főleg az előadó ülések anyagát közölték.

A Hidrológiai Közlöny tanúsága szerint a harmincas évek-

ben a Szakosztály gyakorlatilag már minden vízügyi témával foglalkozott. Közülük egyre nagyobb súlyt kapott az ivóvízellátás, sőt az ipari is. Igaz, nem volt előzmény nélküli, hisz már a századforduló óta erősen ösztönözte a hidrogeológusokat ez a társadalmi igény. A Szakosztály 1936-ban tartott 21 előadásából hat foglalkozott vízellátással.

A '40-es évek elején a szakosztály taglétszáma 300 fő fölött volt. A Szakosztály elnöke 1919-ben ***Bogdánfy Ödön*** lett, majd sorrendben követték ***Schafarzik Ferenc, Farkass Kálmán, Weszelszky Gyula, Horusitzky Henrik, Vendl Aladár és Vitális Sándor.*** Valamennyien a szakma nagy tekintélyű képviselői. ***Vendl Aladár***t 1943-ban a Magyar Tudományos Akadémia elnökévé választották. A Szakosztály 25. évfordulójára határozatot hozott a ***Dr. Schafarzik Ferenc-emlékérem*** kiadására, melyet azok a tagok kaphatják, akik kimagasló munkát végeztek a Szakosztály vagy a magyar vízügy fejlesztése érdekében. Az első díjazott ***Pávai Vájna Ferenc*** volt.

Ha ennek a korszaknak a jelentős vízügyi munkáit soroljuk, az egyik legjelentősebb volt a hazai artézi vizek feltárása, amely az ország közegészségügyi helyzetének javulásához nagymértékben hozzájárult, elsősorban az alföldi városokban. A Szakosztály számos előadóülésen foglalkozott a témával.

A második világháború után a Szakosztály sorait is újjá kellett szervezni. Már 1946-ban egy évzáró, tíz választmányi és tíz szakülést tartottak. Ekkor a taglétszám 376 fő volt. A ***Hidrológiai Szakosztály*** az 1949. január 26-án tartott közgyűlésén elhatározta az önálló egyesület, a ***Magyar Hidrológiai Társaság*** (MHT) megalakítását, amelyet az anyaegyesület, a ***Magyarhoni Földtani Társulat*** 1949. február 11-én tartott közgyűlése tudomásul vett, és a ***Magyar Hidrológiai Társaság - Vitális Sándor*** elnökségével - most már mint önálló egyesület csatlakozott a ***Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségéhez*** (MTESZ).

Magyar Hidrológiai Társaság

A Társaság első vezetősége a Hidrológiai Szakosztály vezetőségi tagjaiból állt. Az első vezetőség-választó közgyűlést 1950. január 11-én tartották.

A megválasztott tisztségviselők:

Elnök: ***Mosonyi Emil***

Társelnökök: ***Schulhof Ödön*** és ***Szalai Tibor***

Főtitkár: ***Kovács György***

Ezután az immár önálló, de a MTESZ „felügyelete" alá tartozó Magyar Hidrológiai Társaság folytatta működését, Magyarország és a szakma üdvére. Működése során egyre nőtt létszámban és szervezeti egységekben egyaránt, míg elérte a mai meglehetősen bonyolult szervezetét és sok szakmájú, képzettségű tagságát, kibővített feladatkörét. Már az alakulás évében megalakultak az első szakosztályok (Limnológiai Szakosztály, Hidraulikai Szakosztály) amit gyors ütemben követtek a többiek. Ugyancsak az alakulás évében megalakult az első vidéki csoport Szegeden (MHT Szegedi Csoport). Az egyik legjelentősebb esemény az új társaság életében 1949. augusztus 13-14-én az első vándorgyűlés megrendezése ugyancsak Szegeden.

Kijelenthetjük, hogy a rendszerváltásig nehéz olyan időrendi tagozódásokat találni, melyek mentén a Társaság működését az egyes szakaszokban elkülönítetten értékelni lehetne.

Önkényesen három korszakot jelölhetünk meg, ill. a rendszerváltozás utáni időszakkal négyet:

- A „fiatal társaság": 1949-1960 (Mosonyi Emil, Papp Ferenc)
- Az „erős ifjú": 1960-1976 (Vitális Sándor); erősödő vidék
- Nyugodt, stabil évek:1976-1990 (Illés György, Bencsik Béla)
- Új idők, napjaink: 1990- (Juhász József, Starosolszky Ödön, Ijjas István, Szlávik Lajos)

1950-től kezdve a Társaságunk munkája mindjobban kapcsolódik a népgazdasági tervekhez, ami maga után vonja a további szakosítást és a vidék fokozottabb bekapcsolását. Az állam mindenek felettiségét mutatja, hogy a Hidrológiai Közlönyt 1951-ben minden indoklás nélkül betiltották. Megfelelő utánjárást követően 1952-ben újra megjelenhetett. Az 1951. évi csökkentett terjedelmű füzetet - hála Vitális elnök állhatatosságának - 1971-ben pótolták. Ebben az időben alakult ki az egységes magyar vízgazdálkodás. Az után, hogy Dégen Imre az 1955. év végén átvette az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetését, a vízügy elindult egy olyan pályán, amelynek a csúcsát a hatvanas - hetvenes évek fordulóján érte el, tekintélyt és népszerűséget adva minden munkatársának és vezetőjének.

A Társaság tevékenysége széles szakmai körre terjedt ki ezekben az években is. Jó példa erre egy regionális kiterjedésű, de országos jelentőségű program, ami 1950-ben a Társaság szervezésében indult. Ez volt a Balaton program. Tíznél több ankétot szerveztek az MTA Tihanyi Biológiai Intézetével közösen. Az erőteljes társadalmi tevékenység hatására 1955-ben elkészült „Az MHT előterjesztése a műszaki fejlődésünk soron levő feladataival kapcsolatban" című dolgozata, amely a vízgazdálkodás szinte teljes területére kiterjedt.

A '60-as, '70-es években a Társaság és az állami vezetést képviselő Országos Vízügyi Főigazgatóság (1968-tól Országos Vízügyi Hivatal) kapcsolata kifejezetten jónak mondható. Ez nem kis mértékben a két vezető, Dégen Imre és Vitális Sándor személyének volt köszönhető. Ebben az időben a Társaság sokat - és szívesen - dolgozott a főhatóságnak, sokszor talán helyette is. A Társaság képviselője jelen volt a Magyar Tudományos Akadémia Vízgazdálkodási Bizottságának és albizottságainak ülésein. Hasonlóan a Bizottság is képviseltette magát a Társaság szervezetében. Így mód volt a közös munkára. A végzett sok szempontú, sok szakmájú tudományos és szakmai alkotómunka során tevékeny kapcsolatok alakultak ki a Társaság és számos más tudományos egyesület között. A Magyarhoni Földtani Társulattal meglevő szoros „rokoni" kapcsolatokon túl érdemi együttműködés alakult ki többek között az Agrártudományi Egyesülettel, a Gépipari Tudományos Egyesülettel, az Építéstudományi Egyesülettel, a Bolyai Társasággal, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesülettel, az energetikusokkal, a közegészségügyiekkel.

Ebben az időszakban szervezte a társaság a Vízminőségi Szemináriumokat és a Környezetvédelmi Ankétokat. Foglalkozott a hazai nagy tavak élővilágával és vízminőségi kérdéseivel. Részt vett a nemzetközi Tisza és Duna expedíciókban.

Az 1976 utáni időszakban a Társaság taglétszáma megközelítette, majd az 1980-as évek elején meghaladta

az 5000 főt. A szervezet bonyolulttá vált. Nehezítette a munkát, hogy megváltozott a viszony a Társaság és az állami szervek között. Egyre több szerepet és hangsúlyt kapott a környezetvédelem. Az erősödő tevékenység és a gyorsan fejlődő érzék nem tulajdonítható egyértelműen a főhatósági szerkezet változásainak. Azt jóval megelőzve már az ötvenes években elő-előfordult a szempontok között a táj-, természet- és környezetvédelem. A víz minőségének a megvédése volt legtöbbször napirenden. A környezetvédelmi feladatok összefogására a Társaság 1980-ban létrehozta a Környezetvédelmi Bizottságot.
1990 után a társasági munka is változáson esett át. A társasági tagoknak a gazdasági élettel összefüggően egyéni boldogulásuk lehetőségei is mások lettek. Ebben a környezetben is törekedett a Társaság arra, hogy tevékenysége változatos és érdeklődést keltő legyen. Nagyrendezvényei, a szakosztályok és területi szervezetek különböző rendezvényei, pályázatai és publikációi révén lehetőséget kínált arra, hogy a szakterület művelői megismerkedhessenek az új eredményekkel, és közzé tegyék saját munkájuk értékeit.

Jelentős események a rendszerváltozás utáni időszakban:
1992: ENSZ határozat a Víz Világnapról (március 22.)
Azóta a Társaság évenként megemlékezik a szakma elismerését jelentő dátumról. A szakosztályok és a területi szervezetek előadóüléseket, ankétokat szerveznek.
2000-es évek: Víz keretirányelv; Szennyvíz elvezetési, tisztítási és vízminőség javítási programok
A szakma és a Társaság kiemelkedően nagy feladatai köthetők a két témakörhöz.
Változatlanul nagy érdeklődés mellett rendezi meg a Társaság évenként az Országos Vándorgyűlést. A legnagyobb rendezvénynek tekinthető eseményt 2017-ben harmincötödik alkalommal tartják. Országos jelentőségét tekintve kiemelkedő még a Hidrobiológus Napok, az Ifjúsági Konferencia évenkénti rendezése is.
Bízunk abban, hogy az új kihívásoknak is meg tudunk felelni, és hozzájárulunk ahhoz, hogy hazánk továbbra is Európa teljes jogú tagja legyen.

Anekdoták a Magyar Hidrológiai Társaság elmúlt 100 évéből

Dr. SOLTI Dezső
Magyar Hidrológiai Társaság
Baranya Megyei Területi Szervezetének egykori elnöke

A megalakulásának idén 100 éves évfordulóját ünneplő Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) helyi szervezete februári ülésén Degré András felidézte a társaság életének fontosabb állomásait, eseményeit, gyakorlatilag mindazt, ami után eljutottunk a jeles jubileumhoz.
Ezt követően beszélt az immár 65 éve alakult helyi szervezet számottevő történéseiről, szervezeti változásairól, eseményeiről, vezetőiről és mindarról, ami ezt a több mint fél évszázadot emlékezetessé tette.
A gondos, logikusan felépített visszatekintés után felkért hozzászólóként úgy éreztem, az nem szorul kiegészítésre, helyette inkább 50 éves tagsági múltam néhány morzsáját osztom meg a tagtársakkal.

Az első élményem 1967-re datálódik, amikor a korábbi Nőegylet, utóbb Doktor Sándor Művelődési Ház adott otthont az MHT országos konferenciájának. A tervek szerint nem csak előadásokra, hanem helyszíni bemutatóra is sor került. Ennek keretében a hazánkban először alkalmazott totál oxidációs árok (Passveer- árok) megtekintése szerepelt a programban. Ilyen szennyvíztisztító berendezés került üzembehelyezésre Oldon, a határőr laktanyában. Dr. Majorlaky Józseffel a szükséges engedélyek birtokában leutaztunk a helyszínre, ahol meglátásunk szerint az árok rendeltetésszerűen működött. Megnyugodtunk, és a kirándulás bekerült hivatalosan is a programba. Egy nappal a konferencia megnyitása előtt Jóska bácsi – aki öreg rókának számított – azt mondta: gyere, gyerek, menjünk le újra, nézzük meg, minden rendben van-e. Neki volt igaza. A helyszínen gyönyörűen kimeszelt, üres árkot találtunk, igencsak rendezett környezetben. Mint kiderült, első ott jártunk után a parancsnok közölte az állománnyal: „Csak nem képzelik, hogy a sok tudós ember a maguk ürülékére kíváncsi", és intézkedett. Nem tehettünk mást, koszos vízben némi tőzeggel megsűrítve mutattuk be az árkot üzem közben.

A 70-es évek elején – az évszámra már nem emlékszem – az MHT szakmai kirándulást szervezett Drezda és környékére. Egyik reggel várva a busz indulását a szálló előcsarnokában várakoztunk, amikor a lépcsőn egy feltűnően csinos nő jött le magas teletalpú parafa szandálban, mire Rács Gyuszi megszólalt: „Jé de csinos nő, kár, hogy nyomorék". Döbbenten néztünk rá, mire a Gyula: „Nem látjátok, mind a két lába rövidebb". Aznap a Königstein-i várba látogattunk, ami olyan meredek hegycsúcson állt, hogy annak idején csörlővel segítették a lovaknak felhúzni a hintókat az utolsó szakaszon. Az út megkopott nagy kockakövekkel, nem valami korrekt fugázással volt kirakva. Lefele jövet Abos Brúnó bácsi – aki abban az időben nemcsak a Fővárosi Vízművek Nagyfelszíni Vízművének

volt a vezetője, hanem a Budapesti Műszaki Egyetem vizes szakmérnöki szakán is tanított, így azután nagyon sokan ismertük – megbotlott, és hogy visszanyerje az egyensúlyát, tett néhány futó lépést, ettől felgyorsult, az arcán látszott, mi is láttuk, ebből baj lesz. Egyszer csak meglátta az út közepén ballagó Hainess Jenőt, az arca felderült, két kezét előre nyújtotta, hogy Jenő vállába majd megkapaszkodik, aki azonban az utolsó pillanatban oldalra lépett, utat engedve a rohanó embernek. Ez már sok volt, Brúnó bácsi elesett, amikor felsegítettük, örömmel láttuk, hogy nincs különösebb baja, mindössze mindkét zakóujja hiányzott, meg a térdénél szakadt ki a nadrágja. A kisöreg így nyugtatta a körülötte állókat: „Milyen szerencse, hogy fiatal koromban jéghokiztam, ezért aztán tudok esni".

A társaság helyi szervezetének üléseit egy idő után a Séta téren, a mai Csontváry Múzeumban tartotta. Egy alkalommal a szünetben az egyik kolléga látta, hogy az előtte ülő hölgy szoknyája becsípődött a fenekébe, mire sietve odanyúlt és kihúzta. Egy pofon lett a vége. Legközelebb a véletlen úgy hozta, hogy ugyan ez a hölgy ült előtte, és amikor felállt, ismét becsípődött a szoknyája. A mellette ülő fiatalember udvariasan rögtön kihúzta, de a mi kollégánk okulva a korábbi esetből, tudta, hogy a hölgy ezt nem szereti, sietve odanyúlt és visszaigazította a szoknyát. A pofon, mint jutalom, most sem maradt el.
Szervezetünk a 70-es, 80-as években a körülöttünk lévő országok hasonló szervezeteivel kiterjedt kapcsolata volt. Így rendszeresek voltak a kölcsönös látogatások Erdélyben, Szabadkán, Eszéken, Bécsben, még Szlivenben is. Egy alkalommal Szlivenben megmutatták, mint helyi érdekességet, azt az automata mosógépet, mely motor nélkül működik. Igencsak felkeltette az érdeklődésünket. Egyik nap felvittek bennünket a város melletti hegyre, és megismerkedhettünk a mosógéppel, ami nem volt más, mint egy szeletszelvényben lemélyített nagy tölcsér a földben – mint egy centrifugális homokfogó -, melybe a hegyi patak vizét érintő irányba vezették be és az ellentétes oldalon, szintén érintő irányba vezették ki, ezáltal folyamatos forgásra kényszerítve a vizet. Reggelente bedobták a mosni kívánt szőnyegeket és egyéb nagydarab ruhaneműt, este pedig kivették. Hatékony volt és ötletes.

Minden jeles évforduló alkalmával szokás a társaság egyik két emblematikus alakjáról megemlékezni. A személyes érintettség okán a nemrég elhunyt kiváló hidrológusról és barlangászról, Vass Béláról, az MHT és a Barlangkutató Társaság tiszteleti tagjáról szólnék néhány szót. Béla a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem erdőmérnöki szakán diplomázott. Először akkor hallottam róla, amikor Apám, aki abban az időben a vasútnál volt mérnök, este mesélte, hogy egy fiatal erdőmérnököt osztottak be mellé, akit aznap magával vitt a vonalra, hogy megtanítsa az ívkitűzés rejtelmeire, és aki délelőtt meglátott egy madarat, megindult, hogy megfogja és csak a nap végén került elő. Később Béla átkerült a MÁV Pécsi Igazgatóságának II. osztályára, ott, mint híd csoportvezető dolgozott 1963-ig. Mindenki tisztelte és szerette a vasútnál, ennek lett a következménye, hogy 1956-ban beválasztották a Munkástanácsba. A forradalom leverése után ennek itta a levét, amíg csak a MÁV-nál volt. Kessler Hubert Tettyével kapcsolatos munkái nyomán kezdett érdeklődni a hidrológia iránt. Ekkor már több éve barlangászkodott is. A nevéhez fűződik az Abaligeti-barlang nagytermének, valamint a barlang jelenleg ismert kétharmadának feltárása is. Foglalkozott a Tettyével, az orfűi Vízfő-forrás barlangjával és számtalan mecseki karsztban lévő barlanggal. Ezek a munkái hívták fel őrá a Baranya Megyei Tanács akkori elnökének, Palkó Sándornak a figyelmét, akinek a 60-as évek első felében az Orfűi tórendszer megteremtése volt a szívügye. Áthívta Vass Bélát dolgozni a megyei tanácsra, ahol 1963-tól nyugdíjazásáig, mint az Építési, Közlekedési és Vízügyi Osztály vizes főmérnöke dolgozott, miközben egy pillanatra sem hanyagolta el két fő hobbiját, a vizet és a barlangot. Nyugdíjazása után szinte haláláig a Pécsi Vízműnek, majd az azt követő szolgáltatóknak volt műszaki tanácsadója. Vele csináltuk meg sok más mellett a Tettye-forrás küszöbemelését a szélsőséges vízjárás kiegyenlítésére. Nem csak dolgozott, rendszeresen publikált is különböző szaklapokban.
Munkakapcsolatba először a Komlói Vízműves koromban kerültem vele. Együtt csináltuk a mai napig is működő Kőlyuki Vízművet, mely a Melegmányi-patak vizét hasznosítja 3 ezer m^3/nap kapacitással. Ezzel egy időben fúratott a cég a Kőlyuki-barlang környezetében egy karszt kutat, ami azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, kevés vizet adott. Ilyenkor az a bevett gyakorlat, hogy a kutat berobbantják, hogy a mészkő repedések révén növeljék a hozamot. Az öt év Pesten töltött egyetemi idő alapján egyértelmű volt, hogy engem küldenek a Belügyminisztériumba robbanó anyagot igényelni. Be is állítottam az akkor még Roosevelt-térnek nevezett helyen a minisztériumba, és mondtam az egyik országház parolis őrnek, hogy robbanó szert szeretnék. Nem kérdezett többet, azonnal felkísért az első emeletre és beterelt egy nagy irodába, ahol egy méretes íróasztal mögött ült egy civil ruhás ember. Bemutatkoztam és mondtam, hogy a Komlói Vízműtől jöttem és 50kg paxitot, meg már nem emlékszem mennyi Nidin 33-at szeretnék igényelni. Mondta az ember, először is adjam oda a személyi igazolványomat, amit a kapuőrség nem kért. Benyúltam a zsebembe és lesápadtam, mert rájöttem, hogy a jobbik zakómban jöttem Pestre, a személyi pedig a másikban maradt. Ezt kénytelen voltam elmondani, mire el kellett mondanom a teljes nacionálémat, a cég nevét, címét, telefonját, a főnökeim adatait. Mindent feljegyzett, majd megkérdezte, dohányzom-e. Az igenlő válasz után cigivel kínált, de mondtam van nálam. Erre átkísért egy ebből nyíló másik szobába, ahol szék, asztal, hamutartó volt, de kilincs belül nem és a redőny is le volt eresztve, bár nem lehetett volna kiesni, mert rács is volt. Sűrű dohányzás mellett telt el vagy két óra mialatt kimostam az ingem hátát, mire értem jött. Leültetett és elmondta, minden pontosan úgy van, ahogy előadtam, bár ezért kár volt Pestre jönnöm, otthon a Kerületi Bányakapitányságon elintézhettem volna. Még felhívta a figyelmemet, hogy a személyinek mindig nálam kell lenni. Végül megkérdezte tudom-e, milyen nap van ma, mondtam, persze hogy tudom, szerda. Na jó, de hányadika? 1966. október 23. volt.
Utólag lehet nevetni, akkor nem volt kedvem. Morzsából viszont még sok van, maradt legközelebbre is.

Kettős jubileum az MHT Baranya Megyei Területi Szervezeténél

DEGRÉ András
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének egykori elnöke
SÁGHINÉ Juhász Ildikó
Magyar Hidrológiai Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének titkára

100 éves a Magyar Hidrológiai Társaság 65 éves a Baranya Megyei Területi Szervezet

A Magyar Hidrológiai Társaság tevékenységét 1917 óta tekintjük folyamatosnak. Kezdetben a Magyarhoni Földtani Társulat keretében Hidrológiai Szakosztályként működött. Önálló szervezetté Magyar Hidrológiai Társaság néven 1949-ben alakult.
Az önállóvá vált társaság első vezetősége nagy lendülettel és lelkesedéssel látott munkához. A központi szervezet kiépítése után viszonylag rövid idő alatt kezdett foglalkozni azzal, hogy a nagyobb tájegységek központjában Miskolcon, Szegeden és Pécsett a területek hidrológiai jellegű feladatairól ankétokat szervezzen. Pécsett „A Mecsek természetes vízháztartása és vízgazdálkodása" címmel szervezett, és 1952. szeptember 20-21-én tartott ankét a társaság Pécsi Csoportja szervezésének közvetlen elő eseménye volt.
Az ankétot követően 1952. október közepén a központ képviselői és a helyi szervezők előkészítő bizottságot hoztak létre. Az előkészítéssel foglalkozó bizottsági tagok igyekeztek minél előbb megteremteni az önálló csoport alakulásának feltételeit.
A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége (MTESZ) Baranya Megyei Szervezete Pécs, Janus Pannonius utcai előadó termében 1952. november 29-én 23 pécsi és baranyai vállalat és intézmény képviseletében 49 szakember jött össze, és kimondta a Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Csoportjának megalakulását. Egyúttal megválasztották az első vezetőséget is. A csoport elnökévé Dr. Szabó Pál Zoltánt, a Dunántúli Tudományos Intézet akkori igazgatóját választották. Az első vezetőség: Bőhm János (Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság), Dr. Kun Lajos (Pécsi Orvostudományi Egyetem) és Wein György (Komlói Széntröszt); titkár: Dr. Kolta János (Dunántúli Tudományos Intézet).
Az újonnan létrejött hidrológus csoport magáévá tette a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályának 1917-ben megfogalmazott programját: „A cél: A hidrológiának és rokontudományainak művelése és terjesztése. Egyik feladata a hidrológiának, mint tudománynak az ápolása, másik feladata pedig a tudományos kutatások eredményeit a gyakorlati élet számára megközelíthetővé tenni."
Az alap feladatként vagy mottóként tekinthető célkitűzést a helyi viszonyokhoz adaptálva elsőként a következő témaköröket fogalmazták meg:

1. Pécs város nyomasztó vízhiányának azonnali megoldására javaslat készítése
2. Baranya megye távlati komplex vízgazdálkodási tervének elkészítése
3. A Délkelet-Dunántúl vízviszonyait, a vízszerzés és vízgazdálkodás lehetőségeit feltáró tervezet készítése
4. Egyéb konkrét hidrológiai feladatok megoldása

A működés első 20 évében két tanulmánykötet és egy önállóan kiadott tanulmány, valamint a Pécsi Műszaki Szemlében megjelent 58 írás is alátámasztja, hogy a hidrológusok alkotókészsége kiemelkedő volt.
A működés második évtizedében gyakorlattá vált, hogy szinte évenként rendeztek magas színvonalú, országos érdeklődést kiváltó ankétot vagy konferenciát. A hetvenes évek elejére elsősorban a szomszédos Jugoszlávia Baranyával határos térségével és a bulgáriai Szliven megye hasonló szervezetével már nemzetközi kapcsolatokat is sikerült kialakítani.

A '70-es évek második felében a nemzetközi kapcsolatokat tovább bővítették. Így a vajdasági Szabadka város Mérnök és Technikus Szervezetével, valamint a korabeli Német Demokratikus Köztársaság Suhl megyei Technikus Szervezetével és Schwerin hasonló egyesületével zajlottak le kölcsönös tapasztalatcsere utak. Még ugyancsak a '70-es évek második felében a korabeli Szovjetunió Lvov városának városi műszaki szervezetével is kapcsolatot teremtettek.

A Magyar Hidrológiai Társaság Pécsi Csoportja elnevezést 1974-ben Pécsi Területi Szervezetre, majd 1978-ban az egyre bővülő megyei érdekeltségek és feladatok tükröződése érdekében Baranya Megyei Területi Szervezetre változtatták. Jelenleg is ez utóbbi a hivatalos elnevezés.
A Baranya Megyei Területi Szervezet 1974-ben indította útjára a „Fiatal hidrológusok Baranyáért" pályázatot. A részvétel felső korhatárát 35 évben határozták meg az első kiíráskor, melyet azóta az érdeklődéstől függően hirdetünk meg. Az első három helyezett díjazásban részesül. Ugyancsak hagyomány, hogy az eredményhirdetést követő előadó ülésen, általában az év első előadó ülésén a díjnyertes pályamunkák szerzői ismertetik dolgozatukat. A '80-as évek második felétől a korhatárt eltörölték, és a témakört kibővítették: „Hidrológusok és környezetvédők Baranyáért" lett a pályázat címe.

A megváltozott körülmények mellett is igyekezett és igyekszik a Baranya Megyei Területi Szervezet változatos programokat szervezni. A működés harmadik és negyedik évtizedében számos, más MTESZ tagegyesülettel közös rendezvény szerepelt a programban /Magyarhoni Földtani Társulat, Karszt- és Barlangkutató Társulat, Ma-

gyar Agrártudományi egyesület, stb./. Ugyancsak közös rendezvények megtartására törekedtek már a '80-as évek második felében és a '90-es években az MHT Somogy megyei és Tolna megyei szervezeteivel. A területi szervezeteket közösen érintő kérdések körébe többek között a Dráva folyó hasznosítása, a Duna menti ártér természetvédelmi kérdései szerepeltek.

A területi szervezet saját sikerének is tartja, hogy 1994-ben Mohács város árvízvédelmi partfala, mint vízépítési létesítmény elnyerte a Lampl Hugó díjat. Alkotói a Baranya Megyei Területi Szervezet tagjai. Igazi sikeres próbája a 2013-as nyári árvíz volt.

A területi szervezet az alapító elődök nyomdokain haladva a későbbiekben, és jelenleg is elsősorban a szakmai ismeretterjesztést tartja fontos feladatának. Évente általában 8-10 előadóülés, egy tanulmányút és 1-2 regionális jellegű rendezvény szerepel a programban. A szervezet, melynek bázisa napjainkban a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, jó kapcsolatot és szakmai együttműködést alakított ki a Pécsi Akadémiai Bizottság Vízgazdálkodási Szakbizottságával, valamint a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal. A kapcsolatok révén a térséget érintő vízgazdálkodási jellegű kérdésekről a '90-es évek második felében több közös rendezvény volt. A MTESZ Baranya Megyei Elnöksége 2000-ben konferencia sorozatot indított különböző témakörök szakmai ismertetése céljából. Ezek közül az elsőt az MHT Baranya Megyei Területi Szervezete rendezte 2001 márciusában.

A Baranya Megyei Területi Szervezet előadóüléssel és kiadvánnyal ünnepelte alapításának 50. évfordulóját 2002-ben.
Tagjaink továbbképzését segítették tanulmányútjaink. A csoport megalakulását követően mindenekelőtt a pécsi és baranyai vízügyi létesítményeket látogattuk sorra, majd hazánk más területrészeibe vezettük el tagtársainkat, a vízügyi berendezések, vagy az újabb tudományos eredmények megismerésére. Útjaink egy részét országos rendezvényeken való részvétellel kötöttük össze.
Az előadóülések látogatottsága témakörtől függően alakul. Előfordult, hogy az 50 férőhelyes klubhelyiségbe pótszékeket kellett berakni, más alkalommal a résztvevők száma alig haladta meg a tízet. A regionális jellegű rendezvények körében kiemelkedő helyet foglal el 1993 óta a Víz Világnapjának megünneplése, amit a Somogy Megyei Területi Szervezettel közösen bonyolítanak. A rendezvény sokrétű. A konferencia jellegű előadássorozat mellett gyermekrajz pályázat, ún. rendkívüli osztályfőnöki óra és szakmai kiállítás is hozzá tartozik.

Az MHT Baranya Megyei Területi Szervezete napjainkban is fontosnak tartja szakmai kapcsolatait. Ezek részben megyén belüli kapcsolatok (MTESZ tagegyesületek, Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Akadémiai Bizottsága, Duna-Dráva Nemzeti Park, vállalatok, intézmények), részben kapcsolatok más megyék hidrológus szervezetével (MHT Somogy Megyei Területi Szervezete, MHT Nyugat-dunántúli Területi Szervezete, MHT Tolna Megyei Területi Szervezete).

45 éves a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy Megyei Területi Szervezete

VÁRADI Nelli
ügyintéző
Kaposvári Szakaszmérnökség

2017-ben a Magyar Hidrológiai Társaság 100 éves, míg a Somogy Megyei Területi Szervezet 45 éves jubileumát ünnepli.

Az 1960-as évek végén, az 1970-es évek elején jelentősen megnőtt Somogyban a vízgazdálkodási területen dolgozó szakemberek száma, új vállalatok alakultak, a régiek fejlesztésére került sor. Mind ez idáig nem volt olyan szervezet, amely összefogta volna ezeket a szakembereket, és hasznosította volna elképzeléseiket a közös cél érdekében. A létszámfejlesztés eredményeképpen több helyről alkalmazott műszaki szakemberek, vízügyi műszaki ismereteik növelése érdekében igényelték egy olyan műszaki társadalmi szervezet létrehozását, ami biztosítja számukra előadások, filmbemutatók, tanulmányutak szervezését. Az előkészítő munkákat követően 1972. szeptember 8-án megalakult a Magyar Hidrológiai Társaság Somogy Megyei Szervezete. A szervezet első elnöke Holl Lajos, a DÉLVIÉP igazgatója; titkára Tímár György, a DÉLVIÉP fő-építésvezetője lett. Az elnökség tagjainak Rózsavölgyi Imrét, a Dunántúli Regionális Vízmű igazgatóját; Szabó Lászlót, a Kaposvölgyi Vízgazdálkodási és Talajvédelmi Társulat igazgató-főmérnökét; dr. Gulyás Istvánt, a Somogy Megyei Tervező Vállalat laboratóriumának a vezetőjét és Horváth Tivadart, a Somogy Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat főmérnökét választották meg.

A szervezet elnökségében azóta rengeteg változás történt, de működése az évek múlásával is töretlen. Klemm Ervin, Ift Miklós után, jelenleg Bencs Zoltán az elnök, aki mindent megtesz annak érdekében, hogy a centenáriumi üléseken, a vízügyi ágazatot érintő aktuális, érdekes témákat körülölelő előadások vagy szakmai kirándulások keretében a területi szervezet tagjai között az összetartást továbbra is fenntartsa, megerősítse.

Völgységi-patak helyreállítása Kárász belterületén

MOSONYI Zoltán
műszaki ellenőr
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Völgységi-patak a Keleti-Mecsek egyik fő befogadó medre. A hegység északi oldalának vizeit gyűjti össze. Befogadója a Sió-csatorna. A medrének kezelői feladatain két vízügyi igazgatóság is osztozik. Az alsó szakasz Hidas település közigazgatási határáig a székesfehérvári Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (KDTVIZIG)-, a felső szakasz a pécsi Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) kezelésében van. Korábban a legfelső szakasz társulati kezelésű volt. Ezen a szakaszon Kárász település belterületén is áthalad a meder. A belterületi szakaszon közvetlenül a patakmeder mellett halad a közút is.
A patak ezen szakaszán mederrendezés nem volt korábban. A nagyvizek időszakonként megbontják a kisvízi medret. Így történt most is. 2015 kora tavaszán Kárász belterületén olyan kimosódások keletkeztek a mederben, melyek a 6541. jelzésű közutat is megbontották.

Az út helyreállításához a patakmeder rendezése is szükségessé vált. Az út kezelője a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Baranya Megyei Igazgatósága a helyreállítási munkákat megterveztette és vízjogi létesítési engedélyt szerzett a munkák elvégzéséhez.
A közúti beruházásban 2016. év végén kezdődtek a kiviteli munkák, melynek műszaki ellenőri feladatait Igazgatóságunk látta el.

A helyreállítás során a budapesti tervezők olyan technológiát irányoztak elő, melyet a DDVIZIG-en még nem alkalmaztunk.
A meder helyreállítása Triton vízépítési terméskő matraccal történt. A leszakadt útpadkát önhordó Gradex padka kialakításával oldották meg.
A Triton egy geoműanyagból épített kosárrendszer. A technológiának két megjelenési formája van. Ebből az egyik - az itt is alkalmazott - egy 20-25cm vastagságú daruzható part- és medervédmű rendszer.

A lényege, hogy a geoműanyagot 1 m széles „csíkokban" kővel feltöltik – ennél a munkánál ez a komlói kőbányában történt – és a helyszínre szállítva a mederben kialakított kész földtükörre daruval beemelik.

A mederburkolat lezárását Gabion kosarak biztosítják. A kisvízi burkolat jobb oldali partélében került elhelyezésre a Gradex padka. A Gradex padka egy szabadalommal védett, kis támfal rendszer.

A szerkezet 40 és 60 cm magas elemekből építhető, attól függően, hogy a töltésszélesítés vagy ívkorrekció milyen magasságot tesz indokolttá. Ez a georáccsal erősített acélhálós homlokfelületű „támfal" biztosítja hosszú távon a szabványban előírt szélességű padkát.

Az útburkolat helyreállítását követően a forgalom helyreállt Kárász belterületén. A műszaki átadás-átvétel december közepén megtörtént. Az elkészült mederburkolatot üzemeltetésre igazgatóságunk fogja átvenni.

Kerékpáros és vízi turisztikai elemek kapcsolódása a vízügyi érdekekhez

PÜSPÖK Ákos
műszaki ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Az elmúlt években a dél-baranyai területek jelentős forrásban részesültek a kerékpáros turizmus fejlesztésével kapcsolatosan. A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) számottevő arányban járult hozzá a kerékpározáshoz szükséges infrastruktúrához fejlesztési projektjeivel, melyeket az Európai Unió támogatott.

A jó kerékpáros turizmus kialakulásához több feltételnek kell együttesen teljesülnie. Szükségesek a kulturális és természeti értékek, melyek az Ormánságban és a Mohácstól délre eső területeken egyaránt adottak. Elengedhetetlenek a szállást, étkezést vagy más kikapcsolódást biztosító vállalkozások, melyek kiszolgálják a turistákat. Végül, de nem utolsó sorban elengedhetetlenek a kerékpáros közlekedésre alkalmas, kis forgalmú, biztonságos összeköttetést nyújtó útvonalak, melyek alkalmasak a szolgáltatások összekapcsolására.

A Vízügyi Igazgatóság szerepe, hozzájárulása a kerékpáros turizmushoz főként ez utóbbiban, az infrastruktúra biztosításában keresendő. A természeti értékek a Drávához vagy a folyóhoz kapcsolódó területekhez köthetőek, melyek megközelítését a Vízügyi Igazgatóság tudja biztosítani a rendkívül kies környezetben húzódó árvízvédelmi töltéseken. Emellett az Igazgatóság feladatai között szerepel az árvízi biztonság fenntartása a Dráva és a Duna menti védett öblözetekben. Ennek keretében készült el a Drávaszabolcsi árvízvédelmi szakasz töltésfejlesztése, melynek során 18 km töltés a Dráva mentén, valamint 6 km töltés a Fekete-víz és Pécsi-víz mentén került burkolásra. További, a közlekedést javító töltéskorona burkolási projektek zajlottak a Duna mentén és a Drávasztárai védelmi szakaszon egyaránt. Ezekkel a fejlesztésekkel a DDVIZIG 107 km-nyi töltéséből, mintegy 71 km már rendelkezik szilárd burkolattal. A még burkolatlan szakaszok fejlesztése is a közeli terveink közt szerepel. A töltések mellett több helyen is kerékpáros pihenők, információs pontok kerültek kialakításra, melyek tájékoztatják a turistákat a közelben lévő látványosságokról.

A vízi turisztikához kapcsolódóan Igazgatóságunk közösen biztosítja a horvát kollégákkal a Dráva mentén a hajóút kijelölését és fenntartását. A Dráván Drávaszabolcsnál és Barcsnál van lehetőség sétahajózás keretében a folyó természeti kincseinek megtekintésére. A nyári időszakban rendszeresek a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság által szervezett kenu túrák, melyekhez a kikötési lehetőség adott Szentborbásnál, Drávasztárán és a Fekete-vízen.

A Vízügyi Igazgatóság több projektjével hozzájárult a vizes élőhelyek új életre keltésében, a Drávai mellékágakban. A víz megfelelő átfolyását biztosító beavatkozások kedvezően befolyásolták a halak, madarak és más vízhez kötődő élőlények betelepedését a mellékágába. A mellékágak megközelíthetőségének javítása lehetőséget teremt az élőlények zavartalan megfigyeléséhez. A folyamatosan fenntartott mellékágak továbbá segítik árvíz esetén a nagyvizek jobb levezetését is.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság a jövőben is elkötelezett a meglévő kerékpáros és vízi turizmust segítő infrastruktúra fenntartásában, további fejlesztésében nem feledve az árvízi biztonságot, annak biztosítását. Az elmúlt években több nagy értékű beruházás valósult már meg az ártéri területeken és reméljük, hogy további hasonló projektek megvalósítására is lehetőség nyílik a térség turizmusának, idegenforgalmának, biztonságának érdekében a területen tevékenykedő szervezetekkel közösen vagy támogatásukkal.

Védekezésre történő felkészülés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

DOMÁNY András
műszaki ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Jeges ár kialakulásának esélye és az ellene történő védekezés

Valamennyi Vízügyi Igazgatósághoz hasonlóan a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnak (DDVIZIG) is a 232/1996. (XII. 26.) Kormányrendelet alapján a vízügyi igazgatási szervek irányításáért felelős miniszter határozza meg a védekezési felkészülés feladatait, illetve irányítja a védekezési készültség időszakában a vízügyi igazgatási szervek árvíz- és belvízvédekezéssel kapcsolatos tevékenységét.

A Kormányrendelet 8. §-a részletezi, hogy pontosan melyek a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladatai:

a) a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása
Igazgatóságunkon a dunai és a drávai árvízvédelmi szakaszok felülvizsgálata a tavalyi évben is, 2016. szeptember 13-tól november 10-ig tartó időszakban történt meg, mely során megállapításra került, hogy a fővédvonalak állapota megfelelő és az elmúlt évek során végrehajtott fejlesztéseknek köszönhetően a védképességben is jelentős javulás érzékelhető. A gátak jó állapotát a 2013. évi Dunán levonult, valamint a 2014-ben Dráván levonult, a legnagyobb vízállást megközelítő árvíz is igazolta.
A fővédvonalat keresztező zsilipek fejlesztésénél az elmúlt évtizedekben a kétoldali elzárás kiépítésére fordítottunk kiemelt figyelmet. Mára a műtárgyak mindegyike egy kivételével rendelkezik kétoldali elzárással, azonban az árvízi tapasztalatok azt mutatták, hogy a zsilipek zárása nem volt minden esetben megfelelő. Két zsilip (Lanka és Gréda-lugi) esetében talaj kihordással járó szivárgást, csurgást tapasztaltunk, ezek helyreállítása a 2016. évben megtörtént.
A kulisszanyílások közül egyelőre pályázati forrásból tervezzük megoldani a mohácsi komplejáró elzárás korszerűsítését (árvízi tapasztalatok alapján a vízzárása már nem megfelelő), illetve vizsgáljuk a Dráva bal parti védvonalat keresztező szentborbási bekötőút ideiglenes elzárásának kiépítési lehetőségét is.

b) a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése, kiegészítése
Minden év december 10-ig szükséges aktualizálni és megküldeni a felülvizsgált nyilvántartási terveket az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) részére. Az árvízvédelmi töltéseket az új (74/2014.(XII.23.) BM rendelet) mértékadó árvízszint (MÁSZ) értékek alapján is felülvizsgáltuk, továbbá átvezettük a nyilvántartási tervekre. Ez a tavalyi évben is határidőre teljesült, mely során a nyilvántartási tervek, illetve lokalizációs tervek mind nyomtatott, mind digitális formában is megtalálhatóak, használhatóak.

c) a saját védelmi szervezetek megszervezése és felkészítése
Szintén minden év december 10-ig kell az aktualizált védelmi beosztást megküldeni az OVF részére, melyben az év során érkező új kollégák is beosztásra kerülnek. A védelmi szervezet aktualizálása azonban az év folyamán folyamatos, minden változás azonnal átvezetésre kerül.

d***) az a)-b)-c) pont alatt felsoroltak rendszeres, évenkénti felülvizsgálata***

e) védekezési gyakorlatok tartása
Az Igazgatóság jogszabályi kötelezettség alapján a védelmi osztag részére gyakorlatot tartott a tavalyi évben, melyre 2016. május 10-11. között Balatonőszödön került sor. A kijelölt feladat a szivattyútelep szívócsatornájának mindkét partján szádfal sor készítése volt, melyet sikeresen elkészítettünk. A szádfal sor mindezek mellett szolgálja a belvízvédelmi rendszerünket is, ezért a gyakorlat során azokat nem távolítottuk el.

2016. június 21-én az Országos Műszaki Irányító Törzs (OMIT) szakágazati (árvíz, belvíz, helyi vízkár és vízminőségvédelmi) gyakorlatot tartott a DDVIZIG és Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával, melynek célja a beosztott új műszaki és ügyeleti állomány, valamint szakaszvédelmi központban lévő műszaki és ügyeleti állomány feladat ellátásának készségszintű gyakoroltatása és emellett az új, úgynevezett VIR modulok megismerése és működésük tesztelése volt. A gyakorlat során észlelt kisebb hiányosságok miatt szükséges módosításokat az ágazat elvégezte. Érdemes kiemelni, hogy egy ilyen gyakorlat során huszonnégyszer gyorsabban forgatjuk az idő kerekét, ami a négy, párhuzamosan futó védelmi szimuláció eseté-

ben (árvíz, belvíz, helyi vízkár és belvízvédelem) rendkívül nagy terhelést ad az informatikai programoknak és eszközöknek. A tesztelés során arra is kíváncsiak voltunk, hogy ezt a terhelést hogy bírja a rendszer.
A fent részletezett kötelezettségeken túl a jeges árvíz elleni védekezésre történő felkészülés is Igazgatóságunk feladatai közé tartozik. Az elmúlt évek időjárásának szélsőségesebbé válásának okaként szeretnék néhány bekezdés erejéig a Dráva példáján keresztül a jeges ár kialakulásának esélyéről és az ellene történő védekezésről is szólni.

Az 1995. évi LVII.tv.16.§.(2) bekezdés és a 232/1996. (XII.26.) Kormányrendelet 15.§. (3) a. pontja, valamint a Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Egyezmény alapján Igazgatóságunk feladata a vagyonkezelésében lévő Dráva folyó jégvédekezési feladatainak ellátása.

A Dráva az osztrák-olasz határon lévő Tiroli Alpokban ered 1228 mBf-i magasságban. A vízgyűjtőterület legmagasabb pontja a Magas-Tauern Grossglockner csúcsa, melynek magassága 3797 m. A vízrendszer változatos természeti földrajzi jellege miatt a lefolyási viszonyok is igen változatosak. A lefolyást a legszorosabb kapcsolatba lehet hozni a csapadékviszonyokkal. Az elsődleges maximumok mindig tavasszal, illetve nyáron, a másodlagosak viszont ősszel alakulnak ki. A Dráva általános vízjárását az árhullámok levonulása szempontjából vizsgálva megállapítható, hogy a vízgyűjtő szerencsés elhelyezkedéséből adódóan a csapadékból, a hóolvadásból és a hóhatár feletti területekről származó áradások többnyire eltolódva jelentkeznek. Kisvizes időszaknak tekinthető a késő nyárvégi csapadékszegény időszak, továbbá télen a január és a február hónapok. ***Az időjárási és vízjárási összetevőkből levonható következtetés szerint a jeges árvíz kialakulása nem jellemző a Dráva folyóra.***

Azonban az elmúlt évszázadok krónikái azért egy-egy jeges árvíz kialakulásáról is szólnak. 1846-ban jeges árvíz folyt le a Dráván, ami a töltéseket több helyen megrongálta. 1891-ben újabb jeges ár vonult le, mely Drávaszabolcsnál mai vízállásra átszámítva 563 cm-es vízállást ért el. Összehasonlításképpen az eddig mért legnagyobb víz a Dráván 596 cm volt 1972-ben.
További jeges árvízről nincs tudomásunk, azonban jég kialakulása, beállása többször is volt a folyó egyes szakaszain. A jelentősebb jégjárásos téli időszakok 1985-ben, 1987-ben és 2012. februárjában alakultak ki. 1987. januárjában rendkívül hideg volt, ami februárban folytatódott. A hőmérséklet alakulása következtében a folyó január 11-től február 9-ig beállt.
2011. év végére ugorva, az évszakhoz képest enyhébb idő jellemezte a decembert, ezért a folyón ebben az időszakban nem volt jégképződés. 2012. január végén azonban a szibériai területekről a Kelet-Európai síkságon át hazánkba áramló hideg levegő hatására a vízfolyásaink, folyóink hőmérséklete rohamosan csökkent, így megindult a Dráván a jég kialakulása. Február elején Szentborbás – Drávaszabolcs térségében a zajlás már 30-40 % körüli volt, a jégtáblák tovább növekedtek, a vastagságuk már 2-5 cm közötti volt. A rendkívüli hideg a következő két hétben tovább tartott, melynek hatására a folyó a Dunába torkollástól felfelé haladva fokozatosan beállt, összefüggő jégpáncél fedte be. A folyó február közepén Drávasztára térségéig teljesen befagyott a torkolatától.

A Dráva jégjelenségeit vizsgálva azt találhatjuk, hogy a folyó közös szakaszán már erősebben érvényesül a melegebb éghajlat, így a többi magyarországi folyókhoz képest ritkábbak a jégjelenségek. Ezt segíti még a folyó áramlási sebessége, mely szintén nagyobb más magyarországi folyóknál, ami, ha csak néhány tized fok erejéig, de a túlhűtött folyadék kisebb hőmérsékleten történő kialakulásában nyilvánul meg. Kedvezőtlen a jéghelyzet alakulására a jelenlegi állapotban, azaz hogy néhány mellékág még mindig osztja a vizet, kedvező viszont a rendkívül széles hullámtér. Ebből adódik, hogy a mértékadó árvízszintet megközelítő jeges árvizek nem alakulnak ki, illetve elenyésző ennek az esélye.
A drávai jégmegfigyelés Igazgatóságunkon is kiemelt fontosságú, melyet az ezzel a feladattal megbízott vízügyi dolgozók látnak el, szervezését és az adatok begyűjtését, értékelését a Vízrajzi és Adattári Osztályunk végzi. Kritikus helyzetben a földi megfigyelést – tekintettel a Dráva folyó nehéz megközelíthetőségére és mint a torlaszképződés egyetlen gyors felderítési módozata – jól kiegészítheti a légi felderítés és megfigyelés is.
Fontos még megemlíteni, hogy Igazgatóságunk nem rendelkezik jégtörésre alkalmas hajóval, de ha szükséges, jégrombolás tekintetében külső segítséget

igényelhetünk az OVF Központi Ügyeletén. Magyarországon a jégrombolás alkalmazott és bevált módszere a hajóval való jégtörés, a jégrobbantás (néhány esetben repülőgépről történő bombázás),valamint a műtárgyak, kikötők, kisebb medrek esetében kézi és gépi szerszámokkal való jégvágás. A zajlás időszakában robbantó járőrök szervezésére is van lehetőség, akiknek feladatuk, hogy minél tovább biztosítsák a jég szabad levonulását.

Összefoglalva elmondható, hogy a Dráva medermorfológiája, vízjárása és vízgyűjtőterületének éghajlati sajátosságai - a mediterrán légtömegek hatására az enyhülés keleten előbb jelentkezik, mint nyugaton - miatt kicsi az esélye a jeges árvíz kialakulásának, melynek esélyét tovább csökkenti a felsőbb szakaszon a naponta akár méteres nagyságrendű vízállásváltozást előidéző felső-drávai vízi erőművek vízszintszabályzó munkája is. Jégzajlás azonban hosszan tartó erős fagy (minimum 2 hét) esetén alakulhat ki, ahogy ezt láthattuk is 2017. év januárjában, amikor a hetekig tartó hideg idő következtében 60-70%-os zajlás indult meg a Dráván a Drávaszabolcs és Drávasztára közötti szakaszon, de károkat nem okozott, mert nem követte a vízgyűjtő területen erős felmelegedés, mely egy rég nem látott jeges árvíz kialakulására adott volna okot.

A Cún-Szaporca tórendszer 2016. évi őszi vízpótlása

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

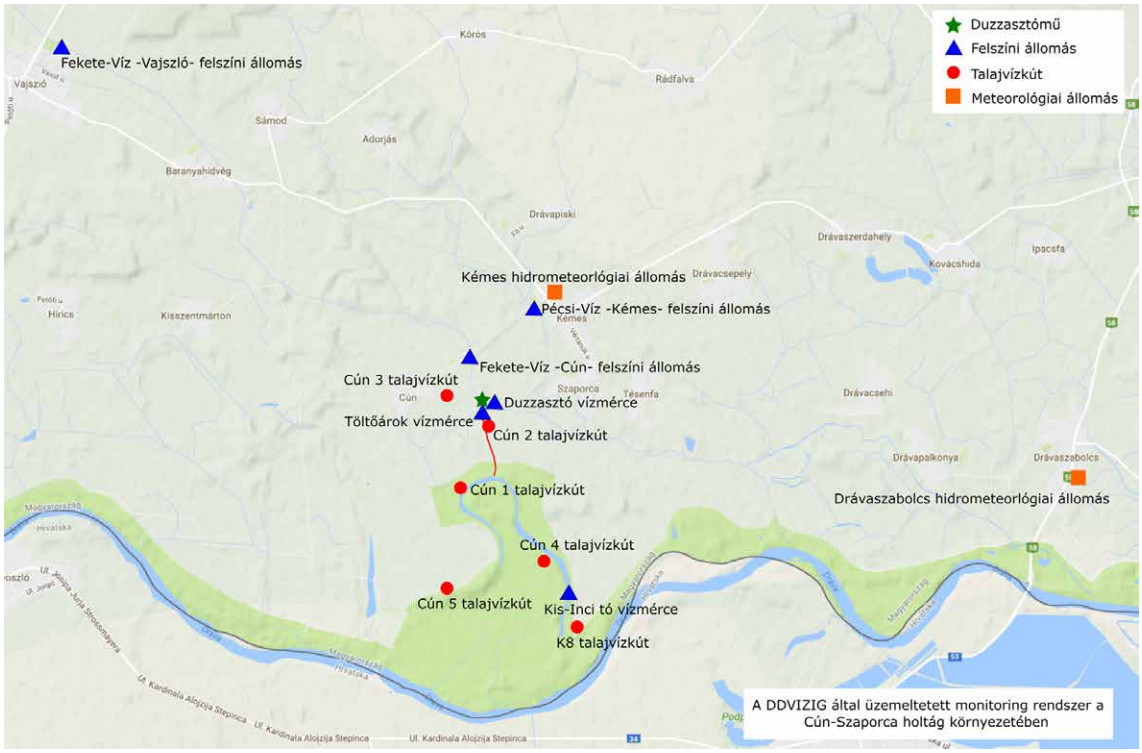

A vízpótló rendszer 2015. év végén készült el. A térség vízmozgásának monitorozására a ***Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Pécsi Tudományegyetem (PTE)*** is kiépített monitoringokat. A kiértékelés során a két monitoring adatai kerültek feldolgozásra. Az alábbi helyszínrajzon láthatók a térségben lévő monitoringok, a holtágrendszer és a töltőárok (piros vonal).

A második töltésre a ***Duna Dráva Nemzeti Park (DDNP) kérésére 2016. szeptember 22-én 11 óra és november 3-án 12 óra között került sor.***

Töltési időszak ***47 nap.***

Csapadékjellemzők a töltés időszakában:
A töltés időszakában kémesi csapadékmérő állomásunkon ***70 mm***, drávaszabolcsi állomásunkon ***86 mm*** eső esett. Az 1. ábra ez időszakban esett csapadékok napi összegeit mutatja:

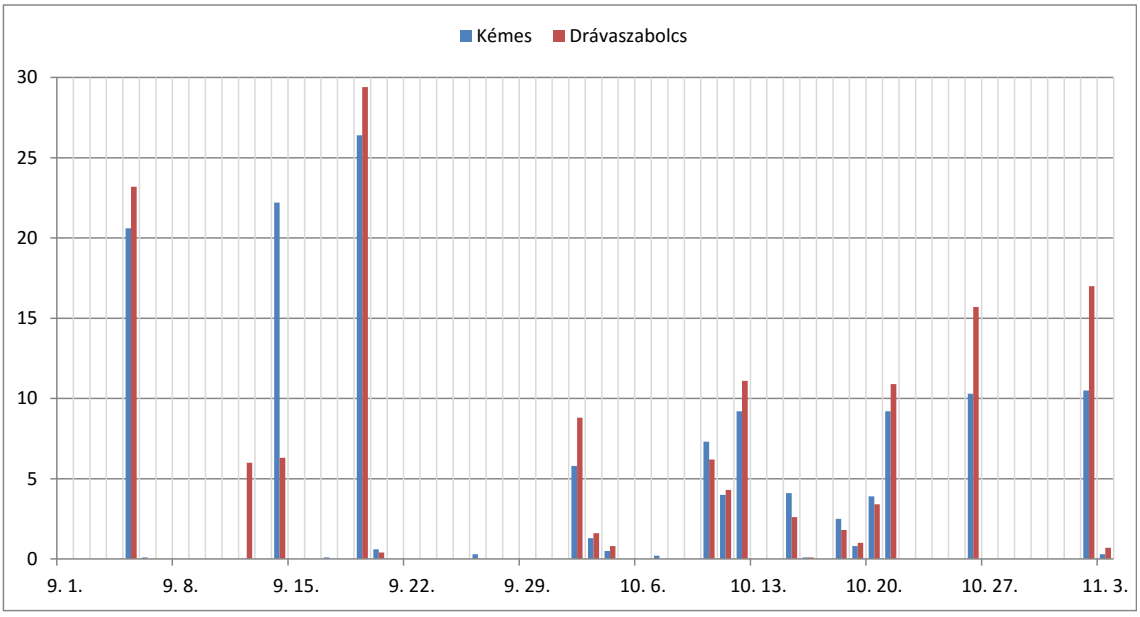

1. ábra

A töltés időszakában 2016. szeptember 22-től november 3-ig a Dráván kis vízállások voltak jellemzőek (2. ábra kék grafikon). A folyó drávaszabolcsi vízmércéjén 151 cm és 12 cm közötti vízállástartományban mozgott a vízszint. Az időszak átlaga 58 cm. A sokéves átlag ebben az időszakban 140 cm-rel jellemezhető.

A vízállás grafikonokon jól látható a Dráva vízszint leszívó hatása a térség vízszintjeire - például október 18-án, amikor a drávaszabolcsi vízállás 12 cm volt - mind a kutak, mind a Fekete-víz vízszintjében jelentkezett. Ez a hatás a teljes töltési időszakra jellemző volt.

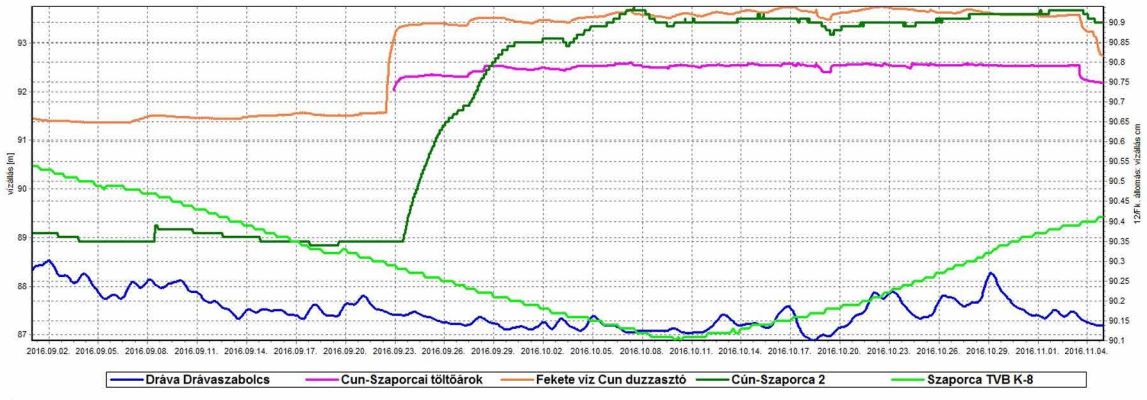

2. ábra

A töltés során 3 vízhozammérésre került sor a töltőárokban lévő vízmércénél. A töltést szerencsére közel azonos, 50 cm feletti vízállással lehetett kivitelezni (lila grafikon), így a töltő hozamok is közel azonosak voltak a töltés nagy részében. Jelentősebb eltérés csak a töltés kezdetekor, illetve a töltés végén alakult ki.

S.sz.			**Vízhozam-mérések**	**töltőárok**		**duzzasztó**	
	Dátum	**Idő**	**Vízfolyás és mérő-hely neve**	**H cm**	**Q l/s**	**H cm**	**Műszer**
1	2016.09.28	9:33	tápcsatorna	54	124	240	SEBA1813
2	2016.10.11	9:38	tápcsatorna	52	130	245	SEBA1813
3	2016.10.25	12:00	tápcsatorna	59	255	259	SEBA1813

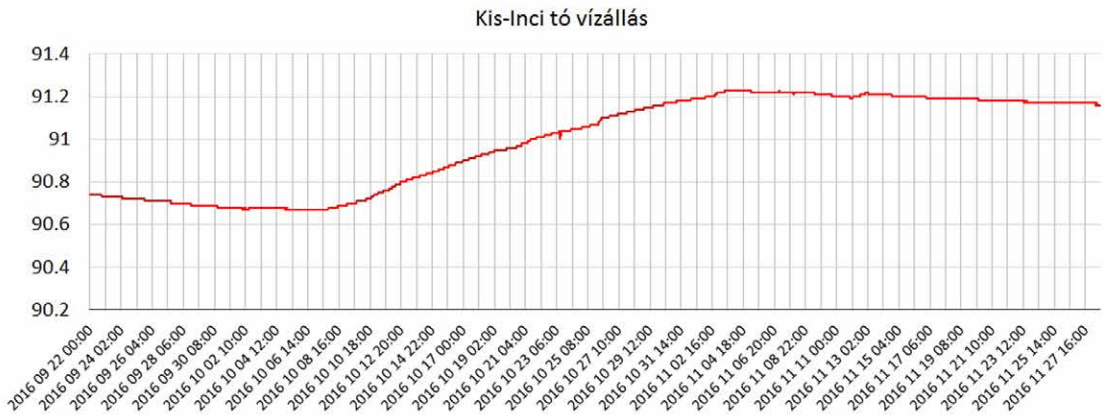

3. ábra

A töltés kezdetekor a Kisinci-tóban lévő regisztrálón 90,71 mBf volt a vízállás (3. ábra). A töltés első három hetében a tóban még nem érződött a vízpótlás hatása, a vízszint lassan tovább süllyedt. Október 7-re a szint már 90,64 mBf-re csökkent. Ettől kezdve a vízállás emelkedni kezdett és november 3-ra érte el a 91,23 mBf-i szintet. Ez 52 cm-nyi vízállás növekedést okozott. A tavak maximális üzemvízszintje 91,25 mBf.

A vízhozammérések és a töltőárok vízállás idősora alapján számított kivett víztömeg térfogata kb. 681 000 m3 volt. A tórendszer tározási görbéje és a Kisinci-tóban telepített regisztráló vízállásai alapján 90,64-91,23 mBf-i szintek közötti területet kellett feltölteni. Ennek a térfogata kb. 254 431 m3.

A 426 569 m3 víz töltési veszteségnek fogható fel, ami elsősorban a Dráva alacsony vízállásával magyarázható. Ebben a helyzetben a térség talajvizeinek szintjét a Dráva elszívó hatása irányítja. A vízpótlás hatékonysága ebben az esetben nem optimális, a Dráva a talajvízen keresztül „elszívja" a töltővíz nagy részét. A folyamat jól látható a 2. ábrán, ahol a Cún-Szaporca 2. kút (sötétzöld grafikon) a töltés pillanatától 58 cm-es vízszintemelkedést produkált a vízpótlás végéig.

A kút a töltőárok bal partján, az árok közelében található. Ugyanakkor a tórendszer délkeleti sarkánál a Dráva töltés közelében lévő Szaporca K-8-as kutunkon (világoszöld) a töltés hatása október 10-ig nem látható, addig csökkent a kút vízszintje. A Dráva közelsége erősebb szívóhatást gyakorolt a kútra. Október 10. után azonban, ahogy a Kisinci-tavon lévő regisztráló vízszintje (3. ábra piros vonal) is emelkedni kezdett, a kútban a talajvíz állása is közelíteni kezdett a felszín felé.

I. Országos Vízügyi Gazdasági Konferencia

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és az országban működő 12 vízügyi igazgatóság idén első ízben találkozott széles körű szakmai fórumon a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szervezésében, Harkányban.

A három napos konferencián számos témában kaphattak hasznos információkat a jelenlévők (2016-2017 évi változások az adózásban, KIRA számfejtés problémái és megoldások, projektek elszámolásával kapcsolatos új információk, ÁSZ vizsgálatok tapasztalatai, bérfeladás problémái, év végi pénzügyi zárás).

A második napon a szekcióülések alkalmával lehetőség nyílt kisebb csoportokban megvitatni a konkrét munkavégzés közben felmerülő nehézségeket. A konferenciát a gazdasági beszámolók, jelentések vizsgálatainak tapasztalatai után a jelenlegi projekt időszak gazdasági elszámolása, valamint a vezetői információs rendszer bemutatása témákkal zárták a Belügyminisztériumtól és az Országos Vízügyi Főigazgatóságtól felkért előadók. A résztvevők megállapodtak abban, hogy a jövő évre tervezett II. Országos Vízügyi Gazdasági Konferencia szervezője az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (Szeged) lesz.

Vízügyi előírások érvényesítése a településfejlesztés és területrendezés területén

BALOGH Tibor
vízrendezési referens
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A településrendezés eszközeinek rendszere

A terület- és a településfejlesztési terv hosszú- és középtávra készül, amelyet az országgyűlés, a megyei, illetve a települési önkormányzat testülete fogad el attól függően, hogy az milyen közigazgatási egységre készül. A terület- és településfejlesztési tervek jellegzetessége, hogy keretet adnak az önkormányzatok valamennyi más tervének.

A területfejlesztési koncepció az egész ország, illetve egy térség átfogó távlati fejlesztését megalapozó és befolyásoló olyan tervdokumentum, amely meghatározza a térség hosszú távú, átfogó fejlesztési céljait.
A területfejlesztési program pedig a területfejlesztési koncepció alapján kidolgozott középtávú cselekvési terv.
A területrendezési terv az ország, illetve egyes térségek nagytávlatú műszaki-fizikai szerkezetét meghatározó és befolyásoló tervdokumentum, amely biztosítja a területi adottságok és erőforrások hosszú távú hasznosítását és védelmét, az ökológiai elvek érvényesítését, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését és a terület felhasználás rendszerét, optimális hosszú távú területi szerkezetét.
A településrendezési terv olyan tervdokumentumokból álló terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését. Ez a terv tartalmazza a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket megállapító építési előírásokat.
A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet szabályainak megfelelően a polgármesternek gondoskodnia kell a településrendezési eszközök nyilvánosságáról, társadalmi egyeztetéséről. Egyeztetési eljárás lefolytatása nélkül a tervek nem fogadhatók el.

A településrendezési eszközök egyeztetése és elfogadása az alábbi szakaszokból áll:

- Előzetes tájékoztatási szakasz (teljes eljárás esetén szükséges, míg az egyszerűsített és a tárgyalásos eljárásnál választható)
- Véleményezési szakasz (egyszerűsített és teljes eljárás esetén szükséges)
- Végső szakmai véleményezési szakasz (mindhárom eljárás-típus esetén szükséges)
- Elfogadási és hatálybaléptetési szakasz (mindhárom eljárás-típus esetén szükséges)

Az eljárás rendjét a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet határozza meg.

EGYEZTETÉSI ELJÁRÁSBAN RÉSZTVEVŐ ÁLLAMIGAZGATÁSI SZERV	EGYEZTETÉSI SZAKTERÜLET	ADATSZOLGÁLTATÁS TÉMAKÖR
Országos Vízügyi Főigazgatóság	a vizek védelmével, illetve kártételeinek elhárításával összefüggő alapvető szempontok teljesülése, a környezet- és természetvédelmi követelményekre figyelemmel	országos vízminőség-védelmi terület, tómeder a Balaton kiemelt üdülőkörzet területén
területi vízügyi igazgatási szerv	a vizek védelmével, illetve kártételeinek elhárításával összefüggő alapvető szempontok teljesülése, a környezet- és természetvédelmi követelményekre figyelemmel	nagyvízi meder, rendszeresen belvízjárta terület, közcélú vízi létesítmény, mértékadó árvízszint, vízgyűjtő-gazdálkodási terület

A vízügyi előírások érvényesítése

A vízügyi előírások érvényesítésénél az alábbi szempontok szerint szükséges ellenőrizni az adott területet.

1. Vízgazdálkodási terület
Ebbe a terület-felhasználási egységbe a vízgazdálkodással kapcsolatos összefüggő területek tartoznak, úgymint:

- a folyó és állóvizek, közcélú nyílt csatornák medre és parti sávja
- a folyóvizekben keletkezett és nyilvántartásba még nem vett szigetek
- a vízbeszerzési területek és védőterületeik, de a nagykiterjedésű védőterületeket a védelemmel kapcsolatos megkötések teljesíthetősége esetén más terület-felhasználási egységbe is be lehet sorolni
- a hullámterek
- a nagyvízi meder
- a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek

2. Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület
3. Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe
4. Rendszeresen belvízjárta terület
5. Hullámtér és nyílt ártér
6. Vízeróziónak kitett terület
7. Síkvidéki árapasztó tározó és az ártéri tájgazdálkodás célterületeinek övezete

A településrendezés néhány mérnöki vonatkozása

A víz védelme kiterjed a felszíni és a felszín alatti vizekre a víz, mint alapvető életfeltétel és korlátozottan előforduló erőforrás kitermelési feltételeinek, igénybevételi lehetőségeinek meghatározására, minőségének védelmére. Különös figyelmet érdemel, és a rendezési tervekben szerepeltetni kell az ivóvíz termelő kutak vízminőségének védelme érdekében szükséges területhasználati és építési korlátozásokat.
A felszín alatti vízkészletek védelme szempontjából fontosak az ún. ***karsztos területek***, amelyek gyakran a felszínre bukkannak, vagy igen kevés rajtuk a fedő réteg. Ezekben az esetekben a terület beépítése jelentősen veszélyezteti a felszín alatti vízkészleteket.

Az új beruházásokat, az új terület-felhasználásokat veszélyeztethetik, illetve ellehetetleníthetik is a környezet olyan, a beépítés lehetőségeit negatívan befolyásoló adottságai, melyek ***kezelése speciális, a mérnöki szakterületre tartozó vizsgálatokat és beavatkozásokat igényelhetnek.***

A vizek okozta problémák talán a legáltalánosabbak, a leggyakoribbak. Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyították, hogy ***a gátak rendszeres magasítása önmagában a problémát nem oldja meg.*** Mivel hazánk a Kárpát-medence mélyén fekszik, s folyóvizeink vízhozamának 95%-a az országon kívülről érkezik, ezért kevés ráhatásunk van az árhullámok megelőzésére. Ennek kezelésére született meg a hullámterekről, parti sávokról és fakadóvizes területekről szóló kormányrendelet, amelyik radikálisan szűkítette az ezeken a területeken építhető építmények fajtáját.
Az Országos Területrendezési Terv (OTrT) úgy szabályoz, hogy a kiemelt térségek és a megyék területrendezési terveiben lehatárolt vízjárta területeken beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.
Az OTrT a vízjárta területek két kategóriáját különbözteti meg, úgymint **a rendszeresen belvízjárta területek, és hullámtér, nyílt ártér.**
A rendszeresen belvízjárta terület övezete által érintett települések rendezési terveinek készítése során belvízrendezési munkarészt is készíteni kell. Az övezet területén beépítésre szánt terület csak kivételesen, a belvízrendezési munkarészben meghatározott feltételek teljesülése esetén jelölhető ki. A hullámtér és a nyílt ártér övezetben beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

A rendezési tervek tartalma a vízi közműveken (víz, szennyvíz, csapadékvíz) kívül kiterjed az ár- és belvízvédelemre, a belterületi vízrendezés kérdéskörére is.

A vízügyi szakvélemény, területi vízkár elhárítási terv elkészítésének fontosságát az utóbbi évek belvízzel elárasztott területei és a fokozódó árvízveszély húzza alá. ***Elkészítésükre, aktualizálásukra majd minden esetben szükség van.***

A vízügyi szakvélemény elkészítésének szükségességét az dönti el, hogy a területek felhasználásához szükségesek-e azok az ismeretek, adatok, amelyeket ettől a munkarésztől elvárhatunk.

Kapcsolódó jogszabályok listája

Törvények

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
2010. évi CXXXI. törvény a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről
2010. évi CXXX. törvény a jogalkotásról
2006. évi LIII. törvény a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről
2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról

Kormányrendeletek

314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
312/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról
190/2009. (IX. 15.) Kormányrendelet a főépítészi tevékenységről
187/2009. (IX. 10.) Kormányrendelet a közigazgatási hatósági eljárás megindulásáról szóló értesítés érdekében vezetett elektronikus adatbázis létrehozásáról, vezetéséről, valamint az adatbázis alapján történő értesítésről
252/2006. (XII. 7.) Kormányrendelet a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról
2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról
253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet az országos településrendezési és építési követelményekről

140 éves a Hrvatske vode

KLEIN Judit
igazgatási referens
Igazgatási és Jogi Osztály

Idén ünnepli fennállásának 140. évfordulóját horvátországi társszervezetünk, a Hrvatske vode. A társaságot Josip Juraj Strossmayer püspök hozta létre 1876. szeptember 6-án, Eszéken, a Vuka folyó szabályozása céljából. A szervezet többszöri átalakítása és törvénymódosítások után 2009-ben fogadták el a jelenleg is hatályos vízügyi törvényt, melynek köszönhetően a vízgazdálkodás az uniós szabályozással összhangban lévő jogi keretek között működik az országban.

A Hrvatske vode szervezeti felépítése területi és funkcionális elveken alapul. Alapvető egységei a Központi Iroda és a vízgazdálkodási szervezeti egységek. A Horvát Köztársaságot hat területi egységre osztva látja el feladatait: Középső- és Alsó-Száva, Felső-Száva, Mura és Felső-Dráva, Duna és Alsó-Dráva, Észak-adriai medencék és Dél-adriai medencék.

A szervezet vízgazdálkodásának legfontosabb alapelve szerint a víz örökség, mellyel takarékosan, racionálisan kell bánni, szem előtt tartva a fenntartható fejlődés elvét. Mivel a vízgazdálkodás határokon átnyúló tevékenység, a Hrvatske vode is szoros kapcsolatot ápol szomszédaival, így hazánkkal is. 1994-ben Pécsett került aláírásra a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között az az egyezmény, melynek értelmében a felek létrehozták az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságot, mely azóta is több albizottságot működtet. Ezen kívül Igazgatóságunk is számos sikeres pályázat megvalósításában működött együtt horvátországi partnerével.

IV. Országos Vízügyi Közfoglalkoztatási Értekezlet

SÁROSDI Georgina
csoportvezető
Közfoglalkoztatási Önálló Csoport

A vízügyi ágazatban a közfoglalkoztatás 2012 óta folyamatosan, nagy létszámmal zajlik. A felmerülő kérdések, jogszabályváltozások és tapasztalatok megvitatására az ágazat 2014 óta évente országos közfoglalkoztatási értekezletet szervez. Az értekezleteken a 12 Vízügyi Igazgatóság és az Országos Vízügyi Főigazgatóság közfoglalkoztatásban érintett ügyintézői vesznek rész.

A IV. Országos Értekezlet lebonyolítására 2017. február 1-3. között Igazgatóságunk szervezésében került sor. A kétnapos szakmai program során 12 előadást hallgathattak meg a résztvevők. A konferencia kiemelt témái között szerepelt a közfoglalkoztatásban előforduló balesetek, és az ehhez kapcsolódó munka- és balesetvédelmi intézkedések elemzése. A Belügyminisztérium és az OVF előadói a közfoglalkoztatottak és a program megvalósításának ellenőrzései során tapasztaltakról számoltak be. A közfoglalkoztatás keretében zajló képzések tapasztalatairól, lehetőségeiről Burcsik István, a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Képzési és Szolgáltatási Főosztály vezetője tartott előadást. Összevetésre került továbbá az egyes igazgatóságok eljárásrendje a megvalósítás során, illetve több, a közfoglalkoztatás helyzetéhez és eredményeihez kapcsolódó előadást is meghallgathattak a résztvevők.

A háromnapos értekezletet egy szakmai út is színesítette, mely során a Deseda-tározót mutattuk be az ágazat képviselőinek. Az értekezlet hangulatát a Zselic szépsége tette még kellemesebbé.

Nyugdíjasaink a duzzasztóműnél

ÓZDI Annamária
humánpolitikai ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

Igazgatóságunk az idei évi nyugdíjas találkozóját szeptember 28-án tartotta meg. A 60 fős csapat reggel 9 órakor busszal kelt útra Szaporca felé, ahol az Ős-Dráva Látogatóközpontot látogatta meg. Volt kollégáink megismerkedhettek a Dráva érintetlenségéről és szépségéről híres Duna- Dráva Nemzeti Park természetvédelmi területével, a látogatóközpont látványosságaival. Vízügyi szakmai programként a cúni duzzasztóműnél tehettek látogatást. Az Ormánság közismert ízvilágát a Drávaszabolcson elfogyasztott ebéd is hűen tükrözte. Délután a nosztalgiázáson kívül, lehetőség adódott rövid sétát tenni a Drávaszabolcsi kikötőben.

Tájékoztatás a Vízgazdálkodási Tanácsok 2016. évi tevékenységéről

ISTVÁNDI-FEIL Nóra
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács (DDTVT) igen aktív és mozgalmas évet tudhat maga mögött. 2016. évben munkáját magas szakmai színvonalon látta el, melynek során kiemelt szerepet kapott a Felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv (VGT2) elfogadásáról és az annak végrehajtásához kapcsolódó feladatokról történő tájékoztatás. Két tanácsülés összehívására került sor június 29-én és november 9-én.

A novemberi tanácsülés a Dráva Részvízgyűjtő Vízgazdálkodási Tanács ülésével összevontan került megszervezésre. Az ülést Nagy Csaba, a DDTVT elnöke vezette le, melynek keretében a jelenlévők tájékoztatást kaptak a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság KEHOP projektjeinek helyzetéről, így az Ős-Dráva Program és a Magyarszéki tározó építésével kapcsolatos aktualitásokról, továbbá a Barcsi Ó-Dráva revitalizációját célzó LIFE pályázat és a Mura-Dráva Bioszféra Rezervátum témájában hallgathattak meg előadásokat.

A Tanács feladatai teljesítésének elősegítése érdekében működteti Baranya Megyei - és Somogy Megyei Szakmai Bizottságát. A Bizottságok feladata az elmúlt évben szakmai véleményük kialakítása volt a Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések (TOP-2.1.3.-15), a Városi környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések (TOP-6.3.3-15) és az Egyedi szennyvízkezelés (VP6-7.2.1.2-16) tárgyú pályázati felhívásokkal kapcsolatosan, továbbá a szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolása tárgyában benyújtott kérelmek esetében. A kérelmek magas számára való tekintettel 2016. évben összesen 12 szakmai bizottsági ülés összehívására és 33 db szakmai vélemény kiállítására került sor.

Titkárságunk 2017. évben is a vízügyi ágazat szempontjából fontos témák megtárgyalását tervezi, így bízunk benne, hogy a Tanács munkájával a továbbiakban is sikeresen hozzájárul működési területén a vízgazdálkodás szakmai feladatainak eredményes végrehajtásához, valamint a vízügyi tervezés és a szolgáltató tevékenység összehangolt működéséhez.

Nádasi Istvántól búcsúzunk

Nádasi István 1941. december 30-án született Ivánbattyánban. A világháborút és az azt követő nehéz időszakokat gyerekként élte meg. 1968 márciusában lett vízügyes dolgozó a Villányi Felügyelőségen, mint területi felügyelő, végzettségét tekintve mezőgazdasági gépész üzemmérnök, majd később vízrendezési és talajjavító szakmérnök. Felügyelői munkája során tekintélyt szerzett magának a szakmában. Elhivatott vízügyes lett és nagyon megszerette ezt a munkát, 2003-ban vonult nyugdíjba. Sokat tanultunk tőle. Társasági ember volt, nagyon szeretett ultizni, mondhatni rabja volt ennek a játéknak. Villányi lakosként szőlészettel is foglalkozott, nagyon jó borai voltak, de ő azért a sört jobban szerette. Pistát messziről fel lehetett ismerni a kék ballonkabátjáról. Állandóan azt hordta, csak nagyon ritkán volt kimosva, ha elszakadt egy folt került rá. Idővel jellegzetes egy darabbá vált. Vettünk neki egy vadonatújat, de soha nem hordta. Jól állt neki, ha bosszankodott mérgelődött valamin. A vidám társasági együttlétek során meghatározó szerepe volt, jókat tudott nevetni. Nyugdíjas évei alatt többször meglátogattuk és felidéztük a közös vízügyes múltat. Tavaly novemberben találkoztunk vele utoljára, egy hónapra rá elhunyt. 75 évet élt.

„Akire emlékeznek örökké él."

Mi sokáig fogunk emlékezni a Pistára, nyugodjék békében.

45 éve történt: A nagy drávai árvíz

MOSONYI Zoltán
osztályvezető-helyettes
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Hogy mi is történt 1972-ben?

Ebben az évben is zajlik az Amerikai Egyesült Államok háborúja Vietnámban, májusban Richard Nixon látogatása a Szovjetunióban, június 3-án Franciaország, az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok és a Szovjetunió aláírja Berlinről a négyhatalmi megállapodást, június 17-én Washingtonban a Watergate irodaházban tetten érnek öt személyt, amint a Demokrata Párt választási főhadiszállásán lehallgató berendezést szerelnek fel és kezdetét veszi a Watergate-botrány, vagy néhány film 1972-ből Zefirelli: Napfivér, Holdnővér, Coppola: Keresztapa, Woody Allen: Játszd újra Sam, Bertolucci: Utolsó tangó Párizsban vagy Hiller: La Mancha lovagja.

Fóliázás a Lanka-szivattyútelep mellett

Mindeközben Magyarországon, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon (Az igazgató Kiss György volt ekkor, a főmérnök Brachna Lajos.): Július elején egy küldöttség (busznyi létszám) az akkori NDK-ba, Lipcsébe nemzetközi kiállításra látogat, illetve megkezdődik az éves nyári szabadságoltatás időszaka is.

Az eső közben meg csak esett és esett. 1972 júliusa – rendes medárdi időszak lévén – csapadékban bővelkedett (pl. Sellyén július 11-14. között összesen 196,5 mm esőt regisztráltak). A nagy csapadék az egész Dráva vízgyűjtőt érintette.

Előzményként 1965-ben 4 db komoly árvíz vonult le a Dráván. Ennek hatására a Dráván lévő úgynevezett megyetöltést a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DD-VIZIG) állami kezelésbe vette. Az addig kezelt 35,05 km-nyi töltés mellé további 52,9 km töltés került vízügyi kezelésbe. Ebből 9,4 km hosszban nyárigát, mely a megyetöltés előtt korlátozott védelmet biztosított a terület számára. Ugyanakkor Drávakeresztúr-Drávasztára között 9,7 km hosszban nem volt még védvonal csak egy úgynevezett magasparti szakasz.

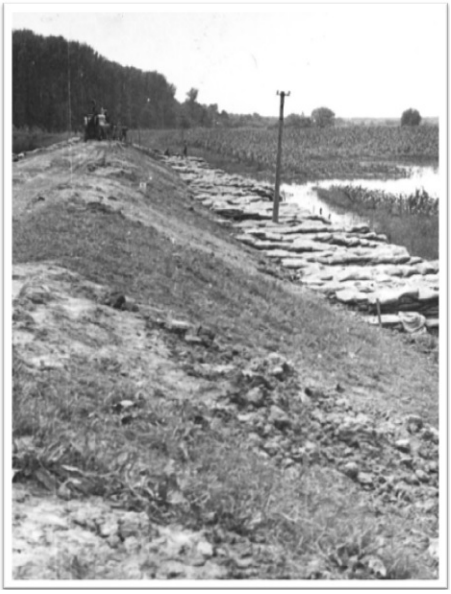

Homokzsákos bordás megtámasztás

Az átvételt követően 1966-ban egy még magasabb árhullám érkezett, mely az ez idáig utolsó gátszakadást is eredményezte (Drávaszabolcsnál 562 cm-es tetőzés volt ekkor). Ez az árvíz bebizonyította, hogy szükséges a 300 éves, több lépcsőben épült gátszakaszok egységes fejlesztése. A fejlesztés végül 1972 után kezdődött csak meg, de előbb 1972 nyarán egy minden korábbi szintet meghaladó árvizet kellett a töltéseknek és az azokon védekezőknek levezetniük.

Az alpesi vízgyűjtőkön lehullott csapadék gyorsan megmutatkozott a vízszinteken is. Az árhullám néhány nap alatt Magyarországra ért. A heves és nagytömegű csapadék hatására gyorsan emelkedő, meredek árhullám alakult ki. A mostani internetes világunkban nehéz már elképzelni, de a külföldi – ráadásul nem szocialista táborhoz tartozó (osztrák, jugoszláv) – területről információt csak nagy nehézségek árán sikerült begyűjteni. Az akkori vízrajzos kollégáink minden ötletére és ügyességére szükség volt ahhoz, hogy a Dráva magyar szakaszára valamiféle vízállás előrejelzést összehozzanak. Számításaik rekord magasságú árhullámot jeleztek előre. És meg tudták erről győzni a VIZIG akkori vezetését is!

A folyó a barcsi vízmércén 1972. július 15-én 8 órakor elérte a 431 cm- t, ekkor a védelemvezető elrendelte az I. fokú árvízvédelmi készültséget a Dráva II. - III. védelmi szakaszain. Még délután meghaladta a 460 cm-t, II. fokozat elrendelve, majd 23:45-kor a III. fokozatú szintet. (Akkoriban a Dráva III. védvonal 7 db gátőrjárásból állt Tótújfalu - Cún (a Fekete-vízig) között; a Dráva II. védvonal 4 db gátőrjárásból állt Fekete-víz balparti visszatöltésezés - országhatár között.)

A védelem stratégiája az volt, hogy lehetőleg minél nagyobb időelőnnyel lehessen a védvonalakon az erősítéseket megtenni. Megkezdődött a gépi erők felvonultatása, a védelmi anyagok kiszállítása a védendő

szakaszokra. A tervekben szerepelt a Drávasztára és Révfalu között hiányzó töltés építése, a Drávasztára védelmét szolgáló lokalizációs töltés építése, a védvonalak gyenge pontjain tartalék depóniák létesítése, a töltésen átmenő utak, műtárgyak nyiladékainak elzárása, URH vonalak kiépítése, megyei és helyi tanácsi szervek értesítése stb.

Buzgár megfogás és bordásmegtámasztás

Az előrejelzés szerint Barcson az akkori legnagyobb vízállás (LNV) + 20-30 cm-es és Drávaszabolcson LNV + 30-50 cm-es vízállásokat jeleztek.
A tetőzés gyorsan bekövetkezett.
Barcson 618 cm (1972. VII. 19. 24 órakor) vízállással, korábbi LNV 587 cm (1916. IX.);
Drávaszabolcson 596 cm (1972. VII. 22. 12 órakor) vízállással, korábbi LNV 562 cm (1966. VIII.)

Látható, hogy az előrejelzés nagyon pontos volt. (Különösen, ha az elkészítés körülményeit is ismerjük.)
A védekezés is sikeres volt, noha

- Kémesnél a víz 60-80 cm-el haladta meg a töltés magasságát,
- egy 2 km-es szakaszon 1200 db buzgárt kellett bevédeni,
- Drávaszabolcsnál a nyári gáton áttörő víz a Fekete víz depóniáját is meghágta. Annak teljes elhabolását veszélyeztette,
- Cún térségében a töltést csak gyalog lehetett megközelíteni. Hullámzás miatt a gátkorona teljesen elázott.

Vegyes anyagú leterhelések

A védekezést végül gátszakadás nélkül sikerült „abszolválni". A védelmi készültséget 1972. augusztus 2-án szüntették meg.

A készültség időszakában a fővédvonalon összesen 11,4 km-nyi hosszúságú nyúlgát és 5,4 km-nyi töltéserősítés készült földből, korona, nyomópadka rendezés 24,6 km-nyi, ideiglenes védvonal-építés 3,4 km-nyi, bordás töltésmegtámasztás homokzsákkal 9,6 km-nyi, terméskővel 0,4 km-nyi, fóliaterítés 4,1 km-nyi, szádfalazás pátrialemezből 145 m-nyi, fapallóból 15 m-nyi, jászolgát fapallóból 200 m-nyi.
A védvonalakon összesen 54610 m3 földet mozgattak meg, ebből 515566 db zsákot töltöttek meg. 2746 tonna terméskő került beépítésre, 726 db 4 m-es pátrialemez került leverésre, majd visszanyerésre.
A területen 32 db földmunkagép (kotró, toló, nyeső) dolgozott, 338 db gépjármű (tehergépkocsi, személygépkocsi, autódaru, autómentő, műhelykocsi, vontató, lakókocsi), 27 db vízi jármű (vontató, tanyahajó, uszály, motorcsónak, ladik) és 1 repülőgép mozgott.

A 19 napos védekezés során a résztvevő védekezők összesen 43091 munkanapot teljesítettek. A védekezésben egyidejűleg 3287 fő vett részt. A pécsi VIZIG munkáját segítették vízügyi műszaki vonalon a székesfehérvári VIZIG munkatársai (205 fővel), az Árvízvédelmi és Belvízvédelmi Központi Szervezet robbantó részlege, Budapesti VIZIG osztaga, szegedi VIZIG gátőrei, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet szakemberei (talajmechanikai árvízi mérőcsoport). Egyéb tekintetben közigazgatási szervek, rendvédelmi szervek, honvédség, búvárok (több vállalattól is), ÉPFU és egyéb építőipari cégek stb. is részt vettek a munkákban, de a védekezésben a létszám nagyobb részét a VIZIG - es állomány alkotta.

Nyárigát szakadás

Köszönet a szakaszvédelem-vezetőknek (Dráva II: Molnár Vince; Dráva III: Horváth István) a precíz összefoglaló jelentésekért és Horváth Gábor vízrajzi osztályvezetőnek korábbi feldolgozásokért, akik nélkül az adatok összegyűjtése 45 év távlatából már lehetetlen lett volna.

Víz Világtalálkozó 2016

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Magyarország 2016. november 28-30. között ismét megrendezte a Budapesti Víz Világtalálkozót (Budapest Water Summit 2016, rövidítve: BWS 2016), amelynek társeseményeként a Fenntartható Vízipari Megoldások címmel szakkiállításra is sor került. A BWS 2016 alapvető célja, hogy hozzájáruljon az ENSZ által elfogadott Fenntartható Fejlődési Célok, továbbá a Párizsi Klíma Megállapodás vizes aspektusainak megvalósításához és az ezt kiszolgálni képes vízipari technológia nemzetközi szintű terjesztéséhez.
A szakkiállításon a vízügy egy interaktív standdal képviseltette magát, ahol a 21. századi vízgazdálkodás legfontosabb kihívásait jelenítette meg. A fenntartható vízgazdálkodás kiemelt feladata, hogy korszerű eszközökkel segítse a természet hirtelen változásához való alkalmazkodást, csökkentve a szélsőséges jelenségek káros hatásait, miközben kiegyensúlyozottan képes biztosítani a társadalom számára nélkülözhetetlen vizet térben és időben, ahol és amikor szükség van rá.
Az érdeklődők kipróbálhatták az interaktív árvízi térképet, de az aszály és az árvízi védekezés fontos eszközeit is megtekinthették, sőt működés közben is bemutatták ezeket. Így a stand része volt egy ellennyomó medence és egy 3m hosszú nyúlgát, összesen 220 homokzsák, egy aszálymérő állomás, egy interaktív televízió és 12 színes szódás üveg.
A látogatók illetve a sajtó munkatársai információt kaptak a vízgazdálkodás aktuális kihívásairól és a jelenlegi fejlesztésekről angol és magyar nyelvű tájékoztató füzet formájában is. A standot nagy érdeklődéssel látogatták hazai és külföldi vízügyi szakemberek, kutatók, diákok, valamint a magánszféra szereplői, akik érdekeltek a vízpolitika terén. Látogatást tettek Áder János köztársasági elnök úr mellett a Belügyminisztérium felelős vezetői, Dr. Pintér Sándor miniszter úr, Dr. Felkai László közigazgatási államtitkár úr, és Dr. Hoffmann Imre közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár úr is.
A találkozó sikeres lezárásával, a tapasztalatok megbeszélésével egyúttal megkezdtük a 2019-es BWS előkészítését.

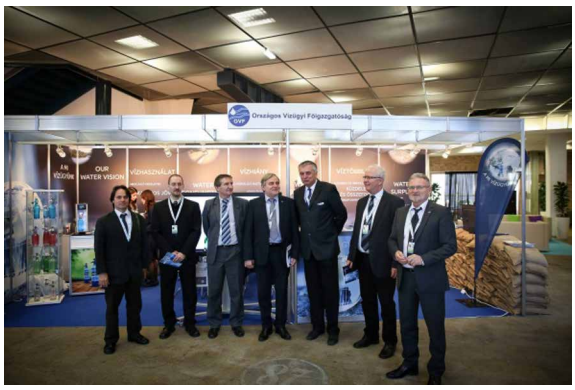

Köztársasági elnöki kitüntetés

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs
Igazgatási és Jogi Osztály

Augusztus 20-a alkalmából - az államalapításunk és államalapítónk, Szent István király tiszteletére megrendezett ünnepségen - 2016. augusztus 18-án a Belügyminisztérium központi épületének márványaulájában **Szappanos Ferenc** - a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság egykori igazgatója - hosszú időn át végzett kimagasló szolgálati tevékenységéért köztársasági elnöki Magyar Érdemrend lovagkeresztje kitüntetést vehetett át Kontrát Károly miniszterhelyettestől.
Magas fokozatú elismeréséhez szívből gratulálunk!

Osztályok bemutatkozása
Vízrajzi és Adattári Osztály

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

Az osztály a 2014. év eleje óta működik önálló egységként, korábban a Vízgyűjtő-gazdálkodási és Vízrajzi Monitoring Osztályba tagozódott, munkáját az ISO 9001/2008 minőségirányítási szabvány alapján folytatja.
Az egység a műszaki igazgató-helyettes közvetlen szakmai felügyelete és irányítása alatt tevékenykedik.
Az elvégzendő feladatok az alábbi nagy részekre bonthatók:

- vízrajzi hálózat üzemeltetése, adatok feldolgozása, archiválása;
- hidrológiai, meteorológiai állapotértékelések, előrejelzések készítése;
- adatszolgáltatások – adattár működtetése;
- nemzetközi (horvát-magyar) adatforgalom.

Vízrajzi hálózat (monitoring) üzemeltetése, adatok feldolgozása

Az Igazgatóság közel 10 000 km2 -t felölelő - a Balaton déli partjától a Dráváig, a Dunától a Mura Drávába torkollásáig tartó - területén folyamatosan méri, regisztrálja a felszíni vizek mennyiségét (vízállás-vízhozam), felszín közeli, felszín alatti vizek szintjét, változását. Gyűjti a területen lévő meteorológiai állomások jellemző paramétereit. Ez a tevékenység jelenleg 421 állomást jelent, ahol kiépített műtárgyakban (vízmércék, kutak, műszerházak) történik a megfigyelés. A gyűjtött adatok feldolgozása, adatbázisokba rögzítése szintén az osztály feladata.

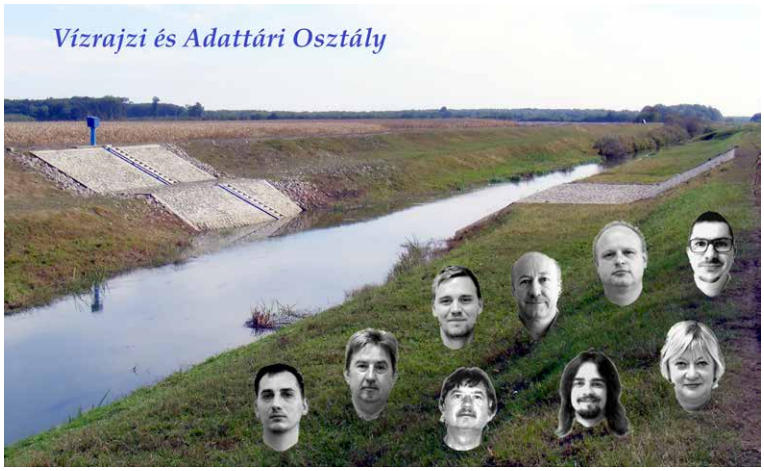

A hálózatban 54 távmérőállomást működtetünk, amik internet alapon kommunikálnak az igazgatóság központjában lévő szerverrel. Az óránkénti adatok a vizugy.hu honlapon bárki számára elérhetőek.
További kiemelt feladat a Víz Keretirányelv (VKI) monitoring keretében a Megyei Kormányhivatal laboratóriumával közösen végzett mérési tevékenység, aminek keretében havi gyakorisággal, 40-50 mintavételi ponton végzünk eseti vízhozam méréseket.
Szintén kiemelt feladatunk a 2016-2017. években a Balaton megemelt üzemvízszintje miatt elrendelt monitorozás. Ez havi szinten további 40 vízhozammérést jelent.
Elmondhatjuk, hogy évente 1000 vízhozammérést végeznek az osztály dolgozói.

Hidrológiai, meteorológiai állapotértékelések, előrejelzések készítése

Az általunk gyűjtött adatokból rendszeres (havi) és egyéb indokolt operatív (árvíz, belvíz, aszály) hidrológiai helyzet esetén rendkívüli méréseket, állapotértékeléseket, előrejelzéseket készítünk a szakma és a közvélemény tájékoztatására. A rendelkezésünkre álló adatokból készített elemzésekkel segítjük az Igazgatóságon futó projektek sikeres megvalósulását is.

Adatszolgáltatások- adattár működtetése

Évente több tucat adatszolgáltatást végzünk a szakmai szervezetek, tervezők, oktatási intézmények tanulói számára. Az adatok szolgáltatását 2014. áprilisától az OVF által kiadott 6/2016. számú Főigazgatói utasítás alapján végezzük.
A papír alapú adattárunkban az 1800-as évek végétől vannak adataink. Itt közfoglalkoztatott kolléga segítségével folyamatosan archiváljuk a régi papír alapú dokumentumainkat.

Nemzetközi (horvát-magyar) adatforgalom

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya 1994. július 10-én aláírta a két ország közötti egyezményt a vízgazdálkodási együttműködés kérdéseiről. Az egyezmény 6. cikkelye rendelkezik a „megfigyelésekről". Ezen dokumentum alapján végzi a két ország hidrológus szakembereiből álló csoportja a Dráva folyó magyar és horvát vízmércéin rögzített adatok ellenőrzését, kölcsönös elfogadását, cseréjét.

Ezt a szerteágazó munkát az osztály 9 fővel látja el. A területi feladatokat 3 térségre szerveződve (Barcs, Kaposvár, Pécs) 5 kolléga végzi, míg az adatok feldolgozására, jelentések, előrejelzések készítésére, adatszolgáltatásokra, nemzetközi feladatok elvégzésére a pécsi központban 4 kolléga jut. Az osztály összetétele a nemek arányában döntően a férfiak javára billen, a kollégák szakirányú végzettsége széles spektrummal bír, a meteorológus, hidrológus, építő- és környezetmérnöktől a vízgazdálkodási technikuson keresztül a művelődésszervezőig terjed. Ezzel a létszámmal látjuk el a hétvégi, ünnepnapi vízrajzi ügyeleti feladatokat is.

Közép- és felsőfokú intézmények diákjai a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

CSOLCZ István
vízkárelhárítási referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Kérem, engedjék meg, hogy az Igazgatóságunkon folytatott gyakorlati képzésről kivételesen ne „szakbarbár" módon essen szó. A helyi adottságok ugyanis nagymértékben függnek a környezettől, amibe ágyazva végezzük oktatási tevékenységünket. Ahhoz, hogy a későbbiekben a szépségeket és nehézségeket objektíven, elfogultság nélkül lehessen értékelni, fontos megismerni a szakképzés és ezen belül a vízügyi képzések jelenlegi helyzetét.

A KSH 2015/2016-os tanévre vonatkozó adatai alapján a középfokú oktatási intézmények nappali rendszerű képzésein 20 ezer fővel – 4,2%-kal – kevesebben tanulnak, mint egy évvel korábban. Ez összhangban van az érintett korosztály létszámának kedvezőtlen alakulásával. Ez önmagában is alátámasztja a szakképzők beiskolázási problémáját, melyet csak súlyosbít a középfokú oktatás intézményeinek jelenlegi tanulólétszám-arány megoszlása. A középfokú oktatási intézmények szakképző évfolyamain 8,8%-kal tanulnak kevesebben, mint az elmúlt tanévben. Ez a tendencia tovább gyűrűzik a felsőfokú oktatás szintjére is és meghatározza annak lehetőségeit.

A vízügyi ágazatra jellemző, torzult korfa (hosszabb szakmai karriert maguk mögött tudó dolgozók magas részaránya) szükségessé teszi a szakember utánpótlás tervezését. Ellenkező esetben komoly működési problémák fognak jelentkezni a vízügyi ágazatban. Felismerve a munkaerőpiacon, így a vízügyi ágazatban is helyenként már jelentkező szakemberhiányt, komoly változások történtek a szakképzés területén. 2011-ben a szakképzési rendszer átalakításával megkezdődött egy folyamat, mely az OKJ átalakításával, valamint a szakképzés rendszerének fenntartói és intézményi struktúra átalakításával folytatódott. Az OKJ változás közvetlenül érintette a vízügyi képzéseket is, hiszen megváltozott a képzési kimenetek száma és új szakmák születtek. Az elvárt hatások azonban csak ez után fognak jelentkezni.

A megváltozott, de helyenként még mindig kedvezőtlen körülmények ellenére Igazgatóságunk fontosnak tartja a jövő szakembereinek képzését és lehetőségeihez mérten igyekszik is kivenni részét ebből a feladatból. Jó látni azt, ha az új nemzedékben vannak a vízügyi szakmák iránt érdeklődők, akikben ráadásul megvan az a képesség, hogy az eddig elért eredményeinket majd értő kézzel gondozzák és gondoskodjanak azok továbbfejlesztéséről. A szakmai alapok mellett a tradíciók, szépségek bemutatásával is igyekszünk a diákokat, hallgatókat ezen a pályán marasztalni. Szerencsés lenne, ha ezek mellett más módon is ösztönözni lehetne a fiatalokat ennek a nagy tradíciókkal rendelkező, a nemzeti létfontosságú rendszerek sorát gazdagító ágazatnak a választására. Jelenleg sajnos visszafogott az érdeklődés a vízügyi képzések iránt.

A szakképző intézmények közül a Barcsi Erdészeti, Vízépítési és Vízgazdálkodási Szakközépiskolával, valamint az Eötvös József Főiskolával alakult ki már évtizedekkel ezelőtt szorosabb szakmai kapcsolat. Ezek napjainkban is tovább élnek a jogutód oktatási intézményekkel, sőt az oktatási rendszer átalakulásával a már meglévő kötelékek még szorosabbá váltak. Középiskolai szinten elsősorban az összefüggő szakmai gyakorlatra koncentrálódik az együttműködés. A 2015/2016-os tanévben 6 fő teljesítette Igazgatóságunkon összefüggő szakmai gyakorlatát. A szakképzési kerettanterv a 11. évfolyamon teljesítendő gyakorlat tárgyköreként a vízgazdálkodást jelöli meg, így a foglalkoztatás ennek megfelelően történt. Emellett természetesen a szakmai rendezvények és versenyek támogatásával is igyekszünk jelen lenni az iskola életében.

A felsőoktatás területén a bajai főiskolával fenntartott kapcsolat a duális felsőoktatási képzés megjelenésével szintén szorosabbá vált. Mivel a képzésnek ez a formája még nem rendelkezik hosszú hagyományokkal az országban, így új utakat felfedezve folytatjuk ez irányú tevékenységünket, az együttműködő intézmények körének bővülése mellett. A duális felsőoktatási kép-

zést a 2015/2016-os tanévben, egy hallgatóval kezdtük műszaki vonalon, majd a 2016/2017-es tanévre újabb két hallgatóval bővült a létszám, akik az Eötvös József Főiskola Építőmérnöki és a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Karáról érkeztek.

A diákok számára jó lehetőség a szakmai ismeretek elsajátítása mellett már diákként belelátni a majdani lehetséges foglalkoztatók mindennapi életébe. Ez nem csak az egyes osztályokon végzett munkát jelenti, hanem a munkahelyi légkört és kapcsolatokat. Betekintést nyerhetnek a feladatvégzés minden fázisába. Itt az iskolai körülmények közt tantárgyanként elsajátított ismeretanyag komplexen kerül felhasználásra adott feladatok megoldása kapcsán. Az oktatási feladaton túl természetesen a nevelésre is hangsúlyt fektetünk, hiszen direkt és indirekt módon többféle vezetői és munkatársi stílussal találkoznak a diákok. A munkahelyen elhangzó mondatok, tanácsok pedig esetenként hitelesebbek a fiatalok számára, még ha azokat az iskolai oktatóktól már hallották is. A gyakorlatok tervezése során igyekszünk összeegyeztetni az iskolai tematikát Igazgatóságunk tevékenységével, az aktuális feladatok jellegével és a rendelkezésünkre álló „szabad" humánerőforrás kapacitással. Az oktatási rendszer által jogosan elvárt szakmai részvétel azonban egyre növekvő terheket jelent a gyakorlati képzést folytató állami szervezetek, így a vízügyi igazgatóságok számára is. Ez mind humánerőforrás, mind pénzügyi oldalról fennáll. Az üzemi tanműhelyek megszűnésével és a dolgozói létszámok racionalizálásával egyre nehezebb megfelelni az oktatás területén jelentkező kihívásoknak. Problémás a gyakorlati oktatáshoz szükséges elemek (humán erőforrás, hardware és software) „termelésből" történő kivétele. Pénzügyi oldalról pedig az állami szervezetek anyagi támogatottságának hiánya nehezíti a gyakorlati képzést folytatók helyzetét. A középfokú mellett a felsőfokú oktatás irányából is fokozódó elvárások és érdeklődés mutatkozik az igazgatóságok szakmai képzésben történő részvételét illetően. A gyakorlati képzést folytató szervezetek számára munkaszervezési szempontból jelentős kihívás a nyári, fő szabadságolási időszak, hiszen ekkor legnagyobb az egyidejűség, az oktatói kapacitás-igény. Leterheltségi anomáliák természetesen csak a fent említett feladatok érdemi megvalósítása esetén jelentkeznek.

A munkaerőpiac igényeihez történő rugalmasabb alkalmazkodás csak az oktatás és a foglalkoztatók szorosabb együttműködése révén érhető el. Az oktatásban történt változások vélhetően jó hatással lesznek ezekre a kapcsolatokra is. A jövő így vagy úgy, de mindenképpen a gazdaság és a képzés közeledését fogja hozni. Meglévő, ám itt részletezésre nem kerülő probléma a szakmai tanárok utánpótlásának kérdése, mely szintén ki fogja kényszeríteni a szorosabb együttműködést.

Nagy kérdés, hogy a duális képzés során kinevelt szakemberek milyen számban fognak hosszabb távon az ágazatban maradni. Megszerzett komplex tudásuk ugyanis alkalmassá teszi őket az építőmérnöki tevékenységet folytató egyéb szervezeteknél történő elhelyezkedésre is. Ezt nem egy példa mutatja Igazgatóságunk életében is. Fontos tehát a vízügyi területet választók megtartása, a szakma-elhagyók részarányának csökkentése. Vonzóvá és tervezhetővé kell tenni a vízügyi szakmákat mindenféle téren. Ez különösen fontos egy olyan ágazat esetében, ahol a hosszú idő alatt kialakuló helyismeretnek felbecsülhetetlen értéke van.

Amint ez kiderülhetett, mi látjuk belülről a szakmában és az annak oktatásában rejlő szépséget és igyekszünk is azt megmutatni a jövő generációi számára, ám vannak korlátaink, amik remélhetőleg a közeli jövőben leomlanak. Bízunk abban, hogy az eddig végrehajtott, jobbító szándékú szakképzési átalakításokat továbbiak követik és ezek együttesen javítani fogják méltánytalanul háttérbe szorított ágazatunk szakmai színvonalát. Reméljük, hogy az idősebb generáció szocializációs alapjain nyugvó szakmai lojalitás kitart addig, amíg a vízügyi ágazat általános megítélése és a munkaerőpiacon elfoglalt helyzete újra a régi lesz.

Mintavevő Munkacsoportok 2016. évi mérőgyakorlata

HORVAI Valér
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Mintavevő Munkacsoportja 4 fővel (Horvai Valér, Istvándi-Feil Nóra, Püspök Ákos és Fonód András) részt vett a Siófokon, 2016. szeptember 6-8. között megrendezett mérőgyakorlaton. Az akkreditált státusz fenntartásához a csoport tagjainak igazolni kell a mintavételekben, helyszíni vízvizsgálatokban megszerzett jártasságukat, illetve más, akkreditált mintavevő csoporttal történő összemérésekkel az általuk elvégzett mérések pontosságát.
Ezt a célt szolgálta a tizenkét Vízügyi Igazgatóság Mintavevő Munkacsoportjainak részvételével megrendezett közös siófoki mérőgyakorlat. A mintavételeket és a helyszíni méréseket tisztított szennyvízből, felszíni álló-, illetve folyóvízből végezték a résztvevők. A kapott eredményeket közösen kiértékelték, így minden csoport ellenőrizhette műszereinek, módszereinek megfelelőségét.

Duális oktatás a gyakorlatban

KOVÁCS István
Nemzeti Közszolgálati Egyetem duális képzésben résztvevő diákja

2015 szeptemberében kezdtem meg a duális képzést a bajai Eötvös József Főiskola Műszaki Karán, ami most a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karaként van jelen. Gyakorlati képzésemet a szorgalmi időszak befejezésével, 2015 decemberében kezdtem el a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál (DDVIZIG), mely a következő szemeszter szorgalmi időszakának kezdetéig, 2016. januárig tartott.
Fontosnak tartottam és annak is tartom, hogy a gyakorlati képző hely olyan munkát tudjon nekem nyújtani, amit elkövetkezendő tanulmányaim során elméletben és gyakorlatban is hasznosítani tudok és ennek megfelelően majd szakmai tudásomat is fejlesztheteem.
Először természetesen mindent az alapoktól kellett kezdeni, egy családi ház megépítésekor se a tetővel kezdjük az építkezést.
Tanulmányoztam az árvízvédelmi szakaszok nyilvántartási terveit, működési területét, szervezeti felépítését és a DDVIZIG szervezeti felépítését.

Miután ezekkel már nagyjából képben voltam, következhettek a terepi mérések. Mértem távmérővel, GPS-szel és szinteztem is. A terepi mérések során kinyert adatokat feldolgoztam AutoCAD programmal. Rajzoltam keresztszelvényeket, hossz-szelvényt, készítettem átnézeti és részletes helyszínrajzokat. Mértem vízhozamot forgószárnyas műszerrel és indukciós mérő műszerrel is.
Elmondhatom, hogy a DDVIZIG-en belül jártam minden osztályon. Megismertem az egyes osztályok vezetőit, kollégáit, hatásköreiket és feladataikat.
Végezetül elmondhatom, hogy az eddigi tapasztalatokat hasznosítani tudtam a tanulmányaim során. A kollégák nagyon kedvesek, számomra kényelmes a munka és a környezet. Én személy szerint örülök annak, hogy élhetek a duális képzés lehetőségével és beleláthatok a vízügy munkájába.
A tanulmányaim befejeztével elképzelhetőnek tartom, hogy mint főállású dolgozó vegyek részt az Igazgatóság feladatainak ellátásában.

Vízi emlékhelyek - Tettye-forrás és Forrásház

KOVÁCS István
Nemzeti Közszolgálati Egyetem duális képzésben résztvevő diákja

Pécs városának egyik legfestőibb tája a Tettye környéke, mely a 15. században indult látványos fejlődésnek, elsősorban az itt fakadó Tettye-patak bővizű forrásának köszönhetően.

A Tettye-forrást, a Meccsek egyik legismertebb és legjelentősebb karsztforrását, a Misina-Tubes vonulatot magába foglaló, mintegy 10 km2-es vízgyűjtőn beszivárgó csapadékvíz táplálja. Maximális vízhozama 70 ezer m3, a minimum 500 m^3, az átlagos hozam 4 ezer m3 naponta. Évszázadokon át naponta több ezer köbméter karsztvíz folyt el a Tettye-patak medrében, ezért a szakértők erre a forrásra alapozták az új nyomóvezetékes vízellátás bázisát. A vízellátás tervezésekor 60 l/fő, míg nyáron 90 l/fő mennyiségben állapították meg a napi várható fogyasztást.

1886-ban Aidinger János, Pécs szabad királyi város polgármestere pályázatot íratott ki a Tettye forrásfoglalására. Zellerin Mátyás 1889-ben készített terve alapján 1892-ben elkészült a Tettye forrásfoglalás. Ez adta a vizet Pécs város első közcélú vízművének, amelyet 1892. szeptember 13-án, Ferenc József császár jelenlétében, ünnepélyes külsőségek közepette avattak fel.

A Tettye-forrás karsztvizének hasznosítása történelmi jelentőségű eseménye volt a városnak. A rendszer létesítése idején körülbelül 35 ezer ember élt Pécsett. Elsősorban a sűrűn lakott területrészek és a központi városmag ellátását kívánták biztosítani a forrás foglalásával. A Tettye téren megépített 1000 m^3 térfogatú „felső víztartó"-ba érkezett a forrás vize, amelyet déli irányban vezettek a városközpont felé. A hasznosításra váró víz természetes gravitáció útján, szivattyú használata nélkül jutott be a hálózatba, hiszen az akkori város egésze a forrás fakadási szintje alatt terült el. A kiépült vízvezetékrendszer teljes hossza mintegy 39,3 km volt.

A nyomóvezetékes vízellátás kialakításával gyorsan átformálódott az addigi tettyei ipari negyed. Néhány év alatt szinte teljes mértékben eltűntek a malmok a Tettye-völgyből, hiszen csak a forrás eseti túlfolyásából kaphattak vizet.

A vízvezető rendszer kialakításával egyidejűleg építették fel a ma is látható forrásházat. A Forrásház nyolcszögletű belső terének egyik oldalán található a bejárat, a többi hét oldalát növényornamentikájú kerámiaburkolat ékesíti.

A régi krónikák több forrásról is említést tettek: a leírások szerint az Ó-forrás, a Püspökhalmi- és a Kniffer-forrás vízhozama is jelentős volt. Napjainkban ezeknek már nyoma sincs, mert a Tettye-forrás fokozottabb hasznosításai következtében elapadtak.

A későbbiekben az ingadozó forráshozam és az egyre növekvő ivóvíz-hálózati fogyasztók száma miatt vízhiányos időszakok következtek. 1937-ben a mai Tettye étterem északkeleti oldalán Pécs város – Pálffy Móricz 1935. évi terve alapján – karsztaknát készíttetett, a hozzá tartozó mintegy 800 méter hosszú, kis szerelvényű vágattal, hogy a forrástól független eredetű vízkészletet tárjanak fel. Találtak ugyan vizet, de olyan kis mennyiségben, ami nem igazolta a költséges munkálatokat. Az akna és vágatok készítését követő háborús időszakban nem tudták folytatni a munkálatokat. A sorozatos vízhiány miatt a vízmű vezetősége 1952-ben úgy döntött, hogy saját költségére folytatja a vízfeltárási munkákat. A 25 db 35 mm átmérőjű ferde, lefelé tartó fúrás mindegyike hozott karsztvizet, a későbbi mérések szerint napi 600-1300 m^3 mennyiségben.

A Tettye-vízbázis eredeti létesítményei csaknem 90 éven át üzemeltek, s csak az 1970-es évek végén vált szükségessé a rekonstrukciójuk.

40 éve hunyt el Dégen Imre

KOVÁCS István
Nemzeti Közszolgálati Egyetem duális képzésben résztvevő diákja

Miskolc, 1910. november 8. - Gyöngyös, 1977. június 16.

Mérnöki tanulmányait a prágai és a bécsi Műegyetemen végezte. Csepel Mérnöki Hivatalának vezetője és az újjáépítés egyik műszaki irányítója volt. Tagja az Országos Földbirtokrendező Tanácsnak és részt vett a földreform végrehajtásában. A szövetkezeti mozgalom szervezőjeként tevékenykedett, majd 1948-tól a Magyar Országos Szövetkezeti Központ vezérigazgatója lett, később a Szövetkezetek Országos Szövetsége elnökévé választották.

1955-től a vízügyi szolgálat vezetője, előbb, mint főigazgató, majd 1968-tól 1975-ig államtitkári rang-ban az Országos Vízügyi Hivatal elnöke lett. 1970-től címzetes egyetemi tanár, a Budapesti Műszaki Egyetemen a vízgazdálkodási tanszéki csoport vezetőjeként tevékenykedett. Munkásságához tartozik a hatékony árvízvédelem, belvízvédelem, a vízépítőipar, a korszerű vízgazdálkodás megteremtése valamint az új vízügyi törvény (1964: IV. tc.) megalkotása.

Kiépítette az egységes vízügyi igazgatás szervezetét, kialakította a vízgazdálkodás távlati fejlesztési koncepcióját és kidolgozta a tervezés alapjául szolgáló országos vízgazdálkodási kerettervet.

Megindította az új társulati mozgalmat, európai szintre emelte a vízügyi szakemberek képzését. Árvízvédelmi kormánybiztosként sikeresen irányította az 1965. évi nagy dunai árvíz és az 1970. évi Tisza-völgyi árvíz elleni védekezést. Az Országos Vízügyi Hivatal szervezetében környezetvédelmi alosztályt hozott létre.

1972-ben az új gazdasági mechanizmus más vezető alakjainak eltávolításakor őt is elmozdították a vízügy irányításából. A Műszaki Egyetemről 1975-ben vonult nyugalomba, de kutatómunkáját továbbra is folytatta. Szakmai érdemei elismeréseként 1997-ben domborművét elhelyezték a szegedi Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság bejáratának előterében. (Lapis András alkotása.)

Jégzajlás a Dráván képekben

A fotókat készítette: Lőrincz Gábor és Major József.

Ózdi Annamária versei

Tavaszelő

Még olyan lágy a napsugár
s még olyan könnyű a tavasz,
de már bogarak köröznek
a csendes fűzfa alatt.
Már az első fűszál is
meghajlik a szélnek,
ki ruhájából szertehinti
énekét a kéknek.
Pacsirta szól valahonnan
üdvözli a tájat,
Megbillentik tollukat
a bámészkodó fáknak.

2016. március 18.

Tavaszváró

Még kopasz ágon ül a rigó
énekel a fának,
bókját szellő viszi tova
egy merengő madárnak.
Ő csak néz a távolba
játszik az éggel,
visszakacsint társára
aprócska szemével.

A Nap is levetkőzi
ezt a bús telet,
kabátja zsebében
már zeng a kikelet.
Még én is ülök
csak bámulom őket,
felfedezik éppen
az ölelő felhőket.

2017. február 23.

nyugvó Nap

tavaszt ígér a reggel
s oly könnyed az ég
a Nap – harcát
a Széllel
győzelmével
égeti belém.
Majd felsejlik
a végtelen
horizonton
megülő Hold.
Végül este lesz
s a Nap is
lenyugszik
valahol.

2017. február 23.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Lieber Zoltán, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2017 | II.

2017 – A Magyar Hidrológiai Társaság centenáriumi éve

Projektjeinkről

Jégjelenségekről

Béremelésről

Duna Nap a Dráván

TARTALOM

MÁRK László
Köszöntő 3

GYÖRGY Zsolt
Turisztikai útvonal fejlesztése a Dráván 4

GSCHEIDT Ildikó
Záportározók építése a Baranya-csatorna vízgyűjtőjén 5

POLGÁR Károly
Természetközeli vízrendezés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon 7

JAKAB Róbert
Jégjelenségek adatainak feldolgozása a Dráva folyón 8

BALOGH József
Vállalkozunk 11

dr. MAKAY Gábor
Az Igazgatóság gazdálkodásának lehetséges új szemlélete, és a 2017. évi első féléves gazdálkodás jellemzői 12

TROSZT Sándor
Egységek bemutatkozása - Pécsi Szakaszmérnökség 13

JAKAB Róbert
Vízrajzi mérőgyakorlat - 2017. május 23-25., Hajdúszoboszló-Balmazújváros 15

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Víz Világnapi ünnepség - 2017. március 21., Kaposvár 16

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Miniszteri elismerések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság dolgozóinak 17

dr. MAKAY Gábor
Béremelés majd egy évtized után 17

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
Nemzetközi Duna Nap - 2017. június 29., Barcs 18

POLGÁR Károly
Zsilipek, oldalműtárgyak üzemeltetése 19

FATA Gyula
Országos Munka- és Tűzvédelmi Megbízotti Értekezlet - 2017. május 23-24. 20

dr. HORVÁTH Anita, dr. RÓNAY Anikó
Jogi sarok 20

ÓZDI Annamária
Nyugdíjas találkozó 21

PÜSPÖK Ákos
„Alkalmazott Hidrobiológia" egyetemi kurzus 21

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tagjainak elismerése 22

CSOLCZ István
Vízügyi ismeretterjesztés a stúdióban 22

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
A Magyar Hidrológiai Társaság szakmai napja Orfűn 23

ÚZ Mária
Fekete Károlyra emlékezünk 23

JAKAB Róbert
Az első dunai gőzhajó, a Carolina története 24

KLEIN Judit
Fenntarthatósági témahét a Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskolában 26

HORVÁTH Gábor
Virág Mihály születésének 70. és halálának 25. évfordulójára 27

Ózdi Annamária versei 28

Köszöntő

MÁRK László
igazgató

Tisztelt Érdeklődő!

Előző kiadványunkkal ez év márciusában jelentkeztünk, melyben büszkén és több cikkben is megemlékeztünk a Magyar Hidrológiai Társaság alapításának 100 éves, a Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének 65 éves, és a Somogy Megyei Területi Szervezet 45 éves évfordulójáról.

Jelen kiadványunkban az azóta eltelt időszak eseményeit dolgozzuk fel. Ebben a számban is igyekszünk minden fontos, a munkánkhoz kapcsolódó és közérdeklődésre számot tartó eseményről röviden tájékoztatást adni, remélve, hogy a leírtak hasznosak olvasóink számára.

Az elmúlt hónapok vízügyi ágazatot, és így az Igazgatóságot is érintő eseményei közül egyértelműen kiemelendő a kollégák javadalmazását illető pozitív változás. A Kormány határozata értelmében két ütemben átlagosan 15-15 %-os béremelésre számíthatunk, mely intézkedés feltétlenül időszerű és indokolt volt.
Reméljük, hogy ez a pozitív változás sikeresen fogja megállítani az ágazatot a legutóbbi időkben egyre nagyobb mértékben érintő munkaerő elvándorlást, mely azért is kiemelten fontos lenne, mert ahogy a kiadványunkban megjelenő cikkekből is látható egyre több, adott esetben új komplex szakmai kihívás, feladat előtt állunk, melynek való megfelelés alapvető feltétele a stabil, elégedett állomány megléte.

Ezek közé a szakmailag is nagy kihívást jelentő feladatok közé tartoznak kiemelt jelentőséggel a most előkészítés alatt lévő pályázati fejlesztések, nagyberuházások. Több éves tapasztalatunkból táplálkozó meggyőződésünk, hogy az Igazgatóság szakmai előrelépése és egyben gyarapodása nagyban függ attól, hogy tudunk élni ezekkel a pályázati lehetőségekkel.

A KEHOP projektek esetében a középirányító szervvel konzorciumban, míg az egyéb projektek esetében önállóan, az elmúlt időszakban is gőzerővel folytatódott a 2014-2020-as európai uniós programozási időszak pályázatainak tavaly megkezdett előkészítése, valamint ahogy erről külön cikkben is tájékoztatást adunk, a Magyarszéki tározó esetében már a kivitelezés is elkezdődött. A folyamatban lévő fejlesztések 10 milliárd Ft-ot lényegesen meghaladó értékben járulnak majd hozzá a térség vízgazdálkodási infrastruktúrájának gyarapodásához.

A pályázati fejlesztések megvalósítása mellett továbbra is végezzük az alapfeladatainkat, melyek közül jelen számunkban részletesebben mutatjuk be az Igazgatóság vízrendezési tevékenységét, külön kitérve e terület természetvédelmi vonatkozásaira.

A feladatköreink komplexitása megköveteli a műszaki tevékenységet támogató funkcionális területek kiszámíthatóságát, jó színvonalon történő teljesítését. E terület szigorú és részletes jogszabályi keretek között végzi tevékenységét, ugyanakkor az Igazgatóság eredményes működése érdekében itt sem lehet figyelmen kívül hagyni az új módszereket és eljárásokat.
E terület vonatkozásában jelen kiadványunk a gazdálkodási feladatokat, az azokkal kapcsolatos lehetséges új szemléletmódot kívánja bemutatni.

Az eredményes működést szolgálja a szabad kivitelezési kapacitások erejéig történő vállalkozási tevékenységünk is. Jelen számban a Pécsi Szakaszmérnökség ez irányú lehetőségeit, eredményeit is bemutatjuk.

Ahogy az már jó ideje célkitűzésünk, munkánk megismertetését nem csak kiadványaink szolgálják, igyekszünk minden egyéb lehetőséget megragadni a társadalom minél szélesebb rétegeinek tájékoztatása érdekében. Ezzel kapcsolatban hírt adunk az elmúlt időszakban, Igazgatóságunk által megszervezett, nemzetközi Duna napi eseményekről, és úgyszintén a kollégáink részvételével történt stúdióbeszélgetésről és általános iskolai programokról is.

Javaslom, szenteljenek egy kis időt a felvonultatott témák tanulmányozására.

Turisztikai útvonal fejlesztése a Dráván

GYÖRGY Zsolt
műszaki ügyintéző
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A Dráva hajóútjával kapcsolatos tevékenységeket nemzetközi egyezmények alapján magyar részről a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, horvát részről az Agencija za vodne putove látja el. Igazgatóságunk innovatív szellemiségét jelzi, hogy tevékenységeinkkel összefüggésben folyamatosan jelentkeznek fejlesztési elképzelések. Az elmúlt időszakban ezek jelentős része pályázati forrásból valósult meg, így fontosnak tartjuk a rendelkezésre álló lehetőségek minél nagyobb

mértékű kihasználását. A hajóút fenntartásban érintett, fent említett szervezetek folyamatosan keresik azokat a lehetőségeket, melyekkel például a turisták számára is magasabb színvonal biztosítható. Meglévő elképzeléseink az INTERREG V-A Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 pályázati kiírásban megfogalmazott részcélokkal találkoztak, így a tavalyi évben több pályázat mellett igazgatóságunk beadta a „Development of touristic navigation on Drava waterway between sections of 0+000–198+600 rkm" című, projektdokumentációt. Pályázati anyagunk pozitív elbírálásban részesült, így DRAWA – HUHR/1601/2.1.3./0010 azonosító számon jelenleg már folyamatban van a Dráva hajóútjához kapcsolódó, vízi turisztikai fejlesztés.

Vezető kedvezményezettként a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, projekt partnerként az Agencija za vodne putove szervezete vesz részt a pályázat megvalósításában, melynek összes költsége 277 377,35 Euro.

A projekt során összegyűjtésre és értékelésre kerülnek az elmúlt időszak hajózással kapcsolatos magyar, illetve horvát adatai, információi, melyek alapján elkészül majd a fejlesztési lehetőségeket bemutató anyag. A projekt része a Dráva folyó középvízi medrének felmérése, valamint hidrodinamikai modellezést felhasználva a lehetséges hajóút fejlesztési irányok meghatározása. Elkészül a vízi turisztikát és hajóforgalmat könnyítő digitális térkép, melyet mobil applikációk révén okos készülékről elérhetővé kívánunk tenni. A vízi turizmus vonzóbbá tételét segítik majd a Dráva menti települések és területek turisztikai érdekességeit bemutatató háromnyelvű (magyar/horvát/angol) kiadványok, valamint a drávai hajózással kapcsolatos információkat tartalmazó táblák kihelyezése.

Tekintettel arra, hogy 2017. évben a Nemzetközi Duna Nap magyarországi fő rendezvénye igazgatóságunk szervezésében valósult meg 2017. június 29-én Barcson, jó alkalom kínálkozott a projekt szélesebb körben történő megismertetésére egy hajózással egybekötött projektbemutató keretében. A Duna Napon az érdeklődők tájékoztatást kaphattak a projekt tartalmi elemeiről, illetve bepillanthattak a Dráva folyó sajátosan gyönyörű világába. A megjelent számos érdeklődő mutatja, hogy a projekt eredményeivel kapcsolatosan megvan a várakozás. Reményeink szerint az elkészülő fejlesztések jelentős mértékben szolgálják majd a drávai vízi turizmus jövőbeli fellendülését.

Záportározók építése a Baranya-csatorna vízgyűjtőjén

GSCHEIDT Ildikó
vízrendezési referens
Vízrendezési és Öntözési Osztály

Az elmúlt évtizedben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) működési területének dombvidékein (Kapos, Baranya-csatorna, Karasica vízgyűjtő) – a szélsőséges időjárás következményeként – gyakran fordultak elő rövid ideig tartó, heves esők, amelyek hirtelen árvizet („villámárvizet", angolul „flash flood") okoztak. Ezek az előre nehezen megjósolható, gyors lefolyású árvizek jelentős helyi vízkárokat okoztak a vízgyűjtő lakott-, illetve mezőgazdasági művelésű területein.

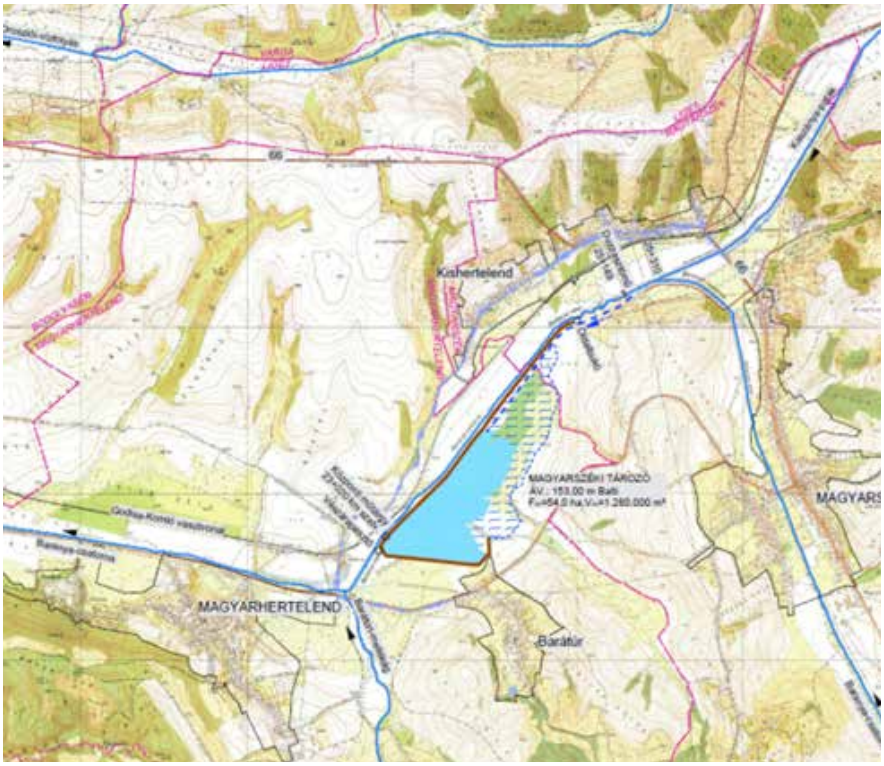

A helyi vízkárok elleni védekezés legfontosabb eleme a megelőzés. A Baranya-csatorna vízgyűjtőjén záportározók építésével mérsékelni lehet a heves esőzések általi árvizek pusztító hatását.

A „Záportározók építése a Baranya-csatorna vízgyűjtőjén – Magyarszéki tározó építése" elnevezésű projekt (KEHOP-1.5.0-15-2016-00007) kedvezményezettje az Országos Vízügyi Főigazgatóság és Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság konzorciuma. Az odaítélt támogatási összeg 1 907 000 000 Ft.

A tározó építése egy nagyobb tervezési program része, melynek célja a Baranya-csatorna vízgyűjtőjén tálalható vízfolyások árvízi biztonságának növelése a vízgyűjtőn megvalósítandó több, lehetőleg komplex hasznosítású tározó kiépítésével. A tározók hatására a záporcsapadékból származó helyi vízkárok enyhíthetők, a vízhozam kiegyenlítésével csökkenthető a hordalékmozgás és így a mederbeli feltöltődés. Elsődleges cél a tavaszi árvízveszély csökkentése a víz visszatartásával. A másodlagos cél a víztartalékolás, öntözővíz biztosítás, az aszályos periódusok vízpótlása, a vízfolyások vízjárásának egyenletesebbé tétele, a felső vízfolyásszakaszok hordalékainak részbeni visszatartása.

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, mint az érintett térség vízkészlet-gazdálkodásáért felelős állami szervezet, 2013-ban elkészíttette a „Tározási lehetőségek a Baranya-csatorna vízgyűjtőjén" elnevezésű műszaki tanulmánytervet. A tanulmányterv feltárta a tározó építésére alkalmas helyeket a Baranya-csatorna vízgyűjtő területén lévő jelentősebb vízfolyásokon. A műszaki tanulmányterv 7 vízfolyáson 8 db tározó megvalósítását tartalmazta.

A Magyarszéki tározó a tervezett tározók közül a legnagyobb záportarozási kapacitással valósítható meg, amely által vízkárenyhítés szempontjából jelentős a szerepe. A Baranya-csatorna felső szakaszáról, valamint a Kaszánya-patakon érkező árvizek visszatartását biztosítja. A komplex hasznosíthatósága miatt további gazdasági lehetőségeket teremt a térségben.

A DDVIZIG a tanulmánytervben javasolt Magyarszéki tározóra vonatkozóan – a beruházás további előkészítési feladataként elkészítette az elvi vízjogi engedélyezési tervet és az előzetes vizsgálati dokumentációt (EVD). Az elvi vízjogi engedélyes tervben megtörtént a Magyarszéki tározó közelítő méretezése, az érintett ingatlanok feltérképezése, a tározó kialakításának és az építendő víziműveknek a meghatározása.

A Magyarszéki tározó Magyarszék és Magyarhertelend községek határában, a Baranya-csatorna 22+900 – 24+800 km szelvényei között, a bal parton kerül kialakításra.

A tervezett Magyarszéki tározó jellemző adatai:

Vízgyűjtő megnevezése:	Kapos
Vízbázis:	Baranya-csatorna felszíni vízkészlete
Tározó típusa:	dombvidéki, oldalvölgyi, hossztöltéses
Tározó üzeme:	állandó
Tározó hasznosítása:	komplex, víztározás, árvízcsúcs-csökkentés
Érkező mértékadó vízhozam:	NQ1% = 34,0 m^3/s
Távozó, csökkentett vízhozam:	NQ20% = 12,0 m^3/s
Állandó vízszint (ÜV):	151,00 m Balti
Vízfelszín ÜV szinten:	28,0 ha
Tározási térfogat ÜV szinten:	410.000 m^3
Legnagyobb vízszint (ÁV):	153,00 m Balti
Vízfelszín ÁV szinten:	54,0 ha
Tározási térfogat ÁV szinten:	1.280.000 m^3
Szabad árvíztározási kapacitás:	870.000 m^3

Az állandó vízszintre való feltöltés a Baranya-csatornából biztosítható. A tározó egész évben állandó vízszint mellett üzemeltethető, így a víztározáson kívül egyéb funkciók (jóléti, mezőgazdasági, stb.) kielégítésére is alkalmas lesz, holttérfogata nincs, szükség esetén teljesen leüríthető.

A Magyarszéki tározó tervezett fő funkciójának (árvízcsúcs-csökkentés) és járulékos funkcióinak (víztározás, jóléti hasznosítás, mezőgazdasági hasznosítás) ellátásához az alábbi vízilétesítmények megvalósítása szükséges:

A tározó a Baranya-csatorna bal partján, valamint a bal oldali völgyben megépülő hossztöltéssel kerül kialakításra. A tervezett szakaszon, a hossztöltés védelme, illetve a megfelelő vízszállító képesség biztosítása érdekében a Baranya-csatorna medrét rendezni kell. Az állandó vízszinten való üzemeltetést, valamint a lecsapolást a Baranya-csatorna 23+020 km szelvényének bal partján, a hossztöltés 0+861 km szelvényébe épített vasbeton központi műtárgy, barátzsilip biztosítja. A tározó állandó vízszinten történő vízellátása, a Baranya-csatorna 25+149 km szelvényében meglévő duzzasztó műtárgytól induló tápzsilipen, illetve a Baranya csatorna és a Kaszánya-patak torkolata felett, a Baranya csatornán megépülő vízkivételi műtárgyon keresztül lesz lehetséges. A méretezés szempontjából mértékadó vízhozamokat meghaladó, rendkívüli, előre nem számítható esetekre, a töltés biztonsága érdekében betonbordás vészárapasztó épül. A Baranya-csatorna felső vízgyűjtőjéről a mederben érkező NQ1% = 34,0 m^3/s vízhozamból 22,0 m^3/s-ot a 60 m széles oldalbukó vezeti majd a tápcsatornába, illetve a szabad tározótérbe. A tározott vízkészlet közvetlen felhasználhatóságának elősegítésére egy, a hossztöltés építésével párhuzamosan elhelyezett, vízkivételi cső kerül beépítésre a hossztöltés 0+400 tkm szelvényébe.

A projekt keretében valósul meg a Baranya-csatorna felső, dombvidéki vízgyűjtőjének lefolyási viszonyait rögzítő vízrajzi mérőállomás Magyarhertelend község területén.

A projekt jelenleg a megvalósítási szakaszban van. A mérnök és a kivitelező kiválasztása 2016 őszén megtörtént. A létesítési engedélyes tervek, valamint a vízrajzi állomás kiviteli tervei elkészültek, a kivitelezés itt megkezdődött. A tározó kivitelezése várhatóan 2017 őszén meg fog kezdődni.

A lakosságot folyamatosan tájékoztatjuk a projekt helyzetéről, lakossági fórumot 2017 májusában tartottunk Magyarszéken, a nyitórendezvényre 2017. szeptember 18-án került sor Magyarhertelenden.

Természetközeli vízrendezés a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságon

POLGÁR Károly
osztályvezető
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A természetes vízfolyások jó ökológiai állapotának megőrzése, illetve annak elérése alapkövetelmény a mai vízrendezési gyakorlatban. Ezt elvárja tőlünk az Európai Unió a Víz Keretirányelv előírásai szerint, de egyébként is érdeke a társadalmunknak, hogy korlátozza a természetet túlzottan befolyásoló és a biológiai sokszínűséget károsan elszegényítő emberi beavatkozásokat. A múlt század 70-es, 80-as éveiben a nagyüzemi gazdálkodás térhódítása arra ösztönözte a vízfolyás hálózat kezelőit, hogy a medreket és környezetüket a vizek minél gyorsabb levezetésére alakítsa át, részben az árvízi biztonság maximalizálása, részben a művek gépi fenntartásának megkönnyítése érdekében. Ilyen előzmények után szembesültünk azzal, hogy a Víz Keretirányelv szerinti minősítés a vízfolyásaink többségénél rossz ökológiai állapotot mutatott ki. A fenti új követelményeknek megfelelő vízfolyásrendezés a hagyományostól eltérő műszaki megoldásokat kényszerített ki. A feladat nem egyszerű, mert a természetes állapot megközelítése mellett a gépi fenntarthatóság biztosítása is szükséges az árvízi kapacitás megőrzése érdekében.

A mederfenntartási munkák végzése során törekszünk a műszaki beavatkozások minimalizálására, illetve természetes geometriák és anyagok felhasználására. A meder iszapolási munkáinak elvégzésekor különös figyelmet fordítunk arra, hogy csak az egyik oldal ökoszisztémáját bolygassuk meg. Az egyoldali kotrás alkalmával megmaradó fás, bokros vegetáció előnye, hogy biztosítjuk a meder állékonyságát, a kedvező parti zonáció kialakulását, a vízfolyás árnyékolását, együttesen a biodiverzitás növekedését.

A 2016-os évben 5158 hektár gépi es kézi kaszálási-, irtási munkát végeztünk el az igazgatóság területén. A 2017-es évben tervezett irtási munka 5451 hektár. A 2014-2016 közötti időszakban 95 helyszínen összesen 290,7 km vízfolyás mederiszapolását végeztük el. A 2017-es évre tervezett mederiszapolás mindösszesen 145,6 km. Ezeknél a munkáinknál is elsődleges szempont a természet közeli állapot megteremtése.

Példák a természetközeli vízrendezésre

Segesdi-Rinya - 18+227 fkm lefelé

Balatonlellei „C" csatorna egyoldali rendezése

Példák a hagyományos vízrendezésre

Babócsai-Rinya - 26+890 fkm felfelé

Barapusztai-patak - 5+638 fkm felfelé

Jégjelenségek adatainak feldolgozása a Dráva folyón

JAKAB Róbert
vízrajzi referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

Jégjelenségek megfigyelése a Dráván

A Dráva folyó magyarországi szakaszán négy magyar és két horvát állomásról származnak az adatok. Ezek: Őrtilos, Barcs, Szentborbás és Drávaszabolcs valamint Eszék és Varasd. Ezen kívül, a Dráva magyarországi része tíz jégfigyelő szakaszra van bontva ahol az ötvenes évektől fogva minden év november 15-től márciusig 15-ig történik jégészlelés. 2010-től Drávaszabolcson és Barcson folyamatosan üzemelő webkamera is segíti a jégjelenségek nyomon követését. A jégfigyelő szakaszok, illetve a jégjelentő állomások helyét az ***1. ábra*** mutatja be.

1. ábra

Jelen munkámban Barcs és Drávaszabolcs állomások jégjelenségeinek feldolgozását végeztem el. A jégfigyelő szakaszok adatai viszont néhány esetben segítettek a hiányzó adatok pótlásában, kérdéses észlelések megerősítésében, illetve cáfolatában. A számomra rendelkezésre álló dokumentumok szerint az első adatok Őrtilos és Barcs esetében 1900-tól, míg Szentborbás és Drávaszabolcs esetében 1935-től fellelhetők. Jelentősebb adathiányokra csak Őrtilos esetében bukkantam, ahol 1915 és 1936 között nem folytattak észlelést. További adathiányok a XX. század két legtragikusabb időszakából, a két világháború utolsó hónapjaiból vannak. Néhány napos adathiányok azon okból is jelentkeztek, hogy az észlelők a határőrség miatt néhány esetben nem közelíthették meg a Drávát, mint határfolyót. Jelen munka legnagyobb részben a Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet (VITUKI) által 1974-ben és 1982-ben kiadott „Adatgyűjtemény folyóink jégviszonyairól" című munkákra támaszkodott. További források voltak az észlelőlapok fénymásolatai a korai évekből, és az igazgatósági adattárban őrzött eredeti észlelési naplók a későbbi időszakból. Megjegyzésül meg kell említenem, hogy sok esetben az eredeti naplók írása az idők folyamán annyira elkopott, hogy gyakran csak nehezen, ritkán egyáltalán nem olvashatóak.

A jégjelenségek adatsorai

Az adatsorok vizsgálatánál bizonyos egyszerűsítésekkel éltem. A lentebb megjelenített két ábrán csak a jégjelenségek két típusát, nevezetesen a zajló és állójeget különböztettem meg. Ennek oka az volt, hogy hosszú időszakokon keresztül a parti jeget nem jegyezték fel a naplókba. Más időszakokban a feljegyzésekben ezek is szerepelnek. Emiatt úgy döntöttem, hogy a parti jegek szerepeltetése a létrehozandó adatsorban torzítaná az eredményt. Elálltam a torlódó jég külön megkülönböztetésétől is. Torlódó jég jelentések esetében az adatsorba állójeget jegyeztem fel. A zajló jegek esetében semmilyen formában nem szerepel a folyó jégborítottságának vizsgálata.

A ***2. ábra*** mutatja be a barcsi állomáson, míg a ***3. ábra*** a drávaszabolcsi állomáson megfigyelt jégjelenségek számát. A grafikon vízszintes tengelyén nem az egyes évek, hanem a jégészlelési idények szerepelnek. Az alábbi grafikonokra tekintve azonnal szembetűnik, hogy az elmúlt század utolsó harmadában milyen drasztikusan lecsökkentek a jégjelenségek a Dráva teljes szakaszán. Míg korábban nem voltak ritkák az akár hatvan napot egyhuzamban meghaladó jeges időszakok sem, amelyből akár ötven napon keresztül állójég is borította a folyót, addig a hetvenes évek közepétől szinte teljesen megszűntek a jégjelenségek a folyón. Az állójég újbóli kialakulására pedig az 1987-es évtől kezdve 25 évet kellett várni. A 2012 februárjában észlelt állójég ráadásul csak a folyó magyarországi szakaszának alsó részén jelentkezett.

A vízhőmérsékletek adatsora

A Dráva vízhőmérsékleteinek változását a barcsi adatsorral szeretném szemléltetni. A kiinduló adatok a barcsi vízrajzi állomás felszíni vízhőmérséklet adatai voltak az 1950-es évektől a 2005-ig. A vízhőmérsékleteket egészen 2005-ig a felszín közelében merítőedényes vízhőmérővel mérték, azonban ezen év során az ál-

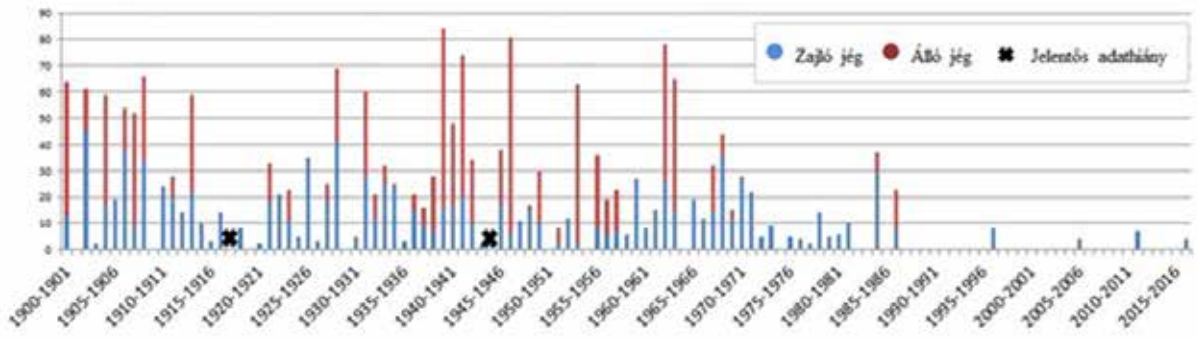

2.ábra

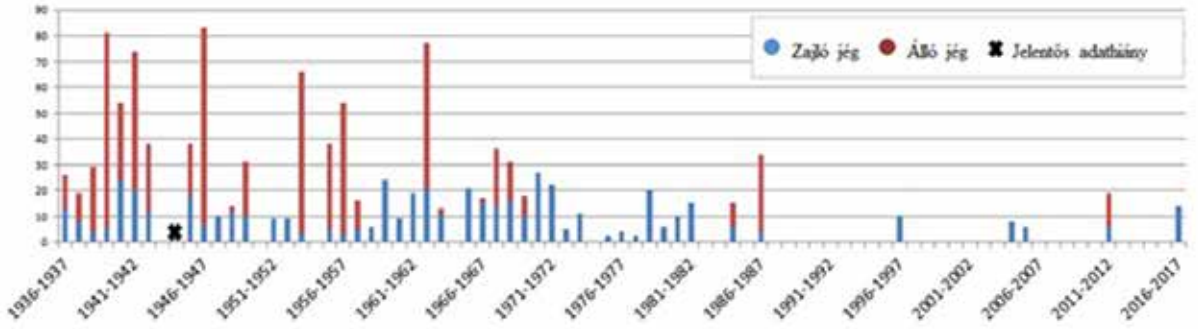

3. ábra

lomás beépített hőmérővel ellátott nyomásérzékelős szondát kapott, amely műszer már nem a vízfelszín közelében, hanem a telepítéséből adódóan a folyómederben méri a vízhőmérsékletet. Munkám során kiválogattam, hogy az egyes idényekben hányszor volt alacsonyabb a folyó felszínén mért vízhőmérséklet az általam választott 2, 1,5, 1, és 0,5 °C hőmérsékleteknél.

képest enyhébb idő jellemezte. Ezért a folyón ebben az időszakban nem volt jégképződés. Január végén a szibériai területekről a Kelet-Európai síkságon át hazánkba áramló hideglevegő hatására a vízfolyásaink, folyóink hőmérséklete rohamosan csökkent. Így február elejére a folyók hőmérséklete 1°C alá süllyedt. A Dráva vízszintjét az évszakban szokásos kisvízállások (~200-250 m^3/s) jellemezték.

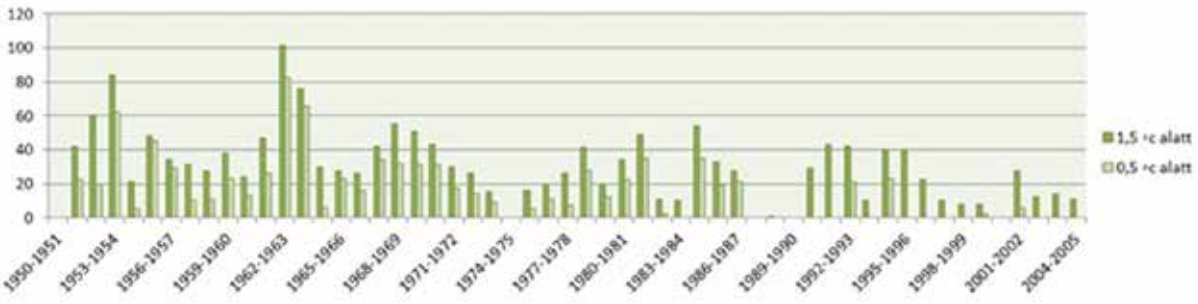

4. ábra

A ***4. ábrán*** a 0,5 °C valamint az 1,5 °C alatt mért vízhőmérsékletes napok számát láthatjuk az egyes jégészlelési idényekben. Statisztikai vizsgálatot ugyan nem végeztem, azért az ábrán látható, hogy az egyes küszöbhőmérsékleteket nem meghaladó napok száma csökkenő tendenciát mutat, ami nem túl nagy meglepetésre megegyezik a jégjelenségek csökkenő számával.

Az utolsó állójég észlelése a Dráván

Az utolsó fejezetben a Dráva folyó 2012 februárjában bekövetkezett jégzajlását és jégbeállását mutatom be. Az igazgatóság dolgozóinak a februári események némi meglepetéssel szolgáltak, hiszen hasonló jelenségre negyedévszázada nem került sor.
A 2011. év végét, a következő év elejét az évszakhoz

Február 2-ára az Őrtilos - Barcs közötti szakaszon a víz hőmérséklete 0,5 - 0,8 °C-ra ***(5. ábra)*** mérséklődött. Az érdemi jégképződés ettől a naptól datálható a folyón. A Barcs alatti szakaszon már észlelhető volt a jég, Szentborbásnál körülbelül 10% körüli zajlás jellemezte a folyót, míg Szentborbás – Drávaszabolcs térségében ekkor a zajlás már 30-40 % körülinek mutatkozott.
A jégtáblák 4-8 m2-es felületűre növekedtek, a vastagságuk 2-5 cm közötti volt. A rendkívüli hideg a következő két hétben tovább tartott. Az éjszakai napokon -10 °C alatti hőmérsékletet mértünk. Egyes napokon a hőmérő higanyszála -15 °C alá is kúszott. ***(6. ábra).***
Ennek hatására a folyó a Dunába torkollástól lassan felfelé haladva fokozatosan beállt, illetve összefüggő jégpáncél fedte be. Ennek vastagsága 10-15 cm körül mozgott. A következő napokban a jég a torkolattól fogva a folyó 123 fkm-ig (Drávasztára - Drávakeresztúr

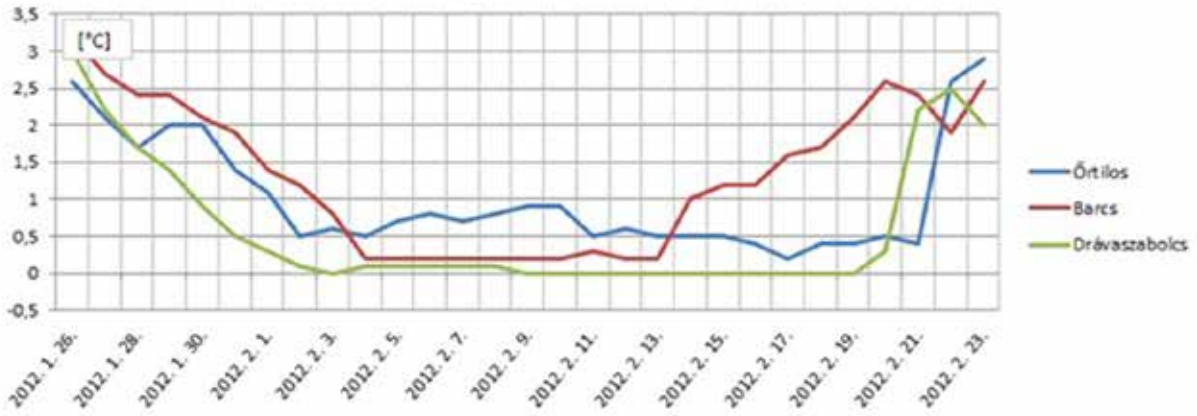

5. ábra - Őrtilos, Barcs és Drávaszabolcs meder közelében mért vízhőmérsékletei

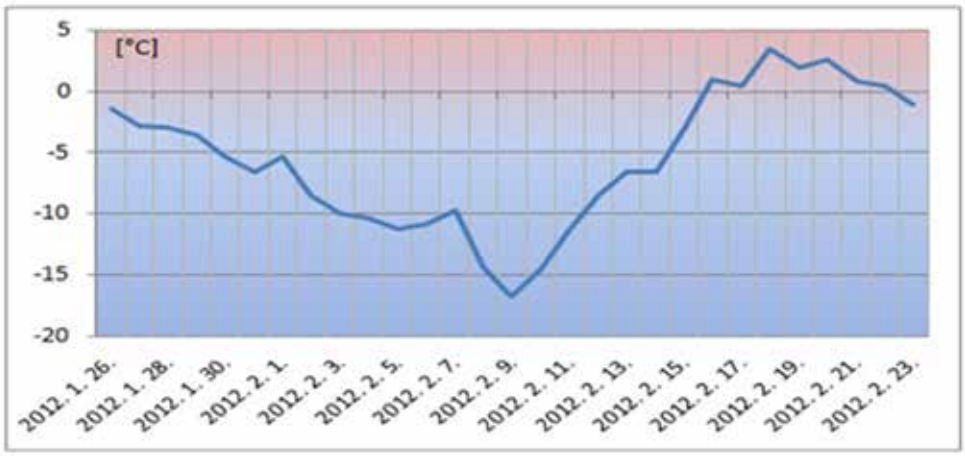

6. ábra - Sellye meteorológiai állomás napi átlaghőmérsékletei 2012 elején

	Január						Február														
Dátum	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Negatív hőösszeg	1	4	7	11	16	23	28	36	46	57	68	79	89	103	120	134	145	154	160	167	170

1. táblázat - Sellye állomáson számolt negatív hőösszegek

térsége) teljesen befagyott. A jeget 10-20 cm hó borította ebben az időszakban. Az Őrtilos - Barcs közötti szakaszon kisebb, 40 %-os zajlás volt észlelhető néhány napig. Az enyhülés a hónap második felében indult meg. Ennek hatására a felső befagyott szakaszon kezdődött meg a hirtelen gyors jégelvonulás. A jég a magyar szakaszról 3 nap alatt teljesen eltűnt. A jég levonulása egyetlen helyen, a 92 fkm-nél, Majláthpuszta térségében lévő sarkantyún torlódott, de a körülbelül fél méter magas torlaszt a víz ereje néhány óra alatt elbontotta és problémamentesen elvitte.

Az 1. táblázatban tüntettem fel Sellye meteorológiai állomás napi középhőmérsékleteinek alapján a negatív hőösszeg napi növekedését. A negatív hőösszeg a megszakítás nélkül nulla fok alatti középhőmérséklettel rendelkező napok hőmérsékleteinek összege. Az észlelések szerint az első zajló jegek február másodikán jelentek meg a folyón. Ekkor a negatív hőösszeg 36 °C volt. Az állójég kialakulásához, körülbelül 100 °C negatív hőösszegre volt szükség.

Végezetül a ***7. ábrán*** szeretném bemutatni az egyes jégszakaszokon észlelt jégjelenségek összesített ábráját.

7. ábra

Vállalkozunk

BALOGH József
szakaszmérnökség vezető-helyettes
Pécsi Szakaszmérnökség

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területi egységei (a szakaszmérnökségek) végzik a kezelésükbe tartozó töltések, vízfolyások, csatornák rendszeres és esetenkénti fenntartási, karbantartási munkáit. A munkákhoz korszerű és speciális géppark áll rendelkezésre, amelyek jobb kihasználása, az állásidők csökkentése érdekében az éppen nem dolgozó gépeket az egységek igyekeznek bérbe adni, illetve azokkal kiviteli munkákra vállalkoznak.

A tevékenységek, amelyekre vállalkozni tudunk:

Gépi földmunkák

Vállaljuk vízfolyások medrének tisztítását, iszapolását, terep- és rézsűrendezést, a kitermelt föld elterítését, esetenként szállítóeszközre rakását. A munkák végzéséhez nagyteljesítményű hidraulikus kotrógépek (lánctalpas és gumikerekes változatban is), az elterítéshez lánctalpas földtoló áll rendelkezésre. Jelentősebb ilyen jellegű munka 2017-ben a Korcsina csatorna iszapolása.

Gépi kaszálás, gépi cserjeirtás

Elvégezzük töltések, belvízcsatornák, kisvízfolyások medrének és partjának gépi kaszálását, cserjeirtást rendre vágva gyűjtéshez, vagy aprítva a mindenkori igényeknek megfelelően. A sík és rézsű felületek kaszálását MTZ alapgépre szerelt Hidrot gémmel, valamint különböző adapterekkel végezzük (szártépő, RM fej). Vállaljuk gyepfelületek időszakos karbantartását, tárcsázását, boronálását, valamint géppel megközelíthető, cserjével, bokorral benőtt területek tisztítását bozótirtó adapterrel, maximum 5-10 centiméteres tőátmérőig. Sással, náddal benőtt vízfelületek tisztítását úszó nádvágó munkagéppel végezzük.

Szivattyúzás

A vízátemelést befogadóba, illetve a vízpótlást nagy teljesítményű belvízvédelmi célú dieselüzemű mobilszivattyúkkal oldjuk meg, szivattyú egységenként 200-400 liter/másodperc teljesítményig, maximum 10 méter emelőmagasságig. MTZ traktorral meghajtható (kardán) szivattyúkkal is rendelkezünk. Oxigénhiányos vizek levegőztetését szivattyúval, porlasztó tárcsával végezzük vízpartról, de akár vízen úszó pontonról is megoldható.

A gépek igénybevételének díjai egyedi szerződések alapján kerülnek megállapításra. A kalkulált díj nagymértékben függ a munka helyszínétől (gépszállítás), volumenétől, a rendelkezésre álló szabad gépkapacitás mértékétől, de mindenképpen a piaci ár alsó szintjein mozog.

Az Igazgatóság gazdálkodásának lehetséges új szemlélete, és a 2017. évi első féléves gazdálkodás jellemzői

dr. MAKAY Gábor
osztályvezető
Közgazdasági Osztály

Az Igazgatóság - mint az államháztartás egységes rendszerébe tartozó költségvetési szerv - gazdálkodása az államháztartásra vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott.

Az államháztartás rendszerében a tervezést, gazdálkodást és beszámolást éves költségvetés alapján kell folytatni.

A költségvetési - és így az igazgatósági - gazdálkodás célja, szemben a magánszférára jellemző gazdálkodással, elsősorban nem a jövedelmezőség, hanem a közfeladatok ellátása. Hozzá kell azonban ehhez tenni, hogy a modern államigazgatás elvárása már, hogy a közpénz felhasználása során is elsődleges szempont legyen az eredményesség, hatékonyság és gazdaságosság kritériumainak való megfelelés.

Véleményem szerint a közfeladatok ellátása az előbb jelzett kritériumok figyelmen kívül hagyásával ma már nem elfogadható. Elvárás az államháztartás rendszerébe tartozó intézményektől, hogy közfeladataik ellátása során, a rendelkezésre álló erőforrások racionális felhasználásával, és ezáltal a köz javainak gyarapításával végezzék tevékenységüket.

E cél elérése érdekében ma már nem lehet idegen az államháztartás rendszerétől, és így az Igazgatóság gazdálkodásától sem a modern vállaltirányítási rendszereken belül megfigyelhető, első sorban azok által alkalmazott gazdálkodási technikák, a menedzsment-szemléletű gazdálkodás.

Mára már létjogosultsága van a vállalati gazdálkodásra alapvetően és régóta jellemző vezetés-irányítás-, tervezés-, menedzsment eszközök és módszerek, illetve az azokkal analóg eljárásmódok gyakorlati alkalmazásának is. Ehhez természetesen érdemes e módszerek költségvetési rendszerbe történő adaptálási lehetőségének vizsgálata, az e körben már fellelhető példák tanulmányozása.

Természetesen egy költségvetési szerv esetében mindezen új gazdálkodási szemlélet szigorú és mindenkori korlátjaként kell megjelölnünk a vonatkozó és hatályos jogi szabályozást. Mindazonáltal e szabályozási környezet sem jelenti azt, hogy ne lehetne a gazdaságnak e két alapvető szereplője (piaci illetve állami/önkormányzati) között a céljaik elérése érdekében megfelelő interakció, és ne kerülhetne sor az egyes szereplők által sikeresen alkalmazott eszközök kölcsönös alkalmazására.

Az Igazgatóság e téren úgy gondolom, hogy szerencsés helyzetben van - hiszen olyan költségvetési szerv, mely nem hatósági, hanem alapvetően vagyongazdálkodási, vagyonkezelési közfeladatokat lát el, a feladatok ellátásához szükséges erőforrással, mely erőforrások közé a gazdálkodás szempontjából elsősorban sorolható az ingatlanvagyon, géppark, a speciális humánerőforrás.

Az Igazgatóság ebből a szempontból hasonlítható a termelő vállalatokhoz, nyilván azzal a fő különbséggel, hogy az általa előállított eredmény alatt a közjavak bővítését és nem a profitot kell érteni.

A költségvetési szervek sorában éppen ezért az Igazgatóság egy olyan, mondhatni atipikus szereplőnek számít, mely esetében fokozottan igaznak minősülhet a fenti tétel, miszerint gazdálkodási módszerek tekintetében szükségszerűvé válik a piac vállalati szereplőinél megismert eljárások tanulmányozása, adott esetben alkalmazása.

Ismert, hogy sok költségvetési szerv idegenkedik a jól bevált gazdálkodási rutin feladásától, az új módszerek megismerésétől, mondván nincs értelme, és ha még lenne is, úgysem mérhető az előrelépés, az eredményesség.

Ezzel kapcsolatban azt gondolom, hogy az Igazgatóság - éppen a fent felsorolt atipikus gazdálkodási jogállása, helyzete miatt - szintén könnyebb helyzetben van. A vagyonkezelési, vagyongazdálkodási feladatok feltétlenül többet és mást jelentenek (az egyes költségvetési szervek által valóban kizárólagosan végzett) tisztán pénzügyi, pénzgazdálkodási feladatoknál. Az Igazgatóságnál, az általa folytatott tevékenységnél könnyen megtalálhatók és meghatározhatók azok az

eredményességi mutatók, ami alapján az előrelépés, a fejlődés mérhető.

Összességében elmondható, hogy ahogyan azt az elmúlt években megfigyelhettük például a kommunikáció, a PR területén is, ugyanúgy nyitottnak szükséges lenni a gazdálkodás területén is az eddig nem alkalmazott módszerekre, bízva az előrelépés lehetőségében, az eredményesség növelésében.

Az Igazgatóság 2017. első féléves beszámolója

Ahhoz, hogy az Igazgatóság 2017. évi első félévi gazdálkodásával, annak eredményével kapcsolatban megállapításokat tehessünk, érdemes a már rendelkezésre álló első féléves beszámoló (mérleg és költségvetési jelentés) adatainak az egész éves módosított előirányzathoz képest, valamint a tavalyi év hasonló időszakához képest történő összevetése.

Ami a kiadási oldalt illeti: a kifizetett személyi juttatásokkal kapcsolatban megállapítható, hogy azok az idei első félévben alapvetően a terveink szerint történtek – egyetlen módosító tényező, a szociális hozzájárulási adó (költségvetés elfogadásakor még nem ismert) 5%- os csökkentése miatti járulék mérséklődése volt.

A dologi kiadások és beruházások esetében megállapítható, hogy a féléves teljesítés elmarad az időarányostól , aminek hátterében elsősorban a közfoglalkoztatáshoz köthető egyes nagy beszerzések második félévre történő csúszása, valamint a projektekből rendelkezésre álló maradvány nagyobb részének második félévre tervezhető felhasználása áll.

Ha a költségvetési kiadásokat összességében nézzük, megállapítható, hogy a második félévben az első féléves adatnál nagyobb mértékű kiadással tervezhetünk, ami azonban a már jelenleg is ismert és szükséges beruházások miatt az első féléveshez képest nem jelent nagyobb mozgásteret számunkra.

Az első félévi bevételekkel kapcsolatban látható, hogy a keletkezett működési bevételek elmaradnak az időarányostól. Az éves terv teljesítése érdekében ezen a területen előrelépés szükséges.

A központi támogatás – köszönhetően a garantált bérminimum és minimálbéremelések miatti többlettámogatás első félévben történő, egyösszegű rendelkezésre állásának - a vizsgált időszakban több, mint 50 %-os teljesítést mutat.

Ami a 2017. év első felének a 2016. évhasonló időszakával való összehasonlítását illeti, megállapítható, hogy a személyi kiadások közel hasonló mértékűek, a dologi kiadások területén nagyobb volt 2017. évben a realizált kiadás, míg a beruházások területén pedig – köszönhetően az idén, pénzügyi szinten is beinduló projekteknek – szintén nagyobb mértékű adatot tartalmaz a féléves beszámoló.

Ami a 2017. év első félévét összességében illeti, azt lehet mondani, hogy alapvetően tervszerű, kiegyensúlyozott költségvetési adatokat tartalmaz a beszámoló, fokozottan figyelni kell azonban a működési bevételek tervezett mértékének éves teljesítésére.

Ezzel kapcsolatban jelenthet előrelépést a cikk első felében írt új módszerek alkalmazási lehetősége, az erőforrások hatékony és tervszerű kihasználása.

Egységek bemutatkozása
Pécsi Szakaszmérnökség

TROSZT Sándor
szakaszmérnökség vezető
Pécsi Szakaszmérnökség

A Pécsi szakaszmérnökség a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területi szerve.
Működési területe nem a közigazgatási határokhoz igazodik, hanem a vízgyűjtőkhöz, legnagyobb része Baranya megyére, kisebb része Somogy és Tolna megyére terjed ki.
A szakaszmérnökség gazdaságilag önelszámoló egység, ebben a vonatkozásban az üzemterv keretei között felelősen gazdálkodik, részt vesz a feladatterv elkészítésében, megvalósításában, gazdálkodik a feladatokhoz biztosított pénzügyi forrásokkal, majd beszámol a teljesítésről. Közreműködik a vagyonkezelési feladatok ellátásában. Előkészíti és végrehajtja a szakaszmérnökség kezelésében lévő, eszközök létesítmények és készletek leltározását, végzi a tevékenység ellátásához szükséges beszerzéseket,
A szakaszmérnökség négy felügyelőségre tagozódik: Pécsi, Sásdi, Villányi, Drávasztárai Felügyelőség. A szervezet élén a szakaszmérnök áll, az ő irányítása mellett működnek a felügyelőségek, valamint a Műszaki Biztonsági Szolgálat is.
A szakaszmérnökség központi egységből (szakágazati ügyintézők, gazdasági ügyintéző, központi adminisztráció) és 4 felügyelőségből - Pécsi, Sásdi, Villányi, Drávasztárai - (őrszemélyzet, szivattyútelep- kezelők, gépkezelők), valamint a Műszaki Biztonsági Szolgálatból (MBSZ) áll, 1994 óta működik ebben a szervezeti felépítésben. A szervezetet a szakaszmérnök vezeti, az ő irányítása mellett működnek a felügyelőségek, valamint a Műszaki Biztonsági Szolgalat is.

A jelenlegi aktuális létszám 49 fő közalkalmazott, ebből 8 fő szakirányú mérnök.

A Pécsi szakaszmérnökség feladata rendkívül sokrétű és összetett. Bemutatkozó cikkünkben tevékenységünket 3 feladatkörben csoportosítottuk: általános területi vízgazdálkodási feladatok ellátása és fenntartás, vízkárelhárítás és védekezés, igazgatósági szintű nem alaptevékenységhez tartozó szakfeladatok.

A **területi vízgazdálkodási feladatok** során működési területünkön folyamatosan figyelemmel kísérjük a vízi létesítmények állapotát működését, változásait, gondoskodunk az állami kezelésbe tartozó főművek, a kezelésünkre bízott állami vagyon üzemeltetésével kapcsolatos feladatokról. Felderítjük az engedély nélkül épülő vagy üzemelő vízi műveket és intézkedéseket kezdeményezünk a jogszerű gyakorlat biztosítására. Ezeket a feladatokat a felügyelők irányítása mellett a vízügyi őrszemélyzet (gát és csatornaőr) végzi. Az őrszemélyzet felügyeli a vizek tisztaságát is.
Kivizsgáljuk a hatáskörünkbe tartozó vagy a hozzánk irányított vízügyi panaszokat, kezdeményezzük azok orvoslását.
Üzemeltetői hatáskörben az illetékes szakágazatok által a szakaszmérnökségre irányított ügyek esetében nyilatkozatot teszünk, pl. vízfolyás megközelítés, keresztezés vonalas létesítményekkel, távvezetékekkel kapcsolatban.
A Pécsi Szakaszmérnökség üzemeltetési feladatain túl, saját eszközparkjával operatív tevékenységet is folytat, az állami főművek rendszeres, tervszerű fenntartási munkáit is elvégzi, pl. iszapolás, gépi kaszálás. Gondoskodik a kapacitásán túl (szabad forrásainak mértékéig) szükséges fenntartási munkák szakvállalkozó cégek részére történő kiadásáról.
Évente a jelenlegi fenntartógép kapacitásunkkal 2400 hektár területen tudunk kaszálást végezni. A védelmi vonalakon kétszer, a vízfolyásokon („A" kategóriás) egyszer kaszálunk. A kezelésünkbe tartozik 379 km („A" kategóriás) és 1076 km („B" kategóriás) vízfolyás. Árvízvédelmi töltés - Dráva bal part 78 km (330 hektár), Duna jobb part 19 km (100 hektár).
Fenntartjuk, üzemeltetjük, fejlesztjük a kizárólagos állami tulajdonban lévő műveket illetve vízi létesítményeket.
A Pécsi szakaszmérnökség 14 telepet üzemeltet. 7 gátőrházat (Gyűrűspuszta, Kémes, Majláthpuszta, Vejti, Felsőszentmárton, Bok, Kölked), 4 védelmi központot (Drávaszabolcs, Drávasztára, Mohács, Orfűi vízminőség védelmi központ), két területi felügyelőséget (Villány, Vásárosdombó) és a cserkúti telepet.
Ezen kívül a Duna menti belvizes öblözetben 4 szivattyútelepet (Kölked, Béda, Vizslak, Gerechát), a Dráva menti belvizes öblözetben pedig 3 szivattyútelepet üzemeltetünk (Matty, Gordisa, Lanka).

A **vízkárelhárítás, védekezési tevékenység** feladatkörben a felkészülési időszakban közreműködünk a különböző vízkár elhárítási feladatokkal összefüggő felülvizsgálatok megszervezésében és lebonyolításában. Gondoskodunk a felülvizsgálatok, alapján készített intézkedési tervekben foglalt szakaszmérnökségi feladatok végrehajtásáról.
A védekezésre való felkészülésben az MBSZ-nek jelentős szerepe van: alapvető feladata a vízkár elhárítási előkészítő és végrehajtó tevékenység folytatása, illetve az Igazgatóság védelmi raktárainak üzemeltetése, a védekezésekben résztvevő személyi állomány folyamatos továbbképzése, a védelmi osztag működtetése.

Az MBSZ az osztag részére elkészíti a védekezési feladatok ellátásához szükséges műszaki, riasztási tervet és azt folyamatosan alkalmazásra kész állapotban tartja, évenként gyakorlatot tart. A gyakorlat keretében gyakorolja a védekezési módszereket, szakmai fogásokat, a szervezés, a munkavezetés és irányítás feladatait. Gondoskodik a védelmi eszközök és anyagok, gépek szállítható szivattyúk, vízi járművek, továbbá az Igazgatóság központi és nála raktározott országos védelmi tartalékkészleteknek szakszerű tárolásáról, kezeléséről, karbantartásáról és folyamatos pótlásáról, megtartja a védelmi gépek, szállítható szivattyúk időszaki üzempróbáit.

Védekezés elrendelése esetén a szakaszmérnökség az Igazgatóság Kárelhárítási Szabályzata szerint, az abban számára előírt ár- és belvíz védekezési feladatokat hajtja végre, a védelmi szabályzatban foglaltak szerint részt vesz a védekezés operatív végrehajtásában.

A Pécsi szakaszmérnökség az egész Igazgatóságra kiterjedő, **nem alaptevékenységbe tartozó szakfeladatok**at is ellát: munkavédelem, tűzvédelem és vagyonvédelem, gépjármű ügyintézés, energiával kapcsolatos energetikus feladatkör.
A munkavédelmi referens a műszaki igazgató-helyettes szakmai irányításával ellátja a munkavédelmi tevékenység igazgatósági szintű koordinációját-, irányítását. A mindenkor hatályos munkavédelemre vonatkozó jogszabályok és felsőbb utasítások alapján szervezi a munkavédelmi tevékenységet, irányítja a biztonságtechnikai megbízottak, felelősök munkáját. Folyamatosan ellenőrzi a munkabiztonsági előírások

betartását és betartatását, a biztonság érdekében, a megelőző munka keretében, gondoskodik a szükséges képzésekről, vizsgákról, továbbképzésekről, együttműködik a munkahelyi egészségügyi szolgálattal, megszervezi a kötelező orvosi vizsgálatokat és ellenőrző vizsgálatokat.

Egyéb feladatai a szakaszmérnökség ügyintézőinek az Igazgatóság teljes gépjármű parkjának üzemeltetése, felügyelete: menetlevél, gépjárműjavítás, szervizelés, biztosítás, műszaki vizsgáztatás, statisztika, adatszolgáltatás.

Az Igazgatóság energiagazdálkodással kapcsolatos feladatait a DDVIZIG egész területén a Pécsi Szakaszmérnökség látja el: nyilvántartja az Igazgatóság villamos energia és vezetékes gáz fogyasztói helyeit, a felhasználásról nyilvántartást vezet. Szükség szerint jelentést készít a felhasznált energia mennyiségéről, költségeiről. Figyelemmel kíséri a szolgáltatói szerződéseket, szükség szerint a fogyasztási igények változása esetén gondoskodik azok módosításáról, gazdaságos vételezési formák kiválasztásáról.
A Pécsi Szakaszmérnökség közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatai: együttműködik a Közfoglalkoztatási Önálló Csoporttal, az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztállyal, a Vízrendezési és Öntözési Osztállyal, valamint a Kaposvári Szakaszmérnökséggel a közfoglalkoztatás tervezésében, szervezésében. Működési területén közvetlenül irányítja, felügyeli és ellenőrzi a közmunkaprogramban végzett tevékenységet. Ellátja az előbbiekhez kapcsolódó, a munkavégzések helyszínéhez kötődő operatív feladatokat.
Az idei évben átlag 350 főt foglalkoztatunk.

Vízrajzi mérőgyakorlat - 2017. május 23-25., Hajdúszoboszló-Balmazújváros

JAKAB Róbert
vízrajzi referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

2017. május végén újra megrendezésre került a már hagyományosnak mondható, évenként megtartott vízrajzi mérőgyakorlat. A gyakorlatnak ezúttal a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság adott otthont.
A rendezvény az alábbi három cél figyelembevételé-

vel zajlott: Elsődleges célja a más módon nem kalibrálható ADCP műszerek azonos mérési körülmények között történő összemérése, az ADCP-vel történő mérésekkel kapcsolatos esetlegesen felmerülő kérdések megválaszolása. A másodlagos elvárás mindig valamilyen vízgazdálkodásban fontos, de az adott vízügyi igazgatóság által egyedül nem teljesíthető méréssorozat végrehajtása. A harmadik – nem kevésbé fontos cél – az ország vízrajzzal foglalkozó szakemberei baráti találkozója, ahol kötetlenül tudnak tapasztalatokat cserélni, a felmerülő problémákat megbeszélni, ahol új barátságok köttetnek, a régiek pedig megerősödnek. A mérőgyakorlaton az ország tizenkét vízügyi igazgatóságáról és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Víztudományi Karáról érkeztek a mérőcsapatok.
A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság csoportjának a Kösely-csatorna Nádudvari hídjánál lévő mérőhelye jutott feladatul. A munka befejeztével a balmazújvárosi Keleti-főcsatorna nyugodt vizén történt meg a műszerek egyidejű összemérése. A csaknem ötven műszerrel történő összemérés sikerrel zárult. A mérőcsapatok által elvégzett közel 200 átkelés közül körülbelül mindössze 15-20 esetben tért el 5 százaléknál nagyobb mértékben az eredmény az átlagtól. Ráadásul a kontrollmérésként végrehajtott hagyományos forgószárnyas vízhozam mérés is megegyezett az ADCP-vel történt mérések eredményeivel. Igazgatóságunk csapata is sikerrel végezte el a feladatokat, a gyakorlaton használt négy ADCP műszerünk minden mérése a hibahatáron belül volt. Másnap délelőtt az adatok előzetes kiértékelése történt meg.
Ezúton is köszönjük a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársainak a szíves vendéglátását!

Víz Világnapi ünnepség 2017. március 21., Kaposvár

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs

Március 22. a Víz Világnapja, mely az ENSZ 1993-as kezdeményezése óta minden évben más és más megközelítésből hívja fel figyelmünket az élet, a tiszta víz fontosságára. A kezdeményezés fontos célja, hogy a jövő generációban is tudatosítsa a víz szerepének, védelmének jelentőségét.
Így - mint minden év márciusában -, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a fennállásának 100 éves évfordulóját ünneplő Magyar Hidrológiai Társaság Baranya és Somogy Megyei Területi Szervezetei centenáriumi rendezvényt tartottak Kaposváron, a Szivárvány Kultúrpalota dísztermében.

A rendezvény a „Szennyvizek? Tiszta Vizet!" jelmondat jegyében, gyermekeknek kiírt rajz és videó pályázat díjátadójával kezdődött. Ezt követően az alábbi szakmai programokon vehettek részt a meghívott vendégek:

Köszöntők
- Ift Miklós, Somogy Megyei Hidrológiai Társaság
- Márk László igazgató, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság/elnök, Baranya Megyei Hidrológiai Társaság
- Dr. Szlávik Lajos elnök, Magyar Hidrológiai Társaság
- Dr. Neszményi Zsolt, kormánymegbízott, Somogy Megyei Kormányhivatal
- Huszti Gábor alelnök, Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlése
- Borhi Zsombor alpolgármester, Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
- Nagy Csaba elnök, Baranya Megyei Önkormányzat Közgyűlése
- Dr. Balatonyi László osztályvezető, Országos Vízügyi Főigazgatóság

Előadások
- Fejezetek a 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság történetéből – Fejér László, a Magyar Hidrológiai Társaság Vízügyi Történeti Bizottságának elnöke
- Érdekességek és anekdoták 100 év távlatából – Dr. Solti Dezső, a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének egykori elnöke
- Szennyvizek? Tiszta vizet! fotóbeszámoló – Horvai Valér, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Fellépő vendégek
- Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium ifjúsági zenekara
- Somogy Táncegyüttes

Az elmúlt évekhez hasonlóan ebben az esztendőben is - a Magyar Hidrológiai Társaság centenáriumi évéhez is méltón - ünnepelhették a „vizes" szakemberek és nem szakemberek együttesen a Víz Világnapját.

Miniszteri elismerések a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság dolgozóinak

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs

A Víz Világnapja alkalmából rendezett budapesti központi ünnepség keretében a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság három dolgozóját tüntette ki dr. Pintér Sándor belügyminiszter.

A belügyminiszter magas színvonalú, példamutató tevékenysége elismeréséül Kvassay Jenő Emlékérem kitüntetést adományozott dr. Makay Gábor jogtanácsos osztályvezetőnek és Polgár Károly osztályvezetőnek.

A vízügyi ágazatban évtizedeken át végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréséül Miniszteri Elismerő Oklevélben részesítette Cser Valéria osztályvezető-helyettest.

Elismerésükhöz szívből gratulálunk!

Béremelés majd egy évtized után

dr. MAKAY Gábor
osztályvezető
Közgazdasági Osztály

Hosszú évek után sor kerülhet a vízügyi ágazat munkatársainak a közigazgatásban dolgozókhoz képest elmaradt illetmény színvonalának részbeni rendezésére.

A Kormány döntése értelmében, valamennyi vízügyi igazgatóság, illetve az Országos Vízügyi Főigazgatóság részére is, két részletben, átlagosan 15-15 %-os bérfejlesztéshez szükséges többletforrás kerül biztosításra, 2017 szeptemberétől, majd 2018. januártól.

Az Igazgatóság részére a szeptember elsejétől meghatározott bérnövelés előirányzata, majd ennek megfelelően a 2017. évre szükséges személyi többletforrás a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről biztosításra került.

Az előírásoknak megfelelően a béremelésben kivétel nélkül valamennyi igazgatósági közalkalmazott részesül, az érdekképviselettel történt előzetes egyeztetés és megállapodás szerinti elvek figyelembevételével, differenciált módon.

A béremelés második, 2018. januártól esedékes ütemének részletszabályai – eltekintve annak előre jelzett úgyszintén 15 %-os mértékétől – jelenleg még nem ismertek.

A béremeléssel párhuzamosan előkészítés alatt van a vízügyi középirányító szerv, a vízügyi regionális szervek és így az Igazgatóság állományának jogállását érintő jogszabály megalkotása, mely 2018. januárjától fog életbe lépni.

Az új szabályozás tervezete alapján a foglalkoztatást, munkavégzést illetően lényeges változások várhatók több területen is. Az eddigi közalkalmazotti szabályozáshoz képest többek között új munkakörök, illetménytáblázat kerül bevezetésre, de lesz változás a mindennapi munkavégzést érintő részletszabályok területén is.

Nemzetközi Duna Nap 2017. június 29., Barcs

PINCZEHELYI-TÁTRAI Tímea
PR munkatárs

A Duna vízgyűjtő országai a Duna Védelmi Egyezmény aláírásának 10. évfordulóját követően ünneplik a Nemzetközi Duna Napot, az elsőt 2004-ben rendezték meg. A nemzetközi nap célja, hogy felhívja a figyelmet ennek a csodálatos folyónak a természeti értékeire, mely – ahogy a szlogen is mondja - összeköti és nem elválasztja a folyó partja mentén fekvő országokat.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a Duna Nap magyarországi fő eseményét az idei évben a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság szervezésében bonyolította le a Dráva – mint a Duna egyik mellékfolyója - mellett Barcson, hiszen itt a Horvátországgal régóta fennálló szoros vízügyi kapcsolat jegyében a két nemzet együtt hívhatta fel a figyelmet a vizek értékére, racionális használatára, értékeinek megóvására és a közös teendőkre.

A műsor a vízügyes uszályon megtartott ünnepélyes köszöntőkkel kezdődött, majd szakmai előadásokkal folytatódott. A köszöntők sorát Somlyódy Balázs, az Országos Vízügyi Főigazgatóság vezetője kezdte meg, majd Neven Marčic, a Horvát Köztársaság Magyarországi Nagykövetségének konzulja, Magyar József, zágrábi magyar nagykövet, Silvio Brezak, a Hrvatske vode Eszéki Igazgatóságának igazgató-helyettese, Ivan Zavadsky az ICPDR titkára, Bíró Norbert a Somogy Megyei Közgyűlés elnöke és Nagy Csaba a Baranya Megyei Közgyűlés elnöke, végül de nem utolsó sorban Barcs Város polgármestere, Karvalics Ottó következett.

A vízügyi ágazatban futó projektek bemutatására is kiváló alkalom nyílt ezen a napon. Az Árvízi Kockázatkezelés, a Drávai hajózás, Záportározó építése a Baranya-csatorna mentén elnevezésű projektek ismertetésére is sor került.

Délután a színpadon a fellépő előadók műsorával folytatódott az ünnepség.

A vízügyi szakmai napot főzőverseny, sétahajózás, motorcsónakázás, valamint a közelmúltban lezajlott jeges ár-védekezésről szóló fotókiállítás megnyitója tette még színesebbé. Az országban működő 12 vízügyi igazgatóság, és az Országos Vízügyi Főigazgatóság emblémájával ellátott papírhajók vízrebocsátása az összetartozást és a folyamatos közös munkát jelképezte.

A rendezvényen a Duna-Dráva Nemzeti Park, a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt., Mesztegnyő Község Önkormányzata, a Dráva Múzeum, a Dráva Völgye Középiskola is információs pontokkal várta az érdeklődő meghívottakat.

Zsilipek, oldalműtárgyak üzemeltetése

POLGÁR Károly
osztályvezető
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2016 tavaszán megkezdte a vagyonkezelésében lévő vízfolyások oldalműtárgyainak felmérését. A felmérés célja a működési területünkön lévő összes műtárgy (híd, zsilip, áteresz, stb.) GPS-koordinátáinak felvétele, a jelenlegi állapot rögzítése és fényképfelvételekkel történő dokumentálása.

A felülvizsgálathoz szükséges kézi GPS-eszközök beszerzése után, melyekből felügyelőségenként 1 db került kiosztásra, igazgatóságunkon kidolgozásra került egy módszertan, amely alapján felügyelőink és csatornaőreink jelenleg is végzik a felmérést. A mérési eredményeket a Vízrendezési és Öntözési Osztály munkatársai folyamatosan dolgozzák fel. Az elmúlt 1 év során eddig körülbelül 2700 db műtárgy került felmérésre, amely így hozzávetőlegesen 60%-os készültségi állapotnak felel meg. Becsléseink szerint a feladat teljes körű elvégzéséhez további 1 évre lesz még szükség.

Nagy segítséget jelentene munkánkban, ha a működési területünkön lévő települések önkormányzatai megneveznék azokat a műtárgyakat, melyek fokozott vízkár kockázatot okoznak területükön. Ezek számbavétele, leellenőrzése, azonosítása kiemelt fontosságú feladatunk. Kérjük, hogy észrevételeiket juttassák el igazgatóságunk Vízrendezési és Öntözési Osztálya részére (***polgar.karoly@ddvizig.hu***) vagy a területi felügyelőinknek, csatornaőreinknek jelezzék ezek létét.

Országos Munka- és Tűzvédelmi Megbízotti Értekezlet 2017. május 23-24.

FATA Gyula
munka és tűzvédelmi ügyintéző
Pécsi Szakaszmérnökség

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) felkérésére 2017. május 23-24-én, Mohácson Országos Munka- és Tűzvédelmi Megbízotti Értekezletet szervezett, melyen az OVF és valamennyi vízügyi igazgatóság képviseltette magát.
Az értekezlet legfontosabb munkavédelmi előadása, „Az üzemorvosok szerepe a közfoglalkoztatás keretében" témakörben hangzott el az INFRAMED Kft. prezentációjában. A felvételek során előforduló problémákról, a munkabalesetek kivizsgálásáról, a kockázatértékelések elkészítéséről nyújtottak tájékoztatást.
Tűzvédelmi vonatkozásban a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság munkatársai tartottak beszámolót, tűzmegelőzés, tűzgyújtás, hatósági engedélyek kiadása témakörben.
Gyakorlati bemutatót igazgatóságunk bédai szivattyútelepén tartottunk, ahol működés közben olyan munkavégzési módokat ismerhettünk meg, mint például a szivornyázás, mely több kolléga számára még nem volt ismert.
Az értekezlet elérte célját, a meghívott előadók bemutatói a szakma további feladatainak végrehajtását segítették elő, a kötetlen beszélgetések pedig a baráti kapcsolatok elmélyülését.

Jogi sarok

dr. HORVÁTH Anita
jogász
Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály

dr. RÓNAY Anikó
jogász
Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztály

A vízügyi ágazatot és ennélfogva Igazgatóságunkat is kötelező, jelentős jogszabály-változások történtek az elmúlt félévben.

Mind a szakmai, mind a „funkcionális" egységek munkáját érinti az alábbiakban ismertetett néhány, a teljesség igénye nélkül:

- A 2017. évi XIII. törvény munkaszüneti nappá nyilvánította a nagypénteket.
- A Nemzeti Vízstratégia és a végrehajtását biztosító intézkedési tervről szóló 1110/2017. (III. 7.) Korm. rendelet rögzíti többek között a hazai vízgazdálkodás 2030-ig terjedő fő célkitűzéseiként a vízvisszatartás fokozását és vizeink jobb hasznosítását, a veszélyhelyzet-elhárítás orientált vízkárelhárításról a megelőzés központú vízgazdálkodásra történő áttérést, a vizek állapotának fokozatos javítását és a jó állapot elérését, a vízfolyások természetes állapotának megtartását.
- A 115/2017. (V. 19.) Korm. rendelet Egyes közbeszerzési tárgyú kormányrendeletek módosításáról rendelkezik.
- 1515/2017. (VIII. 14.) Korm. határozat A vízügyi igazgatási szervek bérfejlesztésével kapcsolatos feladatokról, mely elrendeli a vízügyi ágazatban dolgozók bérfejlesztését két lépcsőben, átlagosan 15-15% mértékben.

Módosult több gazdasági tárgyú, a gazdálkodást jelentősen érintő jogszabály is:

- 137/2017. (VI. 9.) Korm. rendelet Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi CXLII. törvény szerinti módosítással érintett egyes kormányrendeletek módosításáról,
- 2017. évi LXXVII. törvény Egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról,
- 224/2017. Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet módosításáról (különös figyelemmel a bevételek és kiadások várható alakulásáról szóló adatszolgáltatásra),
- 2017. évi C. törvény Magyarország 2018. évi központi költségvetéséről.

Nyugdíjas találkozó

ÓZDI Annamária
ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

Igazgatóságunk az idei évi nyugdíjas találkozóját szeptember 7-én tartotta meg. A közel 60 fős csapat délelőtt 9 órakor busszal kelt útra Drávaszentes felé. Első állomásunk a Dráva Kapu Bemutatóközponthoz vezetett, ahol megismerkedhettünk a Dráva érintetlenségéről híres Duna- Dráva Nemzeti Park természetvédelmi értékeivel. Vízügyi szakmai programként Barcson, a Jégmadár néven elhíresült hajócsodával megtekinthettük országunk legszebbik, vadregényes folyóját, a Drávát. Ebédünkre - hogy továbbra is a határfolyó közelében lehessünk - Igazgatóságunk Barcsi Hajózási Egységénél került sor. A szomorkás idő ellenére is nagyon kellemes napot tölthettünk együtt nyugdíjas kollégáinkkal.

„Alkalmazott Hidrobiológia" egyetemi kurzus

PÜSPÖK Ákos
műszaki ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (DDVIZIG) elhivatottan támogatja az oktatást, így 2017. március 21-én a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karának első évfolyamos hidrobiológus hallgatói és a Hidrobiológiai tanszék Ph.D hallgatója az „Alkalmazott Hidrobiológia" MSC kurzus keretében látogatást tehettek a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság központjában, ahol színes bemutatók keretében megismerkedhettek a DDVIZIG négy fő tevékenységi körével, az igazgatóság fő projektjeivel, az ott dolgozók tevékenységével. Előadások hangozottak el általánosságban a vízügyi ágazatról és az árvízvédelmi és folyógazdálkodási tevékenységekről, a DDVIZIG kisvízfolyásokon végzett tevékenységeiről, valamint a belvízvédekezés részleteiről. Ezt követően a területünkön működő vízrajzi hálózatról, a vízrajzi előrejelzésről és a vízkészlet gazdálkodásról szerezhettek a hallgatók további ismereteket.

A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete tagjainak elismerése

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő –gazdálkodási Osztály

2017. május 25-én a Magyar Hidrológiai Társaság a centenáriumi év szellemében megtartotta 2017. évi Közgyűlését Budapesten, a Károli Gáspár Egyetem dísztermében. A 100 éves Magyar Hidrológiai Társaság ünnepi programjainak ismertetése után az éves beszámolók következtek, majd a kitüntetések átadására került sor. A Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezetének Tagjai közül három személy kapott díjat.

Tiszteleti tag elismerésben részesült Degré András, okleveles vegyészmérnök, környezetvédelmi szakmérnök és közgazdász szakmérnök, elismert vízügyi szakértő, tanácsadó. Évtizedeken keresztül szervezte a „Fiatal hidrológusok Baranyáért" pályázatot. Elnöksége idején megszervezte a megyei szervezet 50 éves ünnepi évfordulóját. Megyei társasági tevékenysége mellett aktív tagja a Vízkémiai és Víztechnológiai Szakosztálynak. Több szakmai cikke jelent meg a Hidrológiai Közlönyben és a Hidrológiai Tájékoztatóban. Szakterülete elsősorban az ivóvíztisztítás, de foglalkozott szennyvízkezelési kérdésekkel és üzemeltetési problémák megoldásával is. Részt vesz az Eötvös József Főiskolán a szakmérnök képzésben.

Bogdánfy Ödön díjat kapott Sághiné Juhász Ildikó, okleveles bányageológus mérnök, vízkészlet-gazdálkodási referens, a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezet Titkára. Addigi tevékenységéért 2004-ben Pro Aqua díjat kapott. 14 éve tölti be a Baranya megyei szervezet titkári tisztjét. Öt választási ciklus alatt, három megyei elnök mellett végezte azt a sokoldalú, áldozatos munkát, ami biztosította a zökkenőmentes működést.

Pro Aqua díjat kapott Kardosné Hódosi Andrea, okleveles építőmérnök, a Tettye Forrásház Zrt. műszaki igazgatója. 1986 óta tagja a Baranya megyei szervezetnek. Szakmai tevékenysége rövid oktatói kitérővel a vízmű üzemeltetéshez kötődik. A társaság munkájában is a víziközmű szakág képviselőjeként szerzett érdemeket. Személye által állandósult a megyei szervezetben a vízellátás és csatornázás szakág színvonalas képviselete előadóülések szervezésével és a társaság támogatásával, nem utolsó sorban a vízmű jogi tagságának biztosításával.

Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Vízügyi ismeretterjesztés a stúdióban

CSOLCZ István
vízkárelhárítási referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság egy általános iskolásoknak szóló ismeretterjesztő műsorban való közreműködésre kapott felkérést.

A folyókkal kapcsolatos felső tagozatos tananyag megértését az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályunk munkatársaként, stúdióvendégként segítettem.

A felvétel eredményét 2017. április 6-án, 15.30-kor tekinthették meg az érdeklődők az M5 csatorna Felsős című műsorában.

A Magyar Hidrológiai Társaság szakmai napja Orfűn

SÁGHINÉ JUHÁSZ Ildikó
vízgazdálkodási referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő –gazdálkodási Osztály

A Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete 2017. május 24-én Orfűn tartott szakmai napot. A Szervezet igyekszik a fiatalokat is megszólítani és felébreszteni bennük a vízügyi hivatástudatot és a szakma szeretetét.

A résztvevők mindegyike találhatott magának olyan érdekességet a programban, amellyel gazdagíthatta tudását. A Vízfő-forrás melletti barlangkutató ház gondnoka fogadta a reggeli órákban a külön busszal érkezett csapatot. Kollégáink vetített képes tájékoztatókból ismerhették meg a környező forrásokat (Vízfő, a Pécsi barlangkutatók-forrása, Mészégető-források, Sárkánykút) és két barlangot (Vízfő, Mészégető), valamint a kutatási eredményeket, kiépítésüket és rekonstrukciójukat. A Vízfő barlang, annak szivattyú háza és a vízmérő műtárgyak, továbbá a barlangkutatók-forrásának megtekintése után az ebédre az Orfűi Malomban került sor. Délután az Orfűi Malom helyszíni bejárása mellett megismerhették a malommal kapcsolatos fejlesztési terveket és az eddig elkészült létesítményeket. A Magyar Hidrológiai Társaság továbbra is várja köreibe a fiatalokat és mindenkit, akit érdekel a szakma, valamint további program ötleteket is örömmel fogad!

Fekete Károlyra emlékezünk

ÚZ Mária
nyugalmazott kolléganőnk

Fekete Károly 1928-ban Derecskén született, de csak 10 éves koráig élt itt, mert 1939-ben édesapját Pécsre helyezték, így vele költözött a család is.

Pécsett a Széchenyi István Gimnáziumban járt középiskolába, s eredeti tervei szerint állatorvos szeretett volna lenni. Azonban sem az állatorvosi, sem a műegyetemre nem vették fel édesapja honvédségi múltja miatt.

Az ötvenes évek elején azonban „kiderült", hogy mégiscsak szükség lesz diplomás emberekre a szocializmus felépítéséhez - így vált lehetővé számára, hogy beiratkozzon a közgazdaságtudományi egyetemre. Ez azonban távol állt nagyon az elképzeléseitől és vágyaitól. Nem is töltött itt le egy teljes évet, sikerült a műegyetemre átkerülnie.

1954-ben diplomázott, és azonnal Pécsre került.

Fél évet a megyei tanácson dolgozott majd a Pécsi VIZÜGY-re került. Itt 1969-ig műszaki-vízellátási témákkal foglalkozott, 1970 januárjában azonban megalakult a Vízellátási és Csatornázási Osztály, melynek vezetője lett.

1979-ben lehetőség kínálkozott egy nigériai vízügyes tervezői munka vállalására – amit meg is pályázott és megnyert. Először csak 3 évre szólt a kiküldetés, ezt azonban a megbízói meghosszabbították még két évvel. Nagyon szeretett Nigériában dolgozni, és őt is szerették, megértő, jó főnöknek tartották a beosztottak, megbízhatónak a főnökök. Több kilométer vízhálózat, víztárolók tervezése, építésének kivitelezése emlékeztet az ottani munkájára.

1984-ben visszajött Magyarországra a VIZIG-re és a nyugdíjazásig hátralévő éveit is itt töltötte.

1988-ban ment nyugdíjba, nyugdíjas búcsúztatóján több régi kollégája is részt vett.

Jó kolléga, jó főnök, kedves ember távozott el közülünk 2017-ben.

Az első dunai gőzhajó, a Carolina története

JAKAB Róbert
vízrajzi referens
Vízrajzi és Adattári Osztály

A Duna első, valóban működőképes és szolgálatba állított gőzhajója nem Bécsben, Pesten vagy épp Pozsonyban épült meg, hanem egy kicsiny Baranya megyei településen, Sellyén. Építője a Poroszországban született, de már jó ideje Pécsen élő polgár, Bernhard Antal (Anton Bernhard) volt. E cikkben szeretnék megemlékezni személyéről, illetve az általa épített gőzhajóról, a Carolináról.

Bernhard Antalról viszonylag keveset tudni. 1779-ben született a poroszországi Elba folyó mellett fekvő apró Oberrathen településen. Élt Pécsen, Pozsonyban és Bécsben. Itt is hunyt el 1829-ben. Hajómalom tulajdonos és egy időben az eszéki révvám bérlője. A Dráván több hidat épített, és már 1811-ben javaslatot tett egy Budát és Pestet összekötő állandó híd ra. Hírnevet szerzett találmányával a hajómalmok, gőzhajók hajtására alkalmas vezérelt lapátú kerékkel, de mai ismertségét legfőképp a Carolina gőzhajónak köszönheti.

Folyami hajózás, áruszállítás a Carolina építésének idején

A XVIII. század elején a török végleg kiűzetésre került az akkori Magyarország területéről. Megkezdődött az elnéptelenedett területek újbóli benépesülése, a mezőgazdasági termelés fejlődött, a felesleg kivitelre került. A fejletlen közúthálózat miatt a folyók óriási szerepet játszottak az áruk szállításában. Folyóinkon ebben az időben több ezer teherszállító hajó működött. Ezek a hajók rendszerint fedett raktérrel rendelkeztek és több száz tonna (90 – 800 t) áru szállítására voltak képesek. A vontatásuk a folyón felfelé ló, vagy ember által történt, lefelé pedig a folyó sodrására bíz-

ták magukat. A szállítás nagyon költséges és nehézkes volt. Egy közepes méretű hajó vontatásához 10-15 hajós, 20-25 ló, 8-12 szárazföldi kísérő kellett. Az utazás útvonaltól, vízjárástól, időjárástól függően hetekig tarthatott. Sok kisebb szállítóhajót (Ulmer Schachtel) egyszeri útra terveztek, ezek körülbelül 20 tonna árut, valamint embereket szállítottak a folyókon lefelé. Útjuk végén szétbontották őket, faanyagukat pedig eladták. Sok sváb család érkezett ezen a módon Magyarország területére is. A Duna mentén a legfőbb ki-

kötők Győr, Komárom, Pest voltak. Bár Pozsony és Bécs között az elfajult meder megakadályozta vagy rendkívül megnehezítette a folyón történő közlekedést. A Tiszán Szolnok és Szeged váltak a legfontosabb kikötőhelyekké. Fontos vízi útként szolgált még a Száva valamint a Kulpa folyó, különösen miután megépült a Károlyvárost és az adriai Triesztet összekötő Lujza-út. 1802-ben elkészült a Tiszát és a Dunát összekötő Ferenc- csatorna is, amely 227 kilométerrel és mintegy 20 nap menetidővel csökkentette a Duna és a Tisza közti utazást. A hajókon főleg búzát, dohányt, gyapjút, bort, fát, erdélyi sót szállítottak. Ausztria felől iparcikkek és egyéb áruk érkeztek.

A Carolina gőzhajó

A hajó I. Ferenc császár és király feleségéről a Carolina nevet kapta. A hajótest jó minőségű szlavóniai tölgyfából készült. Hossza 13,4 m, szélessége 3,2 m, merülése pedig alig 1 m volt. A hajót egy 24 lóerős Stampel gőzgép hajtotta. Bernhard Antal a Carolina gőzhajón számos új technológiai megoldást alkalmazott. Jelentős újítás volt, hogy a korábbi Watt-féle himbás gőzgép helyett, a későbbiekben elterjedt himba nélküli körbeforgó gépet tervezett. Jelentősen eltért a gőzfejlesztés módja is az akkoriban megszokott megoldásoktól. A gőzt 6 db 26 cm átmérőjű, 1,4 m hosszú rézcsőben fejlesztette, amely kétféle okból is előnyös volt. Egyrészt lényegesen gazdaságosabban üzemelt, másrészt a korabeli szakemberek biztonságosabbnak ítélték az addig használt kazánoknál. Ez sem volt elhanyagolható szempont tekintve, hogy 1830-ig az Egyesült Államokban 50, míg a Dunán is 3-4 komoly kazánrobbanás történt. További igen jelentős újítás volt a vezérelt lapátú hajtókerék. Bernhard Antal ere-

detileg ezt a fajta lapátkereket hajómalmok meghajtására tervezte, illetve sikerrel használta már 1815-ben. Lényege, hogy a rögzített lapátú hajtókerék esetében

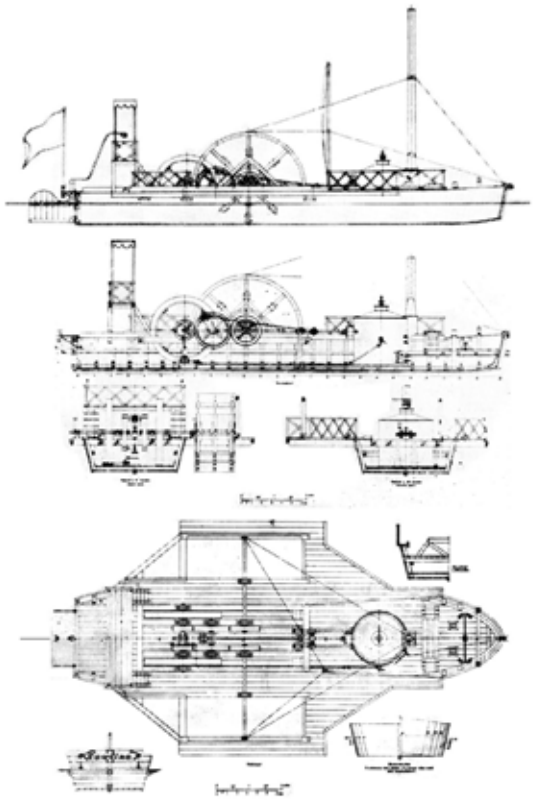

csak a legalsó lapát áll merőlegesen a víz sodrára, míg a vezérelt lapátú kerék esetében az összes, így tehát hatékonyabban használja fel a víz erejét. A vezérelt lapátú hajtókerékre Bernhard Antal szabadalmat is kapott. A vezérelt lapátú kerékkel felszerelt gőzösök csak később, a század derekán jelentek meg újra a Dunán. A kor gyakorlatával szembemenve az áruk elhelyezése nem a hajón magán történt, hanem uszályokra rakodva vontatással értek el a termékek a rendeltetési a céljukhoz. A tervező gőzzel hajtott vontatócsörlőt is szerelt a hajóra, amivel szintén évtizedekkel előzte meg a korát. Bár kevésbé fontos, de említésre méltó még, hogy a hajó világítása az akkor még újdonságnak számító gázvilágítással lett megoldva. A kicsiny hajón kabin nem volt, az időjárás viszontagságaitól egy piros-fekete színű ponyva védte utasait. A hajó kormányzására a hagyományosnak mondható, hátul középen elhelyezett kormánylapát szolgált.

A hajó és Bernhard Antal gőzhajózási vállalkozásának története

A XIX. század elején Amerikában és Angliában rohamosan terjedt a gőzhajózás. Kissé lemaradva, ugyan de a kontinens is követte. A fejlődést látva az Udvari kamara 1813-ban felhívást adott ki „áruval terhelt hajóknak vontatóállatok felhasználása nélküli, vízfolyás ellen való vontatásának" megvalósításáról. A felhívás 15 évre szóló privilégiumot biztosított egy bizonyos folyószakaszra, annak a személynek, aki a szigorú feltételek mellett bemutatja működőképes hajóját. Bernhard Antal 1816-ban Sellyén neki is látott a gőzhajó megépítésének. Segítségére volt Gregor Huck szerelő valamint számos befektető és támogató. Az első újsághírek 1817 januárjában jelentek meg a készülő hajóról. 1817. március 21-én történt meg a hajó vízre bocsátása. Május másodikán pedig már Bécsben debütált, ahol sétautakat tett a meghívottak legnagyobb

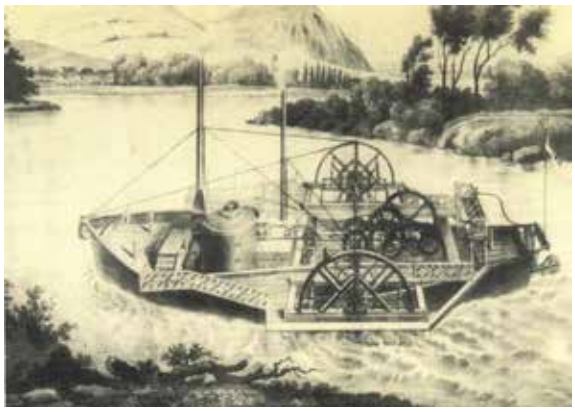

megelégedésére. Októberben megtörtént a hatóság által elrendelt műszaki ellenőrzés. A bizottság a hajót alkalmasnak ítélte a kitűzött feladatra, ennek ellenére a kiváltság adományozása késett. Január elején újabb vizsgálatot tartottak, de a nagy hideg miatt a hajót nem indították útnak. Ezután a hajót a tél idejére szétszedték és majd csak jövő év közepére sikerült újra működőképes állapotba hozni. A hatóságok késlekedésének oka, hogy egy, az udvarban jó kapcsolatokkal rendelkező francia származású lovag bizonyos St. Leon és társa is belekezdett saját hajójának (Duna gőzös) építésébe Bécsben. A nyár folyamán a Carolina a Bécs közeli vizeken több sikeres próbautat tett meg közel 50 tonna farakománnyal megrakott dereglyét vontatva, illetve Bernhard Antal rövid sétautakon mutatta meg a hajót a nagyközönségnek és számos előkelő személynek. A hajó különösebb gond nélkül vette az első akadályokat, a folyón felfelé a megpakolt dereglyével 3,4 km/h, míg lefelé 17 km/h sebességgel haladt. A hatóság azonban meglepetésre újabb próbautat kívánt. Ezt a próbautat azonban már a magyar Duna szakaszon hajtották végre. Szeptember elején Bécsből Pestre indult a hajó. Pozsonyban, Pesten újabb bemutatókat tartottak az érdeklődő közönségnek. 1818. szeptember 16-án indult a Carolina addigi legnehezebb megméretetésére. A feladat Pestről Komáromba hajózni egy 542 mázsa teherrel megrakott teherhajót vontatva. A Duna magas vízállásánál, áradás közben indultak útnak. Az utazás szeptember 25-én fejeződött be és a korábbiakkal szemben nem volt problémamentes. Zátonyok, máskor gyorsfolyású szakaszok, vagy éppen a reggeli köd nehezítette a haladást. Technikai problémák is adódtak, időnként meg kellett állni, pihentetni a gőzgépet, ellenőrizni, beállítani egy-egy alkatrészt. De a legnagyobb problémát a nem megfelelő szén okozta. Ezúttal a kazán fűtéséhez nagyon kormolódó fekete kőszenet használtak a már kipróbált és jól bevált fényes palaszén helyett. A kazán bekormolódása miatt három alkalommal is meg kellett állni a megtisztítása végett, amely mintegy három nap késedelmet okozott. A hajó végül teljesítette

a követelményeket és 1819. január 11-én Bernhard Antal, St. Leon lovaggal egyetemben minden további gőzhajózási vállalkozás kizárásával 15 éves kiváltságot kapott a Duna és mellékfolyóin történő gőzhajózásra egészen Bajorországtól a török határig. A Carolina 1819. október végén indult első igazi kereskedelmi útjára. A következő év májusában a hajó Pesten gyanús körülmények között elsüllyedt, de komolyabb baja nem történt, így kiemelése után Bernhard új vállalkozásba kezdett. Pestről Budára ebben az időben kétféle módon lehetett átjutni. Egyrészt a repülőhídon (ami gyakorlatilag egy kötél mentén közlekedő komp, amely a víz energiájának segítségével jut el az egyik partról a másikig), míg a másik lehetőség a hajóhíd volt. Bernhard Antal és társa Simon József 1820 nyarán indította meg menetrendszerű hajójáratát Pest - Batthyány-tér – Császárfürdő – Margitsziget – Óbuda útvonalon. Az utasok egy „csinosan épített" 50 főt befogadni képes kabinnal is ellátott dereglyében foglaltak helyet. Sajnos a vállalkozás nem volt nyereséges, részben amiatt, hogy egy rendelet szerint az utasoknak a viteldíj mellett a hídvámot is meg kellett téríteniük. November végén meg is szűnt a járat és a Carolina Eszékre került. A hajó utolsó feljegyzett tevékenysége 1821 januárjából való, mikor is a jégzajlásban elsodort eszéki híd repülőhíddal történő pótlásáig a két part közti összekötetést biztosította. 1822-ben a hajó „emberi rosszindulat folytán" elsüllyedt. Bernhard Antal terve a magyarországi gőzhajózás meghonosításáról tehát egyelőre nem sikerült. Az eredetileg is kísérleti járműnek szánt Carolina gőzgépe a gyakorlatban gyengének bizonyult a vontatáshoz. De a kudarchoz a gazdasági körök érdektelensége, valamint a munkájukat féltő hajósok ellenséges viselkedése is hozzájárult. Bernhard Antal azonban nem adta fel. Új, a Carolinánál lényegesen nagyobb és erősebb (100 LE) hajót tervezett. A hajótest 1823 őszére elkészült, a nagy és bonyolult gépek viszont csak 1827-ben kerültek leszállításra. Azonban pénzügyi nehézségek miatt a hajó végül már nem készült el. Bernhard Antal ezután elhagyta az országot. A gőzhajózást a Dunán végül az Első Dunagőzhajózási Társaságnak sikerült meghonosítania 1830-ban (Franz 1 gőzhajó).

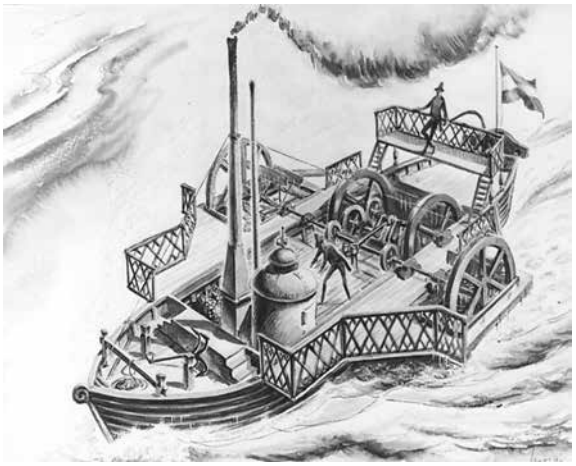

A hajóról az utolsó hír 1824-ből származik, amikor is a feljegyzések szerint a Dráva egyik szigetén már csak roncs állapotban, félig a homokba süllyedve volt fellelhető.

Források:

- Jankó Béla - A gőzhajózás kezdete a Dunán, „Carolina", az első gőzhajó
- Stanislav Južnič - Gruber's machine-ship: Early machine boats in Habsburg Empire
- http://www.shipmodell.com/index_files/SHIP-MODELL_CAROLINA.htm
- Magyar Életrajzi Lexikon 1000-1990
- Egyéb internetes források

Fenntarthatósági témahét a Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskolában

KLEIN Judit
igazgatási referens
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is részt vett a szigetvári Dél-Zselic Tinódi Lantos Sebestyén Általános Iskola által szervezett „Fenntarthatósági témahét" című programon.

A rendezvény keretében április 26-án igazgatóságunk szakmai munkatársa - Horvai Valér - a saját utazásai során tapasztaltakról tartott előadást „Szennyvizek? Tiszta Vizet!" címmel 5. és 6. osztályos diákoknak.

Virág Mihály születésének 70. és halálának 25. évfordulójára

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

Virág Mihály (Misi) fiatalon, 45 évesen elhunyt volt kollégánk, hetven éve 1947-ben Makón született.

A békéscsabai Vízgazdálkodási Technikum elvégzése után volt iskolája Leningrádba javasolta küldeni továbbtanulás céljából, de ő azt visszautasította. Így mint politikailag megbízhatatlan „csak" a bajai Vízgazdálkodási Felsőfokú Technikum maradt a számára.

Itt Dr. Zsuffa István professzor úr hamar felfedezte a kiváló matematikai képességeit és a hidrológia, a matematikai statisztika, a valószínűségszámítás irányába terelte az érdeklődését. Az iskola és a katonaság után rövid szegedi kitérőt követően Barcson a vízügyi szakközépiskolában tanított, majd 1973-tól haláláig a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság hidrológusaként dolgozott. A napi munkája mellett számtalan tudományos cikket írt, vagy működött közre olyan neves hazai szakemberekkel, mint pl. Lászlóffy Woldemár, Zsuffa István, akik a magyar vízgazdálkodás meghatározó képviselői voltak.

Kutatómunkái közül még ma is használjuk aktualizált formában a Dél-Dunántúl vízfolyásaira anno Eszéky Ottóval közösen készített „Vízgyűjtők hidrológiai feltárása" című többkötetes művét, ami számítási-becslési módszereket adott a korábbi vízrajzi mérések adatait felhasználva, a vízgyűjtők jellemző vízhozamainak meghatározására.

Energiáit a napi munka nem kötötte le, szakmaszeretete az oktatásra is kiterjedt. Zsuffa Istvánnal és Eszéky Ottóval alapítói voltak a Magyaregregyen igazgatóságunk által létrehozott oktatási központnak, ahol a jövő „vizes" szakemberei sajátíthatják el napjainkban is a hidrológiai alapjait egy konkrét vízgyűjtő (Völgységi-patak) hidrológiai feltárása során. Emléktáblájuk a létesítmény falán ma is látható.

Misi annak ellenére, hogy az agya legalább egy Commodor 64 számítógép sebességével dolgozott, nyitott, vidám, igazi társasági ember volt! Számtalan közös árvízen, mérőgyakorlaton a vízrajzi csoport oszlopos tagjaként garantálta a jó hangulatot a környezetében.
Korai halála nagy űrt hagyott maga után a hazai hidrológus szakmában.
Kimagasló munkásságát posztumusz Pro Aqua emlékéremmel ismerték el!
Nyugodj békében továbbra is Misi a vizek égi birodalmában!

Ózdi Annamária versei

Ősz, a csendes

Csendes vagy ősz,
csendesebb, mint máskor,
s bár szólongathatsz
éngem mindenütt,
te sem lehetsz magánosabb,
mint szívem a lágyan
ringatózó fák között.

Színes levelekkel hódolsz,
s oly kedves vagy hozzám,
szépséged ezerjét
bár visszaadni tudnám.
Ne nézd kincseimet,
olyan nincsen nekem- semmi,
üres kézzel jöttelek
hűen szeretni.
Társammá választlak
nem kell más- senki,
hazug a világ, s
igaz is csak te
magad tudsz lenni.

Csendesen megyek,
csendesebben, mint máskor,
távolba réved szemem,
s látom ám, hogy
kinyúlt karokkal
türelmetlenül vár
a végtelen.

Reggel

Álmos reggel kong az ablakon,
kilincsen csillan a Nap,
s mára sincs más dolgom,
mint némán bámulni
a fénysugarak alatt.

Kattan a zár, s tisztet áll
minden pillanat,
felkacag a szobám
sarkába meredő
nyirkos hangulat.

Magasra nézek-
a plafonra képet rajzolok.
Felgyorsítanak, érzem
e forró világban
a hűs mindennapok.

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Lieber Zoltán, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG

DRÁVÁTÓL A BALATONIG

A DÉL-DUNÁNTÚLI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG IDŐSZAKI LAPJA

2018 | I.

DRAWA projekt, VIZEK projekt
Fontos vízügyi jogszabályi változások
Hidrológiai Emlékpark Kaposváron
Szakirányú oktatás támogatása

Tartalom

MÁRK László
Előszó 3

DOMÁNY András
Turisztikai hajóútfejlesztés a Dráván 4

CSOLCZ István
Magyar-Horvát határvízi együttműködés a 2017-es évben 5

HORVÁTH Gábor
Magyar-Horvát drávai hidrológusi adategyeztetések története 7

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Országos Vízügyi Jogi Konferencia Kövestetőn 8

SINDLER Csaba
A VIZEK projekt bemutatása 9

MOSONYI Zoltán
MÁSZ 10

FONÓD András
A magyar Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotása 11

SINDLER Csaba
Változások a vízügyi nyilatkozatok,hozzájárulások kiadásában 12

SÁGHINÉ Juhász Ildikó
A Magyar Hidrológiai Társaság szakmai napja Pécsett 13

KOMLÓS Éva
A belső ellenőrzés preventív funkciója 14

dr. HORVÁTH Anita
Jelentősen változott a vízügyi dolgozók jogállása – egy jogviszonyváltozás margójára 15

dr. RÓNAY Anikó
Ügyvédi kamarai tagfelvétel jogtanácsosoknál 17

dr. RÓNAY Anikó
Jogi sarok 18

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Zsigmondy Vilmos halálának 130 éves évfordulójára emlékezünk 19

BENCS Zoltán
Hidrológiai Emlékpark Kaposváron 20

VÁRADI Nelli
Bemutatkozik a Kaposvári Szakaszmérnökség 21

KLEIN Judit
Pályaválasztási nyílt napok a Dráva Völgye Középiskolában 23

KLEIN Judit
Országjáró Vízügyi Roadshow 23

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
Nyílt nap a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karán 24

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
A DDVIZIG is támogatja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karát 24

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kar
Egy éve az NKE-n 25

Horváthné Madarász Zsuzsanna
Bemutatkozik a Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma 26

SCHUBERT József
György Béla igazgatónkra emlékezünk… 28

Ózdi Annamária versei 29

Előszó

MÁRK László
igazgató

Tisztelt Olvasó!

Az előző évi zárások és értékelések a végéhez közelednek, az új év tervei összeálltak. Javában benne vagyunk a 2018-as évben.
Ilyenkor mindig kérdés, hogy mire számíthatunk az előttünk álló időszakban, évben, években.
A most körvonalazódó lehetőségek rövid távon hasonlóak az előző évihez, hosszabb távon bizakodóak vagyunk.

Mozgalmas év áll mögöttünk, megkezdődött több, az előző időszakban előkészített pályázatnak a végrehajtása, de új pályázati lehetőségek előkészítése is folyamatban van.

A Kormány határozata értelmében két ütemben átlagosan 15 %-os béremelésre került sor, mely intézkedés feltétlenül időszerű és indokolt volt. A béremeléstől a munkaerő elvándorlás mérséklődését és az elvárható szakmai színvonal biztosítását reméljük.

2018. január elsejével a béremeléseken túl a munkáltatói-munkavállalói jogviszonyban is lényeges változások következtek be. Megváltozott az igazgatóság dolgozóinak besorolása, előmeneteli- és illetményrendszere, és módosultak a szabadságok is.

Számos sikeres rendezvényen vagyunk túl, mint például a Magyar Hidrológiai Társaság alapításának 100 éves, a Társaság Baranya Megyei Területi Szervezetének 65 éves, és a Somogy Megyei Területi Szervezet 45 éves évfordulója.
Ez az év is bővelkedni fog a különböző rendezvényekben, ebben az évben is megünnepeljük a víz világnapot és a nemzetközi Duna-napot.

Az elmúlt évben a vízügyi ágazatot, és így az Igazgatóságot is érintő történések közül egyértelműen kiemelendő a kollégák javadalmazását illető pozitív változás.

Újdonság a hivatali érdekből történő átirányítás lehetősége, a kötelező képzés és továbbképzés, valamint az évente kötelező teljesítményértékelés és minősítés.

Erről és még sok aktuális témáról, eseményekről találnak cikkeket kiadványunkban a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság tevékenysége és az ágazat főbb feladatai iránt érdeklődők.

Örömömre szolgálna, ha mind többek érdeklődését keltenék fel a cikkek és időről-időre hasznos információkkal szolgálhatnánk.

Turisztikai hajóútfejlesztés a Dráván

DOMÁNY András
árvízvédelmi ügyintéző
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

Tavalyi év áprilisában pozitív elbírálásban részesült Igazgatóságunk „Development of touristic navigation on Drava waterway between sections of 0+000–198+600 rkm" című INTERREG V-A Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2014-2020 pályázati kiírásban DRAWA – HUHR/1601/2.1.3./0010 azonosító számon induló projektje. A pályázatban megfogalmazott Dráva hajóútjához kapcsolódó vízi turisztikai célok megvalósítása 2017. június közepe óta folyamatban van. A tavaly nyári Nemzetközi Duna Nap alkalmából egy drávai hajózással egybekötött projektbemutatóval indult a pályázat, mely jó alkalom volt arra, hogy szélesebb körben ismertetésre kerüljenek a célkitűzések.

A program második trimeszterének elején, 2017. decemberében Donji Miholjac egyik látványossága, a Mailath kastély adott gyönyörű helyszínt a projekt nyitó rendezvényének, mely a horvát partner szervezésében került megtartásra.

Az év további részében Igazgatóságunk – vezető kedvezményezettként – a projekt ütemezésének megfelelően megkezdte a megvalósításhoz szükséges eszközök beszerzését. 2017. év őszén a drávai hajóút középvízi medrének felméréséhez szükséges Sonar mérőrendszer, GPS mérőállomás és hozzá tartozó adattároló egység, illetve az év végén a felmérés nélkülözhetetlen eleme, a motorcsónak került beszerzésre.

Ezen mérőeszközök helyes használata és az adatok kinyerése érdekében a Dráva mederfelmérést végző vízügyes kollégák elméleti és gyakorlati oktatása is lezajlott 2018. év januárjában.

Itt színvonalas előadások keretében kerültek ismertetésre mindkét fél által a projektben kitűzött célok, a hajóút felmérés mellett a Dráva menti területek turisztikai látványosságait magába foglaló okostelefonokra készülő letölthető applikáció, és egyéb fontos információs szóróanyagok tervezett tartalma, melyek legfontosabb célja a Dráva környéki magyar és horvát turisztikai, természetvédelmi látványosságok vendégforgalmának növelése, valamint a határon átnyúló gasztroturizmus fellendítése. A 2018. évi ütemterv alapján az év közepéig megvalósul a Dráva teljes hajóút vonalában a középvízi meder felmérése és a kinyert adatokból egy domborzati modell, majd digitális kitűzési térkép is összeállításra kerül, illetve az év végéig a horvát partner részéről a fentiekben említett okostelefonos applikáció is elkészül. 2019. év elején a pályázat lezárását megelőzően a Dráva mentén magyar és horvát oldalon a nagyobb kikötőkben a projekt elért céljait tartalmazó információs táblák is kihelyezésre kerülnek. A projekt megvalósításával nagy lépést teszünk a drávai víziút jövőbeli fejlesztésének irányába.

Magyar-Horvát határvízi együttműködés a 2017-es évben

CSOLCZ István
folyó- és tógazdálkodási referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya a vízgazdálkodási feladatok ellátására 1994-ben létrehozta az Állandó Magyar-Horvát Vízgazdálkodási Bizottságot. A Bizottság munkáját négy, szakágazati és területi alapon tagozódó albizottság segíti. A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója által vezetett Mura Albizottság végzi a Mura folyóval kapcsolatos határvízi egyeztetéseket. A Duna és Dráva Vízgyűjtő Albizottság a Dráva folyóval, valamint a közös érdekű határt metsző kisvízfolyásokkal és árvízvédelmi művekkel összefüggő feladatok mellett a Dráva hajóút-kitűzését és fenntartását is felügyeli.

Az albizottság munkáját hidrológus szakértők segítik. A Vízminőség-védelmi Albizottság a szabályzatában foglalt alapfeladatként végzi a Mura, Dráva és a Duna közös mintavételezését, vizsgálatát és a vizsgálati eredmények kiértékelését. Az Integrált Vízgazdálkodási Albizottság hatásköre a Víz Keretirányelv (VKI) végrehajtásával kapcsolatos, koordinálja a több albizottságot érintő feladatokat. Az utóbbi három albizottságnak a vezetője 2017-től igazgatóságunk munkatársa, a kormánymeghatalmazott-helyettesi pozíciót pedig továbbra is a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság igazgatója tölti be. Ennek köszönhetően a kapcsolattartás a horvát féllel közvetlen, nincs szükség közvetítő szervezetekkel történő egyeztetésre.

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2017-ben is folyamatosan zajlottak a közös érdekű vízfolyásokkal és árvízvédelmi művekkel kapcsolatos, éves munkaterv alapján végzett találkozók, egyeztetések. Céljuk a műszaki állapot felmérése, a fejlesztési elképzelések egyeztetése, a védekezési, fenntartási és üzemeltetési tapasztalatok megosztása. Az együttműködés speciális területe a Dráva hajóútjának kitűzésével, fenntartásával és fejlesztésével összefüggő feladatok köre.

A közös érdekű vízgazdálkodási kérdések megoldása érdekében fenti tevékenységeken kívül, de azokkal összhangban az elmúlt években több, az együttműködést segítő szabályzat kidolgozása zajlott. Esetenként több éves előkészítő munka eredménye érett be a szabályzatok megalkotásával. „A Duna-Dráva-Mura vízgyűjtők meteorológiai és hidrológiai adatainak kölcsönös cseréjére vonatkozó szabályzat" 2016-os jóváhagyása és aláírása után a Bizottság 2017-ben jóváhagyta "A magyar-horvát közös érdekű vízrendszereken végzett, illetve azokra hatással lévő munkák végzéséről, ellenőrzéséről, az azokkal kapcsolatos tájékoztatásról és finanszírozásról" című szabályzatot. Jelenleg folyamatban van az albizottsági szinten már egyeztetett és jóváhagyott, a „Kölcsönös segítségnyújtás eljárásrendje rendkívüli vízgazdálkodási helyzetekben" című szabályzat-tervezet Bizottsági szintű egyeztetése.

Szakágazati feladatként jelentkeznek a VKI előírásaihoz igazodó feladatok, így például a Vízgyűjtő Gazdálkodási Terv (VGT) készítés. A VGT-vel kapcsolatos szakértői szintű határvízi egyeztetéseket az illetékes albizottság végzi.

Mivel egyre kevesebb mennyiségben áll rendelkezésre megfelelő minőségű szabad vízkészlet, ezek hosszú távú hasznosítása a határon átnyúló vízfolyások esetében felveti a vízkészletek használatával kapcsolatos hosszú távú, államok közti egyeztetésre épülő megosztások kérdését. Az idő előrehaladtával ez egyre fontosabb területté kezd majd válni. Jelenleg a Dráva folyó magyar-horvát vízgyűjtőjének vízkészlet-hasznosításával kapcsolatosan már folyamatban van egy megalapozó dokumentum előkészítése.

Vízminőség védelem területén szintén a VKI előírásai alapján kell a monitoring tevékenységet folytatni. A nemzetközi egyezmény alapján közös érdekű vízfo-

lyásnak minősített élővizek esetében feladat azok állapotának minősítése és az állapotváltozás nyomon követése. A magyar és horvát fél által havonta végzett közös mérésekkel ellenőrizhető a vízfolyások fenntartható módon történő használata. A mérési eredmények elemzése többszörös kihívást jelent a szakemberek számára, mert az EU által megfogalmazott és a nemzeti szinten meglévő vízminőségi előírások harmonizálására van szükség. A vízminőség védelem területén dolgozó szakemberek folyamatos egyeztetést folytatnak annak érdekében, hogy a mérési eredmények kiértékelése egységes elvek alapján történjen, így biztosítva az egyes nemzeti jogszabályok alapján végzett minősítési eredmények összehasonlíthatóságát.

Mivel a természetvédelmi érdekek egyre nagyobb teret kapnak, a Dráván tervezett horvátországi vízierőművek kérdése is időről-időre visszatér. A téma a közelmúltban sem szakmai szinten merült fel, hanem a média irányította rá a figyelmet. Az ilyen nagy volumenű beruházások határvízi egyeztetést igényelnek. Jelenleg a horvát fél részéről szakmai szintű, hivatalos megkeresés még nem érkezett. Konkrét megkeresés az új horvátországi energetikai stratégia kidolgozását követően várható. A horvát fél jogkövető magatartása a záloga a szükséges előzetes egyeztetések lefolytatásának.

A közös érdekű vízrendszerekkel kapcsolatos fejlesztések jelentős finanszírozási forrásai az EU által kiírt pályázatok. A DDVIZIG az elmúlt évekhez hasonlóan 2017-ben is több, határon átnyúló pályázatot dolgozott ki horvát partnerek közreműködésével. Az „INTERREG V-A HUNGARY-CROATIA CO-OPERATION PROGRAMME 2014-2020" pályázati kiírásban beadott pályázataink közül kettő részesült pozitív elbírálásban. A „Boros Dráva és az Aljmaški rit mellékágak ökológiai revitalizációja", valamint a „Turisztikai útvonalfejlesztés a Drávai hajóúton, a 0+000 – 198+600 fkm között".

Az Európai Bizottság által kiírt LIFE Nature and Biodiversity pályázati kiírásra ismételten beadásra került a "Wise water management for the conservation of riverine and floodplain habitats along the Drava River" című pályázatunk, melynek elbírálása folyamatban van. A projekt a medermélyülési folyamat elemzését, mérséklési módszereit felhasználva az ártéri erdők vízellátottságának javítását célozza meg.

Az EU-s pályázatok révén jó lehetőség nyílik több országot érintő szakmai együttműködés kialakítására. Jó példa erre az árvízi előrejelzés fejlesztését célzó „Drava and Mura Water and Risk Management" (DAMWARM) c. projekt. A Szlovén Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium által a Duna Régió Stratégia 2. pályázati felhívásának keretein belül benyújtott pályázat is magyar közreműködéssel (OVF) valósul meg.

A Dráva folyó mértékadó árvízszintjével (MÁSZ) kapcsolatosan már hosszabb ideje folyik albizottsági szintű egyeztetés, melynek eredményeként 2018-ban létrejöhet annak a két ország által harmonizált változata.

Összességében elmondható, hogy az elmúlt évben több területen történt előrelépés a magyar-horvát határvízi együttműködés területén. Fent leírtakból következően a közeljövőben a VKI előírásaiból fakadó feladatok elvégzése; a már folyamatban lévő és a közeljövőben nyertes, közös pályázatok megvalósítása; valamint a mindennapi munkavégzést segítő fejlesztések előmozdítása jelöli ki az együttműködés fő irányait. A feladatok összetettsége ellenére bízhatunk azok hatékony megoldásában, hiszen közös céljaink megvalósítását a horvát szakértőkkel kialakított jó szakmai kapcsolat segíti.

Magyar-Horvát drávai hidrológusi adategyeztetések története

HORVÁTH Gábor
osztályvezető
Vízrajzi és Adattári Osztály

A Trianoni békeszerződés óta a Dráva folyó határt képez Magyarország és déli szomszédja között. A folyóval kapcsolatos együttműködés az országok részéről az ötvenes évek közepéig váratott magára. Szerencsére a szakmai szervezetek kezdeményezésére az együttműködés igénye egyre erősebben fogalmazódott meg és 1955-ben hivatalosan is létre jött egyezmény hatására immár több mint hatvan éve tervezetten, összehangoltan folyik a munka a folyó két partján működő vízügyi szervezetek között.

1955. augusztus 8-án Belgrádban írták alá az „Egyezmény a Magyar Népköztársaság és a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Kormánya között a vízgazdálkodási kérdések tárgyában" című dokumentumot, melynek keretében jött létre a Magyar-Jugoszláv Vízgazdálkodási Bizottság. Az egyezmény meghatározta a két fél feladatait a határt alkotó és metsző vízfolyások tekintetében elsősorban az árvíz, a jégvédekezés, a vízfolyások medrének és műtárgyainak fenntartására vonatkozóan, de „A Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy megvizsgálják mindazokat a vízgazdálkodási kérdéseket, valamint intézkedéseket és munkálatokat, amelyek befolyásolhatják a vízhozamot, a víz minőségét, és amelyek mindkét Fél, vagy az egyik Fél érdekében állnak". Ezzel megteremtődött a lehetőség a vízrajzi adatok kölcsönös vizsgálatára, ellenőrzésére, cseréjére is.

Az ötvenes évektől területi vízrajzi egységek hiányában a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet (VITUKI) szakemberei irányították, végezték a hidrometriai, hidrológiai munkákat az igazgatóság területén is. A nemzetközi kapcsolatokban a vízrajzi témákat szintén ők vezették. Eleinte csak a folyón lefolyt éves vízmennyiségeket egyeztették, majd a hetvenes évektől lényegesen kibővült az adategyeztetési munka dr. Szekeres János vezetésével. Az akkor kidolgozott módszerek napjaink munkájának is az alapjai. Meghatározásra kerültek a vizsgálandó állomások (Botovo-Őrtilos, Barcs-Terezino Polje, Drávaszabolcs-Donji Miholjac), a vizsgált paraméterek köre (vízhozammérési eredmények, vízállások, vízhozamgörbék, vízhozamok, lebegtetett hordalékadatok).

A délszláv háborút követően Jugoszlávia fokozatosan felbomlott. A Horvát Köztársaság megalakulása után született meg az „Egyezmény a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a vízgazdálkodási együttműködés kérdéseiben" 1994. június 10-én Pécsett. Az egyezmény alapja a korábbi magyar-jugoszláv egyezmény volt, azonban ezen egyezmény lényegesen részletesebben fogalmazta meg a két fél feladatait. A dokumentum alapján tevékenykedik az „Állandó Magyar - Horvát Vízgazdálkodási Bizottság", melynek több albizottsága van. A Dráva vízrajzi adataival a Duna - Dráva Vízgyűjtő Albizottság hidrológus szakértői foglalkoznak. Az egyezmény részletezi a megfigyelések körét, módját:

- A felek összehangolják a határvizek és az érintett vízgyűjtők viszonyainak mérésére és észlelésére vonatkozó tevékenységüket, beleértve a vízháztartást, a hidrometeorológiát, a vízrajzot, az árvizeket, a jégzajlást és a vízminőséget;
- egyeztetik a mérések és észlelések körébe bevont hidrológiai és vízminőségi paramétereket és a rendszeres adatcserébe bevonandó állomások listáját.

Az évente egyszer-kétszer sorra kerülő szakértői találkozókon a nyolcvanas évektől már az igazgatóság szakemberei is egyre hatékonyabban vettek részt, és napjainkra már gyakorlatilag ők végzik a teljes egyeztetési folyamatot.

A rendszeres találkozók lehetővé tették további együttműködések kialakulását is az évtizedek során. Több közös mérőgyakorlatra, módszertani bemutatóra került sor az elmúlt években.

Szintén több közös projekt született a találkozókon felvetett ötletek, szakmai igények alapján. Pédául:

- 2006 Integrált drávai monitoringrendszer kialakítása (Weblap)
- 2009 Drávai árvízi előrejelzés (Interneten is elérhető)
- 2012 A Dráva morfológia vizsgálata

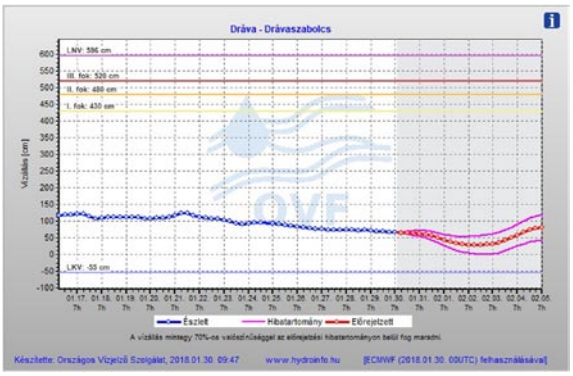

Az évtizedes hagyományokkal rendelkező munkáról elmondható, hogy a számítástechnika, elektronika, telekommunikáció fejlődésével egyre hatékonyabban, gördülékenyebben történik az adatok ellenőrzése, cseréje.

Országos Vízügyi Jogi Konferencia Kövestetőn

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR referens
Titkárság

2017. évben ismét a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság adott otthont az Országos Vízügyi Főigazgatósággal közösen megrendezett Országos Vízügyi Jogi Konferenciának. Idén rendhagyó módon külsős - nem vízügyes - előadók is szerepeltek a meghívott előadók között.

Vagyongazdálkodás és vagyonkezelés témában dr. Koroknai Krisztinát hallgathatták meg a résztvevő jogász és jogtanácsos kollégák, aki a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. Vagyonkezelők Vagyongazdálkodási Igazgatóságának csoportvezetője. Az országban működő 12 vízügyi igazgatóság folyamatosan együttműködik az MNV Zrt.-vel napi munkája során.

Dr. Bánáti Bálint a Szekszárdi Járásbíróság bírósági titkára "Az árvizek és belvizek okozta elöntésekből eredő deliktuális kárfelelősség kérdései a bírói gyakorlat tükrében" című előadásával szolgált nagyon hasznos információkkal a hallgatóságnak.

A két kiemelt témán kívül a mezőőri járulék önkormányzati gyakorlata, a nagyvízi meder-, partvonal szabályozás témaköre, valamint a projektberuházásokhoz kapcsolódó ingatlanjogi problémák is megvitatásra kerültek a két napos értekezleten.

A VIZEK projekt bemutatása

SINDLER Csaba
osztályvezető
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15 jelű Adminisztratív terhek csökkentése támogatási konstrukció Közigazgatási eljárások átalakítása, hatékonyságának javítása prioritásának keretén belül indult el 2015 októberében és fog befejeződni 2018 decemberében az a projekt, melyet a vízügyi ágazatban röviden csak VIZEK projektként emlegetnek. Valójában a **Mezőgazdasági Vízhasználat Információs és Ellenőrzési Keretrendszer kialakítása** elnevezésű, a Belügyminisztérium vezette konzorcium által 5,2 milliárd forintból megvalósítandó, kiemelt projektről van szó, mely számos és jelentős változást eredményez a vízügyi hatósági eljárásokban, ágazati nyilvántartásokban és szakmai munkában egyaránt.

A projekt kiindulópontja az volt, hogy mint ismeretes, a felszíni és a felszín alatti vízkészleteink mennyisége véges, felhasználásukra viszont egyre nagyobb igény mutatkozik. A vízgazdálkodás így olyan kihívással szembesül, mely szerint **egyidőben szükséges a társadalom lakossági, ipari és mezőgazdasági vízigényének kielégítése és a vízkészleteink minőségi és mennyiségi védelmének hosszú távon fenntartható biztosítása.** A probléma megoldásának felértékelődését a napjainkban egyre szélsőségesebbé váló időjárási viszonyok (és ezen belül csapadék tevékenységek) is erősítik, melyek ténylegesen veszélyeztethetik (többek között) a mezőgazdasági termelés biztonságát, gazdasági megtérülésének tervezhetőségét. Ehhez járul hozzá az öntözésfejlesztést támogató pályázati lehetőségek által támasztott vízjogi engedélyezési követelmények és a jelenleg túlságosan bürokratikus, lassú és nehézkes vízjogi engedélyezési folyamat. Ebből adódóan a projekt eredeti célja a mezőgazdasági (öntözési) vízhasználatok vízjogi engedélyezésének könnyítése volt, mely idő közben kibővült minden **vízügyi beruházás vízjogi engedélyezési eljárásának egyszerűsítésével, korszerűsítésével.**

De mit is jelent ez a gyakorlatban? Egy olyan **internet-alapú információs, nyilvántartási, engedélyezési és ellenőrzési keretrendszer** létrehozását, mely egyrészt segíti az ügyfelek tervezéshez, engedélyezéshez szükséges információval való ellátását, illetve hatósági ügyintézését, másrészt a vízügyi fenntartói-vagyonkezelői, hatósági és szakhatósági feladatokat ellátó szervezetek munkájának a hatékonyabbá tételét.
A keretrendszernek részét képezi például egy olyan úgynevezett **Előszűrő felület**, ahol az ügyfél (regisztrációt követően) előzetesen tájékozódhat az öntözendő vagy az egyéb vízügyi beruházással érintett terület alapvető vízgazdálkodási jellemzői (felszíni vagy felszín alatti vízkészletek rendelkezésre állása) vagy a tervezett öntözési beruházás megvalósításának gazdaságossága felől. A döntés-támogató modul ugyanis ez esetben segítséget tud nyújtani a várható beruházási és a vízhasználatból adódó költségek mértékéről. Mindezzel pedig kiszűrhetők azon kezdeményezések, melyek vagy a szükséges vízkészlet hiánya, vagy egyéb gazdaságossági okokból kifolyólag nem valósíthatók meg, így fölösleges tervezési és engedélyezési költségtől kímélve meg az ügyfelet.

Szintén a fejlesztés része, hogy a hatósági eljárásban részt vevő fenntartó-vagyonkezelő szervezetek (vízügyi igazgatóságok), hatóságok (katasztrófavédelmi igazgatóságok) és szakhatóságok adatállományait korszerű adatbázisokba rendezi, mely adatbázisok összekapcsolása egy **összefüggő, adat-duplikációktól és -ellentmondásoktól mentes, mindenben hiteles adatbázis-rendszert** eredményez. A rendszer magába foglalja a közhiteles vízikönyvi nyilvántartás elektronikus változatának, az úgynevezett **e-Vízikönyv** rendszernek a kialakítását is, mely révén megszűnik a területileg szétszórt származású, illetve különböző minőségben és mennyiségben tárolt adatokat tartalmazó, jelenleg még papíralapú vízikönyvi nyilvántartás. Mivel az adatbázis-rendszer képes együttműködni más informatikai rendszerekkel (feladatkezelő modul, dokumentum- és sablontár stb.), a szervezeteken belüli és azok közötti kommunikációt is hatékonyan fogja támogatni. Mindennek eredményeképpen biztosított lesz a vízügyi igazgatási és hatósági szervek számára a kiadott engedélyek és a hozzájuk tartozó adatok közvetlen elérése, valamint az ügyfelek számára kialakítandó ügyfélportál használatán keresztül a meghatározott adatokhoz történő hozzáférhetőség.
A keretrendszer kialakítása, az ügykezelés teljes elektronizálása, egyúttal a közigazgatási eljárás racionalizálása ily módon **megkönnyíti az információgyűjtést, ezzel gyorsítja az ügyintézést,** valamint csökkenti az adminisztrációs terheket mind az ügyfelek, mind a hatósági eljárásban részvevő szervezetek oldalán. Ezzel **egyszerre biztosítja a felszíni és felszín alatti vízkészletek, vízbázisok védelmét, illetve nyújt lehetőséget a hatékony és rugalmas ügyintézésre** – elhárítva ezzel a fejlesztések elől a bürokratikus akadályokat.

MÁSZ

MOSONYI Zoltán
kiemelt műszaki referens
Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály

A mozaikszó a „vízügy fogalomtárában" azt jelenti, hogy Mértékadó ÁrvízSzint.

A fogalomtárban az alábbiakat találjuk:
Mértékadó árvízszint (MÁSZ): Az a vízállás, amely - vagy a nála alacsonyabbak - ellen védekezni kívánunk. Ennek alapján választják meg, jelölik ki az árvízvédelmi művek magassági méretét. Régebben mindig a korábban előfordult legmagasabb - illetve azt további biztonsági szinttel megemelt - vízállást fogadták el mértékadónak.

1973 óra hazánkban egységesen az évi legnagyobb, jégmentes árvízszint meghatározott előfordulási valószínűségű (átlagos visszatérési időben is kifejezhető) értéke a mértékadó. Árvízvédelmi vonalainkat azóta úgy fejlesztették, hogy

- a fővédvonalak az átlagosan 100 évenként,
- a városok és ipartelepek védvonalai legalább az átlagos 120-150 évenként,
- egyes különleges magas árvízvédelmi biztonságot igénylő területek (Budapest, Győr, Szeged stb.) védvonalai átlagosan kb. 100 évenként,
- a kevésbé értékes területek védvonalai az átlagosan 60-80 évenként

egyszer előforduló árvizek ellen nyújtsanak védelmet.

Közérthetőbben a Mértékadó Árvízszint egy olyan a folyókon mesterségesen számított vízállás, mely a gátak kiépítési szintjét határozza meg.

Az utóbbi években a MÁSZ-t érintő változások felgyorsultak. Az ágazat vezetése felismerve az éghajlat-változás okozta kockázatokat, továbbá az ország teherviselő képességére is figyelemmel új jogszabályban határozta meg a MÁSZ-t érintő irányelveket (74/2014. (XII. 23.) BM rendelet).

A legfontosabb új elemek, hogy a mértékadó árvízszint felülvizsgálatát 6 évente végre kell hajtani és egységesen a 100 évenként előforduló legmagasabb jégmentes árvizet (hidrodinamikai modell alapján meghatározva) kell figyelembe venni.

Igazgatóságunk területét érintően a Dráva és a Duna folyókra van meghatározva ez az érték. A Dráva speciális helyzetű, mivel határfolyó lévén itt mindennemű változtatást, fejlesztést magyar-horvát relációban is vizsgálni szükséges. Így a 2014-es rendeletben még nem jelentek meg az új számítási eredmények, de a 2014-ben levonult drávai árvíz igazolta azok helyességét. Közben a horvát egyeztetések is zajlottak.

A 2017. december 29-i Magyar Közlönyben a korábbi jogszabály módosításra került (42/2017.(XII.29) BM rendelet). Az új rendeletbe már a modellből származó új drávai vízszintek kerültek be. Ennek következtében Őrtilos és Barcs között jelentős mértékadó árvízszint csökkentés (a legnagyobb változtatás Vízvár térségében 337 cm-es), a szakaszon belül Bolhó és Somogyudvarhely között 3,0 m-t meghaladó változtatás (csökkenés) történt.

A változtatás szükségessé teszi a szakaszon érintett települések vízkárelhárítási terveinek felülvizsgálatát is, melyet rövidesen igazgatóságunk dolgozói a vonatkozó jogszabály értelmében el fognak végezni.
A Barcs alatti részeken a MÁSZ értékekben változás nincs, itt a korábban érvényben lévő árvízi magasságot kell továbbra is figyelembe venni.

A magyar Öntözésfejlesztési Stratégia megalkotása

FONÓD András
vízrendezési ügyintéző
Vízrendezési és Öntözési Osztály

A Belügyminisztérium öntözésfejlesztési stratégia megalkotását tervezi az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) bevonásával együttműködve a Földművelésügyi Minisztériummal, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézettel (AKI). Ennek elkészítéséről szóló 1744/2017. (X. 17.) számú Kormányhatározat a Magyar Közlöny 168. számában jelent meg 2017. október 17-én.

A stratégia célja a termelés és a minőség stabilizálása és növelése, a mezőgazdaság és az élelmiszeripar - mint létfontosságú rendszerelem - biztonságba helyezése a klímaváltozás hatásaira reagálva, valamint a felszíni vizek határon belül történő tartása a minél nagyobb arányú felhasználás végett. A stratégia megalkotásának részeként újra (2014 után) felmérik a vízigényeket. Az AKI mellett az OVF műhelymunkálatai is megkezdődtek az alábbi, Kormányhatározatban is megfogalmazott részfeladatok végrehajtásával:

- az öntözési célú víztározási lehetőségek, kettősműködésű rendszerek vizsgálata, valamint vizsgálni szükséges még a belvízrendszerek üzemeltetését a védekezés fenntartása és a víz visszatartása és tározása érdekében,
- a védekezés fenntartására, a belvizek területen hagyására, a víz visszatartására, tározására szolgáló lehetséges területek meghatározása,
- a földművelésügyi miniszterrel együttműködve szükséges bemutatni a hatékony öntözéses gazdálkodás elterjesztéséhez és működtetéséhez szükséges műszaki, infrastrukturális feltételrendszert, humánerőforrás- és pénzügyi erőforrás igényt,
- az öntözésfejlesztéshez szükséges jelenlegi és távlati infrastrukturális, illetve vízkészlet-gazdálkodási lehetőségeiről szóló szakmai stratégia készítése.

Az öntözésfejlesztési stratégiában Magyarország termőterületeit a vízzel elláthatóság és termeszthetőségi szempontok alapján öntözhetőségi övezetekbe kívánják sorolni, úgymint öntözhető, kis beavatkozással öntözhetővé tehető, nagy beavatkozással öntözhető területek, valamint, ahol a feltételek nem adottak, így (környezetvédelmi, természetvédelmi, jelenleg fennálló aránytalanul nagy költség miatt) jelenleg nem öntözhető területek. Az övezetek tulajdonságaihoz illeszkedően fejlesztési irányok, intézkedési tervek kerülnek meghatározásra, amelyek mind rövid, mind hosszú távon megoldást kínálnak az adott övezetben szükséges beavatkozásokhoz.

A stratégia továbbá megoldási javaslatokat fogalmaz meg az öntözésfejlesztés jelenlegi kihívásaira: többek között a termelői együttműködések hiányára, a felszíni vizek közvetlen termelői elérhetőségének nehézségeire, a mezőgazdasági területek elaprózott tulajdonosi szerkezetére, az infrastruktúra helyzetére (felszíni vízrendezési művek üzemeltetési problémái), végül, de nem utolsósorban a vízjogi engedélyezési rendszer összetettségére. Az Öntözésfejlesztési Stratégiát 2018. április 30-ig kell előterjeszteni a Kormány elé jóváhagyás céljából.

Változások a vízügyi nyilatkozatok, hozzájárulások kiadásában

SINDLER Csaba
osztályvezető
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

Többek között a *KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15* jelű *Adminisztratív terhek csökkentése* támogatási konstrukció *Közigazgatási eljárások átalakítása, hatékonyságának javítása* prioritásának keretén belül megvalósítás alatt álló **Mezőgazdasági Vízhasználat Információs és Ellenőrzési Keretrendszer** kialakítása, röviden **VIZEK** elnevezésű projekt eredményeképpen 2018. januártól jelentős változások léptek életbe a Vízügyi lgazgatóság vízügyi hatósági eljárásban való részvétele tekintetében.

Mint ismeretes, amennyiben egy tervezett beruházás *a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény* szerint vízjogi engedélyköteles tevékenységnek minősül, úgy a beruházónak (többek között) a létesítéséhez és az üzemeltetéséhez **vízjogi engedély iránti kérelmet kell benyújtania** a vízügyi hatósági eljárás keretében **a területi vízügyi hatósághoz** (vagy a helyi vízgazdálkodási hatósági eljárás keretében a települési önkormányzat jegyzőjéhez – mely utóbbi azonban jelen cikkben nem kerül kifejtésre). Az engedély iránti kérelem legfontosabb része az engedélyezési tervdokumentáció, melyet és mely mellékleteit korábban *a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet* szerinti tartalommal kellett összeállítani. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a rendelet 2018. január 1-én hatályát vesztette, a tervdokumentáció tartalmi elemeit (és csak azokat) azóta **a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet** határozza meg, míg az ahhoz mellékelendő dokumentumokról pedig a módosított **a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet** (a továbbiakban Korm. rendelet) rendelkezik.

E rendelkezések között szerepel, hogy a vízjogi engedélyezési eljárás iránti kérelemnek tartalmaznia kell a fentebb már említett engedélyezési tervdokumentáció mellett:

- valamennyi vízhasználat, vízimunka és vízilétesítmény esetén a területileg illetékes vízügyi igazgatóság ún. **objektumazonosítási nyilatkozatát;**
- továbbá ha a tervezett vízhasználattal, vízimunka elvégzésével, vízilétesítmény megépítésével, üzemeltetésével vagy megszüntetésével érintett **ingatlan** állami tulajdonban és a vízügyi igazgatóság vagyonkezelésében áll, akkor a vízügyi igazgatóság arra vonatkozó **vagyonkezelői hozzájárulását;**
- valamint ha a tervezett vízhasználat, vízimunka, vízilétesítmény állami tulajdonban lévő **vízkészletet,** vízilétesítményt, **felszín alatti vizek víztartó képződményét** vagy felszíni víz medrét is érinti, vagy arra közvetlen hatással van, az igazgatóság e tárgyú **vagyonkezelői hozzájárulását.**

A vízügyi hatóságnál a vízjogi engedélyt kérelmezni szándékozó ügyfélnek azért kell ezentúl **minden vízjogi engedélyezést megelőzően** megkérnie az igazgatóság **objektumazonosítási nyilatkozatát,** mert egyrészt az igazgatóságnak – *a vízügyi igazgatási szervezet vízgazdálkodási nyilvántartásáról szóló 23/1998. (XI. 6.) KHVM rendelet* szerint – minden vízügyi objektumot és létesítményt nyilván kell tartania, másrészt mert a hatóság az igazgatóság által azonosított és nyilatkozatában rögzített vízügyi objektumok alapján fogja a vízjogi engedélyt kiadni, megteremtve ezzel **az egyértelmű kapcsolatot a vízügyi kezelői-fenntartói és hatósági nyilvántartások között** – ami az egyik alapja a *VIZEK projekt* révén átalakítandó és hatékonyabbá váló információs, nyilvántartási rendszernek és engedélyezési eljárásnak.

Az igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásának kiadásában a korábbi gyakorlathoz képest érdemi változás ugyanakkor nem történt, hiszen továbbra is a vízügyi igazgatóságok látják el **az állami tulajdonban levő ingatlanok, továbbá vizek (vízkészletek), vízilétesítmények, a felszín alatti vizek víztartó képződményeinek és a felszíni vizek medreinek** vagyonkezelését. Ennek keretén belül (többek között) gondoskodnak egyrészt a vagyonkezelésükben levő ingatlanok, illetve vízilétesítmények fenntartásáról és üzemeltetéséről, másrészt a vízkészletek térbeli, időbeli, mennyiségi és minőségi számbavételéről és elosztásáról, illetve a vizek hasznosítási lehetőségeinek megőrzéséről. Így abban az esetben, ha a tervezett

beruházás ezek bármelyikét érinti, vagy arra közvetlen hatással van, továbbra is szükséges az igazgatóság e tárgyú **vagyonkezelői hozzájárulásának** / hozzájárulásainak ugyancsak a vízjogi engedélyezést megelőző megkérése. Ami viszont újdonságot jelent, hogy nem szükséges az igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulása a vízjogi üzemeltetési engedélyezéshez, ha a vízilétesítmény a vízjogi létesítési engedélyben foglaltaknak megfelelően kerül megvalósításra, vagy ha a vízjogi üzemeltetési engedély módosítása iránti kérelem csak az igénybe vett vízmennyiség csökkentésére irányul. Ugyancsak nem szükséges a kezelő hozzájárulása a mezőgazdasági célú vízkivételt biztosító talajvízkút üzemeltetési engedélyének meghosszabbítása (a Korm. rendelet szerint az engedély hatályának módosítása) kapcsán akkor, ha az ügyfél nyilatkozik arról, hogy a talajvízkutat és a hozzá kapcsolódó öntözőberendezést az engedélyben foglaltaknak megfelelően üzemelteti, és változatlan vízgazdálkodási rendeltetéssel és műszaki jellemzőkkel kívánja a továbbiakban is üzemeltetni, illetve a vízhasználatot gyakorolni. Tekintettel arra, hogy a Korm. rendelet egyéb kivételeket nem nevesít, a vagyonkezelői hozzájárulást a megfelelő érintettség esetén minden más vízjogi engedélyezési eljárás (beleértendő engedélymódosítás és –hosszabbítás) iránti kérelemhez megkérni szükséges.

Az objektumazonosítási nyilatkozat – és ha kell – a vagyonkezelői hozzájárulás együtt is megkérhető, illetve az igazgatóság által kiállítható, ahhoz azonban az igazgatóság **az engedélyezési tervdokumentációt, a létesítmény- és objektumazonosítás iránti kérelmet és a műszaki tervdokumentáció alapján kitöltött űrlapokat, valamint a vagyonkezelői hozzájárulás iránti kérelmet** kéri minden ügyféltől. A szükséges űrlapok az igazgatóság honlapjáról letölthetők és természetesen az igazgatósági kollégák is szívesen állnak minden kedves ügyfél rendelkezésére.

A Magyar Hidrológiai Társaság szakmai napja Pécsett

SÁGHINÉ Juhász Ildikó
felszín alatti vízkészlet-gazdálkodási referens
Vízvédelmi és Vízgyűjtő-gazdálkodási Osztály

A Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) 100 éves jubileumi évének programsorozatához kapcsolódóan 2017. október 10-én a pécsi vízszolgáltatás elindulásának 125. évfordulóját ünneplő Tettye Forrásház Zrt. szakembereivel közös jubileumi szakmai napot tartott a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság oktatótermében. Az immáron harmadik alkalommal szervezett nyílt napot a Magyar Hidrológiai Társaság Baranya megyei Területi Szervezete és a Tettye Forrásház Zrt. közösen rendezte meg. Sándor Zsolt vezérigazgató a Tettye Forrásház Zrt., Schubert József az MHT Baranya megyei Területi Szervezete nevében köszöntötte a megjelenteket, majd Siptár Tibor elnöksége mellett három szakmai előadás megtartására került sor. A Tettye vízbázis diagnosztikai felülvizsgálatának eredményeiről Szabadi Dóra, a Tettye Forrásház Zrt. vízhálózat hidraulikai modelljének tervezéséről, az azt megalapozó domborzati modell felépítéséről Novotny Bálint, és a Pécs központú agglomeráció szennyvíztelepének fejlesztéséről, a KEHOP projekt állásáról Bicsák László tartott előadást. Az előadásokat követően Rónaki László kezdeményezésére a Tettye vízgyűjtő geológiai felépítéséről folyt az eszmecsere. Ezután az érdeklődők megtekinthették a forrásházat és az ülésnek helyet adó Pintér Kertet.

A sikeres szakmai napot 2019. évben is megrendezik, valamint tervezik további vízzel foglalkozó vállalkozásokra is kiterjeszteni a kihelyezett előadóüléseket.

A Magyar Hidrológiai Társaság továbbra is várja az új tagokat, akik szívesen csatlakoznának a szakmai munkához a sikeres vízgazdálkodás érdekében.

A belső ellenőrzés preventív funkciója

KOMLÓS Éva
belső ellenőrzési vezető

„Minden ellenőrzés annyit ér, amennyi hasznosul belőle."

Az ellenőrzés fejlődése, bővülése végigkíséri az egész történelmet, az ellenőrzések fontosságáról, az ellenőrök munkájáról sokan sokféleképpen vélekednek. Az emberek általában nem szeretik, ha ellenőrzik őket, de ha ez nem történik meg, úgy gondolják, az nem is fontos, amit csinálnak, vagy munkájuk nincs kellően megbecsülve. Tény, hogy a feladatok teljesítését számon lehet – és kell – kérni, a rendszeres monitoring elengedhetetlen, szerves része a fejlődésnek. Az ellenőrzés minden társadalomban működő, alapvető fontosságú tevékenység, mely az idők során egyre magasabb színvonalon és egyre korszerűbb keretek között működik.

Az ellenőrzési tevékenység a vezetés lényeges funkciója, a feladat végrehajtásának vizsgálata, optimális esetben a jól végzett munka elismerésének kiemelése, illetve negatívumok esetén figyelmeztetés, végső esetben a felelősségre vonás, majd a tapasztalatok összegzését követően a prevenció elősegítése. Tömör megfogalmazásban azt is mondhatjuk, hogy az ellenőrzés fő célja a tényhelyzetről történő információszerzés és a követelmények betartásának kikényszerítése, de maga a tevékenység ennél jóval összetettebb. Egy jól végrehajtott ellenőrzés éppen azzal segíti a vizsgált tevékenységet, hogy feltárja a feladatok megoldását akadályozó, korlátozó körülményeket, és felderíti a meghatározott céloktól való eltérések okait. További előnyei közt említhető, hogy következtetésekre ad lehetőséget, mert az ellenőrzés során megállapított tényeket és a követelmények rendszerét vizsgálja, majd értékeli. A gyors alkalmazkodás kényszere, a bizonytalanságok forrásai és vezetés motivációi alapvetően határozzák meg az ellenőrzések mindenkori funkcióit és az ellenőrzési technikákat.

A szervezeteket irányító vezetők munkája sokrétű, kiterjedt, ezért rendkívül fontos számukra a rendszeres visszacsatolás, hisz a szervezeti célok kitűzése és teljesülése folyamatos kontrollt igényel. Megkérdőjelezhetetlen tény, hogy napjainkban a felelős és etikus vállalati viselkedés egyre inkább előtérbe kerül, mely újabb visszacsatolási pontok beiktatását, fenntartását követeli meg. Éppen az ellenőrzés az a funkció, mely a gazdaságban rejlő bizonytalanságok kezelésére szolgál, preventív jellegű viszonyulásával feltárja a folyamatokat gátló tényezőket, javaslatot tesz azok kiküszöbölésére, a felelősség megállapítására. Munkája során a belső ellenőr az elvi követelményektől való eltérések megállapítására törekszik és azonosítja az oda vezető okokat, visszacsatolása alapján a szervezet vezetése képes időben módosítani a működését, esetleg céljait átértékelni és a visszaélések megakadályozására irányuló lépéseket megtenni. Amennyiben a gazdasági esemény lezajlása előtt sor kerül a kívánt és a bekövetkezés esetén előálló állapot összehasonlítására, megakadályozhatóvá válik a szervezet számára káros esemény bekövetkezése. A rendszeresen végrehajtott belső ellenőrzések egyik pozitív hozadéka az, hogy nem kívánatos eltérések esetén azonnal jelezhetik a vezetés számára a beavatkozás szükségességét.

A korábbi, hagyományos revizori megközelítéssel ellentétben az ellenőrzések fókusza egyre inkább a költségvetési szervek folyamataira irányul, melynek következtében egy-egy ellenőrzés nem kizárólag a szervezet szabályszerű működését segíti elő megállapításaival és javaslataival, hanem elemző és értékelő tevékenységével komoly segítséget nyújthat a jövedelmező és eredményes működéshez.

Az ellenőrzés összetett, sokoldalú és sokféle tevékenységet jelent, a belső ellenőrzési funkció és a prioritások sokat változtak az elmúlt években. A megfelelően működtetett ellenőrzési rendszer ad alapot ahhoz, hogy a költségvetési szerv vezetője védhető módon aláírhassa a belső kontrollrendszerről szóló vezetői nyilatkozatot, különösen a szervezeti kultúra, a szabályszerűséget és elszámoltathatóságot biztosító rendszer és a célok egyértelmű meghatározása tekintetében.

Jelentősen változott a vízügyi dolgozók jogállása – egy jogviszonyváltozás margójára

dr. HORVÁTH Anita
szakmai főtanácsadó
Igazgatási és Jogi Osztály

A vízügyi szerveknél foglalkoztatott közalkalmazottak bérfejlesztése jóval több, mint egy évtizede elmaradt. Ennek következtében a vízügyi ágazatban tapasztalt bérfeszültség olyan méreteket öltött, amelynek a kezelése azonnali és hatható változást igényelt (követelt). A probléma több dimenzióban jelentkezett: egyrészt az ifjú szakemberek vagy el sem helyezkedtek a vízügyi szakmában, vagy azt, mintegy ugródeszkának használva, néhány év tapasztalatszerzés után elhagyták; másrészt a nyugállományba vonuló szakembergárdát lehetetlen volt pótolni, épp az alacsony bérek miatt; harmadrészt a diplomás bérek összecsúsztak a minimálbéres és garantált bérminimumos bérekkel. Jól jelzi a problémát, hogy a közalkalmazotti bértábla egyre inkább leszakadt a minimálbér és garantált bérminimum összegétől, évről évre egyre nagyobb összegben és egyre több közalkalmazottnak kellett „kipótolni" a bérét, hogy legalább ezeket a minimális összegeket elérje… A jogszabályban rögzített, kötelezően ellátandó feladatok azonban nem csökkentek.

A humánpolitikai és illetmény – mondhatni – krízis huszonnegyedik órájában azután változások következtek be, mind középirányító szervi mind minisztériumi szinten eredményesek voltak azok a törekvések, amelyek a vízügyi ágazat felfejlesztését tűzték ki célul. Új bértábla került elfogadásra, mely a korábbiakhoz képest jelentős bérnövekedést eredményezett. A változásnak azonban ára volt. A vízügyi dolgozókra új, a kormánytisztviselői jogviszony néhány eleméhez jelentősen hasonlatos rendelkezést állapított meg a jogszabályi környezet. Az így létrejövő, igen szemléletesen „hibrid"-nek titulált jogviszony néhány rendelkezését mutatjuk be.

Tehát 2018. január 1-től a vízügyi igazgatóságokon dolgozó közalkalmazottak jogviszonyát már nem csak a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (Kjt.) és a munka törvénykönyve (Mt.) szabályozza, hanem – jogpolitikailag kissé meglepő módon - a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) is. Ennek következtében három törvény rendelkezéseit kell figyelni jogviszonyukkal kapcsolatban.

1. Etikai eljárás, etikai normák

A Vgtv nevesíti, hogy minden vízügyes közalkalmazottnak a következő hivatásetikai alapelveket kell betartania különösen: a szakszerűség, a megbízhatóság, az erős hivatás- és összetartozás-tudat, a feltétlen és önzetlen segítőkészség, elkötelezettség és lojalitás, a méltóság és tisztesség, az előítélet-mentesség, a pártatlanság és az együttműködési készség. Vezetőkre nézve kötelező alapelvek a fentieken túl: példamutatás, a szakmai szempontok érvényesítése és a számonkérési kötelezettség. Aki ezen alapelveket megszegi, Vízügyi Etikai Bizottság (ebben több más vízügyi igazgatóság delegált képviselői vesznek részt) elé kerül, amely etikai eljárás keretében figyelmeztetést vagy megrovást szabhat ki.

2. A vízügyes közalkalmazott besorolása, előmenetele és illetményrendszere, szabadsága

Ezen a téren jelentős a változás. Teljesen új bértábla, új munkakörök és új besorolás lépett hatályba. Megszűnik az A-I besorolási osztály, helyette A-G-ig terjedő fizetési fokozatok és illetmények lesznek. Csak azt kell figyelembe venni például, hogy van-e a dolgozónak diplomája vagy nincs. Ha van, D fokozatba kerül az illető (felsőfokú végzettséget jelent), ha nincs, B-be (középfokú végzettséget jelent) vagy A-ba (alapfokú végzettséget jelent). Vannak kiemelt végzettséget igénylő munkakörök, ez esetben C (kiemelt középfok) vagy E (kiemelt felsőfok) fokozat az irányadó. Megszűnt az 1-14-ig számozott fizetési fokozat, 3 éves váltással. 1-6-ig lesznek a fokozatok, különböző váltási időintervallumokkal. Az illetmények alsó-felső határosok, munkáltatói mérlegelési jogkör alapján lehet a határok között mozogni, beállni. Minden év január 31-ig felülvizsgálja a munkáltató az illetményeket és a határok között csökkentheti vagy növelheti azt.

Célfeladatként lehet „prémiumfeladatot vagy többlet teljesítményhez kötött feladatot" kiírni a dolgozóknak. A célfeladat teljesítése a munkakör ellátásából adódó általános munkaterhet jelentősen és tartósan meghaladó feladatot jelent és eredményes végrehajtásáért a célfeladat megállapításakor céljuttatást határoz meg a munkáltató.

Új szabadságszámítási rend lép életbe. 25 munkanap alapszabadság és életkor alapján járó pótszabadság illeti meg a vízügyes közalkalmazottat. Fontos szabály, hogy akinek kevesebb szabadság járna 2018-tól a változások miatt, annak nem lehet kevesebbet megálla-

pítani a 2017. évre járó szabadságánál.

Megszűnik a cafetéria juttatás 2018-tól.

Az ún. „rendelkezésre állási pótlék" összege 20.000 Ft-ra emelkedik, de fontos megjegyezni, hogy csak az részesülhet ebben a pótlékban, aki szerepel a védelmi szervezeti beosztásban, ami módosítható, felülvizsgálható.

Megszűnnek különféle bérelemek (pl. illetménykiegészítés, munkáltatói döntés alapján adható illetmény), mindenkinek „egysoros" illetménye van. Fontos szabály, hogy senkinek sem lehet kevesebb az (össz.) illetménye a változások miatt 2018. január 1-től, mint amennyi 2017. december 31-én volt.

3. Hivatali érdekből történő átirányítás

A vízügyes közalkalmazott legfeljebb 6 hónapig átirányítható más munkakörbe, munkahelyre, más munkáltatóhoz (!). Az Mt. szabályai nem alkalmazhatók ebben az esetben. Legalább 3 munkanappal megelőzően kell tájékoztatnia a dolgozót a munkáltatónak az új körülményekről. Fontos megjegyezni, hogy a kinevezés nem módosul az átirányítás kapcsán.

4. A vízügyes közalkalmazotti jogviszony megszüntetésének speciális esete

A Kjt-ben rögzített eseteken túl a jövőben azonnali hatállyal megszüntethető a jogviszony, ha a közalkalmazott olyan magatartást tanúsít - akár a hivatali munkájával (munkavégzésével) vagy a közalkalmazotti jogviszonyából adódó kötelezettség megszegésével összefüggésben, akár a munkahelyén kívül -, amely alkalmas arra, hogy az általa betöltött munkakör tekintélyét vagy a munkáltató jó hírnevét vagy a jó közigazgatásba vetett bizalmat súlyosan rombolja, illetve amely miatt a közalkalmazott a vezetője bizalmát elveszti, és emiatt nem várható el, hogy a munkáltató a jogviszonyt fenntartsa - azaz bizalomvesztés következik be. Természetesen lehetőséget kell ez esetben biztosítani az érintett dolgozó meghallgatására, védekezésére. Fontos tudni, hogy 3 évig nem létesíthet új közalkalmazotti jogviszonyt a személy, akit erre való hivatkozással mentenek fel.

5. Képzés és továbbképzés

A vízügyes közalkalmazott köteles a központilag vagy a munkáltató által előírt képzésben, továbbképzésben - ideértve a vezetőképzést is - részt venni. A képzéseket a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vagy a vízügyi igazgatási szerv biztosítja attól függően, hogy felsőfokú vagy alap- és középfokú iskolai végzettséget igénylő munkakörben dolgozó személyről van szó.

6. Teljesítményértékelés és minősítés

A vízügyes közalkalmazott munkateljesítményét és a vele szemben támasztott követelményeknek való megfelelését a munkáltatói jogkör gyakorlója mérlegelési jogkörében eljárva évente egy alkalommal írásban értékeli. Az értékelés egy külön nyomtatvány („értékelőlap") segítségével zajlik. A dolgozónak joga van jogvitát kezdeményezni, ha bármiféle kifogása van értékelésével kapcsolatban. Fontos szabály, hogy az értékelés alapján az értékelő vezető (legtöbbször egységvezető) kezdeményezheti az érintett kinevezés módosítását (vagyis javaslatot tehet az illetmény csökkentésére vagy növelésére is).

7. Vezetők

Az Igazgatóságokon határozatlan időre kinevezett vezetők lesznek (azaz a vezetői munkakör osztályvezető/szakaszmérnök lesz), megszűnik a jelenlegi gyakorlat, vagyis az 5 éves határozott időre való vezetői megbízás, alap munkakör mellett. Mindemellett a vezetői kinevezés természetesen visszavonható lesz.

Látható tehát, hogy igen jelentős jogszabályi változásoknak lehetünk tanúi, a 2018. január 1. dátum a vízügy történetébe vitathatatlanul bekerült. Ez a bértábla még mindig alulmarad az önkormányzatok és pláne a versenyszféra által biztosított bérekkel szemben, de a növekedés irányába mutató tendencia, a fejlesztési törekvések bizakodásra adnak okot. A vízügyi ágazat az átlagosnál nagyobb fokú kiszámíthatóságot és biztonságot jelent továbbra is, kiváló reputációja pedig vitán felüli.

Ügyvédi kamarai tagfelvétel jogtanácsosoknál

dr. RÓNAY Anikó
jogi referens
Igazgatási és Jogi Osztály

A jogtanácsosi tevékenységet a 2018. január 1-én hatályba lépő új ügyvédi törvény, az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) új alapokra helyezte. Az ügyvédi tevékenység gyakorlásának egységes szabályozása érdekében személyi hatálya alá vonta a törvényben meghatározott keretek között, de ügyvédi tevékenységnek minősülő jogtanácsosi tevékenység ellátását. Az Ütv. a jogtanácsosoknak kizárólag azon tevékenységét szabályozza, amely az igazságszolgáltatással közvetlenül kapcsolatos. A törvény - mint arra a címe is utal - nem az ügyvédekre, hanem az ügyvédi tevékenységre vonatkozó szabályokat tartalmazza. A kamarai tagság önkéntes abban az értelemben, hogy a jogtanácsos és munkáltatója döntheti el, hogy a jogtanácsos feladatkörébe tartozik-e olyan tevékenység is, amely csak az ügyvédi kamara tagjaként végezhető. A lehetőség valójában erős kényszer is a jogtanácsosok számára, hiszen a jogi képviselet ellátása, valamint az okirati ellenjegyzés ezentúl csak az ügyvédi kamara tagjaként végezhető. A kamarába be nem lépő jogtanácsosokra az általános munkaügyi szabályokon túl nem vonatkozik más speciális törvényi szabályozás, a jogtanácsosokra vonatkozó törvényerejű rendeletet (a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet) az Ütv. hatályon kívül helyezte.

Az új törvény az Igazgatóság esetében is változást hozott, tekintettel arra, hogy a szervezet bíróság előtti képviseletére a jogtanácsos ezentúl kamarai nyilvántartásba vételt követően jogosult. A kamarai regisztrációs kötelezettségének a jogtanácsos határidőben eleget tett, így vezető kamarai jogtanácsosként folytatja munkáját és látja el az Igazgatóság képviseletét.
A kamarai jogtanácsos esetében az ügyfél fogalom alatt a kamarai jogtanácsos munkáltatóját kell érteni, ugyanis a kamarai jogtanácsos az ügyvédi tevékenységet az ügyvédi kamarába bejelentett munkáltatója számára gyakorolja. Az Ütv. bizonyos kötelezettségeket az ügyvédektől eltérően nem ír elő a kamarai jogtanácsosok számára. Így például a kamarai jogtanácsost és a jogi előadót nem terheli titoktartási kötelezettség a munkáltatója, továbbá a munkáltatója által meghatározott személyek irányában. A kamarai jogtanácsos és jogi előadó tevékenységére nem kell felelősségbiztosítást kötni, mivel ők a munkáltatójuk utasítására, a munkáltató érdekében és javára végzik feladataikat, így jellemzően a munkáltatójuknak tudnak kárt okozni, ha nem megfelelően végzik munkájukat. Az ő belső viszonyukat azonban a munkajog szabályai rendezik, így a munkavállaló kártérítési felelősségét is. A harmadik félnek (pl. jogszabályba ütköző szerződés szerkesztéséből eredően) okozott kár esetén a Ptk. 6:540. § (1) bekezdése alkalmazandó, mely szerint, ha az alkalmazott a foglalkoztatására irányuló jogviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, a károsulttal szemben a munkáltató a felelős. A kamarai jogtanácsos foglalkoztatásával a munkáltató ezt a felelősséget magára vállalja. E felelősség fedezetére ugyanakkor a munkáltató nem köteles felelősségbiztosítást kötni.

Fontos kiemelni az Ütv. azon rendelkezését, mely szerint a kamarai jogtanácsos legfeljebb két nem természetes személy jogalannyal állhat ügyvédi tevékenység folytatására irányuló munkaviszonyban vagy egyéb a törvényben meghatározott jogviszonyban. A kamarai jogtanácsos munkáltatóját, munkáltatója kapcsolt vállalkozását, valamint a munkáltatójával irányítási vagy fenntartói viszonyban álló szervet külön meghatalmazással képviselheti. A meghatalmazásra az ügyvédi meghatalmazás szabályait kell alkalmazni.

A kamarai integráció eredményeként a kamarai tagsággal rendelkező jogtanácsosok vonatkozásában is érvényesülni fognak azok a garanciális szabályok, amelyek feltételei az általuk is ellátott tevékenységnek. Ennek elemei a közhiteles névjegyzék, a kamara által alkotott etikai szabályzat, a szakmagyakorlásra vonatkozó előírások, a kamara felügyeleti tevékenysége és az általa biztosított képzések, továbbképzések. A kamarai tagságot megszüntető okok közé tartozik, ha az ügyvéd a kamarai szabályzatban előírt továbbképzési kötelezettségének nem tesz eleget. A törvény biztosítja az ügyvédi és kamarai jogtanácsosi státusz közti átjárhatóságot oly módon, hogy egy évi kamarai jogtanácsosság után lehetővé teszi az ügyvéddé válást. A szabályozás kiterjed azokra a kamarai jogtanácsosok, mint principálisok irányítása és ellenőrzése alatt dolgozó nyilvántartásba vett jogi előadókra, akik a jogi szakvizsga megszerzése érdekében folytatott gyakorlatukat az ügyvédi kamarai nyilvántartásba vétel mellett végzik.

Jogi sarok

dr. RÓNAY Anikó
jogi referens
Igazgatási és Jogi Osztály

2018. január 1-től több jelentős jogszabály lépett hatályba, mely a vízügyi ágazatot is érintette.

A legfontosabb jogszabály-változásokat az alábbiakban összegyűjtöttük.

- Több mint fél évszázad után új polgári perrendtartási kódex született. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) alapkoncepciója a perhatékonyság, perelterelés biztosítása, az osztott perszerkezet bevezetése, a perkoncentráció és a törvényszéki kötelező jogi képviselet megteremtése. Az új Pp. legjelentősebb újítása a kétosztatú perszerkezet bevezetése, mely azt jelenti, hogy az elsőfokú eljárás két részből: egy perfelvételi és egy érdemi tárgyalási szakból fog állni.

- 2018. január 1-jétől alkalmazandó a közigazgatási perrendtartás és az általános közigazgatási rendtartás is. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényt (Ket.) váltja fel. A közigazgatási per 2018-tól január 1-től már nem egy különleges eljárás a polgári perek rendszerében, kikerült ugyanis a Pp.-ből, és külön kódexben kerül szabályozásra. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény létrehozza a közigazgatási perjog önálló szabályrendszerét, eközben új fogalmi rendszert és új jogintézményeket vezet be.

- Szintén 2018. január 1-jétől hatályos az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény, mely már nem az ügyvédségről, hanem az ügyvédi tevékenység folytatásáról szól. Az egyik leglényegesebb újítása az ügyvédi tevékenységet folytató jogtanácsosok kamarai integrációja, melyről részletesen szól az Ügyvédi kamarai tagfelvétel jogtanácsosoknál c. cikk.

- A vízügyi igazgatási szerveknél foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyát alapvetően érinti a belügyi feladatokat érintő és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXXI. törvény. A vízügyi igazgatásban foglalkoztatottak esetében az alapvető különös szabályok a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvénybe kerülnek beépítésre, de a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (Kjt.) és mögöttes háttérjogszabályként a munka törvénykönyve (Mt.) továbbra is alkalmazandó. A legfontosabb változások: új előmeneteli rendszer kialakítása, a munkaköri rendszerhez illeszkedő sávos javadalmazási rendszer kialakítása, képzési, továbbképzési rendszer kialakítása, hivatásetikai normák bevezetése, a „hivatali érdekből történő átirányítás" intézményének bevezetése. A legfontosabb változásokkal részletesen – azok jelentőségére tekintettel – külön cikk foglalkozik.
  A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) módosításához kapcsolódóan jelent meg a 391/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet a vízügyi igazgatási szerveknél foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyának különös szabályairól.

- Jelentős változás történt az engedélyezési dokumentációk tartalmát szabályozó jogi normát illetően is, a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről szóló 18/1996. (VI. 13.) KHVM rendelet hatályon kívül helyezésével, helyette 2018. január 1-től a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet lépett hatályba.

- Egy salátajogszabály (az 518/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet) jelentősen módosította a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendeletet.

- A 1110/2017. (III. 7.) Korm. határozattal elfogadásra került a Nemzeti Vízstratégia és a végrehajtását biztosító intézkedési terv.

Zsigmondy Vilmos halálának 130 éves évfordulójára emlékezünk

(Pozsony, 1821. május 14. – Budapest, 1888. december 21.)

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR referens
Titkárság

Zsigmondy Vilmos a magyarországi artézi kutak fúrásának kialakítója és elterjesztője.

1821. május 14-én Pozsonyban született, gimnáziumi tanulmányait Szakolcon, Komáromban és Pozsonyban végezte kitűnő eredménnyel. 1838 és 42 között a selmecbányai Bányászati Akadémia hallgatója.

A Selmecbánya melletti szélaknai bányagondnokságnál szerzett gyakorlati ismereteket, később a bécsi Császári és Királyi Bányaigazgatóságnál, valamint az udvari kamara elnöki osztályán dolgozott. Közben Bécsben összeállította Ausztria és Magyarország bányászatának statisztikai adatait az 1842. évet megelőző 25 esztendőről. 1846-ban a Császári és Királyi Osztrák Államvasutak szolgálatába állt, ahonnan tanulmányútra küldték. Ennek során járt Stájerországban, Morvaországban és Csehországban, majd a sziléziai bányavidéket, illetve Magyarországon a selmeci bányakerületet tanulmányozta. Rövid időn belül áthelyezték a Krassó-Szörény vármegyében lévő Resicára, ahol az elhanyagolt kőszénbánya rendbehozatalával és új bányák nyitásával bízták meg.
1848-ban a resicai kerület ideiglenes vezetőjeként állt helyt. A román csapatok támadása miatt családjával együtt menekülni kényszerült és sikerült megmentenie az állami pénztárt, amit az oravicai főpénztárnak adott át. 1849 elején visszarendelték Resicára, ahol a magyar kormány ágyú-, kard-, szurony- és bombagyártását irányította. A császári katonaság elfogta, lőpor és ágyúgyártás miatt hat év vasban töltendő várfogságra ítélték, amit az olmüci várban kellett letöltenie. A várfogságból a resicai polgárság és barátai kérvényére 1850 nyarán szabadulhatott.
Ezt követően kilenc évig Sándor Móricz gróf annavölgyi szénbányájának irányítója volt, majd Pestre költözött, és önálló irodát nyitott.

Az első magyar bányaműveléstan „Bányatan, kiváló tekintettel a kőszénbányászatra" címmel 1865-ben jelent meg Zsigmondy tollából. Ez a munka már foglalkozott az artézi kutak fúrásával, a hévizek feltárásával.
Maga a szerző gyakorlati munkát vállalt, fúróvállalkozó lett. Kiemelkedő munkái: 1865-ben a harkányi hévízkút lemélyítése, a margitszigeti kút fúrása, amellyel összefüggött a főváros földtani viszonyainak tanulmányozása és egy újabb jelentős szakkönyv születése. Zsigmondy a magyarországi geotermikus kutatások úttörője volt.
A margitszigeti melegvíz-forrásra időről-időre felfigyeltek. Zsigmondy Vilmos 1866-ban végzett fúrásokat. A sziget talajának pontos rétegviszonyait innen ismerjük 119,51 méterig. Ebből a mélységből tör fel a napi 1,5 millió liter víz, amely ként, kalciumot, magnéziumot és szénsavat tartalmazott.
1868-ban kezdte el a városligeti artézi kút fúrását. Ez a legjelentősebb alkotása. A 970,48 m mélységű fúrást 1878. május 15-én fejezte be. Ez a majdnem 1 km mélységű kút, a Városligeti I. kút a világ legmélyebb artézi kútja volt. E nagyszerű mű fémjelzi Zsigmondy Vilmos alkotó szellemi nagyságát, mely a helyes földtani felismerés tudományos alapján nyugvó, kiváló műszaki érzékkel és tudással végrehajtott mérnöki vállalkozás volt.

A hírneves szakembernek elévülhetetlen érdemei vannak az alcsúti, a jászapáti, a lipiki, a buzási, a ránkherlányi, a herkulesfürdői fúrások elvégzésében. Ő végezte a fiumei /rijekai/ kikötő talajvizsgálataihoz szükséges fúrásokat is. Ugyancsak jelentős a petrozsényi 729,6 m-es, gazdag széntelepeket felfedező munkája, valamint az orowi 215 m mély kísérleti kőolajkutató fúrás.
1876-tól már nem vállalt kútfúrást, csak bányászati és kútfúrási szakvéleményezéssel foglalkozott. Szakmai tapasztalatait tanulmányokban összegezte. E tevékenységével jelentős mértékben hozzájárult a magyar műszaki nyelv megteremtéséhez.
Zsigmondy közéleti szereplése is említésre méltó. Nem sokkal Pestre költözése után a város képviselő testületének tagjává választották. 1874-től a Közmun-

ka Tanács tevékenységének is részese volt. 1875-től élete végéig képviselte a selmecbányai kerületet szabadelvű párti programmal, a pénzügyi bizottság tagja, majd elnöke lett. Ő volt az 1867-ben alapított Magyar Mérnök és Építész Egyletben az 1881-ben létrejött bányászati szakosztály első elnöke. Részt vett a Magyar Földtani Társulat munkájában is. 1868-tól volt a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. 1883-ban főleg az ő fáradozásainak hatására szabályozták a bányanyugdíjakat. Ugyanebben az évben a Földtani Társulat alelnökévé választották.

Közhasznú tevékenységéért kapta meg a királytól 1868 áprilisában a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, az 1873. évi bécsi és az 1878. évi párizsi kiállítás körül szerzett érdemei elismeréseként pedig a királyi tanácsosi címet. 1878-ban kitüntették a francia becsületrend lovagkeresztjével is.

Fúrásainak földtani és hidrológiai tanulságairól értékes tanulmányokban számolt be a Földtani és Természettudományi Közlönyben és a Bányászati és Kohászati Lapokban.

A tevékeny tudós és gyakorlati szakember 1888. december 21-én halt meg Budapesten.

Nevét elsősorban sikeres artézi kútfúrásaival tette ismertté. Jókai barátja, egyes vélemények szerint a Fekete gyémántok Berend Iván-modellje volt. 1967-ben az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tiszteletére Zsigmondy Vilmos emlékérmet alapított.

Hidrológiai Emlékpark Kaposváron

BENCS Zoltán
elnök
Magyar Hidrológiai Társaság
Somogy Megyei Területi Szervezete

Kaposvár város árvízi biztonságát meghatározó árvízcsúcs-csökkentő tározó üzemi területén lévő szép, parkosított területen hozta létre a Magyar Hidrológiai Társaság (MHT) Somogy Megyei Szervezete az MHT megalakulásának 100. évfordulója és a Területi Szervezet megalakulásának 45. évfordulója tiszteletére a Hidrológiai Emlékparkot. Az emlékpark kialakításában nagy segítséget nyújtott a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság. A parkban 25 nagy hírű, az elmúlt évszázadokban kimagasló munkát végzett mérnök tablója került elhelyezésre. A kiválasztott neves személyiségekkel a vízgazdálkodás sokszínűségét kívánják bemutatni, de külön figyelmet fordítottak arra, hogy „Somogyországhoz" kötődő személyek is helyt kapjanak. A Hidrológiai Emlékpark létrehozásával a cél az volt, hogy az MHT megalakulásának centenáriumi évében és a területi szervezet 45. évfordulóján olyan emléket állítsanak, amellyel méltó módon tiszteleghetnek az elmúlt időszak kiemelkedő szaktudással bíró mérnökei előtt. A személyek kiválasztásánál törekedtek arra, hogy a vízgazdálkodást meghatározó elődök az ágazat minél szélesebb körét öleljék fel. Az emlékpark létesítésével a fiatal nemzedéknek szeretnének lehetőséget adni arra, hogy megismerjék az elmúlt évszádokban élt és komoly munkát végzett mérnökök tevékenységét.
Az ünnepélyes megnyitóra 2017. október 24-én került sor a helyszínen.
A Hidrológiai Emlékparkról részletek az alábbi linken elérhetőek:

http://hidrologiai-emlekpark.webnode.hu/

Bemutatkozik a Kaposvári Szakaszmérnökség

VÁRADI Nelli
szakaszmérnök-helyettes
Kaposvári Szakaszmérnökség

A Kaposvári Szakaszmérnökség a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság területi szerve. A működési területe nem a közigazgatási határokhoz igazodik, hanem vízgyűjtő területekhez, mely főként Somogy megyére terjed ki.

A szakaszmérnökségen összesen 6 egység működik: Fonyódi Felügyelőség, Balatonőszödi Felügyelőség, Kaposvári Felügyelőség, Nagyatádi Felügyelőség, Barcsi Felügyelőség és a Barcsi Folyami Felmérő és Kitűzőszolgálat. A szakaszmérnökségen a 49 fő közalkalmazott mellett, 7 fő megbízási szerződéses dolgozó, és 14 fő közfoglalkoztatott (adminisztrátor, irányító, takarító) dolgozik közvetlenül az egységeken, és emellett a területen 292 fő. A 6 egység területén a 3 fős gát, - és meder segédfelvigyázó brigád elsősorban kézi kaszálási és cserjeirtási munkákat lát el.

A KSZM területén dolgozó vízrajzi csoport (3 fő) az Igazgatóság Vízrajzi és Adattári osztályának irányítása alá tartozik. A KSZM elmúlt éveit rendkívüli változatosság jellemezte az állomány összetételének tekintetében. A felügyelőségeken a nyugdíjba vonulásokat követően új felügyelők, felügyelő helyettesek, gépkezelők és csatornaőrök kerültek kinevezésre. Kialakítottuk a felügyelőségenkénti két fő műszaki kolléga állandó jelenlétének rendszerét.

Fő tevékenységeink

Fenntartási feladataink:

A Kaposvári Szakaszmérnökség a társulati vízfolyások átvételét követően a meglévő 300,3 km „A" kategóriás vízfolyás üzemeltetése felett még több mint 1500 km „B" kategóriás vízfolyás üzemeltetését látja el. Fenntartó gépeink folyamatosan végzik a vízfolyásaink kaszálását. A vízfolyás szakaszainkat évente kétszer-, a belterületi szakaszokat háromszor, a korábban társulat kezelésében lévő vízfolyásokat legalább egyszer kaszáljuk.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a vízi létesítmények állapotát, működését, változásait. Gondoskodunk a kezelésünkre bízott állami vagyon üzemeltetésével kapcsolatos feladatokról. Felderítjük az engedély nélkül épülő vagy üzemelő vízi műveket és intézkedéseket kezdeményezünk a jogszerű gyakorlat biztosítására. Ezeket a feladatokat a felügyelők irányítása mellett a vízügyi őrszemélyzet (gát és csatornaőr) végzi. Kivizsgáljuk a hatáskörünkbe tartozó vagy a hozzánk irányított vízügyi panaszokat, kezdeményezzük azok orvoslását.

Működési területünkön közvetlenül irányítjuk, felügyeljük és ellenőrizzük a közmunkaprogramban végzett tevékenységet. A gépi illetve a közfoglalkoztatás keretében történő fenntartási munkák eredményeként vízfolyásaink medre és környezete jól karbantartott állapotban van, vízelvezető képességük megfelelő. A vízfolyásokon található műtárgyak (fenéklépcsők, surrantók, vízhozammérő szelvények, mederbiztosító burkolatok) rendeltetésüknek megfelelően üzemelnek.

Hajózás:

Gondoskodunk a Drávai hajóút kitűzéssel kapcsolatos tervekben foglaltak végrehajtásáról, a hajózást gátló vagy mederelfajulást okozó akadályok felderítéséről, az Igazgatóság hajóparkjának előírás szerinti karbantartásáról, a vízügyi hajózás koordinálásáról.

Kapos vésztározó üzemeltetése:

A „Vésztározás a Kaposon" elnevezésű projekt keretén belül 2014. évben átadásra került a Kapos vízfolyáson megépített vésztározó, melynek célja, hogy a nagycsapadékok okozta árvizek előfordulása esetén megteremtse, illetve fokozza az élet és vagyonbiztonságot a vízfolyás alatta lévő szakaszán és elsősorban Kaposvár belterületén.
A vésztározó Kaposvár belterületétől nyugatra, a Kaposvár-Somogyszob vasútvonal déli vonalán elterülő völgyben került kialakításra. Ezen a területen, a nagyobb árhullámok levonulásakor a Kapos rendszeresen kilép a medréből, és elönti a mély fekvésű területeket. A vésztározó hatására mérséklődik az árvízi veszélyeztetettség Kaposvár és Kaposújlak belterületén, illetve a Kapos vízfolyás Kaposvár alatti szakaszán lévő települések Sántos, Kaposhomok, Mosdós, Nagyberki, Csoma, Attala környékén. A vésztározó vízi létesítményeinek megépítésével lehetővé vált a vizek szabályozott visszatartása a Kapos völgyében. A tározó üzemrendje szerint állandó vízvisszatartás nem történik, a tározó üresen áll, és a mederben érkező vizek a tározó központi műtárgyán szabadon folynak át. A zsilipek lezárására akkor kerül sor, amikor a tározóterület nagy része az áradás következtében már elöntésre került, és további árhullám várható, ami Kaposvár belterületét veszélyezteti.

Védekezési és kárelhárítási feladataink:

A felkészülési időszakban közreműködünk a különböző vízkár elhárítási feladatokkal összefüggő felülvizsgálatok megszervezésében és lebonyolításában. Gondoskodunk a felülvizsgálatok, alapján készített intézkedési tervekben foglalt szakaszmérnökségi feladatok végrehajtásáról. Védekezés elrendelése esetén a szakaszmérnökség az Igazgatóság Kárelhárítási Szabályzata szerint, az abban számára előírt ár- és belvíz védekezési feladatokat hajtja végre, a védelmi szabályzatban foglaltak szerint részt vesz a védekezés operatív végrehajtásában.

Balaton déli parti védekezés:

A helyi vízkár elleni védekezés elrendelését a Balaton magasan tartott vízszintje, valamint az erős, viharos szél, illetve a vele együtt jelentkező nagy mennyiségű csapadék indokolja. A két tényező együttes fennállása miatt olyan erős hullámverés alakulhat ki, hogy a Balaton vize kiléphet medréből, ami veszélyeztetheti a parti ingatlanokat. Védekezés elrendelését követően műszaki segítséget nyújtunk a védekezéshez a part menti települések polgárainak. A kijelölt helyeken figyelőszolgálatot állítunk fel, illetve kedvezőtlen előrejelzés esetén megkezdjük a védekezésre való felkészülést. Erre jó példák a 2014. májusában (Ivett ciklon), és 2015. év februárjában történt események.

A belvízvédekezési időszakban a csapadékos időjárás, valamint a Balaton magas vízállása miatt évente több alkalommal szükséges belvízvédelmi készültséget elrendelni a Balatoni 05.03. Balatonlelle-Balatonszemesi és a hozzá kapcsolódó zardavári, balatonőszödi, szántódi, zamárdi-tőközi öblözetekben. A szivattyúzást a Balaton déli partján található 5 db szivattyútelepünkkel látjuk el (Ordacsehi, Balatonlelle, Balatonőszöd, Szántód, Zamárdi-Tóközi).

A rendszeres fenntartásra szükség van, hogy a vízi művek védelmi képességüket az engedélyükben foglaltak szerint megtartsák. A Kaposvári Szakaszmérnökség dolgozói a magukénak érzik a rájuk bízott műveket, és a jó gazda módján tartják karban azokat. Minden kollégájukkal jó kapcsolatot ápolnak, a munkájukat szeretik és a legjobb tudásuk szerint látják el.

Szívügyüknek tartják a Vízügyet.

Pályaválasztási nyílt napok a Dráva Völgye Középiskolában

KLEIN Judit
oktatási, képzési ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

A Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is aktívan részt vett a működési területén található Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma információs napjainak egyikén Barcson, melyen a vízügyi szakma is bemutatásra került a leendő elsős diákok részére. Igazgatóságunk mellett a régióban működő vízművek is bepillantást adtak munkájukba egy-egy kedvcsináló előadás formájában. Az érdeklődőket az iskola vezetősége és tanárai kísérték körbe a felújított épületben, valamint a vízügyi műtárgyakkal tele tanpályán, amely segítségével az elméleti tantárgyak valós-, gyakorlati értelmet is kaphatnak egy-egy szabadban eltöltött tanóra során.

Az iskoláról további információk találhatók az alábbi honlapon:
http://www.dravavolgye.hu/

Országjáró Vízügyi Roadshow

KLEIN Judit
oktatási, képzési ügyintéző
Igazgatási és Jogi Osztály

2017. november 24-én Barcsra érkezett az Országos Vízügyi Főigazgatóság (OVF) és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karának szervezésében zajló, vízügyes szakmát népszerűsítő rendezvénysorozat.

A Dráva Völgye Középiskolában szervezett programon az intézmény valamennyi vízügyes tagozaton tanuló diákja részt vett. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság részéről Láng István műszaki főigazgató-helyettes nyújtott tájékoztatást a szakma kihívásairól és szépségeiről, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen folyó életet Dr. Cimer Zsolt dékán helyettes mutatta be. Az OVF-től Fodor Zsuzsanna, a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságtól pedig Váradi Nelli és Sindler Csaba fiatal szakemberek osztották meg az egyetemen szerzett személyes tapasztalataikat a hallgatósággal. A jó hangulatú, kisfilmekkel tarkított esemény elsődleges célja a diákok érdeklődésének felkeltése volt a szakemberhiánnyal küzdő vízügyes szakterület iránt.

Nyílt nap a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karán

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR referens
Titkárság

Tanulmányi tájékoztatóval, bemutató órákkal és műszerek bemutatásával várta leendő hallgatóit 2017. november 22-i nyílt napján a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kara. Az NKE bajai campusára látogatók megismerkedhettek a kar és intézeteinek munkájával, a különféle képzési lehetőségekkel, a vízügyi életpályával és a hallgatói önkormányzat tevékenységével. Az országban működő 12 vízügyi igazgatóság - így a Dél-dunántúli VIZIG is - standjaival és hasznos információkkal várta az ide látogató diákokat.

A nyílt napon nagy számban vettek részt az érdeklődők, sikeres tájékoztató napot tartottunk. Reméljük, ez a vízügyi szakon végzettek mennyiségén is megmutatkozik majd a jövőben.

A DDVIZIG is támogatja a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karát

Pinczehelyi-Tátrai Tímea
PR referens
Titkárság

A vízügyi ágazat - így a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság is - kiemelten kezeli a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karával történő együttműködést.

November végén a Víztudományi Kar utolsó éves építőmérnök szakos hallgatói tettek látogatást a DDVIZIG projektberuházása keretében épülő Magyarszéki tározó építési helyszínén, a település és régiófejlesztés tantárgy keretein belül. A dr. Balatonyi László adjunktus oktató vezette csapatnak a vízügyi igazgatóság részéről Polgár Károly osztályvezető tartott ismertetőt, bemutatta a beruházásban létesülő vízügyi műtárgyakat, a tározó és a kapcsolódó műszaki részek indokoltságát.

A beruházás példája kapcsán a hallgatókhoz eljuttatott üzenet célja a vízügyi ágazat részéről, hogy a vízügy a társadalmi igényeket felmérve, azokat értékelve határozza meg a jövőbeli fejlesztési terveket a rendelkezésre álló források mérlegelésével. Ágazati cél 2020-ra a differenciált árvízvédelmi rendszer szakmai alapjainak kidolgozása, mely objektív módon rangsorolja a fejlesztéseket a védendő vagyon, vagy kulturális és emberi értékek alapján. A tervezett fejlesztések szinte minden esetben településekhez kapcsolódnak, nem öncélúak, tehát lehetőséget biztosítanak a települések, illetve a magyar lakosság számára a további fejlesztési lehetőségek megvalósításához (pld. árvízi kockázatok minimalizálása).

Egy éve az NKE-n

A vízügyi ágazat egyik legfontosabb utánpótlási bázisa

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kar

A Víztudományi Kar a Nemzeti Közszolgálati Egyetem „legifjabb" szervezeti egysége, 2017. február 1-jén kezdte meg működését Baján. A Kar – jogelődeinek köszönhetően – több mint 50 éves múltra tekint vissza. A bajai vízügyi képzés országos hírű és jelentőségű, az ágazat egyik legfontosabb utánpótlási bázisa.

A kar szakmai kapcsolatainak és azok megerősödésének köszönhetően több hazai szakmai rendezvénynek is otthont adott az elmúlt egy év során. 2017 áprilisában először rendezte meg az Országos Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Konferenciát, amelyet az Országos Vízügyi Főigazgatóság Mentortalálkozója követett. 2017 novemberében az Országos Települési Csapadékvíz-gazdálkodási Konferencia megszervezésével a kar több szakmai szervezet együttműködésével kiemelt szakmai rendezvényt valósított meg, amelyen 300 fő vett részt. Az NKE nemzetközi kapcsolatai révén két alkalommal egy hetes mérőgyakorlatra került sor a Nigériai Szövetségi Köztársaság Vízügyi államtitkárság mérnökei számára.
A mérnöki szakma utánpótlása érdekében a Víztudományi Kar és az Országos Vízügyi Főigazgatóság közös felvételi roadshowt tartott a kiemelt vízügyi szakmai képzést oktató középiskolák diákjai részére. A programsorozat során a VTK dékánja, az OVF főigazgatója, osztályvezetője, továbbá az adott megye vízügyi igazgatóság fiatal dolgozói személyesen találkoztak és beszélgettek a diákokkal, így kerültek előtérbe a vízügyi szakma érdekességei, valamint a vízügyi életpálya jelentősége. A szoros együttműködésnek köszönhetően a vízügyi igazgatóságok is csatlakoztak a programhoz, hogy támogatásuk révén a diákok személyesen is eljussanak a bajai campusra. A felvételi kampány során közel 1000 diákkal sikerült személyesen találkozni, amelyet remélhetőleg a karra felvételizők száma igazol majd.

A bajai campus korszerű vízügyi technológiai eljárások oktatására alkalmas oktatóhelyekkel, laboratóriumokkal várja a hallgatókat. Két, a Kelet-Mecsekben, Magyaregregyen és Érsekcsanádon található mérőtelep szolgál a terepi oktatás helyszínéül. Modern technológiával, korszerű mérőműszerekkel a gyakorlatban is hasznosítható ismereteket szerezhetnek a leendő mérnökök.

A jövő vízgazdálkodása alapvetően fogja meghatározni a világ, benne hazánk fejlődését, gazdasági teljesítőképességét, élelmiszer-biztonságát, környezeti állapotát és a lakosság életminőségét. A megfelelő mennyiségű és minőségű víz rendelkezésre állása, a vizek kártételei elleni védekezés stratégiai ágazattá emeli a vízgazdálkodást, a mérnöki és vízdiplomáciai tudás korunk legfontosabb értékei közé tartoznak.
Az NKE **építőmérnöki** és **környezetmérnöki** alapképzési szakjai mellett a **vízügyi üzemeltetési mérnöki** alapképzési szak is megjelent, amely szintén a 21. század legnagyobb környezeti és társadalmi kihívására, a vízhiány és a vízgazdálkodás problémáinak kezelésére képez szakembereket.
A kar kiemelt célja, hogy a csökkenő középiskolai létszám ellenére megerősítse a vízügyi szakképzést, szakirányú szakmérnöki továbbképzéseivel bázist adjon az egyre jelentősebb felnőttképzésnek, valamint kiemelt helyszíne legyen az ágazati átképzéseknek és a szakmai továbbképzéseknek. Cél továbbá növelni a középfokú intézmények bázisiskolai szerepét.

FELHÍVÁS!

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kar várja a jogelőd intézményeiben 50 éve végzett mérnökök arany díszoklevél igénylését. A Jubileumi Oklevélátadó Ünnepségre, 2018. szeptemberében kerül sor Baján a Víztudományi Karon.
Az igénylőlap letölthető a Víztudományi Kar honlapjáról: https://vtk.uni-nke.hu/hallgatoknak/alumni/diszoklevel

Bővebb információ:
Nagy Andrea kapcsolattartó elérhetősége:
nagy.andrea@uni-nke.hu

Bemutatkozik a Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma

Horváthné Madarász Zsuzsanna
igazgató
Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma

A Dráva partján fekvő Barcs évtizedek óta a középfokú vízügyi képzés központja a Dunántúlon, de a szerepe szélesebb körben is meghatározó, hiszen a városban működő Dráva Völgye Középiskola egyike az ország tradicionális „vizes" iskoláinak.

Az iskola jelenleg a Kaposvári Szakképzési Centrum tagintézménye, a hivatalos neve Kaposvári SZC Dráva Völgye Gimnáziuma, Szakgimnáziuma és Kollégiuma. Az intézményben a vízügyi képzés mellett erdészet és vadgazdálkodás, turisztika, informatika szakgimnáziumi osztályokban, illetve hatosztályos gimnáziumban tanulnak diákok. A nappali rendszerű oktatást kiegészíti a felnőttoktatás, illetve a felnőttképzés is fontos szerepet kap, illetve kínál lehetőséget a tanulni szándékozóknak.

Az oktató-nevelő munkához modern infrastruktúra, kielégítő tárgyi és szakmai feltételrendszer biztosít megfelelő és színvonalas hátteret. Az intézményben 2007-ben teljes felújítás valósult meg, amelynek eredményeképpen a diákok kényelmes, esztétikus és a mai kor igényeinek megfelelő környezetben tanulhatnak.
A vízügyi képzés az iskola szakmai struktúrájának egyik alappillére. A szakmai tartalom az elmúlt évtizedek alatt a mindenkori igényeknek megfelelően változott, korszerűsödött. Intézményünkben csak technikus szintű, érettségire épülő szakképzések folynak.
Képzési kínálatunk a vízügyi szakképzésben:

1. Középiskolai képzés

Az általános iskolát befejező diákok szakgimnáziumba jelentkezhetnek. A szakgimnázium 4+1 éves képzés, ahol az első négy évben az általános műveltséget megalapozó - közismereti – tantárgyakat, illetve az ágazatnak megfelelő szakmai tantárgyakat tanulnak a diákok. A negyedik év a gimnáziumi érettségivel egyenrangú érettségi vizsgával zárul, amelyben a 4 kötelező közismereti tantárgy mellett az ötödik kötelező vizsgatárgy a szakmai tantárgy. A sikeres érettségi vizsga után léphetnek a diákok az ötödik (+1) évfolyamba, ahol már csak szakmai képzés folyik. A sikeres szakmai vizsga után jelenleg vízügyi technikus, 2020-tól vízgazdálkodási technikus szakképzettséget kapnak a tanulók.

2. Érettségi utáni szakképzés

A gimnáziumban, vagy más ágazati középiskolai szakképzésben érettségit szerzett diákok érettségi utáni szakképzésre jelentkezhetnek az iskolába. Ebben az esetben a szakmai képzés két éves, a megszerezhető szakképesítés: vízgazdálkodó technikus, vagy vízgépészeti technikus, vagy víziközmű technikus.

3. Felnőttoktatás

Az intézményben felnőttoktatás keretében is megszerezhetők mindazok a szakképesítések, amelyek a nappali rendszerű oktatásban megtalálhatók. A felnőttoktatás esti munkarend szerint folyik. Fontos tudnivaló, hogy 2016-tól az első két szakképesítés megszerzése ingyenessé vált.

Kiemelt figyelmet fordítunk az idegen nyelvek és az informatika oktatására. Célunk, hogy korszerű, használható tudást szerezzenek tanulóink. Iskolánkban államilag és nemzetközileg elismert nyelvvizsga szerezhető ECL vizsgaközpontunkban, illetve ECDL (Nemzetközi Számítógép-felhasználói Jogosítvány) bizonyítvány is elérhető.

A vidékről érkező diákoknak két kollégiumunk nyújt kényelmes és biztonságos ellátást.

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSEK A PÉCSIKÖZGÁZON

Az elmúlt évek demográfiai, felsőoktatás-politikai és gazdasági trendjeire a Pécsiközgáz proaktív lépésekkel reagál. A Pécsiközgáz Továbbképző és Pályázatíró Központ (Pécsiközgáz TPK) szervezésében a meglévő oktatási portfólió mellé a kar olyan képzéseket is indít, amelyekkel azok is erősíthetik munkaerőpiaci értéküket, akik nem a megszokott iskolarendszerben szeretnének Pécsiközgázos ismeretekkel gazdagodni. A Pécsiközgáz TPK az alap- és mesterképzésben tanuló hallgatóinak belső, kompetenciafejlesztésre alkalmas tréningeket kínál, vállalati partnerei számára maximálisan testreszabott, a vállalattal közösen kialakított szakmai továbbképzéseket, és a középiskolai érettségire épülő OKJ szakképzésen túl meglévő diplomára épülő szakirányú továbbképzéseket is a fejlődni vágyóknak.

A szakirányú továbbképzések keretében speciális, szakirányú tudással vértezhetik fel magukat a jelentkezők, új kompetenciákat szerezhetnek, vagy már meglévő ismereteiket egészíthetik ki újakkal. A pécsi mellett már budapesti képzési helyszínen is, nagyrészt szombati oktatási napokon kínálnak fejlődési, továbbtanulási lehetőséget a már diplomával rendelkezőknek és akár messzemenően építkeznek a résztvevők saját szakterületén szerzett szakmai tapasztalataira.

Kiknek ajánljuk a szakirányú továbbképzéseket?
Azoknak a diplomásoknak, akik szeretnék elmélyíteni meglévő tudásukat, hogy még jobbak legyenek a szakmájukban, vagy épp szeretnék kiegészíteni azt, amit már tudnak, hogy az új ismeretek által könnyebben tudjanak érvényesülni a munkaerőpiacon.

Pécs:
- *Marketingpénzügyi szaktanácsadó*
- *EU projektmenedzser*
- *Kreatív ipari szakember*
- *Település- és területfejlesztési menedzsment*
- *Üzleti tanácsadó*

Budapest:
- *Pénzintézeti kockázatelemző szakközgazdász*
- *Humán erőforrás szak*
- *Felszámolási és vagyonfelügyeleti specialista*
- *Felszámolási és vagyonfelügyeleti szakközgazdász*

Részletek:
szakiranyutovabbkepzes.ktk.pte.hu

OKJ-s képzéseink célja:
A képzés célja, hogy használható, gyakorlatias tudásanyagot adjon, továbbá bővítse a képzésen részt vevők szakmai kompetenciáit, fejlessze a szakmához szükséges egyéb képességeket, készségeket, személyes – és társas kompetenciákat.

Képzések:
Vállalkozási mérlegképes könyvelő
IFRS mérlegképes könyvelő
Közbeszerzési referens
Államháztartási mérlegképes könyvelő
Adótanácsadó

További információ:
Denich Ervin
JuridEco Zrt.
7622 Pécs, Rákóczi út 80.
+36 72 501-599/23346
tovabbkepzes@ktk.pte.hu
ktk.pte.hu

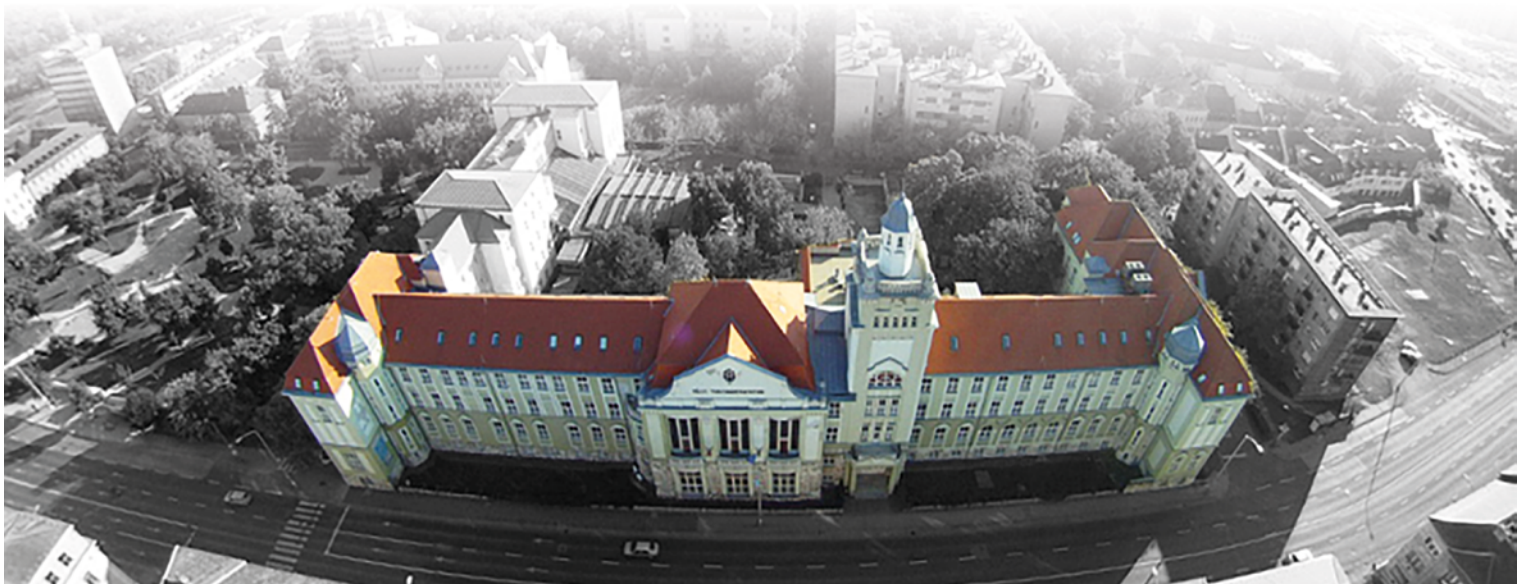

György Béla igazgatónkra emlékezünk…

SCHUBERT József
Szakértő

György Béla a Budapesti Műszaki Egyetem (BME) Vízgazdálkodási Főiskolai tanulmányainak befejezését követően 1972-ben került a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóságra, ahol igazgatói posztot a 2003-2012 közötti időszakban töltött be. A 40 év alatt az Igazgatóság szinte teljes tevékenységi területén, különböző beosztásokban tett szert gyakorlatra. Időközben a BME Építőmérnöki Karán szerzett vízellátás-csatornázási mérnök végzettséget és elvégezte a Közgazdasági Egyetemet.

Hivatali munkája mellett folyamatosan végzett különböző társadalmi tevékenységet, többek között elnöke volt a Hidrológusok Baranyáért Alapítvány Kuratóriumának, e mellett számos elismerésben részesült, átvehette a Széchenyi Emlékérem ezüst fokozata mellett a Lampl Hugó díjat, Vásárhelyi Pál kitüntetésben és a Vízügyért Szakmai Éremben részesült.

A Vízügyi Igazgatóság 1953-ban történt megalapítása óta Ő volt a hatodik igazgató. Méltó követője az elődöknek és példa az új generációknak abban, hogy kiváló szakemberként a „Vízügyi Szolgálatot" élethivatásként tekintve munkálkodott egész életében. Számos vízgazdálkodási létesítmény és intézkedés őrzi a keze nyomát a Dél-Dunántúlon és az intézmény működésében. Biztonságot jelentett az igazgatóság és dolgozói számára a rendszerváltást követően kialakult nyomasztó gazdasági körülmények között vállalkozó szellemével, nyitottságával az új megoldások irányába, különösen a térségbe hozható fejlesztések kihasználása tekintetében. Nagy hangsúlyt helyezett a területen működő partnerekkel való jó együttműködésre és ezt megkövetelte munkatársaitól is. A „Vízügyi Szolgálatot" szó szerint tekintve nem tűrte az ügyek, ügyfelek hanyag kezelését bármilyen csekély dologról volt szó. Határozott vezetői magatartása mellett ugyanakkor szívesen vette a jó szándékú tanácsokat a megalapozott kritikát. Szívén viselte a munkatársak egyéni problémáit, segítette szakmai előmenetelüket, továbbtanulásukat.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság saját halottjaként búcsúztatta 2017. november 22-én szülőfalujában, Kisjakabfalván.

Ózdi Annamária versei

Őszi ballada

Már hullatja levelét az októberi ősz
megannyi bokor és az égi fák,
s bár a közeli folyó, ha háborgón tetőz,
talán végül a partszélen megáll.
Habfodrában egy rönk ringatózik szépen
s hagyom magam elmélázni rajta,
szívemmel úszhatna tovább szerényen
ha utazónak csak éngem akarna.
Néma csendben hallgatózik egy szarvas
koronájával büszkén néz a nap felé,
ki fényével ontja a világra hatalmas
testével az évszak könnyű melegét.
Ha én madár volnék nappal az égen
soha meg nem unva békésen szállnék,
s boldogságot hoznék egy őszi zenében
azoknak kik a szépet nem találék.
Ha csillag volnék, mielőtt lenyugszik a nap
selyem köntösben járnék fel s alá,
s mikor bízva jő a vöröslő alkonyat
földre hinteném az őszi balladát.

Este

Csend borult az estre
vége lett a napnak,
már az őszi tücskök
is álmukba szaladnak.
Csak egy csillagot nézek
ámulatba esvén,
ha lenne létra hozzá,
hűen keresném.
A még langyos ég
megsimítja arcom,
ha nem kéne aludni
illene maradnom.
De holdfényes ajkával
csókot ád az éj,
s megpihen az évszak is
szénfekete szemén.

A DDVIZIG szabad kapacitásának mértékéig vállalkozik mély- és vízépítési, földmű fenntartási munkák elvégzésére.

Mellettünk szól: - több évtizedes tapasztalat
- gyors és kifogástalan munkavégzés
- versenyképes árak

Szerkesztette: Pinczehelyi-Tátrai Tímea, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
Tördelőszerkesztő: Lieber Zoltán, Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
7623 Pécs, Köztársaság tér 7. | Postacím: 7602 Pécs, Pf. 101.
Telefonszám: +36 72 506 300 | Fax: +36 72 506 350

DÉL-DUNÁNTÚLI VIZIG